

paul féval

IUL LUI D'ARTAGNAN

ARTEA ROMÂNEASCA

PAUL FÉVAL - FIUL

FIUL LUI D’ARTAGNAN

Paul Féval-Fils — Le Fils de D’Artagnan
Société d’Editions Littéraires et Artistiques,

Ollendorf. Paris, 1914

PAUL FÉVAL - fiul

FIUL LUI D'ARTAGNAN

Traducere de E. GROZEA

Editura Cartea Românească

Cuprins

CARTEA ÎNTÂIA

I
ÎNCĂIERAREA

Istorisirea noastră îşi află începutul într-o vreme când ministrul Louvois întreţinea legături neântrerupte cu guvernul spaniol, care îl zorea pe regele Franţei să semneze revocarea edictului din Nantes.

Spre marea deznădejde a maiestăţii sale catolice Carol al II-lea, maiestatea sa preacreştină nu se lăsă înduplecată. Ba chiar se ţinu tare până în 1685, căci abia la 22 octombrie al acelui an de neuitat, Ludovic al XIV-lea îşi depuse regeasca semnătură în josul actului care nimicea voinţa exprimată de strămoşul său. Henric al IV-lea.

O altă noapte a Simţului Bartolomeu părea să se vestească. Iată însă că, din fericire, nu se întâmplă nimic. Dar câte neînţelegeri în parlament, câte tulburări în rândurile norodului în anii ce au premers hotărârea Regelui Soare...

Nefericiţii hughenoți erau supuşi, în fiece zi, unor noi asprimi. S-a mers până acolo, încât nu li s-a mai îngăduit să-şi păstreze în biserici nici bănci, nici chiar scăunele.

Mulţimea îi ocăra ziua nămiaza mare, în plină stradă.

Sătulă de încăierările cu cei vii, glotimea aceasta fu străbătută de un gând fioros: să se răfuiască cu

morţii.

„Într-o noapte — citim în *Parisul de-a lungul veacurilor* — o ceată de oameni îşi puse în gând să facă scrum cimitirul hughenoților din suburbia Saint-Germain. Porţile fuseseră unse cu un lichid uşor inflamabil şi tocmai se pregăteau să-i dea foc, când un corp de gardă, cartiruit într-o casă învecinată, dădu alarma; tărăboiul stârnit de mulţimea înarmată cu torţe îi atrase pe soldaţi, care alergară într-acolo risipindu-i pe incendiatori.”

Vinovaţii nici măcar nu au mai fost căutaţi. La ce bun, de vreme ce cucernicilor şi înfocaţilor catolici le era îngăduit orice?

Într-una din zilele lunii aprilie a anului 1678 vreo sută de zăbăuci au năvălit zbierând dinspre Pont-Marie, înțesând cheiul Anjou chiar la capul străzii ce purta un nume cu tâlc: La Motte-aux-Papelards[1].

După nefericita prăbuşire a două din arcadele vechiului pod, prăbuşire care avusese loc cu douăzeci de ani în urmă, albia fluviului fusese curăţată, iar în locul acela se ridicase un viaduct din lemn; dar o creştere a apelor fluviului smulsese pasarela aceea cu scurtă viaţă, astfel că alte doua arcade noi de piatră — deasupra cărora nu mai trebuiau clădite case — au şi fost înălţate în prelungirea vechiului pod.

În timpul lucrărilor, un anume Gérard, luntraş din Ile-aux-Vaches, om singuratic şi tăcut, dobândise, prin magistraţii municipali, concesiunea trecerii; apoi, norocul acesta sfârşindu-se odată cu lucrările, se întorsese la meseria lui de tocilar ambulant.

Cele două case paralele, alcătuind intrarea străzii

---

[1] Movila făţarnicilor.

Motte-aux-Papelards, se deosebeau mult prin înfăţişare.

Cea din dreapta, aşezată în direcţia dinspre pod şi deci pătrunzând în insula Saint-Louis, era joasă şi avea doar un cat; era locuită de un hangiu, a cărui firmă, aninată de o vergea de fier ruginit, care scâncea lugubru ori de câte ori vântul mătura strada, îi înştiinţa pe trecători că:

LA CEI PATRU MUŞCHETARI
Planchet
Găzduieşte drumeţi şi călăreţi

Oare firma sau mai degrabă vinul hangiului atrăgea muşchetarii? Prea bine nu s-a ştiut niciodată. Oricum, destule cătane, lucrători şi ageamii de prin diferite, mahalale îşi dădeau ades întâlnire în acest „loc al plăcerilor”, cum îl poreclise poetul Saint-Amand, straşnic băutor si înverşunat însufleţitor al acelui colţ de lume, cu toate că nimeni nu-i văzuse vreodată culoarea banilor.

Dându-și aere soldăţeşti, jupân Planchet se făloşea adesea în faţa muşchetarilor săi, care îl ascultau cu multă luare-aminte, mai ales când se apuca să preamărească faptele celor sub a căror egidă se oploşise: „Cei patru muşchetari”.

Cealaltă casă, aflată chiar peste drum de cârciumă, fusese poreclită „casa însingurată”, din pricina misterului care o învăluia. Era alcătuită doar din parter. Intrarea clădea de-a dreptul în stradă. Puţin mai la stângă uşii, înălţată pe câteva trepte şi formând un unghi, se găsea o fereastră, ale cărei

obloane erau aproape întotdeauna zăvorite.

Ca orice lucru care stârneşte curiozitate şi a cărui taină n-o poţi pătrunde, „casa însingurată” trecea în cartier drept o construcţie în stare să vitregească buna reputaţie a străzii, deşi nu avea, nici pe departe, o înfăţişare sumbră.

Vreme îndelungată rămăsese nelocuită, dar cui i-ar fi păsat pe atunci de aşa ceva? De câteva luni însă, o femeie foarte tânără — după toate aparenţele, o străină — venise să se instaleze acolo în tovărăşia unei slujnice de rasă neagră şi a unei fetiţe, copil în faşă încă!

Dealtfel, nimeni nu ştia dacă pruncul era o fetiţă, căci slujnica cea neagră, deloc vorbăreaţă, ieşea singură din casă în fiece dimineaţă, spre a merge la cumpărături; cumetrele decretaseră însă astfel, aşa că, din lipsă de alte amănunte, mai puţin îndoielnice, erai nevoit, fireşte, să le dai crezare.

Aceleaşi cumetre — luaţi seama la viclenia sporovăielilor răutăcioase — puneau mâna în foc cum că doamna din „casa însingurată” avea pricini temeinice să nu voiască a-şi cunoaşte vecinii, dată fiind purtarea ei scandaloasă, căci căsuţa, atât de aprig zăvorită în tot timpul zilei, se deschidea aproape în fiecare seară, pentru a primi pe cine ştie ce iubit.

În seara aceea, conflictul care stârnise aşa-zisa răzmeriţă de care am vorbit mai sus se datora arestării a doi amărâţi, acuzaţi sărmanii de erezie, şi pe care nişte arcaşi ai miliţiei comunale, vajnic ajutaţi de mulţime, îi mânau către tribunal.

Un flăcăiaş bălai, cu chip aureolat de un păr ca aurul pe care şi-1 scutura ca pe o coamă, şi căruia nu-

i dădeai mai mult de paisprezece ani, atrăgea luarea-aminte, în mijlocul acelei mulţimi înfierbântate, prin setea cu care căra ghionţi nicidecum prizonierilor, ci însoţitorilor acestora.

– Sunt catolic, nu calvinist, urla el. Oricum însă, nu pot suferi cruzimea zadarnică... Cum aşa, aveţi inima aceea să duceţi cu voi şi să chinuiţi doi oameni care nu vă pot ţine piept?... Asta nu-i treabă cinstită! E curată laşitate!

Arcaşii se năpustiră asupra celui ce zbiera. Dar îşi găsiră naşul.

Înarmat cu o bâtă, năzdrăvanul copil lovea, fără să mai aleagă, în militari şi în cetăţeni, cam aiurea şi fără noimă.

Mai mult aiurea.

Pornirile curajoase au prilejuit totdeauna încântare parizienilor. Cetăţenii cei mai puţin ciomăgiţi, ori poate cei mai înţelepţi, ajunseră să-i dea dreptate cutezătorului băieţandru, ba chiar găsiră hazliu să-i ţină hangul.

Simţindu-se sprijiniţi, cei doi eretici opuseră atunci o rezistenţă îndârjită, într-atât de îndârjită, încât până la urmă se iscă o încăierare cu adevărat urâtă.

În prag, hangiul Planchet, martor al acelui spectacol, privea cu o uimire în care se strecura şi un dram de plăcere pe eroul încăierării şi-i dorea în gând să scape teafăr de scărmăneala care-1 aştepta, dacă din nefericire ar fi fost înhăţat.

– Ia te uită la golanul ăsta! murmură el, căzut în uimire; ce putere în pumn!... ce îndrăzneală!... Ah, de aş mai fi tânăr!...

Deodată, paşnicul hangiu îşi frecă mâinile — chiar aşa — când văzu săvârşindu-se o faptă care îl umplu de e nemăsurată bucurie.

Îndrăcitul tânăr lovi zdravăn cu bâta în braţul sergentului acelor arcaşi, făcându-l să-şi scape spada şi, iute ca gândul, înşfacă arma căzută la picioarele lui. Apoi se roti de câteva ori atât de ameţitor, încât lărgi cercul care îl împresurase şi putu să-şi croiască o ieşire după ce rănise pe câţiva.

Astfel dezăgăzuit, flăcăul nostru o apucă drept înainte, căutând, neîndoios, mijlocul de a scăpa de arcaşi care, doar o clipă descumpăniţi, îi şi porniseră pe urme.

Cu atât mai mult cu cât, după primul moment de uluire, ruşinat că se lăsase dezarmat de un adversar aşa tânăr şi dând uitării pe cei doi hughenoţi — pricină dintâi a neplăcutei istorii, care folosiră prilejul spre a se face nevăzuţi — sergentul ordonase oamenilor legii să pună mâna pe mult prea cutezătorul tânăr.

Dar mai lesne era să comanzi decât să treci la fapte, căci băieţandrul o luase cu mult înaintea arcaşilor.

Tocmai urma să treacă prin faţa lui Planchet, când acesta, ascultând de o pornire lăuntrică, se feri puţin în lături şi îi strigă:

– Intră!

Băiatul nu mai aşteptă să fie poftit a doua oară. Se năpusti înlăuntrul hanului, a cărui uşă fu repede trântită în urma lui.

Francezul este prin excelenţă nestatornic şi nimeni ca el nu poate fi mai uşor întors din cale, dacă

ştii să-i arăţi o alta, mai potrivită cu firea sa, totodată neâncrezătoare şi veselă, curajoasă şi nepăsătoare.

La parizian, însuşirile ori cusururile acestea — rămâne să alegeţi — ies şi mai bine la iveală decât aiurea; dar pentru a le vedea dezvăluindu-se în toată plinătatea lor, trebuie să poţi asista la unele demonstraţii ale mulţimii şi la ciudatele ei schimbări de opinie.

Măcar că nu numai unul dintre acei gură-cască, lucrători, târgoveţi ori prăvăliaşi îngrămădiţi la colţul dintre cheiul Anjou şi strada La Motte-aux-Papelards, ar fi avut a se plânge de mângâierile brutale ale tânărului apărător al calviniştilor, cu toţii se entuziasmară dintr-o dată de ultima lui îndrăzneală, astfel că trecură de partea hangiului şi a ocrotitului său şi se întoarseră împotriva arcaşilor, potrivnicii lor obişnuiţi, luându-i la goană.

Peste cinci minute liniştea se înstăpâni iarăşi în această, parte a insulei Saint-Louis, şi nimeni nu ar fi putut bănuit că de curând avusese loc acolo aproape o bătălie în toată legea.

Ascuns într-o cameră dosnică a hanului, copilandrul cel bălai mulţumea călduros lui Planchet pentru izbăvitorul său ajutor.

– Ce mai încolo şi încoace, spunea el, potrivindu-şi ţoalele ajunse într-o stare cam de plâns în timpul răfuielii — de n-ai fi fost dumneata, stăpâne, ni-ar fi făcut, fără doar şi poate, arşice.

– Te cred! se mulţumi să răspundă Planchet, care amănunţea acum, cu multă luare-aminte, trăsăturile chipului acelui flăcăiaş.

După un răstimp îl întrebă:

– Cine te-a împins să săvârşeşti asemenea faptă necugetată?

– Cine!... Ei, Doamne! Nu bănuieşti? Cruzimea arcaşilor şi lipsa de curaj a celor din jurul nostru.

– Toate astea înseamnă cavalerism; dar nu-i mai puţin adevărat că eu m-am compromis.

– Poate îţi pare rău? întrebă noul-venit, cu o umbră de dispreţ în glas.

– Ştiu şi eu... Dar dumneata cine eşti?

– Un bărbat.

– Prin voinţă şi putere: mă învoiesc cu dragă inimă, de vreme ce ai dovedit-o chiar adineauri!... Nu cumva eşti din Paris?

– Poate... Nu ştiu!

– Cum aşa?

– Habar n-am unde m-am născut! Tot ce pot să-ţi spun este că am crescut în micul târg Blessac din Gascogne.

– Se înţelege! murmură jupân Planchet râzând.

– E cumva o mustrare?

– Da de unde, nutresc cea mai caldă simpatie pentru locuitorii acestei provincii. Ce dracu, tinere, nu fi atât de bănuitor cu un om care îţi doreşte binele... N-ai vrea să-mi povesteşti mai departe?

– Ce ţi-aş mai putea spune, în afară de faptul că mă aflu la Paris de trei zile... fără o para chioară... cu o spadă drept avere, cumpărată cu bani puţini, după ce m-am lipsit însă de multe, de la un neguţător de fiare vechi din ţinutul meu. Tocmai am fost dat afară din hanul unde trăsesem, căci mi-au lipsit câţiva bănuţi cu care să-mi plătesc cheltuielile. Mai mult decât atât, proprietarul mi-a oprit spada drept zălog...

Din fericire mi-am făcut imediat rost de alta.

– Cine te-a învăţat să mânuieşti arma asta de care ştii să te serveşti atât de bine?

– Te-ai mira, dacă ţi-aş spune că nimeni?

– Nimeni? repetă Planchet neîncrezător. Apoi adăugă cu subînțeles:

– Un nimeni priceput, poate?

– Fără glumă, ăsta-i adevărul; sau aproape. Vezi, dumneata, e ceva în sânge, din naştere! Şi apoi uite, daca vrei chiar să-ţi spun totul până la capăt, bătrânul Manifou este cel care mi-a arătat rosturile ei, cu el am tras primele lovituri de sabie.

Glasul băieţandrului începuse să tremure, iar lui jupân Planchet care îl privea cu luare-aminte i se păru că zăreşte două lacrimi rostogolindu-se de sub genele lungi.

– Vreo rudă de-a dumitale?… Îl iscodi el.

– Un prieten!… Un bătrân de treabă care m-a crescut cu ajutorul unei femei cuvioase, vară a tatălui meu… căzut, sunt cinci ani de atunci, la asediul de la Maëstricht.

Numele acesta din urmă păru să tulbure pe hangiu care, vrând amâne pe mai târziu o altă întrebare, şovăi înainte de a voi să afle:

– Şi… a murit… bătrânul cel de ispravă care te-a crescut?

– Da.

– Dar femeia cea bună?

– Şi ea.

Tânărul se şterse la ochi cu dosul mâinii; apoi, înălţând capul:

– Ah, în fine, zise el lovind în masă, să nu mai

vorbim despre ei... Mă doare prea mult... să vorbim despre mine... şi despre dumneata, dacă nu ţi-e cu supărare.

– Fie, dragul meu. Şi... cum spuneai?

– Spuneam că aflându-mă singur şi fără de nici un rost în ţinutul meu, am venit la Paris să-mi încerc norocul.

– Grozavă idee! murmură omul. Cu pumnul ăsta de fier şi cu îndrăzneala care nu pare a-ţi lipsi, nu va fi prea greu... Dar, ia spune-mi... pe tatăl dumitale... l-ai cunoscut?

Punând întrebarea, hangiul voia să ajungă pe nesimţite să afle pricina pentru care tânărul aţâţător îi trezise atâta interes, de cum îi văzuse mai bine chipul, interes care sporise şi mai mult din clipa în care îi spusese că tatăl lui căzuse lovit de moarte sub zidurile Maëstrichtului.

– La ce aş mai răscoli amintiri atât de triste? se căina cel întrebat.

– Pentru că... Ascultă!... Nu te pot lămuri înainte de a şti bine... Răspunde-mi, te rog: cine ţi-a fost tată?

– N-am avut parte să-1 prea văd... doar când şi când. Serviciul regelui îl silea să stea departe de mine... departe de noi!

– Dar mama?

– Nu i-am ştiut chipul.

Între ei coborî tăcerea, timp în care tânărul băgă de seamă cu uimire că o nelinişte ciudată pusese stăpânire pe cel cu care vorbea, că neliniştea aceasta creştea fără vreo pricină vădită.

– Dar dacă te-aş întreba care ţi-e numele? exclamă deodată hangiul, de parcă întrebarea

aceasta, atât de îndelung zăgăzuită, îi ţâşnise de pe buze fără voie.

– Ţi-1 voi spune... jupâne; dumitale şi lumii întregi, căci, vezi dumneata, sunt mândru de el! Sunt fiul unui bărbat care a stârnit vâlvă mare... Împreună cu nedespărţiţii lui prieteni: Athos, Porthos şi Aramis! A săvârşit neasemuite fapte de vitejie, de care ne vom mai aminti multă vreme.

– Dar, nu cumva, se arătă mirat omul nostru, nu cumva cel despre care vorbeşti este cavalerul d'Artagnan?

– L-ai cunoscut?

– Dacă l-am cunoscut!... Auzi ce mă întreabă, dacă l-am cunoscut! Păi n-ai văzut că hanul meu este aşezat sub egida celor Patru Muşchetari!

Biruitorul arcaşilor municipalităţii îşi roti privirile în jur şi abia atunci băgă de seamă că adăpostul în care se găsea era o încăpere de han, obişnuită.

– Dacă l-am cunoscut pe cavalerul d'Artagnan? continuă hangiul aprinzându-se; fireşte, băiete, adică tinere domn, am avut cinstea şi totodată fericirea să-1 slujesc douăzeci de ani şi mai bine!

– Planchet! se minună tânărul, fără a căuta să-şi ascundă mulţumirea.

– Ţi-a... Ţi-a vorbit cumva despre mine? bâigui, răvăşit de o bucurie mult prea puternică, fostul slujitor al eroului gascón.

– Nu o dată!

– A... a... Ia te uită... Asta mă... mă...

Un icnet de plâns tulbură glasul acelui hangiu de ispravă.

– Ia vezi... Ia vezi... Hai, vino-ţi în fire!

– Da... Da... O să-mi treacă!... Iar dumneata, dumneata eşti fiul lui pe care azi îl regăsesc! O, Doamne, îmi datora cerul această bucurie şi dacă nu roşeşti văzându-te strâns la pieptul unui om cinstit, vino în braţele mele, demn urmaş al preacinstitului şi alesului meu stăpân.

Băiatul i se aruncă în braţe.

Hangiul îl strânse la piept cu o dragoste mişcătoare, nemaicontenind cu sărutările.

– Slăvit fie Domnul, strigă micul d'Artagnan, desprinzându-se din îmbrăţişare. Provindenţa a vrut să-ţi ies în cale, jupân Planchet!

Apoi, prins de o neaşteptată slăbiciune, se prăbuşi pe un scăunel.

– Ce ţi s-a întâmplat? întrebă, speriat, omul.

– Uite... simt... simt o leşuială... pentru simplul motiv că mi-e foame!

– Foame? răcni Planchet. Ţi-era foame şi nu spuneai nimic?

Atunci, ridicând întruna braţele, de parcă ar fi vrut să dojenească cerul, bâigui cu glas gâtuit:

– Îi este foame!... Îi este... Îi este... Ah, asta le întrece pe toate. Să-i fie foame unui d'Artagnan şi să nu spună!

Răcorit oarecum după atâta înciudare, îşi lăsă braţele să cadă de-a lungul trupului, în timp ce încheia cu ceva mai multă înţelepciune:

– Stai puţin, tinere domn, punem noi rânduială şi în treaba asta... Şi încă repede! Chiar foarte repede!... Dar înainte de toate nu mai sta aici, vino cu mine... Am sus o cameră curăţică tare, în care o să te instalez şi care o să fie a dumitale câtă vreme vei voi să-mi faci

cinstea de a o locui.

După ce rosti acestea, jupân Planchet nu mai aşteptă răspunsul şi se duse să deschidă o uşă ce dădea spre o scară în formă de Z. Apoi, întorcându-se spre tânăr, îl luă de subsuoară, silindu-1 să se ridice de pe scaun şi îl îndrumă spre scară pe care o suiră împreună sprijinindu-se de pereţii foarte apropiaţi şi de frânghia care slujea drept balustradă.

Ajunşi la primul cat, intrară într-o încăpere cum nu se poate mai modestă, dar din care nu lipseau cele trebuitoare: pat, masă şi scaune. Singura ei fereastră se afla chiar deasupra uşii de intrare în han, în unghiul pe care strada Motte-aux-Papelards îl făcea cu cheiul Anjou, adică de-a dreptul în faţa ferestrei veşnic ferecate a „casei însingurate”.

De cum se încălzea vremea, fereastra odăii în care intrase d’Artagnan se aureola cu o viţă ale cărei lujere bătrâne de aproape o jumătate de veac se cățărau pe un spalier acoperind astfel zidul cu verdele tor ruginiu.

– Stai jos! îl îndemnă Planchet, trăgând un scaun mai aproape de masă; mă duc să-ţi aduc câte ceva de-ale gurii.

Şi coborî zorit.

Micul d’Artagnan, am mai spus-o, era un băieţandru de cel mult paisprezece ani. Frumos clădit, mal degrabă subţiratic, se ţinea drept, şi-şi purta capul cu semeţie. Un păr bogat, auriu îi lumina chipul cu trăsături regulate; ochii mari, negri, adumbriţi de sprâncenele trase parcă cu penelul, dădeau feţei o expresie blândă şi totodată energică. Buze cărnoase, de culoarea coralului, îi conturau gura aproape

feminină şi dezveleau, când vorbea, dinţi mărunţi, minunat rânduiţi şi de un alb strălucitor. Era, la urma urmei, un băiat tare chipeş. Prea tânăr încă spre a se lăsa pradă visării, avea o fire veselă, deşi cumpănită; ne-cunoscând frica, era dăruit din plin cu acea energie cavalerească şi bărbătească ce îndeamnă la apărarea celui slab împotriva celui puternic, a obiditului împotriva asupritorului. Am şi văzut dealtfel cu câtă însufleţire împlinea rolul acesta de el însuşi ales.

Se sprijini cu coatele de masă şi începu să-1 aştepte pe bunul Planchet, care nu zăbovi prea mult.

– Nu-ţi pierde răbdarea, spuse el deschizând uşa, iată-mă cu tot ce trebuie ca să-ţi potoleşti foamea.

Şi, tot sporovăind aşa, puse dinaintea tânărului friptură rece de pasăre, cam o jumătate de găină, câteva felii de salam, pline proaspătă şi o cană cu vin straşnic de Bourgogne.

Apoi, adăugă cu voie bună:

– Nu-i chiar ca la supeurile de gală de la Hotel de Ville, mai ales în zilele în care maiestatea sa, bunul nostru Ludovic, al patrusprezecelea cu numele ăsta, binevoieşte să ia parte, dar este hrănitor şi dăruit din toată inima. Aşa că acum, încheie el, mănâncă, bea şi dormi bine. Ai al naibii nevoie de toate după încăierarea de adineauri, tinere domn...

– Georges! îi răspunse surâzând băieţandrul şi-i întinse mâna; hangiul i-o strânse cu căldură, apoi se făcu nevăzut, fără să mai scoată o vorbă.

Rămas singur, Georges d’Artagnan se grăbi să urmeze povaţa lui Planchet. Îl chinuia acea foame pe care ţi-o dă o conştiinţă curată şi un stomac prea

îndelungă vreme lipsit de cele trebuitoare; bucatele se făcură nevăzute, nu-i vorbă, într-o clipită.

După ce cana de vin fu golită sârguincios, întâmplătorul apărător al calviniştilor se ridică de pe scaun, dar în loc să se îndrepte către pat, deschise fereastra şi se sprijini de bara ei.

Afară, noaptea era de cerneală; luminile oraşului se stinseseră toate, iar zumzetul harnicei cetăţi amuţise, astfel că de la postul său de observaţie tânărul nostru nu avea ce auzi, poate doar bătăile inimii sale, nici ca vedea în afară de valurile negre ale fluviului care jos, la picioarele lui, îşi rostogolea tăcut undele.

Am mai spus că nu era un visător! Totuşi, în timp ce îşi simţea fruntea răcorită de adierile nopţii, nu se putea stăpâni să nu cugete la ciudăţenia întâmplărilor din acea zi. Dimineaţă, dat pe uşă afară, fără o leţcaie şi fără spadă, rătăcise prin cartierele mărginaşe, smulgându-şi o bâtă dintr-un gard viu, ca să-şi păstreze într-un fel cumpătul. După-amiază, trecând pe la Pont-Marie, adevărat suflet rătăcitor, se pomenise, nici el nu ştie cum, în mijlocul unei gloate de fricoşi şi a unui puhoi de arcaşi care, profitând de faptul că erau puzderie, ocărau de mama focului doi hughenoţi neprimejdioşi. Priveliştea aceea îi rănise firea generoasă, astfel că se împotrivise făţiş arcaşilor şi norodului, dând aprigă folosinţă băţului pe care abia şi-1 meşterise. Dar iată că încăierarea îi adusese trei bucurii: eliberarea prinşilor, dobândirea unei noi spade şi întâlnirea cu Planchet, cu acest Planchet, fostul servitor al tatălui său, om devotat amintirii lui, singurul în măsură să-i vrea cu adevărat binele.

Ciudat lucru şi întâmplarea!

Ceasurile se scurgeau unul după altul; lui Georges însă nici nu-i trecea prin minte să închidă fereastra.

II
OMUL MASCAT

Croindu-şi drum printre norii care până alunei o ascunseseră, luna se arătă deodată strălucitoare, îmbăind cheiul şi revărsându-şi razele doar peste o parte a străzii la Motte-aux-Papelards.

Orologiul Celestinilor bătu de zece ori.

Ecoul ultimei bătăi mai vibra în tării, când trei bărbaţi se iviră de-a lungul parapetului, lunecând sau mai degrabă târându-se, pentru ca apoi să se desprindă tăcuţi din locul acela şi să o ia spre „casa însingurată”; se apropiară de ea, până ce-i atinseră aproape uşa şi oblonul ferestrei.

Unul dintre ei era mascat sau, mai bine zis, îşi ascundea doar partea de sus a feţei, după moda vremii, cu o mască de catifea neagră. Ţinuta-i corectă şi purtările-i nestânjenite erau într-un ciudat contrast faţă cu cele ale însoţitorilor săi. Nu trebuia să-1 vezi de-aproape, ca să-ţi dai seama că era o persoană de obârşie înaltă.

Ceilalţi erau, neîndoios, doi spadasini de joasă speţă, cum ades puteai întâlni în timpul acela, un soi de cătane zdrenţăroase, care îşi duceau viaţa de azi

pe mâine, gata să slujească o cauză ori alta, fie bună fie rea, cu condiţia ca cei ce-i tocmeau să plătească gras.

Veşmintele lor, mai mult decât răpănoase, Ie dădeau o înfăţişare de adevăraţi bandiţi: nişte mantale lungi, găurite şi peticite le cădeau de pe umeri până la înălţimea cizmelor cu carâmbi, singurele mai acătării, dacă ar fi fost şi curate, fireşte.

Unul dintre ei era uluitor de înalt, dar slăbiciunea lui lăsa totuşi să se bănuiască, sub învelişul acela descărnat, muşchi atletici.

Celălalt, scund pe cât de înalt îi era amicul, îşi îngăduia luxul să câştige în diametru ceea ce pierduse în înălţime.

La prima vedere, cele două personaje astfel alăturate, inspirau pofta să le iei în râs şi te purtau cu gândul către eroii lui Cervantes.

Bărbatul mascat, care se ţinuse oarecum deoparte, se apropie de cel mai înalt dintre caraghioşii aceia, ce sta sprijinit de uşă şi îl întrebă cu glas scăzut:

– Auzi cumva vreun zgomot?

– Nici unul, lua-m-ar naiba, răspunse cel întrebat. Dar-ar dracu în burta mea!

– Şi totuşi ea se află în casă.

– Aş putea chiar să jur, nu altceva, pe căpăţâna roşcovană a tartoriţei iadului!

– Nu înjura, o, nu înjura! îngână tânguitor şi cu glas subţirel însoţitorul arţăgosului. E atât de urât să înjuri!

Ascultaţi! le curmă vorba omul mascat, încordându-şi auzul în direcţia cheiului.

– Să ascultăm! Pe viaţa mea! repetă vlăjganul cu

un glas în stare să spargă geamurile.

Cel care părea să poruncească celor doi fanfaroni se întoarse spre cel neîntrecut în ale înjurăturilor, spre a-i spune înciudat:

– Când ai să taci, gură-mare ce eşti?!

– Sunt mut ca un peşte, ori de nu strivească-mă cerul! i-o întoarse celălalt a cărui limbă nu mai avea astâmpăr. Cu tot respectul pe care vi-1 port, monseniore, căci un gentilom ales ca dumneavoastră trebuie să fie, pe puţin, duce ori marchiz... Cu tot respectul, pe crucea mea! Zgomotul care vă nelinişteşte este al unor vâsle ce spintecă apa. Fără îndoială, e omul pe care îl aşteptaţi. Nu-i aşa, Malvenu?

– Adevărat, ilustre amic — răspunse insul cel mic de stat. El este, nu mai încape vorbă... De nu o fi cumva vreun alt târâie-brâu.

– Atunci, la posturile noastre! porunci omul mascat. Şi fără să daţi cumva înapoi!

– Ce am hotărât o dată, e bun hotărât, ce naiba! Întări primul netrebnic...

– Rămâne hotărât! adăuga al doilea. Şi umbra îi înghiţi pe toţi trei.

În aceeaşi clipă, un al patrulea personaj, de asemenea înfăşurat într-o mantie şi purtând o pălărie mare cu boruri largi ce-i ascundeau toată partea de sus a feţei, apăru la capătul scării pietruite ce ducea spre chei.

Făcu câţiva paşi, apoi răzgândindu-se, se întoarse la parapet şi, aplecându-se spre golul ce i se căsca în faţă strigă:

– Aşteaptă-mă. Gérard! Mă întorc tot cu barca ta.

De jos îi răspunse o voce groasă:

– Am înţeles, nobilul meu domn.

Cel astfel numit era desigur un obişnuit al cartierului, de vreme ce-i spunea pe nume barcagiului din Ile-aux-Vaches.

Se îndreptă de mijloc — era zvelt — aruncă o privire fugară în juru-i; apoi, adunându-şi pe langă trup poalele mantalei pe care vântul se pregătea să le umfle, se îndreptă cu pas hotărât spre „casa însingurată”.

Ajunsese tocmai în faţa ei, când o umbră îi tăie calea.

– Cine-i acolo? făcu omul, dându-se un pas îndărăt. Mişcarea aceasta de retragere îi era poruncită de cea mai simplă prudenţă, căci în vremea aceea binecuvântată, în afară de câţiva îndrăgostiţi fără frică, de cum se suna stingerea, nimeni nu mai cuteza să scoată capul afară. Parisul devenea pradă unei întregi armate de nemernici, care îl transformau într-un vast câmp de acţiune, în ciuda poliţiei celei noi a domnului locotenent general La Reynie.

De cele mai multe ori, Ia ceasul acela din noapte, întâlnirile se dovedeau, după cum bine se vede, tare: neplăcute.

– Doar o vorbuliţă, nobile domn! glăsui umbra, făcând încă un pas.

– Ce vrei de la mine? întrebă personajul cu pălăria de fetru, fără să-şi dea încă seama cu cine are de-a face.

– Ţi-am spus, vreau să-ţi vorbesc!

– Nu te cunosc!... Vezi-ţi de drum!

– Nu înainte de a-mi fi dat ascultare, conte

d'Ablincourt!

– Ştii dar cine sunt? exclamă noul-venit.

Şi, cu o mişcare foarte iute, îşi duse mâna la şold.

– Nu-ţi mai frământa atât teaca spadei, urmă cel ce vorbise primul şi care nu era altul decât bărbatul mascat; ar fi de prisos.

– Dar cu cine vorbesc?... Descoperă-ţi faţa, dacă nu vrei să-ţi spui numele!

– Nu-i nevoie nici să-mi ştii numele, nici să-mi vezi chipul. Ajungă-ţi să ştii că sunt, ca şi dumneata, un gentilom si, mai mult decât atât, că îţi sunt rival!

– Rival?...

– Da, rival! mârâi cel mascat. A, te prefaci că nu pricepi! Ei bine, să ştii, domnule conte d'Ablincourt, că am iubit, că o mai iubesc încă pe frumoasa Inès de Sandoval, deşi ai făcut-o de ruşine răpind-o din casa părintelui ei.

– Mizerabile! Taci!

– O vorbă, un gest şi eşti mort, rânji rece potrivnicul, arătând spre cele două foste cătane, spre scandalagiii care, o dată cu ultima exclamaţie, ţâşniră din umbră, gata să se repeadă la conte.

– O cursă! făcu acesta cu adânc dispreţ.

– Nu, doar o răfuială sub clar de lună. Se termină repede!

– La fapte! Treci la fapte!

– De bună seamă. Curând se vor împlini doi ani de la călătoria mea în Spania. În timpul şederii mele la Madrid am avut prilejul să o zăresc pe încântătoarea Ines. O, nu-ţi pierde răbdarea! Voi fi scurt, spre a-ţi cruţa modestia de ales îndrăgit... Şi iată că m-am îndrăgostit de ea ca un nebun.

– Isprăveşte!... Isprăveşte, când îţi spun! răcni contele.

– Ţine-ţi firea, domnule!... Suferinţa dumitale, crede-mă, va fi mai puţin lungă decât a mea... câteva cuvinte încă şi vei şti totul.

– Despre ce suferinţă îmi vorbeşti? sări d’Ablincourt, ducându-și mâna la frunte, de parcă şi-ar fi amintit ceva. Gentilom fără onoare şi nemernic fără de suflet, n-ai decât să-ţi ţii masca pe faţă, dar cunosc pe cineva care te ştie: e marchizul de Castel de Rios!

Cei doi soldăţoi nu putură desluşi numele rostit, căci în chiar clipa aceea glasul contelui fusese acoperit de o înjurătură a celui mascat, care urmă:

– Prea puţin îmi pasă că ştii cine suit! Important este să-mi asculţi povestea până ia capăt. Prin urmare: Mă duceam tocmai să mă prezint ducelui de Hernan de Sandoval y Palomas, tată al acelei frumuseţi de neuitat, mă pregăteam să-i împărtăşesc gândurile mele de căsătorie, gânduri pe care acest grande de Spania mi le-ar fi încuviinţat — am aflat lucrul acesta mai târziu — când cea pe care mi-o puteam aproape socoti logodnică fu răpită de contele d’Ablincourt! O, am jurat în ziua aceea că mă voi răzbuna!... Am răscolit şi cer şi pământ, să te găsesc. Ai venit la Paris; ţi-am călcat pe urme!... Ei da, straşnic de bine îţi mai ascundeai comoara! Dar mulţumită neobositelor mele căutări, am izbutit până în cele din urmă, după cum vezi, să-ţi dibuiesc vizuina.

– Şi acum? făcu d’Ablincourt cu glasul înecat de mânie şi adâncă revoltă.

– Şi acum, domnule, te-aş putea aresta — căci eşti

un proscris — te-aş putea aresta eu însumi, la nevoie; puterea pe care o am îmi dă dreptul şi să te predau domnului de Louvois căruia, Ia rândul lui, i-ar face mare plăcere să te vadă. spre a te trimite Ia Parlament. În faţa marelui cancelar. Făcând aceasta, m-aş răzbuna pe dumneata, e adevărat... dar numele meu rostit în toată tevatura aceasta ar ajunge până la frumoasa Ines.

– Cinsteşte-o cu titlul pe care îl are, domnule: Inès de Sandoval şi, de multă vreme, contesă d'Ablincourt.

– Fie, i-o întoarse insul mascat. Numele meu ar ajunge aşadar până la frumoasa contesă.

Şi tăcu un răstimp, pentru a adăuga plin de urâte subînțelesuri:

– Nu aş vrea, deci, să se întâmple astfel, căci ţin să răscumpăr dispreţul divinei creaturi, ca un gentilom... care ştie să trăiască.

– Netrebnicule! Netrebnicule!

– Ah, ah, aşadar ai înţeles?

De câteva clipe contele nu se mai putea stăpâni decât cu mare greu, dar când auzi şi această ultimă insultă, mânia îi izbucni nezăgăzuită.

– Apără-te! urlă el ca scos din minţi. Apără-te, banditule, căci de nu, pe viaţa mea că-ţi voi străpunge trupul cu spada.

Pe loc, cu mişcări fulgerătoare, îşi aruncase pălăria şi îşi descheiase mantia. Era îmbrăcat într-un costum de culoare închisă ce nu putea atrage atenţia. Cu nobilă cutezanţă, îşi scoase spada din teacă şi, aprig ca trăsnetul, se năpusti asupra josnicului defăimător al soţiei sale.

Luat pe nevestite, acesta pară instinctiv, cu

stânga; lovitura. Dar pe dată îşi retrase mâna care începuse a sângera.

– Rănit, gemu el, înfrânându-şi un strigăt de durere. M-ai rănit, conte blestemat! O, ce scurt ţi se străvede triumful! Ultimul sânge vărsat tot al tău va fi!

Apoi, dintr-o săritură, ieşind din raza spadei care îl ameninţa, lansă apelul:

– La mine, voi cei de colo!

Deşi plătiţi pentru a-1 ajuta pe cel căruia slugarnic Ii spuneau „monseniore”, cei doi spadasini priviseră fără să se înfierbânte prea tare la toată scena; şi nici nu auziseră ce se spusese.

– Pe viaţa îndrăcitului de fiu al răposatului tata! îngăimase zdrahonul spurcat la gură, de cum văzuse prima lovitură dată de conte. Iată un gentilom de ispravă şi o spadă care ştie croi straşnice butoniere!

– Nemaipomenite! adăugase celălalt.

– Ne-a chemat cel care ne-a plătit, dar-ar ciuma peste mine!... Ce zici, Malvenu, mergem?

– Să mergem, Folavril, preacinstite prieten... dar fără lovituri...

– Ei. fir-ar să fie, doar am făgăduit...

– A făgădui şi a-ţi ţine făgăduiala sunt două lucruri diferite, îl lămuri mucalit bondocul ce răspundea la numele de Malvenu. Domnul va ţine seama că am urmat glasul conştiinţei noastre... Crede-mă, fără lovituri, nici cu vârfui spadei, nici cu tăişul, ne vom preface doar, întru onoarea situaţiei noastre.

– Veniţi, veniţi! striga întruna adversarul contelui spre locul unde se pitiseră cei doi spadasini tocmiţi de el.

Folavril şi Malvenu înţeleseră că nu mai puteau, zăbovi prea mult şi se aruncară în faţa lui d'Ablincourt.

– Doi asasini şi un laş împotriva unui om cinstit! strigă acesta. Dreaptă partidă!

Spadele se încrucişară cu o iuţeală atât de mare, încât scăpărară scântei.

Omul mascat urmărea peripeţiile luptei, căutând să treacă mereu în spatele celui încolţit. Dar acesta, bănuind mişcarea îşi punea în joc toată priceperea, nu numai pentru a se apăra, ci şi pentru a face faţă celor trei atacatori.

Fireşte, spada o mânuia cu iscusinţă. Totuşi, în faţa hotărâtului şi nemilosului asalt al celor doi spadasini, maeştri în arta aceasta, părea că-şi mai pierde puţin din sângele său rece.

Dacă Folavril şi Malvenu îl cruţau pe conte, spre a pune în aplicare ultima lor hotărâre, trebuie să o mărturisim, că, bizuindu-se pe cunoaşterea adâncă a ştiinţei armelor, făceau treaba asta într-un chip atât de deosebit încât cel atacat, fără să mai poată gândi la ofensivă, abia reuşea să pareze la timp loviturile ce păreau a-î fi trimise cu cea mai mare furie.

Nebănuind jocul, insul mascat se felicita că ştiuse să aleagă doi ticăloşi atât de fără frică.

Pierzând orice nădejde în biruinţă, simţind că puterile i se sfârşesc şi văzându-se la cheremul a trei nemernici, contele aruncă Ia întâmplare chemarea care, în liniştea nopţii, avu ecoul unui dangăt funebru:

– Ajutor! Ajutor!

– Pe Dumnezeu, nobilul meu domn! răspunse pe dată un glas limpede şi sonor. Ţine-te bine, am sosit!

Dinspre casa hangiului Planchet se auzi deodată zgomot; de lemn sfărâmat, apoi o umbră — care celor trei atacatori le păru a fi de mărimea unei maimuţe uriaşe — se rostogoli de-a lungul spalierului îmbrăcat în viţă-de-vie.

În clipa următoare contele d'Ablincourt nu mai era singur: maimuţă ori diavol, avea acum alături de el un omuleţ care straşnic mai ştia să se bată.

– De unde a mai ieşit şi ăsta? răcni mânios bărbatul mascat.

– De unde am ieşit? i-o întoarse noul-venit. Din hanul de peste drum, de unde am fost martorul nelegiuirii dumitale! Vrei să ştii cine sunt? Fiul căpitanului d'Artagnan, de nu ţi-e cu supărare. Lăudat fie Domnul... Daţi-i drumul, canaliilor!

Cele câteva cuvinte fură rostite în zăngănit de arme.,

– Fiul lui d'Artagnan? mormăi între dinţi căpetenia bandiţilor. Dacă este cavalerul Georges, potrivnicul meu din Blessac, trebuie ca blestematul ăsta mic şi caraghios să-mi plătească pe loc datoria!

Lupta continua cu o înverşunare tot mai mare, căci tocmiţii se temeau să nu-şi vadă mărinimia întorcându-se împotriva lor.

– Îţi mulţumesc, prietene! spuse contele, în timp ce para de minune atacul. De mă vor mai lăsa cumva în viaţă mizerabilii ăştia, te poţi bizui pe toată recunoştinţa mea..

– Mai întâi apără-te, dragul meu gentilom! De mulţumit îmi vei mulţumi după aceea.

Atacaţi viguros, Folavril şi Malvenu începură să bată în retragere, trecând la o tactică nouă. Urmând

pilda generosului său apărător, contele lăsă la o parte orice precauţie şi execută o şarjă foarte adâncă. Dar manevra aceasta îl pierdu. Printr-o întoarcere rapidă, laşul rival al contelui îi trecu în spate, astfel că în clipa în care acesta era gata-gata să străpungă osânza preamilostivului Malvenu, el îi înfipse între umeri lama unui pumnal.

– Asasinule! strigă rănitul, lăsându-se într-un genunchi.

Apoi, cu glas stins, adăugă:

– Soţia mea!... copilul meu!... d’Artagnan!... Adio! Şi se rostogoli fără de simţire.

O privire iute îi fu de-ajuns tânărului spre a cântări totul.

Mai mult întărâtat decât furios, făcu un salt înapoi, spre a câştiga distanţă, şi se aruncă din nou asupra asaltatorilor.

– Bandiţilor! răcni el. Ah, unul tot ucid eu!

Şi, înnebunit, orbit de furie, se năpusti asupra lui Folavril care fără doar şi poate că ar fi fost străpuns de lovitura de spadă, dacă piciorul băiatului nu ar fi lunecat pe ceva umed.

Micul d’Artagnan nu-şi mai putu ţine echilibrul şi căzu la rândul său în sângele care se scurgea din rana nefericitului conte. Simţind pe mâini lichidul acela vâscos şi călduţ, scoase un strigăt de groază şi, hipnotizat parcă, rămase pe loc, nemişcat.

Ucigaşului începea să-i fie pe plac groaznica treabă pe care o săvârşea; ridicând braţul asupra copilului dezarmat, era cât pe ce să-1 lovească fără milă, când nişte degete de fier îl prinseră de încheietura mâinii şi îi smulseră pumnalul însângerat.

– Pe papucul papei! rosti rece Folavril, unul ajunge, monseniore! Pe ăsta n-o să-1 omori!... Nu-ţi dau voie!

– Vă rugăm respectuos, strecură şi Malvenu, punându-şi piciorul pe spada care scăpase din mâinile tânărului Georges.

Apoi, în timp ce acolitul său îl înfrunta pe omul mascat şi îl ţinea la respect, se aplecă la urechea apărătorului lui d'Ablincourt pentru a-1 îndemna:

– Şterge-o, micuţule!

Copilul se ridică, cu pumnii strânşi; apoi, sărind ca un jaguar rănit, se năpusti spre uşa „casei însingurate", în care bătu tare cu ciocănelul din lemn de stejar, strigând:

– Ajutor!... Ucigaşul! O sabie!... o sabie!...

Neîndoios făcând astfel se dovedea un nesocotit. Cărui simţământ i se supunea el oare?... Nici el nu ar fi putut-o spune.

– Neghiobilor! rânji ucigaşul contelui d'Ablincourt, dacă-i daţi voie scandalagiului ăstuia încăpăţânat, puiului ăsta de iscoadă să fugă, nu faceţi decât să împletiţi împreună funia de cânepă care într-o bună zi vă va duce la spânzurătoare... Haide, faceţi-i de petrecanie ca şi celuilalt!...

– Şterge-o! repetă Malvenu, fără să-i pese de ameninţare. Şterge-o, micuţule, ori nu mai răspund de viaţa ta!

Nu putem şti ce anume s-a petrecut atunci în mintea băiatului, dar e limpede că, văzându-şi neputinţa şi scos din fire de faptul că nu putea fi de nici un folos celui pe care l-ar fi putut salva, nu se îndură să părăsească locul înainte de a-şi mai fi

dovedit o dată voinicia.

Pentru a rupe cercul în care se vedea închis, se ciunchi la pământ, asemenea jivinelor gata să sară şi, năpustindu-se cu forţa nezăgăzuită a prafului de puşcă asupra lui Folavril şi a lui Malvenu care, cu naivitate îi tăiau drumul, îi izbi pe amândoi de parapet şi alergă spre capul străzii Motte-aux-Papelards.

Acolo se întoarse şi, ridicând în sus mâna-i fără armă, arătă în direcţia celui ce pregătise cursa, strigându-i:

– Oricine ai fi, ucigaşule, masca pe care o porţi n-o să-ţi scape pielea! îţi cunosc glasul! Eşti laşul pe care l-am mai învăţat o dată minte la Blessac. O să te găbuiesc eu iarăşi! Aminteşte-ţi de d'Artagnan! Tatăl meu te-ar fi ucis aici; iar dacă fiul amână răzbunarea, ea se va dovedi, la ceasul cuvenit, şi mai cumplită!... În ce vă priveşte pe voi, ticăloşi vânduţi blestematului, mai adăugă el îndreptându-şi privirile spre cei doi spadasini care se ridicau de jos. cu mare tărăboi, doriţi-vă să nu-mi ieşiţi niciodată în cale, căci pe legea mea de d'Artagnan v-aş nimici, aşa cum se cere a fi nimicită orice unealtă a crimei!...

– Haideţi, haideţi, puneţi mâna pe diavolul ăsta! răcni omul mascat, văzându-l cum dispare pe după colţul străzii.

Dar cei doi acoliţi nu se clintiră, păreau cuprinşi de o vrajă.

– Ah, netrebnicul, ce mână de fier, se plânse Folavril frecându-şi genunchii vătămaţi; ce mai, mi-a secerat picioarele, nu altceva!

– Mie mi-a tras un pumn în stomac, de mi 1-a lipit de şiră, se vaită şi Malvenu, sughiţând. E drăguţ foc,

pe cinstea mea!

– Dragul de el... lovi-m-ar trăsnetul!

– Mititelul!

Straşnica lor îmbrăţişare cu pământul îi înflăcărase intr-atât, încât puţin le-a trebuit acestor nemaipomeniţi caraghioşi să nu-şi ofere serviciile celui ce le prilejuise căderea.

Înălţând a dispreţ din umeri şi ascunzându-şi prost ciuda de a nu fi putut săvârşi o a doua nelegiuire, bărbatul mascat se pregătea să dea dispoziţii privind victima capcanei, când uşa „casei însingurate”, uşa la care cu puţin înainte d’Artagnan bătuse atât de tare, se deschise cu oarecare încetineală.

În aceeaşi clipă tija de care sta prinsă firma hanului *La cei patru muşchetari* gemu jalnic în bătaia vântului ce mătura de pe cer cohorte de nori opaci, descoperind discul lunii ale cărei albe raze scoaseră la lumină chipul palid al contelui.

Un strigăt ascuţit, înfiorător, care umplu de groază pe cei doi spadasini, răspunse asemenea unui ecou cumplitei căinări a firmei.

Ucigaşul rămase ca de gheaţă; dar auzind ţipătul, se întoarse şi rosti printre dinţi:

– Inès

Apoi se dădu la o parte, spre a îngădui trecerea unei femei îmbrăcate în alb care, cu părul despletit, tremurătoare şi înnebunită, căzu mai mult decât îngenunche în faţa trupului nemişcat.

Inès de Sandoval, soţia contelui d’Ablincourt, — ştim acum că ea era — ridică uşor capul bărbatului, îl privi; apoi, cu glasul înecat de un hohot de plâns, întrebă tânguitor, cum numai mamele îşi întreabă

copilul bolnav:

– René!... Dragul meu René! Vorbeşte-mi... Răspunde-mi... spune-mi că mă auzi!...

Şi legăna pe braţe capul fără viaţă, îl legăna drăgăstos repetând dezmierdător:

– Răspunde-mi, René... dragul meu René!... Priveliştea era atât de sfâşietoare, încât fruntea lui

Folavril se acoperise cu broboane de sudoare, iar Malvenu simţea fiori reci zbârlindu-i pielea.

Apoi, o clipă de tăcere înspăimântătoare.

Deodată, femeia ţipă:

– Mort! René e mort!...

După ce scăpă din mâini capul care căzu pe caldarâm cu un zgomot surd, femeia se ridică, împinsă ca de un resort. Ochii ei goi priviră pe rând la cei trei bărbaţi ce nu cutezau să scoată o vorbă. Il căuta pe vinovat. De l-ar fi ghicit si de s-ar fi găsit în faţa lui în chiar clipa aceea in care toată puterea ei se aduna într-unul şi acelaşi gind: răzbunarea, cum l-ar mai fi sfâşiat cu unghiile, cu dinţii, cum l-ar fi făcut bucăţele, cum l-ar fi ucis! Dar puterea aceasta, care nu s-ar fi putut aduna decât în faţa ucigaşului, pieri dintr-o dată pentru a face loc slăbiciunii. Genunchii i se îndoiră, pieptul ei slobozi un geamăt uşor, astfel că se prăbuşi în braţele ticălosului care făcuse greşeala să se repeadă spre a o primi în braţe.

– În sfârşit, e a mea! murmură el.

Apoi, o culcă încetişor pe o bancă aflată chiar lângă „casa însingurată”.

– Repede! făcu el către cei doi tocmiţi, luaţi cadavrul şi azvârliţi-1 în Sena.

Vlăjganul cel pus pe harţă îşi cercetă din privire

tovarăşul, părând a se codi.

– Sunteţi plătiţi! îi asmuţi ticălosul. Îndepliniţi-mi porunca!

Cei doi se apropiară de trupul fără viaţă, înfioraţi.

După felul cum i-am văzut sfătuindu-se înainte de a-1 ataca pe conte, după cumpătul dovedit în timpul atacului, precum şi după nobila lor purtare faţă de tânărul d'Artagnan, ştim acum că soldăţoii aceştia scandalagii erau în stare să se lase însufleţiţi de simţăminte mult mai vrednice decât ne-ar fi putut îngădui înfăţişarea lor să-i judecăm.

Este limpede că, în clipa aceea, porunca nu le era pe plac. Ba mai mult chiar, purtau pică omului aceluia pentru fapta lui şi se mustrau că nu i se împotriviseră făţiş.

La vremea aceea, duelul era lucru obişnuit; pentru un cuvânt, pentru o nimica toată, puneai lesne mâna pe spadă, în ciuda decretelor devenite literă moartă pentru cei mai mulţi spadasini.

Dar un asasinat!... Cei doi soldăţoi ajunseseră să-şi întrebe conştiinţa. Se învoiau să ucidă, dar numai privindu-şi în faţă potrivnicul şi cu riscul de a fi ei înşişi loviţi.

Prin urmare se pregăteau să se supună cu încetineală şi scârbă poruncii ce li se dăduse.

Deşi nu s-ar fi zis, Malvenu era capul limpede al bandei.

– Hm! făcu el filozofic, după ce se mai aplecase o dată ca să pipăie pieptul contelui, părerile de rău sunt zadarnice acum, prea vrednice prietene, şi de vreme ce inima acestui gentilom nu mai bate, nu va avea nimic împotrivă dacă se va scufunda în apă.

– Ei, drace, dar ce tot faci acolo? întrebă Folavril, văzând că celălalt pipăie întruna haina celui ucis.

– Hârtiile! îi răspunse acesta cu glas mai scăzut. Domnul d’Ablincourt trebuia să le încredinţeze chiar în seara aceasta contesei, soţiei lui.

– Pe cinstea mea de pungaş, eşti sigur?

– Da, da, fără doar şi poate! Când nemernicul monsenior de colo ne-a trimis să-i spionăm, l-am auzit chiar pe conte spunând asta.

– Iată o informaţie preţioasă, zic eu; de nu, arză-m-ar tot focul iadului!...

– Preţioasă, de ştim să tragem foloase de pe urma ei...

– Aşteaptă puţin!. Pe papucul papei, am priceput ce trebuie să fac!

Întorcând apoi capul, Folavril se sumeţi spre bărbatul mascat:

– Pe viaţa mea, vreau să cred că o să ne daţi partea diavolului; monseniore, nu-i aşa?...

– Partea diavolului... Ce înţelegeţi prin asta?

– Dreptul de a scotoci prin buzunare, lămuri Malvenu.

– Bine, dar daţi-i zor! răspunse mascatul.

Îngrijindu-se apoi iar de contesă, o privi cu nemăsurată dorinţă, urmărind neliniştit, pe frumosul ei chip fără de culoare, semnele leşinului.

Soldăţoiul cel iubitor de sudalme îşi ajuta prietenul — dar mâna-i tremurătoare arăta că nu se prea pricepe în ale furtişagului — să deschidă haina contelui şi să scoată un teanc de hârtii pe care îl vârî în buzunarul pantalonului său bufant.

– S-a făcut, hotărî el. Afurisită treabă, de s-ar

termina odată!

– Cum se crapă de ziuă, mormăi Malvenu, mă duc la popa din parohia mea, să-1 pun să cânte un *De Profundis*.

Apoi se ridicară purtând trupul, unul de cap, altul de picioare şi se îndreptară spre parapet. Ajunşi acolo, înălţară lugubra povară, o legănară în gol de câteva ori şi-i dădură drumul în Sena.

Un strigăt de groază, venit dinspre taluz, însoţi clipocitul sonor pe care îl slobozise fluviul în timp ce-şi primise prada; până şi bărbatul mascat îl auzi.

Se îndreptă dintr-un salt, întrebând:

– Cine-i acolo?

– Cred că-i Gérard, luntraşul din Ile-aux-Vaches, să mă bată Dumnezeu, răspunse Folavril.

– Prietene, prietene, să ştii că o să te bată, ăsta-i lucru sigur, dacă o să-1 mai stârneşti astfel

Omul mascat părea adâncit în gânduri.

– Gérard... murmură el.

Dar o altă surpriză îl aştepta; abia rostise numele acesta, că o formă nedesluşită îi trecu prin faţă cu iuţeala fulgerului; umbra aceasta sări peste parapet, fără a-şi înfrâna avântul, iar de data aceasta fluviul slobozi un nou zgomot, mult mai slab, asemănător celui iscat de scufundătorul ce se vira cu mişcări prelinse într-o apă adormită.

– Oare ce se mai întâmplă? întrebă, uluit, ucigaşul.

– Înghiţi-m-ar Satana, să mă înghită, de n-o fi tot drăgălaşul ăla de d’Artagnan, care s-a întors să vadă de ale sale, răspunse, cu anume mulţumire, soldăţelul cel voinic.

– La urma urmei, de ce să-mi pese? Tot n-or să-1 salveze, gândi bărbatul mascat.

Apoi, adresându-se contesei încă leşinate, adăugă cu zâmbet răutăcios:

– Contele d'Ablincourt este mort!... Aşa că, frumoaso, o să trebuiască să fii a mea. Mai ales acum când eşti singură şi când fiica ta va depinde de mine!

– Fiica ei! făcu rotofeiul Malvenu tresărind. Ei nu, măcar pe asta nu trebuie să o mai chinuie. Stai aici, preacinstite amice, am eu grijă să o ascund pe micuţa nevinovată.

Pitulându-se, furișându-se, târându-se de-a lungul zidului, cel mai scund dintre cei doi spadasini ajunse la uşa rămasă deschisă şi intră în casa misterioasă care dăduse atâta sământă de vorbă mahalalei.

Abia dispăruse, că un zgomot de paşi răsună pe caldarâm.

– Fatalitate! răcni omul mascat, pun rămăşag că e o patrulă... Oare nu mai avem nici o clipă de linişte?

Se aşeză în faţa contesei şi aşteptă, gata de orice.

Ostaşi din garda reginei, comandaţi de un ofiţer şi precedaţi de purtători de torţe, apărură la colţul străzii La Motte-aux Papelards. In mijlocul grupului păşeau doi lachei purtând o lectică.

Bănuind ce anume avea să se petreacă, insul mascat schiţă un gest de furie pe care şi-1 înfrână însă aproape imediat.

După ce ordonă soldaţilor săi să se oprească, ofiţerul se îndreptă spre uşa „casei însingurate".

Când fu aproape, îl zări pe bărbatul mascat, din plin luminat de făclii.

– Cine eşti dumneata? întrebă el, făcând câţiva

paşi. Şi ce vânt te aduce aici la ora asta?

– Ce-ţi pasă? i-o întoarse celălalt cu trufie.

– Răspunde, domnule!

– Nu sunt dator s-o fac...

– Ce vorbeşti?! urmă ofiţerul. Comanzi, pare-mi-se? Apoi, zărind-o pe contesă, exclamă:

– O femeie! O femeie în nesimţire! Moartă, poate?...

– Căpitane, zise un sergent, salutându-şi şeful, uşa casei e larg deschisă.

– Uşa e deschisă!... Atunci nu mai încape nici o îndoială!... Domnule, persoana de pe bancă este cumva doamna contesă d'Ablincourt?

– Ea însăşi.

– Atunci te somez să părăseşti locul şi să mă laşi să o iau de aici pe doamna contesă.

– Ei bine, făcu omul mascat, rânjind, dacă asta îţi este misiunea, căpitane, vei pleca de aici fără să ţi-o poţi îndeplini.

– Şi cine mă va împiedica, rogu-te să-mi spui?

– Eu, căpitane, cu asta, zise netrebnicul dând la iveală un pergament, E un ordin al eminenţei sale ministrul de război.

Ofiţerul nici nu se osteni să-şi arunce ochii asupra hârtiei, căci fluturând în mână o alta asemănătoare, i-o întoarse pe loc:

– Ordin de la maiestatea sa!

Apoi, răsucindu-se pe călcâie, fără să-i pese de strigătul de furie ce-i scăpase interlocutorului său necunoscut, căpitanul făcu un semn; ostaşii din gardă se apropiară, dând cu brutalitate la o parte pe cel ce le tăia calea în chiar clipa aceea, cu o iuţeală pe care

grosimea trupului şi scurtimea picioarelor o făceau de-a dreptul caraghioasă, Malvenu ţâşni din casă, cu aceeaşi băgare de seamă ca în clipa în care intrase, şi dădu fuga lângă tovarăşul său. şoptindu-i:

– La drum, băiete, s-o ştergem!... Îngerul negru, divina domnişoară de culoare, se află pe urmele noastre?

– Fir-ar să fie! exclamă Folavril, apucând braţul stâng al lui Malvenu şi trăgându-1 după el. Păstrează-ţi firea: Dulcineea ta, care îşi dă cu cremă de ghete, e tare şireată ; să ne facem nevăzuţi!

Apoi, bătându-se cu palma peste buzunarul pantalonului, în care fuseseră vârâte actele contelui, adăugă a îmbărbătare:

– Să atârn în ştreang, de nu ne-am pricopsit!

– Şi cu paternitatea cum rămâne? îl luă peste picior cel mic de stat, arătându-i pe sub mantie un copil, o drăgălaşă fetiţă adormită, pe care o purta cu mare grijă pe braţu-i vânjos.

Apoi se mistuiră în umbra nopţii, fără a fi fost văzuţi; primul călcând cu paşi mari şi apăsaţi, cei de-al doilea alergând aproape, spre a nu rămâne în urmă.

Omul mascat se trăsese de o parte; măcinat de ură, el asista la răpirea contesei.

După ce porunci să fie închisă uşa „casei însingurate”, din care tocmai ieşise, gemând înnebunită, slujnica de culoare, ofiţerul care nu înţelegea mare lucru din vorbele fără şir ale bietei femei, o aşeză lângă doamna d’Ablincourt, stăpâna ei, pe pernele lecticei şi ordonă pornirea.

Mica trupă a gărzilor reginei făcu atunci cale-întoarsă, îndreptându-se încet spre Luvru, în timp ce

orologiul din turnul Celestinilor vestea tocmai miezul nopţii.

III
CASA LUNTRAŞULUI

Din răspunsul vlăjganului, am putut afla deci că cel care se aruncase primul în apă, în chiar clipa în care el şi cu acolitul său azvârliseră pe nefericitul conte, nu era altul decât micul d'Artagnan.

În acelaşi timp, Gérard, luntraşul, după ce slobozise un strigăt de spaimă, trecuse în spatele bărcii şi, preumblându-şi privirile asupra apei, încerca să desluşească ceva în bezna înconjurătoare. El aşteptă în poziţia aceasta, căci de înotat nu ştia să înoate. Nepriceperea acelui luntraş de ispravă nu avea — fie-ne iertat că o spunem — nimic ciudat; într-adevăr, oricât de neobişnuit ar părea în zilele noastre, ca şi în vremea de care pomenim, puţine sunt meseriile în care ţi-e dat a întâlni un mai mic număr de înotători ca printre marinari, pentru care apa înseamnă dacă nu singurul, cel puţin veşnicul duşman.

Cât a aşteptat oare Gérard astfel?… Nimeni nu ar fi putut spune; dar lui i se păru un veac. Mâhnit peste măsură, nepricepând nimic din cele ce se petreceau, se pregătea tocmai să pună mâna pe vâsle şi să iasă în

larg când, deodată, i se păru că aude în jurul lui un clipocit mai puternic.

Instinctiv, întinse braţul. O mână nervoasă i-o apucă pe a lui, în timp ce un glas ieşit parcă din adâncimi de hău îi spunea liniştit:

– Dă-mi o mână de ajutor, pentru Dumnezeu!...

– E greu sărmanul gentilom!

Cu braţul ce-i rămăsese liber, Gérard se sprijini de bordaj şi, trăgând de mâna ce se prinsese de a lui, izbuti cu mare greu, deşi se încordase din răsputeri, să tragă puţin la suprafaţă pe cel ce tocmai îi vorbise.

– Ce-i drept, e drept, făcu el uluit, sânteţi greu, nu glumă!

– Fără multă vorbă, i-o reteză celălalt, ţinându-se tare, şi ia în primire mortul, te rog...

– Mortul! repetă luntraşul, înfiorat.

Dar, la urma urmei, oare cine-i vorbea? Cine îşi pusese viaţa în primejdie, pentru a pescui un cadavru? Şi de unde putea şti că cel care i se înfăţişa într-un chip atât de ciudat şi pe care nici nu-1 vedea încă bine Ia faţă, apărându-i doar ca o masă informă, era un om de treabă? Putea fi şi unul dintre ucigaşi, hotărât să scape de ultimul martor al crimei.

Asemenea gânduri, unele mai învălmăşite decât altele, săgetau aşadar mintea vrednicului luntraş; totuşi, cinstit şi milos înainte de toate, nu se opri asupra celui mai înfricoşător dintre ele, care l-ar fi putut pune pe fugă.

– Te ţii bine? întrebă el.

– Da, îi răspunse omul.

Mâna care nu-1 slăbise din strânsoare se desprinse şi, cu o mişcare bruscă, se agăţă de bordaj.

Gérard se aplecă, apucă de haine cadavrul pe care înotătorul îl ţinea la suprafaţa apei şi îl trase către el. Dar abia îşi încheiase sinistra-i treabă, că barca se clătină, gata să se scufunde. Nu avu vreme decât să se arunce spre celălalt capăt al ei, pentru a restabili echilibrul.

După ce barca se cumpăni, luntraşul se întoarse şi văzu lângă el un om sau, mai bine-zis, pe cineva îngenuncheat lingă-trupul celui pescuit, cu urechea lipită de pieptul lui.

Noul-venit rămase astfel o bună bucată de vreme, timp în care Gérard nu cuteză să pună nici o întrebare.

– Locuieşti departe, omule?

– Nu, domnule, în Ile-aux-Vaches.

– Să ieşim în larg, deci, şi să pornim. Luntraşul se supuse.

Din câteva lovituri de vâslă îşi scoase barca din zidul de umbră al malului, astfel că, deodată, ea fu scăldată de razele lunii,

Omul mascat părăsise tocmai teatrul mârşavei sale fapte.

După ce traversă Pont-Marie, bombănind întruna împotriva nenorocului său, împotriva soldaţilor din garda reginei, împotriva caraghioşilor care îl slujiseră atât de prost şi a tânărului imprudent care, după ce îl apărase pe conte, se aruncase în apă spre a-i scoate trupul, păşea pe ţărmul Celestinilor, urzind un alt plan menit să-i împlinească răzbunarea şi totodată patima, când atenţia îi fu atrasă de plesnetul vâslelor.

Se opri, se uită în jur şi nu-i fu greu să înţeleagă cine era omul de lângă luntraş.

Un blestem îi ţâşni printre dinţi. Îşi înălţă pumnul strâns şi rosti doar două cuvinte care adunau însă în ele toată făgăduinţa plină de ură a mâniei sale neostoite:

– Pe curând.

Apoi îşi iuţi pasul, pornind spre oraş.

Între timp, omul astfel ameninţat, care nu era altul decât Georges d'Artagnan — cititorii noştri l-au şi recunoscut, desigur — îşi scoase cu mişcări repezi haina, şi-o smulse mai bine-zis şi, apucând cu dinţii una din mânecile cămăşii, rupse din ea o fâşie.

– Ajută-mă, spuse el luntraşului, a fost lovit pe la spate!

Omul înţelese şi dădu drumul vâslelor,

Amândoi culcară cadavrul uşurel, cu faţa spre fundul bărcii.

– Ai vreun cuţit? întrebă Georges.

Gérard tresări.

– Trebuie să ai unul, dă-mi-1 repede!

Dintr-un toc de piele ce-i atârna de brâu, Gérard scoase la iveală un cuţit cu lamă lungă şi lată; i-l dădu fără să mai scoată un cuvânt.

Tăcut om era Gérard. Holtei, învăţat să trăiască singur mai toată viaţa, se dezobişnuise să vorbească şi doar emoţiile puternice aveau darul să-i dezlege limba.

Din două mişcări, una în dreaptă, alta în stânga, d'Artagnan sfâşie haina victimei, dezgolind o rană larg căscată, care sângera şi mai tare după scufundarea în apă.

– Lovitură de maestru! gândi tânărul. În sfârşit, să încercăm totul. Aş da cu drag o jumătate oca din

sângele meu, pentru a-i redărui acestui gentilom viaţa... Martor mi-e Dumnezeu! Nu sunt o fire slabă... Totuşi, văzând-o pe sărmana femeie plângând peste trupul acesta şi zicând întruna „dragul meu René!... dragul meu René, răspunde-mi!” simţeam cum mă podidesc lacrimile.

Aşadar, dintr-un loc mai ferit, de departe, el asistase la amarnica izbucnire de durere a contesei Inès. Cu toate că înţelegea lipsa de noimă a îngrijirilor sale, el făcu din fâşia de pânză ruptă un tampon pe care îl vârî între marginile rănii. Sângele se opri. D’Artagnan se aşeză şi-i spuse iui Gérard.

– Să-l întoarcem acum cu faţa în sus şi sprijină-i capul pe genunchii mei.

Gérard se supuse.

Din clipa aceea, se aşternu din nou tăcerea; o tăcere de moarte ce părea să plutească peste apele fluviului, netulburată decât de zgomotul surd şi cadenţat al vâslelor pe care barcagiul le mânuia acum din nou. Luna îşi fulguia razele-i albăstrii peste scena aceea funebră. S-ar fi zis că trece barca fantomă din legendă, lunecând domol pe apele negre ale Styx-ului.

Drumul ţinu cam o jumătate de oră. În sfârşit ajunseră Ia capătul locului denumit Ile-aux-Vaches.

Insula Saint-Louis, pe care un umorist a denumit-o nu fără temei „un oraş de provincie în Paris”, nu exista, ca să spunem aşa, înainte de mijlocul veacului al VII-lea. În locul ei se aflau două insule de mărime diferită: Insula Notre-Dame şi Ile-aux-Vaches, despărţite de un braţ al Senei ce trecea cam pe locul unde se află astăzi biserica. Ele făceau parte din domeniul Chapitre-ului care se împotrivise cu toată

puterea contopirii celor două insule şi construcţiilor ce urmau a fi ridicate.

În vremea despre care pomenim, contopirea aceasta era totuşi lucru făptuit, dar partea răsăriteană îşi păstrase numele de Ile-aux-Vaches şi rămăsese nelocuită.

Cei doi bărbaţi scoaseră din barcă lugubra povară, ducând-o într-o colibă ţărănească, aflată nu departe da mal, în spatele unui şir de plopi înalţi, ale căror vârfuri unduiau molcom, întâmpinându-i parcă pe cei sosiţi cu un ironic bun-venit.

Intrară într-o încăpere joasă.

Luntraşul aprinse în vatră nişte răşină, apoi, ajutat mai departe de Georges — numele cel mic al lui d'Artagnan, după cum bine ştim, — culcă trupul pe un pat sărăcăcios, în fundul odăii. Abia atunci îl văzu bine pe cel care îl însoţea.

– Un copil! gândi el uimit.

Un copil da, dar un copil al cărui chip oglindea o atât de nemăsurată dârzie încât, deşi avea cugetul curat, îi îndură anevoie ascuţişul privirilor.

Tânărul d'Artagnan cântări din ochi încăperea în care se afla. Era goală. Un pat, două scăunele şi o masă mâncată de cari alcătuiau tot mobilierul. Aliniate de zid, în jurul unei cruci grosolan cioplite, câteva năvoade, nişte lopeţi şi o cange închipuiau un soi de panoplie.

„Doar în rândul oamenilor sărmani întâlneştl inimile cele mai duioase, sufletele cele mai dăruite milei", îşi spuse tânărul cu amărăciune.

Apoi adăugă cu glas tare:

– Dacă ai avea cu ce face un foc bun, ţi-aş fi

îndatorat, căci am amorţit de frig în hainele astea ude.

Fără să scoată un cuvânt, tăcutul barcagiu ieşi şi se întoarse curând încărcat cu un braţ de lemne uscate, astfel că focul nu întârzie să trosnească în vatră.

După ce se mai încălzi puţin, tânărul se apropie de pat şi privi îndelung chipul mortului.

– Îl cunoşti cumva pe gentilomul acesta? îl întrebă el pe barcagiu, rămas în neclintire şi parcă împietrit.

Cel întrebat dădu din cap a încuviinţare.

– Cine este?

Şi, fiindcă nu primea nici un răspuns, înțelegând prin aceasta că mai putea fi pusă la îndoială adevărata pricină care îi împinsese spre fapta-i devotată, tânărul urmă:

– O, nu te teme, nu eu voi fi cel care voi dezvălui vreodată taina lui, de are vreuna.

– Un conte, îngăimă întru sfârşit Gérard. Mai mult decât atât nu ştiu.

– Un conte, îşi spuse d’Artagnan. Contele René... René... şi mai cum? Apoi, către luntraş:

– Nu-i cunoşti nici măcar numele?

– Nici măcar...

– Atunci mi-1 va spune chiar el, strigă tânărul, tresărind, căci Domnul a săvârşit o minune!

– O minune? bâigui Gérard aproape îngrozit.

– Da, o minune!... Gentilomul acesta nu e mort, şi cu ajutorul cerului, îl vom salva!...

O slabă bătaie a pleoapelor îi atrăsese luarea-aminte.

– Dă-mi o băutură întăritoare!... Dă-mi ceva!... Orice! urmă el cu însufleţire. Haide, omule, gândeşte-

te că la mijloc e viaţa unui creştin.

Gérard se grăbi să-i dea ascultare, trase iute la o parte o perdea groasă ce ascundea o scobitură făcută în zid şi scoase din soiul acela de dulap un ulcior umplut pe jumătate cu rachiu.

Tânărul o înşfacă şi, desfăcând cu lama cuţitului dinţii încleştaţi ai contelui, îi prelinse printre buze câteva picături. Peste puţine clipe un abur trandafiriu se răspândi fie obrajii muribundului. O uşoară ridicare a pieptului şi un suspin slab, pe care abia îl auziră, mângâie chipurile celor doi bărbaţi, cu îngrijorare aplecaţi asupra lui.

Deodată, se ridicară şi se priviră.

Cineva bătuse tare la uşă.

Privirile pe care cei doi şi le aruncară unul altuia mărturiseau gânduri mult diferite.

Cele ale îndrăzneţului tânăr — doar curiozitate, părând a spune: „Oare cine ar putea veni, la asemenea oră târzie, în locuri atât de pustii? O fi oare atât de ciudat omul acesta deloc vorbăreţ, încât să-şi primească prietenii în puterea nopţii?” Cele ale luntraşului, dimpotrivă, grăiau despre neliniştea-i bănuitoare şi ar fi putut fi tălmăcite cam aşa: „Să fie copilul acesta un trădător, cum am crezut mai întâi, iar cel de afară să-i fie părtaşii la faptă?”

Asta le trecea prin minte, când glasul unui om înnebunit se auzi strigând prin uşă:

– Deschide, Gérard! Deschide, pentru numele lui Dumnezeu, ori s-a zis cu mine!

Luntraşul dădu fuga să deschidă, dar în aceeaşi clipă Georges îl opri ca să întrebe:

– Cine-i acolo?

– Landry, servitorul contelui! răspunse scurt omul, trăgând zăvorul.

Un bărbat, cu veşmintele în neorânduială, năvăli în încăpere strigând:

– Păziţi-vă! Vin!

Nici nu isprăvise bine vorba, că patru umbre se arătară între şirul de plopi înalţi ale căror vârfuri continuau să unduiască melancolic.

Un licăr sfâşie întunericul, apoi răsună o detunătură, iar Gérard îşi feri capul sub şuierul unui glonte care ricoşa în zid, făcând ţăndări crucea din lemn cioplită grosolan.

– Nelegiuire! bâigui Gérard, făcându-şi semnul crucii. În aceeaşi clipă se înălţă în beznă un glas muşcător.

– D'Artagnan! strigă glasul acela. Mi-ai spus: O să te regăsesc! Acum eu sunt cel care vin să te caut, fiu de bandit!

Smulgând din modesta panoplie a luntraşului cangea cea mare, Georges ţâşni din colibă, riscând orbeşte să cadă într-o capcană şi se trezi în chiar mijlocul asaltatorilor.

– Omorâţi-l! Omorâţi-1! porunci omul mascat, căci el era; descoperise adăpostul victimei sale şi venea să-şi preschimbe în faptă ameninţarea.

Năpustindu-se el însuşi, cu spada drept înainte, fu cât pe ce să-1 lovească pe neînfricatul copii, când acesta, ghemuindu-se iute, îl izbi, cu arma-i improvizată, peste picioare.

Ucigaşul contelui se rostogoli la pământ. Încrezător în puterile sale şi nemaiîndoindu-se că, de ar fi izbutit să-l prindă pe băieţandru, i-ar fi venit de

hac, omul mascat încerca tocmai să se ridice, când un fulger îl orbi, în timp ce o durere ascuţită îi săgeta ţeasta.

– Na, blestematule! grăi fiul lui d'Artagnan. Iată o lovitură care o să-ţi slujească drept semn de liberă trecere în iad!

Curajosul copil îl lovise cu călcâiul în obraz, zdrelindu-i carnea de pe frunte pe o porţiune mai mare decât un scud de şase livre. Durerea îl sili pe insul mascat să cadă iarăşi în genunchi şi să cheme într-ajutor.

Strigătului său îi răspunse un altul, de agonie. Gérard apucase o vâslă şi trecuse la fapte, fără multă vorbă, zdrobind ţeasta unuia dintre supravieţuitori. Cel mai uluit de întâmplare fu, desigur, chiar barcagiul cel de ispravă, care nu-şi cunoştea adevăratele puteri, nu ştia că are în el stofă de războinic.

„Nu prea avea cap zdravăn băiatul", îşi zise el ca pentru a-şi scuza fapta.

După această scurtă pomenire, se duse să dea o mână de ajutor lui Landry, prins într-o aprigă luptă cu ceilalţi doi vrăjmaşi. Nevrând să împartă soarta nefericitului lor tovarăş, ei îşi luară tălpăşiţa, după ce se împotriviră, destul de slab.

Când Gérard şi Landry îşi întoarseră privirile, îi văzură pe Georges şi pe omul mascat, înlănţuiţi, rostogolindu-se pe pământ, într-o cruntă luptă corp la corp; căci ucigaşul izbutise să pună iarăşi mâna pe băiat. Şi ca să se încaiere precum animalele sălbatice, ca să se strivească unul pe altul, piept la piept, primul se descotorosise de cange, iar al doilea de spadă.

Peripeţiile luptei îi târâseră spre fluviu; iar în punctul în care ajunseseră, terenul era atât de povârnit, încât cu greu te puteai ţine drept; cu atât mai mult, două trupuri strâns înlănţuite, care se rostogoleau pe pantă, ca şi cum cineva le-ar fi împins într-acolo.

Speriaţi, Gérard şi Landry ar fi vrut să intervină, dar era prea târziu să mai poată opri coborâşul acela ameţitor. Strâns înlănţuiţi unul de altul şi alcătuind un singur trup, cei doi luptători se rostogoleau, se săltau, lunecau.

În mai puţin de o secundă, într-atât îi orbea ura şi mânia, ajunseră la marginea fluviului. Era limpede că nici unui, nici celălalt nu avea să se dea bătut. Iscat de întâmplare, duelul acesta, duel ciudat, sălbatic, groaznic, duel tăcut şi fără de ieşire, avea să se sfârşească, negreşit, printr-o moarte. Nici un strigăt, nici un cuvânt! Nu se auzea nimic, nimic în afară de respiraţia şuierătoare slobozită din piepturile apăsate ale celor doi potrivnici, desluşită printre clipocitul molcom al apei şi jalnicul cântec al brizei în frunzişul plopilor.

S-ar fi zis că soarta le era pecetluită, că aveau să sară împreună peste taluz, mistuindu-se în prăpastie, când se ivi un răgaz. O rădăcină, trunchiul unui arbore abia luat de apele crescute, le stăvili rostogolirea. Izbitura fu atât de puternică, încât despărţi cele două trupuri. Unul dintre cei doi bărbaţi se agăţă de un ciot întâlnit sub mâna sa şi, cu picioarele, îl împunse pe adversarul aflat chiar sub el.

Învinsul îşi agită disperat braţele, încercând să se prindă din nou de cel ce-i scăpa, dar primise fatalul

impuls. Un zgomot surd... apa se bulbuci, clipocind o clipă sinistru, apoi liniştea se înstăpâni din nou.

IV
CONTELE D'ABLINCOURT

Coborâtor dintr-o nobilă familie din Poitou, mai bogat în onoare decât în bani, René d'Ablincourt îşi petrecuse tinereţea în străvechiul conac al strămoşilor săi, nu departe de Maupertuis, unde tatăl său se retrăsese, şi unde se şi căsătorise la puţină vreme după înfrângerea Tinerei Fronde.

René nu-şi cunoscuse mama, care se stinsese la naşterea lui, astfel că fusese lipsit de această nepreţuită dragoste. Educaţia lui avusese mult de suferit, căci bătrânul conte, mare vinător dar cu o suită modestă, nu se putuse hotărî să se despartă de fiul său nici măcar o singură zi; din pricina aceasta, tânărul fu lipsit de instruirea ce ar fi putut-o primi, învăţând doar să-şi supună muşchii la tot soiul de exerciţii.

Înzestrat însă cu o inteligenţă dintre cele mai vii, René avusese grijă să tragă o sumă de învăţăminte din toate cele auzite în dreapta şi în stânga. Îşi făcuse astfel un mic bagaj de cunoştinţe, care, mai târziu, în contact cu lumea avea să crească, mulţumită uşurinţei cu care mintea sa le tâlcuia pe toate.

După moartea tatălui, tânărul nu mai vroise să locuiască în căsuţa de ţară care-i aducea mereu în faţă dureroase amintiri; vându deci puţinul ce-i

rămăsese în stăpânire şi se instala la Paris, dimpreună cu un slujitor, pe nume Landry care, întruchipare vie a devotamentului, nu-1 părăsise de când se născuse.

Titlul de conte şi înfăţişarea-i arătoasă îl făcură să fie primit la Curte, unde o ciudăţenie ieşită din comun atrase asupra-i luarea-aminte. Ca mulţi dintre cei crescuţi de bărbaţi, René, neobişnuit cu chipul femeii — căci de la moartea prea timpurie a contesei, bătrânul partizan al Frondei nu mai voise să aibă a face cu nici una — se simţise mai întâi ruşinat în faţa doamnelor; apoi, după anume timp de studiere a acelor făpturi, i se păru că descoperă în fiecare dintre ele prea multă uşurătate şi viclenie, astfel că, instinctiv, se depărtase de toate cu un soi de neplăcere.

În vremile acelea binecuvântate, în care micuţele din lumea târgoveţimii vedeau în onoare doar o trambulină, iar doamnele din lumea mare îşi îngăduiau luxul să oploşească filfizoni, o asemenea ciudăţenie avea darul să stârnească curiozitatea tuturor fiicelor Evei, care alcătuiau cea mai de preţ podoabă a Curţii Franţei, cu atât mai mult cu cât tânărul René d’Ablincourt era un cavaler.

Cum partidul catolic înflorea din zi în zi, ministrul crezu de datoria sa — ba chiar de dreptul său — să se declare şeful acestuia, dar mai degrabă pe ascuns; zicem pe ascuns, pentru că Ludovic al XIV-lea, care ar fi dorit împăcarea între catolici şi protestanţi, mai păstrase încă o măsură în mijlocul nedreptăţii înseşi. Creierul lui Louvois era încă cel care diriguia totul şi nicidecum al său, iar protestanţii o simţiră pe pielea lor.

Învestit numai cu portofoliul de război — cu toate că nu e dovedit faptul că la vremea aceea miniştrii ar fi avut portofolii — Louvois avea totuşi o mare înrâurire în toate celelalte treburi ale guvernului. Prestigiul acesta izvora din legătura sa cu guvernanta copiilor nelegitimi ai regelui, aceea care curând avea să fie aproape regină. De neînlocuit ca şi succesorul lui Mazarin, ducea de râpă, aproape, finanţele statului, datorită unor războaie nesfârşite. În timp ce Colbert încerca să le cumpănească prin fel şi fel de combinaţii. Au rămas binecunoscute cuvintele aruncate de el într-o zi, după o discuţie aprinsă cu Ludovic al XIV-lea: „Sânt pierdut de nu-i dau de lucru acestui om. Numai un război ar fi în stare să-1 împiedice să se lipsească de mine!”

Dorea îndeobşte războiul, îl dorea cumplit, necruţător. Totuşi, dacă interesele sale erau altele, se arăta împotrivă.

Or, în vremea de care vorbim, relaţiile dintre guvernul francez şi cel spaniol erau cum nu se poate mai încordate. Şi cu toate că era stăpân pe situaţie, Ludovic al XIV-lea le suporta, pentru că Louvois îl făcuse să întrevadă primejdia unei rupturi imediate.

Când domnul d’Ablincourt, anunţat de un uşier al casei de Louvois, îşi făcu intrarea în cabinetul ministrului, acesta se afla aşezat la masa cea mare şi citea un raport.

Dintr-un semn cu mâna îi arătă vizitatorului că poate luă loc într-un fotoliu aflat nu departe de al său şi îl întrebă fără înconjur:

– Conte d’Ablincourt, eşti un creştin înfocat?

– Fireşte, excelenţă! răspunse acesta, aşezându-se

pe scaunul ce-i fusese arătat.

– Bine zis!... Aşa stând treburile, ţi-ar displace să te declari deschis de partea maiestăţii sale catolice Carol al II-Iea al Spaniei şi să primeşti o misiune foarte delicată, pe care mă gândesc să ţi-o încredinţez?

Tânărul gentilom din Poitou schiţă o mişcare bruscă şi răspunse mult prea deschis:

– Monseniore, nu numai că nu mi-ar fi pe plac, dar chiar mi-ar face silă.

– Domnule!... izbucni marchizul de Louvois, în timp ce chipul îi oglindea o furie neaşteptată.

– Monseniore, reluă contele, vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău dacă îndrăznesc să vă vorbesc deschis... Sunt pentru linişte şi mai ales pentru libertatea de conştiinţă, în ciuda rezistenţei regelui, se doreşte revocarea edictului din Nantes care îi ocroteşte pe hughenoţi, foarte slab, ce-i drept, destui însă pentru a le acorda dreptul de a trăi. Se caută din nou obidirea şi torturarea lor şi asta numai pentru că, faţă de dumneavoastră, ei săvârşesc marea greşeală de a nu gândi la fel ca noi. Ei bine, excelenţă, să vă spun deschis, dacă aveţi nevoie de ajutor pentru o asemenea treabă, căutaţi pe altcineva... nu sunt omul care vă trebuie!

După ce rosti ultimele cuvinte, tânărul conte se ridică să plece.

Ministrul făcuse la fel: dar pe cât era primul de calm şi demn, pe atât al doilea pălise şi părea să se stăpânească foarte anevoie.

– O să-ţi pară rău de cuvintele astea, domnule, strecură ministrul printre dinţii-i încleştaţi, ceea ce

făcu ca glasul său să semene cu şuierul unei târâtoare.

Contele făcu o plecăciune.

– Dealtfel, urmă Louvois, izbutind să se mai înfrâneze puţin, ce te face să crezi că misiunea pe care voiam să ţi-o încredinţez avea drept scop să fie potrivnică ideilor regelui?

– Ar fi trebuit să fiţi mai clar, monseniore.

– Să fiu mai clar? repetă ministrul, uluit. Eu nu sunt mai clar, domnule, eu ordon!

Înainte de a răspunde, contele îşi roti privirea gravă prin încăpere:

– Nu văd nici un valet pe aici... Iar excelenţa dumneavoastră va înţelege că un conte d'Ablincourt nu este făcut să primească ordine din partea nimănui.

– Nici chiar din partea regelui?

– Doar din partea lui.

– În cazul acesta, domnule, pregăteşte-te să-1 execuţi pe cel pe care maiestatea sa nu va întârzia să ţi-1 trimită.

– Şi care va fi ordinul aceia?

– De a pleca.

– În Spania, probabil?

– Poate o să ai posibilitatea să alegi, ricana ministrul, aşezându-se.

– Surghiun? făcu contele.

– Sau Bastilia!... Da, domnule.

– O, monseniore, dar ce-i veţi spune regelui?

– După cum văd, îmi pui întrebări?

– Am tot dreptul, i-o întoarse gentilomul, câtă vreme încercaţi să-mi ştirbiţi libertatea!

– Nu ridica glasul, conte. Eşti prietenul prinţului

Charles duce de Lorena care, de mult prea multă vreme se împotriveşte armatelor noastre.

– Nu-i adevărat! izbucni contele, scos din fire. Este o insinuare nedemnă!

Ministrul o ştia prea bine; dar avea nevoie de un pretext, şi Dumnezeu îi era martor că se pricepea să născocească orice.

– Voi aduce dovezi pentru tot ceea ce spun, mai adăugă el rece, ca într-o doară.

– Monseniore, aţi fi în stare…

– Fireşte, domnule! îi tăie vorba Louvois, luând o pană şi deschizând unul din acele registre stivuite pe masa de lucru. Nu te mai reţin, te poţi retrage.

Contele înţelese că nu avea rost să stăruie. Aruncă o privire de dispreţ omului care juca rolul despotului şi ieşi din încăpere fără să mai salute.

De cum îl văzu plecat, marchizul de Louvois se ridică murmurând:

– Cine nu-i cu mine e împotriva mea!… Acest conte oarecare nu-i cumva un om tare?

Peste cinci minute urca în caleaşca, luând drumul Luvrului.

În pofida rezistenţei sale stoice şi a ţinutei sale demne în faţa ministrului, d'Ablincourt înţelese limpede că era pierdut. Ura unuia ca Louvois însemna o povară mult prea grea. Oricum, trebuia să-şi plece capul.

În seara aceasta, îşi zise el, peste o oră poate, va fi prea târziu. De n-aş avea a mă teme decât de surghiun, aş aştepta. Dar Bastilia ori turnul Vincennes… Întemniţarea… moartea dinainte aşteptată, nu!… Trebuie să mă fac nevăzut! Şi cât mai

repede!

Se întoarse la locuinţa sa, adună în grabă tot ce avea mai de preţ, alese doi dintre cei mai buni cai, ieşi din Paris însoţit de Landry şi o porni la drum întins spre Spania.

A doua zi, contele d'Ablincourt, declarat vinovat de trădare, spre marea deznădejde a doamnelor de la Curte şi pentru o pricină pe care Ludovic al XIV-lea se feri să o cerceteze, era deferit parlamentului care, la puţină vreme după aceea. Îl condamna în contumacie la surghiun şi confiscarea bunurilor.

V
DRAGOSTEA

La Madrid, unde din fericire contele putu să afle adăpost, nobleţea spaniolă se arătă — în ciuda legendarei sale trufii — primitoare cu proscrisul. De fapt, totul era de partea lui: tinereţea, amărăciunile, obârşia-i nobilă, şi mai cu seamă prestigiul şederii sale la prima Curte a Europei. Fără a recurge la violenţă, ştiu să-şi ocupe locul şi să facă în aşa fel încât să i se deschidă saloanele celor mai semeţi hidalgos.

Ajuns la Madrid, René se lăsă călăuzit de preacinstitul Landry care închiriase pentru stăpânul său două camere cu toate cele trebuincioase, într-o casă cu înfăţişare simplă, nu departe de poarta Toledo. De la ferestrele acestor camere se vedea frumoasa faţadă a unui soi de palat, care nu era altceva decât palatul Torre de Los Lujanes, locuit

cândva de Francisc I, când fusese prizonier.

În primele zile, tânărul conte nu luă în seamă vecinătatea aceasta şi nici nu se arătă dornic să ştie cui aparţinea casa, al cărei trecut istoric nu-1 cunoştea.

Bunul Landry îşi sfătui stăpânul, pentru a-i mai muta gândurile — căci, deşi nu lăsa să se vadă nimic, exilatul începuse a frământa în mintea sa un gând de răzbunare — să facă o plimbare prin oraş.

Pe atunci capitala Spaniei arăta aproape ca în zilele noastre. Totuşi, casele, în loc să fie toate văruite, erau acoperite în culori dintre cele mai neaşteptate, ca verde-canar, trandafiriu-albăstrui şi pântec de căprioară. Pe străzile scăldate în lumină păşeau, legănându-şi şoldurile, frumoasele *manolas* acoperite cu văluri lungi şi nedespărţite de acel evantai larg cât o umbrelă de soare, locuitori din Valencia, pe jumătate goi, cu înfăţişare de beduini, precum şi cerşetori neînchipuit de zdrenţăroşi şi loviţi de cele mai cumplite beteşuguri de pe lume.

Departe de a molcomi tristeţea tânărului, plimbarea aceasta prin Madrid nu făcu decât să i-o înteţească. Dorul de patrie şi mânia de a fi fost victima unei josnice şi nedrepte denunţări îi vătămară până într-atât firea blajină, încât nu mai trăia decât pentru răzbunare. Doar împins de gândul acesta primise, dealtfel, să se arate prin saloane, îşi făcu legături. Diplomaţii, mai cu seamă, deveniseră ţinta atenţiei sale.

Astfel legă iute prietenie intimă cu un tânăr secretar de stat, marchizul Castel de Rios, chiar cel care, mult mai târziu, avea să fie trimis ca ambasador

la Ludovic al XIV-lea, spre a-i face cunoscut acestuia dispoziţiile testamentare ale fostului rege Carol al II-lea, dispoziţii care desemnau drept urmaş la tronul Spaniei pe ducele de Anjou.

Mulţumită acestor noi reiaţii şi căutărilor sale neobosite, contele d'Ablincourt dobândi curând siguranţa că, ajutat de Pronie, va putea strivi la rându-i pe duşman, întrezărea descoperirea unor dovezi, pe care nu le putea încă obţine, dar pe care nădăjduia să se facă stăpân la clipa potrivită. Înarmat cu documente, piese puternic convingătoare, avea să-i vină de hac lui Louvois, dezvăluindu-le regelui. Documentele acestea, a căror realitate o bănuia, şi care existau cu adevărat, favorizau politica lui Carol al II-lea şi, ca atare, nu erau deloc în armonie cu ideile maiestăţii sale Ludovic ai XIV-lea.

Într-adevăr, în timp ce regele Franţei dorea, dacă nu să ocrotească pe adepţii Reformei, cel puţin să le dea pace, lăsându-i să se bucure de câteva prerogative cu care erau investiţi, ministrul Louvois propovăduia, ca să zicem aşa, războiul religios, război care mai apoi avea să se numească războiul de „Succesiune a Spaniei" şi trimitea, în sensul acesta, depeşe guvernului de la Escurial.

Dată fiind firea semeaţă, integră a lui Ludovic al XIV-lea, se puteau găsi în toate acestea — de ar fi ieşit dovezile la iveală — pricini menite a pune un om sub stare de acuzare, fie el şi ministru atotputernic.

René d'Ablincourt îşi urma aşadar în taină cercetarea şi nădăjduia să o vadă curând împlinită, când iată că o patimă mult mai gingaşă puse stăpânire pe inima lui, înturnându-1 puţin de la ţelul urmărit.

Stăpânul casei în care contele închiriase cele două camere, gură bogată ca toţi ceilalţi de teapa sa, îşi făcuse o datorie din a-1 informa pe Landry asupra tuturor vecinilor, iar Landry îi povestise contelui toate clevetirile; astfel el află că falnicul palat Torre de Los Lujanes, din faţa ferestrelor sale, era locuit de două persoane suspuse: ducele Hernán de San-doval y Palomas şi fiica sa, señorita Inès.

Poate că lui René i-ar fi dat prin gând să se prezinte ducelui, cu singurul scop de a mai avea o cunoştinţă în plus, de n-ar fi fost şi señorita Inès; îi cunoşteam însă instinctiva depărtare de femei.

Totuşi, după două luni. o ciudată curiozitate îl împinse să-i pună întrebări prietenului său Castel de Rios privitoare la fiica ducelui.

– Hombre! izbucni la început spaniolul. A dori să o vezi de aproape pe señorita Inès, înseamnă a voi să te joci cu focul, dragul meu conte!... Inès de Sandoval nu a împlinit încă şaptesprezece ani, dar este atât de desăvârşită ca frumuseţe şi gingăşie, încât andaluzii din Sevilla, unde este născută, au supranumit-o „perla Sevillei”, şi se ştie doar cât de încântătoare sunt andaluzele!... Oricum, te pot prezenta ducelui, aşa că vei putea judeca şi singur.

Contele primi; o putere în afara voinţei lui îl împingea spre tânăra aceea pe care nici nu o cunoştea, dar al cărei profil i se păruse a-1 zări printre jaluzelele unui „mirador”.

Herman de Sandoval y Palomas, cât era el de grande de Spania şi de „riche-duc” prin avuţia-i uriaşă, deschise gentilomului proscris porţile. Înduplecat de rugăminţile marchizului de Rios.

Señorita Inès binemerita măgulitorul supranume dăruit de compatrioţi. Nu prea înaltă, avea un mijloc mlădiu, pieptul frumos împlinii, braţe şi umeri a căror linie desăvârşită putea suferi asemuire cu sculptura antică. Părul negru, mătăsos şi bogat îi încadra chipul pur şi alb de carnee. Dar toate acestea nu însemnau nimic pe lângă ochii care păreau a fi furat puţin din azuriii cerului!

Când o văzu, René d'Ablincourt fu ca uluit şi, uitându-şi pe dată aversiunea pe care i-o stârneau femeile, tulburat peste măsură, înainta câţiva paşi spre cea care i se făcuse, pentru totdeauna, stăpână pe inimă.

La rândul ei tânăra señorita păru să dea la o parte obişnuita-i răceala, când îl primi pe conte, spre nespusa surpriză a tuturor adoratorilor ei, pe care ştiuse să-i ţină neîncetat departe de ea.

Gingaşul profil zărit în fiece zi de René dincolo de jaluzelele miradorului din palatul ducelui era într-adevăr al frumoasei Inès de Sandoval. Până atunci ea nu întâlnise însă chipul ideal, făurit în visele sale, în visele acelea care au bântuit şi vor bântui veşnic cugetul fiicelor Evei la ceasul în care adolescenţa trezeşte, în adâncurile fiinţei lor, tulburătoare şi nelămurite gânduri.

Cum de îl luase în seamă pe René d'Ablincourt?

Doar întâmplarea fusese de vină.

A doua zi după sosirea sa la Madrid, duminică fiind, tânărul gentilom francez — credincios îndatoririlor sale creştineşti — se dusese la biserica *Incarnation*, cea mai apropiată de locuinţa sa. Acolo, în faţa marelui agheasmatar din porfir, se întâlnise cu

două femei acoperite de văluri, ale căror chipuri nu le putuse desluşi, dar cărora, cu un gest de necugetată curtenie, le oferise cu vârful degetelor sale apa sfinţită.

De obicei, dincolo de Pirinei, purtările curtenitoare nu-şi prea află locul în biserici, unde cu toate acestea nu puţine la număr sunt întâlnirile drăgăstoase; iată totuşi că una dintre cele două doamne primi gestul de politeţe, apoi cealaltă făcu întocmai, după care trecură amândouă mai departe.

Dacă René nu păstrase amintirea acestei banale întâlniri, lucrurile nu se petrecură la fel şi cu Inès de Sandoval, prima dintre cele două femei, a cărei fiinţă tresărise toată la atingerea degetelor contelui. După ce se întorsese de la biserică, ea o însărcina pe însoţitoarea ei — o tânără negresă de aceeaşi vârstă, numită Carita — să culeagă cu discreţie ştiri despre curtenitorul gentilom ale cărui trăsături nobile le putuse desluşi bine, în ciuda vălului des ce-i acoperea faţa.

Menirea Caritei, trebuie să o spunem, nu se dovedi prea grea, căci gazda contelui îi dădu, în răstimpul unei singure taclale, chiar mai multe date privind situaţia şi nobleţea oaspetelui său decât i-ar fi putut oferi el însuşi. Cam din vremea aceea i se păruse lui, Landry că vede zilnic o încântătoare umbră de femeie stând de strajă îndărătul jaluzelelor.

Vom înţelege dară, că trăind asemenea stări premergătoare, frumoasa senorita nu putea decât să netezească drumul îndrăgostitului începător, drum presărat, fără îndoială, cu amaruri.

Astfel, de pe o zi pe alta, vizitele gentilomului

francez Ia palatul De la Torre de Los Lujanes se îndesiră. Doar Bogatul-Duce ar fi putut deveni bănuitor în faţa atâtor stăruinţe; în parte însă ei nu le prea cunoştea, căci după unele cuvinte fără însemnătate, care curând deveniră mai pline de miez, o anume înţelegere tainică se statornicise între cei doi tineri. Spre a se vedea într-ascuns, ei chemară în ajutor toată puterea închipuirii lor.

Dragostea, o dragoste năvalnică, se făcuse într-atât de repede stăpână pe cele două inimi, încât nimic nu ar mai fi putut-o ucide.

La început, Carita se afla totdeauna de faţă la întâlnirile lor; apoi, în urma stăruinţelor contelui, care se socotea îndestul de stăpân pe sine, señorita Inès se hotărî să o îndepărteze pe credincioasa negresa ori de câte ori venea proscrisul.

Oricine cutează a coborî povârnişul acesta lunecă negreşit. Sărmanii copii nu se putură opri la timp... Iar ceasurilor desfătătoare, petrecute în împotriviri şi jurăminte de iubire, le urmează, vai, de obicei, altele de cumplită deznădejde.

Señorita Inès plânse, ştiind prea bine că ducele Hernan, tatăl ei, nu avea să se învoiască niciodată la o căsătorie pe care, neîndoios, ar fi numit-o mezalianţă; era oare cu putinţă ca un nobil spaniol, un grande coborîtor din vestitul episcop de Tuy, mai nobil şi mai bogat el singur decât o provincie întreagă, să-şi dea fiica după un conte proscris, şi încă proscris de marele ministru Louvois, atotputernic nu numai în Franţa, ci şi în Spania?

Contele d’Ablincourt nu era însă omul să se târguiască cu datoria şi cu toate că-şi dădea prea bine

seama de toate împotrivirile ce i-ar fi putut zăgăzui calea, o iubea mult prea mult pe Inès pentru a nu înfrunta orice. El se înfăţişă aşadar ducelui şi-i ceru mâna fiicei sale. Întrevederea s-a dovedit teribilă; jignit peste măsură, nobilul spaniol strivi cu dispreţul său pe bietul gentilom.

Demersul acesta dădu cu totul alte roade decât cele aşteptate. Ducele Hernan îl opri pe exilat să mai păşească vreodată peste pragul palatului său şi avu chiar cruzimea să sporească violenţa acestei porunci vorbind în faţa a numeroşi slujitori.

Din ziua aceea, perla Sevilliei rămase ferecată în străfundurile apartamentului ei, nevoind să mai iasă în lume. Ducele nu socoti că ar fi nevoie să o silească la aceasta, iar tânăra fată începu din nou să-şi treacă viaţa în spatele jaluzelelor miradorului, spre a-şi mai înviora cât de cât gândurile. Nu suferea lângă ea decât pe Carita, dulce şi devotată făptură pe care ducesa o adusese cu ea de peste mări şi ţări. În faţa acestei confidente, singura martoră a suferinţelor şi a scurtei sale fericiri, Inès plângea în voie.

Tânăra negresă căută în fel şi chip să-i aducă alinare. Dar nu izbuti şi atunci ea înţelese că trebuia să-şi reia vechiul rol de ştafetă, aducând veşti din partea contelui al cărui nume revenea neâncetat pe buzele deznădăjduitei. Fără să spună un cuvânt senoritei, folosindu-se de libertatea ei de a intra şi ieşi după voie, Caritei îi veni în gând să se ducă la locuinţa contelui, unde nu mai fusese de când stătuse de vorbă cu gazda acestuia.

Venirea ei însemnă o rază de soare pe cerul întunecat al proscrisului; iar când se întoarse la

stăpâna ei, purta asupra-i un răvaş pecetluit cu armele casei d'Ablincourt; i-1 dădu în tăcere.

Biata inimă a Inèsei bătea să se frângă. Ea ghici, înţelese şi, cuprinsă de un elan de nemărginită recunoştinţă, sări de gâtul tinerei paria, pentru a o îmbrăţişa cu înfocare. Lacrimi grele se rostogoliră pe obrajii Caritei, care nu putu îngăima decât atât:

– O, stăpâna mea, buna mea stăpână!...

Vreme de două luni, tânăra negresă, al cărei devotament inventa tot soiul de şiretlicuri, sluji de mijlocitoare între cei doi îndrăgostiţi, care nu-şi ştiau scrie decât cuvântul a iubi conjugat pe toate tonurile.

Dar multă vreme nu ţinu nici asta.

Într-o zi contele primi o scrisoare în care, printre şirurile fără de înţeles, el ghici mai degrabă decât citi noua nenorocire ce stătea să se abată asupra capului lor. Inès avea să fie mamă. Îi mărturisea sau mai curând îi dădea a înţelege aceasta, iar petele ce mânjeau hârtia, urme ale lacrimilor ei, grăiau îndestul despre toată suferinţa prin care trecuse în timp ce-şi dezvăluise cruda taină.

Contele luă pe dată o hotărâre energică. Mintea îi fusese fulgerată de un gând, smintit fireşte, dar singurul menit să le aducă într-un fel scăpare. I-l împărtăşi Inèsei.

Din tot ceea ce îi scria; un singur cuvânt se desluşea, cuvântul care le făcea pe toate celelalte să pălească, ivindu-se mereu şi mereu, la fiece rând, la fiece pagină. Cuvântul acesta era: „Să plecăm!”

După ce citi scrisoarea, Inès căzu într-o adâncă visare.

Propunerea contelui, socotită mai întâi cu

neputinţă de înfăptuit, prinse fiinţă în cugetul ei şi crescu într-atât, încât o stăpâni cu totul.

Să plece... De ce nu?

Oare îi arătase tatăl ei acea dragoste, acea dragoste pe care şi cei mai nefericiţi o dăruie copiilor lor? Nu! Căci prea bine grăia semeaţă deviză: *Ninguno fuera mi*! (In afară de mine, nimeni!). Era coborâtor dintre acei învingători ai maurilor şi nu trăia decât pentru orgoliul numelui său. Iar de la moartea mamei sale, ducesa de Sandoval, Inès nu-1 vedea, sau mai degrabă nu-1 zărea decât în arări răstimpuri. Aproape o părăsise! Fără îndoială că aşa era, de vreme ce omul acesta, singurul ei apărător, nici nu se îngrijise să apere copila de patima născândă ce-i cotropise treptat inima. Iar în afară de tată, cine s-ar fi cuvenit să o apere? Nimeni! Pradă sieşi, avea să fie învinsă, fără doar şi poate. Asupra cui trebuia să cadă oare răspunderea înfrângerii sale? Asupra celui care, însărcinat cu vegherea ei, se abătuse de la îndatorirea sa!

Cam acestea erau gândurile care se învălmăşeau în mintea sărmanei copile. Lupta împotriva lor, dar ele i se întorceau necontenit în minte, pentru a-i dovedi deplina neputinţă de a mai rămâne sub acoperişul casei părinteşti. O fugă de acasă ar fi însemnat stârnirea unui scandai groaznic; dar, pe de altă parte, cum să înfrunte mânia Bogatului-Duce, mărturisindu-i greşeala?... Iar greşeala, odată cunoscută de toţi — ceea ce fără îndoială avea să se întâmple — nu ar isca oare un scandal şi mai mare?

Se mai scurse o săptămână, în care Inès se întări în hotărârea pe care simţea căi trebuie să o ia. Astfel,

prin mijlocirea Caritei îl vesti pe René de hotărârea luată.

Fu sorocită şi seara în care aveau să fugă, dar senorita Inès puse o condiţie:

– Vreau să-ţi devin soţie în faţa Domnului, scrise ea contelui. Nu mă voi învoi să te urmez decât după ce un preot va fi binecuvântat unirea noastră.

Propunerea entuziasma pe contele d’Ablincourt, care nu ar fi cutezat să o facă el cel dintâi, după mult prea aspra lecţie dată de ducele Hernan.

Porni dară să caute o faţă bisericească — totdeauna multe la număr în Spania — care primi să se îngrijească de ceremonia religioasă. Nu-i fu greu să găsească un călugăr, stăpân peste o bisericuţă în care oficia, gata să celebreze căsătoria. Iar pentru ca actul ce urma să ia fiinţă să poată căpăta o anume valoare în ochii societăţii, doi martori trebuiau să-şi pună neapărat semnătura alături de cea a călugărului. Marchizul de Castel de Rios şi un prieten de-al său primiră să îndeplinească formalitatea; ei jurară să păstreze taina, câtă vreme contele avea să le ceară acest lucru.

În noaptea menită fugii, Inès de Sandoval ieşi, aproape sprijinită de Carita, care nu vru să o părăsească.

La câţiva paşi de casa De la Torre de Los Lujanes; o trăsură, un soi de caleaşca după gustul vremii, al cărei, vizitiu nu era altul decât Landry, aştepta, ascunsă în umbră. Portiera se deschise, iar senorita şi tânăra-i slujnică luară loc lângă conte; vehiculul o luă în direcţia bisericuţei San Benito, aflată la marginea unei mahalale a Madridului.

Martorii contelui şi călugărul îi aşteptau pe cei doi, logodnici.

După încheierea ceremoniei şi semnarea actului, contele, căruia i se înmână un extras din registru, strânse celor doi gentilomi mâna, primi, o ultimă binecuvântare din partea prea bunului călugăr şi plecă cu aceea care avea să se numească de-aici înainte contesa d'Ablincourt; Carita îi însoţea.

Căsătoria celor doi tineri îşi avea tot temeiul, întrucât la vremea aceea nu se obişnuia decât ceremonia religioasă.

VI
OMUL DOMNULUI DE LOUVOIS

Când se află de dispariţia aceasta, socotită drept răpire, scandalul izbucnit la Madrid se dovedi uriaş, aşa după cum bine presimţise Inès. Chiar şi la curtea Spaniei se şuşoti mult despre istoria aceasta.

Furios, ducele Hernan nu putu decât să-şi înghită ruşinea. Nu era prea lesne, pe vremea aceea, să te iei după nişte fugari. Aşadar fu nevoit să se mulţumească cu doar câteva încercări care, fireşte, au rămas fără de roade; poliţia spaniolă nu se putea nici pe departe măsura cu cea franceză care, la rându-i, se afla la primii ei paşi, încă şovăielnici.

Foarte cătrănit de toată întâmplarea se arătă a fi un anume baron de Souvré, om blestemat din clica lui Louvois şi, ca atare, bătând mult drumurile Spaniei, aproape cât şi pe cele ale Franţei. Ca persoană

politică, se înţelege, baronul de Souvré — primejdios în pofida înfăţişării sale blajine — slujea de minune urzelilor misterioase şi viclene ale ministrului. Şi el intrase adeseori în palatul ducelui de Sandoval y Palomas, şi el se îndrăgostise, pătimaş aproape, de frumoasa „perlă a Sevillei”.

În chiar ziua în care aceasta se făcuse nevăzută, baronul de Souvré voise să o ceară în căsătorie Prea-Bogatului-Duce şi nu mai încăpea îndoială că ar fi dobândit consimţământul acestuia, sprijinit fiind de o putere care însemna foarte mult pentru orice spaniol.

În timpul unei întrevederi dintre tatăl fugarei şi baronul de Souvré, el află numele răpitorului, căci ducele Hernan nu se mai îndoia: cine altul dacă nu contele d’Ablincourt îi răpise fiica. Dealtfel, în aleasa lume a Madridului, nimeni nu se sfia să-i rostească cu glas tare numele. La început fuseseră doar bănuieli; apoi, presupusurile, prinzând parcă fiinţă, făcuseră până într-atât loc convingerii, încât în clipa în care baronul de Souvré îşi muşca pumnii, pradă unei mânii de nedescris, lumea toată dădea un nume fericitului rival. Fire pizmaşă peste măsură, îngemănând gelozia cu ura simţită de pe acum pentru d’Ablincourt, baronul jură să devină geniul rău nu numai al contelui, ci şi al Inèsei, deşi aceasta nu-i făgăduise niciodată nimic, nici nu-i dăduse vreo speranţă. Omul acesta care nu vedea decât răul, socotindu-se batjocorit şi de unul şi de celălalt, luă hotărârea să-i caute pe fugari, să-i ajungă din urmă şi să-i facă să plătească scump uriaşa avere pe care din pricina lor o pierdea.

Căci, chiar neplăcut de-ar fi, trebuie să mărturisim

că baronul de Souvré, oricât de îndrăgostit de frumoasa Inès, punea mare preţ, în cererea de căsătorie, pe uriaşa ei zestre, pe moştenirea-i fastuoasă. Gentilomul acesta, care nu avea mai mult de douăzeci şi cinci de ani, îşi şi pătase blazonul cu destule fapte mârşave. Spiritul său viclean îl împingea să săvârşească răul de dragul răului şi se dovedise a fi cu atât mai primejdios, cu cât nu era lipsit de o minte ageră.

Louvois ştia mirosi asemenea oameni. Şi-1 apropiase aşadar pe de Souvré, simţind prea bine că o dată patimile acestuia intrate în joc nu avea să se dea în lături de la nici o infamie pentru a şi le potoli.

O altă pricină îl mai împinsese pe ministru să-i găsească o slujbă pe gustul lui: soţia sa, marchiza de Louvois, era născută de Souvré şi găsea plăcut să-i facă un rost lui Raoul de Souvré, „aproape rudă", zicea el batjocoritor.

Baronul bătu provincie cu provincie, oraş cu oraş, târg cu târg, căutând, întrebând, fără să dea de vreo urmă a contelui sau a celei răpite.

Într-o zi, după ce trecu Pirineii, însoţit de doi scutieri care-i alcătuiau escorta, se înapoiase în Franţa şi, ajuns în Gasconia, se opri la intrarea într-un sat cu numele Blessac. Aici, se văzu dintr-o dată singur, căci, din vreo toană pesemne, gonise mai tare, distanţându-se mult de suita sa.

Zărind un han, singurul dealtfel prin partea locului, el strigă pe flăcăul aşezat în bătaia soarelui şi în al cărui păr astrul, în drum spre apus, punea reflexe sângerii.

– Hei, golane, strigă el, fă-te încoace!

Cel căruia i se adresau aceste cuvinte nu răspunse.

Incruntându-se, baronul de Souvré ridică şi mai tare glasul:

– N-ai auzit, marţafoiule?!… Fă-te încoace!

Flăcăul, ale cărui haine şi înfăţişare păreau să dezvăluie o condiţie socială ce nu amintea de cea a ţăranilor, privi în juru-i şi nevăzând pe nimeni altul nu se mai îndoi că acele cuvinte i se adresaseră. Se ridică încet, îşi scutură cârlionţii aurii ce-i încadrau chipul, se apropie de neobrăzatul care tocmai îl apostrofase şi, aproape zâmbind, tl întrebă:

– Cred că nu mie îmi vorbiţi, nu-i aşa, domnule?

– Ba da.

– A, şi-mi ziceţi… cum?

– Marţafoiule!… Golanule! răspunse baronul, prea fericit că poate improşca cu ocări un om de rând. Dar fii scurt şi răspunde-mi!

– Oh… Oh… Oh, făcu băiatul de trei ori, cu glas tot mai piţigăiat. Înainte de asta, nu v-ar face plăcere, domnule, să binevoiţi a descăleca?

– Şi pentru ce, mă rog?

– Ca să vă vâr pe gât nemernicele cuvinte cu care m-aţi acoperit pe degeaba, i-o întoarse flăcăul cel bălai, tot mai înfierbântat, după cum bine o arătau şi obrajii în care năvălise tot singele.

– Cum adică? se sumeţi domnul de Souvré.

– Haide, iute! Coboară şi… mai repede! continuă omuleţul, punând mâna pe una din cizmele călăreţului.

Acesta ţinea în mână o nuia pe care o ridică asupra îndrăzneţului. Dar înainte ca ea să-şi fi atins

ţinta, tras pe neaşteptate din şa, se rostogoli de pe cal şi se lungi în drumul prăfos.

Baronul slobozi o înjurătură nemaipomenită şi se ridică ducându-şi mâna la spadă.

Sclipătul lamei nu prea păru să-1 facă pe băiat a-şi pierde firea, căci se mulţumi să se dea cu câţiva paşi înapoi şi să strige:

– Tată Manifou, dă-mi sabia cea lungă!

Uşa hanului se deschise, iar în cadra ei apăru chipul cinstit al unui bătrin de treabă, care întrebă:

– Ce s-a întâmplat, cavalere?

– Repede, spada! repetă flăcăiandrul, de nu, voi fi măcelărit.

În momentul acela, ca scos din minţi, baronul se năpusti asupra copilului. O frântură de clipă de-ar mai fi trecut, şi bălaiul băieţandru ar fi şi fost străpuns, când deodată, spada neobrăzatului gentilom zbură bucăţele sub lovitura bâtei de care cu puţin mai înainte se sprijinise bătrânul.

– Răbdare, domnule, rosti în acelaşi timp omul, aşezându-se între potrivnicul tânărului şi bucăţile spadei sale. Răbdare! Când copilul o va avea pe a sa, vi se va da şi dumneavoastră o alta, aşa că nu veţi fi pierdut nimic aşteptând, ei drăcie!

Vorbind astfel, stătea cu braţele încrucişate în faţa gentilomului furios şi-1 aţintea cu o privire rece.

– Înapoi! urlă baronul.

Copilandrul cel bălai, care dăduse fuga în casă, se întorcea cu două spade vechi, grosolane, un soi de care nici ultimii mercenari n-ar fi vrut să se folosească. Pe una o aruncă la picioarele domnului de Souvré.

Bătrânul se dădu la o parte.

– Ridicaţi spada aceasta, zise el, şi daţi-i drumul!... Ehehei... Ce mai „dans” de care habar n-aţi avut până acum o să vă înveţe cavalerul Georges!

Baronul înşfacă arma şi, în timp ce bătrânul şi copilul credeau că se va pune în gardă, îl auziră deodată că strigă:

– Ajutor! Săriţi pe derbedeii ăştia!

Cei doi scutieri sosiră în mare goană la locul întâmplării.

Cel numit de tata Manifou „cavalerul Georges” se năpusti înaintea noilor veniţi, care îşi scoseseră săbiile din teacă, astfel că ele şi începuseră a se încrucişa când locuitorii Blessac-ului, stârniți de zgomot, dădură năvala într-acolo. Căci, de drept, era atacat unul dintre ai lor, iar un chefliu care le văzuse pe toate, mai de departe, avusese vreme să le povestească cele întâmplate. Pofta de întrecere războinică îi cuprinse pe săteni. Ei se năpustiră asupra celor trei agresori, înfruntându-le spadele cu furci, lopeţi şi bice.

– Lăsaţi-mi-i mie! Lăsaţi-mi-i mie! urla băieţandrul, zvârcolindu-se ca un diavol. Vreau să-1 pedepsesc aşa cum se cuvine pe neruşinatul ăsta şi să le arăt valeţilor săi un pas de dans.

Dar în faţa lui se ridicase un zid viu, silindu-i să abandoneze partida.

Nu mai este nevoie să spunem că şi femeile şi copiii, întărâtaţi de pilda celor din jur, porniseră cu aceeaşi râvnă la treaba aceasta deloc obişnuită. Zvârleau cu pietre, de parcă ar fi căzut grindina, astfel că cei doi scutieri nu avură decât timpul să o

ştreargă frumuşel, croindu-şi cu mare greu drum prin mulţimea dezlănţuită împotriva lor.

Baronul de Souvré, mai cu seamă, se arătă uimitor de iute în a sări pe cal şi a o lua la sănătoasa, lăsând pe câmpul de bătaie nu numai o spadă frântă, ci şi vechea sabie ce-i fusese oferită, cu toată loialitatea, spre a-şi încheia răfuiala. Izbutise să rupă cercul ţăranilor şi, urmat de scutierii săi, o porni în galop pe drumul ce i se desfăşura înainte, când tata Manifou, nemulţumit că nu putuse asista la lecţia de „dans”, de el anunţată, îi azvârli, ca o supremă sfidare, cuvintele:

– L-ai jignit pe cavaler ca un lăudăros, iar acum fugi ca un iepure!... Aminteşte-ţi, nemernicule, că ţi-a venit de hac fiul lui d’Artagnan!

Şi. fiindcă tocmai atunci baronul, cu ochii roşii de mânie,” se întorcea în şa, spre a-şi mai vedea o ultimă oară învingătorul, Georges d’Artagnan strigă la rândul său:

– În ce te priveşte, nu-i nevoie să ne mai spui cum te cheamă! Te cunosc! Numele tău este Laşul!

Cei trei bărbaţi se mistuiră într-un vârtej de colb, iar peste un sfert de oră satul Blessac intră iarăşi în tihna-i de toate zilele.

Gîndul de a părăsi orăşelul în care fusese crescut şi a merge la Paris să-şi încerce norocul încolţi în mintea micului d’Artagnan chiar în urma acestei întâmplări.

Paris!... Oraşul cel mare!... Ţinta de toţi visată! Cu câtă nerăbdare aştepta el împlinirea acestui vis!

Dar putea el oare pleca părăsind pe cea care îi slujea de mamă, pe prea bunul şi bătrânul Manifou, care nu încetase o clipă să vegheze asupra lui cu grija

unui adevărat părinte? Nu! Asta ar fi însemnat nerecunoştinţa, ori d'Artagnan nu era dintre cei ce uită uşor. Ferecă aşadar în adâncul fiinţei sale visele de independenţă şi mai gustă o vreme din viaţa liniştită şi plină de tihnă care îl înlănţuise de ţinutul acela.

În ce-1 priveşte pe baron, se înapoie la Paris, rechemat de domnul de Louvois.

Ceea ce îl înfricoşa mai cu seamă pe ministru, în momentul acela, era un fel de ligă care se organizase împotriva lui şi al cărei loc de naştere era neîndoios Luvrul — nu partea cu apartamentele regelui, ci aceea cu ale reginei care, se ştie prea bine, nu-I iubea pe Louvois mai mult ca pe Colbert. Într-adevăr, pe drept ori nu, regina îl învinovăţea pe cel de ai doilea de a ocroti pătimaşa iubire nutrită de regescul ei soţ pentru doamna de Montespan, în timp ce în primul vedea o făptură în stare să nimicească omenirea toată fără urmă de remuşcare, numai de dragul gloriei de care se arăta însetat.

Maria Tereza nu făcea politică; stătea deoparte, stătea chiar prea mult deoparte; de aceea, favorita ştiu să tragă foloase de pe urma modestiei reginei, uzurpând fără ruşine, şi uneori cu neobrăzare, drepturile soţiei legitime. Dar chiar de eşti regină, nu eşti mai puţin femeie şi chiar dacă o femeie se dă la o parte, în aşa fel încât să nu stânjenească drumurile soţului — orice ar fi el, rege puternic sau cel din urmă golan — ea s-a dovedit totdeauna stăpână atât pe simpatiile, cât şi pe antipatiile sale. Or, amândoi miniştrii o scârbeau. Dealtfel, nici nu le ascundea lucrul acesta, ceea ce îl lăsa destul de rece pe Colbert,

a cărui purtare oricum se dovedea corectă, dar îl amăra tare pe Louvois, nu din punctul de vedere al amorului propriu, ci din cel al intereselor sale pe care se temea să nu le vadă primejduite din chiar această pricină. Grija ultimului era, aşadar, să ţină piept; într-un cuvânt, să se păstreze în defensivă.

Între timp, Ludovic al XIV-lea devenise stăpânul întregii Flandre. Campania aceasta avea un merit deosebit: ţelul ei era pacea. Ca o condiţie severă, învingătorul cerea a fi înapoiate Suediei, aliata sa, toate cuceririle săvârşite asupra ei mai cu seamă de către Germania şi Austria. Spania, care nu intrase în această neînţelegere, cedă prima, spre marea neplăcere a domnului de Louvois, care vedea sfârşindu-se ostilităţile înainte chiar de a fi început. Şi mai trufaş decât stăpânul său, ar fi dorit să cucerească totul prin forţa armelor. Cine ştie clacă nu cumva şi el se hrănea cu aceeaşi utopie care peste o sută de ani avea să chinuie creierul lui Napoleon: unitatea Europei!

Din fericire, Ludovic al XIV-lea, care nu înţelegea astfel lucrurile, provocă adunarea statelor beligerante. Împăratul Austriei, ducele de Brunswick, episcopul de Munster, electorul din Brandenburg şi regele Danemarcei îi acceptară propunerile şi se învoiră să depună armele. Pacea aceasta generală avea să poarte numele de pacea de la Nimegue, oraşul în care fusese încheiată. Ea aduse lui Ludovic al XIV-lea numele de „cel Mare”, titlu pe care oraşul Paris i-1 decernă solemn şi pe care el îl primi, dealtfel, cu cea mai mare plăcere din lume.

Louvois regreta mult că se lansase în toate aceste

intrigi politice, deoarece pacea nu-i putea decât dăuna. Căci, într-adevăr, datorită unei inconsecvenţe foarte ciudate din partea unui om atât de măsurat, el semnase în cam multe locuri răvaşe compromiţătoare şi hârtii confidenţiale... Dar vai, zadarnic!... Iar scrisorile acestea, arme cu două tăişuri, se puteau întoarce împotriva lui dacă vreo împrejurare nenorocită le-ar fi făcut să cadă în mâinile duşmanilor săi...

Pe la începutul anului 1678, ministrul, care nu se mai putea linişti, frământat de gândul la urmările ce le-ar putea aduce descoperirea unor asemenea hrisoave, hotărî să şi le ia înapoi, cu orice preţ. El trimise aşadar după baronul de Souvré, în a cărui şiretenie avea oarecare încredere, şi-i porunci să plece, să cutreiere toate ambasadele spre a pune mâna, cât mai măiestrit cu putinţă, fireşte, pe toate acele hrisoave ori scrisori ce veneau din partea casei de Louvois.

Vânătoarea aceasta de hârtii putea ţine foarte mult, căci treaba nu era uşoară, iar locurile împricinate mult depărtate unele de altele. De aceea, baronul se arătă cam nemulţumit; totuşi, nu putu decât să se supună voinţei stăpânului pe care şi-l alesese şi care l-ar fi distrus, ca pe un pahar, la cea mai mică răzvrătire. Cu toate acestea, el ceru un răgaz. I se făgădui o săptămână, timp pe care se hotărî să-i folosească bine de tot.

De la reîntoarcerea sa la Paris, nu lăsase să treacă o zi fără să nu se intereseze de cei ce veneau ori plecau, pe deplin încredinţat că proscrisul conte avea să vină să-şi ascundă pe undeva ceasurile de dragoste

cu frumoasa Inès de Sandoval.

Şi iată că, în aceeaşi zi chiar, află, prin poliţia-i personală, că o tânără de culoare fusese văzută în insula Saint-Louis, pe lângă Pont-Marie; şi cum la vremea aceea negrii, de oriunde ar fi venit, nu prea mişunau prin capitală, nici chiar prin regat, se arătă interesat de această informaţie, amintindu-şi prea bine că fata în casă a senoritei Inès, Carita, fugise dimpreună cu stăpâna ei. Vrând să ştie bine de tot cine era tânăra aceea, hotărî să fie urmărită, nădăjduind să ajungă prin ea, dacă nu cumva era vorba de o simplă coincidenţă, până la aceea pe care o dorea şi pe care se jurase că o va duce la pierzanie. Mânat de asemenea gânduri, îşi puse către înserat o mască de catifea neagră, şi se îndreptă spre Pont-Neuf, a cărui tristă reputaţie se asemăna mult prea tare cu aceea a prea frumosului chei de la Ferraille.

VII
PROSCRISUL

În aceeaşi seară, cam pe la ceasul ales de baronul de Souvré pentru a se duce la Pont-Neuf, doi bărbaţi îşi dăduseră întâlnire într-o cameră de la singurul cat al unei case cu înfăţişare modestă, aflată în strada Le-Regrattier din insula Saint-Louis.

Cel mai tânăr, al cărui chip palid cu trăsături răvăşite dezvăluiau o tristeţe adâncă, sta aşezat lângă o fereastră, prin ale cărei geamuri îşi lăsa privirile să-i rătăcească în gol.

Celălalt, încă în putere, deşi mult mai vârstnic, se

ţinea lângă uşă, lipit de perete şi cu braţele încrucişate la piept.

Cel de al doilea personaj, a cărui obârşie sărmană se trăda de la prima vedere, îl contempla pe visător cu înduioşarea câinelui care îşi veghează stăpânul. Landry, slujitorul contelui d'Ablincourt, era într-adevăr iubitor şi credincios precum soiul acesta de animale.

Tăcerea se prelungea de o bună bucată de vreme, când Landry găsi de cuviinţă să o curme.

– Domnule conte! şopti el. Cel întrebat nu răspunse.

– Domnule conte! vorbi mai tare Landry, prinzând curaj.

De clata aceasta fusese auzit, căci smulgându-se brusc din visare, contele René întrebă:

– Ce vrei?

– Iertaţi-mă că vă smulg gândurilor ce vă frământă, dar se lasă noaptea şi, dacă aveţi dorinţa să ieşiţi cumva în seara asta...

– Ei da, şi?

– Ar fi timpul să luaţi cina. Contele ridică uşor din umeri.

– Prea dragul meu stăpân, nu vă pierdeţi firea.

– O, s-a zis de mult cu toate, crede-mă! răspunse domnul d'Ablincourt, copleşit de amărăciune.

Şi, înflăcărându-se tot mai mult, adăugă într-o răsuflare:

– De ce viaţă chinuită am parte!... Şi cât am luptat!... Cât am suferit... Eu, care mi-aş da şi viaţa pentru cele două fiinţe, singurele dragi mie, iată-mă condamnat să nu le văd decât într-ascuns... să le

expun, aproape, a împărţi soarta ce mi-ar fi hărăzită, dacă primului ofiţer de poliţie ieşit în cale i-ar veni ideea să mă aresteze!... Şi aşa va fi mereu... Mereu... Înţelegi? Căci am făcut greşeala de a părăsi Spania. Înainte de a fi stăpân pe singurele arme în stare să-mi lovească duşmanul; nu întrezăresc nici o ieşire din această viaţă de iad.

Apoi iarăşi se lăsă copleşit de obidă.

Şi din nou linişte.

O întrebare stătea pe buzele lui Landry. Nemaiputând să rabde, se hotărî să i-o pună:

– Dar marchizul de Castel de Rios? făcu el sfios.

– De Rios? Adevărat!... Şi el m-a părăsit! Cu toata astea mă bizuiam pe el, ca pe mine însumi. Şi doar îl însărcinasem să continue cu cercetările în privinţa... acelor hârtii! Dar nici nu mi-a răspuns la ultima scrisoare trimisă în mare taină... Mă părăseşte!... Nu-i fac însă vină, să ştii!... Cine mi-ar mai putea purta de grijă de aci înainte?

– O, cât sunteţi de nedrept! murmură Landry, cu glas tremurat, aburit de lacrimi.

Contele se ridică.

– Landry!... O, bunul meu Landry! făcu el, iartă-mă. Durerea şi deznădejdea mă fac să-mi pierd capul! În toată nenorocirea asta a mea, nu am dreptul să neg iubirea şi prietenia, de vreme ce vă mai am pe voi, pe frumoasa mea Inès şi pe tine. Şi strânse mâna credinciosului slujitor.

– Curaj, bunul meu stăpân!

– Da, voi avea!.... Voi mai avea!... Ţi-o făgăduiesc!... îţi mulţumesc, ţie care mă faci să-mi păstrez curajul!... Îţi mulţumesc că nu mă laşi să

urăsc toată omenirea aceasta jalnică!

În timp ce vorbeau, Landry puse pe masă de-ale mâncarii şi o sticlă cu vin.

– Prea bunul meu stăpân! mai spuse el, apropiind un jilţ.

Şi, ca să nu mai întindă vorba; domnul d'Ablincourt se hotărî să se aşeze; dar tocmai atunci auziră zgomot de paşi pe sub fereastră.

– Ascultă, făcu el, oprindu-se;

Amândoi îşi ascuţiră auzul.

Zgomotul încetă dintr-o dată.

– Cineva s-a oprit chiar acum, şopti contele.

– Oare cine ar putea fi? se întrebă Landry, tresărind fără voie.

Rămaseră nemişcaţi, ţintuiţi parcă de podea, cuprinşi de o îngrijorare. Nu putea fi vorba de nici o vizită prielnică pentru cel care încălcase hotărârea Parlamentului, întoreîndu-se în Franţa.

Un fel de scârţâit se auzi. Neîndoios, cineva încerca să deschidă uşa, dar, ciudată treabă, se părea că cel care vroia să facă asta, căuta să nu stârnească nici un zgomot.

„Nu mai încape nici o îndoială, cineva vrea să intre la noi", gândi contele.

Spre a fi mai sigur, îşi duse mâna la spadă:

Dar, socotindu-şi zadarnică strădania, cel care, după cum prea bine se simţea, îşi pierduse jos răbdarea, bătu uşor în uşă de trei ori.

De când se ascundea în casa aceea, nu i se mai întâmplase contelui asemenea lucru.

Contele şi Landry se întrebară din priviri.

— Ce facem? şopti slujitorul.

– Nu răspundem!

Peste puţin auziră în spatele canatului bâjbâitul unei mâini. Era lesne de ghicit că cel care se afla acolo căuta un loc gol, gaura unei broaşte, vreo întrerupere în lemnărie, fie ea cât de mică.

Deşi mai slab, zgomotul ajungea desluşit până la urechile personajelor noastre, deoarece contele întredeschisese uşa camerei ce dădea spre scară — alcătuită doar din câteva trepte — cu ieşire la poarta de afară.

Deodată, se făcu auzit un glas surd.

– Madrid!... San Benito!... zicea glasul acela.

– Ah! izbucni contele.

Şi, dintr-un salt, contele mai mult sări peste trepte decât le coborî — răsuci cheia în broască, dădu drugul de fier la o parte şi deschise repede.

– Dumneata! Dumneata! se minună el.

Două mâini se întinseră spre a i le strânge pe ale lui; în acelaşi timp, cel care făcea demonstraţia aceasta spunea:

– *Voto â Dios*! dragul meu conte, nu-i deloc uşor de ajuns la dumneata! Cât de fericit sunt că te revăd !

– Urcă!... Urcă!... Îl îmbie d’Ablincourt. Amândoi urcară scara şi intrară în cameră.

– Domnul marchiz! căzu în minunare bătrânul servitor rămas în prag.

– Eu însumi, Landry!

– Închide uşa şi aprinde o făclie! porunci contele.

– Două!... Două făclii! răspunse Landry, întru cinstirea unei asemenea straşnice vizite!

Şi făcu precum spuse.

Când e vorba să fie chipeşi, spaniolii nu se

încurcă! Marchizul de Castel de Rios, aproape de o seamă cu contele, era un ins desăvârşit, ca înfăţişare şi ca fire. De cum fură aprinse făcliile, îşi plimbă privirile în jur şi întrebă:

– Aici locuieşti?

– Aici mă ascund! tălmăci contele.

– Dar doamna contesă?

– Suferă... departe de mine...

– La naiba! Totul trebuie să se schimbe!

Contele îşi aţinti asupra oaspetelui o privire neîncrezătoare.

– Te miră ceea ce spun? murmură Castel de Rios.

— Treaba mi se pare atât de cu neputinţă!

– Încât nu-ţi vine a crede...

– Mă îndoiesc! i-o întoarse proscrisul, pe un ton de adâncă mâhnire.

Marchizul se simţi puternic atins, căci tare viforoşi mai sunt nobilii hidalgos!

– Nu de mine, vreau să cred, nu-i aşa? strigă el. Nu am vrut să-ţi scriu, fiindcă important era să vin eu însumi. Apoi, bătându-se cu palma peste haină adăugă: Om fără de credinţă, am adus cele trebuincioase răzbunării tale.

– Documentele!

– Corespondenţa secretă a domnului marchiz de Louvois.

– În sfârşit! izbucni contele, strângând la piept teancul de hârtii pe care nobilul spaniol i le încredinţase.

– Şi acum, ce-ai de gând să faci? întrebă acesta.

– Ai spus-o chiar tu: să mă răzbun.

– Şi... dacă reuşeşti să-ţi demaşti duşmanul?

– Regele îmi va fi recunoscător...

– Mai ştii?

– Ce vrei să spui?

– *Voto ă Dios*! dragul meu conte. Vreau să spun că mai bine ar fi să ajungi pe căi ocolite la ţinta pe care vrei să o atingi. Să-i vii de hac domnului de Louvois — cu toate că omul acesta este foarte folositor ţării tale —numai din satisfacţie personală ?... Să fie asta tot ce-ţi doreşti din adâncul fiinţei?

– Fireşte că nu! făcu d'Ablincourt:

Atunci, reluă marchizul, trebuie să mergi la sigur;

– Nu te înţeleg.

În loc să răspundă spaniolul cercetă dintr-o privire masa şi întrebă pe un ton vesel:

– Mi se pare că tocmai vă pregăteaţi să luaţi masa?

– O, nu face nimic, răspunse în treacăt contele.

– Ei bine, o să vă ţin de urât. Apoi, către Landry :

– Serveşte-ne!

– Ah, domnule marchiz!... Ah, dragul meu stăpân! murmură preacredinciosul servitor, care de când venise tânărul spaniol simţea că-şi mai vine în fire. Ce rău îmi pare că nu am pregătit altceva pentru cină.

– Dar cum! făcu marchizul, amănunţind tot ceea ce se găsea pe masă. Nimic de aci nu-i de dispreţuit, pare-mi-se... un pateu...

– De vătui! întări Landry.

– Fileuri de şuncă şi un pilaf de viţel marinat!... La naiba, bravul meu, toate astea îmi plac la nebunie!

Landry nu-şi mai încăpea în piele de fericire, căci prietenul stăpânului său îi spusese „bravul meu"

– La masă! hotărî marchizul, a cărui bună

dispoziţie molipsitoare începuse să răspândească anume veselie. Contele, pe ale cărui buze flutura un zâmbet palid, se aşeză în faţa comeseanului său.

Când acesta, stăpânit pare-se de o uriaşă poftă de mâncare, se înfruptă zdravăn din pateul de vătui, contele, nerăbdător, îi puse întrebări asupra celor ce avea de gând să acă.

– Ce am de gând să fac? răspunse marchizul. Vreau, pur şi simplu, să mă folosesc de un mijloc pe care îl găsesc minunat. Putem vorbi fără teamă? adăugă el coborând glasul.

– Sunt singur cu Landry în toată casa asta... începu d'Ablincourt.

– *Caramba*! Delicios pateu! îl întrerupse cu încântare marchizul.

Apoi, după ce sorbi cu înghiţituri mici un pahar de Bordeaux din cel mai limpede şi deschis la culoare, urmă:

– Dacă în casă nu mai există altă persoană, cu atât mai bine... Iată ce voiam să-ţi spun: am cerut şi am do-bândit o audienţă la regina-mamă.

– La regina-mamă?

– Fireşte... Nu înţelegi?

– Deloc!

– Dragul meu conte, vinul dumitale este excelent, dar singurătatea nu-ţi prea prieşte... La Madrid ai fi înţeles de la prima vorbă... Vreau să o fac pe maiestatea sa să sa intereseze de dumneata.

– Nebunie! sărmanul meu prieten!

– Crezi?... Ei bine, dă-mi voie să nu-ţi împărtăşesc părerea.

– Regina nu are nici o putere! se amărî contele.

– *Voto á Dios*!... E femeie şi, pe deasupra, spaniolă! i-o întoarse marchizul înfierbântându-se.

– Regele nu o iubeşte...

– Şi ce dacă? O respectă!... Şi asta înseamnă mai mult decât dacă ar iubi-o.

– Bine, bine. Şi ce speri?

– Totul şi nimic!

– Vezi? constată proscrisul în al cărui suflet speranţa abia mijită se şi spulbera.

– Santa Maria! răcni spaniolul, mâhnit că vede din nou chipul prietenului întunecându-se. Prea te îngrijorezi repede! Curaj, ce naiba!

– Curaj! Dar oare mi-a lipsit vreodată?

– Iartă-mă, dragul meu conte, am greşit vorbindu-ţi astfel.

Şi, domolindu-se pe cât de iute se înfierbânta, marchizul întinse domnului d’Ablincourt mâna pe care acesta i-o strânse cu căldură.

– Oricum, urmă el, nimeni nu-mi poate scoate din cap că diplomaţia mea trebuie să dea roade.,

– Ce fel de roade?

– Nu-mi pot da încă seama... Totuşi, dacă m-ai lăsa să trec la fapte...

– Dar spune-mi măcar ceva...

– Ce anume? De vreme ce nici eu nu ştiu mai multe decât dumneata, şi calc în gol... Nu am drept călăuză decât o aşchie de lumină pe care o văd strălucind în depărtare... la foarte mare depărtare şi care s-ar putea apropia dacă...

– Dacă?

– Dacă mi-ai îngădui să dezvălui reginei...

— Ce să-i dezvălui?

– O părticică din taina dumitale!

— Ai face asta, marchize?

– Dacă aş face-o... *Por Dio*, dar numai la asta îmi stă mintea din ziua în care am trecut Pirineii spre a te căuta.

– Cred că asta ar fi pieirea noastră!

– Cinstit vorbind, dragul meu conte, exclamă spaniolul devenind mai serios şi împingându-şi deoparte farfuria, crezi că m-aş duce să dau totul de bună voie în vileag?... Nu, nu-i aşa?... Nu voi dezvălui decât ceea ce-mi trebuie anume, întru cauza pe care doresc să o câştig. Iar dacă regina primeşte să te oblăduiască dimpreună cu cei dragi ai durnitale — am eu temeiurile mele să o cred — te-ai da cumva la o parte?

– Niciodată!

Cei doi prieteni se întoarseră uluiţi — căci nu René d’Ablincourt rostise acea vorbă hotărâtă — şi-1 văzură pe Landry, mâhnit peste măsură că-şi slobozise cu glas tare lăuntricul gând. Bunul slujitor părea atât de ruşinat, avea o înfăţişare atât de jalnică, încât marchizul nu-şi putu stăpâni un zgomotos hohot de râs; până şi contele, descre-ţindu-şi fruntea, se văzu nevoit să-şi muşte buzele pentru a nu face la fel.

– Iertaţi-mă, bâiguia Landry răsucind la nesfârşit în mâini o farfurie, spre a-şi mai regăsi cumpătul.

– Te iert, făcu stăpânul său, încercind să pară iarăşi sever, dar să nu se mai întâmple...

– *Hombre*! îl opri oaspetele, înveselit de cele întâmplate, nu-1 certa prea tare! Nu a spus decât o vorbuliţă; dar una care preţuieşte mai mult decât cele mai frumoase penegirice ale lui loan Gură de Aur!

Apoi, turnându-şi vin în pahar, adăugă voios:

– Beau pentru tine, Landry!

– Mare cinste îmi faceţi, domnule marchiz! răspunse bunul slujitor... Totuşi, să cutez a vă pune o întrebare?

– Cutează şi pune-o.

– V-aş cere să beţi şi întru împlinirea gândului dumneavoastră pe care îl socot minunat.

– Ei bine, scumpa mea gazdă, ce spui de asta? întrebă spaniolul punându-şi paharul pe masă. Iată, pare-mi-se, o încuviinţare.

– Rogu-te, marchize, să-1 ierţi pe Landry; interveni contele, oarecum stânjenit de întorsătura discuţiei, devotamentul său faţă de mine îl face uneori de nesuferit.

– Oh, se împotrivi cu glas scăzut servitorul, care, în linişte, se apucă să-şi vadă de treburi prin încăpere.

– Nu am pentru ce-1 ierta, căci gândeşte ca mine, răspunse Castel de Rios. Acestea fiind zise, conte ce hotărăşti?

– Ei da, exclamă proscrisul, cum de nu vezi, de nu bănuieşti toată recunoştinţa ce-mi umple inima?... Am încredere în loialitatea şi înţelepciunea dumitale... A mă îndoi de dumneata acum, după cele ce ai făcut pentru mine, ar însemna să fiu un ingrat... Fă cum crezi că e mai bine... Îţi încredinţez cauza mea!

– Îţi mulţumesc, spuse marchizul ridicându-se. Voi izbuti! Ţi-o jur!

– Amin! murmură Landry împreunându-şi mâinile.”

– Când urmează să mergi la regină? întrebă contele? dând la rândul său scaunul deoparte.

– Mâine.

– Şi când o să te revăd?

– În aceeaşi seară.

– Aici?

– Aici!

Un orologiu îşi picură în depărtare bătăile

– Cât este ceasul? întrebă marchizul.

– Nouă şi jumătate, răspunse Landry

– Mulţumesc, băiete.

Apoi, către contele care îşi încingea spada şi îşi lua pălăria şi mantia:

– Mă însoţeşti?

– Numai până la colţul străzii Poulletier. Trec pe la podarul Gérard care mă duce în fiecare seară, eu luntrea lui, până la scara cheiului Anjou.

– Pe acolo locuiesc cei pe care îi iubeşti?

– Da.

– Aşadar, haide, domnule conte. Iar dacă peste câteva zile drumul nu-ţi va fi fost schimbat, să nu mă mai numesc marchizul de Castel de Rios.

Cei doi prieteni coborâră luând-o în tăcere de-a lungul celor câteva case care mărgineau strada Le-Regrattiqr.

În clipa în care urma să se despartă de proscris, înainte de a trece pe podul ce lega insula Saint-Louis de insula Cetăţii, marchizul se opri pe neaşteptate şi, bătându-se peste frunte, rosti nici prea tare, nici prea încet:

– *Caramba*! Ştiam eu că uitam un lucru important!...

Mai cunoşti vreun alt duşman decât pe cel împotriva căruia vrei să lupţi?

– Nu, murmură contele destul de mirat.

– Atunci ar fi bine să te pun în gardă în ceea ce priveşte un tânăr gentilom francez, care nu-ţi este prieten...

– Cred că te înşeli, marchize; ce pricină ar avea acel tânăr gentilom să-mi poarte pică?

– Una lesne de înţeles... Ai luat zestrea mult râvnită.

– Zestrea?

– Logodnica, dacă astfel îţi place mai mult.

Dar, se miră contele, Inès a părăsit casa de la Torre de Los Lujanes fără să ia cu sine nici o para!

– Chiar aşa! Totuşi, chiar dacă nu ai tras nici un folos de pe urma averii ducelui Hernan, cel despre care îţi vorbesc nu are a se mai bizui pe vechile-i speranţe, în ce-1 priveşte, de vreme ce-i este cu neputinţă de-aci înainte — doar dacă săvârşeşte o crimă — să devină ginerele Bogatului-Duce... Omul acesta îmi pare a fi în stare de orice. Crede-mă, dragă conte, fereşte-te bine!

– Mulţumesc de sfat, marchize; dar temerile dumitale sunt poate exagerate. Iată că se împlinesc curând şaisprezece luni de când Inès de Sandoval este soţia mea, iar rivalul pomenit n-a dat semne de viaţă.

– Oricum, fereşte-te!... Poate că nu v-a descoperit până acum ascunzişul. Mai mult ca oricând, fii cu băgare de seamă!

În urma acestui sfat, cei doi prieteni se despărţiră. Se şi aflau la mare depărtare unul de celălalt, când marchizul se întoarse să strige:

– *Voto â Dios*! Ce zănatec sunt!... Numele duşmanului dumitale este Souvré... baronul Raoul de

Souvré!

Contele d’Ablincourt dăduse tocmai colţul străzii... Prin urmare nu auzise.

VIII
POLITICA MARIEI TEREZA DE AUSTRIA

A doua zi, regina Franţei primea în audienţă particulară pe marchizul de Castel de Rios, pe care îl îndrăgea mult, atât pentru mintea-i ageră, cât şi pentru că-i era compatriot.

De două ori verişoară a lui Ludovic al XIV-lea, prin mama sa Elisabeta şi prin mătuşa sa Ana de Austria, Maria Tereza devenise — ştim cum — prin mijlocirea vicleanului Mazarin şi întru buna încheiere a tratatului de la Pirinei, soţia Regelui Soare. Ceremonialul etichetei îi înfricoşase mult pudoarea când sosise la curtea Franţei, astfel că ea ceru lui Ludovic al XIV-lea să fie scutită de femeile care o îmbrăcau şi de croitorul însărcinat să-i strângă corsetul; dar, pretextând că toate acestea fuseseră plătite, Ludovic îi respinsese rugămintea, astfel că prinţesa fu nevoită să se supună obiceiurilor împământenite.

Istoricii s-au înverşunat să-i dezvăluie, cu bogăţie de amănunte, calităţile „negative”. În realitate, nefericita regină avea, fără doar şi poate, numeroase pricini de întristare şi, pentru a nu mai pomeni de

rolul ei şters — nu numai în politică, ci chiar şi în intrigile de la curte — indiferenţa regelui şi aventurile-i galante ar fi putut înăcri, cu vârf şi îndesat, o fire chiar mai blajină decât a ei.

Ea se aruncă astfel în braţele religiei şi deveni atât de cucernică, încât doar doamna de Maintenon o mai putea întrece. În chiar inima celei mai strălucitoare curţi din lume, ea s-a arătat toată viaţa apăsată de sfaturile duhovnicului ei şi de suferinţele pe care necredinţele şi uitarea regescului ei soţ i le pricinuiau.

La moartea ei, care avea să aibă loc după cinci ani; Ludovic al XIV-lea rosti următoarea frază istorică:

– Iată prima întristare pe care mi-a pricinuit-o. Chiar dacă Maria Tereza de Austria fusese o femeie lipsită de energie, demnitatea i-a fost pe nedrept tăgăduită. Oricum, şi de i-ar fi lipsit alte virtuţi, inima o avea aleasă.

Intrase pe atunci în cel de al patruzecilea an de viaţă şi în afară de o uşoară împlinire a trupului, mai păstra, în toată floarea, acel farmec şi acea frumuseţe atât de mult slăvită de poeţi şi curteni.

După obişnuita sărutare a mâinii, mult simplificată prin aceea că regina se lipsea cu uşurinţă de etichetă, ori de câte ori avea de-a face cu prieteni, Maria Tereza, căruia îi plăcea mult să vorbească despre patria-i depărtată; spuse ducesei de Richelieu, prima ei doamnă de onoare, să plece şi, rămasă singură cu marchizul, îl întrebă.

– Ce veşti de pe acolo?

Cuvintele „de pe acolo” închideau, când răsăreau pe buzele reginei, un întreg poem de dureroasă

resemnare.

– Maiestatea voastră face cumva aluzie la politică? răspunse marchizul.

– O, nu, exclamă Maria Tereza, cuprinsă parcă de o spaimă. Şi să nu-mi mai vorbeşti niciodată de lucrul acesta urât! Fii, pentru câte va clipe, gazeta vie a frumoasei noastre ţări... Unde se află curtea: la Aranjuez?... la Granja?... la Escurial?... Haide, repede, repede! Vreau veşti!

Marchizul se reculese vreme de câteva secunde, apoi, ca şi cum ar fi prins în sfârşit un capăt de vorbă:

– Maiestatea voastră a auzit oare vorbindu-se de un mare scandal? întrebă el.

– Nu, nicidecum! îi răspunse Maria Tereza, cucerita pe loc de cuvântul „scandal”. Ceva asemănător cu afacerea de la Brinvilliers?

– O, nu chiar... Totuşi a făcut destulă zarvă.

– Zarva asta n-a trecut pesemne dincoace de Pirinei; căci pe aici nu s-a auzit nimic... Despre ce anume e vorba?

– Despre senorita Inès de Sandoval, fiica ducelui Hernan.

– Ei, nu mai spune! Cea supranumită „perla Sevillei”; dacă-mi aduc bine aminte... Mama ei, ducesa, era una dintre credincioasele noastre prietene... Dar ce i s-a întâmplat acelei copile?

– A fost răpită.

– Împotriva voinţei ei?

Marchizul schiţă un zâmbet pe care regina îl înţelese.

– A, prea bine! adăugă ea. Vreo poveste de dragoste?

– Maiestatea voastră a ghicit întocmai, dar povestea e tristă foarte.

– O ştii?

– Am fost şi mai sunt încă prietenul celui ce a răpit-o;

– Felicitările mele, marchize — murmură regina ascunzându-şi privirea maliţioasă îndărătul unui evantai de fildeş gălbui — îţi alegi bine prietenii.

– Aş ruga-o pe maiestatea sa să nu judece după aparenţe, începu Castel de Rios, roşind fără voie.

– Nu avem a ne amesteca în asemenea treburi, îl opri Maria Tereza. Şi cine-i răpitorul acela, demn de toată cinstirea?

– Contele René d'Ablincourt.

– Contele d'Ablincourt! exclamă fiica lui Filip al IV-lea, adică cel ce a fost osândit la surghiun în urma unui raport de-al ministrului Louvois.

– Maiestatea voastră a înţeles prea bine.

– Hotărârea Parlamentului ne-a mâhnit mult, urmă Maria Tereza, strângând evantaiul, pentru a-şi întinde frumosu-i braţ pe broderia şerpuită a unei perne de sprijin. Doamnele din suita mea au arătat o tristeţe destul de ciudată, căci contele ştiuse să trezească în sufletul lor mai mult decât doar prietenie... În ce ne priveşte, nu am pus niciodată temei pe învinuirea adusă lui de către domnul de Louvois.

– Mulţumesc maiestăţii voastre pentru buna părere pe care o are despre domnul d'Ablincourt. Este, într-adevăr, un gentilom vrednic şi de bună-credinţă.

– Asta nu 1-a împiedicat, totuşi, să păteze onoarea

casei ducelui de Sandoval y Palomas, i-o întoarse regina.

– Contele d'Ablincourt, continuă marchizul, ceruse ducelui de Hernan mâna señoritei Inès...

Maria Tereza de Austria acordă o adâncă atenţie istorisirii compatriotului său, istorisire care se preschimbase într-o pledoarie; totuşi, ea îl întrerupse pentru a treia pară şi întrebă:

– Câţi ani avea copila?

– Aproape şaptesprezece.

– Prea tânără!

– Pe atunci nici contele nu împlinise încă douăzeci.

– Prea tânăr! repetă cu asprime regina,

– Nu aceasta a fost pricina împotrivirii Prea-Bogatului-Duce, de vreme ce se pregătea să-şi dea altuia fiica, mai puţin demn, fără îndoială, adică baronului de Souvré.

– Souvré!... Nu-i vreo creatură de a domnului de Louvois?

– Nu ştiu...

– De fapt asta n-are importanţă; socot că preacinstitul dumitale răpitor trebuia să se potolească.

– Bine, dar tinerii se iubeau, doamnă! exclamă marchizul, pierzându-şi într-atât cumpătul încât ridicase tonul.

– Ah, se iubeau! repetă Maria Tereza, mai blândă dintr-o dată.

– Da, maiestate!

– Iubire! oftă încetişor şi înduioşată buna prinţesă, răspunzând parcă unui tainic gând.

Apoi, ridicând capul:

– Continuă, marchize, aş vrea să cunosc urmările aventurii.

Castel de Rios şovăi o clipă, apoi, luându-şi inima în dinţi, adăugă:

– Ce-aş mai putea spune maiestăţii voastre decât că a urmat... un copil.

– Un copil! exclamă regina, deschizându-şi cu zgomot evantaiul.

– Da, maiestate.

– Iar ducele de Hernan a refuzat împăcarea pe care contele i-o oferea?

– Ce-i drept, spre a nu o minţi pe maiestatea sa; Prea-Bogatul-Duce nu ştia, când contele d'Ablincourt a cerut mâna fiicei sale, că fusese săvârşită o greşeală...

– Astfel că?

– Astfel că tinerii s-au căsătorit în taină.

– Eşti foarte sigur, marchize?

– Am fost unul dintre cei doi martori.

– Aşadar, Domnul este cu ei, murmură regina. Şi au plecat?

– Da, maiestate.

În tăcerea care coborâ, Măria Tereza păru să se lase furată de gânduri. Sânul ei dalb şi mult dezvelit, potrivit etichetei de la curte, palpita grăbit, dovadă că cei doi prigoniţi începeau să o intereseze.

– Se ştie în ce loc anume s-au refugiat? întrebă ea deodată.

Marchizul păru a se tulbura şi bâigui:

– Doamnă, maiestatea sa mă va ierta de nu-i voi putea răspunde la întrebare.

Regina îl privi, îşi împreună mâinile-i gingaşe şi spuse surâzând:

– Văd că eşti un prieten sincer al domnului d'Ablincourt.

Marchizul făcu o plecăciune.

– Sărman conte, sărmană Inès! urmă regina. Tânărul spaniol îşi rosti gândul eu glas tare:

– Sunt într-adevăr de plâns, aflaţi astfel la cheremul unui duşman necruţător.

– Cum, ducele Hernan?...

– Nu Bogatul-Duce 1-a trimis în surghiun pe domnul d'Ablincourt! rosti şoptit prietenul contelui. Iar în clipa de faţă prigonitorul ar avea de chinuit două victime, nu una, dacă acestea nu ar avea grijă să stea ascunse.

Un licăr de mânie se aprinse în privirea Mariei Tereza.

– Să te legi de un bărbat, mai treacă-meargă, zise ea; dar de o femeie!...

– De o spaniolă, strecură marchizul.

– De o compatrioată, da, într-adevăr, urmă regina,-al cărei pumn mic izbi braţul jilţului. De o compatrioată care nu are nici un amestec în ceea ce — pe drept ori nu — a stat drept temei la mazilirea contelui.

– Nici nu-1 cunoscuse când fusese pedepsit, sublinia Castel de Rios.

– Ce groaznic!... Contesa nu trebuie să depindă decât de tatăl ei, nu de străini care, pentru a-şi hrăni necugetatele porniri de ură, nu se dau în lături de la săvârşirea celor mai ruşinoase mârşăvii.

– O, doamnă, izbucni avocatul contelui, profitând

cu iscusinţă de o atât de priincioasă stare de spirit. De i-ar sta în putinţă maiestăţii sale să o proteguiască pe sărmana contesă! Maria Tereza îşi înălţă capul:

– Şi cine îţi spune, domnule, că nu pot?

– Iertaţi-mă, de v-am adus ofensă.

– A ocroti pe cei prigoniţi… pe cei slabi, nu-i oare un rol demn de o regină a Franţei?

– Un mare şi nobil rol, maiestate!… Dar..:

– Du-ţi gândul până la capăt, marchize.

– Domnul de Louvois…. Regina îl privi.

– Văd eu că-1 urăşti, făcu ea.

– Aş minţi, de aş spune altfel.

– Dar contele d’Ablincourt îl urăşte şi el, nu-i aşa? Se înţelege…

– Are şi mai puternice temeiuri să nu-1 iubească. Maria Tereza îşi duse mâna la frunte, ca pentru a cugeta, şi întrebă după un răstimp:

– Care-i ţinta călătoriei dumitale în Franţa, marchize?

Castel de Rios profitase de fugarele clipe în care privirea suveranei nu o ţinuse sub stăpânire pe a sa, pentru a admira această bună şi blajină prinţesă, ale cărei nefericiri conjugale erau, din păcate, de notorietate europeană, dar al cărei farmec era încă făcut să placă.

– Doar maiestăţii voastre, doar ei i-1 voi spune, mărturisi el privind în altă parte.

– Te ascult, vorbeşte.

– M-am oferit, sub cuvânt de cinste, să înmânez contelui… unele hârtii… de care are neapărată nevoie.

– Şi ce s-a întâmplat cu hârtiile acelea?

– I le-am dat.

– Ele îl privesc pe ministru Louvois, nu-i aşa?

– Într-adevăr pe excelenţa sa…

– Prea bine… Înţeleg.

Apoi, pe un ton vesel, Maria Tereza adăugă:

– Marchize, dacă… izbuteşti — şi mă bizui pe zeloasa dumitale prietenie — să descoperi ascunzişul doamnei d’Ablincourt, înştiinţează-mă. Chiar astăzi îi voi ruga pe rege să o aducă pe contesă în preajma noastră.

– O, maiestate! exclamă marchizul, cu chipul străluminat de fericire.

– Iar dacă ea primeşte să treacă sub ocrotirea noastră, roag-o din parte-ne să binevoiască a ne încredinţa acele hârtii preţioase, care ar putea duce la osândire un vinovat, hărăzind iertare unui slujitor devotat al maiestăţii sale.

Apoi, ca după un gând, zâmbind încă şi ducându-şi un deget la buze:

– Ah, dar să nu pomeneşti nimic despre asta domnului de Louvois.

– O, făcu tânărul spaniol sumeţindu-se.

– Ei hai, văd că vei fi ca şi mut, adăugă regina: Apoi încheie, schiţând cu mâna un gest:

– Întoarce-te mâine, marchize, doamna de Richelieu va fi înştiinţată că ţi-am acordat o nouă audienţă.

Domnul Castel de Rios făcu o plecăciune adâncă şi se retrase.

Ieşi din Luvru, fericit că dusese la bun sfârşit ceea ce numea el mica sa diplomaţie şi, de cum se lăsă noaptea, porni grabnic la întâlnirea cu contele.

A doua zi, când se află în faţa Mariei Tereza, nu

şovăi să-i facă cunoscut locul în care se ascundea contesa. Regina îl chemă pe căpitanul gărzii:

– Domnule de Vouvray, îi spuse ea întinzându-i un act, — iată un ordin al maiestăţii sale pe care va trebui să-1 execuţi mâine seară... la miezul nopţii.

Căpitanul luă ordinul..

– Citeşte! porunci regina.

Domnul de Vouvray despături pergamentul şi citi:

„Noi, regele, dorim ca, de se învoieşte, contesa d'Ablincourt să facă parte din casa maiestăţii sale regina. Poruncim ca susnumita contesă să fie adusă din casa ce va fi desemnată.”

semnat:

Ludovic

Şi pentru că ofiţerul o privea întrebător pe Maria Tereza, aceasta îi spuse:

– Mâine, nu mai devreme, îţi vom spune unde se află locuinţa.

Apoi adăugă:

– Iar despre toate astea, taină, cea mai adâncă taină: Căpitanul salută şi ieşi.

Când rămaseră singuri, regina întrebă cu un fermecător surâs care dovedea că ea însăşi îşi simţea inima plină de bucurie:

– Eşti mulţumit, marchize?

– Maiestate, strigă marchizul, fii binecuvântată !

– Să te audă Dumnezeu! răspunse Maria Tereza, întinzându-i mâna pe care el îşi apăsă, respectuos, buzele.

IX

Cu două zile înainte de seara în care l-am văzut pa marchiz sosind atât de pe neaşteptate în casa din strada Le Regrattier, casă care servea de adăpost proscrisului ştim că baronul de Souvré, împins de cele mai urâte gânduri şi cu chipul acoperit de o mască din catifea neagră se îndreptase către Pont-Neuf.

Ajuns în dreptul locului pe care se ridica atunci clădirea Samaritaine, baronul se opri. In faţa acestui edificiu construit sub Henric al IV-lea, de către flamandul Jean Lintlaer, cu menire de a aproviziona Luvrul şi Tuileriile cu apă, se adunau neîncetat oameni, cei mai mulţi fără de nici un rost, spadasini (bravi, cum li se spunea la vremea aceea), care aşteptau să fie angajaţi pentru vreo treabă oarecare, îndeobşte de nemărturisit. In zilele noastre asemenea loc s-ar putea numi piaţă, piaţa ucigaşilor.

Baronul, care nu venise până acolo decât cu gândul să pună mâna pe oameni de asemenea plămadă, avu neplăcerea să nimerească în gol, căci începuse să plouă, iar aventurierii o şterseseră înainte de venirea lui. Astfel că se întoarse în seara zilei următoare şi avu mai mult noroc.

Alese doi bărbaţi care i se părură vrednici a-1 sluji: un vlăjgan, de o înălţime uluitoare, dar pe cât de lung pe atât de uscat şi un altul cu mult mai scund, dar a cărui rotunjime îi răscumpăra din plin micimea.

Primul răspundea la numele de Folavril şi, întocmai ca prietenul său, ce se numea Malvenu, îşi spunea căpitan.

Ei văzură privirile pe care baronul le aruncă asupra lor, părură a se consulta şi, fiind înţeleşi, înaintară spre „clientul” pe care soarta li-1 trimetea.

– Pe legea mea, rosti primul, lunganul, cu un glas strident pe care l-ai fi crezut slobozit de o goarnă, nu cumva monseniorul are nevoie de două spade zdravene?

Un alt glas, mai subţiratic, aproape mieros, i se alătură:

– Vrednicul meu prieten şi cu mine am fi bucuroşi să ni le punem în slujba monseniorului.

Cel care sărea în ajutor era Malvenu. După ce-i măsură din cap până în picioare, baronul spuse doar atât:

– „La Trei Popice”, peste o oră.

– Pe coarnele marelui Menelau, răspunse Folavril; vom fi de faţă, ori de nu să mă perpelesc pe veci pe jarul iadului.

– De perpelit, o să te perpeleşti tu acolo, fără doar şi poate, amice dragă, şopti ca pentru sine Malvenu.

După care, cu glasu-i dulceag, adăugă ceva mai tare:

– Vom fi acolo unde trebuie.

Apoi, scoţându-şi pălăriile largi, a căror culoare dinţii nu mai putea fi ghicită, dar care erau împodobite cu pene mari — amintire a unor trecute rânduieli — salutară cu anume degajare, ştergând pământul cu ele.

Peste o oră, cei trei bărbaţi, adunaţi într-o anume încăpere a hanului „La Trei Popice”, înfiripau următorul dialog:

– Mă pot bizui pe voi? întrebă de Souvré.

– Să mă bată Satana, de nu suntem gata să vă îndeplinim orice poruncă, sări Folavril cu răspunsul.

– Grăiţi, monseniore, adăugă şi Malvenu.

– Iată despre ce este vorba, rosti baronul, după câteva clipe de chibzuială. În seara asta mergeţi la Pont-Marie şi daţi târcoale locului; încercaţi să aflaţi, prin întrebări meşteşugite, dacă o tânără de culoare...

– O „negresă”! sări Folavril. O „negresă”, da, ori de nu, usca-mi-ar setea gâtlejul!

– O negresă, într-adevăr... Încercaţi să aflaţi dacă această fată locuieşte prin împrejurimi.

După ce ascultă, Malvenu vorbi şi el:

– Îmi va îngădui senioria voastră să-i spun, cu tot respectul ce pare să i se cuvină, că mi-e cunoscută persoana în chestiune?

– O cunoşti?

– Doar din vedere.

– Pe Belzebut, exclamă amicul său, lunganul, e cumva o ascunzătoare? Nu ai suflat niciodată o vorbă despre asta!

– Nu mă socot silit a-ţi spune chiar toate, prietene al sufletului meu, susură scundul Malvenu.

Apoi către baron, cu acelaşi glas dulceag:

– Mi-a fost dat s-o întâlnesc pe strada Motte-aux-Papelards.

– Ştii cumva unde locuieşte, băiete?

– Cred că voi putea răspunde afirmativ monseniorului, căci am văzut-o intrând în „casa însingurată”.

– Casa însingurată?... Ce casă este asta?

– O cocioabă, dar nu arată prea rău. Toată lumea o ştie. Este a domnului Poulletier, fost comisar de

război, fiu al unuia dintre arhitecţii podului Pont-Marie. A construit-o şi el aşa, nu se prea ştie de ce, căci nici doi pistoli pe an nu-i aduce venit.

– Păi mi-aţi spus adineauri că este locuită, observă baronul.

– Pentru moment, da, monseniore.

– De către cine?

– De către tânăra negresă, fără nici o îndoială. Dar nu ştiu dacă mai e cu cineva.

– Ei bine, tocmai asta trebuie să aflaţi.

– O să aflăm!

– Cu cât o să-mi aduceţi mai multe veşti, adăugă baronul, cu atât vă voi plăti mai bine.

– Să-mi plesnească maţele, de nu veţi fi mulţumit; tună Folavril cu glasu-i care ar fi făcut şi pe un surd să sară ca ars.

– Bine, atunci peste o oră vă aştept aici!

– O oră sau poate chiar două, făcu Malvenu.

– Pe viaţa mea, are dreptate micuţul. Ca să iasă bine o treabă, e nevoie de timp, ce naiba!

– O să v-aştept, de n-o să veniţi la vreme, se înţelege! Cei doi aventurieri se retraseră, nu fără să-şi fi ciocnit, în trecere, fierăria spadelor de câteva mese.

– Pe strămoşii mei, mititelule! zise Folavril, de cum ajunseră în prag, cred că am pus mâna pe ceva gras.

– Marele meu prieten, i-o tăie scundul Malvenu, nu-mi mai tot zice „mititelule”, când suntem între oameni. Nu se face între gentilomi... Ei bine, ca şi tine, cred că punga „monseniorului” o să deşarte bani frumuşei în buzunarele noastre.

Şi, luându-se de braţ, unul ţopăind mărunt, celălalt

făcând paşi mari, se îndreptară către locul hotărât. Tot mergând aşa, Folavril mormăia nedumerit:

– Pe turbanul marelui eunuc, oare ce poate să însemne o „mască atât de neagră”?

Făcea aluzie la masca baronului.

– Habar n-am!

– Te pomeneşti că o fi vreun ticălos!

– Atunci e unul care se pricepe la lumea aleasă, i-o întoarse rotofeiul.

– Hm! tuşi Folavril, care simţise tăişul vorbei.

– Mai degrabă aş zice că-i vreun îndrăgostit! urmă Malvenu.

– De negresă?

– Nu, de stăpâna ei... căci negresa o fi în slujba vreunei mari doamne.

– Ei da, pe burta mea! Nu zic...

– Nu zici ce?... Ce nu zici! se răsti îndesatul Malvenu; vădit nemulţumit de asemenea părere. Fireşti sunt toate gusturile.

– Gusturile... Gusturile... făcu Folavril. Pe brâul toanei Venus, amante gusturi... Auzi, să te înamorezi de un chip de funingine!

– E fermecătoare! susură pierdut spadasinul cel scund, legănându-şi capul.

– Pe dracu!

– Încântătoare!

– Fir-ar să fie!...”

– Adorabilă!... Ideală!...”

– La naiba... Nu ţi-e bine cumva? se arătă Folavril uluit, într-atât exclamaţiile prietenului său îl lăsaseră cu gura căscată.

– Încă nu, răspunse îndesatul, care adăugă foarte

serios: dar cred că clocesc o boală...

– Neagră! adaugă lunganul târâie-spadă, fericit că găsise cuvântul potrivit. Pe Juda, trebuie să ţi-o ştergi din minte, ce naiba!

– Dimpotrivă!

– Vrei cumva să te faci coşar?

– Ce importanţă are culoarea? Vreau să iubesc! Folavril fu cât pe ce să-şi piardă cumpătul. De data aceasta un şir de sudalme, unele mai aprige decât altele, îi ţâşniră pe buze:

– Maţe crăpate!... Cum poţi iubi aşa!... Sânge şi fiere!... O păpuşă de abanos... Iad şi blestem... Care se spală cu smoală!...

Şi se opri, sufocându-se în valul de înjurături.

– O, cât eşti de frumos, preavrednicul meu prieten, răspunse Malvenu, răzbunându-se doar cu batjocura.

– Iar tu, nu se poate mai prost! urlă celălalt ca scos din minţi.

– Ştiu, dar cu o treaptă mai jos decât tine.

– Căpitane, tună nestăpânitul uriaş, ducându-şi mâna la spadă.

– Căpitane! i-o întoarse calm mult simţitorul Malvenu, imitând gestul.

De obicei, când cei doi prieteni o luau pe tonul acesta şi se împroşcau serios cu titlurile lor de aventură, însemna că un anume punct de onoare intrase în joc. Totuşi, cearta lor nu mergea niciodată prea departe.

De data aceasta se priviră, iar maimuţăreala lor îi făcu să izbucnească în hohote de râs.

După ce îşi răsuci cu înfrigurare zburlita

încâlcitură care-i ţinea loc de mustaţă, dovadă a unei mari încordări a cugetului, Folavril reluă mai puţin ursuz:

– Despre asta o să mai stăm noi de vorbă, plămadă de blestemat ce eşti!

– Cu tine nu, răspunse Malvenu. Cu ea, da, de va voi vreodată.

Celălalt înălţă dispreţuitor din umeri şi nu mai răspunse.

Cei doi caraghioşi mai merseră un timp, apoi ieşiră în strada numită Motte-aux-Papelards.

Folavril rupse primul tăcerea care urmase hazliului lor schimb de păreri.

– Iată-ne sosiţi, zise el. Trebuie să căscăm bine ochii; de nu, păcatele îmi rămân neizbăvite.

– Amândoi! se sumeţi Malvenu.

– Şi fără palavre, nu-i aşa?

– Să ne dăruim doar treburilor serioase.

În chip foarte firesc, ei dădură ocol „casei însingurate”; cercetară dintr-o privire faţada hanului lui Planchet, se întoarseră pe urma paşilor lor, se sprijiniră de parapet şi, tot privind la curgerea apei, nu pierdură nici măcar o clipită din vedere locul cu pricina.

Vreme de zece minute nu scoaseră o vorbă.

– Pe Dumnezeul strămoşilor mei! făcu dintr-o dată cel ce înjura întruna, pare-mi-se, cumetre, că ne cam pierdem vremea.

– Că o pierdem, e limpede, răspunse cu melancolie Malvenu. Dar ce altceva putem face?

– Pe Bachus, doar nu ne putem înfăţişa la uşa acestei căsuţe!

– Ba da, putem.

– Crezi? se miră cu nevinovăţie cel deşirat, a cărui încredere în isteţimea acolitului său era fără măsura.

– Sunt sigur! Numai că... nu vom fi primiţi, îi răspunse acesta, mulţumit că jucase prea vrednicului său prieten un renghi.

– Şi atunci?

– Atunci, n-avem ce face în astă-seară! Să ne întoarcem „La Trei Popice”.

Tocmai se pregăteau să-şi ducă la îndeplinire hotărârea, când Folavril ciuli urechea în direcţia fluviului.

– Nu mişca! făcu el deodată.

– Ce s-a întâmplat?

– Mii de bombe, ori îmi ţiuie urechile, ori trece o barcă.

– Ei, şi ce ţi se pare aşa de nemaipomenit?

– Gură bogată! O barcă la ora asta, nu. prea e firesc. Ia să vedem!

– Să vedem! îl îngână ca un ecou netulburatul Malvenu.

Apoi, ascunzându-se amândoi în umbră, se pitiră la piciorul parapetului.

Barca — era într-adevăr vorba de o barcă — acostase tocmai pe taluz. Din ea sări un bărbat care începu a urca treptele de piatră. Ajuns pe chei, se asigură întâi ca nimeni nu-1 ia în seamă şi se îndreptă spre „casa însingurată”, nu către uşă, ci înspre partea ferestrei, sub care — să nu uităm aceasta — se afla o bancă.

– Ce face? şopti Folavril.

– Trebuie să aflăm! suflă Malvenu. Să ne

apropiem; dar nu prea de-a dreptul.

– Am înţeles, micuţule.

Şi se târâră de-a lungul parapetului, îndepărtându-se de casa comisarului Poulletier. Când socotiră că se aflau la o depărtare destul de mare pentru a putea trece drumul, fără a fi văzuţi, o tăiară de-a dreptul, traversară cu băgare de seamă, reveniră pe urmele paşilor lor şi, ajunşi în spatele misterioasei clădiri se încrustară, ca să zicem aşa, în peretele ei. De acolo puteau, dacă nu să audă totul, cel puţin să prindă câteva cuvinte din conversaţia care avea să se înfiripe între necunoscut şi o femeie care, auzind cele trei ciocănituri discrete în oblonul mereu ferecat, îl întredeschisese chiar atunci.

Cheiul şi strada erau pustii; întunericul ocrotea aşadar pe contele şi contesa d'Ablincourt — cititorii noştri i-au recunoscut — care, dintr-o nemăsurată prevedere, vorbeau totuşi cu glas scăzut.

– Domnul fie lăudat, René, spuse contesa, aplecându-se pentru a-şi dărui fruntea unui sărut.

– Inès! Frumoasa mea Inès! răspunse contele, care; urcat pe bancă se îmbăta de mireasma părului preaiubitei. După câteva cuvinte, ce nu putură fi desluşite de cei doi pânditori — vorbe de dragoste, fără îndoială doamna d'Ablincourt continuă cu glas mângâietor:

– Începusem să-mi pierd liniştea. De ce nu ai intrat?

– M-am ferit de privirile nedorite. A-ţi trece pragul în timp ce razele lunii îl luminează ca ziua, ar fi însemnat nesăbuinţă. Aici, în umbră, mă simt mai în tihnă.

– Bietul om! gândi Malvenu, schiţând un zâmbet. Dacă ar fi tot atât de bine făcut ca mine, n-ar căuta bezna pentru a vorbi iubitei sale.

– Şi apoi, adăugă contele, în seara asta nu-ţi pot dărui decât foarte puţin timp, sufletul meu.

– Dar ce s-a întâmplat? Ce veste îmi mai aduci?

– Nimic care să te înspăimânte, dimpotrivă!

– Dimpotrivă, spui?

– Da.

– Vorbeşte, vorbeşte repede!

Glasul contelui începu să tremure de emoţie în timp ce spunea:

– În sfârşit, Inès, am hârtiile pe care le aşteptam cu atâta nerăbdare şi care îl vor umple de ruşine pe duşmanul meu, readucându-mi totodată favonarile Curţii.

– O, René, spui adevărul?

– Ştii prea bine, iubirea mea, că niciodată minciuna nu mi-a trecut buzele.

– Dar cine ţi-a adus hârtiile acelea?

– Marchizul; a părăsit anume Madridul ca să mi le aducă.

– Nişte hârtii! zise Malvenu, dar atât de încet, încât Folavril care sta lipit de el nu auzi nimic.

Dealtfel, Folavril începuse să moţăie. Slabă iscoadă ar fi ieşit din asemenea spadasin!

– O, bravul gentilom! exclamă Inés.

– Un prieten adevărat de care, ţi-o mărturisesc, m-am îndoit cândva şi am greşit.

– În sfârşit, vei putea trece la fapte!

– Da!... O, de câte ori am fost pe punctul de a-mi părăsi gândul de răzbunare!

– Eşti prea aspru cu tine însuţi, René.

– Spun adevărul, vai! Iar dacă gândul mă stăpâneşte iarăşi, acesta se datorează numai ţie, care mi-ai întărit curajul.

– René...

– Fără tine, fără tine, mult iubita mea soţie, continuă contele ridicând fără să vrea glasul, nu aş fi putut izbuti în această acţiune îndrăzneaţă, cutezătoare. Eu, contele d'Ablincourt, proscrisul, căutat ca trădător şi conspirator, să lupt împotriva acestui duşman atât de crud, a acestui ministru de nesuferit.

– Ce spune? întrebă Folavril pe jumătate adormit. Tovarăşul său nu-i răspunse, dar gândi:

– Politică! Poate că o să fie ceva de ales din toate astea... Mai întâi să notăm că îndrăgostitul, un conte d'Ablincourt, dacă doriţi, nu-i decât un soţ, iar doamna este nevasta lui.

Omuleţul era slujit de o memorie excelentă şi de o minte iscusită.

– Şi acum, René, ce urmează să faci? Ce trebuie să facem? întrebă Inés.

– Nu ştiu încă nimic, în ce mă priveşte; tu însă; iubirea mea, va trebui să părăseşti locuinţa aceasta.

– Să-mi părăsesc adăpostul?

– Ascultă-mă, Inès... Marchizul Castel de Rios a obţinut o audienţă la maiestatea sa regina şi ne-a pledat cauza... a ta cu deosebire, iar regeasca ta compatrioată, bună şi milostivă, s-a înduioşat de soarta ta.

– Nu înţeleg.

– Nici eu, gândi Malvenu în colţişorul său. A

dracului de încâlcită mai e toată istoria asta!

– Maria Tereza de Austria, dorind să te aibă în preajmă, i-a cerut regelui îngăduinţa aceasta, iar regele i-a acordat-o, o lămuri contele.

– Eu în preajma reginei!

– Ai avea ceva împotrivă?

– O, nu! Nicidecum! Voi avea măcar o protectoare şi o voi implora pentru fiica mea şi pentru tine.

Cuprinsă de o groază neaşteptată, doamna din „casa însingurată” strigă:

– Dar cu Lilias? Cu copila mea cum rămâne?

– Te va urma... Nu te vei despărţi de ea.

Doamna d’Ablincourt scoase un oftat de uşurare; apoi din nou începu să tremure:

— Dar tu? Tu?...

– Nu te teme, Inès. După cum mi-a dat de înţeles marchizul, regina îşi va întinde aripa-i ocrotitoare şi asupra mea, de îndată ce va cunoaşte dovezile pe care le am şi pe care tu trebuie să i le înmânezi.

– Eu?

– Da, ţi le aduc mâine.

– Ce de primejdii mai prevăd, spuse contesa, răspunzând parcă unor triste presimţiri.

– Nu, iubirea mea, o linişti contele, nu... Ne apropiem de capătul suferinţelor!

– Să te audă cerul. Şi când voi pleca?

– Ca să dejoace bănuielile ministrului, care va încerca cu siguranţă să pună piedici proiectului meu, regina a hotărât să trimită după tine mâine-seară, la miezul nopţii.

– La miezul nopţii?

Între timp Malvenu îşi spunea:

– Vai de capul meu! Te poţi zăpăci de-a binelea în toată încâlceala asta. Regele, regina, ministru... Ia te uită ce de personaje! Oare ce o să mai spună acum?

Zadarnic se zbuciuma, căci nu mai auzi nimic; pentru a răspunde, contele vorbea cu glas şi mai scăzut:

– Da, te va lua o lectică escortată de garda maiestăţii sale, care te va duce la Luvru, pe tine şi pe drăguţa noastră Lilias. Haide, curaj, soţia mea iubită... Dealtfel, voi fi şi eu aici ascuns în umbră, voi asista la plecarea ta; vă voi urma cu sufletul, fiinţe dragi, până ce vom fi din nou cu toţii la un loc, pentru totdeauna... Dar timpul trece, trebuie să ne despărţim.

– Iarăşi, suspină contesa.

– Trebuie!... Curând nu vom mai şti ce-i despărţirea.

– Curând! repetă, dusă pe gânduri, biata femeie.

Tonul cu care rosti aceste cuvinte tăinuia durere, o durere care îl făcu pe conte să tresară. Înfrângându-şi emoţia şi nevoind să-i vorbească despre ultima descoperire a marchizului cu privire la rivalul necunoscut, urmă acoperindu-i mâinile cu sărutări:

– Întoarce-te lângă scumpa noastră Lilias... lângă scumpa noastră copilă, pe care cu nerăbdare aştept să o îmbrăţişez, să o strâng la piept! Eu mă întorc în trista-mi tainiţă.

– Până ce planurile tale ar izbândi, am fi putut fi totuşi fericiţi, murmură încetişor contesa.

– Nu, nu! Nu, Inès. Ar fi fost mult prea primejdios! Omul urmărit de ura ministrului Louvois trebuie să se desprindă de tot ceea ce are drag... A mă prăbuşi înainte de a-mi fi atins ţelul, ar însemna să nu fiu

decât o victimă care păşeşte către supliciu.!... Trăind lângă tine, te-aş târî fără doar şi poate în faţa eşafodului!

Un strigăt de groază ţâşni de pe buzele contesei.

– René, René! geniu ea înfiorată.

Dar el căută să o liniştească:

– Curaj!... Curaj, iubita mea! peste câteva zile toate temerile se vor fi spulberat.

Pentru ultima oară îşi mai uniră buzele arzânde.

– Pe curând, René!

– Pe mâine, iubirea mea!

Apoi, contele sări de pe bancă şi împinse el însuşi obloanele.

– Deie-mi Domnul putere să pot veghea necontenit asupra ta şi a scumpei noastre Lilias, şopti el învăluind „casa însingurată” într-o privire împăienjenită de lacrimi.

Se înfăşură în mantie şi ieşi din umbră.

Malvenu şi Folavril care tocmai se trezea din aţipeală; lipiţi de zid, îşi ţineau răsuflarea, spre a nu-şi trăda prezenţa. Dar nu avură mult de aşteptat.

După ce se înarma cu aceleaşi măsuri de prevedere ca la sosire, contele coborî scara ce conducea la taluz. Barcagiul îl aştepta, aşezat pe o bornă; se ridică, îl ajută să urce, iar barca porni să lunece pe apele negre ale fluviului.

Aplecaţi peste parapet, cei doi spadasini urmăreau cu privirea umbra ce dispărea încetul cu încetul în cerneala nopţii.

– Cine-i barcagiul? întrebă Folavril dezmorţindu-şi mădularele înţepenite.

– Este barcagiul din Ile-aux-Vaches, îi răspunse

Malvenu.

Făcând cale întoarsă, spadasinii o luară din nou pe drumul hanului „La Trei Popice”.

X
CEI DOI CAVALERI AI AVENTURII

Tot mergând aşa, cei doi bărbaţi începură din nou să tăifăsuiască. Numai că ceea ce vorbeau nu avea nimic a face cu patima „neagră” a bondocului Malvenu, ci cu scena, pe care tocmai o văzuseră şi cu destăinuirea pe care doar el, rotofeiul, fusese în stare să o înţeleagă, în parte.

Folavril, al naibii de guraliv şi nevrând să treacă drept mai puţin isteţ decât cumătrul său, punea la bătaie toate înjurăturile din mult prea bogatul său repertoriu şi le arunca în noapte într-un fel atât de răsunător, încât ai fi putut crede că ţâşnesc dintr-un corn de vânătoare! Prin predica-i blasfematoare, el încerca să-şi arate părerea de rău că nu auzise cele vorbite de conte şi contesă. Mai cugetat, Malvenu păstra pentru el crâmpeiele pe care le prinsese şi care, presimţea el, aveau să-i fie de folos. Nu că n-ar fi avut încredere în tovarăşul său, nici pe departe. Cei doi, legaţi printr-o strânsă prietenie; nu se puteau suspecta. Aceste două firi cu totul diferite — ciudată îngrămădire de instincte rele, dominate cel mai ades de simţăminte bune — sfârşeau totdeauna prin a se înţelege. În împerecherea aceasta bizară, Folavril vorbăreţ, lăudăros şi brutal îndeplinea rolul de bărbat,

în timp ce Malvenu, blând, şiret şi susurându-şi cuvintele; părea să-şi fi luat un stăpân; totuşi, după cum prea ades, se întâmplă în adevăratele căsnicii, dacă primul poruncea cu glas tare, cel de al doilea povăţuia pe un ton de rugăciune, astfel că totdeauna cel din urmă era cel ascultat.

– La naiba cu îndrăgostiţii! se căina Folavril. Oare ce-şi tot spuneau?... Tu, micuţule, ai desluşit ceva?

– Hm! Hm! făcu acesta.

– Pe cununa lui Saturn! exclamă lunganul, mânios ce, ăsta-i răspuns?

– Nu te mai înfuria... începu Malvenu.

– Lasă că-ţi cunosc eu refrenul... de nu mă înfurii, o să mă simt mai bine, nu-i aşa? Ei bine, pe coarnele tuturor bărbaţilor înşelaţi — că multe trebuie să mai fie! dacă eu sunt repezit, tu eşti prea domol.

– Amice Folavril, calmul este dacă nu o virtute, o calitate în orice caz.

– Repezeala este şi ea una, mii de tunete!

– După câte ştiu, nu.

– Pe viaţa mea...

– Lasă-ţi viaţa în pace şi aşteaptă cu răbdare moarteaj ţ care oricum va sosi prea devreme pentru tine;

– Bine, bine, dar pe smolitul de Satana, tot trebuie să ne înţelegem!

– Asupra cărui lucru?

– Asupra celor ce o să-i spunem lui Faţă-Neagră?

– O să-i spunem ce am văzut.

– N-am văzut nimic, lua-on-ar dracu!

Malvenu ridică dispreţuitor din umeri:

– Îmi stârneşti mila.

Era aceasta o insultă cu neputinţă de răbdat.

– Pe tot focul iadului, urlă Folavril, retrage-ţi cuvintele, căpitane!

Şi, oprindu-se, îşi duse mâna la minerul spadei.

Harţa avea să continue, de n-ar fi fost mintea sănătoasă a bondocului care răspunse deloc descumpănit:

– Onorabile prieten şi fermecător tovarăş, adineauri te-am socotit prost; acum spun sus şi tare că eşti un neghiob!... Desluşeşte nuanţa.

– Din fericire, făcu Falovril, căci fără nuanţa asta...

Apoi, cu un gest nobil, îşi împinse la loc sabia pe care o trăsese din teacă doar pe jumătate. Şi adăugă printre dinţi:

– Cu animalul ăsta nu-i chip să te superi.

– Şi acum că ţi-ai mai venit puţin în fire, lucru pentru care te felicit, reluă Malvenu, să judecăm... sau, mai degrabă, ascultă-mă.

– Zi-i!

– O să ne întâlnim cu omul nostru...”

– Cu masca lui adică.

– O să ne pună întrebări, iar noi o să-i răspundem..:

– Ce?

Malvenu păru adâncit în gânduri; apoi, înăîţând capul; spuse:

– După inspiraţie.

– O să ascultăm de ea... nu văd nici o piedică în asta, ori de nu să-i fie dat gâtlejului meu să nu mai ştie ce-i băutura! răspunse Folavril, căruia inspiraţia îi venea totdeauna lesne, mulţumită tovarăşului său. Da

după aia?

– După aia o să aşteptăm ca Faţă-Neagră — cum bine l-ai poreclit — să binevoiască a da lămuriri.

– Linia asta de conduită nu-mi displace. Spune-mi, Malvenu, crezi că afacerea o să fie urmată de o a doua, pentru noi, bineînţeles?

– Nu cred...

– Blestem !

– Coadă de drac! Aşa mai zic şi eu.

– Cred însă că de data aceasta o să fie rost de încăierare.

– Pe toate cumetrele de pe malurile Styxului, exclamă Folavril, mai degrabă îmi place asta decât meseria de iscoadă.

– Şi mie, încheie Malvenu.

Apoi băgând de seamă că se apropiau de hanul „La Trei Popice”, adăugă:

– Nici un cuvânt, fii cumpănit, am ajuns.

Peste câteva clipe, cei doi căpitani ai aventurii intrau în sala hanului, unde se duseră să se aşeze, ceremonios, la masa baronului, singurul consumator la ora aceea.

– Ei, ia spuneţi? întrebă el cu aprindere, de cum îi văzu.

Malvenu vorbi primul.

– Monseniorul este nerăbdător? întrebă el.

– Da!... Ce-aţi aflat?

– O groază de lucruri care, cred, îl vor interesa pe monsenior.

– Atunci ce mai aşteptaţi ca să vorbiţi?

– Nu te pripi, amice, se vârî în vorbă Folavril, pe un ton superior. Ce naiba, ne zăpăcim dacă vorbim

prea repede!

– A, mârâi baronul, vă bateţi joc de mine?

– Mii de tunete, cât de bine cunosc eu înflăcărarea asta! zise iarăşi borfaşul cel cât prăjina.

– Monseniore, îl întrerupse Malvenu, ştim mai întâi că o doamnă tânără, din lumea bună, fără îndoială...

– Şi de culoare... se băgă uriaşul.

– Cum, de culoare? strigă baronul ridieîndu-se.

– Nicidecum, zise Malvenu săgetându-şi amicul cu o privire furioasă. Femeia neagră, nu ne mai îndoim, este slujnica tinerei doamne care locuieşte în casa despre care am şi vorbit senioriei voastre.

– Ei, şi mai departe? întrebă baronul aşezându-se din nou.

– Mai departe, se grăbi să răspundă Folavril, un bărbat... pare a fi un gentilom, după... după... Dar la urma-urmei, prin ce oare? Alege-s-ar praful de oasele mele, se întrerupse el, privindu-1 pe „micuţ”.

– Prin silueta-i distinsă, îl ajută acesta.

– Chiar aşa, zău, pe toţi şerpii din lume! Prin urmare,” un gentilom, dacă ar fi să judecăm după înfăţişarea-i deosebită, ia loc, seară de seară, în barca luntraşului din Ile-aux-Vaches şi vine să o vadă pe doamna...

Obosit de lunga-i tiradă, în care nu strecurase decât o singură înjurătură tare nevinovată, trase cu foc aer în piept şi se întoarse spre acolitul său:

– Adevărat este, căpitane Malvenu?

– E chiar tulburător de adevărat, căpitane Folavril.

– Cum aţi aflat asta? întrebă baronul.

– Foarte simplu, răspunse bondocul, grăbindu-se să vorbească el, spre a evita vreo altă neghiobie de-a tovarăşului său. Cu puţin înainte chiar am asistat la o întâlnire a gentilomului cu doamna.

– Ce-şi spuneau?

– A, pe legea mea, ne cereţi cam mult

– Nepricepuţilor!

– Pe tot vinul din viile Slăvitului! tună Folavril; pentru ce domnul Faţă-Neagră nu-şi face singur treaba?

– Şi pe urmă? reluă baronul, nebinevoind să răspundă acestei reflecţii şi prefăcându-se a nu fi auzit familiara poreclă.

– Şi pe urmă, monseniore, continuă Malvenu, ştiţi unde se află doamna... În ce priveşte rivalul... căci am bănuit că este un rival...

– Treaba asta nu v-am dat-o!

– Drept este, dar am un miros care nu mă-nşală niciodată! În ce priveşte rivalul, zic, se va întoarce negreşit mâine seară la „casa însingurată”, iar noi aşteptăm, cu cel mai umil respect, noi instrucţiuni.

– Bine, făcu baronul, sunt mulţumit de voi.

– De n-aţi fi, făcu remarca Folavril înseninat, ar însemna că sunteţi tare cusurgiu.

– Aşadar, netrebnicii mei..:

– Cum? săriră într-un glas cei doi încercaţi spadasini; sumeţindu-se ca unul singur.

Iar Folavril adăugă cu hazoasă trufie:

– Suntem gentilomi, pe toţi dracii din infern!

– Nobili cu spadă! întări Malvenu, venind în ajutor..:

– În faţa dumneavoastră, aci, urmă cel ce înjura

întruna salutându-şi cu un gest tovarăşul, se află căpitanul Malvenu, croitor de butoniere în piele de om.

– În faţa dumneavoastră, aci, repetă cel din urmă, întorcându-i salutul, se află căpitanul de Folavril, nobilul meu prieten, maestru al spadei cu două tăişuri şi mare împărţitor de moarte!

Apoi, amândoi în cor:

– Şi, oricât ar fi ei de netrebnici, ştiu să pedepsească pe neruşinaţii care le-o spun în faţă.

Zicând acestea, îşi scoaseră odată sabia din teacă şi loviră de trei ori pământul.

– Ia te uită! se arătă baronul uluit, v-aţi ridicat cam sus nasul, pare-mi-se. Dar să curmăm vorbăria şi daţi pace săbiilor voastre.

Cei doi căpitani ai aventurii se priviră.

– Să fie acestea nişte scuze? întrebă lunganul.

– Cam aşa s-ar zice, răspunse cel scund.

– În cazul ăsta, să ne vârâm săbiile în teacă.

– Să ni le vârâm.

– Şi acum, jupânilor, zise domnul de Souvré, sprijinindu-şi coatele de masă, o să binevoiţi a-mi da în sfârşit ascultare?

– Senioria voastră poate să-şi dea osteneala să ne vorbească, ce mai încolo şi încoace!

– Cu cine credeţi că aveţi de-a face în clipa asta?

– Cerule, dar e foarte simplu, cu un gentilom îndrăgostit nebuneşte.

– O, dragostea, bâigui Malvenu căzut în visare.

– Care gentilom, urmă Folavril, ne roagă să-i venim în ajutor.

– Greşeală, jupânilor! Eu nu rog, ci comand!… Nu

comand, ci ordon!

– Pe-ale strămoşilor mei păcate!..:

– Destul! le-o tăie pe neaşteptate baronul. Gata cu pălăvrăgeala! Nu uitaţi că supunându-vă mie, vă supuneţi excelenţei sale ministrului marchizul de Louvois.

– E într-adevăr cineva! observă Folavril.

– Ar putea fi însă şi mai bine, adăugă Malvenu pe acelaşi ton.

– Adică?

– Mai există şi regina

– Mai există şi regele!

– La dracu, exclamă baronul, lovind furios cu pumnul în masă, destul cu sporovăială! A-l sluji pe domnul de Louvois înseamnă a-i sluji pe rege şi regină. Apoi către Folavril: Tu, lunganule, eşti cu adevărat om de spadă?

– Pe virtutea femeii lui Putifar, ce întrebare e şi asia?

– Răspunzi?

– Ei, fir-ar să fie! *Clar de lună* poate răspunde în locul meu.

– *Clar de lună*?

– Da, da, e porecla de iubire pe care am dat-o săbiei mele, căci nu prea doarme noaptea acasă şi mai ades oglindeşte ea razele lunii decât pe cele ale soarelui.

– Chestie de gust, murmură baronul surâzând. Dar tu, micuţule?

Malvenu răspunse:

– Eu, monseniore, o numesc pe a mea *Dragoste trecătoare*, căci ţinteşte de-a dreptul inima... Vreţi să

faceţi o încercare?

– De prisos... Şi sunteţi ambiţioşi, nu-i aşa?

– Cine nu este? Ambiţia este singurul sentiment care ne deosebeşte de celelalte vieţuitoare!

– Mare dreptate are, pe fulgerele cerului! se arăta uimit Folavril. Şi apoi, monseniore, chibzuiţi chiar dumneavoastră. Potrivit obiceiului nostru, ne aflam la căderea serii în faţă la „Samaritaine”, aşteptând cine ştie ce bun prilej de a scoate la aer pe *Dragoste trecătoare* şi pe *Clar de lună*, când aţi venit să ne porunciţi să venim peste o oră, la hanul „La Trei Popice”. Pe sângele apostolilor, mare lovitură! Căci mirosisem noi... zece pistoli.

– Cincisprezece, prea distinsul meu amic!

– Pe puţin...

– De căciulă, strecură Malvenu.

Iar Folavril continuă, spre a nu arăta, pe faţă admiraţia ce i-o stârnea tovarăşul său:

– Ne-am ţinut vorba!... Ne-am văzut acolo... Când spun că ne-am văzut... e un fel de a vorbi, că vă ascundeţi mereu faţa, preschimba-mi-s-ar sângele în venin! Oricum, să trecem peste amănuntul ăsta neînsemnat care nu vă priveşte decât pe dumneavoastră... Ne-aţi dat instrucţiuni care aveau drept ţintă să ne prefacă pe noi, oameni ai spadei, pe sângele ce-mi curge în vine, în josnice iscoade!... Dar la mijloc era...

– Un câştig de douăzeci pistoli, oftă Malvenu.

– Pe puţin...

– De căciulă!

– Acum cunoaşteţi, încheie Folavril, profesiunea noastră de credinţă în ce priveşte banii!... Să fie asta

ambiţie?

– Posibil! răspunse baronul care ascultase fără să scoată o vorbă. Dar poate că ambiţia voastră nu vă împinge până la temeritate?

– Pe viaţa mea, facem ce putem, dragul meu gentilom! Titlul de căpitan nu aduce mare lucru, ca să nu spun nimic.

– Şi apoi, continuă Malvenu, sub preaiubitul nostru rege Ludovic, după nume al patrusprezecelea... (amândoi se descoperiră şi făcură o plecăciune) nu prea se câştigă, e trist că trebuie să o spunem, cu ce să-ţi ţii rangul...

– Ei bine, le-o tăie baronul, vreau să vă dau un prilej foarte bun!

– De a face avere? săriră în acelaşi timp cei doi asociaţi.

– Da.

– Spuneţi, spuneţi repede. Pe Satana şi pe coarnele lui!

– Dar fără bucurie amăgitoare, vă rog.

– Zece minute de treabă două mii de scuzi.

– Pe puţin? gândi cu glas tare Folavril, tremurând de tulburare.

– De căciulă? întrebă, mai practic, Malvenu.

Baronul zâmbi.

– Pare-se că astea-s vorbele voastre favorite! Ei bine, nu!

– Vai, ofta cel cu sudalma pe buze, îmi spuneam chiar că, la naiba, prea ar fi frumos!

– Şi ce trebuie să facem ca să înotăm în izvorul ăsta de belşug?

– Să daţi o lovitură zdravănă de sabie. Atât.

Folavril se sumeţi.

– În chip loial?

– Fireşte, loial!

– Să fie într-un ceas bun! Altminteri m-aş împotrivi.

– Ne-am împotrivi, adăugă şi bondocul.

– Cită gingăşie! gândi domnul de Souvré, dând din umeri.

Folavril îşi bătu spada cu palma şi spuse:

– *Clar de lună* vă asigură izbânda.

– Iar *Dragoste trecătoare* nu aşteaptă ora întâlnirii, adăugă Malvenu schiţând acelaşi gest.

– Bine, spuse rivalul contelui, văd că m-aţi înţeles.

Apoi, făcându-le semn să-şi apropie capetele de al său, continuă cu glas scăzut:

– Gentilomul în chestiune va veni mâine seară, nu-i aşa?

– Da.

– A avut grijă să ne-o spună.

– Cum?

– Noi ascultam... spre a-1 servi pe monseniorul.

„Adevărat, gândi baronul. Caraghioşii ăştia n-ar cuteza să mă trădeze.”

După aceea, cu glas tare:

– Prin urmare, mâine, toţi trei ascunşi în umbră, vom aştepta clipa în care, singur, se va întoarce acasă. Şi atunci...

– O provocare! făcu Folavril. Apoi lovitura de sabie. Mă pricep la asta, de nu, să crap aci pe loc?

– Ne-am înţeles?

– Senioria voastră are cuvântul nostru;

– Mîine seară, aici, la nouă.

– Vom fi.

Baronul se pregătea să-i lase, dar cei doi nu se mulţumiră cu atât. După ce se consultară grabnic, alergară după el până la uşă.

– Iertare, se auzi un glas tunător, ce părea cobori t din cer.

Baronul de Souvré se întoarse şi se găsi în faţa lui Folavril care îl domina cu statura-i înaltă, deşi îşi încovoiase uşor spinarea.

– Ce s-a întâmplat? întrebă el.

– Nu prea mare lucru, pe toate crucile şi ştreangurile, n-ar putea cumva monseniorul să ne dea...

– Banii? adăugă un alt glas, ieşit parcă din pământ, un glas dulce şi subţire aparţinând nu altuia decât scurtului Malvenu.

– Înainte de a fi făcut treaba? se miră gentilomul, uluit de atâta îndrăzneală.

– Asta o să ne dea curaj, răspunseră cele două glasuri, cel din cer şi cel de pe pământ.

Baronul căzu parcă pe gânduri.

– Fie, zise el. Dar mă bizui pe voi că-mi veţi apăra interesele ca pe ale voastre proprii! Poftim!

Şi le dădu o pungă ale cărei rotunjimi dovedeau că în ea se afla cea mai mare parte din cele două mii de scuzi făgăduiţi.

– Pe mâine!

– Pe mâine! repetară cei doi căpitani ai aventurii, măturând podeaua cu pălăriile lor jegoase.

Scena descrisă la începutul istorisirii noastre ne arată care fură roadele acestui complot.

XI
TERESINA CEA NEBUNA

Pe Georges d'Artagnan l-am lăsat încăierându-se cu omul mascat, care nu era altul decât baronul de Souvré, în chiar clipa în care unul dintre cei doi, împins cu putere de către potrivnicul său, se rostogolea mistuindu-se în hău.

Martorii scenei acesteia, Gérard şi Landry, încremeniţi, nu cutezau să facă o mişcare.

Oare cine fusese înghiţit de negrele ape, al căror clipocit sinistru îi făcea să se înfioare, împotriva voinţei lor, cu toate că erau obişnuiţi cu asemenea zgomot?

Să fi fost băieţandrul acela inimos, pe care abia dacă-1 zăriseră... mai cu seamă Landry, sosit ultimul şi care nu avusese decât timpul să dea alarma, înainte de a se avânta în încăierare? Să fi fost celălalt?... Cel care pe bună drep-tate era socotit de ei un ucigaş?

Priveau, cu ochii larg deschişi, gata să-1 răzbune pe băiat. Singura lor grijă în clipa aceea era să se năpustească asupra laşului provocator şi să-1 hăcuiască.

Încă puţin şi aveau să ştie ce să facă.

Supravieţuitorul acelei sălbatice lupte îşi trase Sufletul, începu să dea semne de viaţă. Îl zăreau sau, cel puţin, desluşeau vag o masă care le apăru informă, târându-se, agăţându-se de asprimile terenului, spre a urca panta.

– Dumneata eşti, tinere? întrebă Gérard, mai tulburat decât voia să pară.

– Da, răspunse un glas gâfâit, pe care nu-i fu greu

să-1 recunoască.

– O, Maică Precistă, fii binecuvîntala! exclamă vrednicul om. Şi, întinzându-i vâsla căreia nu-i dăduse drumul din mină, adăugă: Ţine-te zdravăn de asta; o să te scoatem la mal. Ai reuşit?

– Da, slavă Domnului!

Cei doi bărbaţi îşi încordară puterile, astfel că-1 traseră pe flăcău până la ei.

– Uf! făcu Georges ridicându-se.

Apoi, după ce se pipăi, adăugă aproape vesel:

– Nu s-a rupt nimic. Totul e în ordine. Vă mulţumesc, bravii mei!

– Mai degrabă noi ar trebui să-ţi mulţumim pentru generoasa dumitale purtare, murmură barcagiul, căci de nu m-ai fi însoţit, am fi fost, luaţi aşa pe neaşteptate, sfârtecaţi nu glumă!

Poate că nicicând în viaţa lui barcagiul nu vorbise atât de mult.

– Eu, treacă-meargă, adăugă filozofic Landry, dar stăpânul meu... Domnul conte...

– Că bine zici! sări ca ars tânărul, mă readuceţi la realitate!... N-avem dreptul să ne înduioşăm de propriile noastre persoane, de vreme ce sunt tefere. Haideţi repede, să dăm fuga lângă cel care are nevoie de îngrijirea noastră.

Cu toţii ajunseră în câţiva paşi până la cocioabă şi intrară în odaie.

La licărul pâlpâitor al opaiţului care arunca o lumină lugubră în căscioara aceea, le fu dat să vadă un spectacol ciudat care-i ţintui locului, fără să mai poată face o mişcare, nici înainte, nici înapoi. O femeie sta aplecată asupra trupului încă neclintit al

victimei capcanei şi privea cu ardoare în ochii aceia pe jumătate închişi. Nu se întoarse la zgomotul făcut de noii-veniţi.

– Ce înseamnă asta? făcu Landry.

Revenindu-şi din uluire, Gérard spuse doar atât:

– E Teresina nebuna.

Pironit parcă de podea, Georges privea, cu o emoţie de care nu se putea descătuşa, fiinţa aceea, ea însăşi nemişcată şi dăruită toată contemplării sale mute.

Deodată ea se ridică, fără să-şi desprindă însă privirile de la muribund.

Din locul în care se afla şi din care nu-i mai venea să plece, tânărul se uita la femeia ce nu părea să-lfi luat în seamă. Era ceea ce se poate numi o nenorocită; acoperită aproape numai de zdrenţe, cu părul răvăşit, sur doar pe la tâmple, altfel negru ca smoala. La prima vedere părea să fie bine trecută de cincizeci de ani, deşi în realitate nici nu atinsese patruzeci. Trebuie să fi fost tare frumoasă cândva!

Chipul ei, pe care se putea citi o dureroasă resemnare, avea un aer ciudat, care când şi când te făcea să te cutremuri. Ochii, mult adânciţi în găvanele lor, aruncau fulgere; erau când blânzi, când plini de o aspră lumină; dar oricare ar fi fost simţământul pe care îl exprimau, ei se păstrau adânc sfredelitori. O culoare de nedefinit, mai degrabă de un brun închis decât palidă, ii întuneca obrazul încreţit de câteva cute timpurii. Gura-i era mică, cu buze minunat conturate care, când se întredeschideau, dezveleau dinţi de un alb strălucitor, râvnit nu de puţine fete. Slabă, osoasă, cu pomeţii obrajilor mult ieşiţi în afară,

de parcă ar fi fost aduşi de altundeva pe chipul acesta veştejit... Era înaltă — lucru pe care tânărul îl băgă de seamă când ea se ridică. Formele trupului, cu neputinţă de ghicit, se pierdeau sub zdrenţe. Doar braţele, slăbite până într-atât încât ar fi putut fi luate drept piese anatomice, ieşeau dintre fâşiile de stofă fără culoare care o acopereau. În toată înfăţişarea ei, femeia aceasta avea ceva fatal. Nimic respingător, totuşi: dimpotrivă, ceva care te atrăgea.

Femeia făcu un semn.

Gérard şi Landry se apropiara de ea.

Atunci, cu glas cavernos, asemenea unui ecou venit de dincolo de mormânt, ea spuse întinzând braţul descărnat spre jalnicul pat pe care se afla culcat contele:

– Va trăi!

Micul d’Artagnan nu făcuse nici o mişcare, în sfârşit, ea îl zări şi, păşind spre el, îl privi cu luare aminte.

– Cine eşti dumneata? îl întrebă ea.

– Dar dumneata? i-o întoarse tânărul mirat de întrebare.

– Teresina, răspunse ea simplu.

– Teresina?

– Nebuna! urmă ea, cu zâmbet silit.

Tot vorbind astfel, ea nu înceta să înainteze şi să-1 privească.

Deodată tot trupul îi fu zguduit de un tremur; faţa-i suptă se încorda, vinele gâtului i se întinseră, mai-mai să se rupă de nemăsuratul efort pe care îl făcuse pentru a-şi înfrâna tulburarea care o cotropea.

– O, o, făcu ea, apăsând pe fiecare exclamaţie.

– Ce ai? o întrebă Georges, uluit că putea stârni atâta frământare în necunoscuta aceea.

Ea nu răspunse; dar apropiindu-se şi mai mult, îi puse amândouă mâinile pe umeri şi-1 sfredeli cu privirea.

– Nu o supăra, pentru Dumnezeu — şopti podarul aplecându-se la urechea tânărului, cei săraci cu duhul ştiu face şi farmece!

Dar d'Artagnan nici nu avea de gând să se împotrivească închipuirilor sărmanei femei, faţă de care simţea că i se naşte în suflet un interes de neînvins. Dealtfel, aceasta îşi schimbase atitudinea dintâi şi, după ce luă încetişor mâna lui Georges, o examina cu înfrigurare. Ai fi zis că este o prezicătoare din vechime exercitându-şi sacerdoţiul.

Linіştea din încăpere şi semi-întunericul ce domnea făceau ca întreg tabloul să pară şi mai cutremurător.

După ce îşi spusese părerea, Gérard şi Landry păreau a nu-i mai lua în seamă; se duseseră lângă rănit, a cărui respiraţie deşi slabă se înviora tot mai mult. Răşina din opaiţ trosnea într-un chip lugubru, zvâcnirile flăcării sale albastre isca un soi de fulgere palide, ce vărgau când şi când mâna tânărului. Degetele osoase ale femeii abia le atingeau pe ale lui Georges care, totuşi, se înfiora la contactul lor; degetele acelea erau ca de gheaţă. Vreme de câteva secunde ea păru cufundată în contemplarea numeroaselor linii ce se împleteau în mâna pe care o ţinea.

– O, o, mai spuse ea cu o voce ciudată.

– Dar spune-mi ce vezi? întrebă Georges. Fără să-i

răspundă, însă, ea murmură:

– Aceleaşi linii!... Aceiaşi sorţi!...

– Mă cunoşti cumva?

– Nu, răspunse ea, pe un ton aproape sălbatic.

– Atunci de ce mă priveşti astfel şi de unde groaza de care ai părut stăpânită pe când îmi citeai în palmă?

– Pentru că-i semeni!

– Cui?

– Lui!... Lui!

Apoi, dintr-o dată, slobozi un râs scurt, strident, jalnic, asemenea unor hohote de plâns icnite, şi rosti câteva cuvinte fără şir:

– Era înalt... frumos... atunci... viteaz!... Terezina 1-a văzut... Noapte adâncă... groaznică... Ah, du-te... du-te...

Apoi tăcu, ascunzându-şi faţa în palme. Nu se mai auzea decât şuierul respiraţiei sale sacadate care-i ridica pieptul în tresăriri grăbite.

La rândul lui Georges se apropie de Teresina.

Ea îşi înălţă capul şi-1 privi fără să facă vreo mişcare.

– Suferi? o întrebă el încetişor.

– Neîncetat! răspunse ea, cu privirile rătăcite. Apoi, parcă venindu-şi în fire:

– Nu ştiu!... Nu mai ştiu!... Cine îmi vorbeşte?... Dumneata!...

Şi, dându-se pe neaşteptate cu un pas înapoi, urmă cu sălbatecă mânie:

– Cine eşti?... Ce vrei de la mine?... I-ai furat chipul?... Nu eşti el! Nu eşti el!... Iar ochii ei, neaburiţi de nici o lacrimă, sticliră ca licuricii în noapte.

Georges trecea printr-o stare neplăcută pe care nu şi-o putea lămuri. Nu ştia ce temei să dea simpatiei care, fără voia lui, îl atrăgea spre femeia aceasta — smintită, neîndoios — dar al cărei glas îi tulbura inima, ca şi privirea dealtfel, — o, privirea aceea! — mereu neclintită şi pătrunzătoare; simpatia aceasta îi trezea în suflet o nelinişte pe care nu şi-o putea înfrânge.

– Vrei să stăm de vorbă? o întrebă el.

Sprâncenele nefericitei se încruntară, o cută îi brazdă fruntea.

– Nu, strigă ea, din nou apucată de râsul acela sfâşietor. Teresina nu poate spune nimic!... Nimic!... Ea aşteaptă şi plânge!

– Ce aştepţi?!

– Moartea!

Apoi, ântinzând braţul spre rănit, femeia adăugă:

– Veghează asupra lui şi... asupra dumitale!

– Teresina! strigă fără voia lui tânărul.

Ea îl privi din nou. De data aceasta, chipul ei, devenit trist şi melancolic, oglindi o mâhnire nespusă. Trupul i se clătină; braţele ce-i atârnau se ridicară până la jumătate, ca pentru a se întinde înainte; dar îşi reveni pe dată şi se întunecă iarăşi, ca mai înainte. Cu paşi maşinali, ea se îndreptă spre uşă. Acolo, întorcându-se încă o dată, rosti cu glas parcă din altă lume:

– Demnul să te aibă în pază! Şi se mistui în noapte.

După ce îşi mai veni în fire din buimăceala ce-l cuprinsese, tânărul se întrebă dacă nu cumva fusese prins în mrejele vreunui vis. Nu mai vedea, nu mai

auzea, între timp Gérard şi Landry îşi făceau mereu de lucru pe lângă conte, dându-i toate îngrijirile.

– O, dar vreau să o mai văd! îşi spuse deodată d'Artagnan. Şi, fără ca ceilalţi doi bărbaţi să bage de seamă, ieşi şi el. În faţa lui, la câţiva paşi, silueta femeii luneca încet, precum o fantomă spintecând bezna. El se luă după năluca aceea mişcătoare, cu inima strânsă, împovărată.

– Ce mi se întâmplă oare? Ce înrâurire poate avea asupră-mi femeia aceasta?

De fapt, el nu-şi dădea seama de neliniştea care-i apăsa inima. Păşea, străin de sine, supus parcă unei voinţe din afara lui. Vru să o ajungă din urmă pe Teresina, dar un simţământ nedesluşit îl opri. Instinctiv, de parcă ar fi fost silit să o facă, el îşi potrivi pasul după cel al nebunei.

Deodată, un glas trist şi monoton se ridică în noapte, psalmodiind un cântec de jale.

Te vei întoarce oare lângă mine căci te aştept
O, dulce iubit de care mi-e dor?
Te vei întoarce, tu cel pe care necontenit îl aştept
Lângă cea care atât de mult te iubea?

Georges se opri locului şi îşi duse mâna la inimă, ca pentru a-i molcomi bătăile. Cântecul acesta, care ajungea până la el asemenea unui vaet, îl mai auzise undeva. Unde oare?... Când?... Nu-şi putea aminti... dar cuvintele pe care el însuşi le îngâna, înainte chiar ca ele să se facă auzite, îi dovedeau îndestul că melopeea aceasta nu-i era necunoscută.

Si din nou porni, grăbind pasul, căci răstimpul în care stătuse locului îl îndepărtase de Teresina; glasul ei nu mai alungea până la el decât ca un susur

aproape nedesluşit. Capricioasa plimbare a sărmanei smintite îi dusese pe malul fluviului.

Din loc în loc, înaintând în apă, „indicatoare” lungi afundate în nămol, însemnau tot atâtea puncte de reper pentru numeroşii pescari care îşi legau de ele bărcile.

Georges, ale cărui priviri încercau să străpungă întunericul, se poticni deodată de un obstacol care-i tăia calea. Dându-se înapoi cu un pas, şi vrând să vadă ce lucru anume îl oprise din drum, el se aplecă şi rămase îngrozit. Un trup, poate un cadavru, sta întins pe pământ. Revenindu-şi uită pentru câteva clipe de nebună, pentru a se încredinţa că cel sau cea care zăcea era cu adevărat fără de viaţă. Se aplecă aşadar din nou asupra trupului şi, după ce-şi apăsă palma pe pieptul acela, murmură:.

– Inima îi bate încă.

Dar nu isprăvise bine vorba, că un strigăt de furie: îi ţâşni de pe buze. Întorcând uşor masa aceasta inertă, văzu o mască de catifea neagră ce-i acoperea chipul.

– El! răcni Georges. Iarăşi el!

Şi, scoţând un jungher din teaca aflată la brâul baronului de Souvré, ridică braţul.

În aceeaşi clipă aproape, îl lăsă să cadă, moale, spunând:

– Nu!

– Ucide-1! porunci un glas înăbuşit, la câţiva paşi de el.

Se întoarse brusc şi bâigui:

– Teresina!

– Ucide-1! repetă nebuna.

– Nu! făcu el încă o dată, ridicându-și capul într-un gest nobil, plin de semeţie. Ar fi o laşitate!

În clipa aceea raza lunii scaldă chipul bărbătesc şi mândru al băieţandrului, pe care atitudinea luată părea să-1 facă mai înalt.

Aflată chiar în faţa lui, Teresina slobozi un soi de urlet şi, bătând aerul cu lungile-i braţe descărnate, strigă gâtuit:

– D'Artagnan! D'Artagnan!

Apoi, sub puterea groazei, îmboldită de nebunia care o cuprindea din nou, o luă la fugă, deznădăjduită, scoţând strigăte nearticulate, semănate de ecou pe tot cuprinsul insulei.

Vrând să o liniştească, Georges încercă s-o cheme; dar îi clănţăneau dinţii, astfel că nu putu scoate nici cel mai slab sunet. Se gândi să alerge după ea; dar picioarele îi tremurau, gata să-l lase. Atunci, o porni încet, anevoie, pe drumul ce ducea la casa barcagiului, căci o istovire fără de margini luase locul prea multei sale energii. Când ajunse acolo, toate păreau neschimbate. Contele nu făcuse încă nici o mişcare, dar se vedea limpede că. peste puţin avea să-şi recapete cunoştinţa.

Cu glas tăios, sacadat — de parcă întâlnirea cu Teresina ar fi făcut din el un dement — tânărul D'Artagnan îl întrebă pe Gérard:

– Pe femeia aceea ai mai văzut-o?

– Pe nebună?

– Da, pe ea. Nu s-a mai întors aici?

– Nu, făcu Gérard privindu-1. Dar ce ai?

– Nu ştiu. Nu-mi pune întrebări. Trebuie neapărat să o revăd!...

– Nu te-ai dus după ea? întrebă la rându-i barcagiul care, fără a lăsa să se vadă, observase că tânărul plecase.

– Da, dar mi-a scăpat!... Unde aş putea-o regăsi? Poate ştii dumneata?... Cred că locuieşte în insulă.

Barcagiul îşi clătină capul a încuviinţare.

– Vrei să mă duci până la ea?

– Până la vizuina ei, îl îndreptă Gérard, înclinând iar capul pentru a arăta că se supune.

După ce îl preveniră pe Landry că vor lipsi puţin, cei doi ieşiră.

Curând zăriră un fel de gorgan, alcătuit din pietre şi muşchi care, în beznă, aducea cu o grămadă de gunoaie. Când se apropie de el, Georges înţelese că protuberanta aceea a pământului, pe dinăuntru scobită în chip de grotă, era închisă într-o parte de o grămadă de scânduri vechi, neîmbinate, alcătuind cea mai mizerabilă dintre cocioabe. O uşă — dacă lucrul acela putea fi numit astfel — se afla într-o veşnică mişcare, scârţlind din balamalete-i ruginite, gata să se desprindă din cadrul ros de carii în care fuseseră bătute.

Cei doi bărbaţi intrară.

Gérard avusese dreptate. Era mai degrabă o vizuină decât o încăpere de locuit. Nici un obiect, nici o unealtă de bucătărie. Nimic! Un gol desăvirşit; într-un ungher,

O grămadă de frunze uscate, de ierburi şi de zdrenţe arăta că cineva voise să-şi încropească un culcuş din tot talmeş-balmeşul aceia de rămăşiţe.

Cu un gest grăitor, Gérard arătă spre culcuşul gol.

– Mulţumesc, prietene, zise tânărul, care începuse

să se obişnuiască cu firea tăcută a luntraşului; întoarce-te la tovarăşul dumitale; eu mai aştept aici.

Gérard nu stărui. Strînse mâna pe care i-o întinse Georges şi se duse la casa lui.

Micul d'Artagnan aşteptă multă, multă vreme, cu braţele încrucişate, sprijinit de uşa pe care, astfel, o împiedica să mai scârţâie.

Ce de gânduri se învălmăşeau în mintea aceea tânără! Ce de gânduri se înfăţişară cugetului acelui sărman băiat, care aştepta o necunoscută... o nebună!... Ce să-i spună... ce? Ştia el oare? Şi mereu, mereu aceeaşi întrebare, pe care şi-o punea fără de istov şi la care nu afla răspuns: Cine este femeia aceasta?

Fireşte, nu se prea putea lăuda că ar fi avut odihnă, din ajun de când se stârniseră toate, iar dacă norocul pe care venise să-1 caute la Paris nu i se înfăţişase chiar de la sosire, cel puţin putea fi mândru că văzuse întâmplările născându-i-se pe sub paşi, de vreme ce în mai puţin de douăzeci şi patru de ore fusese destul de răsfăţat în privinţa aceasta; şi apoi, totul lăsa să se întrevadă că încă nu se afla la capătul lor.

Auzi din depărtare bătaia unui orologiu.

– E patru, gândi el, ieşind, din îngândurarea în care se cufundase. O pâclă cenuşie îşi întinse încet vălurile, alungind întunericul ce tivise zarea. Obiectele începeau a se desluşi, dar nu încă foarte limpede. Se năşteau zorile.

– Haide, îşi spuse el, oftând adânc, e timpul să plec. N-ar fi prudent ca ziua să mă prindă aici. Apoi, aruncând o ultimă privire în jur, adăugă:

– N-o să vină, n-o să ştiu nimic!

Trist, frânt de oboseală şi mai mult încă din pricina emoţiilor, încercă să-şi dea seama unde anume se afla: în faţa lui, întinderi virane, doar cu câţiva arbori de diferite soiuri, ici-colo; în spatele lor, Sena al cărei murmur monoton mai mult îl bănuia decât îl auzea. Urmându-i firul, avea să ajungă, fără doar şi poate, la Pont-Marie.

Târându-se aproape, căci istovirea copleşea în sfârşit făptura aceea tânără şi viguroasă, el urmă drumul ales, astfel că peste douăzeci de minute sosea, gâfâind, în faţa hanului *La cei patru muşchetari*. Traversă cheiul Anjou şi tocmai se pregătea să dea ocol „casei însingurate”; când, deodată, se trase înapoi. În chiar mijlocul şoselei,

O pată mare, brună, asupra căreia zorile născânde îşi aruncau palida lumină, îi atrase luarea-aminte. Pământul supsese sânge de om — căci tânărul se afla pe locul asasinatului — dar sângele acesta îşi lăsase la suprafaţă culoarea învinuitoare. Lângă pată, Georges îşi zări spada, ceea ce dovedea că nimeni nu trecuse încă pe acolo. Ridică arma şi, după ce-i şterse vârful de cizmă, şi-o agăţă de centură.

Şi acum ce trebuia să facă?

Să-1 deştepte pe Planchet, nici vorbă... cu atât mai mult, cu cât nu voia cu nici un preţ să dea lămuriri privind cele întâmplate.

Ziua se înstăpânea. Un zvon nedesluşit, asemănător îndepărtatului vuiet al mării, ajungea până la el. Marea cetate se deştepta. Privind în sus, zări fereastra camerei în care stătuse atât de puţin; rămăsese deschisă.

– Să încercăm, spuse el.

Aşadar, adunându-şi puterile, se apropie de spalier şi începu să se caţere. De trei ori se opri, gata-gata să se dea bătut. Dar curajul şi voinţa îl susţinură. Ajunse, în sfârşit, la bara de sprijin, o încalecă şi se pomeni în camera lui.

Era la capătul puterilor. Avu totuşi prezenţa de spirit să închidă fereastra. Apoi, ţinându-se de pereţi, de masă, de tot ce întâlneau mâinile sale, ajunse la patul pe care se prăbuşi, cufundându-se într-un somn care nu mai voise să-1 ierte.

XII
PLANCHET ARE EMOŢII

Când micul d'Artagnan deschise ochii, îl zări pe Planchet care, în picioare în faţa paiului, cu boneta în mâini, îl privea cu o uimire lesne de înţeles. Cum aşa, protejatul său dormise fără să-şi fi desfăcut măcar patul, fără să se fi dezbrăcat! Nu cumva răcise?

Încă buimăcit de zguduitoarea dramă petrecută cu câteva ceasuri mai devreme, Georges se freca la ochi şi se uita în jur, întrebându-se dacă era treaz cu adevărat.

– Ah, făcu el în cele din urmă, dumneata eşti, jupân Planchet?

– Da, răspunse hangiul. Pare-mi-se că n-ai dormit bine?... Pun rămăşag că ai visat, tânărul meu domn.

– Zi mai degrabă că am avut un vis urât! răspunse Georges, fără a se descreţi în faţa bănuielii gazdei. Un vis groaznic!

– I-aţi visat pe arcaşii dumitale?

– De-ar fi fost numai atât!

– Atunci ce?

– Nimic.

După ce aruncase răspunsu-i mult prea scurt, pentru a curma alte întrebări, încercă să se ridice, dar măduia-rele-i încă amorţite îl făcură să se clatine.

– Ei bine, zise el ţinându-se de capul patului, doar n-o să mi se facă rău ca unei fetiţe?

Planchet, care de la un timp încoace nu-1 mai slăbea din ochi, strigă deodată:

– Dar ce ţi s-a întâmplat, Dumnezeule-Doamne!... Eşti plin de sânge! Iar peste sângele ce-ţi mânjeşte ţoalele, văd şi pete de noroi... rupturi Ei asta-i!... Nu cumva visul acela urât te-a scos din casă?

– Nu, răspunse Georges morocănos.

Planchet îşi spuse:

„N-o fi cumva somnambul?"

Apoi cu glas tare:

– Nu poţi rămâne aşa, tânărul meu domn.

– Crezi?

– Sunt sigur chiar. Bagi spaima în oameni, nu altceva!

– Ei, cam întreci măsura...

– Dar priveşte-te!

Pentru a se încredinţa de lucrul acesta, tânărul nu avea nicidecum nevoie să se cerceteze. Ştia prea bina că Planchet avea dreptate; clipa când alunecase în sângele nefericitului conte îi reveni în minte, ca şi înfiorătoarea luptă cu ucigaşul. Apoi, apoi Teresina... o vedea amestecată în toate întâmplările acelea tragice, în care el fusese unul dintre eroi. Teresina, a

cărei privire de foc o simţea asupră-i, în sfârşit Teresina care îl tulburase într-atât, încât nu o mai putea uita.

– Repede, repede! urmă hangiul, rostind vorba-i mult îndrăgită, trebuie să îndreptăm toate astea.

– Cum?

– La naiba! Dîndu-ţi alte haine.

– Dar nu am cum să ţi le plătesc…

– Îţi spun că asta e singura cale de a te face să arăţi a om de treabă, îi tăie vorba prea bunul Planchet, fericit că putea ajuta pe fiul fostului său stăpân. În zece minute vei avea tot ce-ţi trebuie.

Se depărtase, când deodată se lovi peste frunte şi rămase locului, pentru a adăuga:

– Ah, trebuie înlăturată şi ameţeala aceea neaşteptată pe care ai avut-o. Cred chiar că asta e şi mai grabnic… Ieri te hărţuise foamea; astăzi trebuie să fie vorba de altceva; deşi acelaşi leac poate fi şi acum de folos. Aşteaptă.

Coborâ treptele câte patru şi se întoarse pe dată; într-o mână ţinea o sticlă cu vin din acela din care-i dăduse în ajun, iar în cealaltă cârnaţi şi un coltuc mare de pâine.

– Iată, zise el punând toate pe masă, înfulecă astea până la prânz.

– Cât eşti de bun! murmură, înduioşat, tânărul. Oare cum voi putea să-ţi arăt vreodată recunoştinţa mea…

– Recunoştinţă? îl întrerupse iar Planchet. Ei asta-i! Doar eu sunt cel care te-am recunoscut!… Şi mă simt tare mândru!… Haide… Haide fără mofturi din astea! Mănâncă, bea şi, mai ales, nu te teme că-mi

eşti povară.

– Orice s-ar întâmpla, spuse Georges, plec astăzi.

– Astăzi! Şi încotro?

– Aşa, la voia întâmplării.

– Asta ar putea să te ducă departe, gândi cu glas tare Planchet, scărpinându-se la ceafă. Mai tare mi-ar place pentru dumneata altă ţintă... Ia să vedem... E limpede că nu poţi îmbrăţişa decât meseria armelor, nu-i aşa?

Georges îşi ridică privirile:

– E cea mai nobilă.

– Da, când nu ai alta la îndemână... aşa se întâmpla şi cu dumneata, tânărul meu domn... Ei bine, de ce n-ai intra în serviciul maiestăţii sale?

– Asta mi-era gândul!... Numai că..

– Numai că?

– Aş vrea să intru la muşchetari

– Ei drace! se minună hangiul. Vezi însă că asta nu-i treabă prea uşoară.

– Asta ştiu şi eu! oftă Georges.

– Dar nici cu neputinţă nu-i...

– Ai vrea oare dumneata...

– Să încerc?... Da, fireşte. Fără a-ţi făgădui însă nimic. Cunosc câteva persoane suspuse... una mai cu seamă... În sfârşit, ar ajunge!... Dar pentru asta trebuie să aştepţi şi, mai ales, să aştepţi cu răbdare.

Micul d’Artagnan schiţă un zâmbet şi spuse:

– O să aştept.

– Să fie într-un ceas bun!... Şi acum mă duc să-ţi aduc schimburi.

Planchet coborâ, părăsi hanul, după ce-1 lăsă în paza lui Titemousse, un băiat sărman, neajutorat la

minte, pe care îl luase din milă, şi dădu fuga la unul dintre vecinii săi, vânzător de haine vechi, de la care cumpără tot ce avea nevoie. Cu „complet”-ul acesta de epocă în braţe urcă în camera lui Georges, desfăşurând pe dinaintea ochilor lui uluiţi cuprinsul unui pachet voluminos.

Peste un sfert de oră, transformarea se făcuse, iar flăcăul, cu puteri nou câştigate, reapăru, proaspăt şi voios, de parcă nimic neobişnuit nu i s-ar fi întâmplat. A rămâne închis în casă nu era însă lucru pe placul lui; de aceea coborâ, atras de glasurile celor ce căutau băutură şi al căror număr începea să crească; gândea să se amestece printre ei, spre a afla dacă se vorbea despre lucrurile acelea care îl interesau atât de mult.

Într-adevăr, se vorbea. Nu se vorbea decât despre pata mare, de un brun vineţiu — în care fiecare recunoscuse sânge — lăţită în chiar mijlocul străzii, astfel că sporovăială îşi croia nestingherită drumul.

Jupân Planchet se scărpina în cap — gest familiar lui — şi îşi punea în gând sumedenie de întâmplări, urmate de cugetări intime, mai mult sau mai puţin îndreptăţite.

– Oare drăcuşorul ăsta blestemat să fi făcut iarăşi una de-a lui? Hm, nici nu m-ar mira! în familia asta se aprind repede cu toţii!... Dar ce s-o fi petrecut astă-noapte, sub fereastra casei mele?

Tocmai ajunsese aici cu nedumeririle, când intră un vecin.

– Ei, cumetre Planchet!

– Ce s-a întâmplat, cumetre Metivier?

– Ţi-ai văzut viţa?

– Viţa?

– Ei da! Aia de sub fereastră.

Dar ce are? întrebă Planchet. Doar a şi înflorit.

– Ce să spun, urmă Metivier, ciudate flori! Rămurelele sunt rupte de-a lungul peretelui, iar spalierul frânt în mai multe locuri!

– Fir-ar să fie! Trebuie să văd! sări vrednicul hangiu.

Ieşi repede şi se întoarse peste câteva clipe, de data aceasta pe deplin încredinţat că tânărul său protejat nu era străin de jaful acela. Tocmai se pregătea să-1 întrebe, spre a-şi potoli curiozitatea, când auzi zgomot de paşi, ca de trupă, de trupă destul de numeroasă, oprindu-se la uşa hanului.

– Ia te uită! Ce o mai fi şi asta? îşi spuse eh

Dar nu avu timp să găsească răspuns la întrebare; uşa se deschise brusc şi un sergent ai arcaşilor municipalităţii se ivi în prag.

– Hei, hangiule! strigă el.

– Eu sunt.

– Apropie-te!

– Nu, dacă doriţi, intraţi!

– Fie! răspunse sergentul.

Şi făcu câţiva paşi prin odaia cu mese.

Afară, vreo doisprezece arcaşi se ţineau gata să îndeplinească ordinele comandantului lor.

De îndată ce sergentul se află în faţa lui Planchet, începu să-i vorbească tăios:

– Adăposteşti un tânăr, o haimana pe care o căutăm.

– Nu cunosc haimanale, răspunse fostul slujitor al eroului gascon, sumeţindu-se. Bărbaţi, asta-i altceva!

Dacă aşa ceva căutaţi la mine, atunci spuneţi-mi!

– La dracu! i-o întoarse sergentul, mi-ar fi cam greu să-ţi fac pe plac, fiindcă nu ştiu cum îl cheamă,

– Atunci...

– Atunci o să facem altfel.

Şi, întoreîndu-se spre uşă, subofiţerul strigă:

– Langlois, vino încoace!

Un alt sergent intră. Nu avea sabie.

Georges şi Planchet îl recunoscură imediat.

– Ia te uită, se încinge treaba!

– Unde ţi-e hoţul care ţi-a luat spada? întrebă cel dintâi pe camaradul său.

Subofiţerul cel dezarmat îşi plimbă privirea peste cei de faţă, oprindu-şi-o la Georges.

– Iată-1! spuse, arătând spre tânărul D’Artagnan.

– Eşti sigur?

– Pe toţi dracii! Fireşte că sunt sigur. Poartă sabia mea la şold, lepădătura!

– Lepădătură eşti tu, brută! strigă tânărul pierzându-şi cumpătul.

– Înşfăcaţi-1! strigară într-un glas cei doi sergenţi.

Arcaşii intrară.

– Veniţi! făcu Georges trăgând spada de la brâu şi sprijinindu-se de perete.

– Asta-i bună! Sigur că venim, zise primul sergent.

– Săriţi pe rebel! comandă cel de-al doilea.

Arcaşii se pregăteau să se supună, când Planchet veni să se proţăpească hotărât în faţa lor.

– Nu aveţi dreptul ăsta! rosti el cu glas puternic.

– Nu mai spune! rânjiră subofiţerii. Şi cine s-ar putea împotrivi, mă rog?

– Regele!

– Are dreptate! murmurară cei mai mulţi dintre cei ce beau pe la mese.

– Ia te uită, ce tot spuneţi acolo? exclamă sergentul cel dezarmat.

– Spun ce-mi place! i-o întoarse bravul hangiu, aprinzându-se. Apoi adăugă calm: Maiestatea sa vrea şi înţelege ca supuşii săi să fie respectaţi când se află în casa lor.

– Da, da! strigară toţi cei de faţă; în afară de arcaşi desigur, care erau de părerea celor doi comandanţi ai lor.

Oratorul de drept numără dintr-o privire clienţii şi soldaţii, după care urmă, fericit de roadele isteţimii sale.

– Aţi pătruns la mine cu forţa!... Vreţi să comiteţi un abuz, mă împotrivesc!... Afară!

– Haide, omule! reluă cel de al doilea subofiţer, lasă-ne să ne îndeplinim misiunea.

– Auzi, omule, urlă Planchet, ca scos din minţi de felul în care acela i se adresase, şi care i se părea jignitor, vă arăt eu ce înseamnă un om care îşi apără drepturile!

Apoi, luă de pe placa de deasupra căminului o spadă lungă, mult îngustată spre vârf.

– Când o să vreţi!... făcu el, împingând o masă pe care o aşeză repede în faţa lui şi a tânărului.

– A, va să zică aşa stă treaba! strigă primul sergent, punând la rându-i mâna pe spadă.

După aceea, adresându-se oamenilor săi:

– Înainte! comandă el, puneţi mâna pe apărătorul nelegiuiţilor şi curăţiţi-mi cuibul ăsta de eretici.

Arcaşii municipalităţii se pregăteau să se supună,

dar în clipa în care vrură să se avânte, se simţiră încercuiţi. Georges şi Planchet le ţineau piept din faţă, în timp ce vreo cincisprezece muşterii, înarmaţi cu ce găsiseră la îndemână, cu bănci, scăunele, stacane din cositor, le tăiau retragerea în spate şi începeau să-i hărţuie, nu glumă.

Cei doi asediaţi, proteguiţi de masa care alcătuia un fel de baricadă, îi respingeau vârtos pe asaltatori.

– Sunt omule, da? nu mai înceta Planchet să strige, împărţind lovituri furioase cu spada, lovituri care, la drept vorbind, cam nimereau- în gol, dar aveau darul să-i ţină pe arcaşi la distanţă.

Vălmăşagul şi zarva deveniră curând de nedescris.

Afară, se adunaseră o groază de trecători, gâtuind trecerea pe cheiul Anjou şi intrarea în strada La Motte-aux-Papelards. Cei mai curioşi îşi iţeau capetele prin uşa întredeschisă a hanului. Printre aceştia, o femeie în zdrenţe, pe care nimeni nu o băgase în seamă dând tare din coate, ajunse în primele rânduri. După ce ochii ei se ohişnuiră cu lumina slabă, dinlăuntru, ea scoase un ţipăt sfâşietor:

În clipa aceea, d'Artagnan care se bătea neîntrerupt o zări.

– Teresina! strigă el.

Atunci, fără a-şi mai da seama, fără a se sinchisi de vreo primejdie, el sări peste obstacolul care îl despărţea de potrivnicii săi şi încerca să ajungă la uşă. Dar pe dată fu înconjurat de oamenii miliţiei care puseră mâna pe el.

– Lăsaţi-mă! răcni el. Lăsaţi-mă!

Şi asemenea unui pui de leu prins în capcană, se scutură în aşa fel încât arcaşii, sub puternicele lovituri

pe care le dăruia celor din jur, trebuiră să dea înapoi.

Deşi nu înţelegea nimic din noua tactică a fiului celui ce-i fusese stăpân, Planchet îl urmase.

Teresina se retrăsese din mulţime şi se refugiase la capul podului; acolo, sprijinită de parapet, îşi frângea mâinile şi gemea, spre nespusa uluire a mulţimii de gură-cască; ba unii chiar începuseră să facă haz de mişcările ei chinuite.

Fără să se sinchisească de glumele proaste ce i se aruncau în obraz, ea se tinguia, repetând ca într-o litanie:

– Or să-1 ucidă!... Ucidă... Ucidă...

XIII
ATHOS

Prea departe pentru a vedea cele ce se petreceau, înlăuntrul hanului, cei ce căseau gura îşi treceau timpul cu acest intermezzo neaşteptat când, deodată, sosi pe pod, în tropotul unui cal vânăt-rotat, un cavaler însoţit de o suită numeroasă. Purta veşminte de căpitan-locotenent la Muşchetarii-Cenuşii.

Văzând strânsura aceea de lume care umpluse strada, gentilomul strigă:

– Faceţi loc!

Mai lesne e de dat un asemenea ordin decât de făptuit. Cavalerul nostru înţelese treaba aceasta dându-şi seama cât de deasă, ca peria, era mulţimea. Totuşi, molconind pasul calului, el repetă:

– Faceţi loc!

Apoi, auzind gemetele sălbatice slobozite de un glas de femeie, se uită în jur. În chiar preajma lui, atingându-1 aproape, Teresina se căina încă:

– Or să-1 ucidă! Or să-1 ucidă. D'Artagnan! D'Artagnan!

Cavalerul tresări. Descăleca în grabă, îndepărtând cu mâna pe toţi acei gură-cască şi, cu pas hotărât, se îndreptă spre han. Cucerită de aerul mândru şi de nobleţe pe care personajul acela le răspândea, mulţimea se ferea în lături cu respect.

În han tărăboiul atinsese culmea. Iar pentru că Georges fusese înhăţat de arcaşi, cei ce ţineau cu tânărul, aţâţaţi de Planchet, încercau să-1 scape. Ploua cu ghionti, nu alta. Poate că ar fi început să curgă şi sânge, când un glas răsunător, autoritar, se înălţă deasupra tumultului:

– Jos armele!

Ca de la sine, capetele se întoarseră toate. Atunci, bravul hangiu scoase un strigăt de bucurie şi se năpusti spre noul-venit, zicând:

– Apăraţi-l, monseniore!

– Pe cine?

– E fiul lui! exclamă Planchet arătând spre Georges. Cavalerul îşi ridică privirile asupra tânărului. Chipul i se lumină, iar ochii săi negri scânteiară.

– Daţi pace acestui gentilom! făcu el către arcaşi, care aşteptau cuviincioşi.

– Dar, monseniore, cuteză sergentul dezarmat.

Căpitanul-locotenent îşi încruntă sprâncenele.

– Daţi-i pace, repetă ei, de nu vreţi să aveţi de-a face cu muşchetarii mei... tânărul acesta face parte

din suita mea.

Vădit dezamăgiţi, arcaşii se supuseră şi făcură stânga-mprejur; văzând acestea, mulţimea nu-şi precupeţi huiduielile, urmându-i de la oarecare depărtare.

Atunci, adreşîndu-se lui Planchet, cavalerul spuse arătându-1 pe Georges ce sta nemişcat, de-a dreptul buimăcit.

– Adu-l la mine peste cîteva clipe.

—Da, monseniore! O, da! răspunse bunul hangiu a cărui privire se umezi de tulburare.

O clipită mai târziu cavalerul sări în şa şi, urmat de escorta sa, ieşi anevoie din mijlocul mulţimii care voia sâ-1 aclame.

– Cine e seniorul acesta? putut întru sfârşit să bâiguie Georges.

– Contele de La Fere, răspunse Planchet.

– Contele de La Fere? repetă băieţandrul.

Apoi, pe neaşteptate, ochii i se umplură de lacrimi.

– Ah, exclamă el. Este Athos!... Athos!...

Încă mai vorbea, când ecoul unui cântec trist ajunse până la el. Iar cântecul acela glăsuia astfel:

Veni-vei la mine, cea care te aştept,
O dulce iubit pe care îl plâng?
Veni-vei tu, pe care mereu îl aştept
Lingă cea care te iubea?

– Teresina! strigă tânărul.

Şi, dându-1 la o parte pe Planchet care, fără să vrea, îi stătea în drum, sări pe pod. Privirile sale scormoniră împrejurimile. Nu văzu nimic!... Nimic!

Nebuna dispăruse.

După moartea demnului de Troisville, pildă de

curaj, de dreptate şi mândrie, contele de La Fere devenise căpian-locotenent al Muşchetarilor-Cenuşii; Ludovic.XIV-lea purta titlul de prim-căpitan al acestei companii de elită alcătuită din trei sute de gentilomi. Numele de muşchetar cenuşiu venea nu de la culoarea veşmintelor, ci de la culoarea cailor folosiţi în ambele corpuri. Primul — veche gardă de onoare a lui Ludovic al XIII-lea nu avea decât cai cenuşii ori albi, în timp ce al doilea, cândva sub ordinele cardinalilor Riehelieu şi Mazarin, nu avea decât cai negri.

Prima companie se afla în strada du Bac, a doua era cartiruită în mahalaua Saint-Antoine.

Toate cătanele acestea nobile purtau acelaşi costum: o cazacă şi o vestă trasă peste arme, din postav albastru galonată cu aur, având patru cruci mari, albe aşezate, după unitate, în faţă, în spate şi pe părţi.

În afară de uniforma aceasta, muşchetarii — pe drept cuvânt foarte mândri de norocul şi de faima lor de buni ostaşi — se făloşeau cu luxul cel mai orbitor, astfel că purtau, îndeobşte, haine de postav stacojiu, vestă şi podoabe de aceeaşi culoare, cu nasturi şi butoniere aurii. Costumul acesta sclipitor le şi adusese dealtfel porecla de Casa roşie a regelui.

Contele de La Fere, căpitan-locotenent al primei dintre aceste companii alese se afla în mare favoare la curtea regelui Ludovic al XIV-lea. Nu mai avea, ce-i drept, înflăcărarea tinereţii — se apropia de cincizeci de ani — dar faptele sale cumpănite şi totdeauna pătrunse de acel înalt simţ al dreptăţii, ce nu-1 părăsise niciodată, făceau din el un ofiţer superior cu

atât mai preţios cu cât punea în tot ce săvârşea o cutezanţă niciodată dezminţită. O, cât de departe era vremea în care, sub numele de Athos, dimpreună cu Porthos, Aramis şi d'Artagnan ţinuse în mână regate întregi! Câte amintiri... Dar şi câte păreri de rău!...

Porthos, forţa materială a asociaţiei lor, după cum el, Athos însemnase forţa ei intelectuală, se săvârşise din viaţă; Aramis tot mai desprins de lume, era parcă mereu gata să rostească legăminte, iar în ce-l priveşte pe d'Artagnan îl văzuse căzând alături de el în furiosul atac de la Maëstricht, la 24 iunie 1675 şi-i culesese de pe buze ultimele cuvinte.

Cât de bine îşi amintea de acea bătălie glorioasă pentru armata ţării, dar atât de nefastă pentru prietenul lui, de înfruntarea aceea din care toţi muşchetarii care au supravieţuit s-au reîntors cu săbiile însângerate până la mâner şi încovoiate de loviturile pe care le dăduseră. Singur!... Rămăsese singur, căci prieteniile pierdute nu puteau fi înlocuite. La ce bun averea? La ce bun onorurile cu care se vedea mereu copleşit?... Fără îndoială, ar fi dat toate acestea ca să mai aibă douăzeci de ani şi pe tovarăşii săi de arme!... Ar fi dat totul numai să retrăiască trecutul acela mereu viu, mereu prezent în amintirea sa, trecut în care chipul de înger al milady-ei Winter, soţia-i nedemnă, doliul sufletului său, trecea doar ca un nor întunecat! Şi acest mare senior a cărui melancolie se prefăcuse într-o adâncă tristeţe şi îşi aştepta răbdător ceasul ales de Domnul pentru a-l readuce lângă prietenii atât de mult îndrăgiţi.

Casa lui era situată pe strada Lions-Saint-Paul. Spre ea se îndrepta când, trecând prin faţa hanului lui

Planchet, întâmplarea făcuse să-1 întâlnească pe fiul lui d'Artagnan. O adâncă tulburare îi cuprinsese sufletul, iar când ajunse în sala cea mare, tapisată cu scene de vânătoare, ce-i servea de cabinet de lucru, se lăsă pradă gândurilor. Încăperea aceasta atât de minunat decorată şi de somptuos mobilată nu avea, pe pereţi, decât patru tablouri dintre care fiecare reprezenta un muşchetar în picioare, în mărime naturală. Şi, în fiecare portret, acelaşi costum, aceeaşi ţinută marţială; doar chipurile erau diferite. Primul, semnat de Rafaelul francez Eugene Lesueur era amplu conceput şi-1 reprezenta pe actualul stăpân al casei, pe Athos, nobleţe întruchipată, privire adâncă, linii pure. Cel de al doilea, ale cărui trăsături mai puţin regulate înfăţişau oricum o alcătuire foarte frumoasă, avea ceva şiret în expresie, datorită buzelor subţiri şi a ochilor, cărora lorenul Claude Gelle — era unica operă de acest fel a peisagistului — artist bine cunoscut, le imprimase toată vioiciunea: acesta era Aramis. Cel de al treilea, pentru care Simon Vouet nu economisise defel pasta de culoare, lucrând-o cu cuţitul, dezvăluia o faţă lată, jovială în care totul era mare: ochii, nasul, gura şi chiai urechile care, de ar fi fost mici, ar fi dăunat acestui chip uriaş ce respira forţă fizică. Dealtfel, totul era armonios un uriaş, dublat de un Hercule; acesta era Porthos. În ce priveşte pe cel de al patrulea, care nu putea fi decât d'Artagnan, închipuia într-un oval desăvârşit fineţea, curajul şi cinstea. Charles Lebrun, pictor al regelui, nemurise el însuşi pe pânză trăsăturile eroului.

Contele de La Fere fu smuls din visare de intrarea lui Grimaud, fostul său valet care, crescând în grad,

îndeplinea acum funcţia de majordom.

– Domnule conte, spuse el, tulburat, a venit Planchet însoţit de un tânăr care seamănă cu...

O privire aruncată celui de al patrulea portret îi întregi gândul.

– Pofteşte-1 pe tânăr, încuviinţă stăpânul.

Grimaud făcu o plecăciune, se retrase şi-1 introduse îndată pe Georges.

Contele se ridicase. Se duse în întâmpinarea tânărului, amuţit şi aproape tremurând, îl privi, apoi murmură:

– Da... El este!... Chiar pe el îl revăd!... Pe bravul meu tovarăş!... Pe prietenul meu!...

– Domnule conte! bâigui Georges.

– Iartă-mă, copile, reluă căpitanul muşchetarilor, cu multă blândeţe — iartă-mă dacă trezesc în dumneata amintiri dureroase... Şi cu toate acestea va trebui să-ţi vorbesc despre el!

– Despre tatăl meu?

– Despre tatăl tău! I-am făgăduit asta! I-am jurat!

– E mult de atunci?

– Cinci ani.

– La moartea lui, deci? făcu micul d’Artagnan, cu glasul gâtuit de emoţie.

– La moartea sa! repetă înăbuşit contele.

– Eraţi lângă el?

– Şi-a dat sufletul în braţele mele.

– O...

Intonaţia din glasul lui Georges, mişcarea trupului său care devenea tot mai vădită de parcă printr-o forţă de neînvins ar fi fost atras către cel ce-1 strânsese în braţe pe muribundul său tată, totul în el

părea să strige:

– Ah, cum aş vrea să vă îmbrăţişez!

– Vino! zise contele care îl înţelesese şi îşi deschisese braţele.

Tânărul se aruncă la pieptul loaialului gentilom. Apoi, nemaiputându-se stăpâni izbucni în plâns şi dădu frâu liber potopului de lacrimi.

Contele îl ţinu vreme îndelungată la pieptul său.

După ce îl văzu puţin mai liniştit, îi luă mâna şi, arătându-i pânza pictată de Lebrun, spuse:

– Iată-1. Venise ultimul printre noi... era cel mai bun!

– Tatăl meu! exclamă Georges, ai cărui ochi plini de lacrimi se îndreptară spre portret.

Încetişor, cucernic, de parcă s-ar fi aflat în faţa Domnului, îngenunche şi îşi împreună mâinile.

– Ascultă-mă, cavalere, urmă contele, căci de aici înainte titlul acesta îţi aparţine, vei auzi acum toată istoria vieţii tale, iar cel ce-ţi va vorbi prin glasul meu este el.

Tânărul se ridică, se aşeză în faţa portretului şi spuse:

– Vă ascult, monseniore.

După ce se reculese vreme de câteva secunde, domnul de La Fere începu următoarea istorisire, pe care ne socotim datori să v-o împărtăşim.

XIV
DRAGOSTEA UNUI MUŞCHETAR

În 1661, prin urmare şaptesprezece ani înainte de

evenimentele pe care vi le-am descris, cavalerul d'Artagnan se afla la Roma, pe lângă domnul de Créqui, pe atunci ambasador al Franţei.

Într-o seară, după ce mai zăbovise cu câţiva prieteni şi se întorcea singur la locuinţa sa din inima Romei, pe lângă Panteon, auzi nu prea departe un glas de femeie care chema cu deznădejde în ajutor.

El alergă spre locul de unde se auzeau ţipetele şi se găsi curând faţă în faţă cu patru haimanale, un fel de soldăţoi care făceau parte din garda papei Alexandru al VIIlea, aşa-numita gardă corsicană.

Aceşti patru nenorociţi se luptau cu o femeie tânără pe care voiau să o necinstească. Ea se zbătea, apărându-se eroic împotriva atacului acelor brute şi nu înceta să strige cât o ţineau puterile.

– Laşilor netrebnici! răcni D'Artagnan, avântându-se cu spada în mână între femeie şi cei ce se năpustiseră asupra ei.

– Un francez! exclamară doi dintre vagabonzi.

– Mare chilipir! adăugară ceilalţi. Un duşman şi-o fată frumoasă!... Haideţi, camarazi!

D'Artagnan se încorda şi îi atacă vitejeşte pe cei patru.

Nu a ţinut mult încăierarea; câteva pase fură deajuns pentru a trânti la pământ pe trei dintre ei; iar cel de al patrulea, văzând cum stă treaba, o luă la sănătoasa.

Femeia căzuse în nesimţire. D'Artagnan o ridică, o luă în braţe uşor, cum ar fi făcut cu un copil şi, pentru că se găsea doar la câţiva paşi de locuinţă, se îndreptă grabnic într-acolo.

Ajuns în camera sa; îşi culcă uşoara povară pe un

fotoliu, aprinse o lampă şi rămase mut de admiraţie în faţa tinerei fete pe care o salvase.

În timp ce fata îşi venea în fire, el putu să o privească în voie: nu avea mai mult de douăzeci de ani; era oacheşă, cu ochi mari, catifelaţi dar adânci; chipul încadrat în acel „mezzaro” alb avea ceva rece, amintind de madona din piatră aşezată în câte o firidă, des întâlnită atunci pe drumuri. Înaltă, zveltă, cu forme minunate, totul era parcă făcut pentru a trezi clorinţi într-un bărbat ca el, pe vremea aceea încă în plinătatea puterilor;

Fata îl privi, apoi se ridică şi se îndreptă spre el cu mâna întinsă, spunându-i cu glas grav şi atât de dulce, încât inima muşchetarului tresări:

– M-aţi salvat, signor, vă mulţumesc!

– Nu am făcut, signora, decât ceea ce orice om de inimă ar fi făcut în locul meu, răspunse D’Artagnan. Nu merit aşadar nici o mulţumire; dimpotrivă, eu sunt acela care mă socot din plin răsplătit, datorită plăcerii pe care o am de a vă privi şi, mai ales, de a vă vedea ferită de primejdii.

– Fără dumneata aş fi fost pierdută, urmă tânăra fată, căci mai degrabă aş fi murit decât să mă dărui josnicilor acelora!

– Dar cum s-a întâmplat că te-ai aflat printre ei? o întrebă D’Artagnan.

– Ar fi prea multe de povestit, răspunse ea cu glas îndurerat.

– Altceva nu avem de făcut decât să stăm de vorbă, reluă muşchetarul al cărui glas tremurător şi tulburat arăta limpede că se minţea pe sine însuşi. Căci nu cred că ai vrea să încerci primejdiile unei noi

aventuri, pornind singură, la ceasul acesta, prin cartierul pustiu din Câmpul lui Marte?

– Dar nu pot şi nici nu trebuie să abuzez de generoasa dumitale ospitalitate, signor.

– Nu avea nici o teamă, signora; eşti cu un om cinstit! Iar dacă mă socoti demn a-ţi asculta destăinuirile, vorbeşte!

– Fie! zise ea, aşczându-se din nou. Dealtfel nu mai am cui spune ce am pe suflet. Istorisindu-vă nenorocirile mele, poate că mă voi mai linişti.

D'Artagnan luă la rându-i un scaun şi o pofti să vorbească.

– În urmă cu vreun an; începu tânăra italiană, locuiam într-un cătun din Torlonia, aşezat în mijlocul văii care desparte Albano de orăşelul Aricia. Eram singură cu tatăl meu şi mă simţeam fericită. Trăiam de pe urma roadelor pământurilor noastre, dintre care unele erau foarte depărtate. Într-o seară tatăl meu plecă. Voia să-şi petreacă noaptea pe una dintre proprietăţile sale, spre a se putea duce să o cerceteze încă din zori. M-am arătat îngrijorată, frământată.

– Linişteşte-te, mi-a spus el, îmbrăţişându-mă drăgăstos. Voi fi înapoi mâine, înainte ca soarele să fi ajuns la nămiezi.

L-am văzut depărtându-se. Inima îmi era grea, iar lacrimile mă înecau. O presimţire pe care nu mi-o puteam alunga din cuget mă făcea să-mi fie teamă pentru viaţa tatălui meu. Eram cât pe ce să-i strig: „Rămâi! Nu mă părăsi!” dar glasul mi se stinse pe buze, într-atât mă încremenise groaza ce mă stăpânea. O, de ce nu m-am putut agăţa de el, de ce nu l-am oprit cu forţa ori cel puţin sâ-l fi însoţit. Aş fi

fost moartă acum, e adevărat, dar apărându-1 nu aş mai fi suferit după aceea din pricina josniciei călăului său.

– Ce spui? îi curmă vorba D'Artagnan... tatăl dumitale?...

– Tatăl meu a murit asasinat! spuse fata, acoperindu-şi faţa cu palmele.

– Asasinat? De cine?

De Bel-Diavolo, căpetenia bandiţilor care de cinci ani răspândise groaza pe toată câmpia.

După un moment de tăcere, fata continuă:

Zadarnic mi-am aşteptat a doua zi tatăl. Ziua s-a scurs fără ca el să apară. Simţeam că înnebunesc!... Tocmai mă pregăteam să mă duc să-1 caut, când am auzit bătăi puternice în uşă. Am dat fuga să deschid; şi am scos un strigăt, dându-mă înapoi: în faţa mea se afla Bel-Diavolo.

– Dumneata! am exclamat eu.

– Da... eu! mi-a răspuns..

– Dar tatăl meu

– Este mort!

M-am clătinat. Nemernicul m-a sprijinit. Apropierea de omul acela pe care îl bănuiam a fi ucigaşul îmi înzeci puterile. M-am desprins din braţele sale şi, dreaptă în faţa lui, l-am întrebat:

– Tu l-ai ucis?

– Eu. N-a vrut să mi te dea.

Nici nu şi-a isprăvit bine vorba că unghiile mele i-au pătruns adinc în carne. A scos un strigăt sălbatec şi m-a împins. Am căutat în jurul meu o armă... nimic!... Nu găseam nimic care să mă ajute să-mi îmolinesc răzbunarea

Împotriva banditului, a cărui înfăţişare arătoasă devenise pentru el pricină de f ăloşenie, adueîndu-i şi porecla.

Ştergându-se de sângele care-i şiroia pe faţă, îmi spuse cu răceală:

– Vei fi a mea!

– Vino de mă ia! i-am strigat, năpustindu-mă pentru a doua oară spre el. Era cât pe ce să-1 ating, când un glas de afară strigă:

– Alarmă!

Bel-Diavolo se dădu repede înapoi şi trântind uşa peste mine strigă:

– Pe curând!

L-am auzit cum se depărta. M-am repezit spre uşă. Am vrut să o deschid, dar mi-a fost cu neputinţă. O încuiase pe dinafară. Atunci, disperarea mi-a dat puteri. Am ţipat, am chemat... În sfârşit am fost auzită! Era şi timpul, altfel m-aş fi omorât. Am povestit ce mi-a spus ucigaşul. Am rugat să-mi fie răzbunat tatăl, spunând că voi merge în fruntea celor ce ar voi să împlinească asemenea act de dreptate. Dar s-au uitat unii la alţii, fără să scoată o vorbă.

Groaza pe care o răspândea tâlharul era atât de mare, încât chiar numele lui făcea pe oricine să tremure de spaimă. Toţi ţăranii din Torlonia vrură să-mi aducă mângâieri; dar i-am respins, scârbită de atâta laşitate. I-am alungat.; eram nerăbdătoare să rămân singură, singură cu deznădejdea mea, dar şi cu răzbunarea pe care voiam s-o duc l a bun sfârşit.

După ce au plecat cu toţii, am făcut un legământ solemn: am jurat să-1 ucid pe Bel-Diavolo, ucigaşul tatălui meu. Trebuia!... O voiam!... Mi se părea că

Dumnezeu însuşi mi-o poruncea.

S-a lăsat noaptea. Am ieşit din casă. În loc de armă am luat cu mine un stilet pe care l-am ascuns în sân. Am mers, multă vreme. Cum de n-am murit pe drumul acela nesfârşit? Nu ştiu! Mă întărea o putere supraomenească, încotro plecasem? Aşa, la întâmplare? Nicidecum! Ca toţi ceilalţi locuitori ai cătunului cunoşteam vizuina bandiţilor. Ea se afla într-o viroagă îngustă, la piciorul unei stânci înalte, acoperite de mărăciniş, aproape de mormintele antice cu care ne sunt semănate câmpiile.

Am ajuns la marginea bârlogului. M-am ascuns în ierburi; în mărăcini, în spatele blocurilor de granit. Am aşteptat. De acolo zăream siluetele ce se profilau când şi când în lumina palidă a lunii. Inima bătea să-mi spargă pieptul... nu că mi-ar fi fost frică!... De nelinişte bătea. „Dar dacă o să-mi scape, îmi spuneam. O, chiar de ar fi să mă arunc în mijlocul acestei haite de asasini, tot aş avea timpul să-1 lovesc înainte de a fi prinsă. Tocmai mă pregăteam să-mi duc planul la îndeplinire, cinci o umbră se desprinse de lângă o stâncă uriaşă pe lângă care se intra în grotă. Umbra venea spre mine, astfel că se desluşea tot mai limpede; am recunoscut-o. Domnul ţinea cu mine, era chiar Bel-Diavolo! Mi-am încordat puterile, spre a înăbuşi în mine strigătul ce voia să-mi ţâşnească de pe buze şi, cu mâna pe stilet, mă pregăteam să mă reped asupra nemernicului.

El păşea singur, încet, furat parcă de gânduri, sau poate chinuit de remuşcări; dar nu, infamul nu putea încerca aşa ceva!

Când s-a aflat la numai doi paşi de mine, m-am

ridicat şi, iute ca gândul, i-am înfipt cuţitul în inimă. A căzut dueîndu-şi mâinile la piept. A vrut să vorbească, dar sângele îl înăbuşea. Nici un cuvânt, nici un sunet n-a putut trece de buzele-i blestemate. Atunci, aplecânclu-mă asupra lui, am spus:

– Bel-Diavolo, îmi răzbun tatăl!

Buzele i s-au mişcat ca pentru a arunca un blestem; ochii săi în care se citeau spaima şi groaza m-au aţintit o clipă, apoi capul i-a căzut greu pe spate. Murise!

Înnebunită, am alergat înapoi spre casă. Nici vorbă să mai rănim mult acolo. Prietenii lui Bel-Diavolo n-aveau să întârzie a-1 răzbuna, de asta eram sigură, şi curând aveau să descopere mâna care-1 lovise.

Am adunat în grabă tot ce mai aveam — pentru mine, ce-i drept, o mică avere — şi am fugit, lăsându-mă cu totul în grija Madonei. Ea m-a ocrotit, căci am putut dejuca urzelile ţesute împotriva mea, am putut ajunge — dar după câtă oboseală, lipsuri şi primejdii — până la porţile Romei, unde am intrat fără să fi fost hărţuită. M-am ascuns într-o locuinţă din care n-am ieşit niciodată, decât pentru cele trebuitoare traiului.

Acolo am aflat pe ocolite că bandiţii, neputând ajunge la o înţelegere cu privire la numirea unui nou şef, se risipiseră, rupând astfel cârdăşia. Câţiva dintre nemernicii aceia s-au înrolat în garda corsicană; alţii continuau să jefuiască şi omoare pe cont propriu.

Mi se părea că nu mai aveam de ce mă teme; dar iată că în astă-seară, dueîndu-mă la biserica Santa-Maria-d’Ara-Coeli, spre a mă ruga Fecioarei pentru sufletul sărmanului meu tată, am fost atacată la

întoarcere de patru dintre bandiţi aceia. Pe când mă apropiam de locuinţa mea, s-au năpustit asupră-mi, iar trei dintre ei se pregăteau să mă lovească, în clipa în care cel de-al patrulea a strigat:

– Staţi, camarazi, nu încă! De vreme ce n-a putut fi a şefului, să fie a noastră! O asemenea răzbunare ar gusta-o, sunt sigur, sufletul, lui Bel-Diavolo! Ceilalţi îi împărtăşiră părerea, astfel că toţi cei patru încercau să mă lege şi să mă ia cu ei, când ai apărut dumneata...

Tânăra fată tăcu; spusese tot ce avea de spus.

– Şi acum? o întrebă încet D'Artagnan. Un timp nu răspunse; capul i se lăsă încet pe piept, un hohot de plâns o înecă.

– Mi-ai spus că eşti singură pe lume... Atunci, cine te va ocroti?

– Dumnezeu!

– Fireşte, e o protecţie ce nu trebuie dispreţuită... dar aş prefera — dat fiind că Dumnezeu încheagă greu legături cu excomunicaţii — o inimă curajoasă şi un braţ vânjos, înarmat cu o spadă bună.

Cugetării bravului muşchetar îi urmă din nou tăcerea, căci vorba lui reamintea fetei într-un chip cam nesocotit, că omuciderea săvârşită făcea ca pedeapsa majoră a bisericii să-i atârne greu deasupra capului.

– Îngăduie-mi, rogu-te, să-ţi dau un sfat! urmă D'Artagnan.

Ea îşi plecă fruntea în semn de încuviinţare.

– Cred că eşti sfârşită de oboseală. Locuinţa asta este alcătuită din două încăperi; o uşă le desparte; ea se închide din partea asta, poftim cheia... Apoi

adăugă, arătând spre pat: odihneşte-te, eu voi face la fel dincolo.

Ea ridică asupra lui ochii mari înrouraţi de lacrimi; drept răspuns, îi întinse mâna.

D'Artagnan îi dădu cheia. Ea nu primi.

– Nu, zise ea. Ar însemna să te jignesc! Te cred!

Muşchetarul luă mâna mică pe care ea i-o întindea, o strînse uşor şi ieşi, nu fără a fi oftat adânc, din camera în care de pe acum îşi lăsase o părticică din inimă.

A doua zi aşteptă întâi ca ea să se deştepte. Când i se păru că-i aude zgomotul paşilor, bătu discret la uşă.

Fata veni să-i deschidă. Dintr-o privire, d'Artagnan înţelese că ea nici nu se dezbrăcasc.

– Îţi mulţumesc, *signor* cavaler, începu ea, fără să-1 lase să spună un cuvânt, ai fost bun şi generos... N-o să uit niciodată! Adio!

Şi se îndreptă către uşa de afară.

– Cum aşa! exclamă d'Artagnan, dezamăgit, ţii deci să te regăseşti într-o bună zi în faţa acelor nemernici din garda corsicană?

– Facăi-se voia Domnului! răspunse ea, oprindu-se locului.

– Domnul!... Iarăşi Domnul!... tună muşchetarul, oarecum sâcâit. Domnul e mare, fără îndoială, dar nu tot el a spus: „ajută-te şi cerul te va ajuta?”

– Dar ce pot face?

– Să rămâi!

– La dumneata?

– De ce nu?

– Ar însemna să dau de o altă primejdie, murmură

tânăra italiancă, plecându-şi capul. Şi atunci te-aş întreba ce m-ai întrebat adineauri: Cine mă va ocroti?

– Împotriva cui? întrebă el fără să priceapă prea bine.

– Împotriva mea! răspunse ea încet... atât de încet..; încât D'Artagnan mai mult ghici decât auzi.

Când ea îşi înălţă capul, muşchetarul se afla la picioarele ei. Îi luă mâinile într-ale sale; ea nu şi le retrase, iar el îi spuse cu glas grav, solemn:

– Dacă ai încredere în mine, *signora*, îţi jur că, după ce îmi voi fi încheiat misiunea, mă vei urma în frumoasa mea ţară, Franţa, şi-mi vei fi soţie.

Ea tresări, îşi lăsă capul în piept şi nu răspunse.

Rămaseră astfel îndelungă vreme. Ce şi-au mai spus? Multe şi nimic, căci doar ochii sunt vorbăreţi în întâlnirile de început, iar buzele au ele altă treabă!

Ziua se scurse în imaginarea acelor refrene atât de dragi celor ce se iubesc, iar când se lăsă noaptea, uşa care despărţea cele două încăperi nu se mai închise.

Au trăit astfel trei ani, fericiţi în dragostea lor, fericiţi că şi-o puteau spune. Un copil le pecetlui iubirea; astfel, legăturile ce-i uneau se strânseră şi mai tare.

Un copil! Un băiat! Ce bucurie pentru mamă!

D'Artagnan era şi el fericit!

Dar ea! îl legăna pe micul Georges şi chiar după ce trecuse de doi ani, tot îl mai adormea cântându-i un refren al vremii...

Într-o bună zi, tânăra femeie căzu bolnavă la pat. Avea fierbinţeli mari, viaţa ii era primejduită.

D'Artagnan luptă împotriva bolii şi, după îngrijiri, izbuti să o alunge. Începea să spere din nou, când un

ordin îl rechemă pe dată în Franţa. Vestea aceasta, pe cât ce cumplită pe atât de neaşteptată, îi lovi crud pe amândoi.

Să o ia cu el? Oare ar fi fost cu putinţă?... Era încă suferindă, iar nemiloasa veste îi înrăutăţise starea.

Ordinul de plecare era precis; nu putea fi discutat.

Muşchetarul se opri atunci la o a treia cale de ieşire din impas. Avea în oraşul sfânt compatrioţi în care se putea încrede. O lăsă aşadar pe cea care o socotea ca şi soţie sub protecţia a doi gentilomi, întru totul devotaţi lui, şi hotărî să-şi ia copilul care nu putea decât dăuna sănătăţii mamei. Se înţeleseră că de îndată ce ea avea să poată îndura oboseala drumului, să plece la rândul ei. Avea să se ducă la Blessac, în Gasconia. Acolo avea să-şi regăsească fiul, primind totodată veşti de la d'Artagnan care, dealtfel, avea să vină să-i vadă cât mai des.

Sosi şi ziua despărţirii. O scenă sfâşietoare, menită cât pe ce să fie plătită cu viaţa sărmanei femei. Ea se întări însă în durere şi tăinui o parte din nemiloasa-i suferinţa celui pe care îl iubea atât de mult.

– Pleacă! îi spuse ea cu glas înecat de lacrimi. Curând vom fi din nou împreună! Pleacă! Şi veghează bine asupra micuţului nostru Georges!

D'Artagnan a plecat într-adevăr cu inima grea, pradă unor sinistre presimţiri care, vai, aveau să se şi împlinească...

Contele de La Fere se opri şi privi spre tânărul său ascultător.

Chipul acestuia era scăldat în lacrimi, iar respiraţia-i gâfâitoare scotea un şuier ce stârnea milă.

– Curaj, îl îmbărbăta bătrânul gentilom, plin de

înţelegere.

– Mama!... Sărmana mea mamă!... atât putu să îngăime Georges.

Apoi, contele urmă:

– De cum a sosit tatăl tău la Paris, am alergat să-l văd.

Mâhnirea, tristeţea lui adâncă m-au mişcat. I-am pus întrebări.

Atunci mi-a povestit toate cele ce ţi-am spus şi eu acum.

Mama ta îi trimitea veşti. Se simţea mai bine, zicea ea. Iar el aştepta să se însănătoşească deplin, spre a o vedea lângă ei.

Ades, foarte ades, el o pornea în galop la Blessac, te săruta şi se întorcea la Paris, fără odihnă şi fără să se oprească decât pentru a schimba calul.

La vremea aceea a izbucnit şi războiul împotriva Olandei. Multă lume şi-a bătut joc, şi nu fără temei, de pricinile uşuratice care au stârnit glorioasa campanie.

Ludovic al XIV-lea se arătase iritat de atacurile îndreptate împotriva Curţii sale de către gazetarii olandezi şi, mai cu seamă, de ruşinoasa medalie bătută la porunca consilierului municipal van Benning, medalia purtând efigia regelui Franţei cu următoarea legendă: *In conspectu meo stetit* (văzându-mă, soarele s-a oprit în loc).

Tatăl tău şi cu mine am fost nevoiţi să plecăm sub ordinele mareşalului de Turenne, căci domnii de Bellefonds, d’Humières şi de Créqui se retrăseseră. Am luptat îndelungă vreme, căci a trebuit să cucerim Charleroi, Tournai, Douai, Lille, Brugs aflate în Ţările de Jos ocupate de spanioli. Apoi urmă asedierea

Olandei, asediul de la Maëstricht...

– Maëstricht! murmură,cu durere Georges.

– Da, copilul meu, iată-mă ajuns la cea mai grea amintire... dar trebuie să ştii totul.

Între timp tatăl tău află că cea la care se gândea necontenit, mama ta, părăsise Roma. Trecuse multă vreme, fără ca ea să apară totuşi la Blessac.

Ce i se întâmplase?

Nefericitul meu tovarăş de arme, înlănţuit de datorie şi onoare, nu putea face nimic pentru a afla cât de cât ceva. Se văzu nevoit, ca şi mine care încercam să-i mai aduc alinare, să amâne totul până la sfârşitul acelei nenorocite campanii.

Dar vai, nu i-a fost dat să mai revadă Franţa!

La 24 iunie, corpul de armată al regelui fu luat cu asalt. Eram cinci sute de muşchetari, o mie două sute de gentilomi din gărzile corpului, două sute din cavaleria uşoară, nouă sute jandarmi, regimentul gardei elveţiene şi cei o sută de elveţieni. D'Artagnan şi cu mine luptam cot la cot, când vajnicul meu prieten căzu lovit de o ghiulea. Mi s-a prăvălit în braţe. Şi-a întors atunci spre mine braţele şi mi-a spus:

– S-a sfârşit, Athos! Nu o să-i mai revăd!... Fiul meu!... Fiul meu... Ţi-1 încredinţez!... Tu ai să-1 vezi... şi ai să-i spui totul... totul...

Glasul contelui de La Fere se tulbură; îşi trecu palma peste mustăţile sure în care se rostogolise o lacrimă. Emoţia aceasta nespusă avea în ea ceva măreţ şi sfâşietor, care îl gâtuia pe bătrânul gentilom, pradă amintirii acelor ultime clipe ale tovarăşului său de tinereţe.

După aceea, printr-un efort, îşi recapătă stăpânirea de sine şi urmă:

Am întins mâna şi am răspuns tatălui tău astfel:

– Îţi jur, prietene!

– Mulţumesc, a mai putut rosti.

Apoi, cu un ultim suspin:

– Ea... Ea...

Atât a mai putut spune. Capul i s-a lăsat uşor pe umărul meu şi astfel s-a săvârşit din viaţă...

– Tatăl meu... Tatăl meu... repeta băiatul, plângând. Iar ochii i se îndreptau spre portretul care părea că-1 priveşte cu un surâs ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte.

Contele urmă:

– Abia în 1676, sunt de atunci doi ani, am putut părăsi armata care continua să lupte în Flandra. Reîntors la Paris, mi-am început demersurile; am pus la treabă mulţi emisari, dar nici unul nu mi-a putut spune ce se întâmplase cu mama ta. Mi-am amintit atunci de cuvintele rostite de el în ce te priveşte. Acum o lună am trimis după veşti la Blessac. Mi s-a spus că tocmai plecaseşi, după ce ai închis ochii bătrânului Manifou. Dă-ţi seama cât eram de deznădăjduit. Nu puteam împlini nici una dintre dorinţele prietenului meu, ale fratelui meu de arme! Dar ce mare mi-a fost bucuria când, în dimineaţa asta, întâmplarea mi te-a scos în cale. Iată-te!... Eşti lângă mine...

Apoi. Întorcându-se spre portret, adăugă:

– Odihneşte în pace, d'Artagnan!... Athos îţi jură că te va înlocui.

O tăcere adâncă urmă acestei istorisiri,

neîntrerupte decât de sughiţurile de plâns, sfâşietoare. ale sărmanului copil. Într-un târziu îşi înălţă capul şi-1 privi pe conte, care înţelese că avea de pus câteva întrebări.

– Să fi uitat oare ceva? îl întrebă el.

– Da! făcu Georges.

– Ce anume?

– Numele mamei mele…

– Mama ta se numea Teresina!

Un ţipăt sfâşietor, care îl îngrozi pe contele de La Fere, răsună în încăpere şi, pe dată, aflat la capătul puterilor, Georges se prăvăli pe covor.

XV
ÎN APĂ

După ce căzuse în Sena, învins de tânărul d'Artagnan, baronul de Souvré fu stăpânit îndată de gândul firesc de a ieşi din bucluc fără să mai încerce a se bate. Simţea că duşmanul său e pe mal, la câţiva paşi şi, cum nu se ştia cel mai tare, instinctul de conservare îl făcu prudent.

Ieşi la suprafaţă, fără să facă zgomot, îşi umplu pieptul cu aer, apoi dispăru din nou, de data aceasta din proprie vrere, şi înotă mai departe, cu înverşunare; când şi când scotea capul afară, respira şi iarăşi se făcea nevăzut.

Când socoti, că distanţa străbătută era destul de mare, pentru a putea risca totul, abandonă felul acesta de a înota, care dacă nu era primejdios se dovedea foarte obositor şi înotă în chip obişnuit. Dar

puterile îl lăsau. Hainele îl stânjeneau foarte tare şi îi închingau mişcările.

Deşi straşnic înotător, întrevedea clipa în care avea să fie înghiţit de apă pentru vecie. Cu atât mai mult cu cât, nevoind să facă zgomot, de teamă să nu atragă atenţia prietenilor victimei sale, nu se putea folosi chiar de toate mijloacele, astfel, că se lăsa, de voie de nevoie, târât de curent. Se şi simţea tras la fund încetul cu încetul; cu toate că-şi înălţa capul, apa ameninţa să-l acopere din nou.

– Gata, sunt pierdut!

O clipă îl fulgeră gândul să strige după ajutor. Încercă; dar apa i se bulbuci în gură; o închise imediat, dar nu destul de iute ca să nu îl cuprindă ameţeala. Atunci îşi pierdu cu totul sângele rece; urechile începură să-i vâjâie, braţele se ridicară şi se agitară cu disperare pe măsură ce trupul i se afunda tot mai. mult. Era cât pe ce să dispară în adâncuri, când mâinile, întinse înainte, se prinseră, cu puterea ce o dă deznădejdea, de un obiect tare, rezistent. Să fie aceasta salvarea? Da... cel puţin, de-ar fi putut să adune destule puteri pentru, a folosi cât mai bine sprijinul ivit. Senzaţia pe care o avu, când miinile nu-i mai bătură în gol, îi dădu dintr-o dată forţe noi. Făcu un efort, se opinti; pieptul, avântat înainte, se izbi de obiectul pe care mâinile-i crispate îl strângeau, îşi dădu seama că era un ţăruş care ieşea din apă până la înălţimea de aproape un metru. Îşi încolăci picioarele de el şi, ca şi cum ar fi fost vorba să se caţere pe un catarg, se înălţă din apă spre a putea respira în voie.

Era şi timpul. Şi-o spuse singur, în propriu-i cuget.

Sleit de puteri, aproape înăbuşindu-se, nenorocitul

rămase astfel timp de câteva minute. Înviorat ca stare sufletească, — fiziceşte era încă departe de a se simţi în putere — căută să tragă folos de pe urma acestui sprijin pe care i-1 azvârlise providenţa nelegiuiţilor, spre a recunoaşte locul în care se găsea. Îşi plimbă privirile peste oglinda apei, către mal şi mai mult ghici decât desluşi nişte ţăruşi îndestul de apropiaţi unii de alţii. Nu trebuia decât să se arate îndemânatic, spre a se prinde de ei şi a ajunge astfel pe pământ uscat. Neavând de ales, baronul hotărî să încerce.

Asemenea acrobaţilor care se aruncă de la un trapez la altul, îşi făcu vânt şi sări, cu braţele întinse, spre ţăruşul cel mai apropiat. Avu norocul să se poată agăţa de el, după ce abia a atins apa, asemenea unei pietricele care ricoşează.

Slobozi un oftat. Pentru el, aceasta însemna salvarea, căci acum nu se mai îndoia de izbândă.

După câteva clipe de odihnă reluă acel soi de „zbor” acvatic şi din nou reuşi. Dar lăsându-se să lunece în jos de-a lungul ţăruşului de care se ţinea, pentru a cunoaşte adâncimea fluviului în acel loc, nu putu atinge fundul. Malul era încă, prin urmare, destul de departe? Nu-şi putea dădea seama, într-atât de adâncă era bezna.

Dar, la urma-urmei, de ce să-i pese de asta? Primejdia imediată fusese înlăturată, putea aştepta cu răbdare să-i revină puterile înainte de a se avânta într-un nou „salt de crap”. După ce trase destul aer în piept, o luă de la început, apoi iarăşi şi iarăşi, cu acelaşi noroc. Exerciţiul acesta ţinu aproape o oră — răgazurile dintre periculoasele evoluţii fiind cam de zece minute.

În sfârşit simţi deodată sub picioare pământul... adică nămolul în care se afunda uşor. Dar ce mai putea însemna asta pe lângă primejdia pe care o înfruntase? Picioarele i se sprijineau de o masă oarecare; că era tare ori lunecoasă, mai avea asta vreo însemnătate? Singurul lucru necesar pentru el era un punct de sprijin mai puţin mobil decât apa. Ceea ce fusese mai greu trecuse, deşi, la drept vorbind, cu cât înainta, cu atât se simţea mai slăbit.

O anume teamă îl încercă vreme de o clipă. Nu cumva avea să se prăbuşească înainte de a-şi fi atins ţinta? Gîndul acesta îl încremeni. Înţelegând dealtfel foarte bine că nu mai era timp de pierdut, vru să iasă din baia aceasta forţată şi mult prelungită. Acum, apa îl înfricoşa.

– Dacă o să cad, îşi spuse, căci o slăbiciune era lesne de prevăzut, cel puţin să mi se întâmple pe pământ tare. Apa asta neagră mă îngheaţă şi mă înspăimântă. La fiecare unduire care mă atinge uşor, mi se pare că simt răceala unui cadavru, cadavrul contelui!

Ţinându-se de ultimii ţăruşi ce i se iveau în faţă, izbuti să atingă, într-un ultim efort, malul al cărui povârniş, din fericire pentru el, era mai puţin abrupt în locul acela decât în altă parte. Se agăţă de smocurile de iarbă, de spini, târându-se ca o reptilă, trăgând după sine o carapace de mâl şi sfârşi prin a ajunge pe coama taluzului.

Acolo baronul de Souvré se opri. Culcat pe burtă, vru să se ridice, dar nu reuşi; ochii i se închiseră; simţurile îi amorţiră dintr-o dată, iar capul îi căzu greu înainte, ca o piatră; simţurile îi amorţiră. Leşinul

ţinu multă vreme; în timpul acesta îl găsise şi îl cruţase Georges care alerga, cum ştim, după Teresina. Încetul cu încetul, mulţumită adierilor răcoroase ale nopţii, baronul îşi veni în fire.

Mai întâi nu-şi dădu bine seama ce anume i se întâmplase. Vru să-şi ducă o mână la frunte, dar braţu-i ca de plumb căzu îndărăt.

– Cei asta? se întrebă el. Unde mă aflu?

Se ridică anevoie şi îşi plimbă în jur privirile-i vagi, nehotărâte. Deodată se simţi cuprins de un tremur; dinţii îi clănţăneau; dar gândurile nedesluşite care dădeau năvală începură a se limpezi; îşi aminti.

– Apa! murmură el cu un fel de groază.

Instinctiv, braţele începură să schiţeze mişcările înotătorului. Creierul, încă necumpănit, îl făcea să creadă că trebuia să continue lupta împotriva elementului lichid.

– Sunt salvat, reluă ei, slobozind, un adânc oftat de uşurare. Apoi adăugă: Dar nu pot rămâne aici!

Chemându-şi într-ajutor toate puterile, izbuti să se ridice. Picioarele-i tremurânde nu-1 puteau duce. Vru să păşească; simţi că se clatină, asemenea unui ins beat.

Atunci, cuprins de o groază nebună, crezând că va muri acolo, baronul strigă.

Nici un răspuns nu răsplăti chemarea deznădăjduită. Până şi ecoul rămase mut.

– O, bâigui el, în timp ce dinţii îl clănţăneau întruna, nu vreau să mor aici. Nu! Nu! Nu vreau!

Gâfâind, cu faţa scăldată în sudori, în pofida fiorilor care nu-1 slăbeau, se târî în genunchi, ajutându-se cu mâinile pe care nu mai avea putere să

le ridice. Rămase astfel destulă vreme, cu capul aplecat spre pământ, cu picioarele prinse în ţărâna umedă, cu degetele încleştate în tină, aidoma unei fiinţe scârnave.

În asemenea clipe, un copil s-ar fi putut dovedi mai puternic decât el. Din gâtlejul care-i ardea ca focul se auzea ieşind un fel de horcăit. Ochii injectaţi de sânge nu mai vedeau. În urechi îi răsuna un dangăt funebru, iar tâmplele îi băteau cu furie.

Capul i se lăsă şi mai jos, pe nesimţite; braţele, prea slabe, pentru a îndura mai multă vreme greutatea trupului, cedară îndoindu-se, iar fruntea, în aplecarea-i bruscă, lovi un colţ de piatră aflat acolo. Şîngele ţâşni, dar el nici nu băgă de seamă. O nouă sincopă se produse, timp în care faţa i se scufundă în pământul mocirlos. Nu-şi datora salvarea decât propriei sale slăbiciuni. Fără hemoragia aceasta, venită la timp, care înlătura congestia, ruda marchizei de Louvois nu s-ar mai fi ridicat de jos.

Baronul redeschise ochii, pentru a doua oară şi-şi smulse faţa din băltoaca murdară în care căzuse. Se simţea ceva mai bine. Atunci, printr-un efort de voinţă care poate că în orice altă clipă i-ar fi lipsit, se ridică, făcu câţiva paşi. Se opri, respiră tare şi îşi reînnoi încercarea. În licărirea zorilor născânde, ochii săi tulburi zăreau ca într-un miraj primele căsuţe ale insulei.

Orice s-ar fi întâmplat trebuia să ajungă acolo. Căci, fără îndoială, avea să afle şi ajutor. Ceea ce voia era să găsească oameni care să-1 ajute să ajungă ia locuinţa lui.

Ajunse în sfârşit la ţinta mult dorită şi, stors de

vlagă, nemaisimţind multele suferinţe pe care le îndura, căzu lângă primul prag ce-i ieşi în cale. Zgomotul produs decădere atrase câteva persoane care îl înconjurară. După îngrijiri date în grabă şi care îl readuseră la viaţă, baronul Raoul de Souvré putu, în sfârşit. să fie condus la casa lui, unde ajunse mai mult mort decât viu.

XVI
CONVALESCENŢA ŞI DEZNĂDEJDE

La aceeaşi oră şi urmând aproape acelaşi drum ca şi baronul Gérard şi Landry, învăluiţi în cele din urma umbre ale nopţii îl transportau pe o brancardă, înjghebată în grabă, pe domnul d'Ablincourt: îl duceau spre locuinţa sa din strada Le-Regrattier. Căci vrednicul servitor şi Landry socotiseră că ar fi o nechibzuinţă să-1 lase pe rănit în coliba din Ile-aux-Vaches, unde totul însemna pentru el primejdie. O reîntoarcere răzbunătoare a omului mascat, a acelui duşman pe care nici unul, nici celălalt nu-1 cunoşteau, dar a cărui putere o bănuiau, era oricând de aşteptat. Fireşte, existau mari şanse ca ucigaşul să nu mai fie pe lumea asta; dar toate nu erau decât presupuneri: lipsea certitudinea. Şi apoi, îngrijirile ce trebuiau date nefericitului conte cereau să fie dus grabnic într-un loc mai priincios decât căsuţa lui Gérard. Mai era nevoie — iar tocmai asta îi hotărâse să nu mai amâne transportarea lui — ca totul să se petreacă în aşa fel, încât nimic să nu poată stârni curiozitatea locuitorilor

din cartier.

Lugubrul cortegiu ajunse aşadar fără de necazuri la locuinţa contelui. Landry deschise uşa şi, cu cea mai mare băgare de seamă, cei doi bărbaţi îl urcară pe rănit în camera lui, unde îl culcară pe pat. Apoi, întrucât nu mai era nevoie de el, luntraşul se retrase.

Nu stă în gândul nostru să descriem amănunţit peripeţiile bolii proscrisului, căruia aveau să-i lipsească îngrijirile prea luminate ale ştiinţei.

Cu puţin după plecarea lui Gérard, pleoapele contelui se întredeschlseră. iar ochii săi, încă tulburi, se aţintiră asupra credinciosului Landry care îi veghea la căpătâi. Buzele i se mişcară a vorbire, dar pesemne că nu-1 ajutau puterile, căci nu putu scoate nici un sunet, căzând iarăşi în starea aceea de pierdere care avea să dureze zile în şir. Landry, care de atâtea ori îşi dovedise devotamentul, îl îngriji cu mişcătoare dragoste.

Rana era adâncă, dar din fericire nici un organ important nu fusese atins, lucru de care servitorul îşi dădu curând seama. Prin urmare, timpul avea să aducă şi deplină vindecare. Dar câte cumplite gânduri nu bântuiau în timpul acesta creierul, şi aşa slăbit, al celui ce trebuia smuls morţii. Câte suferinţe morale!... Câte nelinişti!... Mai ales acestea trebuiau înlăturate.

Credinciosul servitor îşi dădea bine seama că stăpânul său, cotropit de amintirea soţiei şi copilului său, avea să facă uriaşe eforturi, spre a încerca să ghicească ce anume se întâmplase cu cele două fiinţe dragi. Iar dacă ar fi fost întrebat, ce i-ar fi putut răspunde? Căci nu-i stătea în putinţă să-1 părăsească nici măcar o clipă pentru a culege ştiri. Nu ştia nimic,

decât atât că stăpânul său fusese rănit, asasinat. Doar întâmplarea îi îngăduise să-i zărească pe ucigaş. Fireşte, asta însemna mult prea puţin, de vreme ce nu-i cunoştea identitatea şi nici împrejurarea în care avusese loc ciocnirea. Până chiar şi Gérard nu-i putuse da — şi pe bună dreptate — vreo lămurire asupra încăierării, al cărei teatru fusese cheiul Anjou. Întrucât el însuşi se aflase la piciorul scării, lângă barcă. Poate doar tânărul care se dovedise atât de curajos şi devotat ar fi putut aduce puţină lumină în atâta neagră neştiinţă; dar flăcăul acela se făcuse nevăzut.

Cât priveşte pe marchizul de Castel de Rios, nu se mai întorsese şi totul lăsa să creadă că vreun ordin al guvernului său îl rechemase în mare grabă.

Aşa se şi întâmplase.

Silit să plece imediat, marchizul nici nu avusese răgazul să strînga mâna prietenului său. Îl duruse mult că trebuise să-1 părăsească în halul acela; oricum, îşi spusese că într-adevăr contele şi ai săi se aflau acum la adăpost de odioasele urzeli îndreptate împotriva lor, că nu mai aveau a se teme de-aci înainte de nimic. Oricum, credinţa lui adâncă era că întâmplările se desfăşurau acum înspre binele ocrotiţilor săi.

Cât priveşte pe doamna Inès d’Ablincourt, se ştie că tânărul marchiz nu se înşela... Dar putea el bănui cărei infamii le căzuseră victime contele René şi fiica lui Lillas?

Plecase aşadar, făgăduindu-şi că, de îndată ce-i va sta în putinţă, se va interesa de ei.

Situaţia nefericitului proscris se arăta însă dintre

cele mai deznădăjduite. Cum avea să se descurce contele, după ce îşi va fi recăpătat sănătatea, în faţa unei stări de lucruri de nedezlegat? Aceasta îl speria cel mai tare pe bravul Landry; de aceea îl însărcina pe Gérard — care venea să se încredinţeze zilnic de binele ce se făcea simţit în starea rănitului — să culeagă, cu dibăcie, ştiri privitoare la cei ce locuiau „casa însingurată.”

După ce i se încredinţa o misiune de asemenea încredere, luntraşul nu mai apăru timp de trei zile la locuinţa în care noul său prieten îşi veghea stăpânul. Când reveni, îl întrebă:

– Domnul conte e salvat?

– Primejdia sau nădejdea depind de veştile pe care mi le aduci dumneata, răspunse Landry. Ce face doamna contesă?

– Nu se mai află în „casa însingurată”.

– Cerule !... Dar Lilias şi Carita?

– Casa e goală!

– Dumnezeule!... Să li se fi întâmplat şi lor vreo nenorocire?

– Nu ştiu, răspunse bătrânul luntraş, stăpânindu-se cu greu. Nimeni nu cunoaşte taina acestei întreite dispariţii, nici chiar jupân Planchet, hangiul.

– Sărmane, sărmane stăpân, gemu Landry.

Într-o seară, după câteva ore de somn adânc care-i aduseseră oarecare lumină în cuget, contele se ridică anevoie şi, întorcându-şi faţa palidă, slăbită, spre servitor, dădu a înţelege că ar vrea să-1 întrebe ceva.

– Bunul meu stăpân! sări valetul, vrând să-1 împiedice să vorbească.

– Răspunde-mi, şopti cu greu d’Ablincourt, fără a

lua în seamă strigătul lui Landry. Apoi cu ochii în ochii nefericitului care tremura din toate încheieturile, adăugă neliniştit:

– Contesa?

Landry îşi lăsă capul în. piept, necutezâncl să răspundă.

– Vorbeşte! reluă contele. Vreau să ştiu totul.

– Vai mie, prea iubite stăpân, ce ţi-aş putea spune altceva decât că sufăr cât şi dumneavoastră din pricina dispariţiei scumpei mele stăpâne!

Ochii rănitului se întoarseră cu disperare şi gemu lăsând capul să-i cadă pe pernă:

– Dispărută?

– O, dar o s-o regăsim, v-o jur! O tăcere grea se lăsă în odaie.

Apoi, făcând un efort uriaş, contele întrebă:

– Ce s-a petrecut? .

– Nu ştiu, bâigui Landry. Neliniştit că lipsiseţi atât, m-am dus în seara care... în seara funestă... la Gérard . Acolo v-am găsit, aproape mort, în chiar clipa în care nişte bandiţi nenorociţi...

– Nu-mi vorbi despre mine, i-o tăie stăpânul, vorbeşte-mi despre ele... Despre soţia, despre fiica mea...

Un icnet de durere curmă vorba lui Landry.

– Plângi? întrebă contele cu nelinişte, ridicându-se într-un cot. Înseamnă, aşadar, că au murit?

– Nu, o, nu! Să nu credeţi asta, dragul meu stăpân!... Asta să nu o credeţi!

– Dacă aşa stau lucrurile, atunci spune-mi ce este.

– Din păcate, nu ştiu nimic.

– Nimic! exclamă convalescentul, a cărui privire

rătăcită căpătă o expresie de nedefinit. Nimic! O, atunci o să aflu eu!.,.

Coborî din pat, cuprins de o cumplită stare de frământare şi încercă să păşească. Landry avu doar timpul să-1 oprească şi să-1 întrebe cu glas hotărât:

– Ce vreţi să faceţi?

– Să le regăsesc... Să le salvez, poate...

– Chiar de aţi avea puterea să umblaţi — ceea ce din nefericire încă nu vă stă în putinţă — încotro ati apucat-o, dragul meu stăpân?

– Cine ştie... Dar nu pot sta aşa! Trândăvia asta mă ucide.

Energia cheltuită în cele câteva clipe ale acestei scene atrase după sine o reacţie ce ar fi putut fi fatală rănitului. El căzu fără de simţire pe pat şi rămase nemişcat, ca şi mort.

Vrednicul servitor se grăbi să-1 culce iarăşi, încredinţându-se totodată că pansamentul nu i se mişcase din loc.

Trei luni se scurseră astfel în nesiguranţe de tot soiul,

De nu ar fi fost într-atât de frământat, domnul d’Ablincourt s-ar fi găsit de multă vreme în stare de a-şi începe căutările.

Căutările! Nu-şi ascundea defel faptul că ele ar fi putut rămâne fără roade.

Dar de sperat, omul speră totdeauna, iar în starea în care se afla contele speranţa era poate singurul leac pentru suferinţele cumplite pe care le îndura.

Şi-apoi cine l-ar fi putut ajuta?

Ca proscris, cea mai mică nesocotinţă l-ar fi putut azvârli, cu picioarele şi mâinile legate, în plasa

aprigului şi puternicului său duşman, marchizul de Louvois.

Judecind prin deducţie, ajunsese să se convingă că soţia şi copilul său se aflau sub puterea acestui om nesuferit, rivalul necunoscut care îl lovise într-un chip atât de josnic.

Dar dacă infamul acela era mort după cum bănuiau Gérard şi Landry? Dar dacă murise după ce îşi sechestrase victimele?

Orice bănuială era cu putinţă. Cine l-ar fi putut smulge oare tuturor acestor groaznice nedumeriri? Nimeni, fireşte.

Pe deplin încredinţat de neputinţa de a regăsi fiinţele mult iubite, se lăsă pradă deznădejdii şi începu să se gândească la singurul mijloc ce-i sta la îndemână pentru a pune capăt unei agonii atât de crude.

Se pregătea tocmai să sfârşească cu o viaţă devenită prea grea pentru el, când o întâmplare schimbă dintr-o dată firul întunecatelor sale gânduri.

Într-o după-amiază, Gérard — luntraşul nu lipsise niciodată de la vizita-i obişnuită — ţâşni în încăpere, strigând înainte de a i se fi pus vreo întrebare:

– Domnule conte, am aflat numele duşmanului dumneavoastră!

—Şi? strigă proscrisul făcând spre el câţiva paşi.

– Este baronul de Souvré.

– Souvré! repetă contele.

Apoi, cu aprindere, îmboldit de o curiozitate întru totul firească:

– Cine ţi-a spus?

– Thouvenet! răspunse barcagiul.

– Cine-i omul acesta?

– Un ins de pe strada Poulletier. Stătea de vorbă — nu sunt nici două ore de atunci — cu câţiva prieteni cărora le povestea o tărăşenie ce i se întâmplase în urmă cu trei luni. Am ascultat, după cum bine vă închipuiţi, şi iată ce am auzit:

„În dimineaţa lui 13 aprilie, în zori — istorisea Thouvenet — cineva mi-a bătut la uşă; am coborât şi, după ce am deschis, m-am pomenit în faţa unui tânăr, pe jumătate leşinat, al cărui chip însângerat era acoperit cu o mască de catifea neagră şi ale cărui haine, ude leoarcă, arătau că se prăbuşise în Sena ori că cineva îl împinsese acolo.

Venindu-şi în simţiri, omul m-a rugat pe mine şi pe Poitel, un tovarăş de al meu, să-1 ajutăm să ajungă acasă, în strada Pas-de-la-Mule. Ni s-a făgăduit o recompensă, ce ne-a şi fost dată dealtfel, cu multă bunăvoinţă, după ce ne-am îndeplinit menirea."

Gérard urmă:

Atunci m-am apropiat şi am întrebat cine anume fusese tânărul.

„Baronul de Souvré", mi-a răspuns Thouvenet.

N-am mai pierdut vremea şi m-am dus îndată la adresa amintită. Vin de acolo!

– Şi ce ai aflat, prietene? întrebă cu nelinişte contele.

– Am aflat că există într-adevăr pe strada Pas-de-la-Mule o casă a baronului de Souvré; din nefericire, este nelocuită.

– Nelocuită?

– Da! întări Gérard vorbind repede şi ştergindu-şi fruntea, de parcă vorbirea-i multă ar fi însemnat

totuna cu o muncă uriaşă. De la întâmplarea pe care v-am istorisit-o, sau mai bine zis la câteva zile după aceea, baronul a plecat la drum lung. Vrând să aflu în ce parte anume a luat-o, am început a întreba nu unul ci zece inşi şi, în sfârşit, am aflat de la un valet de-al său care nu voise a-1 urma, că o pornise spre Philipsbourg, cu misiunea de a vizita Germania, Suedia, Danemarca. Lipsa lui putea să ţină, mi s-a spus, ani şi ani.

– Cine o fi omul ăsta? întrebă contele.

– Mi s-a spus că este o rudă mai îndepărtată de a marchizei de Louvois.

– O, acum înţeleg totul! izbucni învolburat gentilomul. Intriga urzită împotriva mea dăinuie încă!... Ea se strânge şi încearcă să înghită, în lipsa tatălui, pe mamă şi copil. A, domnul de Louvois se foloseşte de rudele soţiei sale pentru a mitui, fura şi ucide!... Ei bine, să se ferească!... Dacă tânărul defăimat şi fără de arme şi-a lăsat răzbunarea să dormiteze, nu acelaşi lucru se va întâmpla cu soţul, căruia i s-a luat soţia, cu tatăl căruia i s-a răpit fiica. Ah, bucură-te de zilele ce ţi-au rămas, mizerabile marchiz, voi şti să găsesc alte dovezi ale trădării tale, iar de data aceasta regele le va cunoaşte.

Pradă unei mari agitaţii, el hotărî să plece a doua zi.

Plecă într-adevăr, fără a se îndoi că trebuie să-şi caute departe soţia şi copilul, în vreme ce amândouă rămăseseră la Paris, una sub protecţia Mariei Tereza, cealaltă în mâinile celor doi căpitani ai aventurii.

Să-1 lăsăm pe contele d’Ablincourt să caute urmele baronului de Souvré şi să ne întoarcem la Inés.

După ce sosi la Luvru, contesa fu instalată într-un apartament anume pregătit să o primească. Credincioasa ei tovarăşă, Carità, nu o părăsi. Multă vreme, nefericita Inés se află între viaţă şi moarte. Cumplitele întâmplări ce se urmaseră cu o repeziciune uluitoare îi zdruncinaseră nu numai sănătatea, ci chiar şi mintea. Delirul puse stăpânire pe ea. Îl vedea întruna pe soţul ei întins pe caldarâm, plin de sânge, cu chipul palid scăldat în lumina albă a lunii, în strada aceea pustie, unde se desfăşurase drama. Îşi chema fiica, fiica mult-iubită, rugându-se, cerând să-i fie adusă.

O domoleau cu minciuni cucernice; i se dădea a înţelege că se afla într-un loc sigur şi că peste puţin avea să o revadă.

În clipele de limpezire a minţii, plângea mult, încredinţată că dragul ei René îşi aflase moartea în noaptea aceea îngrozitoare.

Totuşi, Inés îşi recapătă sănătatea, mulţumită îngrijirilor Caritei, care; însemna pentru ea ceea ce Lanciry însemna pentru conte, o adevărată providenţă; când se simţi mai în putere, i se aduse la cunoştinţă cu multă grijă dispariţia copilei sale. Atunci se petrecu în adâncul ei o schimbare neaşteptată. De aci înainte viaţa ei trebuia să aibă un ţel: să regăsească fiinţa scumpă ce-i fusese răpită. Pentru aceasta se simţea în stare de orice. René murise, nu se mai îndoia, din păcate! Dar făcu legământ să-1 răzbune mai devreme ori mai târziu.

Dar fetiţa ei, Lillas? O, atâta vreme cât nu i se va fi dovedit că a încetat să trăiască, ea nu avea să-şi piardă nădejdea. Va scotoci cerul şi pământul, pentru

a-şi atinge ţinta acum hotărâtă.

Îşi începu căutările. Dar fără date precise, ce putea nădăjdui? Fiecare zi îi aducea noi dezamăgiri, iar nefericita mamă începea să se îndoiască de toate, chiar şi de Dumnezeu.

Mângâiată de regină, compatrioata ei, care o îndrăgea mult, ea regăsi oarecum linişte, încredinţânclu-şi viaţa Timpului, acest mare mijlocitor, nu pentru a uita, ci pentru a-şi mai molcomi durerea.

Rolul ei pe lângă regină nu era oficial. Trăia retrasă dimpreună cu Carita şi se bucura de oblăduirea ce i-o acorda blânda şi binevoitoarea Maria Tereza, ea însăşi părăsită de uşuraticul ei soţ. Sufletele acestea două se înţelegeau şi, fără a face asemănări între situaţiile lor, atât de diferite în aparenţă, în realitate însă aproape aidoma, ele se încurajau una pe alta, stabilind asemănări care le dovedeau că erau lovite de aceleaşi nenorociri. Amândouă, într-adevăr, se puteau socoti ca şi văduve; iar lacrimile lor, adesea contopite, alcătuiau uneori, din femeile acestea, o singură inimă, un singur suflet, o singură fiinţă ce suferea de pe urma aceloraşi dureri, plângându-şi laolaltă iubirea pe veci pierdută.

XVII
TĂTICUL MALVENU ŞI MĂMICA FOLAVRIL

În timp ce contesa Inès, fără de simţiri, însoţită de credincioasa-i negresă, înnebunită şi pierzându-si capul, era dusă la Luvru de către ostaşii din garda

Mariei Tereza, Lilias, fetiţa răpită — salvată ar trebui să spunem — de către Malvenu, care în privinţa aceasta primise deplina încuvnnţare a prietenului său Folavril, se depărta de locul crimei, purtată pe braţele bondocului şi sub ocrotirea lunganului său prieten.

Nu erau înstăriţi nelegiuiţii. Nici vorbă. Trăiau de pe o zi pe alta şi cu greu îşi ţineau viaţa.

Ce să facă ei cu un copil?

În faţa acestei întrebări pe care şi-o puneau în gând, rămaseră fără cuvânt şi fără de răspuns.

Ajunseseră în strada Chaume, în faţa unei case aproape dărăpănată, care nu se mai ţinea decât datorită unui echilibru tainic şi celor două clădiri între care era prinsă.

Folavril scoase din buzunar o cheie uriaşă, o băgă în broască şi deschise uşa masivă ce dădea într-un culoar întunecos, la capătul căruia se afla o scară şerpuitoare asemenea unui sfredel uriaş. Urcară cu destulă uşurinţă soiul acesta de întortochetură, ajungând pe un palier de doi metri pătraţi, unde se afla o a doua uşă, spartă de veche ce era şi care în partea de sus se sprijinea pur şi simplu de chenar, căci de multă vreme rugina mâncase balamalele şi broasca.

Braţele lungi şi îndemânatice ale căpitanului împinseră uşor străvechea uşă. Apoi scapără amnarul, dădu foc unei bucăţi de iască, suflă cu toată puterea plămânilor săi zdraveni şi trecu flacăra ţâşnindă unui băţ negru şi unsuros; împodobit pompos cu numele de lumânare.

– S-a făcut, zise el.

Şi, aplecându-se ceremonios în faţa poverii

înfăşurate în dantele din braţele lui Malvenu, adăugă:

– Binevoiască nobila domnişoară să treacă pragul străvechiului nostru salon!

Flacăra pâlpâindă arunca o lumină îndoielnică în jalnica încăpere — pe care Folavril o numea, fără să-şi bată de fel joc, „salon străvechi” — cu pereţii coşcoviţi, cu podeaua acoperită de sare gemă în culoarea sulfului şi cu plafonul — între ale cărui bârne afumate un popor întreg de păianjeni ţesuse pânze dese — rotunjit ca un pântece.

După ce intrară în gaura aceasta, unde mizeria şi necurăţenia se răsfăţau, Folavril exclamă în timp ce închidea uşa „portativă”:

– Pe măruntaiele lui Lucifer, dragă amice, iată-ne garnisiţi.

– Mă simt acelaşi, răspunse liniştit nedespărţitul său prieten.

– Pe sângele Proserpinei!… Nu cumva îţi baţi joc?

– Deloc, preavrednice prieten.

Şi zicând acestea, Malvenu culcă copilul pe un pat sărăcăcios care, dimpreună cu două scăunaşe şchioapei alcătuia mobilierul acelui sălaş nenorocit.

– Priveşte-o, adăugă el încetişor, arătând spre fiinţa nevinovată care dormea adânc.

– Hm! tuşi Folavril.

– Cât e de drăguţă…

– Când doarme! adăugă lunganul.

Apoi ridicând glasul:

– Înghiţi-m-ar Satana dacă…

– St! i-o curmă glasul piţigăiat al bondocului. Să n-o trezeşti!

– Frumoasă treabă! încheie cu glas mai scăzut

înrăitul în blesteme.

– Cum, necum, e a noastră fata... Rămâne cu noi.

– Rămâne cu noi!... Cu noi!.., Ce naiba, vorbeşti cu gura fără tine... Şi cum o s-o creştem?

– Aşa cum se cresc toţi copiii mici!

– Pe viaţa mea! Cine o să-i dea să sugă? Tu?

– Nu, răspunse Malvenu, n-o să-i dau să sugă pentru simplul motiv că...

– Natura nu te-ă dăruit, ca pe domnişoare, cu rotunde biberoane, prichindel, blestemat! încheie Folavril, fericit că ştiuse duce până la capăt asemenea vorbe sforăitoare.

– Pentru simplul temei, urmă paşnicul Malvenu, că mă socot drept tatăl ei!

– Pe iadul iadurilor, cu caznele lui cu tot, ce vrei să spui?

– Vreau să spun că acum chiar o să hotărâm îndatoririle fiecăruia.

– Ce îndatoriri?

– Cele pe care Ie avem de îndeplinit faţă de îngeraşul ăsta.!

– Dacă eu pricep vreo iotă, să n-ajung în rai!

– De asta poţi fi sigur, bunul meu prieten! Raiul nu e deschis celor ce blestemă ca tine!... Ascultă aici!

– Vorbeşte, spuse uscăţivul, aşezându-se pe unul dintre cele două scăunele şi lungindu-şi picioarele.

Prietenul său rosti arar cuvintele, ca pentru a se face mai lesne înţeles:

– Dacă trebuie să ţinem copila asta — şi sunt încredinţat că trebuie s-o ţinem — de aci înainte mă declar tatăl ei!

– Bine. şi eu? Eu ce o să fiu atunci?

– Mama ei! răspunse Malvenu netulburat.

Folavril sări de pe scaun ca ars şi făcu un salt atât de uluitor, încât pălăria-i jegoasă se şterse de muchea unei bârne, oricum destul de înaltă. Apoi, iarăşi sigur pe sine, se proţăpi în fata scundacului — care îl privea surâzând a mare fericire — cu mustaţa zbârlită, cu ochii ieşiţi din cap şi urlă:

– Mă insulţi, pare-mi-se?

Se simţea, pesemne, profund atins în demnitatea sa, de vreme ce nu-şi însoţise întrebarea de o înjurătură mai mult ori mai puţin cumplită.

– Şi cu ce te-am insultat, mă rog? întrebă Malvenu.

– Buric de ţap, păi m-ai făcut femeie! După care adăugă:

– Vreau să fiu pentru copil ceea ce vei fi şi tu!... Nu primesc o poziţie de mâna a doua.

În clipa aceea se auzi un scâncet slab. Amândoi. Îşi întoarseră privirile, surprinşi, mişcaţi. Şi murmură:

– Se trezeşte!

Şi, lovindu-se deodată cu palma peste frunte, de parcă-i venise o neaşteptată inspiraţie, bondocul întrebă:

– Vrei să faci o încercare?

– Adică?

– Primul pe care îl va privi, când va deschide ochii, va avea drept la titlul pentru care ne certăm.

– Fie, micuţule; îmi convine. Îmi plac situaţiile limpezi, ce naiba!

Amindoi trecură în faţa copilului.

Fetiţa schiţă o mişcare uşoară, care o făcu să întoarcă spatele, astfel căi se afla chiar în faţa celor

doi întovărăşiţi. Pleoapele ei pâlpâiră de câteva ori, ochii pe jumătate închişi se deschiseră încetişor, iar privirea i se opri intre cei doi bărbaţi.

– Nu-i lămuritor! murmură Folavril, dezamăgit.

– Nu! se învoi şi Malvenu. S-o luăm de la început. Şi, vrând parcă să pună capăt unei discuţii menite să se lungească la nesfârşit, copila îşi agită braţele, plecându-sc mult înainte, gata să cadă din pat.

Folavril şi Malvenu se năpustiră în acelaşi timp; dar iată că micile braţe albe-trandafirii se încolăciră de gâtul celui din urmă.

– Mii de tunete! se înfurie lunganul. Şi adăugă mai încet:

– Ce gust prost are!

Malvenu o şi ţinea în braţe, apăsându-şi gura cărnoasă pe obrăjorii ei.

– Va să zică aşa, mormăi Folavril, cu o anume tulburare care făcea să-i tremure glasul. Iar eu rămân cu... nimic!

– Îmbrăţişeaz-o şi tu, îngădui omuleţul, milos, treându-i-o; copila începuse să scîncească.

Mustaţa deasă a soldăţoiului mângâie obrazul proaspăt, acoperindu-1 aproape în întregime.

– Ma... Ma... bâigui fetiţa.

– O auzi? întrebă Malvenu mişcat, încereînd să o ia din nou în braţe.

– Da! răspunse Folavril, împingându-1 cât colo pe celălalt. Cu mine vorbeşte!

Aşezându-se apoi pe marginea patului, ţinu copila pe genunchi, cu capul lipit de pieptu-i lung şi uscat şi, cu un glas pe care se străduia să-1 facă duios, îngână un refren, din cele cântate pe atunci de către mame,

când îşi legănau copiii:

Colin, Colinette
De dormi, fetiţa mea
Bombonele vei primi
Când te vei trezi...

– Ce faci acolo? îl întrebă, uimit, celălalt.

– Îndeplinesc o datorie ce mi se cuvine. O adorm, din nou.

– Şi eu aş putea face la fel! i-o întoarse acru şi supărat scundacul.

– Asta nu-i treaba tatălui! încheie Folavril, cu un calm batjocoritor.

Furtuna mocnea sub frunţile celor doi prieteni până atunci atât de uniţi. Adoptarea acelei copile le insufla o simţire încă necunoscută lor, cea a paternităţii, îi mai învăţa, în acelaşi timp, că dragostea naşte şi face să crească gelozia.

Copila închisese ochii. Cu mare grijă soldatul o culcă din nou pe patul mizer. Apoi, îşi scoase mantaua şi o aşternu uşor peste trupul mic, firav, s Malvenu se pregătea să facă la fel.

Folavril îl opri.

– Ce, vrei s-o înăbuşi?

– Da de ce mantaua ta şi nu a mea? urmă el arţăgos;

– Fiindcă nu ştiam că taţii înfaşă copiii!

– Ei, drăcia dracului! se înfurie Malvenu, pierzând măsura.

– Sst! murmură încetişor Folavril, devenind zeflemitor de atâta calm. Fără înjurături în faţa fetiţei mele,

– Cum ai spus?

– Nu le-aş suporta!

Malvenu îşi privi, de-a dreptul buimăcit, prietenul.

Acesta părea întru totul schimbat. Chipul lui, de obicei aspru, oglindea bunătate. Surâdea, iar surâsul lui contrasta ciudat cu mutra ciudoasă a lui Malvenu.

– Ia spune-mi, ce fel de joc jucăm? întrebă acesta.

– Cel pe care tu mi l-ai propus, i-o întoarse Folavril; Dealtfel fetiţa a spus ce avea de spus, acum, să stăm de vorbă.

Apoi, pe un ton glumeţ:

– Ia spune, tăticuţule, ce ai de gând să faci spre a asigura traiul mamei şi al copilului?

– Ce... am de gând să fac? bâigui Malvenu, ciupindu-se ca să fie sigur că nu visează.

– Da, căci de acum înainte trebuie să porţi de grijă unor suflete. Nu uita... Peste câteva ore se face ziuă, aşa că va trebui să ne gândim cum să abatem curiozitatea paşnicilor oameni din cartier de la copila pe care vrem so creştem; şi, lucru mai greu încă, să vedem cum o să facem faţă cheltuielilor de îngrijire a fetiţei noastre!..:

– Îngrijirea... te priveşte pe tine, sări scundacul, arţăgos.

– Nu chiar în totul, răspunse lunganul. Şi apoi mai este chestiunea hranei...

– Asta-i adevărat, se învoi celălalt, neputincios în faţa unui asemenea argument.

– Ei şi atunci?

– Să ne ocupăm de ceea ce este mai urgent!... Aveai cei două mii de scuzi primiţi de la omul acela...

– Care i-a ucis tatăl!... Nu-mi trebuie banii ăştia!

– Totuşi!...

– Sunt bani blestemaţi.

– Blestemaţi până la un anumit punct.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să spun că banii ăştia nu i-am câştigat... că mai degrabă i-am smuls... căci, în sfârşit, nu am îndeplinit nici una din condiţiile cerute.

– Hm, făcu Folavril, ăsta mi se pare a fi un temei amăgitor.

– Să nu întrecem măsura în gingăşie, prea vrednice prieten şi să nu ne arătăm mai catolici decât papa. Cei două mii de scuzi daţi de un ticălos pot fi purificaţi; să-i purificăm!

– Cum?

– Dezlegându-1 de păcate pe cel care îi are asupra lui.

— Eu sunt acela, zise lunganul târâie-spadă, arătând punga primită de la baronul de Souvré.

– Atunci pleacă-ţi cu umilinţă capul şi răspund e-mi.

– Dă-i drumul!

Malvenu începu, de îndată ce prietenul său se aşeză în poziţia cerută:

– *Ego te absolvo a pecatis tuis.*

Folavril răspunse:

– *In nomine Patris et filii et spiritus sancti.*

Apoi într-un glas:

– Amen.

– Ei, acum, declară bondocul, banii sunt curaţi ca zăpada!

– Pe dracu, eu îi văd galbeni, zise Folavril, privind gologanii ce străluceau prin ochiurile pungii.

– Fiindcă gologanii ăştia sunt de aur! — Adevărat

grăieşti!

Temerile spurcatului la gură, acum aproape convertit prin respect şi iubire, se înnoiră însă.

– Şi când banii ăştia s-or termina? întrebă el.

– O să facem rost de alţii!

Folavril se sumeţi:

– Nu vreau să mă mai întorc la *Samaritaine*!

– Nici eu.

– Atunci cum o să facem?

– Uită-te.

– Ce sunt astea?

– Hîrtii!

– Cele jefuite de la nenorocitul conte!

– Voia să le ducă regelui, insinua Malvenu.

– Ei şi?

– Ei şi, ca tată al copilului, jur să împlinesc această dorinţă. I le voi duce...

– Cui?

– Domnului de Louvois care este, zice-se, un braţ al regelui.

– Tu? strigă Folavril, buimăcit de atâta îndrăzneală.

– Eu! răspunse Malvenu.

Apoi adăugă:

– Înainte de a ne odihni puţin şi în aşteptarea norocului care fără îndoială că o să se ivească, să jurăm împreună: tu, ca mamă, eu ca tată, că vom iubi copilul acesta, că-1 vom ocroti şi creşte potrivit obârşiei sale.

Cei doi aventurieri întinseră solemn braţul drept deasupra patului în care dormea sărmana fiinţă ce nu ştia nimic; iar jurământul urcă din inima lor spre cer.

Acestea fiind îndeplinite, se aşezară pe podea, într-o poziţie priincioasă, astfel că peste câteva minute un zgomotmult asemănător unor foaie de potcovărie se îngemăna cu blinda răsuflare a pruncului.

La câteva zile după scena mai sus povestită, strada Plâtriere — în prezent denumită Jean-Jacques Rousseau — se afla în mare frământ.

Doi seniori se instalau într-un vechi palat al intendan-tului Bouillon, aducând mobilier nou-nouţ. Mobilierul acesta, pe care curioşii rânduiţi şiruri-şiruri în faţa uşii îl amănunţeau bucată cu bucată, întrecea cu mult unul obişnuit; se trase astfel încheierea că noii locatari ai vechii locuinţe trebuie să fi fost oameni de obârşie înaltă. Venirea lor însăşi puse şi mal tare în uimire pe toţi acei gură-cască, deoarece unul arăta ca un uriaş uscat, ca o scrumbie sărată, iar celălalt scund şi pântecos. Şi unul şi altul erau înzorzonaţi cu satenuri, catifele şi aur. Dar clevetirile nu mai cunoscură margini când sosi şi o normandă voinică, cu. obraz proaspăt, eu sâni rotunzi, purtând pe braţe o fetiţă adormită.

– O dădacă! îşi spuseră cu toţii, într-adevăr, nu se înşelau. Era o dădacă. Dar toate presupunerile se opriră aici, căci din ziua aceea nimeni nu a mai văzut nici femeia, nici copilul. Cine erau noii veniţi?

O vom afla curând, când vom şti ce li s-a mai întâmplat contelui d'Ablincourt, contesei Inès, soţia lui, şi cavalerului Georges d'Artagnan, aflat acum sub înalta oblăduire a lui Athos, conte de La Fere.

XVIII
PLACE ROYALE

Şaisprezece ani s-au scurs de la întâmplările aici amintite.

Şaisprezece ani cumpliţi pentru unele dintre personajele noastre, plăcuţi şi plini de încântare pentru altele, întunecaţi şi străbătuţi de frământări pentru eroul nostru Georges d'Artagnan.

Multe la număr sunt faptele petrecute în acest lung răstimp.

Ducele Hernan de Sandoval y Palomas se săvârşise din viaţă. Prin urmare întreaga sa avere revenea fiicei sale. În ciuda numeroaselor fapte urâte pe care Bogatul-Duce le urzise, în ultima clipă, spre a o dezmoşteni.

Dar în vremea aceea, vreme în care cuvântul succesiune dădea naştere unor aprige conflicte între toate guvernele şi, cu deosebire, între cele ale Franţei şi Spaniei, parlamentele, alcătuite în mare parte din jurisconsulţi, fie francezi ori spanioli, se fereau să se arate prea severi în materie de moştenire şi erau mai mult decât binevoitori cu supravieţuitorii posesori ai unui titlu oarecare.

Prin urmare contesa Inès dAblineourt devenise, în urma acestui nou doliu, nespus de bogată.

Cu puţin înainte de a primi nesperata moştenire, moartea Mariei Tereza o făcuse pe Inès să plece de la Curte, unde dealtfel nimeni nu o văzuse arătându-se. Stăpânită necontenit de nădejdea că-şi va regăsi fiica, ea nu voise să părăsească Parisul, căci instinctul matern îi spunea că acolo o va revedea, de avea să-i fie dat s-o revadă vreodată. Se retrase în strada Bourbon — acum strada Lille — într-o casă

încântătoare, clădită după gustul ei. Acolo, vrând să curme orice clevetire şi socotind de prisos a da cuiva vreo explicaţie privitoare la trecutul ei, ea hotărî să reia numele tatălui, astfel că deveni, pentru toată lumea, ducesa de Sandoval.

Cei săraci, neştiindu-i titlul, îi spuneau doar buna „doamnă în negru,” căci cunoşteau sufletul milostiv al Inèsei, care, din noaptea fatală în care contele René fusese asasinat aproape sub ochii ei, nu-şi mai părăsise cernitele haine.

Carità, preacredincioasa slujnică, fu trimisă la Madrid, spre a veghea asupra unor interese cărora doar ea le ştia da de capăt. În ziua plecării acesteia, tocmai când se pregătea să ia drumul Spaniei, negresa întâlni un gentilom scund care, văzând-o, îşi stăpâni cu greu un strigăt de uimire. Oprindu-se în loc, îşi duse mâna la inimă, mur-murâncl cu un glas care, neîndoios, ar fi stârnit până şi zâmbetul celor mai nepăsători:

– Ea!... O, suflete al meu!..:

Înfrânându-şi tulburarea ce-1 cuprinsese, vru să pornească pe urmele Caritei, dar răstimpul în care stătuse ca încremenit făcuse ca neagra Venus să se îndepărteze atât cât să nu o mai poată ajunge din urmă.

Gentilomul acesta, despre care curând va mai veni vorba, deznădăjduit de neizbândă, şi pradă unei agitaţii cumplite ce lăsa urme în firea-i sensibilă şi iubitoare, îşi continuă drumul de la care se abătuse, blestemându-şi mult prea scurtele picioare.

Doamna dAblineourt, pe care de-acum înainte o vom numi ducesă de Sandoval, rămăsese aşadar

singură. Nu ieşea decât rareori, închinându-şi toate gândurile copilei răpite. Când şi când îi plăcea să treacă prin Place Royale, să privească la tinerele fete de obârşie nobilă care, la anumite ceasuri ale zilei, grăbeau într-acolo.

Place Royale era pe atunci locul de întâlnire al nobilimii. Fireşte, oamenii din popor se mai strecurau şi ei pe acolo, dar aveau grijă să se tragă mai deoparte.

Jur împrejurul statuii ecvestre a regelui Ludovic al XlII-lea, ridicată prin grija cardinalului de Richelieu, gentilomi şi doamne din lumea mare se îmbulzeau puzderie, ba chiar cu o şăgălnicie care cam lăsa de dorit; dar moravurile timpului nu vedeau nimic rău în această promiscuitate, îndrituită oarecum de îngustimea locului în care se grămădea mulţimea. Căci mulţime putea fi numită, într-adevăr, toată lumea aceea adunată în minunata piaţă, a cărei singură podoabă era statuia mai sus-amintită, ce se înălţa ân chiar mijlocul ei.

Abia la 25 aprilie 1783, o hotărâre a consiliului regal preciza că două şiruri de arbori aveau să fie plantate îndărătul grilajelor, arbori ce se mai văd şi astăzi, spre marea bucurie a doicelor şi supraveghetoarelor de copii care, vara, trag folos de pe urma umbrei frunzişului.

Într-o zi, pe când ducesa stătea aşezată la locul ei obişnuit, adică lângă lectică, privind tăcută şi tristă la acel du-te-vino al oamenilor ce se plimbau, atenţia îi fu cucerită de o frumoasă fată însoţită de doi gentilomi de aleasă nobleţe, după cum lăsa să se ghicească ţinuta lor ţeapănă, tacticoasă. Şi, lucru

ciudat, cei doi seniori aflaţi în puterea vârstei, dar foarte diferiţi ca înfăţişare, manifestau faţă de tânăra fată aceeaşi grijă, aceleaşi atenţii; am putea spune chiar, aceeaşi privire duioasă, părintească.

Oricum, aveau o înfăţişare tare neobişnuită.

Unul, pe cât de înalt, pe atât de voinic îşi purta cocoţată şi aproape pierdută între umerii largi o faţă mică, de o slăbiciune jalnică, alcătuită aproape în întregime din osatura nasului coroiat. Se vedea că rotunjimea trupului acestui bărbat fusese rodul unui exces de hrană aleasă şi al mulţumirii de a trăi, că nici o emoţie, fie ea cât de măruntă, nu-1 tulburase.

Celălalt, tare scurt în picioare, încât ai fi zis că merge în genunchi, avea un trup mic şi slab de te înfricoşa; dar, printr-o nepotriveală pe care cu greu am putea-o tălmăci, faţa-i lată şi rotofeie părea rezistentă la orice simţire întristătoare care, poate, s-ar mai fi putut naşte în strâmta ei carcasă. Cind şi când, buzele lui groase se deschideau şi slobozeau un fel de mârâit care avea pretenţia de a trece drept suspin; suspin drăgăstos, fireşte, căci ochii omuleţului ardeau de o înfocare în care se citea o nepotolită patimă, gata oricând să ţâşnească. Se ofilea din dragoste. Celălalt se îngraşă de bunăstare şi fericire.

Când ajunseră în dreptul ducesei, aceasta auzi următoarea conversaţie:

– Conte, zicea cel mărunt către lunganul, care o ducea de braţ pe tânăra mai sus pomenită.

– Marchize? îi răspundea acesta.

– E ora trei!... E rânclul meu!

– Trei fără cinci, marchize!

Zicând acestea, fiecare scoase din buzunar un

ceasornic mare.

– Pare-mi-se că ţi-a rămas în urmă, conte.

– Ba, mai degrabă cred că ceasul dumitale e înainte.

– Pe dracu, făcu bondocul, lovind a ciudă cu piciorul în păinânt.

Lunganul îl privi mânios şi rosti grav:

– Marchize, fără înjurături în faţa fiicei mele!

– Ba-i a mea! sări ca ars omuleţul, zis marchiz.

– A noastră! îl îndreptă, înţclepţeşte, cel înalt, dăruit cu titlul de conte.

Fata, care până atunci schiţase un zâmbet încântător, interveni luându-şi mâna de pe braţul contelui:

– Liniştiţi-vă!... Liniştiţi-vă!... murmură ea cu glas duios, cu un glas care o făcu pe ducesă să se înfioare.

Apoi, privindu-i pe amândoi şi înflorindu-şi mai tare surâsul:

– O, ce taţi urâcioşi! Veşnic îşi supără fata!

– Marie! făcură într-un glas contele şi marchizul.

În clipa aceea orologiul bisericii Sfântului Paul bătu de trei ori.

– Iată o muzică menită a vă pune de acord! reluă încântătoarea copilă. Şi adăugă, luându-1 de braţ pe scundac: E ora trei, tăticul marchiz intră în drepturile lui.

– Îngăduie-mi, fetiţa mea, îngăimă contele.

– A mea! îl întrerupse marchizul.

– A noastră, fie! încheie contele. Era două şi cinci minute când am ieşit din casă.

– Îmi pare rău pentru tine, constată marchizul cel scund, dar mi-a venit rândul şi profit ca să-mi plimb

fata!

– A mea!

– A noastră .

Şi trecură mai departe, sporovăind întruna.

Fără să încerce a-şi lămuri pricina tulburării ce o năpădise pe neaşteptate, ducesa urmări cu privirea cele trei personaje dar nu putea, oricât ar fi vrut, să-şi desprindă ochii de ia fermecătoarea copilă.

– Cine sunt gentilomii aceştia, draga mea contesă? întrebă ea pe o doamnă în vârstă, una dintre prietenele aşezate lângă ea.

– Scumpă ducesă, răspunse doamna, care nu era alta decât contesa de Brionne, nu prea ţi-aş putea spune. Îi văd pentru prima oară... Fata este încântătoare!

Ducesa nu mai răspunse, dar gândi:

– Aşa ar arăta acum micuţa mea Lilias.

Apoi, dintr-o dată, către purtătorii lecticii:

– Să mergem acasă! Ducesa urcă, iar valeţii porniră.

Dar abia trecură de piaţă, că un vălmăşag de oameni îi sili să se oprească. Cu toţii alergau, se îmbulzeau, care mai de care să ajungă primul. Fireşte, se întâmplase ceva neobişnuit.

Scoţându-şi capul prin portieră, ducesa zări în braţele unui tânăr şi chipeş cavaler pe fata ce abia trecuse. Alături de tânărul gentilom, fiindu-i gardă parcă, marchizul.şi contele, tremurători şi albi ca varul, căutau din ochi un scaun liber pe care să-şi poată aşeza copila leşinată.

Ducesa coborâ, îşi croi drum prin mulţime, fără să-i pese de bombănelite mai mult sau mai puţin

cuviincioase Stârnite de gestul ei necugetat şi ajunse la locul întâmplării. Acolo înţelese şi mai bine despre ce era vorba. Cei doi seniori, atât de nepotriviţi unul lângă celălalt, se încăieraseră cu nişte tineri zănateci, care îşi bătuseră joc de făloşenia lor, blagoslovindu-i cu tot soiul de glume necuviincioase şi care nu voiseră a se potoli nici în faţa atitudinii războinice a celor care îşi îngăduiseră să-i ia peste picior.

Uriaşul cu faţa trasă şi scundul său prieten nu erau, într-adevăr, oameni în stare să rămână nepăsători în faţa unor asemenea obrăznicii. Trăgându-şi spada, voiseră să-şi facă dreptate, ceea ce îngrozi copila; ea scosese un ţipăt şi ar fi căzut, de n-ar fi prins-o în braţe un tânăr şi frumos gentilom, care se afla lângă ea, nu vom spune din întâmplare, ci dimpotrivă.

Zăpăciţii făptaşi ai acelui scandal mărunt, văzând că lucrurile puteau lua o întorsătură proastă, şi prea puţin dornici de a ţine piept celor două spade pe care le bănu-iseră a fi de mare forţă, se făcuseră nevăzuţi în dreapta şi în stânga, pierzându-se prin mulţime.

Ducesa Inès bănui mai mult decât auzi cele petrecute, iar inima-i milostivă o îndemnă să ofere îndatoritorului gentilom scaunul ei pentru fată. Cu părere de rău parcă, tânărul o aşeză.

Nemaiavând în faţă decât oameni cu totul străini de necugetata faptă a acelor tineri şi gălăgioşi seniori, contele şi marchizul îşi vârâră spadele în teacă, plini de demnitate; apoi, plecându-se în faţa ducesei, îi mulţumiră prin cuvinte calde, pentru cât de prevenitoare se arătase.

– Nu merit osteneala de a-mi mulţumi atâta,

domnilor, murmură ea. Am făcut ceea ce oricare altul ar fi făcut în locul meu. Apoi şovăind şi întrebătoare: Unde trebuie să conducă valeţii mei pe domnişoara?...

Cei doi părinţi ai tinerei fete înţeleseră discreta întrebare şi răspunseră într-un glas:

– Domnişoara dAvrifol... zise uriaşul conte.

– De Bellevenue! adăugă scundul marchiz.

Apoi, ridicând privirea spre a şi-o aţinti asupra ducesei, acesta mai adăugă:

– Nu găsim cuvinte să vă mulţumim, doamnă, şi, de n-ar fi să îndrăznim prea mult, v-am ruga să binevoiţi a merge până la capăt cu bunăvoinţa şi să porunciţi purtătorilor lecticii să o ducă pe fată până la casa noastră...

– În strada Bretonvilliers, încheie celălalt.

– Nu e nici o îndrăzneală, domnilor, le răspunse ducesa şi mă simt prea fericită de a vă putea face acest mic serviciu... Arătaţi-ne drumul, domnilor...

Contele şi marchizul făcură o plecăciune. Se pregăteau tocmai să meargă în fruntea alaiului, când îl băgară în seamă pe gentilomul care o ţinuse în braţe pe copilă. Nemişcat, cu totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui, o sorbea din ochi pe tânăra fată, care între timp îşi venise în fire.

Privirile li se întâlniră. Aburul unei sfielnice rumeneli năvălise în obrajii fetei, în timp ce inima lui tresaltă de o dulce simţire.

– Domnule, începu marchizul, vă mulţumim din inimă pentru ajutorul pe care ni l-aţi dat.

– Fără dumneata, întări contele, fiica noastră ar fi căzut; ai prins-o în braţele dumitale; îţi mulţumim!

Apoi, o porniră şi ei, mergând alături de lectica în

care ducesa se aşezase lângă fată.

Tânărul gentilom abia apucă să răspundă mulţumirilor celor doi prieteni. O clipă, privirea lui însoţi micul alai. Apoi, scuturându-se de moleşala ce pusese stăpânire pe el, se întrebă:

– Unde i-am mai văzut oare pe cei doi?

După aceea, depărtându-se gânditor şi nu fără a-şi răsuci în câteva rânduri capul după cei de care se despărţise şi care păşeau încet, adăugă pe un alt ton:

– Strada Bretonvilliers!

După ce ieşi din Place Royale, traversă strada Saint-Antoine şi, ajuns în cea denumită Lions-Saint-Paul, intră în palatul contelui de La Fere.

Gentilomul acesta — cititorii noştri au şi ghicit desigur — nu era altul decât cavalerul Georges d'Artagnan.

De când fusese adoptat de către contele de La Fere, trecuse prin felurite trepte potrivite cu vârsta; mai târziu îşi văzuse împlinit visul vieţii: devenise muşchetar al regelui.

În trecerea lor anii făcuseră din adolescentul de odinioară un bărbat generos şi viteaz, însuşiri ce nu-i fuseseră niciodată străine.

Acum era un tânăr chipeş, de douăzeci şi opt, douăzeci şi nouă de ani, cu trăsături regulate şi expresive, încadrate de un păr auriu, lung şi mătăsos; o mustaţă de aceeaşi nuanţă, răsucită la colţurile buzelor, împrumuta gurii sale o anume fineţe, pusă în lumină, la rândul ei, de dinţi de un alb strălucitor. Un zâmbet trist, care adesea părea întipărit pe buzele lui, se armoniza cu ochii mari, albaştri, de o neînchipuită blândeţe, în care puteai totuşi desluşi o flacără vie,

gata să ţâşnească la cel mai uşor imbold.

Luptase mult, se distinsese pe diferite câmpuri de bătaie şi, prin aceasta însăşi, dobândise renume, care îl aşezase cu mult deasupra tinerilor seniori.

Contele de La Fere, care nutrea pentru el o dragoste vie şi care, din pricina vârstei, părăsise funcţia de căpitan-locotenent al Muşchetarilor Cenuşii, îl făcu şi pe Georges să iasă din armată, după ce dobândi titlul de gentilom al Curţii.

Contele voia chiar mai mult decât atât: neavând urmaşi direcţi şi temându-se ca nu cumva după moarte averea să-i fie înhăţată de străini ce s-ar fi declarat îndreptăţiţi să şi-o însuşească, dorea ca cel pe care îl socotea ca şi fiul său să devină moştenitorul său şi încă fără nici o îngrădire.

Fireşte, Georges îşi dădea seama de binefacerile cu care contele voia să-1 copleşească şi nimic nu ar fi putut întuneca viitorul acesta strălucit pe care îl vedea răspândind lumini înainte-i, dacă amintirea Teresinei, a mamei sale, nu l-ar fi cufundat, clipă de clipă, într-o adâncă tristeţe.

Mama sa!

O, cât de mult o căutase, cât o mai căuta încă!

Numele, averea, chiar viaţa şi le-ar fi dat numai să o mai revadă, să i se arunce în braţe, pentru a o îmbrăţişa şi a-i striga: „Eu sunt fiul tău... Fiul tău... Priveşte-mă!... Recunoaşte-mă!...”

Dar ceea ce îi sporea suferinţa era ghâdul că cea care îi dăduse viaţă îşi pierduse minţile; oare cum se descurcase ea în situaţia aceea nenorocită în care îi fusese dat s-o vadă? De nu murise — ceea ce pentru ea ar fi fost poate mai bine — ce se alesese din viaţa

ei?

Foarte adesea, după cele istorisite de către Athos, se întorsese în acea parte din Ile-aux-Vaches, pe care o străbătuse în noaptea asasinatului; chiar dacă vizuina femei mai exista, ea părăsise desigur insula în aceeași funestă noapte, pentru a nu se mai întoarce.

Dar nimic! Nici urmă a fiinţei iubite pe care, probabil, nepăsătorii o loveau cu piciorul, după ce îi făcuseră.pomană cu vreun coltuc de pune. Aceste închipuiri izvorâte din dragostea-i de fiu îi lăcrimau deseori ochii.

Mulţi alţii în locul său s-ar fi mângâiat, aruncându-se în braţele curtezanelor, nu puţine dealtfel. Mai ales doamnele de obârşie înaltă îşi făceau un punct de onoare din a-și înşela ori bărbaţii, ori ibovnicii.

Georges trecuse prin această mocirlă aurită, fără a se mânji câtuşi de puţin. Nu că ar fi fost vreun ins deosebit, dar îi era silă să se dăruie fără ca inima să-şi fi spus cuvintul.

Există o clipă în care cel mai stăpânit în ale iubirii simte totuşi o tresărire; o privire, un gest, un cuvânt, o stare a spiritului şi iată că toate hotărârile luate pentru a se împotrivi acestui simţământ divin se risipesc prin farmec, lăsând drum liber patimii care cotropeste şi cucereşte fiinţa toată.

Asemenea frământare venise să se adauge celorlalte suferinţe pe care cavalerul le îndura din pricina mamei pierdute.

Iubea!

Întâmplarea îi scosese în cale o tânără fată care îl mişcase adânc. Dacă ea ar fi dispărut după această primă întâlnire, uitarea ar fi venit desigur. Dar încearcă să înfrunţi destinul, providenţa ori

fatalitatea! A mai întâlnit-o... fără voie? Nicidecum! Ca povestitori de bună-credinţă, trebuie să mărturisim că el însuşi a încercat să o revadă.

Ea îi apăruse în faţă, tot în Place Royale, opt zile nai nte de întâmplările amintite.

Nici nu se gândea să se întrebe cine anume era? Mult prea retras pentru a încerca să culeagă vreo informaţie, el se mulţumi să o privească, să o contemple, să o admire şi cu cât privirile lui se îndreptau mai mult asupra tinerei fete, cu atât inima îi bătea mai nebuneşte.

Iubea!

Ce-a simţit oare când cea căreia îi şi închinase o atât de adâncă iubire îi căzuse pâlpâitoare în braţe? N-ar fi putut spune. Sîngele i se oprise, năvălindu-i în inimă. O clipă crezu că şi el avea să se prăbuşească... Dar asemenea emoţii sunt, din fericire, trecătoare. Simţindu-i trupul gingaş şi plăpând, el tresări. Obrajii palizi se împurpurară deodată; ochii îi scânteiară puternic, iar când simţi suflarea caldă, înmiresmată a fetei, mângâindu-i faţa, se înfiora şi închise ochii, pentru a rămâne mai multă vreme sub vraja care-1 încerca.

Nepăsător la ceea ce se spunea şi se petrecea în juru-i, el aşezase, cu mişcări automate, preţioasa comoară în lectică. Mulţumirile ce i se aduceau le auzise ca prin vis. Dar aceasta a însemnat şi sfârşitul acelei dulci simţiri care-i covârşise fiinţa. Glasurile acelea le mai auzise... Dar unde?

Un nor îi trecu prin faţa ochilor, iar când acesta se destramă, el se simţi, fără să-şi poată lămuri pricina, pradă unei tristeţi şi mai grele decât cea încercată înainte de a-şi fi dăruit inima.

Era clipa în care se întrebase:

– Oare unde i-am mai văzut eu pe oamenii aceştia? Lectica ajunse curând în strada Bretonvilliers şi intră

Într-un palat mic cu o înfăţişare dintre cele mai vesele. Ducesa nu voi să părăsească fata. Cărui sentiment i se supunea ea intrând în salonul unde, în faţa celor doi taţi ai ei, Marie îi mulţumi din nou? Fără îndoială că n-ar fi ştiut spune.

– Doamnă ducesă, grăi tânăra fată, vă cer îngăduinţa de a veni să vă văd, spre a vă încredinţa încă o dată de toată recunoştinţa mea.

– Spre a mă încredinţa de recunoştinţa dumitale; copilă dragă, răspunse ducesa surâzând! Ce cuvinte mari! Spune mai degrabă pentru a-mi prilejui plăcerea de a te revedea şi de a te cunoaşte mai bine!

– O, doamnă...

– Nu-mi mulţumi, o opri ducesa, căci eu sunt aceea care îţi voi fi, din inimă, îndatorată.

– Nu înţeleg, doamnă...

– Nu ştiu ce simt când te văd, când îţi aud glasul dulce. Ai darul de a alina adânca suferinţă ce mă bântuie de la pierderea fiicei mele.

– Ah! făcu copila, aţintind asupra ducesei ochi mari, uimiţi.

– Ar fi acum de vârsta dumitale, reluă ducesa.

Apoi, după câteva clipe de tăcere în care îşi înăbuşi un hohot de plâns.

– Cum te numeşti, copila mea?

– Marie.

Neclintiţi, neştiind cărei pricini să-i atribuie tulburarea care-i cuprinsese, contele şi marchizul

ascultau.

Stăpânindu-se, ducesa urmă pe un ton aproape glumeţ: — Va să zică aşa, domnişoara Marie...?

– DAvrifol, adăugă contele.

– De Bellevenue, sări ca mai înainte marchizul.

– Două nume? întrebă marea doamnă zâmbind.

– Amândouă numele nu fac decât unul, doamnă, răspunseră într-un glas cei doi prieteni.

– Foarte bine, domnilor; dar dacă relaţiile noastre nu se opresc aici, după cum se pare şi după cum aş dori, v-ar supăra oare să-i spun domnişoarei doar Marie?

– Nicidecum, doamnă.

– Pentru dumneata, domnişoară Marie, voi fi oricând liberă, se grăbi să spună ducesa; şi pentru dumneavoastră, domnilor, adăugă ea adresându-se celor doi gentilomi care, puşi parcă în mişcare de acelaşi resort, făcură o plecăciune adâncă întrebând:

– Doamna...?

– Ducesă de Sandoval, cu locuinţa în strada Bourbon.

– Nu vom uita, doamnă ducesă, spuse contele.

– Şi vom avea onoarea să vă facem o scurtă vizită, adăugă marchizul.

– Câteva vizite, încuviinţă ducesa, zâmbind. Apoi, întinzând tinerei fete mâna:

– Pe curând, domnişoară Marie!

La atingerea acelei mâini micuţe care se cuibărise într-a ei, ducesa tresări pe neaşteptate.

– Ce aveţi, doamnă? întrebă, mirată, fata.

– Nimic!... Nimic, copila mea. Pe curând.

Şi înfrânându-se spre a-şi recăpăta calmul, ducesa

salută încă o dată, ieşi din salon, intră în curte, însoţită de stăpânii casei şi urcă în lectica ce porni pe dată.

Când contele şi marchizul se reîntoarseră în salon, tânăra fată — pe care de-acum înainte o vom numi Marie — îi privi; apoi, străduindu-se să-şi ia un aer sever şi să-şi îngroaşe glasul, le spuse:

– Domnilor taţi, nu mă feresc a vă spune că purtarea voastră merită cele mai aprige mustrări.

Cei doi bărbaţi îşi plecară capetele, aducând foarte tare cu nişte copii care îşi aşteaptă pedepasa.

– Ei bine, vă daţi în spectacol când sunteţi cu fata voastră?

– Marie, bâiguiră contele şi marchizul.

– Vai, ce urât! urmă copilul teribil.

– Îşi bătea joc de noi, lămuri încetişor contele.

– Aproape că ne insultau, apăsă şi marchizul.

– Nu trebuia să auziţi! îi certă Marie, muşcându-şi buzele pentru a nu pufni în râs.

Apoi adăugă, păstrându-se anevoie serioasă...

– Meritaţi o pedeapsă şi o să v-o dau.

Contele şi marchizul îşi ţineau privirile plecate şi nu cutezau să se uite la ea.

Ea se apropie încet şi se aşeză între ei:

– Haide, domnilor taţi, mărturisiţi-vă curajos greşelile!

Marchizul cel scund îşi înălţă încet capul, în timp ce lunganul conte încerca să şi-1 plece, spre a se apropia cât mai tare de obrazul fetei.

Marie îi privea surâzând ciocănindu-şi uşurei obrajii proaspeţi cu cele două degete arătătoare.

– A, strigară ei într-un glas. Urmară două pupături

zgomotoase.

– Încă o dată! mai vrură ei, ţuguindu-şi buzele.

Dar Marie se desprinse uşor, zicându-le:

– Şi cu pedeapsa voastră cum rămâne?...Nu! Nu! Nu!...

– Poate diseară, dacă sunteţi cuminţi.

Apoi, înveselită de descumpănirea celor doi taţi, alergă, vioaie şi uşoară, spre odaia ei.

XIX

CUM PUTEAI DEVENI CONTE SAU MARCHIZ ÎN ANUL DE GRAŢIE 1678

La numai câteva clipe după ce se închise uşa, lunganul conte, încredinţat că tânăra fată nu-i putea vedea, nici auzi, se îndreptă spre tovarăşul său, răcnind cu glas de tunet:

– Jupân de Malvenu!

Marchizul, care nu era altul decât vechea noastră cunoştinţă, mult prea simţitorul îndrăgostit de Carita, după cum tovarăşul său nu era altul decât iubitorul de sudalme, răspunse cu nepăsarea-i obişnuită:

– Jupân de Folavril!

De când devenise conte, Folavril îşi mai zăgăzuise gura. În privinţa izbucnirilor necuviincioase. De i se mai întâmpla uneori să înjure, niciodată însă în faţa Mariei, o făcea cu anume demnitate, citându-şi înaintaşii, toţi regi de-ai Franţei ori de aiurea.

– Pe toate evangheliile! exclamă el, sau drace

împieliţat, cum zicea Hernic al patrulea, mă scoţi din fire, jupâne!

– De ce?

– De ce? De ce?... Pe cinstea mea de gentilom! după cum se jura Francis întâiul, fiindcă ai sărutat-o pe fata noastră înaintea mea.

Apoi, cu mişcări nervoase, într-atât de mare îi era nemulţumirea, Folavril deschise un sipet vechi de stejar, scoase o sticlă de dimensiuni respectabile şi un pahar de cel puţin o jumătate de oca, punând totul pe o măsuţă în faţa căreia se aşeză.

– Ai fi putut scoate două! observă Malvenu cu glas tânguitor.

Umerii uriaşului schiţară o mişcare de dispreţ; cu toate acestea se ridică, se duse din nou la sipet, mai scoase un pahar şi spuse:

– Stai jos!

– Toarnă! răspunse Malvenu, aşezându-se în faţa tovarăşului său.

Când paharele fură pline, fiecare luă câte unul. Privirile li se întâlniră; atunci, şi unuia şi celuilalt i se păru foarte hazoasă mutra gravă a fiecăruia, astfel că pufniră în râs, cu atât mai tare cu cât încercau să se stăpânească.

– Mare nătărău mai eşti! rosti tare Folavril.

– Oricum, m-ai întrecut! i-o întoarse cel scund.

– De vreme ce îţi ceri iertare, mi-ar sta rău să-ţi mai port pică.

– Dar nu-ţi cer iertare, mii de milioane de…

– Taci! îi curmă vorba Folavril, cântăreşte-ţi vorbele, căci altfel ai putea să pierzi preţuirea mea, adică a unui om de lume!

– Dar şi tu înjuri zdravăn, nu te-ncurci!

– Nu-i adevărat, nu fac decât să repet cuvinte rămase vestite, de vreme ce s-au înnobilat, rostite fiind de buze regeşti... Să mă ia dracu!...

– Ei, asta n-a mai spus-o nici un rege...

– Iertare, majestatea sa Ludovic al Xll-lea îl pomenea adesea pe împieliţat; dar deocamdată nu de asta-i vorba; contele d'Avrifol îşi aminteşte de vremea în care nu era decât căpitanul Folavril! Haide, jupâne, ţine-mi piept!

Şi ciocniră.

– Nu-i deloc rău vinul ăsta, îşi dădu cu părerea Malvenu, plescăind.

– Şi unde mai pui că mă arde o sete diavolească, micuţule. Mai toarnă unui.

– Conte!... Un pahar ajunge!

– Nici gând, amice!

– Căpitanul Folavril uită adesea că astăzi este conte d'Avrifol.

– Ei, nu uit defel! Sunt conte d'Avrifol, e-adevărat!..: Sunt bogat, şi asta e-adevărat! Dar nu-s astea pricini care să poată sili un om să moară de ţâfnă!

– Frumoasă pildă pentru fiica noastră! făcu Malvenu.

– Fleacuri, gândi cu glas tare Folavril devenit visător; mai tristă pentru biata copilă este aparenţa aceasta de înrudire cu doi şnapani de teapa lui jupân Malvenu şi a căpitanului Folavril, îmbogăţiţi în urma unei mici mârşăvii!

– Căpitane!

– Să spunem o josnicie, pastele lui Dumnezeu!

cum înjura şmecherul acela de cumătru Ludovic al Xl-lea, şi să nu mai despicăm firul în patru!

– Fie! preavrednicul meu prieten.

– Şi... Cine a săvârşit această josnicie? întrebă Folavril răspicat.

– Eu, ce-i drept! răspunse asociatul său, dar cu învoirea ta.

Şi adăugă, vorbind mai încet:

– Mulţumită hârtiilor găsite asupra...

– Nu-mi mai aminti de noaptea aceea! —

– Nici eu nu ţin să mi-o amintesc! răspunse Malvenu:

După un răstimp adăugă:

– În sfârşit, datorită acelor hârtii înmânate de mine marchizului de Louvois, care părea să ţină mult la ele, pesemne pentru a-1 sluji mai bine pe rege, am ajuns iute la aceste onoruri şi bunăstare, de care astăzi eşti atât cte mândru, conte.

– Nobleţea obligă! oftă Folavril.

Fu rândul lui Malvenu să ridice dispreţuitor din umeri.

– Frumoasă nobleţe! făcu el.

– Cum spui?

– Spun că n-aş fi azi marchiz, după cum nici tu n-ai fi conte, dacă tezaurul regesc n-ar fi fost înglodat în datorii.

– La urma-urmei am plătit pentru asta, răspunse cu aer nevinovat Folavril.

– 20 de livre fiecare...

– Nu noi am hotărât preţul, ci administratorul general al dărilor... Iar edictul regelui înseamnă destulă acoperire.

Omul spunea adevărul. Edictul acesta al lui Ludovic al XIV-lea era redactat în felul următor:

„Maiestatea sa îngăduie prin voinţa sa tuturor celor care au înregistrat sau îşi vor înregistra titlurile lor de nobleţe, să se bucure de ele fără a fi cercetaţi pentru purtarea aşa-ziselor titluri, nici în trecut, nici în viitor şi fără să fie traşi la răspundere în nici un fel.”

Concesiunea aceasta păru atât de atrăgătoare, încât mulţi şovăiră, la început, să se ducă la biroul de înregistrare; se temeau să nu fie vorba de vreo neînţelegere; dar o nouă hotărâre spulberă orice scrupule şi, curând toţi spiţerii, toţi hangiii, toţi croitorii, peruchierii şi alţii dădură fuga, în schimbul a 20 de livre, sumă hotărâtă de un anume Adrien Vainer, târgoveţ din Paris şi administrator al dărilor privind noua carte a titlurilor de nobleţe, dădură zor, am spus, să-şi înregistreze blazonul.

Persoanele care în afară de blazoane doreau să aibă titluri trebuiau să plătească o taxă mai mare.

Atunci au apărut nu numai în Paris, dar chiar şi în provincie, o mulţime de oameni care se făleau cu ecusoane sau blazoane alese după plac, excepţie făcând, totuşi, cele imprimate cu o coroană, care aparţineau unor titluri vechi, precum şi cele alcătuite din flori de crini cusuţi pe câmpuri azurii ale Casei Franţei, sau cele aparţinând unora care obţinuseră concesiune specială.

Măsura aceasta aduse tezaurului şapte milioane de franci. Pe vremea aceea statul recurgea la orice mijloace.

– Dar nu-i mai puţin adevărat, reluă Malvenu,

clătinând din cap, că nu suntem decât nişte parveniţi de rând.

– Fir-ar să fie! cum zicea Carol al VIII-lea, i-o întoarse repede Folavril, am răscumpărat pe multe câmpuri de bătaie mica noastră abatere de la legile onoarei.

– În privinţa asta sunt de aceeaşi părere cu tine! încuviinţă marchizul.

Prietenul său nedespărţit urmă:

– În timp ce îngeraşul nostru se afla la loc sigur, crescut de buna şi minunata sa doică Gertrude, noi am luat hotărârea să spălăm trecutul... Îţi aminteşti, nu-i aşa?... Am luptat cinstit pentru Franţa, pentru rege, ne-am dat sângele...

– Adesea! Foarte adesea! întări Malvenu.

– Şi de fiecare dată când îl vedeam curgând pe al meu, îmi spuneam: curaj, Folavril! rănile acestea înseamnă tot atâtea certificate de nobleţe pentru micuţa ta Marie! O dată însă am crezut că mi-a venit sfârşitul... Îţi mai aminteşti cuvintele mele de atunci?

– Fireşte, mi le amintesc... Ai căzut sângerând alături de mine şi m-ai făcut să jur că voi ocroti până la capăt pe scumpa noastră fiică.

– Iar tu mi-ai jurat, bravul meu Malvenu.

– Mai era nevoie să jur? întrebă simplu fostul aventurier, devenit marchiz, ştergându-şi o lacrimă cu dosul palmei.

– Nu! E adevărat, zise Folavril la fel de mişcat.

Şi, întinzând deodată mâna, exclamă:

– Tăia-m-ar Dumnezeu! cum zice Carol al nouălea, e fiica noastră a amândurora!

– A amândurora!

– Aşa stând lucrurile, urmă Folavril ridicând paharul, să bem în sănătatea ei!

– În sănătatea ei! răspunse Malvenu, asta vreau şi eu.

Şi din nou ciocniră paharele, pe care le goliră dintr-o răsuflare.

Binevoiască cititorul a nu ne socoti lipsiţi de măsură în privinţa blestemelor regeşti folosite de bătrânul ostaş în fiece clipă, arătând totodată şi cine le-a izvodit înjurăturile acestea au rămas istorice.

Pierre de Bourdeille, senior de Brantôme, a lăsat chiar un catren, nu lipsit de savoare, zugrăvind destul de bine firea acelora care sunt pomeniţi în el prin mijlocirea expresiei lor îndrăgite, catren care a circulat mult la vremea aceea.

– Ei, reluă Folavril mulţumit, timpurile rele au rămas departe... Şi apoi, dacă vrei să ştii, de mulţi ani mă legănam cu visul de conte!... Conte! Ce frumos sună!... Am ştiut să prind prilejul... Să-1 înşfac de păr... dacă prilejul nu e cumva chel... Pe dracu cel împieliţat! mi-am confecţionat un blazon vrednic a fi pizmuit de nobilimea cea mai veche din Franţa şi Navara.

– Îl cunosc, îi curmă vorba Malvenu, zâmbind. Două spade încrucişate pe două sticle burtoase, culcate pe un fond vişiniu stropit cu aur.

– Cu deviza: „străpung butelcă cu butelcă!” Vezi deci alegoria: spada străpunge, butelca stinge setea!...

Şi plin de semeţie, Folavril declamă:

– *Persum, desalterum*.

Apoi pe un ton aproape compătimitor:

– În schimb, nu-mi prea place ecusonul tău, micuţule.

– Din cauza căpşorului negru? oftă Malvenu.

– Da, capul acela de femeie încununat cu iederă nu înseamnă nimic... De-ar fi fost măcar un cap de bărbat, s-ar fi putut crede atunci că strămoşii tăi au luat parte la cruciade.

– În ce mă priveşte, răspunse cu aprindere marchizul, el înseamnă: dragoste până la nebunie!

Şi, nevrând să rămână mai prejos, adăugă cu glas ce exprima minunarea:

– *Amorum! Delirum*!

– Da! Şi deviza ta mă rog? îl întrebă Folavril ridicând din umeri.

– Deviza mea grăieşte limpede ce gândesc: „Pier sau mă leg!”

– „Mă prăpădesc” ar fi trebuit să spui... În sfârşit...” înseamnă că te gândeşti mereu la ea.

– Mai mult ca oricând!

– Sărmane Malvenu!

– Ce vrei? se răsti caraghiosul îndrăgostit, uite aici e înrădăcinată!

Şi se bătu peste piept, de-1 făcu să răsune ca o tobă din ţinutul basc.

– Negresa ta îţi umple capul de gânduri negre! spuse Folavril, înveselit de vorba hazlie pe care o găsise. Bagă de seamă, sărmane prieten, asta îţi poate juca un renghi!

– Mi 1-a şi jucat, răspunse tânguitor Malvenu. Nu vezi în ce jalnică stare mă aflu?

– E limpede că tu, cândva atât de rotofei, ai ajuns doar piele şi oase.

– Vai, mie! oftă nefericitul.

– Pe barba-mi roşcovană! cum zicea împăratul german Frederic întâiul, nu izbuteşti nicicum să dai de ea?

– Osteneală zadarnică... Din ziua binecuvântată — sunt de atunci şase luni — în care am întâlnit-o, lucru, ce m-a făcut să rămân pironit locului, nu am reuşit să o mai revăd.

– S-o fi întors în ţara ei.

– Tare mă tem şi sufăr cumplit! Ce fericit eşti, preavrednicul meu prieten, că nu iubeşti...

– Pe Sfântul Saint-Denis! cum exclamau cei ce se întorceau din ţara sfântă: nu sunt îndrăgostit; vezi bine cum mă îngraş!... În ce mă priveşte, adevărata fericire stă într-o masă îmbelşugată, într-un vin straşnic, menit să însoţească felurile de mâncare ce mă desfată şi, mai presus de toate, în faptul că am în faţa ochilor pe fiica noastră.

– Pe fiica noastră, bine zis. Asupra acestui lucru vreau să cred că nu o să ne mai ciorovăim... Dar fiindcă veni vorba, ai băgat de seamă tulburarea ducesei de Sandoval în timp ce sta de vorbă cu Marie?

– Da, răspunse Folavril, dintr-o dată posomorât.

– Pun rămăşag că şi pe tine asta te-a pus pe gânduri...

– La început, da; dar am alungat repede gândul ce mi-a venit.

– Ce gând?

– Am crezut o clipă că fata se afla în faţa mamei sale.

– Ia te uită, ca şi mine! se minună Malvenu.

– Ca si tine?

– Da.

– Ciudat!... Ei, şi atunci ce ţi-ai spus, ca să alungi prepusul ăsta?

– Mi-am spus că mama Mariei se numea contesa d’Ablincourt, iar că persoana care mă neliniştea îşi spunea ducesă de Sandoval!

– Ceea ce nu e deloc acelaşi lucru, băgă de seamă Folavril. Ei lasă, oricum, copilul o să rămână la noi.

– Să te audă Dumnezeu! oftă Malvenu.

Cei doi bărbaţi îşi goliră în tăcere paharele şi rămaseră adânciţi în gândurile care, neîndoios, trebuie să fi fost asemănătoare.

A doua zi chiar, încercată de un simţământ pe care nu căuta să şi-1 lămurească, Marie manifestă dorinţa de a o vizita pe ducesă, spre a-i mulţumi. Şi fiindcă „taţii” ei nu aveau a i se împotrivi niciodată, încuviinţară. Dealtfel cererea li se păru firească.

Sosiră aşadar la doamna ducesă, care le arătă aceeaşi bunăvoinţă ca în ajun.

– Cât de recunoscătoare vă sunt, spuse ea celor doi prieteni, de a fi venit cu această copilă dragă. Ea îmi inspiră, nu ştiu de ce, o simpatie cu totul deosebită.

– Simpatie pe de-a-ntregul împărtăşită, doamnă ducesă, răspunse Marie cu glasu-i dulce, căci eu însumi simt că nutresc pentru dumneavoastră un sentiment puternic pe care nu mi-1 pot lămuri.

– Eşti bună şi frumoasă!... Poate că ceea ce simţi este doar milă. Nu ţi-am spus oare că-mi aduci aminte de fiica mea?

– De ar fi vorba de milă, aş fi tristă ori de câte ori v-aş vedea; dar eu sunt veselă.

– Drăguţa mea, făcu ducesa atrăgând-o spre ea şi apăsându-şi buzele pe fruntea fetei.

– O, doamnă, murmură Marie, vă şi iubesc aşa cum aş fi iubit-o pe mama!

– Pe mama? Ce vrei să spui?

– Vai, doamnă, spun ceea ce spun poate toate cele lipsite de mângâierile unei mame!

Inima bietei femei fu aprig tulburată; doar înfrânându-şi emoţia care o cotropea se simţi în stare să întrebe:

– Cum, nu ţi-ai cunoscut mama?

– Nu, doamnă, răspunse Marie într-un dureros hohot de plâns.

Ducesa îşi mută privirile asupra contelui şi a marchizului, care, puţin stânjeniţi de întorsătura pe care o lua conversaţia, tuşeau spre a-şi ţine cumpătul.

– Iertaţi-mă, reluă ea, voi fi indiscretă, fără îndoială, dar care dintre dumneavoastră este tatăl Mariei?

– Eu! se grăbi contele.

– Eu! fu şi răspunsul marchizului.

– Amândoi? întrebă, uluită, ducesa.

– Da, doamnă, amândoi! răspunseră ei într-un glas.

– Nu prea înţeleg.

– E o istorie foarte simplă, începu contele.

– O, da, dintre cele mai simple şi nespus de mişcătoare, îi întregi marchizul spusele.

– E vreo taină la mijloc? întrebă Inès care, se vedea limpede, ardea de nerăbdare să afle cât mai multe.

Cei doi prieteni se întrebară din priviri. Fără

îndoială; întrebarea aceasta nu-i lua pe neaşteptate, căci de mult se simţeau pregătiţi să dea o explicaţie demnă a fi crezută, privind ciudata înrudire cu care atât de mult se mândreau.

Ca în toate împrejurările spinoase şi pentru a-1 scuti pe vrednicul său prieten să facă cine ştie ce declaraţie stângace, marchizul fu cel care vorbi primul.

– Vreo taină? începu el cu cel mai dulce glas, nicidecum, doamnă... Uniţi printr-o strânsă şi sfântă prietenie, contele şi eu nu ne-am despărţit niciodată...

– Niciodată! se crezu dator să întărească cel pomenit.

– Sora mea, urmă marchizul, contesa de Bellevenue:— din vechea nobilime de Saint-Ange — s-a căsătorit cu mezinul contelui, aci de faţă, cu vicontele dAvrifoI.

– Veche nobleţe din acelaşi ţinut! se auzi glasul grav al contelui.

– Şi se născu Marie, urmă marchizul, cu preţul vieţii surorii mele...

– Fratele meu cel mic a murit de inimă rea...

– Iar noi am adoptat-o pe orfană...

– Iată, doamnă ducesă, cum ne înrudim, încheiară într-un glas cei doi prieteni, plecându-şi a tristeţe capetele.

Marie plângea cu faţa în palme. Fireşte, cunoştea povestea, născocită în întregime, şi-i dăduse întru totul crezare.

Ducesa îi desprinse mâinile de pe faţă şi o sărută lung pe frunte, şoptindu-i încet, foarte încet la ureche:

– Te voi iubi la fel cum aş fi iubit-o pe ea!

Din ziua aceea dragostea ce umplea inimile celor două femei crescu necontenit, până într-atât încât nu mai putură trăi una fără cealaltă.

Strada de Bretonvilliers, situată spre extremitatea insulei Saint-Louis — stradă în care cei doi prieteni veniseră să se instaleze în urmă cu câţiva ani, spre a fugi de murdara învălmăşire omenească din strada Plâtres — nu era foarte departe de strada Bourbon, ceea ce îngăduia tinerel fete să se afle necontenit la marea ei prietenă, spre neplăcerea „taţilor” ei care îşi vedeau casa, până atunci plină de tihnă, răvăşită din temelii.

Dar Marie era atât de fericită, încât ei încercau să-şi aline mâhnirea, cu gândul că, într-adevăr, copila era fericită în tovărăşia celei ce o iubea fără de măsură.

Mulţumită acestei primeniri sufleteşti, Inès ajunsese să nu se mai gândească la fiica ei. Nădejdea de a o mai găsi, nădejde cu care atâta vreme se hrănise, pălea zi de zi şi, ciudat, fără ca lucrul acesta să-i pricinuiască durere. Marie pe care o adora luase locul celei pierdute.

Fireşte că lucrurile nu s-ar fi petrecut astfel dacă cea pe care o iubea atât ar fi fost o străină. O iubea pe Marie, fără să ştie că era chiar fiica ei, iar în dragostea aceasta pe care nu o socotea nicidecum neîngăduită, ea afla noi puteri ce s-ar fi văzut îndoite dacă ar fi cunoscut adevărul. Dar, aşa cum se înfăţişa, viaţa devenea pentru ea mai uşor de îndurat, iar asprimea doliului ei se mai îndulcea.

De încerca să-şi lămurească pricina acestei neaşteptate porniri sufleteşti, gândurile îi aduceau pe dată în faţă chipul Mariei; cealaltă, despre care nu-şi

putea alcătui nici o icoană, se mistuia în necuprinse neguri cenuşii, neguri ce o împresuraseră vreme de şaisprezece ani.

De dragul Mariei primise să se arate mai des în locurile cu lume multă; însăşi ducesa voise astfel. Încetul cu încetul, biata femeie îndepărtase hainele cernite, spre a nu oferi tinerei fete imaginea unor neostoite dureri. Mai mult decât atât, spunându-şi că Marie nu putea sta închisă în casă, că avea nevoie de distracţii, sfârşise din proprie vrere cu obiceiurile de om însingurat şi se străduia să-i înmulţească bucuriile.

Din ziua în care o serbare nautică fusese dată pe Sena, în timpul căreia strălucitoare focuri de artificii fuseseră trase în cinstea prinţului moştenitor, marii seniori şi chiar târgoveţii cei înstăriţi nu mai visau decât bărci de plăcere care îşi împrumutau formele graţioase de la gondolele veneţiene.

„Vreme de mai bine de un an Sena fu brăzdată de ambarcaţiuni dintre care până şi cele mai simple erau împodobite cu sculpturi; altele, cele mai multe la număr, erau aurite de la un capăt la celălalt”, spune o însemnare din acel timp.

Cu asemenea sport îşi umpleau aşadar oamenii vremea. Ambarcaţiunile rivalizau, nu numai în privinţa vitezei, dar şi a eleganţei... Puţin a lipsit ca Sena să devină o mică Mare Adriatica.

Ducesa se număra printre primii care puseră să li se construiască o încântătoare gondolă, într-atât de meşteşugit făcută, încât putea adăposti zece persoane fără a stânjeni mişcările vâslaşilor. Luxul nemăsurat al Speranţei — numele acestei mici capodopere

maritime — stârnea uimirea tuturor.

S-au ivit repede imitatori pe apele molcome ale marelui fluviu parizian, o flotilă care ar fi iscat până şi pizma veneţienilor, foarte mândri dealtfel de întâietatea lor în materie.

Această dintâi concesie făcută vieţii mondene avea să atragă, de la sine, altele. Ducesa îşi deschise încetul cu încetul uşile palatului; mai întâi cu sfială, apoi cu mai mult curaj, fără chiar să-şi dea seama.

Şi iată cum, la nici măcar o lună după apariţia gondolei Speranţa întreg Parisul de atunci pornise să aducă laude saloanelor ducesei de Sandoval y Palomas; şi nu puţine erau sforile ce se trăgeau pentru a dobândi îngăduinţa de a le frecventa.

În anii aceia partea strălucitoare a domniei lui Ludovic al XIV-lea se cam încheiase. Secreta sa căsătorie cu doamna de Maintenon şi înrâurirea acestei femei cu inimă aspră şi rece, nesăţioasă de putere şi de o cucernicie superstiţioasă, sileau spiritele cele mai paşnice să se arate nemulţumite, semănând chiar un sâmbure de răzvrătire printre seniorii de la Curte.

Fără să bănuiască nimic şi, oricum, fără să se fi făcut ceva pentru a apărea înnoitorul unui regat pe care toţi îl simţeau pe ducă, o dată cu energia celui ce se numise regele Soare, Filip de Orléans, viitorul regent, sfătuit întru aceasta de către abatele Dubois, fostul său educator, mai târziu ministru şi cardinal, Filip de Orléans închise aşadar ochii la uneltirile unor gentilomi care urziseră grotescul plan de a-1 detrona pe bătrânul monarh — Ludovic al XIV-lea avea pe atunci cincizeci şi şase de ani:— întru folosul tânărului

lor tovarăş de dezmăţuri.

O conspiraţie care — să ne grăbim a o spune — nu avea să dea roade, se ţesea aşadar în tainică umbră.

Situat în strada Saint-Louis-en-Ile, palatul Lambert, al cărui proprietar nu era altul decât preşedintele Lambert de Thorigny, unul dintre cei mai înfocaţi „nemulţumiţi” — astfel îşi ziceau chiar conspiratorii — servea drept loc de întâlnire a oamenilor acestora fără astâmpăr şi deplin încredinţaţi că se află pe punctul de a zdruncina Franţa din temelii.

În palatul acesta se pregătea o serbare şi, cu toate că vara era în toi, ea se vestea încântătoare. Serbarea aceasta însemna o continuare a recepţiilor din palatul de Sandoval, în ale cărui saloane, fără ca ducesa să bănuiască ceva, mulţi dintre nepotriviţii prieteni ai tânărului Filip de Orléans îşi croiseră drum, spre a se agita care mai de care şi spre a câştiga adepţi. Ei văzuseră cât de mare era înrâurirea ducesei asupra gentilomilor de orice fel, prezenţi la reuniunile ei.

Într-adevăr, tânără încă, de o frumuseţe sculpturală şi înzestrată cu un spirit superior, nu ar fi avut a spune decât un singur cuvânt pentru ai vedea la picioarele ei pe toţi seniorii aceia, dintre care cei mai mulţi râvneau la favorul de a se căsători cu această bogată, fermecătoare şi misterioasă persoană, care fusese văzută în haine cernite şi care plângea un soţ de nimeni cunoscut.

Or, partidul „nemulţumiţilor”, care număra de pe acum mulţi adepţi, avea şi numeroşi şovăitori ce ar fi trebuit legaţi prin vreun legământ solemn. Prin urmare, frumoasa ducesă trebuia neapărat câştigată

în binele cauzei şi încă foarte degrabă, spre a le fi de un temeinic ajutor. Aceasta era, cel puţin, părerea unui gentilom care, de curând şi în chip discret, reapăruse în lume.

De ani mulţi gentilomul acesta fusese nevoit să părăsească Franţa, călătorind din poruncă, silit a merge să vadă, tot din poruncă, coloniile din San Domingo şi Madagascar, dependenţe de acea faimoasă Companie a Indiilor creată în 1664, într-o vreme în care îşi aflau începutul, sub îndrumarea autorului lor Paul de Riquet, lucrările acelui frumos canal din sud ce va uni Mediterana cu Oceanul.

Peste puţin vom afla cine anume era călătorul şi dacă înrâurirea lui avea să fie bună ori rea.

XX
SĂRMANUL TATA

În timp ce în jurul ducesei Inès dăinuiau bucuria şi fericirea, un bărbat se întorcea la Paris, aproape ascunzându-şi chipul, într-atât se temea nu numai că ar putea, fi recunoscut, dar şi că ar putea stârni mila prin veşmintele-i răpănoase, mai mult chiar, prin obrazu-i veştejit, răvăşit de cea mai groaznică deznădejde.

Îmbrăcat cu o vestă scurtă a cărei culoare ar fi fost cu neputinţă de bănuit într-atât se preschimbase într-o cârpă, cu un pantalon scurt şi bufant, geamăn cu aşa-zisă vestă, precum şi cu nişte cisme care mai degrabă stânjeneau decât ajutau la mers, omul acesta

avea, totuşi, un aer de nobleţe, sporit poate şi de spada pe care o purta îa brâu.

Cu toate că oboseala, lipsurile şi amărăciunile ar fi trebuit să grăbească pentru el acul, pe cadranul timpului, nu părea să fi împlinit nici patruzeci de ani.

Se târa, istovit de un drum lung şi greu.

După ce intră în Paris prin poarta Saint-Antaine, o luă de-a lungul cheiurilor, trăgându-şi adânc pe ochi o pălărie veche.

Se lăsase noaptea, una din acele frumoase nopţi de vară, în care cerul de azur dezvăluie nestingherit dâra lăptoasă denumită în mod obişnuit calea lactee, şi atât de minunat armonizată cu miriadele de stele ce scânteiază în tării.

Omul traversă Sena pe podul Tournelles şi se îndreptă spre insula Saint-Louis. Era limpede că se afla în căutarea unui culcuş pe care îl ştia şi părea tare amărât că nu-1 recunoştea la prima vedere. În sfârşit, după ce ajunse la capătul, insulei, în acea parte cândva denumită Ile-aux-Vaches, scoase un uşor strigăt de mirare şi murmură:

– Am ajuns.

Tocmai se pregătea să se apropie de căsuţa pe care ochii săi o şi sorbeau din ochi, când deodată, în spatele lui, i se păru că desluşeşte clinchet de spadă şi zgomot de paşi. Simţurile sale chinuite îl făcură să creadă că e urmărit. Îşi duse pe dată mâna la sabie, pregătit de orice, făcu un efort spre a grăbi pasul şi ajunse îndată la însingurată căsuţă.

Fără să mai stea în cumpănă şi fără să se mai întrebe cine i-ar putea ieşi în cale, împinse uşa cu putere: ea se deschise, largă, în timp ce el se sprijini

de pervazul ei, scoţând spada din teacă.

– Cine-i acolo? auzi un glas.

Tresări. Recunoscuse glasul celui ce întrebase.

Atunci, bâiguitor, năpădit de o trăire puternică, rosti:

– Gérard! Gérard! Nu mă recunoşti?

Cel căruia îi vorbise, un soi de uriaş cu înfăţişare herculeană, rămase câteva clipe mut şi încremenit în faţa fiinţei ee-i apăruse înainte.

– Isuse Christoase! şopti el. În sfârşit! Dar nu-i cu putinţă!

– Prin urmare m-am schimbat tare mult în şaisprezece ani? urmă omul, cu zâmbet trist.

– Domnul conte d’Ahlincourt! îl recunoscu celălalt, descoperindu-se plin de respect şi dezvăluindu-şi chipul de om bun, chipul vechii noastre cunoştinţe, Gérard luntraşul.

– Mai încet, Gérard, mai încet! rosti într-o şoaptă proscrisul, căci el era într-adevăr. Te-ar putea auzi cineva.

– Tot vă mai paşte primejdia, domnule conte?

– Mi se pare că sunt urmărit.

– De cine?

– Nu ştiu. O, dar de data asta îmi voi vinde scump pielea.

– Dar eu de ce sunt aici? Nu spre a împiedica o altă nelegiuire?... Aşteptaţi puţin! Şi, trecând pe lângă conte, Gérard se duse să cerceteze împrejurul casei.

Se întoarse împăcat.

– V-aţi înşelat, monseniore. N-am văzut pe nimeni. Apoi după ce închise uşa, adăugă: Vă rog! liniştiţi-vă.

– Să mă liniştesc, urmă contele lăsându-se să cadă

pe un scăunel. Aşa ar trebui, da! Dar de-ai şti ce viaţă am avut din ziua în care, mulţumită îngrijirilor tale, mi-a fost cu putinţă să plec! Am călătorit fără odihnă şi fără de răgaz, în căutarea veşnică a mizerabilului aceluia care — aşa credeam cel puţin — îmi răpise soţia şi copilul. Am jurat răzbunare; dar vai, Dumnezeu nu ţinea cu mine! Mergeam fără să am nici o ştire, la întâmplare. M-am întors în Spania, cu nădejdea că-1 voi regăsi pe singurul meu prieten. A fost cea dintâi dezamăgire: marchizul de Rios se afla în misiune în Ţările de Jos. Atunci am început să caut, să întreb, dar cu băgare de seamă, căci mă puteam teme de orice în ţara aceea înţesată de agenţii socrului Prea-Bogatul-Duce. Am străbătut oraşe şi sate; am tăiat în lung şi în lat toate provinciile, fără să pot descoperi nici o urmă a celor pe care îi căutam. Nu mai aveam mijloace de trai şi a venit o vreme, când bunul meu Landry a trebuit să cerşească pentru a-mi asigura hrana.

– O! făcu podarul.

– Da, tot ce-ţi spun e groaznic, nu-i aşa? Şi totuşi atât de adevărat!

– Şi... Îl întrerupse Gérard şovăind, de parcă ar fi presimţit răspunsul ce avea să-1 primească... Landry?

– A murit! gemu contele, plecându-şi cu tristeţe capul.

– A murit?

– Ca oştean!

Un icnet de plâns urcă în gâtlejul luntraşului, care îşi aminti de prietenia nutrită faţă de servitorul contelui.

– Da, ca oştean! repetă acesta. De-aş fi fost

singur, l-aş fi urmat fără a mă plânge, fără vreo părere de rău, dar ele trăiau... Ele! Şi voiam să le revăd... cum mai vreau încă şi astăzi, pentru a le smulge chinurilor, poate chiar dezonoarei!

– Cum! Aţi bănui cumva?

Nefericitul gentilom îşi lăsă fruntea în palmele fierbinţi şi gemu:

– Cine ştie?... Vezi, când mă fulgeră gândul acesta, simt că înnebunesc!

– Domnule conte!

– Da... Da... ai dreptate !... Vreau să mă stăpânesc !... Ascultă, Gérard, trebuie să-ţi spun totul!

Apoi, după un răstimp, continuă firul tristei sale odisei:

– Împinşi de nevoi şi nemaiputând face faţă cerinţelor vieţii, Landry şi cu mine am ajuns anevoie la Toulon, portul unde îşi concentra trupele amiralul Duquesne care se pregătea să-i pedepsească pe piraţii de pe coastele Africii de Nord; dându-ne drept soldaţi ce făceau parte din companiile libere, am izbutit să ne îmbarcăm la bordul unei galiote.

În timpul unei recunoaşteri, vrednicul şi credinciosul meu servitor a căzut lovit de un glonte. Am alergat să-1 răzbun. Înflăcărarea mea mă făcu să nimeresc în chiar inima unui grup duşman. Am fost prins şi, în ciuda unei rezistenţe disperate, făcut ostatec. Dus la Alger, era cât pe ce să fiu măcelărit, când beiul, vrând să afle de la mine ce forţe aveau să-1 atace, m-a chemat în faţa lui. Nu ştiu căror împrejurări le datorez viaţa, dar am primit drept pedeapsă captivitatea, şi de atunci am trăit într-un chip atât de groaznic, încât nici unul dintre ucigaşii

care umplu galerele regelui n-ar fi dorit să-mi ia locul.

În sfârşit — sunt de atunci şase luni — am reuşit să evadez. Cum?... nici eu nu ştiu. Chiar dacă aş fi fost din nou făcut prizonier, tot nu mi-ar fi păsat.... De data aceasta mă aştepta moartea. O doream, iar dacă Domnul nu mi-a trimis-o înseamnă că-mi pregăteşte alte suferinţe. Facă-se voia lui!

După ce oftă adânc, adăugă cu tristeţe:

– Mereu susţinut de nădejdea de a regăsi într-o bună zi singurele fiinţe care mi-au stăpânit necontenit gândurile, pe soţia şi fiica mea, am mers întruna şi am ajuns aici,

– Vai, vai, domnule conte... Oare ce s-o fi întâmplat cu ele?

– N-a trecut nici o singură zi, Gérard, nici una; fără ca inima-mi frântă de durere să nu verse lacrimi, care se împleteau cu ocări, uneori chiar cu blesteme; iar lacrimile acestea rodesc adesea un cuvânt groaznic... cumplit şi totodată dulce: răzbunare!

Un spasm schimonosi buzele palide ale nefericitului conte, care, închipuindu-şi că râde, lămuri, în timp ce chipul îi căpătase o expresie sălbatică:

– Vezi, doar rostesc cuvântul, că zâmbetul îmi şi înfloreşte pe buze.

Apoi, fără nici un fel de trecere, cu aerul copleşit de mai înainte:

– Adesea, foarte adesea nu mai am nici o nădejde în ce priveşte viitorul. Zadarnic caut în toată viaţa mea vreo faptă vrednică de hulă, vreo faptă care să atragă mânia cerească; nu găsesc. Atunci, în asemenea clipe, aş muri bucuros, spre a pune capăt

unei atât de chinuite vieţi; dar nădejdea că mă voi răzbuna îmi porunceşte de îndată să trăiesc!

– Dar cum o s-o faceţi? găsi cu cale luntraşul să-şi spună temerile. Ucigaşul dumneavoastră purta mască. Doar numele lui vă este cunoscut; chiar dacă l-aţi întâlni, el n-ar recunoaşte şi atunci...

– Atunci l-aş ucide, tună proscrisul în ai cărui ochi stinşi Gérard văzu sclipătul unui fulger.

– Tăceţi puţin, monseniore! porunci luntraşul, ascultând cu atenţie la murmurele ce se auzeau afară.

– Ce se întâmplă?

– Ori mă înşel foarte tare, ori sunt nişte gentilomi care se duc Ia serbarea ce are loc în noaptea asta la palatul Lambert. Desigur, vin să-mi ceară să-i trec apa.

Zicând acestea se duse la fereastră, o întredeschise şi se uită.

– Da, adăugă el, nu m-am înşelat!... Alarmă, monseniore! Intraţi aici şi nu vă arătaţi decât după ce vor fi plecat.

Cu o mâna îi dădu un sfeşnic vechi, în care sta înfiptă o luminare, iar cu cealaltă îi arătă o uşă ce dădea în cea de-a doua încăpere.

Contele schiţă o mişcare: cu un nou simţământ de revoltă împotriva ursitei care îi năpăstuia ia nesfârşire, în timp ce bucuria răsuna din plin în risetele pe care ie auzise, cu ochii plini de lacrimi se târî mai mult decât merse spre locul arătat de luntraş. Biruit de oboseală, de emoţie şi de lipsurile îndurate, nu avu decât timpul, să. pună sfeşnicul pe o masă, că se şi prăbuşi, cufundândti-se într-un soi de amorţire.

Gentilomii de care pomenise Gérard intrară voioşi.

Erau cinci la număr.

Totuşi, unul nu-şi contopea râsul cu veselia celorlalţi.

Era un tânăr, frumos şi semeţ; el se aşeză într-un colţ, cercetând cu luare-aminte locul în care se găsea, aşteptând ca tovarăşii săi să isprăvească.

Când spunem tovarăşii săi, ne înşelăm, căci personajul nostru se arăta întru totul nepăsător la cele ce se vorbeau în jurul lui şi părea să nu-i cunoască defel pe ceilalţi patru care discutau — mai cu seamă doi dintre ei, cei mai vârstnici —cu anume însufleţire.

Stătea aşadar acolo, de parcă ar fi fost singur. Intrase aproape imediat după seniorii care rideau în hohote.

– Râdeţi cât poftiţi, gentilomii mei! rosti un glas puternic izvorât dintr-un trup nemăsurat de înalt şi bine rotunjit ce umplu de admiraţie pe luntraş, uluit în acelaşi timp de faţa aceea ca de pasăre, în care cel mai bine desluşeai nasul de forma unui cioc. Rîdeţi cât poftiţi, eu rămân la părerea mea.

– Ei haide, conte,să vorbim ca între noi, răspunse un alt glas, subţiratic, mult diferit de cel dinainte, după cum mult diferit era şi cel căruia îi aparţinea — un ins mic şi slab, cu chip de lună plină. Greşeşti că ţii morţiş la cele ce spui.

– Eu nu greşesc niciodată, domnule marchiz de Bellevenue!

– Oh, Oh! pare-se că în seara asta contele d'Avrifol nu e prea vesel!

– În ciuda bunei ori proastei sale dispoziţii, contele d'Avrifol îţi mai poate dovedi că nu ştii ce

spui, marchize!

– Haide, haide, fără nevricale, susură micuţul marchiz.. Amândoi avem dreptate... până la proba contrară.

– Şi ţi-aş aduce-o chiar foarte repede, i-o întoarse contele, de n-aş ţine să apar într-o ţinută îngrijită în faţa ducesei.

– Ai avea timp, căci ducesa nu vine decât la cină,

– Iar eu rămân la părerea mea, fir-ar să fie!

– Cum spunea cine? întrebă zeflemitor marchizul.

– Cum spunea Carol al IX-lea, încheie contele cu aprindere, fără a desluşi ascuţişul întrebării. Rămân la părerea că ducesa trebuie să părăsească palatul însoţită de Marie.

– Greşeală!... Foarte mare greşeală!...

– Eu nu greşesc niciodată 1...

– Domnilor... Domnilor! se crezură datori ceilalţi gentilomi să intervină, neobişnuiţi cu năravurile celor doi amici şi socotind că era vorba de o ceartă adevărată...

– Bine, mirâi marchizul; asta e o treabă ce trebuie descurcată între noi.

– Cum vrei, declară ceremonios celălalt.

Apoi, schimbând tonul, urmă:

– Prin urmare ducesa va ieşi din palat la ora nouă. Gondola trebuie să o aştepte la Pont-Marie.

– La Pont-Marie! le curmă vorba un ins atunci venit, care apăruse în cadra uşii, însoţit de un valet.

Tânărul care până atunci şezuse deoparte, nevrând a se amesteca în conversaţie, îşi ridică repede capul pentru a-1 aţinti cu o privire stranie pe cel care tocmai slobozise exclamaţia.

– Ei, dar e baronul de Souvré! grăiră într-un glas cei doi gentilomi.

– Eu însumi, domnilor! răspunse noul venit, un bărbat de aproape cincizeci de ani.

Apoi către valetul său,:

– Laurent, du-te şi asteaptă-mă la palatul Lambert.

– Am înţeles, monseniore, răspunse servitorul, făeînd o plecăciune aclâncă şi făcându-se pe dată nevăzut.

Tânărul tăcut se ridicase şi, încrucişîndu-şi braţele, îşi pironea mai departe privirea-i arzătoare asupra noului venit.

Fără să-şi dea seama de tulburarea ce-i frământa, d'Avrifol şi de Bellevenue, altfel spus Folavril şi Malvenu, stăteau mai deoparte şi căscau gura la baron care, în mijlocul încăperii, surâdea celorlalţi doi gentilomi şi aştepta să i se pună întrebări.

Unul dintre ei, vicontele de Rigny, luând cuvântul, spuse baronului:

– În urmă cu două zile am avut totodată onoarea şi plăcerea să vă fiu prezentat, domnule de Souvré, dar nu ştiam atunci că abia debarcaseţi.

– O da, domnilor! Şi încă de aproape o săptămână.

– Aţi fost în surghiun? îl întrebă domnul de Pontalès, cel de al doilea gentilom.

– Nu chiar, dar aproape, răspunse baronul. De şaisprezece ani tot bat în lung şi în lat Spania, Olanda, Germania şi mai ştiu eu ce alte ţări, războindu-mă întruna, ducând necontenit ordine şi telegrame ale Eminenţei sale domnului ministru... În sfârşit, v-aţi mira poate mult dacă v-aş spune că am vizitat

totodată, în parte, Indiile Mari!

– Indiile Mari? se minunară cei doi gentilomi.

– Desigur... San Domingo şi Madagascar nu mai au taine pentru mine, încheie el râzând.

– Nu v-aţi pierdut vremea, constată de Pontalès.

– Astăzi, reluă baronul, mă întorc în mijlocul vostru, domnilor...

– Din porunca regelui? întrebă Rigny.

– Nu!

Apoi, cu glas mai scăzut, ducându-i cu sine pe nesimţite spre celălalt capăt al încăperii:

– Am ieşit de sub flamura aceasta!

– Ah! făcu Pontalès şi care vă sunt acum culorile?

– Fir de aur!

– Fir de aur! repetară cei doi, fără a înţelege. Baronul de Souvré izbucni în râs.

– Doar un poet putea găsi asemenea nerozie, zise el după un răstimp. Un tinerel de şaptesprezece ani, un anume Lagrange-Chancel, care a hotărât că *Fir de aur* ar putea alcătui un minunat diminutiv de la Filip de Orléans pe care îl urmează toţi „nemulţumiţii”.

– Ei, drace, dar e primejdios!

– Dimpotrivă, e prudent.

– Ce vreţi să spuneţi?

– Încă nu a sosit clipa să mă explic deschis. Peste puţin veţi şti totul.

Şi pesemne deviind anume firul discuţiei, baronul se întoarse în mijlocul încăperii, spunând cu glas oarecum schimbat:

– Dar ce ziceaţi de Pont-Marie?

– O, nimic, răspunse Pontales; un schimb de cuvinte intre domnul conte d’Afrivol şi marchizul de

Bellevenue.

Abia atunci privi baronul cu mai multă luare-aminte la persoanele ce se aflau de faţă.

După ce se înclină în faţa contelui şi a marchizului care, în chip mecanic, îi întoarseră salutul, baronul de Souvré zări pe tânărul ce sta tot neclintit şi cu braţele încrucişate, pironindu-şi asupra lui priviri aproape obraznice. Un simţământ lăuntric îl făcu să bănuie, în insul acela blond, ai cărui ochi mari albaştri aruncau fulgere, un duşman.

O tăcere de câteva secunde, tăcere stânjenitoare pentru spectatorii acestei scene, urmă înfruntării lor din priviri. Cel care rupse tăcerea fu tânărul.

Înaintând încet spre domnul de Souvré, el spuse, pri-vindu-1 mereu drept în faţă:

– Cred că resimţiţi o anume neplăcere aflându-vă în această parte a insulei Saint-Louis, nu-i aşa, domnule?

Baronul tresări.

– Ce se întâmplă oare? întrebă Folavril la urechea lui Malvenu, căci uriaşul nu era cu nimic mai isteţ decât în vremea tinereţii sale aventuroase.

– Taci! răspunse scurt omuleţul, care continua să rămână, fără să o pretindă, cârma inteligentă a întovărăşirii lor.

Încurajându-se, baronul răspunse:

– Neplăcere?... Eu?... Deloc, domnule.

– Să nu susţineţi cumva contrariul, reluă tânărul, mlădiindu-şi glasul a ironie. Văd că nu vă place să vorbiţi de... Pont-Marie.

– Greşeşti, domnule!

– Greşesc? Nicidecum, e adevărul gol-goluţ! Iar

dacă sunteţi cumva superstiţios...

– Şi chiar dacă ar fi aşa, domnule? îi curmă vorba baronul, frământat de un neastâmpăr şi înălţând capul.

Privirile li se încrucişară.

A fost ca o provocare.

– De-ar fi astfel, i-o întoarse cu răceală tânărul, v-aş înţelege repulsia şi chiar groaza...

Apoi, aproape atingându-l, adăugă cu glas înăbuşit:

– Baroane Raoul de Souvré, uneori morţii se întorc!

– Domnule!

– Ce anume? urmă tânărul făcând-o pe miratul, dar tot rece şi stăpân pe sine în aparenţă. M-aţi putea împiedica să cred în strigoi, în vampiri, în fantome? Uitaţi, am nelămurita părere că podul Pont-Marie, martor al atâtor dueluri şi crime, mormânt al atâtor curajoşi şi vajnici gentilomi, poate scoate la iveală, când şi când, sufletul câte uneia dintre victimele sale ucise... în urmă cu şaisprezece ani!

– Şaisprezece ani! repetă baronul pălind şi dându-se înapoi câţiva paşi, stăpânit de o spaimă pe care nu şi-o putea înfrânge.

Uluirea pironea locului pe toţi cei de faţă. Ei îl văzură pe tânăr apropiindu-se de cel cu care vorbea şi care dădea înapoi, îl auziră rostind:

– Mizerabile, te-am recunoscut!... Am jurat — sunt de atunci, şaisprezece ani — că mă voi întoarce să te pedepsesc... Iată-mă!

– Dar cine eşti dumneata, se auzi glasul schimbat al baronului.

– Sunt cavalerul d'Artagnan! răspunse cu voce tunătoare cel întrebat. Iar dumneata eşti ucigaşul contelui d'Ablincourt.

– Săriţi, domnilor! urlă baronul, înnebunit de furie, scoţându-şi sabia, pentru a se năpusti asupra potrivnicului său.

– În sfârşit! strigă vesel d'Artagnan a cărui spadă ţâşni parcă singură din teacă. Eşti al meu, netrebnicule!

Arăta minunat cu încrederea în puterile lui, cu îndrăzneala lui şi nu lua decât dispreţuitor în seamă prezenţa domnului de Pontales şi a vicontelui de Rigny care, la chemarea baronului de Souvré, veniseră lângă el.

Fapta lor atrase după sine o alta, neaşteptată. Într-adevăr, abia se rânduiseră lângă baron domnii aceia, că două exclamaţii, una slobozită de un gâtlej firav, alta ca de o goarnă, se făcură auzite în acelaşi timp.

– În ajutor, prea vrednice prieten! Pentru d'Artagnan.

– Pentru D'Artagnan, micuţule, ori de nu, să mă ia dracu!... cum zicea... cum trebuie să fi zis vreunul dintre strămoşii mei!

Contele d'Afrivol şi marchizul de Bellevenue se avântaseră cu spada înainte, înfruntându-i pe de Pontalès şi pe de Rigny.

– Nu înţeleg ce vrei să spui, domnule, răspundea între timp baronul ultimei apostrofări a tânărului cavaler. Dar m-ai insultat şi îţi vreau sângele! Apără-te!

Cele şase spade se încrucişară şi se ciocniră cu o atât de mare înverşunare, încât ţâşniră scântei. Apoi

se încăierară cu toţii, astfel că lucrurile ar fi luat o întorsătură tragica, de nu ar fi fost printre ei şi Folavril, care cu obişnuita-i vioiciune împărţea tot atâtea vorbe şucare câte lovituri de spadă şi înjura cât cincizeci de pagini, invo-când memoria tuturor regilor defuncţi.

Neputându-se amesteca în vălmăşagul acela, Gérard se strecurase încetişor, spre a fi mai sigur, în dreptul uşii prin care se făcuse nevăzut contele d'Ablincourt. Nu avea de unde şti că între timp nefericitul îşi pierduse cunoştinţa.

– Trădătorule! rânji tânărul d'Artagnan atacându-şi cu furie potrivnicul, te am la mână şi o să-ţi vin de hac, căci de pumnal nu te poţi folosi aici.

Ar fi făcut întocmai, dacă o întâmplare neprevăzută nu ar fi pus dintr-o dată capăt înflăcărării combatanţilor.

De departe, de foarte departe ajungea până la îndârjiţii aceştia pe cale de a se ucide unii pe alţii, asemenea unui ecou slab, un glas curat ce sfrşia liniştea nopţii, netulburat decât de zgomotul spadelor şi de respiraţiile gâfâitoare.

Glasul acela susura un dulce cânt:

Noaptea, pe apă,
Departe de lume,
Când şuieră vântul
Spre a zăgăzui calea
Gondolei mele,
Briza nebună
Ce te alintă
Mă poartă-n visare.

– Marie! strigă contele d'Avrifol, continuând să se războiască.

– Şi ducesa! întregi marchizul, înfruntându-1 pe domnul de Pontalès.

– Jos armele, domnilor! strigă vicontele de Rigny. Nu ne putem bate în faţa unor doamne!

Fericit că i se oferea un asemenea prilej, căci prea în formă nu se simţea, baronul înfipse vârful spadei în podea:

– N-o să mă mai apăr. Dacă vreţi, asasinaţi-mă!

– Eşti fricos? urlă d'Artagnan, descurajat.

Şi, cuprins de o nemăsurată silă pentru, acest nemernic, îşi zăgăzui braţul pornit să lovească.

– Asta nu înseamnă că dau bir cu fugiţii, domnule! spuse, obraznic, baronul. Jur în numele cerului că ne vom revedea!

– Mai curând chiar decât îţi închipui, bandit laş ce eşti! strigă ca scos din minţi tânărul. Căci acum voi şti să dau de tine !

– Haideţi, domnilor! făcu baronul către cei doi gentilomi ce-i ţinuseră parte.

Aceştia salutară curtenitor pe adversari, pornind după de Souvré care poruncise lui Gérard să-i treacă Sena.

Glasul, care, după cum prea bine spusese contele, era al Mariei, se auzea când mai tare, când mai slab. Era lesne de înţeles că, în noaptea aceea frumoasă, gondola se supunea capriciilor apei care o purta.

– Se plimbă înainte de a merge la.serbare, spuse contele.

– Da, răspunse cu melancolie marchizul.

Georges d'Artagnan asculta. Chipul său, care dintr-o dată îşi recăpătase obişnuita-i seninătate, era ca iluminat. Vrăjit, fără voie, de cântul acela a cărui melodie mai ajungea până la urechile sale doar ca un murmur slab, el ieşi fără să-i pese câtuşi de puţin de cei doi prieteni care, uluiţi, îl priveau cum se depărta.

XXI
MĂRTURISIREA

Aprigei scene care, cu puţin înainte, se desfăşurase în cea mai mare dintre cele două încăperi ale colibei luntraşului Gérard îi urmă un răstimp de grea tăcere.

Rămaşi singuri, contele şi marchizul se priveau, nu cum le era obiceiul, ca doi sacerdoţi gata să pufnească în râs, ci cu anume nelinişte în luminile ochilor.

– Sfinţi Apostoli! începu primul, clătinând încet din cap.

– Cum spunea cine? îl iscodi omuleţul, mai mult din obişnuinţă decât din pofta de a-1 lua în derâdere.

– Cum spunea Ludovic al IX-lea, binecuvântată fie-i amintirea; cred că treaba se cam încurcă.

– Asta-i şi părerea mea.

După un alt răstimp, Folavril murmură gânditor:

– D'Artagnan!

– Este tânărul care în. urmă cu câteva luni ne-a ocrotit fata în Place Royale, făcu Malvenu.

– Da, dar prezenţa lui aici îmi dă de gândit, căci

nu-l întâlnim decât în împrejurări serioase, iar în seara asta ne-a apărut ca în noaptea aceea de groază în care, deşi nu era decât un copil, a sărit în ajutorul contelui, din proprie voinţă.

– E un viteaz.

– Fireşte, un viteaz, repetă şi Folavril care urmă în-flăcărându-se: Vezi tu, micuţule, nu trece zi fără ca mintea-mi tulburată să nu se îndrepte către seara aceea de pomină de la Pont-Maric!... Mândru om contele!... Şi straşnică spadă!... Am avut timpul să o simt... O, fără fapta mârşavă a nemernicului care ne poruncea, nu zic că m-ar fi ucis, dar nici că aş fi dus treaba la bun sfârşit.

– Nu se temea de nimeni!

– Nu, nu. Dimpotrivă, tare ca stânca... Îmi pare că-l văd mereu înaintea mea, cu sabia în mină, cu privirea înflăcărată... Îmi pare că... ah!...

Nu-şi isprăvi vorba, căci ultimul sunet pe care îl scoase fu un strigăt înăbuşit. Era gata să cadă în leşin.

– Ce ai? îl întrebă Malvenu uluit, fără să priceapă ce anume pricinuise acea neaşteptată schimbare în purtarea prietenului său.

– Tânărul cavaler i-a chemat într-ajutor pe strigoi! bâigui uriaşul ai cărui dinţi clănţăneau şi ai cărui ochi, holbaţi, aţinteau un punct din spatele prietenului său. Priveşte acolo... Acolo!... Şi îşi întinse braţul pe deasupra capului celuilalt.

Acesta se întoarse şi, îngrozit la rându-i, strigă:

– E el! El!

În faţa lor, în lumina cernută a încăperii, stătea un bărbat care părea foarte nedumerit de această întâlnire.

– Contele d’Ablincourt! nu se putu opri să spună Folavril.

Într-adevăr era contele. După plecarea gentilomilor îşi venise în fire; şi fiindcă nu mai auzea nici un zgomot şi nici nu mai ştia unde se află, deschisese uşa despărţitoare dintre cele două camere, iar acolo, văzându-i pe cei doi prieteni, rămăsese pironit locului.

Auzind că i se rosteşte numele, nefericitul se simţi cutremurat parcă, iar lucrul acesta îl făcu să-şi recapete puterile.

– Scoteţi-vă spada din teacă! strigă el. Nimeni nu trebuie să mă cunoască aici. Prin urmare trebuie să vă ucid sau să cad sub loviturile voastre!

Instinctiv, cei doi foşti soldaţi îşi duseră mâna la garda săbiei, căci în profida noii lor situaţii, din respect pentru trecut, unul purta la şold pe: „*Dragoste trecătoare*”, iar celălalt pe „*Clar de lună*”.

Dar în aceeaşi clipă aproape Folavril îşi vârî sabia în teacă, spunând cu glasul acela al lui, „melodios” până la asurzire:

– Nu, pe toţi sfinţii!

– Nu! îl imită Malvenu. De bătut nu o să ne batem!

– Şi pentru ce, mă rog? îi întrebă contele fremătând.

– Spadele noastre nu se vor atinge de a dumitale, pentru că vrem să trăieşti! răspunse Folavril.

– Vreţi să trăiesc? Ce interes aveţi?

Peste întrebarea contelui coborî tăcerea. Lupta ce se dădea în sufletul celor doi era cumplită; ceea ce simţeau se oglindea pe feţele lor, iar contele urmărea,

neliniştit, fazele acestei lupte purtate cu propria lor conştiinţă.

– Vorbiţi! reluă gentilomul. Ce vreţi să spuneţi? Cel ce se hotărî să răspundă fu Folavril:

– Domnul conte, zise el cu glas tremurător, poate că nu aveţi prieteni mai buni decât noi!... Totuşi...

Se opri. Plânsul pe care până atunci şi-1 putuse înfrâna îl înăbuşi.

– Isprăveşte ce ai de spus! se arătă mirat contele.

– O, sărmana Marie! putu în sfârşit să îngaime uriaşul, izbucnind în plâns.

Malvenu plângea şi el încetişor.

– Lămuriţi-mă!... Vreau să-mi daţi explicaţii!... Vă ordon să o faceţi! se răsti d’Ablincourt poruncitor.

– Vorbeşte! gemu omuleţul mult prea tulburat pentru a începe el lunga dezbatere.

– Da, da... făcu Folavril. Trebuie!... Am spus prea mult, ca să nu mergem până la capăt.

Apoi cu şi mai multă mâhnire:

– Ei bine, prietene, spuse el tovarăşului său, mai adineauri ne certam pentru dragostea fiicei noastre.

Drept răspuns se auzi un hohot de plâns.

– Domnule conte, reluă lunganul, izbutind să se stăpânească şi ânălţând capul, veţi putea vreodată să ne iertaţi?

– Să vă iert? repetă d’Ablincourt mutându-şi privirea de la unul la altul.

Şi, văzând cumplita durere ce-i cotropea, oglindindu-se pe chipuri, adăugă cu glas mai blând:

– Nu vă înţeleg... Căutaţi nişte scaune şi să stăm de vorbă.

Apoi îşi vârî sabia în teacă, se aşeză pe un butuc

mare, ţărănesc, şi aşteptă ca cei cu care stătea de vorbă să vină mai aproape.

Marea deosebire dintre zdrenţărosul acesta şi ceilalţi doi bărbaţi îmbrăcaţi cu veşminte scumpe era ciudată. Aceştia îşi plecau capetele în faţa celui ce putea, pe bună dreptate, să treacă drept un cerşetor.

Dimpotrivă, contele, stăpân pe sine, cu capul sus, îl ţinea sub privirea sa asemenea unui uriaş care ar avea în faţa lui doi pigmei. El aşteptă, iar când, ruşinaţi şi, tremurători, ei înaintară spre trunchiul de copac pe care sta aşezat contele, acesta întrebă:

– De când mă cunoaşteţi?

Tot Folavril fu cel care dădu răspunsul:

– Din noaptea aceea groaznică în care, pe Pont-iVlarie, un nemernic v-a lovit în chip laş cu pumnalul.

– Cum? se arătă uluit René d’Ablincourt. Numele dumneavoastră, domnilor! Vreau să ştiu cine stateti!

– Contele d’Afrivol! răspunse sfios Folavril.

– Marchizul de Bellevenue! adăugă nu mai puţin sfios tovarăşul său.

Contele îi privi; uimirea sa creştea. Era limpede că fusese dezamăgit, că aşteptase un cu totul alt răspuns.

– O, făcu el. Cine va face oare lumină în bezna asta de nepătruns?

Şi dintr-o dată, cumplit, cu glas răsunător:

– Dar pe el, pe nemernicul care m-a lovit, îl cunoaşteţi?

– Da, răspunse Folavril.

– Da, repetă Malvenu. Doar de câteva minute.

– Îl cunoaşteţi! tună contele. Îmi veţi spune atunci unde trăieşte omul acesta, unde se ascunde, unde

poate fi găsit. Apoi adăugă cu glas înduioşat:

– Vedeţi, domnilor, adineauri ameninţam, acum am trecut la rugă, la implorare.

– O să vi-1 arătăm curând, domnule conte, spuse Folavril.

– Curând!... strigă René d’Ablincourt, ridicându-se pentru a-i privi mai îndeaproape pe cei cu care vorbea. Aţi spus: curând!... Şi credeţi că asemenea cuvânt îmi poate ostoi ura? Şi credeţi că dorul meu de răzbunare este într-atât de potolit, încât să se poată mulţumi cu o făgăduială?... Curând? Asta înseamnă o veşnicie! Curând! în vine îmi curge foc... otrava mă arde... nădejdea mă ucide!..: Nu, continuă René d’Ablincourt, nu, domnilor!... Dacă îl cunoaşteţi pe asasinul meu — şi îl cunoaşteţi, căci mi-aţi mărturisit-o — mi-1 veţi arăta şi încă imediat!... Vreau acest lucru!... Nu mai plec de lângă voi!... Vă urmez pretutindeni... Nu mă mai dezlipesc de voi. Poate că o să pier, dar nu-mi pasă, de vreme ce mi se iasă timpui să vad un minut, o secundă doar pe cel pe care îl caut de şaisprezece ani!... O, îl voi vedea... Voi da ochii cu ei... E pentru mine o fericire în care încă nu pot crede!...

– Dacă v-arn spus „curând”, reluă Folavril, este pentru că am mai avea să vă destăinuim unele lucruri... care vă vor schimba, poate, felul de a vedea lucrurile.

Contele se întoarse spre el. Fireşte, Folavril şovăia.

Ceea ce avea de spus era pentru el şi mai groaznic decât ceea ce făcuse.

Malvenu îl înţelese şi într-o pornire pe care el o

socoti eroică, îi spuse, sau, mai degrabă, îi şopti:

– Spune-i tot, nu-i ascunde nimic, prea vrednice prieten.

– Ei bine, fie! se auzi glasul puternic al uriaşului, mai întărit în clipa în care luase o grabnică hotărâre.

Atunci, aşezându-şi dreapta pe creştetul „uriaşului” amic, care îi ajungea puţin mai sus de şold, vorbi astfel gentilomului:

– Domnule conte, aveţi înaintea dumneavoastră pe cei mai mari şnapani din lume.

În faţa unei mărturisiri atât de neaşteptate, René d’Ablicourt tresări.

– Două canalii! adăugă Malvenu.

– Cum aţi spus? întrebă contele, care crezu, o clipa, că avea de-a face cu nişte smintiţi.

– Spun, întări Folavril, că suntem cei doi nemernici care am slujit de unealtă laşului senior hotărit să vă ucidă.

– Voi! exclamă gentilomul pentru care fiece răspuns însemna o altă surpriză.

– Noi, da! mărturisi Malvenu, în timp ce Folavril ofta:

– Acum s-a sfârşit!

Apoi, repede, ca pentru a se dezvinovăţi, pe el şi pe tovarăşul său.

– O, dar noi n-am lovit!

– Da, asupra lui, murmură contele pe gânduri, doar asupra lui trebuie să se abată ura mea toată! Chiar de aţi fi fost şi mai vinovaţi, răzbunarea mea nu are a căuta instrumentul crimei; ea vrea braţul care a pus-o la cale.

– Acum, domnule conte, vă putem fi de mare folos.

– Cred şi eu, la naiba! Chiar de nu mi-aţi servi decât pentru a mă duce până în faţa celui care mi-a distrus viaţa.

– Mai mult decât atât! făcu omuleţul, hotărât în sfârşit să vorbească.

– Ce vreţi să spuneţi? îl întrebă contele, presimţind o şi mai însemnată destăinuire decât cea făcută de Folavril.

– În noaptea aceea cumplită ne-a fost dat să vă aflăm taina...

– Taina?

– Da... Iar astăzi, văzându-vă singur, suntem îndreptăţiţi să credem că tot mai căutaţi...

– Spune mai repede, mai repede, rogu-te! îl implora gentilomul.

– Soţia dumneavoastră.

– Inès!.,. Sărmana şi frumoasa mea Inès!... Iubirea mea! O să-mi spuneţi acum... O să... Ah, adăugă nefericitul cu un ţipăt sfâşietor... O să-mi spuneţi, poate, că a murit!

– Nu, nu! se grăbi să răspundă Malvenu, al cărui glas tremura de emoţie; din nefericire însă nu vă putem pune pe urmele ei... Nu ştim...

– Nu avem asemenea cinste! întări Folavril.

– Atunci, ce rost au vorbele voastre?

– Răbdare, domnule conte, veţi afla îndată totul.

– Fie! Dar mai întâi spuneţi-mi ce s-a petrecut după ce am fost lovit?

– Soţia dumneavoastră a ieşit din „casa însingurată”. Văzându-vă întins pe jos şi plin de sânge, a căzut în nesimţire. Asasinul a cuprins-o în braţe...

– Mizerabilul! zbieră contele, strângând pumnii a furie. Şi pe urmă? Pe urmă? întrebă el scurt, cu un glas icnit ce stârnea mila.

– Tovarăşul meu şi cu mine, făcu Folavril coborând glasul până la murmur, v-am aruncat în Sena.

– Nu de plăcere, credeţi-ne! zise Malvenu simţind toată mârşăvia purtării lor şi încercând să-i mai micşoreze gravitatea.

– Da, murmură contele, retrăind cu gândul înfiorătoarea scenă. Da, Gérard şi Landry m-au pescuit... Ei m-au îngrijit şi m-au salvat de la moarte!

Apoi, înălţând capul:

– Dar după aceea?... După aceea?... Întrebă ei cu acelaşi glas, încă şi mai neliniştit. Vreau să ştiu totul!.., Pricepeţi?... Totul!...

– Zi-i tu, micuţule, hotărî Folavril, rugându-şi prietenul. Eu nu mai pot.

Malvenu urmă:

– În clipa aceea a apărut de pe chei pichetul de gardă al reginei Maria Tereza; ofiţerul care îl comanda a zărit-o pe soţia dumneavoastră care nu-şi venise în fire şi a smuls-o răpitorului; acesta voise să o ia cu sine, din ordinul ministrului.

– Şi... cine a izbândit? întrebă contele apăsându-şi pieptul cu arnândouă mâinile, pentru a-şi mai potoli bătăile inimii.

– Regina! domnule conte.

– O, cerul fie binecuvântat!

– Din ziua aceea, încheie Malvenu, n-am mai auzit vorbindu-se de contesă...

– Dar... Dar Lilias?... Întrebă cutremurat

d’Ablincourt.

– Lilias? repetară într-un glas cei doi prieteni, fără să înţeleagă.

– Da, fiica mea.

– Fiica... Fiica dumneavoastră, gemu omuleţul, gata să-şi piardă puterile.

Văzând că prietenul său se împleticeşie, că este cât pe ce să leşine, Folavril fu cel care luă iarăşi cuvântui, spre a bâigui cu glas stins:

– Ea... trăieşte!

Un strigăt neomenesc se făcu auzit. Străluminat de fericire, cu capul uşor dat pe spate, cu ochii strălucind nu de ură, de furie ori de neputinţă, ci de bucurie şi fericire,René d’Ablincourt pusese în strigătul acesta toată recunoştinţa pe care inima, sufletul, fiinţa sa întreaga o dăruiau Providenţei.

– Trăieşte? putu rosti el într-un târziu. Trăieşte?

Cei doi pârliţi încuviinţară printr-un semn.,

– Ah, vorbiţi!... Spuneţi mai multe!... Vă implor!... Uite, adăugă el, stăpânindu-se pentru a-şi înghiţi lacrimile care îi frigeau pleoapele, uite, sunt calm... Orice mi-aţi spune, vă ascult cu resemnare şi curaj. Vorbiţi, domnilor! Contele d’Ablincourt vă dă ascultare.

– Ei bine, se auzi ca într-un hohot de plâns glasul uriaşului, noi am adăpostit-o pe fiica dumneavoastră.

– Voi?

– Noi, repetară cei doi într-un glas. Iar Malvenu adăugă:

– În noaptea lui doisprezece aprilie una mie şase sute şaptezeci şi opt.

Şi se opri, gâtuit parcă.

– Am îngrijit-o, urmă domol Folavril. A crescut sub ochii noştri... şi s-a obişnuit să nu vadă decât un singur tată în contele d'Afrivol şi în marchizul de Bellevenue.

– Voi... Voi!...

– I s-ar fi cuvenit, poate, o soartă mai bună, făcu Malvenu cu un început de revoltă, dar nu aveam a alege.

Iar Folavril, înălţând capul, declară cu ochii strălucind a mîndrie:

– Pe cinstea mea de gentilom, domnule conte, fiica noastră... a dumneavoastră vreau să spun, vă face onoare..:

Dar nu putu isprăvi. Biruit de emoţie, căzu în braţele lui Malvenu care fără îndoială că ar fi fost strivit sub asemenea greutate, dacă nu s-ar fi proptit bine dinainte, spre a primi în braţe trupul acela vlăguit.

Lipsit el însuşi de puteri, din pricina bucuriei, René d'Ablincourt făcu un pas spre cei doi. Înţelesese. Dragostea părintească a celor doi bărbaţi faţă de copila pe care de şaisprezece ani o socoteau ca pe a lor făcea acum din ei nişte martiri. Sufereau aceleaşi cazne ale sufletului pe caie şi el le îndurase. Aceleaşi surpări în sine le trăiau acum cele două fiinţe vinovate poate, nefericite în chip neîndoios, reabilitate însă şi primenite sufleteşte de măreţul simţământ al paternităţii.

Cei ce au suferit mult ştiu, în clipa în care durerea lor îşi află molcomire, să-i înţeleagă pe ceilalţi. O nespusă, milă îi năpădi pe conte. Nu voia să se mai gândească]a ce ar fi putut fi oamenii aceştia, ci numai

la ceea ce făcuseră. Îl înlocuiseră. Îi crescuseră copilul. Ea era vrednică de el, i-o spuseseră. Tânăra fată însemna aşadar cel mai viu act de căinţă al celor doi foşti aventurieri.

Şi, într-un gest spontan, le întinse mâinile.

Năuciţi, Folavril şi Malvenu îl priveau fără să priceapă..

Contele le zâmbi trist şi le spuse cu glas duios:

– Fiţi prietenii mei!

Abia atunci înţeleseră ei că buzele acelui nefericit fată sloboziseră iertarea şi, cu o bucurie sălbatecă, strânseră şi sărutară mâna pe care el le-o întindea.

– Cu câtă nobleţe ne iertaţi! Vă mulţumim, domnule conte, putu rosti în sfârşit uriaşul, în timp ce prietenul său căuta zadarnic să îngaime o vorbă printre sughiţurile de plâns.

– Prin urmare, exclamă domnul d’Ablincourt, am doi prieteni, iar fetiţa mea Lilias trăieşte! Ierte-mă Domnul că m-am putut îndoi de el.

– Aveţi şi un al treilea prieten, cel mai bun, îl veţi vedea curând, spuse Folavril.

– Un al treilea prieten? Asta-i adevărat!... E vorba de Gérard, nu-i aşa?

– Nu, de cavalerul d’Artagnan!

– D’Artagnan!

– A fost aici cu câteva clipe înainte de a intra dumneavoastră.

– Dar, de fapt, întrebă Malvenu, cum se face că n-aţi auzit tărăboiul care a fost de aici, în urmă cu abia o jumătate de oră?

– Îmi pierdusem cunoştinţa, de o bună bucată de vreme, aşa că nu ştiu despre ce tărăboi vorbiţi...

În câteva cuvinte îi povestiră cele întâmplate,

Contele se cutremură de mânie când află că cel pe care îl căuta de atâta timp nu fusese despărţit de el decât printr-un obstacol foarte neînsemnat, o uşă.

– Şi nu am presimţit asta, nu am bănuit l strigă el. Nimic, nimic nu m-a vestit, în prostescul meu leşin, căruia m-am lăsat pradă ca o femeie, că ucigaşul meu era atât de aproape!

– Veniţi-vă în fire! domnule conte.

— Păi, ce-i amânat nu e şi pierdut, se auzi glasul

piţigăiat al lui Malvenu.

– Da, ai dreptate!

Apoi, alungind pentru o clipă ura care îi umplea inima, contele întrebă, neliniştit:

– Şi... fata... fata mea?

– O s-o revedeţi!

– Când?

– În noaptea asta!

– În noaptea asta?

– Da, răspunseră cei doi prieteni. Nu vă lăsăm noi să aşteptaţi. Şi îl veţi întâini şi pe cel de care vă pare rău că nu l-aţi avut mai adineauri în vârful spadei.

– Pe baronul de Souvré?

– Pe el însuşi! O să vi-1 arătăm!

– Iar acum, reluă Folavril, sunteţi pregătit să ne urmaţi, pe domnul de Bellevenue şi pe mine?

– Să vă urmez... unde?

– Asta-i drept, îşi dădu cu părerea Malvenu, prea vrednicul meu amic, domnul d’Afrivol a uitat să vă spună că în noaptea aceasta preşedintele Lambert de Thorigny dă o serbare despre care se spun minuni. Chiar la această serbare am vrea să vă însoţim.

– Dar nu-i cu putinţă! ghândi cu glas tare proscrisul, aruncând o privire deznădăjduită asupra zdrenţelor ce-i acopereau trupul.

– N-aveţi grijă de asta, domnule conte. Facem noi în aşa fel încât să puteţi apărea cum se cuvine.

– O, sunteţi prea buni, domnilor, murmură gentilomul, atins în mândria sa. Cât o să vă datorez?

– Nu o să ne datoraţi nimic, îl asigură Malvenu, căruia credincioasa memorie îi amintea că mulţumită acestui nefericit avuseseră parte şi de rang, şi de bunăstare.

Folavril, a cărui minte nu lucra atât de repede, urmând un alt fir, adăugă cu tristeţe:

– Dealtfel, cred că nu o să vă lăsăm timpul să ne plătiţi.

– Ce vrei să spui?

– Nimic Nimic!...

Apoi schimbând făgaşul discuţiei:

– Sunteţi gata, domnule conte?

– Aşteptaţi, răspunse acesta îndreptându-se spre încă-a alăturată.

– Ce aveţi de gând?

René d’Ablincourt se opri locului.

– Oricum, tot un proscris sunt, zise el întorcându-se, şi am împotrivă un duşman atât de laş, încât nu se va da în lături să se folosească de dureroasa situaţie în care mă aflu, dacă va putea... În duelul necruţător pe care vreau să-1 întreprind, dat fiind că ocup locul cel mai prost, nu-i deloc greu să cad înainte de a-mi fi regăsit soţia şi sărutat copilul. În cazul acesta, veţi lua asupra voastră datorinţa de a o găsi pe prima şi de a spune amândurora ultimul meu gând?

– Da, răspunseră într-un glas Folavril şi Malvenu.

– Bine! încheie contele. O să găsesc alături cele trebuitoare scrisului.

XXII
GLASUL INIMII

De îndată ce uşa se închise, Folavril care de la o vreme zărise, pe un cufăr vechi, o ploscă, o înşfacă repede şi o duse la gură.

– Sfinte Dumnezeule! zise el după ce bău pe săturate, simţeam nevoia să-mi vin în fire.

– Dă-mi-o şi mie, gemu slab Malvenu.

– Poftim, micuţule!

Omuleţul o luă şi-i trase şi el un gât zdravăn.

Apoi, uitându-se unul la altul, Malvenu începu să se tânguie într-un chip jalnic:

– Micuţa Marie... o să ne părăsească... iar noi... tatăl ei nu-i vom mai putea săruta dragul căpşor bălai... totul, totul s-a terminat...

Cuprins parcă de nebunie şi nepăşîndu-i că îşi va mototoli frumoasele haine, lunganul se prăbuşi pe butucul unde stătuse d'Ablincourt, îşi lăsă capul în mâini şi se porni pe plâns ca un copil.

Tovarăşul său, clătinător pe picioarele-i firave, merse până la el, sprijinindu-se de puţina mobilă, presărată ici, colo prin încăpere. Blând, îi luă o mână şi, cu o mlădiere a glasului ce nu poate fi tălmăcită în cuvinte, într-atât durerea şi lacrimile îi tulburau glasul, spuse:

– Curaj, prietene!... Ne supunem unei porunci cereşti!.. Trebuie!... Să ştim a ne resemna.

Iar fiindcă Folavril nu contenea cu plânsul, urmă:

– Uite, vezi? Eu... eu sunt calm. Şi îşi rodea pumnul, spre a nu izbucni şi el în lacrimi. Sunt tare în faţa nenorocirii. Eu... eu nu plâng, vezi... Eu... Eu...

Dar nemaiputându-se stăpâni căzu la rându-i pe pământul bătătorit, alături de prietenul său şi amândoi îşi împletiră vaierul.

Deznădejdea lor era sfâşietoare.

Şi, parcă pentru a aduce puţină mângâiere acelei dureri nemăsurate, glasul Mariei, mai apropiat acum, reluă barcarola ei mult îndrăgită.

Cei. doi bărbaţi îşi ridicară încetişor capelele şi ascultară.

– Gondola ducesei!... zise Folavril. Iar glasul atât de curat care ajunge până la noi este cel al... o, ursită!... Ursită!... adăugă el întorcând capul spre uşa îndărătul căreia se afla contele — al fiicei sale... toată nădejdea lui... viaţa lui... fiica lui este aici... la câţâva paşi... iar el nu ştie.

Cântul nu se stinsese. În schimb, afară se auziră paşi.

– Ascultă! sări Malvenu. Vine cineva... Este ea... Ea...

O. Dumnezeu e bun, de vreme ce ne îngăduie să ne mai îmbrăţişăm o dată copila!

În clipa aceea se deschise uşa, iar Georges, păşind înaintea Mariei şi a lui Gérard, spuse, în timp ce un zâmbet îi înflorea pe buze:

– Iată, domnilor taţi, pe domnişoara..

Cei doi gentilomi de contrabandă se ridicaseră; îşi întinseră deodată braţele şi strigară într-un glas:

– Marie!

Neliniştit, Gérard dădu cu privirea ocol încăperii şi scoase un oftat de uşurare nezărindu-1 pe conte. Se temea să nu cumva să se fi trădat şi tremura pentru el.

Marie trecu între cei doi taţi şi întrebă, privindu-i şăgalnic, de parcă s-ar fi aflat la mare încurcătură:

– Cu cine să încep?

– Cu mine! răspunseră tot într-un glas Folavril şi Malvenu.

Astfel că amândoi îşi întinseră capetele spre buzele fetei, unul înălţându-se pe vârfuri, celălalt aplecându-se.

– Nici cu unul, nici cu. celălalt! răspunse ea cu încântătoare ghiduşie. Nu vreau să stârnesc gelozii, prin urmare apropiaţi-vă capetele şi sărutaţi-mă amândoi odată.

Nici nu-şi isprăvise bine vorba, că buzele celor doi nefericiţi atingeau cu pătimaşă dragoste obrazul alb, înflorit cu trandafiri, al fetei.

– O, dar o să mă mâncaţi, strigă Marie râzând ceva mai tare şi desprinzându-se uşor din îmbrăţişare.

– Scumpă copilă! cântară în cor cei doi soldăţoi de altădată.

– Ne-am înţeles!... Sunt copilul vostru care vă iubeşte nespus şi pe care îl îndrăgiţi în aceeaşi măsură!

– O, da! încuviinţă Folavril.

– O, da! repetă Malvenu.

– Acum, ascultaţi-mă!

– Vorbeşte, draga mea.

– Vorbeşte, comoara mea.

– Iată. Aflând de la... de la Gérard — şi zicând

acestea fata roşi puţin, ceea ce îl făcu pe Georges să zâmbească — că sunteţi aici, am dat fuga, spre a vă oferi din partea doamnei ducese câte un loc în gondolă.

– Mulţumeşte doamnei ducese, copila mea, răspunse Folavril, noi mergem cu barca lui Gérard.

– Cum... Vă împotriviţi? întrebă fata mirată, făcând o mutrişoară care altădată i-ar fi înveselit.

– Nu, la naiba! începu Malvenu. — Marchize! i-o tăie Folavril.

– Ce este?

– Parc-mi-se că înjuri...

– Dar tu?

– Eu, dragul meu, nu o fac niciodată în faţa fetei noastre; şi apoi, buze regeşti, rostind înaintea mea asemenea cuvinte, ce-i drept, cam răsunătoare, ce-mi scapă uneori, le-au botezat şi făcut nevinovate.

– E adevărat.

– La urma urmei, ce importanţă are asta! exclamă Marie râzând. Vă iubesc aşa cum sunteţi.

Apoi, pe alt ton:

– În sfârşit, ce hotărâre aţi luat?

– Ah, spuse Malvenu destul de stingherit, hotărâm

că nu refuzăm, dar că...

– Nu putem primi, încheie Folavril, curmându-I vorba,

– Ceea ce este cu totul diferit, adăugă omuleţul, de data aceasta de-a dreptul buimăcit.

– O, murmură Marie vădit dezamăgită; o, ce tată urâcios, care nu vrea niciodată să-şi însoţească fiica.

– Tatăl ei! gândi Folavril streeurând o privire spre uşa ce dădea în încăperea învecinată. Apoi, după ce

slobozi un oftat adânc:

– Întoarce-te la doamna ducesă, Marie, şi spune-i că în seara aceasta vom avea cinstea să-i prezentăm omagiile noastre, rugând-o totodată să ne ierte.

– Sunteţi ca şi iertaţi, domnilor! se auzi dinspre uşa de la intrare un glas melodios, totodată blând şi grav.

Folavril şi Malvenu se întoarseră brusc şi făcură o plecăciune adâncă în faţa unei femei de o frumuseţe plină de măreţie, pe are ai fi putut-o lua drept sora Mariei, într-atât de mare era asemănarea dintre ele.

– Nu ne aşteptam mai puţin de la preţuirea ce ne-o arătaţi, doamnă ducesă de Sandoval, zise Folavril, dezdoindu-şi nesfârşita spinare în faţa celei ce atunci intrase; preţuire, adăugă el, de care ne simţim vrednici şi pe care nu prea ştim de ce ne-o datoraţi.

– Domnilor, făcu ducesa surâzând, iertaţi-mă mai în-tâi că, fără voie, deschizând uşa aceasta care nu era închisă, am prins ultimele cuvinte ale discuţiei dumneavoastră, împotrivirea arătată în privinţa invitaţiei mele mă pedepseşte dinainte. Cât priveşte preţuirea pe care v-o port, adăugă ducesa, arătând spre Marie, priviţi-vă fa ia. domnilor.

– O, doamnă! bâigui încântătoarea fată.

– Scumpa mea! Cât de fericită sunt că te pot îmbrăţişa! Mi se pare că...

– Ce anume, doamnă?

– Nimic „... Nimic!... spuse repede ducesa.

Apoi, către Folavril şi Malvenu, care nu se prea simţeau la largul lor, temându-se să nu-1 vadă pe conte apărând dintr-o clipă în alta:

– Ar însemna oare indiscreţie din partea mea dacă

v-aş întreba ce anume vă opreşte?

– Nicidecum, doamnă ducesă, răspunse Folavril, cu mai multă prezenţă de spirit decât tovarăşul său. Noi... Am dat întâlnire unui prieten de al nostru şi îl aşteptăm.

– Asta este! întări Malvenu, venindu-i într-ajutor, tare necăjit că nu se descurcase mai bine.

– Bine, domnilor, vă iert... Dar nu ne lăsaţi să vă aşteptăm prea mult.

– Doamnă ducesă, peste o oră vom avea cinstea de a vă prezenta omagiile noastre.

– Acasă la domnul preşedinte de Thorigny, încheie Malvenu, care totdeauna voia să aibă ultimul cuvânt.

– Peste o oră, domnilor! urmă ducesa, îndreptându-se spre uşă. Vino, drăguţa mea.

Apropiindu-se de taţii ei, Marie îi privi încruntând din sprâncene:

– Uf, urâcioşii!

Apoi luminându-şi chipul cu un zâmbet fermecător:

— Sărutaţi-mă repede... aşa, drept pedeapsă.

Cei doi prieteni nu se lăsară rugaţi. Iar după ce o îmbrăţişară ca mai înainte, o îndemnară:

– Du-te, fata mea! făcu Folavril.

– Du-te, draga mea! făcu şi Malvenu. Apoi, împreună, stăpânindu-şi durerea pe care şi-o simţeau în glas:

– Du-te, du-te, copila mea.

– Pe curând! îi îmbărbăta copila, grăbindu-se să o ajungă din urmă pe ducesă.

Cavalerul Georges, care asistase de departe la drăgălaşa scenă, se pregătea la rândul său să plece, când, deodată, rămase pironit locului.

Un bărbat — jalnică fantomă a nobilului gentilom asasinat sub privirile sale, pe Pont-Marie, cu şaisprezece ani în urmă — ieşea din încăperea învecinată, târându-se, sprijinindu-se de pereţi şi îndreptându-se spre uşa prin care ieşiseră ducesa şi Marie. Arăta înfricoşător de rău: galben ca ceara, cu ochi strălucind a fierbinţeli, cu mers şovăitor, cu trupul cutremurat de un freamăt nervos care îi încrâncena mădularele, el se sprijini sau mai degrabă se agăţă de uşă şi, cu capul atârmat în gol, încerca să străpungă bezna ce se îngroşa în faţa lui.

Cuprinşi încă de vrajă, Folavril şi Malvenu nu-1 văzuseră venind.

– Vezi, făcu încet Folavril, după ce a fost pentru noi o răsplată, copila este acum o pedeapsă.

– Dacă spui asta, ca să mă alini, zise Malvenu, nu ai căzut bine.

– Doamne!... Doamne î... se căina contele.

Cei doi prieteni se întoarseră îndată şi rămaseră îngroziţi.

– Domnule conte... începu uriaşul.

– Ce vi se întâmplă? adăugă omuleţul.

Şi tot mai vorbeau, când un glas de fată se făcu auzit; un glas curat, limpede, vesel:

Noaptea pe ape,
Departe de lume...

– Ascultaţi! murmură contele împreunându-şi mâinile.

Iar glasul, purtat de apa fluviului, se depărta treptat.

Când şuieră vântul
Pentru a-i zăgăzui calea,

O, gondola mea
Briza cea nebuna.
Care te alintă
Mă poartă în visare.

– Inima lui 1-a făcut să înţeleagă, îi strecură la ureche aventurierul cel vânjos, dintr-o dată visător.

– Este... Este fiica mea, nu-i aşa? întreba contele venind, cu greu, spre ei.

– Da, zise Folavril.

– Da, repetă şi Malvenu,

– Şi aceea... de lângă ea... era mama ei!

– Mama ei! repetară cei doi, uluiţi.

– Da! urmă contele. Am... am văzut-o prin uşa întredeschisă... I-am auzit glasul... Cuvintele ei ajungeau până la inima mea asemenea unei cântări cereşti. Am vrut să vorbesc... dar am rămas nemişcat, mut!... Nu i-am putut striga: Inès!... Inès, adorata mea! Sunt eu... René!... Eu care nu am încetat să te iubesc!... Eu care te iubesc mai mult decât viaţa!

– Veni ţi-vă în fire, domnule conte, vă rog din suflet.

– Da, da liniştiţi-vă!

Atunci, printr-un negrăit efort de voinţă, îşi recapătă înfăţişarea semeaţă şi rosti cu glas fremătător:

– Mi-aţi făgăduit că în noaptea aceasta mă veţi duce în faţa baronului de Souvré, domnilor...

– Baronul de Souvré! se miră Georges sărind ca ars. Asta îmi aparţine!

– Vă aparţine? repetă surprins contele, întoreînd privirile spre tânărul pe care până atunci nu-1 văzuse. Cine eşti dumneata, domnule?

– Cavalerul Georges d’Artagnan!

– D’Artagnan! strigă proscrisul ai cărui obraji palizi prinseră viaţă. A ostenit oare Dumnezeu să mă tot facă să sufăr, de-mi dăruie într-o singură zi întreita bucurie de a-mi regăsi soţia, fiica şi singura inimă de preţ ce mi-a fost dat să întâlnesc?

Apoi, deschizând braţele, adăugă:

– Îngăduie-mi să te îmbrăţişez, cavalere! Sunt cel pe care cu atâta vitejie l-ai apărat, în urmă cu şaisprezece ani, pe cheiul Anjou. Sunt contele d’Ablincourt.

– Vă recunoscusem! răspunse tânărul, aruncându-se în braţele ce i se deschiseseră.

Au rămas îmbrăţişaţi astfel multă vreme.

– O, vă voi răzbuna! făcu Georges desprinzându-se.

– Lasă-mi mie bucuria aceasta, îi ceru contele.

– Fie!

– Să purcedem aşadar, căci sunt nerăbdător să-1 văd.

– Monseniore, o să vă pierdeţi viaţa! strecură sfios Gérard, căruia scena reîntâlnirii celor doi bărbaţi îi lăsase pe ochi o pânză de lacrimi.

– Nu are a face, de vreme ce mă pot răzbuna, de vreme ce-mi pot îmbrăţişa soţia şi copilul.

– Baronul este un laş! mai spuse bietul luntraş; va va pârî.

– Fii pe pace, jupân Gérard, îi curmă vorba FolavriL îndreptându-se cât era de lung. Eu ori micuţul o să-1 ucidem mai înainte.

– Am totdeauna cu mine pe scumpa mea „*Dragoste trecătoare*”, făcu Malvenu mângâindu-şi

prieteneşte spada. Cu ea, eşti ferit de griji.

– Dumnezeu să vă aibă în pază, nobilii mei seniori!

– Amin! făcu Folavril. Urmează-ne, bravul meu!

– Să mergem, domnilor!... Să mergem! porunci contele, nerăbdător.

– Să mergem, murmură trist Gérard; în noaptea asta, ca şi acum şaisprezece ani, voi aştepta în barca mea înapoierea contelui René d’Ablincourt.

Apoi, închizând uşa, îi urmă de la depărtare pe cei patru gentilomi.

Glasul Mariei nu se mai auzea decât ca un palid ecou, ale cărui ultime vibraţii se stinseră în liniştea nopţii.

XXIII
GEORGES ŞI MARIE

Palatul Lambert de Thorigny era situat, după cum am spus, în strada Saint-Louis-en-Ile.

Curtea de onoare, în care se intra mai întâi, era împresurată de clădiri cărora ornamentaţia cu coloane şi antablamente dorice le dădea o înfăţişare greoaie şi impunătoare totodată.

Peronul din faţa uşii ducea spre un palier mare de unde porneau două balustrade de-a lungul cărora urcai spre somptuoasele apartamente. În partea dinspre Sena se deschidea o terasă largă, de unde puteai avea una dintre cele mai încântătoare privelişti. Era împodobită cu trei statui şi cu un grup din marmură. Primele aveau o mare valoare prin

vechimea lor, iar ultimul, foarte modem, îi reprezenta pe *Psyché* şi *Amor*, stârnind un deosebit interes prin ciudata poveste pusă pe seama lui.

Astăzi mai poate fi contemplată, atât dinspre strada Saint-Louis, cât şi dinspre cheiul Celestinilor, „Carcasa” — am spune — acestui minunat palat, construit de Leveau, decorat cu picturi de Lesueur şi Le Brun, palat pe care, în veacul nouăsprezece, nimeni nu se sfia să-1 socotească princiar.

Serbarea pe care preşedintele de Thorigny o clădea în seara aceea, şi care avea să fie deosebit de frumoasă, stăpânea cugetele de o bună bucată de vreme devenind subiect de conversaţie, în toate saloanele — numeroase — unde se adunau gentilomi, seniori şi doamne de neam mare.

Curtea regelui, pe atunci plicticoasă tare, îşi făurea distracţii şi lăsa cu plăcere Versailles-ul pe seama doamnei de Maintenon, care îl subjugase deplin pe marele monarh.

Şi cum la vremea aceea era la modă să ai un palat în Isle, toată marea nobilime, dimpreună cu înaltele finanţe se retrăseseră în locul acela. Prin urmare, cam în această parte a Parisului se desfăşurau cele mai strălucitoare serbări. Un du-te-vino neobişnuit se şi iscase nu numai pe chei ori pe strada în care se înălţa faţada palatului, ci şi prin împrejurimi.

Caleştile brăzdau podurile şi străzile învecinate, iar lecticile închiriate — căci se putea închiria pe atunci o lectică, după cum astăzi se închiriază trăsuri — veneau unele după altele, alcătuind un şir nesfârşit.

Şi tot ca şi astăzi, când se dădea vreo serbare fastuoasă, caracteristică marilor finanţe, porţile

palatului erau şi atunci năpădite de „glotime”, oameni de treabă, veniţi cu inima deschisă săi privească pe alţii distrându-se, să se lase jigniţi de către numeroşi intriganţi îmbogăţiţi, dintre care mulţi nici măcar nu ar fi fost demni să strângâ mâna acestor „bădărani”, cum îi numeau ei.

Inlăuntru, o armată de valeţi se priveau cu dispreţ, un soi de maimuţe, ce-şi parodiau stăpânii, după cum şi aceştia se parodiau între ei — comedia umană; singura în stare să producă artişti mari, oricând gata să intre în scenă — o armată de valeţi, spuneam, se ducea şi venea în toate direcţiile.

Printre servitorii aceştia, înfiretaţi de sus până jos, unul singur se deosebea prin modestia sa — virtute rară în acea vreme şi, poate, chiar într-a noastră.

Nu era chipeş servitorul acesta, ba chiar dimpotrivă; părul de un roşu murdar împodobea un cap rotund, în care natura sculptase o faţă spână cu ochi de un cenuşiu închis, vii ce-i drept, dar saşii şi atât de mici încât dădeau impresia că fuseseră făcuţi cu burghiul; nasul era ascuţit, uşor încovoiat ca ciocul unei păsări de pradă, gura era mare, cu buze subţiri, care când sta închisă semăna cu o cicatrice pornind de la o ureche la cealaltă; acestea aduceau foarte tare cu nişte înotătoare lipite de o parte şi alta a capului, iar dinţii erau galbeni, neregulaţi, lovindu-se între ei înlăuntrul acelei deschizături care îi slujea de gură.

Un singur lucru, ar fi putut pleda în favoarea sa şi anume aerul inteligent ce lumina chipul acesta mai degrabă respingător decât plăcut.

De statură mijlocie, părea bine clădit şi, cu toate că era mai mult slab decât gras, puteai bănui, sub

învelişul acesta grosolan, muşchi de oţel.

Se afla acolo, vârât în firida unei ferestre, urmărind distrat vânzoleala confraţilor săi, când deodată unul dintre ei, trecându-i prin faţă, se opri şi îl întrebă:

– Hei, Laurent, ce faci acolo?

– Îmi aştept stăpânul.

– Vino la bucătărie, se bea!

– Nu.

– De ce?

– Pentru că nu mi-e sete.

– Straşnic motiv!

– Straşnic ori nu, asta e! Bună seara!

Şi pierind din cadra ferestrei care îi slujea de refugiu, omul nostru întoarse nepoftitului spatele. Dealtfel, acesta nu puse la inimă purtarea aceluia şi nu se obosi să-1 reţină.

Timp de câteva clipe îl vom urma pe Laurent, fie şi numai pentru a ne da seama de virtuţile „topografice” ce păreau înnăscute în insul acesta.

Într-adevăr, se oprea în faţa fiecărei uşi, iar când una dintre ele era închisă, o împingea uşor, spre a vedea unde anume dă. Trecând din salon în salon şi făcându-se mic, spre a trece cât mai neobservat, el cercetă astfel toate încăperile de la parter. După un sfert de oră nici o ieşire nu-i mai era străină.

Cărui simţământ i se supunea oare făcând astfel?

De ar fi trebuit s-o spună, ar fi fost pus în mare încurcătură. Instinctul îl împingea să cotrobăie: era în firea lui.

Poate că simţindu-se cu conştiinţa nu prea curată, îi plăcea să se lămurească în privinţa intrărilor şi a

ieşirilor — a ieşirilor mai cu seamă — acelor case care aveau norocul să-1 adăpostească.

Era ceea ce am putea numi un „scotocitor”, nu în felul acelora care caută îndeosebi să afle toate; un singur lucru îl interesa, am mai spus-o: topografia.

Dorise de mult să vadă Parisul; 1-a şi învăţat, dealtfel, ca pe apă. Sena, mai cu seamă, îl încăntase în chip deosebit; îi studiase meandrele şi cunoştea nu numai toate străzile, străduţele şi răspântiile, dar şi toate casele, maghernițele şi dărăpănăturile de pe maluri. Şi nu erau puţine la număr cocioabele acelea infecte cate ţâşneau din taluzuri şi la care nu te puteai uita fără să nu te înfiori. Multe dintre ele erau părăsite, fie pentru că nu ofereau nici o garanţie ca rezistenţă, fie pentru că nu avea cine să le locuiască. Cocioabele acestea rău mirositoare, care infectau Parisul în marele veac, se găseau cu deosebire în împrejurimile insulei Saint-Louis. Încetul cu încetul, pe măsură ce noi construcţii se iveau, ele dispăreau: se făceau cheiuri, poduri, case mari; dar cele proaste care rămâneau, risipite ici-colo, se găseau în chip firesc izolate şi, ca să zicem aşa, desprinse de marea cetate; într-un cuvânt erau locuri primejdioase, unde îţi puteai pierde viaţa.

Laurerit nu se afla în serviciul baronului de Souvré decât de o săptămână. Valet de profesie, rămăsese multă vreme fără slujbă. Înfăţişarea sa fizică îi dăuna. A fost nevoie de un ins ca baronul care să-1 scoată pe netrebnicul acela din mizeria în care clocea.

Întâmplarea, singură, făcuse totul: într-o zi în care Laurent căsca gura în strada Pas-de-la-Mule, îl văzu pe Raoul de Souvré în chiar clipa sosirii lui. I s-a

prezentat cu curaj.

După ce 1-a examinat, baronul i-a spus:

– Eşti al naibii de urât, marţafoiule!

– Ştiu! răspunsese el, privind atât de ponciş, încât ar fi băgat pe oricine în răcori. Senioria voastră vede bine.

– Pari însă deştept.

– Sânt!

– Cinstit?

– După împrejurare.

– Devotat?

– Dacă se plăteşte.

Răspunsurile fuseseră pe placul baronului, care îşi şi spusese:

– Iată un nemernic bun la toate.

Şi pe dată îl luase în serviciul său.

După ce îşi încheie inspecţia, mulţumit de sine, Laurent ieşi din palat şi se proţăpi la picioarele peronului.

Invitaţii începuseră să sosească. Curtea se umplea de căleşti din care coborau doamne, domnişoare, domni. Aurul, mătasea şi catifeaua nu se dovedeau deloc mai prejos decât nestematele care scânteiau în lumina unor minunate sfeşnice ţinute de îngrijitori aleşi anume. Saloanele se umpleau.

Desi încă destul de forfotindă, mişcarea de afara scădea vădit. Laurent îşi dădea seama de lucrul acesta şi anevoie îşi putea stăpâni nerăbdarea.

– Să-şi fi schimbat cumva gândul?... Să nu mai vină?... Îşi spunea întruna.

Că nu i-ar fi venit stăpânul, iată un lucru care nu-1 necăjea defel, dacă n-ar fi ţinut nespus de mult să ia

parte la serbare. În scalda luminilor răspândite de lustre, voia el mai ales să se simtă fremătând, la vederea acelor braţe rotunde, a chipurilor pe care aveau să se oglindească bucuria şi plăcerea, chipuri care acum îi treceau pe dinainte, zorindu-se să dispară în vestibulul cel mare.

Cu ochii strălucind a dorinţi neîmplinite, privea pieziş ia toţi tinerii seniori care îl bruftuluiau, pe el neînsemnatul, ca să le facă lor loc. Şi scrâşnea din dinţi, şi îşi înfigea unghiile în carne, spunându-şi cu furie:

– Pentru ce n-aş fi şi eu astfel?

Unul dintre viciile sale — căci lepădătura aceasta cultiva cu patimă cele şapte păcate capitale — unul singur precumpănea asupra tuturor celorlalte: pizma.

Pentru a-şi satisface păcatul acesta, nu s-ar fi dat înapoi de la nimic.

Deodată, faţa-i lividă avu o tresărire uşoară; îşi zărise stăpânul, urmat de vicontele de Rigny şi de domnul de Pontalès.

Se ploconi adânc în faţa lor. Baronul îi azvârli mantia, şoptind, astfel încât să nu poată fi auzit decât de valet:

– Stai în aşa fel, încât să mă poţi auzi.

– Aşa voi face, monseniore, răspunse cu glas scăzut netrebnicul, încovoindu-se într-un salut şi mai adânc decât prima oară.

Şi, păşind în spate, la o anumită distanţă, îşi urmă stăpânul care curând se mistui în saloane.

Serbarea era în toi. Menuetele şi pavanele, vechi dansuri spaniole, se înlănţuiau printre furişatele strângeri de mână, priviri şăgalnice şi vorbe dulci.

Dansul nu are altă raţiune de a fi, decât în asemenea condiţii.

Deodată, o anume foiala se făcu simţită printre invitaţi. Privirile tuturor se îndreptară spre uşa primului salon, pe unde îşi făcuse apariţia doamna ducesă de Sandoval, ţinând de mână pe domnişoara Marie d'Afrivol de Bellevemie, care îşi făcea astfel intrarea în lumea mare.

Uluire! Un murmur de încântare străbătu adunarea, care se îmbulzea să vadă, să admire.

Doar câteva tinere fete îşi muşcară buzele, găsind că era cu totul necuviincios să fie părăsite de cei ce dăduseră fuga să vadă persoane alături de care — cel puţin astfel gândeau ele — puteau să stea fără de teamă. Marie, mai cu seamă, le inspira neîncredere. Fără doar şi poate, era încântătoare. Gătită cu modestie, dar cu mult gust, ea răspândea un farmec atât de pătrunzător, că lesne ar fi putut fi luată drept o divinitate.

După prezentările de rigoare, ducesa voi să lase oarecare libertate Mariei; dar copila, asemenea unei păsărele ieşite pentru prima oară din cuib, părea temătoare şi preferă.să nu se depărteze de proteguitoarea sa.

Întrerupt doar pentru o clipă, balul continuă apoi cu şi mai mult foc; nenumăraţi cavaleri, tineri şi frumoşi trebuiră să se adreseze altor dansatoare pentru a alcătui o pavană în care ar fi fost tare incântaţi să o vadă pe tânăra fată şi pe ducesă.

Conversaţiile se înnodară iarăşi. Luată deoparte de către preşedintele de Thorigny, ducesa părea să-1 asculte cu mare luare-aminte.

În ce-o privea, Marie contempla mulţimea aceea de dansatori, care, încetişor şi ceremonios, în acordurile unei melodii de Lulli, compozitorul pe atunci la modă, păşeau, se roteau în jurul lor, ridicând braţele în formă de ghirlande şi care, după ce executau saluturi după saluturi, reâncepeau mişcarea aceea de rotire până ce viorile amuţeau; erau ceea ce se numea o pavană, dans desigur nespus de graţios, dar de o monotonie înnebunitoare.

Preşedintele de Thorigny, un bătrân de statură mică, purtându-şi cu voioşie cei şaizeci de ani, se apropiase de ducesă şi începuse cu ea o mică discuţie de hărţuială, vrând să o câştige de partea „Nemulţumiţilor”.

– Înainte de toate, îl întrerupse ea, încă de la primele cuvinte, spuneţi-mi, dragul meu preşedinte, dacă ceea ce se vorbeşte în taină despre grupul de marmură ce vă împodobeşte terasa este adevărat.

– O, doamnă, dar ce aţi auzit despre el? Ducesa păru stânjenită; totuşi răspunse:

– Nu-i frumos din partea dumneavoastră să faceţi o femeie să repete asemenea lucruri, dar curiozitatea mea nu-mi dă pace. Am auzit precum că grupul dumneavoastră statuar Amor v-ar fi împrumutat trăsăturile şi, ceea ce este şi mai uimitor, Psyche pe cele ale ducesei de La Valliere...

– Doamnă, rosti cu glas stăpânit preşedintele Lambert de Thorigny a cărui frunte se acoperi de paloare, vi s-a spus adevărul!... Dar istoria e veche foarte... Inima mea e moartă de multă vreme, căci nu am iubit decât o singură femeie, pe domnişoara de La Valliere!... Era negrăit de tânără; eu de asemenea; ne

logodisem, când regele Ludovic a făcut, din copila aceea frumoasă şi curată, o martiră!... Unul dintre prietenii mei, care nu mai trăieşte, ne cunoştea iubirea. Sculptor de inspiraţie mitologică, el a săpat pentru mine în marmură, grupul acesta amintitor... Inima mea e moartă, de atunci, v-am spus, astfel că veţi înţelege lesne de ce nu-1 pot iubi pe regele Ludovic.

Ascultând scurta povestire de dragoste, ducesa fu cuprinsă de un freamăt şi, purtându-şi gândurile spre René, îşi simţi ochii umplindu-i-se de lacrimi. Vâzând apoi că marchizul de Bellevenue şi contele d’Afrivol se îndreptau spre ea, căci veniseră, după cum le fusese făgăduiala, ducesa strânse uşor mâna preşedintelui şi grăi, strădu-indu-se să-şi readucă zâmbetul pe buze:

– Sunteţi punctuali, domnilor, vă mulţumesc. Veniţi dar mai aproape, îi pofti ea, vrând să pară veselă. Domnul preşedinte îmi istoriseşte lucruri cu adevărat deosebite.

– O, ducesă! izbucni acesta mustrător.

– Nu vă temeţi, dragul meu preşedinte, făcu ea aruncându-i o privire de îmbărbătare, nu am nicidecum intenţia să dau în vileag tainele dumneavoastră... Dar dacă aveţi nevoie de prozeliţi, nu-i veţi putea câştiga tăcând.

– Aveţi deplină dreptate, ducesă, se grăbi să răspundă de Thorigny, încântat de vorba aceea prin care ea revenea la cele dorite de el.

Astfel că ei vorbiră mai departe într-un chip aproape misterios; trei dintre cele patru persoane, adică marchizul, contele şi ducesa ascultau mai degrabă decât vorbeau. După un timp însă, puternic

nelinişitţi, contele şi mar-chizul se desprinseră din grup şi, în chipul cel mai firesc, se duseră în salonaşul de odihnă unde, în afară de cavalerul D'Artagnan şi de contele d'Ablincourt, nu intrase încă nimeni.

Acesta din urmă, de nerecunoscut în alesul costum care îl înveşmânta, îşi ascundea anevoie nerăbdarea. I se părea că desluşeşte, în murmurul acela al mulţimii, glasurile mult iubitei sale soţii şi fiice, într-atât de puternică îi era dorinţa de a le îmbrăţişa.

– Sunt acolo, nu-i aşa? îl întrebă pe Georges.

– Da, îi răspunse acesta. Dar pentru Dumnezeu, conte, puţină răbdare! Să nu stricăm ceva... Este nevoie ca soţia şi fiica dumneavoastră să fie prevenite, altfel le-am expune unei primejdii neîndoielnice.

– Ai dreptate, cavalere, răspundea întruna dAblin-court. Vei avea răbdare.

De nu ar fi fost tovarăşul său, ar fi făcut desigur vreo imprudenţă, în pofida făgăduinţei sale.

După câteva minute, care i se părură lungi cât un veac, o uşă se deschise încetişor; erau d'Afrivol şi de Beilevenue.

– Ce se întâmplă? îl întrebă el cu aprindere.

– Totul merge ca pe roate, domnule conte, răspunse d'Afrivol, adică Folavril.

Apoi, către prietenul său care dăduse la o parte tapiseria ce ascundea o uşă pe care o întredeschisese.

– Eşti lămurit, marchize?

– Da, răspunse Malvenu, iată într-adevăr salonul despre care preşedintele i-a vorbit ducesei.

– Vor trece pe aici. Nu trebuie să ne vadă... Veniţi, domnule conte.

– Uncie mă duceţi?

– În galeria cea mare care înconjură apartamentele şi care este pustie.

– Dar pe el!... Pe el! izbucni proscrisul, cu ochii scânteind a mânie. Când o să-1 văd?

– Curând, răspunse uriaşul. Aveţi încredere în marchiz şi în mine.

– Da, întări Malvenu cu glasu-i subţire. Încredeţi-vă în noii dumneavoastră, prieteni!

Şi îl luară pe conte, după ce mai întâi îi făcură un semn lui Georges. Cavalerul înţelese şi, la rându-i, se făcu nevăzut, pornind spre saloanele în sărbătoare.

Intrând în sala balului, prima persoană pe care o zări fu baronul de Souvré, prins într-o înfocată discuţie cu mai mulţi gentilomi. Se feri să i se arate, încercând totodată să se apropie de Marie.

A străbate mulţimea aceea strălucitoare nu era lucru lesne, cu atât mai mult cu cât anumite doamne, părăsite de cavalerii lor, mai degrabă pătimaşi ai jocului decât curtenitori, îşi făceau o plăcere din a zăgăzui calea chipeşului cavaler; dealtfel, şi tânăra fată era înconjurată de un întreit rând de admiratori. Cu toate acestea Georges ajunse la ţintă. Făcând o plecăciune în faţa fetei, murmură cu o graţie desăvârşită:

– Iertaţi-mă, domnişoară, de nu v-am salutat încă de la intrare; mă aflam cu domnii... tatăl dumneavoastră.

Marie roşi uşor şi răspunse şăgalnic:

– Nu vă port nicidecum pică, domnule.

Apoi, Georges se întoarse spre ducesa de Sandoval care tot cu de Thorigny stătea de vorbă.

– Doamnă ducesă... făcu el.

Ea îi întinse o mână albă, pe care tânărul se grăbi să-şi apese buzele. Surprinsă, ducesa şi-o retrase, slobozind un strigăt scurt. Apoi spuse cu un surîs:

– Este deci limpede, cavalere — şi eram aproape sigură — că tânăr, frumos, brav şi puternic cum eşti trebuie să ai şi un mare cusur, menit să cumpănească atâtea virtuţi; cusurul acesta este cutezanţa!... Ei haide, curtenitorule cavaler, pofteşte-o pe Marie la dans!... Nu-mi place să o văd cerută doar de necunoscuţi.

– Dacă domnişoara ar binevoi să-mi facă o atât de nemăsurată cinste, aş fi tare fericit, zise Georges, strecurând o rugăminte în privirea dăruită Mariei.

Şi, întrucât îi trecuse tulburarea, tânăra fată răspunse încetişor:

– Cu plăcere, domnule. Apoi, ridicându-se, se sprijini de braţul ce i se oferea.

Tocmai atunci se forma un menuet. Tinerii se prinseră în el.

Oare ce îşi spuneau cu glas scăzut? Aceleaşi cuvinte pe care le-au schimbat dintotdeauna cei ale căror inimi se simt înrobite. Aceeaşi gamă cântată, cu iubire, în doi.

Era, într-adevăr, prima oară că puteau vorbi. Privirile lor grăiseră, ce-i drept, multe şi până atunci, căci din clipa în care Georges o ţinuse în braţele sale, în Place Royale, nu trecuse zi să nu se vadă, fie în timpul plimbărilor nautice, mult pe gustul vremii, fie în diferite saloane, mai cu seamă în cel al ducesei, unde însă nu se dansa şi unde conversaţia, prinzând în firul ei pe toată lumea, împiedica destăinuirile.

Menuetul era pe sfârşite, iar voioşia lui Georges

începea să se preschimbe în tristeţe, căci nu ştiuse să tragă folos din asemenea situaţie deosebită, neîngăduind buzelor să-i slujească inima.

O uşoară strângere de mână o făcu pe fată să tresară.

– Marie, şopti el într-un suspin. Aveam atâtea să-ţi spun...

Tonul cu care rostise cuvintele o miră. Ridică asupra lui ochii ei frumoşi şi atât de îndurerată se simţi de mâhnirea răspândită pe chipul cavalerului, încât, fără voie şi pentru întâia oară, îi rosti numele, cu un fel de dojana:

– Georges!

Lumina unei nemăsurate fericiri străbătu ca un fulger privirea tânărului.

În timp ce o conducea la locul ei, ducesa îi văzu venind şi le zârnbi cu şiretenie:

– Aţi fost fermecători!

Apoi adăugă, mai mult pentru Georges:

— O să mai dansezi?

– Fireşte, clacă domnişoara nu se împotriveşte.

Marie schiţă un semn, a încuviinţare.

– În cazul acesta, cavalere, urmă ducesa, ţi-o încredinţez. După ce veţi fi terminat şirul de menuete şi pavane, dacă nu m-am înapoiat încă din mica vizită de explorare prin saloane pe care vreau să o fac, condu-o pe Marie la doamna contesă de Brionne, care ar dori să stea de vorbă cu ea câteva clipe. Ultimele cuvinte le rostise ridicând puţin glasul şi întorcându-se spre o doamnă mai în vârstă aflată nu departe de ei.

– Cu mare plăcere! încuviinţă doamna.

Ducesa mulţumi şi porni încet, sprijinindu-se de braţul domnului de Thorigny.

Nu atât pentru a vizita încăperile, cât pentru a-şî astâmpăra curiozitatea iscată de cele câteva cuvinte ale preşedintelui se hotărâse ea să-şi părăsească locul.

Viorile preludiau.

Georges şi Marie se ridicară.

– Ţii să dansezi menuetul acesta? întrebă el.

– Câtuşi de puţin! răspunse Marie, foarte mirată de întrebare. Dar dacă nu dansăm, ce facem?

– Stăm de vorbă! răspunse el grav. Iar cele ce-ţi voi spune, domnişoară, o să-ţi pricinuiască totodată o mare bucurie şi o adâncă tulburare.

Ea îl privi surprinsă, întrebându-se ce poate însemna acel preambul şi murmură neliniştită:

– Ce vrei să spui?

– Îmi vei făgădui... Îmi vei jura că vei fi tare, în faţa destăinuirii pe care ţi-o voi face?

– Dumnezeule, domnule Georges! Mă faci să mă cutremur... Oare ce lucruri atât de grave îmi poţi spune!... Îţi jur că voi fi tare... Vorbeşte!

Fără a-i mai răspunde, o atrase încetişor spre o canapea aşezată la celălalt capăt al salonului.

Menuetul începea. Toate privirile erau îndreptate asupra dansatorilor. În felul acesta, cei doi tineri se găseau aproape izolaţi în mulţimea aceea.

– Domnişoară Marie, începu cavalerul, mal tulburat decât voia să pară, nu te-ai întrebat niciodată cine îţi puteau fi părinţii?

– O, sigur că da!... Foarte adesea chiar... răspunse ea, simţindu-şi inima apăsată.

– Şi nu ţi-ai spus niciodată că, poate, într-o bună zi, îi vei regăsi?

Fata începea să se simtă năpădită de emoţie... Îl privi, neputând să mai vorbească; dar ochii ei întrebau cu înflăcărare.

– Dar dacă i-ai regăsi dintr-o dată... dacă ţi-ai regăsi tatăl... mama?... urmă Georges.

– Ah, zise tânăra fată, ducânclu-şi mâinile la inimă.

– Iertare, domnişoară...

– Vorbeşte! îl imploră ea, făcând un efort supraomenesc. Cunoaşteţi pe tatăl... pe mama mea?...

– Îi cunosc:! Marie se clătină.

– Marie, şopti el prinzând-o în braţe ca la prima lor mtâlnire, în numele celor care te iubesc, curaj!

Câteva câipe, biata copilă rămase fără cuvânt,

– Voi avea, bâigui ea într-un târziu. Cine este mama? Vorbeşte-mi de ea, domnule Georges!

– Mama... Pe mama o cunoşti... Este sfânta şi nobila doamnă care nu încetează a-ţi arăta dragoste, fără a şti ce legătură sacră vă uneşte...

– Ducesa? Să fie oare ducesa?

– Da!

– O, Dumnezeule... Îţi mulţumesc. „Iată pe aceea pe care mi-o visam mamă! Apoi, ridicând ochii la cer, urmă: Iar mama... ducesa... nu ştie?

– Că eşti fiica ei? Nu, domnişoară, dar o va afla curând.

– Prin cine?

– Prin tatăl dumitale!

– Tatăl meu... Cine este?

– El însuşi o va spune, deschizându-ţi braţele.

– Este aici?

– Două persoane care se interesează de fericirea dumitale şi a lui l-au adus în noaptea aceasta la palatul preşedintelui.

– Du-mă la el, domnule Georges.

Şi, împinsă parcă de un resort, tânăra se ridică, dreaptă, rămânând nemişcată în faţa cavalerului care o ruga din priviri.

– Nu te teme, zise ea cu glasul acela fermecător; lovitura cea grea a trecut; voi şti să îndur fără slăbiciune îndoita fericire pe care mi-ai vestit-o.

– Aşadar, vino! primi Georges. Domnii d'Afrivol şi de Belâevenue te aşteaptă.

– Ah, făcu tânăra fată, plecându-şi cu tristeţe capul, bieţii taţi!

Se gândea la durerea pe care neaşteptata revelaţie avea să le-o pricinuiască.

– Ştiu totul, murmură tânărul. Sânt nişte oameni de ispravă şi curajoşi.

Ea ridică încet capul; ochii îi erau scăldaţi în lacrimi. Atunci, luându-i mâna, cavalerul Georges o conduse încet spre galeria în care se găseau Folavril, Malvenu şi contele d'Ablincourt.

XXIV
RECRUTORUL „NEMULŢUMIŢILOR”

După ce au trecut prin salonaşul de odihnă despre care am vorbit, preşedintele de Thorigny şi ducesa de Sandoval intrară în cealaltă încăpere arătată de

Malvenu, dând la o parte tapiseria ce-i ascundea intrarea.

Încăperea aceasta făcea mai degrabă parte din apartamentul domnului de Thorigny decât din saloanele de recepţie. Mare şi mobilată admirabil, ea dădea spre o anticameră ce comunica cu galeria în care se găseau contele, Folavril şi Malvenu.

Ce înfăţişare fizică şi morală avea oare preşedintele Laurent de Thorigny?

Ştim până acum că era un bărbat de vreo şaizeci de ani; şi de nu ar fi fost acea coardă sensibilă pe care el o făcuse să vibreze în inima contesei de Sandoval prin istorisirea nefericitei sale iubiri, aceasta nu şi-ar fi putut ascunde poate o pornire de veselie, căci era destul de amuzant să ţi-1 închipui pe sexagenar în *Amor*, iar în *Psyché* pe călugăriţa Maria a Milosteniei, care avea pe atunci, Doamne-Dumnezeule, cincizeci de ani.

Lăsând vârsta deoparte, Lambert de Thorigny nu avea o înfăţişare de Adonis, în stare să cucerească zilnic câte o inimă. Scund, rotofei, cu chip zâmbitor şi roşu în umerii obrajilor, avea o gură prea mică, cu buze groase ce înfloreau sub un nas destul de mare, al cărui vârf căpătase o nuanţă violacee ce se preschimba uneori în cea mai aprinsă culoare de mac. Era oacheş? Era blond? Să-i fi fost părul negru înspicat cu alb? Nici el nu ar fi putut spune cum îi arăta părul, cu mare grijă acoperit de o perucă uriaşă.

În ce priveşte sus-amintita perucă, ale cărei bucle mari se prăvăleau peste un gât gros şi scurt, nu avem de ce ne feri a spune că era blondă, ceea ce dădea masei aceleia de carne, ce-i închipuia capul, o vagă

asemănare cu una dintre nostimele alcătuiri din cauciuc atât de mult îndrăgite de copii.

În pofida marii sale avuţii, o singură femeie, domnişoara de La Vallière, îi purtase un simţământ sincer; de aceea şi rămăsese holtei.

Lesne de atras, atât din pricina singurătăţii sale, cât şi din aceea a ciudei nutrite faţă de Ludovic al XIV-lea, potrivnicul său în iubire, se lăsase prins în plasa câtorva gentilomi, devenind în puţin timp propagatorul cei mai zelos al cauzei pe care baronul Raoul de Souvré părea să o apere cu atâta înverşunare.

– Pe aici, scumpă ducesă, o îndrumă el intrând în ultima încăpere. Vom putea sta de vorbă mai tihnit. Îi oferi un jilţ.

Inés se aşeză; apoi, după ce aruncă o privire distrată în juru-i, întrebă:

– Ştiţi, dragul meu preşedinte, cuvintele pe care mi le-aţi strecurat la ureche mi-au stârnit într-un chip straniu curiozitatea. De fapt ce anume volati să-mi spuneţi?

– Voiam să spun, ducesă, că serbarea aceasta, fără să aibă vreun ţel limpede, ar putea ramine vestită în analele istoriei.

– Adevărat? Cum adică?

– Îl cunoaşteţi pe baronul de Souvré?

– De numele lui am auzit, dar chipul îmi este cu totul necunoscut.

– Îl veţi vedea pe baron chiar în seara asta, doamnă!

– Pe ce ton spuneţi lucrul acesta, se miră ducesă zâmbind. Este oare baronul acesta un Mesia?

– Nicidecum! Dar poate că e un precursor al acestuia... De Souvré, pe care fiecare îl crede a fi sufletul blestemat al doamnei de Maintenon, din pricina înrudirii sale cu defunctul marchiz de Louvois, aparţine în întregime...

– Cui...?

– Firului de aur.

– Ei asta-i, râdeţi de mine. dragul meu preşedinte? Ce şaradă îmi îndrugaţi acolo?

– Nu este o şaradă, ducesă, o încredinţa de Thorigny, coborând glasul, de parcă s-ar fi temut să nu-1 audă cineva: este o prescurtare a numelui Monseniorului Filip de Orléans... vreau să spun că baronul e de partea ducelui.

– Ah ! Ah! încep să înţeleg: o conspiraţie...?

– Ce vorbă mare!

– E un joc tare primejdios!... Şi cu ce vă pot fi de folos?

– Puteţi totul, doamnă ducesă! făcu baronul de Souvré, apărând pe neaşteptate la uşa micului salon, în al cărui prag rămase plecându-se cu respect.

Preşedintele se ridicase, pentru a face prezentările:

– Domnul baron de Souvré!

Acesta înainta nestânjenit, lăsându-i domnului de Thorigny grija de a închide uşa şi a trage zăvorul. După ce salută din nou, baronul urmă pe un ton firesc, sprijinindu-se cu mâna de spătarul jilţului pe care stătuse preşedintele.

– Da, doamnă ducesă, puteţi totul; ori să ne pierdeţi, ori să ne ajutaţi cu puterea pe care o aveţi şi să ne faceţi să triumfăm.

Fără a-şi da prea bine seama de impresia pe care i-o făcea bărbatul acesta, Inès se simţea prada unei stări proaste, nelămurite, a unui soi de repulsie.

Anii trecuseră peste baron fără a-1 împovăra; rămăsese un bărbat tare chipeş, mai pizmaş ca oricând, dar şi mai iscusit în ale prefăcătoriei.

.— Aduceţi prea mare cinste acestei pretinse puteri, făcu ea, încercând zadarnic să surâdă.

– Nicidecum, doamnă ducesă!... O mare parte a nobilimii tinere vă este devotată şi s-ar simţi mult prea felicită să vi se supună.

– Să admitem că aş fi înzestrată cu puterea pe care vreţi să mi-o atribuiţi, domnule, de unde ştiţi că aş fi dispusă să-mi tulbur propria linişte, conspirând împotriva maiestăţii sale?

– Sânt sigur de asta! declară el cu neruşinare.

Ea îl privi uimită.

– Siguranţa aceasta... Începu ea. Dar el îi curmă vorba:

– Ştiu, iar siguranţa aceasta îşi află izvorul în ura pe care o nutriţi... pe care trebuie să o nutriţi împotriva regelui.

– Eu, domnule? izbucni Inès uluită şi mutându-şi privirea, căci căutătura îndrăzneaţă a baronului o stânjenea.

– Dumneavoastră, doamnă! urmă de Souvré, mlădiindu-şi a linguşire glasul. Domnul Lambert de Thorigny şi cu mine vă suntem cei mai sinceri prieteni şi, cu toate că abia m-aţi cunoscut, nimeni altul nu vă este mai devotat ca mine... Ei bine, în această încăpere izolată, unde nu se află nici o ureche indiscretă, putem vorbi deschis... fără oprelişti... fără

cuvinte cu subânţelesuri... Vă asigur că regele a săvârşit împotriva dumneavoastră o infamie pe care o Sandoval y Palomas nu o poate ierta.

Auzindu-şi numele rostit cu glas tare de baron, Inès tresări.

– Este limpede, grăi ea, începând a se arăta nemulţumită, că vorbiţi în enigme.

– Defel, doamnă, căutaţi bine... Întrebaţi-vă amintirile şi vedeţi dacă cel care a făcut-o pe prietena şi compatrioata dumneavoastră, pe regina Maria Tereza, să se stingă încetul cu încetul, nu a greşit şi împotriva dumneavoastră, astfel încât să doriţi din adâncul inimii a vă răzbuna?

– Dar... nu văd...

Baronul, o pironea cu privirile. În clipa aceea el plecă de lângă jilţul de care se sprijinise şi făcu câţiva paşi spre cea cu care vorbea.

Fără voie, Inès începu să tremure.

Când ajunse chiar lângă ea, Raoul de Souvré se aplecă pe neaşteptate la urechea ei şi grăi cu glas pătrunzător:

– Contesă d’Ablincourt, aţi uitat moartea contelui René?

Dar nici nu-şi isprăvise bine vorba, că sărmana femeie, scoţând un strigăt, se ridică, palidă ca o moartă, clătinându-se, gata să-şi piardă cunoştinţa.

Numele acesta — cel al soţului ucis — azvârlit pe neaşteptate, deşi cu glas scăzut, în toiul conversaţiei, într-un moment în care nici nu-şi putea închipui că baronul i-ar cunoaşte taina, numele acesta reînnoia, nemăsurata durere încercată ori de câte ori, şi foarte adesea, gmdurile i se duceau spre cel pe care îl iubise

atât de mult şi pe care îl credea pentru totdeauna pierdut.

Întrucât nu auzise nimic şi socotind că nu este vorba decât de una dintre acele stări proaste, prin care trec îndeobşte femeile prea cochete, preşedintele se apropiase pe dată, spre a o sprijini.

– Nu!... Nu!... se împotrivi ducesa, încleştându-şi mâna de spătarul jilţului... Îmi trece... O suferinţă trecătoare.., Iertaţi-mă, domnule de Thorigny, aş avea ceva de spus domnului baron.

Iar după ce, cu discreţie, preşedintele se retrase în celălalt capăt al încăperii, de unde îl vedea pe de Souvré ţinându-se aplecat şi având aerul mâhnit al omului care a săvârşit o stângăcie, ducesa întrebă încetişor:

– Aşadar... Ştiţi?...

– Da, doamnă ducesă, ştiu totul, bâigui el prefăcut şi pe acelaşi ton.

Ba chiar avu îndrăzneala să adauge:

– Contele mi-a fost prieten, unul dintre cei mai buni... Dacă aş fi fost de faţă, nu ar fi căzut răpus de loviturile acelor asasini.

– Mulţumesc, domnule! Aş vrea să vă cred! murmură Inès cu greutate. Căci într-adevăr, în pofida voinţei sale, un tainic instinct o îndemna să se îndoiască de omul acesta faţă de care simţea un fel de repulsie.

Buzele nemernicului sloboziră un suspin de mulţumire, După toate aparenţele, partida pe care o juca se afla pe drum bun; nu avea cum şti şi gândurile ducesei; prin urmare, trebuia să fie cu băgare de seamă să nu năruie ceea ce clădise, iar pentru aceasta

toate mijloacele erau bune, chiar şi cele mai monstruoase. Prea puţin îi păsa dacă Filip de Orléans avea să-1 detroneze pe Ludovic al XIV-lea sau dacă acesta avea să domnească mai departe. Nici nu voia să aibă habar. Ceea ce voia el însă era să-şi răsplătească propria ambiţie. Ceea ce dorea cu înfocare era să şi-o câştige pe ducesă, mai frumoasă ca oricând. Ceea ce poftea, mai ales, era avuţia ei uriaşă.

Zădărnicită patimă a acelui mizerabil nu se stinsese defel; timpul şi depărtarea o sporiseră, astfel că, din lungile-i călătorii, se înapoiase cu gândul nestrămutat de a-şi împlini groaznicul plan.

Fără a mai pierde timp, făcuse în aşa fel, încât să fie prezentat la Versailles. Acolo se arătase a fi unul dintre cei mai înfocaţi admiratori ai doamnei de Maintenon, aproape-regina, cum i se spunea într-ascuns; apoi se amestecase în acel început de conspiraţie, iscată în minţile unor descreieraţi, conspiraţie de care luase cunoştinţă în anticamera regelui.

Jocul acesta dublu caracteriza omul: el îşi asigura retragerea, în caz de înfrângere.

Care îi era oare ţinta în privinţa ducesei?

Cât se poate de simplă. Voia să o compromită îndestul, pentru a o avea la mână. Legată de cauze pe care el pretindea că ar sluji-o, şi care dată în vileag avea să ducă în chip firesc la pieirea adepţilor, el îşi spunea — planul său nu era lipsit de un sâmbure raţional — că realizarea visului său se îngemăna cu căderea nobilei femei, de vreme ce, mulţumită legăturilor sale din tabăra adversă, i-ar fi putut

întinde şi impune mâna sa izbăvitoare.

– Da, aţi spus adevărul! izbucni dintr-o dată Inès, al cărei sânge fierbea la gândul că omorul nu fusese încă răzbunat. De şaisprezece ani mocneşte în inima mea ura împotriva celui ce a poruncit uciderea soţului meu?

În clipa aceea se apropie de ei preşedintele; nu mai putea fi de prisos, de vreme ce se vorbea cu glas tare.

– Gândiți-vă, murmură baronul şovăind, gândiţi-vă că înainte de a pune în mâna asasinilor pumnalul, domnul marchiz de Louvois primise ordine de la stăpânul său!

– De la rege, nu-i aşa?... Prin urmare el, în cârdăşie cu acel Louvois blestemat, acel ministru nesuferit...

– Nu trebuie să vă mai îndoiţi, doamnă ducesă. Dar marchizul a murit, singur regele a rămas răspunzător.

– De şaisprezece ani, urmă ea ca pentru sine, cer lui Dumnezeu să-mi aducă în cale un prilej de a-1 răzbuna pe René!... De a-mi răzbuna fiica ce mi-a fost răpită cu aceeaşi laşitate cu care i-a fost lovit tatăl...

– Ce tot spune?... se întrebă baronul. Fiica ei?

– O, de-ar veni ziua aceea! încheie Inès mai tare, în timp ce în adâncurile ochilor ei negri mocnea o flacără. Vină ziua aceea, iar fiica Bogatului-Duce, spaniola răzbunătoare care sălăşluieşte în ființa mea, îşi va pune în joc toată puterea, tot avutul, curajul şi energia spre a nimici acest duşman înrăit.

– Ziua aceea a sosit, ducesă o vesti de Souvré cu glas şoptit. Filip de Orleans a strâns în jurul său

numeroşi partizani!... Dar avem nevoie de conducători, de gentilomi bravi, devotaţi cauzei!... Nobilimea aceasta, gentilomii pe care ne bizuim, doar dumneavoastră îi puteţi hotărî să meargă alături de noi. Sânt aici, adăugă el întinzând braţul în direcţia sălii de bal. Pot să-i fac să vină în această încăpere... Şi atunci, un surâs, un singur cuvânt slobozit de buzele dumneavoastră — căci sunteţi o ispititoare, o fermecătoare fără de pereche — şi vor fi ai noştri, cauza va triumfa, contele va fi răzbunat!

În timp ce vorbea, scosese din vestă un pergament pe care i-1 dădu ducesei, ce rămăsese în picioare,

– Ce este asta? întrebă ea.

– Un act de adeziune.

– Dacă înţeleg bine, este chiar actul pe care ei trebuie să-1 semneze?

– Aţi înţeles cum nu se poate mai bine;

– Daţi-1 încoace, domnule.

Ducesa luă hrisovul; apoi, după ce îşi aruncă privirea asupră-i, exclamă:

– Dar asta înseamnă să le cerem capul!

– Înseamnă să le cerem fericirea Franţei! răspunse patetic baronul, căruia preşedintele îi aruncă o privire aprobatoare.

– Nu vor voi!

– Nu, dacă veţi şti să-i rugaţi!

– E un lucru grav...

– Primiţi, doamnă ducesă?

– Nu v-aş putea răspunde pe loc, domnule. Trebuie să mă mai gândesc, cred că mă înţelegeţi.

– Şi atunci, când voi primi un răspuns?

– Peste o oră.

– O oră?

– Da, mergeţi domnule, vă aştept aici.

A stărui ar fi însemnat din parte-i o greşeală. Raoul de Souvré înţelese lucrul acesta şi o lăsă pe ducesă cu preşedintele de Thcrigny.

În timpul acesta, în încăperea învecinată Georges susţinând-o pe Marie cea copleşită de tulburare, trecea prin galeria de care am pomenit.

Era galeria aceasta una dintre cele mai frumoase şi mai ciudate din Parisul de atunci; uşa principală, închisă în seara aceea, era decorată în partea dinăuntru cu două frumoase coloane corintiene, daurite în întregime. Plafonul închipuia muncile lui Hercule şi fusese pictat de Le Brun. Tablouri de Le Sueur, de Pastel, de Hermans, de Romanelli şi de alţi mari artişti ai vremii ornau nenumăratele panouri. Se putea ajunge acolo prin mai multe uşi, care dădeau în apartamente. Serbarea nu se întinsese până în acel colţişor al palatului. Aşadar, galeria era pustie, deşi uşile interioare se aflau deschise. Nişte sfeşnice aşezate în colţuri îşi aruncau lumina de-a lungul galeriei în care, însoţit de cei doi prieteni, d’Ablincourt se plimba nerăbdător.

Contele, cu mare greu domolit de Folavril şi de Malvenu, nu înţelegea pentru ce pricină cei care îi dovedeau atâta interes îl aduseseră acolo, părând să-1 păzească... Ce căuta el acolo? Şi la ce bun atâtea măsuri de prevedere, pe care le socotea de prisos?

Duşmanul lui se afla pe aproape; i se părea deci neînchipuit de simplu să meargă la el şi să-1 provoace în faţa tuturor.

Soţia şi fiica lui asistau la serbare... pentru ce îl

împiedicau să le îmbrăţişeze? Pricina animării impuse fericirii sale nu-1 interesa foarte tare; în nerăbdarea-i crescândă se ivi chiar o clipă în care vru să se smulgă îndoitei tutele.

Folavril şi Malvenu abia de-1 mai putură ţine.

– Domnule conte... Vă rugăm... sări primul, făcând spre el un pas uriaş şi tăindu-i calea.

– Vă implor... fornăi şi celălalt, agăţându-se de haina contelui.

– Lăsaţi-mă!... Lăsaţi-mă odată!... striga nefericitul, zbătându-se. Nu înţelegeţi că-mi vreţi moartea?

– Mai degrabă vă găsiţi moartea dacă ieşiţi de aici! îşi dădu cu părerea Folavril. Nu uitaţi că sânieţi tot un proscris.

– Ei bine, fie! Voi fi arestat! Ucis! Dar nu vreau să mai aştept!

Şi, în ciuda strădaniilor celor doi foşti soldaţi de a-1 opri locului, se pregătea să se avânte în culoar, când văzu în faţă, la celălalt capăt, un tânăr de braţul, căruia se sprijinea o copilă încântătoare care, albă ca şi vălurile rochiei, păşea clătinătoare, părând a-şi pleca urechea unor dulci cuvinte de îmbărbătare.

– Cavalerul! sări Folavril.

– Şi îngeraşul nostru! bâigui prietenul său.

Contele însă nici nu mai putea vorbi; se înăbuşea, sângele îi năvălea, tot, spre inimă, iar ochii îi străluceau de o lumină stranie, intr-atât de nemăsurată îi era nădejdea. Perechea înainta încet, fără de zgomot, de parcă ar fi lunecat pe pardoseala ceruită.

În sfârşit, d’Ablincourt putu să îngaime:

– Tânăra... Tânăra fată?.,.

– E a dumneavoastră! răspunseră într-un glas, după o uşoară şovăială, cei doi nedespărţiţi.

Picioarele proscrisului începură să tremure. Întinse braţele şi vru să rostească dulcea şi obişnuita chemare părintească, dar gâtuit de emoţie nu lăsă să-i scape decât un sunet răguşit. Fără îndoială că s-ar fi prăbuşit, de nu ar fi fost ajutorul firavilor umeri ai lui Malvenu, care tocmai se afla alături, spre a îngădui degetelor aceluia să se prindă. Fata înţelesese gestul necunoscutului şi, cunoscând adevărul de la cavalerul ei, scoase un strigăt slab.

Folavril i se aruncă înainte.

– Marie, rosti el cu un glas pe care şi-1 credea hotărât, fii curajoasă ca să-ţi poţi îndura fericirea!

– Da... Da... răspunse fata, rătăcită parcă.

Apoi, aţintindu-şi privirile înceţoşate de lacrimi asupra contelui sprijinit de Malvenu:

– Este... Este?... Întrebă ea.

– Copila mea, urmă uriaşul înfrânându-şi tulburarea, este tatăl tău unic.

Şi, cotropit de dragostea ce-1 biruia, înlăcrimat de ceea ce pierdea, o cuprinse în braţele sale vânjoase, o strânse cu patimă Ia piept, fără să-i pese că-i boţea rochia şi o purtă spre braţele contelui. Vreme de câteva clipe, cele două fiinţe de acelaşi sânge se îmbrăţişară în tăcere; nu li se auzea decât respiraţia trecând fierbinte peste buzele lor arse.

– Fata mea!...

– Tată!...

Două strigăte, după care capul copilei se lăsă uşor pe umărul gentilomului; prin pânza lacrimilor, el o

privea cu un zâmbet ce nu poate fi tălmăcit în cuvinte. O trase pe bancheta de catifea aflată de-a lungul peretelui galeriei, se aşeză lângă ea şi-i cuprinse mâinile în căuşul palmelor sale.

– Tu! făcu el. Tu, scumpa mea copilă. O, cât te-am căutat! Cât de mult te-am plâns! Te regăsesc, în sfârşit! Pot să te văd, să mă minunez de făptura ta! Cât eşti de frumoasă!

Apoi, adresându-se lui Folavril şi Malvenu, care sufereau cumplit din pricina mângâierilor dăruite de conte celei care, din păcate, nu avea să mai fie fiica lor comună, adăugă:

– Vă mulţumesc, prietenilor; vă mulţumesc vouă, care mi-o înapoiaţi! Hotărâţi-mi soarta. Viaţa mea vă aparţine! Plângeţi? se întrerupse el, văzând lacrimile ce li se rostogoleau pe obraji. A, înţeleg. Şi voi o iubiţi.

– O, da, o iubim!

Plin de îngăduinţă, contele se pregătea tocmai să-i aline în durerea lor, fără a le făgădui totuşi o împărţire, căci nici un simțământ de dragoste nu suferă ştirbire, când Georges — care de la o vreme îşi încordase auzul — îi rugă să facă linişte.

– Ce s-a întâmplat, cavalere? întrebă d’Ablincourt neliniştit, nemaivoind să fie prins acum când avea de păzit o comoară.

– Aşteptaţi!

Georges alergă, fără să facă zgomot, spre celălalt capăt al galeriei. I se păru că zăreşte o umbră strecurându-se furişat printre coloanele multe la număr şi mistuindu-se în spatele unei tapiserii ce ascundea o uşă mică. Din câteva salturi, tânărul se află în faţa ei. Crezu o clipă că tapiseria se mişcă, de

parcă tocmai atunci ar fi fost ridicată, ce-i drept cu băgare de seamă, dar destul pentru a-i imprima o clătinare. Se aplecă în dreptul uşii şi ascultă. Nici un zgomot, fie cât de slab, nu-i atrase luarea-aminte.

– Să mă fi înşelat? gândi el, întorcându-se nemulţumit de neizbânda sa.

Dăruit întru totul fericirii de a-şi putea îmbrăţişa copila, contele nu prea luă în seamă nici cele întâmplate, nici teama cavalerului. Obosit de emoţia încercată, nu voia să se mai gândească la o altă primejdie, necunoscută, de vreme ce nu era imediată.

În ce-i priveşte pe cei doi, pe Folavril şi Malvenu, se simţeau şi ei mult prea copleşiţi de amărăciune, pentru a se mai gândi la altceva. Doar Georges era încredinţat că cineva se strecurase în preajma lor, iar lucrul acesta îl frământa.

Nu se înşela.

Un bărbat pătrunsese în galerie şi, folosindu-se de umbra aruncată nu numai de banchetă, ci şi de coloane, se apropiase destul de mult, pentru a nu pierde nimic din cele petrecute între proscris şi fiica sa.

Cele câteva cuvinte pe care le prinsese păreau să-1 intereseze tare mult; de aceea nu se hotărâse să o şteargă decât după ce dobândise convingerea că prezenţa sa fusese simţită. Folosindu-se de acelaşi şiretlic care îl ajutase să se strecoare în apropiere de cei pe care voia să-i iscodească, făcuse aşadar cale-întoarsă şi ajunsese la tapiseria ce ascundea uşiţa pe unde venise.

Dar oricare ar fi fost măsurile luate pentru a se ascunde, nu izbutise deplin; umbra sa îi trădase

prezenţa, privirea sfredelitoare a cavalerului nu-1 iertase; fusese deci în pragul de a da greş.

– Uf! răsuflă uşurat ciudata iscoadă, după ce se văzu în siguranţă. Am scăpat ieftin.

Apoi, strecurându-se prin culoare, se duse în saloane şi, lipindu-se când de o uşă, când de alta, îl căută din priviri pe baronul de Souvré.

XXV
OASPEŢII CASEI NUMITĂ A CARDINALULUI

Să ne întoarcem puţin în urmă, spre a vedea ce se petrecea pe malurile Senei.

După ce depăşeau vârful extrem al insulei Cetăţii — limba aceasta de pământ ce se desfăşoară astăzi, verde, în formă de parc mic, în spatele statuii vrednicului rege Henrie al IV-lea, în faţa corăbiei Samaritaine — cele două maluri ale fluviului deveneau destui de triste; după ce treceau însă de Luvru, ele dobândeau o înfăţişare aproape lugubră.

Ici-colo doar, câteva case... şi ce case! Maidanele, presărate cu acele cocioabe despre care am mai vorbit, se întindeau în jos, până la ieşirea din oraş. Pe o distanţă destui de mare, insuliţe — din cele ce se mai văd şi astăzi cind coborâm Sena, înspre Point-du-Jour — se iveau din apă. Unele dintre acestea, măricele, susţineau dacă nu chiar clădiri, cel puţin colibe durate din trunchiuri de copaci şi din scânduri amestecate cu moloz, totul închegat într-un fel de mortar care se măcina repede, lăsând astfel

sumedenie de asperităţi pe pereţii aceia primitivi.

Insuliţele acestea dădeau adăpost multor familii de linge-blide şi de netrebnici, astfel că, sfârşind prin a stânjeni navigaţia, ele dispărură cu încetul sub hârleţ şi dragă. Doar insula Ravageurs din Saint-Ouen a rămas drept amintire a acelei vechi plăgi.

Nu departe de marea cetate, într-un loc pustiu, cunoscut doar de marinari, se vedea înfiptă, ca să zicem aşa, într-un muncel legat de mal — ori de câte ori apa scădea câtuşi de puţin — o zidire veche, nemaipomenit de urâtă.

Oricine şi-ar fi putut închipui că era nelocuită, căci nimeni nu era văzut pe acolo vreodată, nici ieşind, nici intrând. Ruina aceasta inspira un soi de groază. Îşi avea, dealtfel, legenda ei.

Unii ziceau că, sub Ludovic al XlII-lea, fusese o cu o înfăţişare destul de arătoasă, clădită din ordinul cardinalului de Richelieu şi dăruită tot de el vidanjorilor.

Se mai vorbea că se săvârşiseră acolo omoruri fără de număr şi că Mazarin, urmaşul lui Richelieu, pusese să fie ucişi acolo foarte mulţi partizani ai Frondei, oameni faţă de care nu prea nutrea simpatie.

Ba se povestea chiar următoarea întâmplare:

Într-o noapte, spuneau cei mai ştiutori, înainte ca Ludovic al XIV-lea să-şi fi făcut intrarea în Parlament, cu cizme pintenate şi biciuşca în mână, Italianul care deţinea puterea o adusese pe regina-mamă în mai sus-pomenita casă.

Dar mai apoi, „escapada” fiind dată în vileag, un tipograf pe nume Claude Mario se apucă să tipărească pamfletul intitulat: „Tăblia patului reginei care spune

totul”, în care erau luate în derâdere, în cuvinte biciuitoare, legăturile dintre Ana de Austria şi Mazarin. Dragostea dintre regină şi ministru era istorisită în vorbe murdare, iar autorul amănunţea cam în felul următor supliciile pe care acesta din urmă le-ar fi binemeritat:

Să fie tras în ţeapă de turci, să îndure cleştele şi focul;

Să moară de foame, de sete, de furie, tot ar fi prea puţin.

Răstignire torturi, ulei încins, smoala

Încetişor picurându-i, fierbinte, pe spate,

Pătrunzându-i până la măduva oaselor,

Ori jupuit de piele de viu, pe burtă, pe şira spinării.

Fireşte, e lesne de închipuit că autoritatea judiciară s-a pus în mişcare, decretând arestarea autorului acestui pamflet. Prin urmare, Claude Mario fu prins şi dus la Châtelet; în aceeaşi zi, Camera de Tournelle îl osândi la ştreang. În timp ce era condus, spre a-şi îndura supliciul, mulţimea se buluci în calea sa, pe drumul dintre Palatul de Justiţie şi piaţa Grève; gloata aceasta se apucă să strige, apoi să arunce cu pietre în soldaţi. În puţină vreme ea spori, iar soldaţii fură ciomăgiţi de-a binelea. Ocrotit de norod, osânditul o luă la sănătoasa; dar fu urmărit şi ajuns din urmă de „nazarişti”, care îl urcară într-o barcă, spre a-l duce în casa unde avusese loc pretinsa întâlnire amoroasă; când se lăsă noaptea, fu aruncat în Sena, din chiar porunca eminenţei sale cardinalul.

Istoria aceasta — nu prea vrednică de crezare prin aceea că, stăpân al unui palat somptuos, Mazarin nu ar fi avut nicicum nevoie să-şi oploşească amorurile într-o casă de pe malurile Senei, oricât ar fi fost ea de confortabilă şi de plăcut amenajată — a fost totuşi socotită autentică, iar poporul cel de treabă, în ura sa faţă de ministru, dădu acelei zidiri porecla de „Casa Cardinalului”.

Prefăcută în ruină, Casa Cardinalului nu mai era alcătuită decât dintr-o încăpere la parter, a cărei uşă dădea; prin însăşi faptul că dărâmăturile se grămădeau pe o insuliţă, spre fluviu; mai avea un cat, din care de asemenea nu mai rămăsese decât o cameră. O uşă dinlăuntrul încăperii de jos se deschidea spre o scăriţă, dreaptă şi strâmtă, vulgar denumită „scara morarului”. Fiecare din aceste două încăperi primea lumina zilei de la o fereastră aflată aproape la nivelul podelei uzate, negeluite şi mâncată de cari.

De foarte multă vreme lumea se obişnuise cu acea zidire care, de cum se întuneca, părea a fi un bârlog oarecare; chiar şi marinarii nu-i mai dădeau nici o atenţie ori de câte ori ocoleau ori treceau pe lângă insuliţă.

Cui aparţinea stiva aceea de materiale, între care lemnul părea să precumpănească? Cui aparţinea insuliţa însăşi? Nimeni nu ar fi putut spune, iar Statul — Ludovic al XIV-lea. de vreme ce „Statul sânt eu!” — s-ar fi văzuţi în mare încurcătură, de ar fi trebuit să întocmească vreun act de proprietate în acest sens.

Oricum, Casa Cardinalului exista şi nu dispăru decât în 1710, înghiţită de năvala apelor Senei, care a

mai luat şi podul de lemn ce lega insula Notre-Dame de cea a Palatului.

Cu vreo şase luni înainte de întâmplările istorisite în precedentul capitol, o femeie cu mers şovăitor, cu capul lăsat îndărătnic în pământ, urca pe malul fluviului, îndreptându-se, fără să-şi dea pesemne seama, spre Paris.

Femeia aceasta, căreia nu i-ai fi ştiut da vârstâ, cu toate că părul albit aproape tot arăta că trebuie să fi păşit în anii bătrâneţii, era slabă, uscată. De nu ar fi fost ochii aceia în adâncurile cărora licărea o luminiţă ciudată, chipul ei ar fi putut părea şters, într-atât trăsăturile veştejite alungaseră orice expresie. Zdrenţele ce o acopereau, adevărate rupturi soioase aruncate oricum, fără de alegere, pe trupu-i nenorocit, cu greu s-ar fi putut numi veşminte.

Istovită peste măsură, stoarsă de puteri şi clătinătoare, ea ajunse în faţa Casei Cardinalului, deschisă primului venit. Îşi întoarse capul spre silueta aceea întunecată şi lugubră, o privi o clipă, apoi cu un râs sec, frânt, nervos spuse:

– Acolo!... Acolo!...

După aceea coborî malul şi o porni pe o limbă de pământ moale, desfundat, un fel de banc mâlos rămas descoperit după retragerea apelor, ce putea sluji ca loc de trecere, fleşcăit şi lunecos, spre mica insulă.

Afundându-se în pământul tremurător, picioarele ei ridicau stropi mari care îi mânjeau pulpele. Când şi când îşi pierdea echilibrul, suprafaţa lunecoasă îi fugea de sub picioare, dar ea nu-şi desprindea privirea de la uşa aceea, urmându-şi necontenit calea şi repetând ca un refren.

– Acolo!... Acolo!...

În sfârşit ajunse la uşă, ţinta dorinţei sale şi nu avu nevoie să o împingă decât uşor, căci se şi deschise îndată pe jumătate. Intră, aflându-se astfel în încăperea de la parter, învăţaţi cu bezna, ochii,ei desluşiră într-un ungher o grămadă de paie ce răspândea un fel de duhoare. Când văzu paiele acelea, se bucură atât de tare, încât râsul i se înteţi:

– Acolo! Acolo!

Şi, prăbuşindu-se pe grămada aceea de gunoi, rămase nemişcată, ca şi moartă.

Trecuse o bună bucată de vreme de când sta astfel ca prostită, când uşa pe care ea o închisese la loc se deschise iarăşi, împinsă de un bărbat. O rază de lună îşi aruncă lumina peste trupul cerşetoarei, fără ca ea să se sinchisească.

– Hei, tu de colo! strigă noul venit. Ce s-a întâmplat? Violare de domiciliu?

Apoi, cu vârful încălţării îngroşate de glod, căci şi el trecuse pe aceiaşi, pe singurul drum ce ducea la Casa Cardinalului, înghionti femeia.

Se auzi un mârâit ca de animal sălbatic, apoi trupul se mişcă puţin şi se ridică.

– O femeie! exclamă bărbatul, speriat aproape de priveliştea acelui tablou înfiorător.

Apoi o întrebă:

– Cine eşti?

Ea îl privi fără să-i dea vreun răspuns.

– Ei, asta-i acum! Auzi doar că-ţi vorbesc, urmă el, De ce te afli aici?

Zărind coltucul de pâine din mâna celui ce-i vorbea, bătrâna se năpusti ca o sălbatică asupra lui,

smulgându-i-1 şi ducându-1 la gură.

– Ia te uită, făcu uluit omul şi, de ce să nu spunem, chiar puţin încântat de agerimea cu care femeia săvârşise gestul. Ia te uită, îmi ia hrana de seară!

Apoi, păşind spre ea, strigă ameninţător:

– Dă-mi pâinea înapoi!

– Mi-e foame! mârâi nenorocita, ale cărei buze dezveliră dinţi ca de lup.

– Drace! zise omul, scărpinându-se la ceafă. Cum să mă descurc? După câteva clipe de gândire, adăugă: dă-mi măcar o bucăţică...

– Nu!

– Ia vezi, ia vezi, că acum întorc foaia! N-am poftă să stau flămând.

Şi întinse mâna.

Dar ochii adânciţi în găvane ai sărăntoacei îl priviră cu atâta dispreţ, iar dinţii parcă i se lungiră, încât bărbatul se dădu înapoi, aproape fără voie.

– Nu-i prea uşor, mormăi el. S-o ia dracu de zdreanţă blestemată! Ei, bine, adăugă el, vorbindu-i în faţă, n-ai decât!... Ţi-aş mai fi dat câte ceva de ale gurii, dar aşa nu primeşti nimic!

Apoi, cu piciorul, împărţi paiele acelea murdare în două, se aşeză, scoase din buzunar o bucată scârnavă de vânat pe care începu să o ciopârţească. Ai fi zis că e un câine care îşi roade osul.

Liniştea care urmă celor câteva cuvinte schimbate nu fu tulburată decât de serâşnetul fălcilor celor doi înfometaţi.

Înfiorător tablou, menit să înfricoşeze chiar şi pe cei mai puţin simţitori.

Ochii femeii, strălucind ca nişte cărbuni aprinşi, păreau să lumineze lăuntrul acelei vizuine.

Nu prea liniştit, omul o aţintea cu privirea, gata să se apere dacă s-ar fi apropiat de el. Iar fălcile triturind parcă în acelaşi ritm alimentele mestecate, răspândeau un zgomot monoton.

După ce sfârşi de ros, bărbatul încercă să schimbe cu ea câteva cuvinte. Şi aproape că izbuti.

– Oare acum pot să-ţi vorbesc? întrebă el.

– Cine-mi vorbeşte? răspunse bătrâna.

– Cine?... Păi, eu!

– Cine... Eu?

– A, vrei o prezentare în toată legea? La naiba, prinţesă, ce mofturi!

Atunci se ridică, salută trăgându-se de o şuviţă de păr şi spuse:

– Mă numesc Laurent!... Dar dumneata?

– Eu?

– La dracu, păi mai e şi altcineva aici în afară de noi? — Teresina! murmură ea, trecându-și cochet, a pieptănare, mâna-i descărnată prin părul sur, ciufulit.

– Frumos nume! urmă omul. Locuieşti în Paris?

– În Paris?

– Da!... În Paris... unde ne aflăm în clipa asta...

– Nu ştiu!...

– Ciudată cumătră, gândi Laurent,trăgându-se în ungherul său, să doarmă. Pare al naibii de şireată. Dacă o face aşa pe proasta, ca să nu spună nimic, înseamnă că a săvârşit cine ştie ce nelegiuire.

Dar Laurent se înşela. Într-adevăr, sărmana fiinţă s-ar îi văzut la mare încurcătură dacă ar fi trebuit să-şi istorisească trista odisee din cei şaisprezece ani,

din ziua în care, atârnându-se aproape de calul lui Athos, strigase: d’Artagnan! d’Artagnan!... Din ziua aceea în care, murmurându-şi cântul drag, se făcuse nevăzută ca prin farmec.

Vom spune acum, în câteva cuvinte, ce anume i s-a întâmplat.

În timp ce glasul ei ajungea până la Georges care, ne amintim, se afla în hanul lui Planchet ce se numea „La cei patru muşchetari”, nenorocita, nevrând defel să se ascundă, dar împinsă de sminteală şi nemaiamintindu-şi nimic din cele ce o tulburaseră, cobora taluzul, spre a ajunge la o pasarelă ce ducea spre o barcă încărcată cu bârne. Zărind o scobitură în stivuirea aceea de lemne, ea şopti, fără să-şi mai desprindă privirea de la locul acela:

— Bine, acolo!

Şi, culcându-se în soiul acela de căuş, adormi buştean, mârâind asemenea unui dine mulţumit.

Când se deşteptă, noaptea coborâse de mult. Înfrigurată, se ridică şi urcă, fără să-i pese de primejdie, pe bordura vasului, înaintând până la pasarelă. Ai fi zis că ochii ei ştiau vedea în beznă. Cu prea puţină băgare de seamă pentru locurile unde îşi punea piciorul, de parcă ar fi călcat pe pământ sigur, ea ajunse pe taluz şi îşi urmă drumul la întâmplare, fără să încerce câtuşi de puţin să ştie unde anume se află.

A mers astfel toată noaptea. În zori, ajunsese departe de Paris, în câmp, urmând toate cărările ce i se deschideau în faţă. Spre a-şi potoli foamea care o chinuia, intră într-o arătură şi smulse câteva rădăcini pe care apoi le ronţăi. Apa unui izvoraş ce şerpuia pe

fundul unei râpi îi ostoi setea. Cei câţiva ţărani pe care îi întâlni o priveau, unii cu curiozitate, alţii cu milă. Pe când traversa Choisy-le-Roi, o femeie îi dădu o bucată de pâine neagră; nici măcar nu-i mulţumi.

Mergea întruna, de parcă soarta i-ar fi poruncit să o facă. Săptămâni în şir a trăit din mila oamenilor şi din furtişagurile, fără de însemnătate, săvârşite prin ogoare ori livezi.

Într-o dimineaţă ajunse la porţile unui oraş mare. Dacă ar fi fost în toate minţile, i-ar fi putut afla şl numele: era Orleans.

Acolo, peste măsură de slăbită, se prăbuşi. Lumea se îmbulzi în jurul femeii cu înfăţişare cadaverică. Chiar se alcătuită grupuri.

– E moartă! îşi dădeau unii cu părerea.

– Încă nu... Mai respiră! ziceau alţii.

Dreptate aveau aceştia. Câteva inimi miloase o ajutară cu cele de trebuinţă. Când îşi veni în simţire, privirile-i rătăcite, cuvintele fără şir i-au lămurit limpede starea.

– E o smintită! constată o bătrână.

– O nebună! întăriră ceilalţi în cor.

Şi iată că oamenii aceia buni la suflet, mulţumiţi de mica distracţie izvodită de neaşteptata întâlnire, se grăbiră să o ducă la jandarmerie, unde primul magistrat al oraşului — după ce chemă un medic şi după ce se încredinţa că nu avea asupra ei nici un act care să-i deslușească identitatea — o internă într-un ospiciu.

Acolo ea stătu ani mulţi, primind tot felul de îngrijiri.

Răstimpul acela a însemnat, de când i se

întunecase mintea, una din cele mai blânde perioade din amarnica ei viaţă. În creierul acela tulburat se înstăpâni un calm oarecare. Totuşi, o anume idee fixă începu să-i cuprindă tot mai tare mintea bolnavă. Ideea aceasta se tălmăcea în următoarele cuvinte pe care le repeta neîncetat:

– Mă aşteaptă!... Vreau să-l văd!...

Tot: auzindu-le, cei care o îngrijeau începură să se obişnuiască cu ele. Şi pentru că era tare blândă, nici supravegherea ei nu se dovedea prea aspră. Pleca, venea, fără să i se dea multă atenţie.

Dar nebunii sunt stăruitori în ideile lor şi nu ţin seama de altele mai înţelepte.

Şi astfel îi veni într-o zi gândul să părăsească ospiciul. Dar cum? Dincolo de hotărârea luată, mintea ei nu mai putea lucra. „Să iasă şi să umble”. Pentru ea totul sălășluia în aceste câteva cuvinte.

Apoi. de parcă ursita i-ar fi încuviinţat gândurile, ea găsi prilejul să-şi ducă la îndeplinire hotărârea. Smintiţii nu cunosc piedici, ori cel puţin nu le iau în seamă.

Ospiciul în care se găsea nu semăna nici pe departe cu frumoasele edificii de acest soi din zilele noastre. Era un palat vechi, de pe vremea lui Caro: al VII-lea, care slujise de adăpost pentru Dunois, La Hire şi Poton de Xaintrailles, cei trei vajnici prieteni ai Fecioarei. Chiar şi pentru Jeanne d’Arc, după ce îi alungase pe englezi, în pofida laşităţii „drăguţului prinţ moştenitor”. Palatul acesta, foarte mare, era alcătuit din trei caturi: încăperile cele mari fuseseră în aşa fel împărţite încât să se preschimbe în numeroase camere mici, trebuitoare internaţilor. Doar

cei foarte grav bolnavi erau supravegheaţi. Convalescenţii sau cei a căror stare nu cerea îngrijiri deosebite locuiau separat; fiecare avea camera lui, cu o fereastră ce da într-o stradă pustie pe unde, după stingere, nimeni nu cuteza să mai treacă.

Camera ocupată de Teresina se afla la catul întâi. Pietre mari, ieşite în afară, se înşiruiau pe perete, până înspre temelie. Mai mult decât atât, un burlan prin care se scurgea ploaia trecea chiar pe lângă fereastra ei, astfel că îl putea atinge cu mâna. Smintita le ştia pe toate.

Într-o seară, de cum rămase singură, deschise uşurel fereastra camerei sale şi, fără să-i pese de primejdie, se apucă cu o mână de burlan şi cu cealaltă de bara de sprijin peste care încalecă, dibuind cu piciorul prima piatră pe care o simţi îndată şi care o susţinu; atunci, cu o precizie pe care şi fiinţa cea mai limpede la minte ar fi pizmuit-o, îşi începu încet coborâşul. Fără a se opri, fără a-şi trage câtuşi de puţin sufletul, ea o porni pe strada pustie, apoi pe altele şi se trezi în plin câmp. Mergea ca în urmă cu şaisprezece ani, străbătând în sens invers drumul făcut atunci. A doua zi, când fuga ei fu observată, fu vestit ofiţerul de jandarmi. Dar acesta se mulţumi să spună:

– Dacă se va întoarce, o vom primi.

Economul ospiciului încuviinţă asemenea hotărâre înţeleaptă. Fondurile ce-i erau puse la dispoziţie nu-i ajungeau întotdeauna, astfel că o gură mai puţin însemna ceva pentru slujbaşul acesta.

Iar sărmana nebună mergea întruna, repetând în toiul râsului aceluia zguduitor care îi sfâşia pieptul:

– Mă aşteaptă!... O să-1 revăd!...

La Choisy, o tânără mamă miloasă — fiica celei care îi întinsese o bucată de pâine cu şaisprezece ani în urmă — o sili să mănânce un blid de fiertură.

Iată cum a ajuns ea la Paris, iată cum ursita a dus-o pe malul sting al Senei şi cum limanul i-a fost Casa Cardinalului.

De cum se făcu ziuă, Laurent, care ca şi Teresina sfârşise prin a adormi, se sculă, se scutură şi ieşi spunându-şi:

– Să nădăjduim că diseară nu o mai găsesc aici.

Dar se înşela.

Când se înapoie pe la mijlocul nopţii următoare, nebuna sprijinită de pervazul uşii, părea să-1 aştepte.

De data aceasta, în afară de o pâine de patru livre, el adusese o hârtie cu o grămadă de rămăşiţe de pasăre.

Teresina se ridică şi, întinzând mâinile, rosti cu glasul acela venit parcă de dincolo de mormânt:

– Mi-e foame!

– Poftim, bătrânico, făcu Laurent cu ciudă, poftim ia-ţi partea!

Îi aruncă aşadar un codru de pâine şi o spinare de găină, adăugând pe un ton pe care proasta sa dispoziţie îl făcea aproape duşmănos:

– Numai că greşeşti dacă vrei să-ţi faci din asta un obicei. Lască-i pun eu capăt.

Nebuna tăcu, se aşeză şi înfulecă ce i se dăduse.

– Ia spune-mi, ai de gând să stai mult aici? urmă Laurent, între două îmbucături zdravene.

– Îl aştept! răspunse Teresina, repetând cu atâta tâlc cuvintele îndrăgite, încât Laurent tresări.

– Cum ai spus? bombăni el, contenind din mestecat

— O să-1 revăd! spuse iarăşi nebuna.

– Să-1 revezi?

– Da.

– Pe cine?

– Pe el!

– La naiba cu tine, femeie aducătoare de necazuri, ai aşadar neobrăzarea să dai întâlnire aici unui alt bărbat?.., Ei, nu.! Asta nu!

– O să plecăm! continuă Teresina vorbind parcă sieşi,

– Nu mai spune!,..

– O să plecăm departe... foarte departe... acolo! Şi o să-1 găsim!

– Cum, încă unul! izbucni Laurent, a cărui curiozitate se stârnise de-a binelea. Ai putea să-mi spui pe cine ?

– Pe fiul meu?

– Astea-s treburi de familie care nu mă privesc, constată filozofic indiscretul.

Apoi, tolănindu-se pe movila de paie împuţite, încheie, spre a pune capăt vreunei noi destăinuiri:

– Dacă vrei să-mi dai ascultare, bătrinico, acum ai să dormi!... În ce mă priveşte, nu te mai ascult... Bună seara!

Închise ochii şi, ca în ajun, nu întârzie să guste din odihna cugetului şi a foamei potolite.

Lungă vreme, foarte lungă vreme, nebuna rămase gânditoare, cu privirea-i fixă pierdută în beznă. Încetul cu încetul însă, somnul tot o birui, astfel că se

prăvăli în mizerabilul ei culcuş, murmurând cât se poate de încet:

– D’Artagnan!... Georges!

Zilele şi nopţile se urmară — nopţile mai cu seamă — fără să aducă vreo schimbare în traiul acela.

Laurent, care bombănise atâta la început, începuse să se înveţe cu „bătrâna femelă”, cum îi plăcea lui să-i spună.

Pe de altă parte, întrucât el nu o bruftuluia, Teresina începu să prindă drag de el, simţământ care se trăda printr-o supunere aproape copilărească.

Stătea necontenit închisă, nu ieşea niciodată. Laurent pleca de cu zori şi nu se mai înapoia decât în puterea nopţii.

Măsurile de prevedere se dovedeau trebuincioase, tocmai pentru a nu trezi niscaiva bănuieli. Dacă s-ar fi aflat că în Casa Cardinalului locuieşte cineva, poate că cine ştie ce proprietar s-ar li trezit să alunge din dărăpănătura aceea şi bărbatul şi femeia, ori să le ceară vreo plată.

Să plătească? Dar cu ce ar fi putut plăti nenorociţii? Ca să-şi ducă traiul de azi pe mâine — dacă trai putea fi numită asemenea viaţă — golanul exercita profesia denumită în zilele noastre „pânditor pe la bariere”. Cel mai adesea cerşea: alteori şterpelea fără ruşine; dar se întorcea totdeauna la culcuş fără să aibă, ce-i drept, vreun merit în aceasta, căci era alungat de oriunde, într-atât îi era de respingătoare mutra şi de lefteră punga.

Într-o seară, după şase luni de asemenea cumplită viaţă, nu pentru Teresina, căci nebunii găsesc pare-se toate bune şi la locul lor, ci pentru tovarăşul ei care îşi

mocnea furia, aşteptând clipa izbăvitoare, într-o seară, deci, Laurent se înapoie plin de bunătăţi. Pe dată, şi spuse Teresinei:

– Bătrânico, ne despărţim.

La început, Teresina nu pricepu. Îl privi; era felul ei de a pune întrebări.

– Zic, mai spuse o dată Laurent că începând de mâine nu o să mă mai vezi!

– De mâine?

– Da.

– Ah!

Şi capul bătrânei căzu încet pe piept. Laurent dădu din umeri.

– Nu înţelege, îşi spuse el. Nu-i decât o sărmană fără de minte... Iar eu mi-am închipuit atunci, în prima seară, că era a naibii de şireată... Unde îmi era oare capul? Şi se trase în cotlonul lui.

Deodată tresări şi ascultă. Auzea un anume zgomot care, fără să ştie nici el de ce, îl îndurera şi îl făcu să ridice capul.

– Hohote de plâns! murmură el, sculându-se ca să se apropie de Teresina.

Nebuna plângea.

– Haide, haide, bătrânico. zise el mişcat — căci e foarte adevărat că până şi cei mai mari netrebnici pot nutri simţăminte bune — fără copilării din astea... Am găsit o slujbă!... Mă înţelegi?

Nu mai îndrăznea să-i vorbească urât... De ce?... Îşi dădea el oare seama?... Durerea acelei nenorocite îl făcea să se poarte astfel.

Apoi urmă:

– O slujbă bună... care o să-mi îngăduie să trăiesc

cinstit... sau aproape. Dar asta nu înseamnă că o să te părăsesc cu desăvârșire. O să vezi, o să am grijă de dumneata şi cu ajutorul stăpânului meu care are, cred, relaţii strălucite, o să fac să fii primită la spitalul Salpetriere!... Ce zici? Acolo o să te simţi bine!... Dar, până atunci, o să aduc de ale gurii; mai întâi o să te las puţin, doar pentru câteva zile; apoi de câte ori o să vin, o să aduc cele trebuitoare!... Însă nu vreau să mai plângi... Nu-mi place asta!

Înrâurirea pe care o avea asupra acelei nenorocite era atât de mare, încât ea îşi înălţă capul şi se strădui să surâdă.

– O să te întorci?

– Făgăduiesc

Femeia îl privi ţintă în ochi şi murmură cu acelaşi glas cu care, în urmă cu câteva luni, vorbise despre fiinţa iubită.

– Te voi aştepta!... Te voi revedea!

Laurent se ţinu de cuvânt. Înainte de plecare, el lăsă nebunei o bogată provizie de pâine şi alte câte ceva de ale gurii. rămăşiţe de la baronul de Souvré.

Nu putem susţine că nu s-ar fi abătut de la cele plănuite; dar întâmplările aveau să-1 silească să-şi ţină cuvântul şi să se întoarcă la Casa Cardinalului.

Oricum, în cele opt zile de după plecare, el veni de patru, cinci ori, pe timpul nopţii, să vadă ce face tovarăşa lui de mizerie şi să-i aducă unele provizii.

În după-amiaza zilei în care urma să aibă loc serbarea dată de preşedintele Lambert de Thorigny, baronul îi spuse lui Laurent:

– Diseară mă însoţeşti.

– Bine, domnule baron! răspunse cu glasul acela

mieros pe care îl avea cu stăpânul său.

– Cunoşti casa Lambert?

– Dar pe dinafară, domnule baron.

– Acolo vom merge.

– Sunt la ordinele domnului baron!

Se pregătea tocmai să se depărteze, când de Souvré îl rechemă, spre a-i spune cu glas scăzut:

– De cum vom sosi, vei încerca să afli, cu discreţie, planul apartamentelor.

– Aşa voi face, domnule baron.

– Mai ales în ce priveşte uşile... Îndeosebi uşile, stărui acesta.

– Le voi dibui pe toate!

Apoi, pe alt ton, valetul întrebă coborând la rându-I glasul, până la murmur

– Să iau şi arme?

Baronul înălţă capul, privi, cugetă vreme de câteva minute, apoi scurt:

– Şiretule, eşti de nepreţuit!... Ia şi arme!

– Domnul baron va fi ascultat fără de greş.

– Du-te!

Laurent se depărta, zicându-și:

„Ia te uită! Ia te uită! Pare-mi-se că stăpânul meu prea vrednic şi prea cinstit pregăteşte o mică nelegiuire. Apoi zâmbind: asta o să-mi aducă un câştig.”

Am văzut cum a îndeplinit netrebnicul poruncile primite, într-atât de bine, încât nu se mulţumise doar cu saloanele în care se îmbulzeau invitaţii; voise să cunoască şi dependinţele lor, nu pentru stăpân, ci pentru el însuşi. Cu mirosul veşnic treaz, simţea nevoia să cotrobăie. Instinctul îi spunea că avea ce

culege în lumea în care pătrunsese.

Iată cum, din culoar în culoar, din uşă în uşă, el ajunse în faţa unor lambriuri ce i se părură ciudate.

„Iaca, iaca! gândi el, după ce privise îndelung nişte ciubuce care nu se îngemănează prea bine; chiorâşă treabă, ca şi mine.”

Propria-i glumă îl făcu să zâmbească. Tare se mai uita ponciş!

Cercetă panourile, ciocănind scurt cu degetul, de două, trei ori.

– O uşă! descoperi el. Bănuiam eu! O împinse uşurel. Se deschise.

– La naiba, trebuie să aflu şi unde se ajunge pe aici! şopti netrebnicul, dând încetişor la o parte tapiseria care se afla de cealaltă parte şi vârându-şi capul.

Era, după cum ştim, galeria. Dezamăgit de o atât de prăpădită descoperire, Laurent se pregătea să o ia înapoi, când zări, la mică depărtare, umbrele a trei bărbaţi.

În aceeaşi clipă, el desluşi zgomot de paşi venind din direcţia opusă. Îşi trase capul şi rămase încremenit. Peste câteva secunde, ajunseră la el nişte glasuri; se hotărî să se uite din nou;. curiozitatea învingea prudenţa de care nu ar fi trebuit să se lase, astfel că se strecură, târându-se ca un şarpe prin locurile în care stăpânea umbra şi putu înainta câţiva paşi.

Tot ce văzu, tot ce auzi, fără să priceapă însă mare lucru, îi stârni un viu interes. Înţelese că asista la o reîntâlnire dintre cele mai mişcătoare. Tatăl şi copilul se aruncau unul în braţele celuilalt... Nu rămase

nepăsător; ba chiar îşi dădu seama că scena îl distrează; zâmbi şi murmură:

– Îţi mulţumesc, Doamne!... E ca într-o comedie de Moliere! Dar ce nume purtau personajele? Iată ce ar fi vrut să ştie.

Până atunci, până ce-i va fi dat să le afle, clacă îi va fi dat, îşi aţintise asupra lor privirile, astfel încât să-şi întipărească bine în minte trăsăturile chipului lor. Dar vârându-şi prea mult capul, spre a vedea mai bine, piciorul lovi uşor stâlpul în spatele căruia sta ascuns. Atunci îi fusese semnalată prezenţa de către Georges, şi astfel fusese silit să dispară, închizând după el tainica uşă. Înainte de a porni însă în căutarea baronului de Souvré, se întoarse spre galerie şi murmură:

– Aflu eu cine sunteţi!

XXVI
DIN NOU ÎMPREUNA

Să ne întoarcem la ducesă şi la domnul de Thorigny. Acesta se retrăsese, cu discreţie, într-un colţ; după plecarea baronului de Souvré, el se apropie de ducesă.

– Ei bine, dragul meu preşedinte, spuse Inès de Sandoval, silindu-se să surâdă, v-aţi păstrat aproape neutru în acest asediu al persoanei mele, dar vă iau ca arbitru.

– Ca să fiu sincer, ducesă, răspunse de Thorigny, aţi greşi dacă nu aţi primi; tot ce v-a spus baronul de Souvré este adevărul adevărat.

– Crezi că v-aş putea fi de folos?

– Fără îndoială!

– Aşadar, nu trebuie să lupt împotriva acestei idei care v-a cucerit cugetele, pe al dumitale şi pe cel al baronului!... Fie!... Voi face cu dragă inimă ceea ce îmi veţi cere!

– Noi nu vă cerem, ducesă... Vă rugăm!....

– Iar rugămintea voastră va fi împlinită. Totuşi, adăugă ea, daţi-mi — nu spre a mă convinge, ci spre propria-mi mulţumire — unele lămuriri,

– Ce doriţi să ştiţi?... Puneţi întrebări! Ea îi făcu un semn să se aşeze.

Preşedintele îşi trase un fotoliu şi luă loc lângă ducesă...

– Va ascult!

– Haide, spuneţi-mi cu mâna pe inimă, cine a semănat ideea acestei conspiraţii?

– Vreţi să ştiţi cine?

– Fireşte.

– O, ducesă. Totul! Tot ce se petrece, tot ceea ce se face. toate actele ce se săvârşesc în numele regelui!... Nu Ludovic al XIV-lea guvernează, ci doamna de Maintenon, pe care o urâm cu toţii!... Statul a ajuns în mâinile ei şi asta înseamnă decăderea naţiunii!

– Crezi?

– Totul o dovedeşte! continuă domnul de Thorigny.. Apoi, aş vrea să nu mă luaţi drept un spirit influenţabil. Nu-1 iubesc pe rege, nu! Pentru ce? V-am spus-o în chiar seara aceasta. Totuşi, înainte de ultima-i nebunie, cea mai cu neputinţă de dres, nimeni ca mine nu-1 socotea mai în stare a ţine sus

demnitatea tronului Franţei, căci cusururile lui păleau, de fapt pe lângă regeştile sale virtuţi. Astăzi, el nu mai înseamnă decât o jucărioară în mâinile unei ţicnite bătrâne... Să ne întoarcem în urmă cu câțiva ani şi vă voi putea dovedi spusele mele.

Şi întrucât ducesa încuviinţă din cap, de Thorigny urmă:

Cucerit de spiritul şi mai cu seamă de iscusinţa văduvei Scarron, cu care se căsători în taină — lucrul este dovedit — regele se plecă foarte repede voinţei acestei femei cu inimă rece, aspră, însetată de putere şi, pe deasupra, de o cucernicie superstiţioasă. Câte nu a făcut, ajutată fiind de părintele La Chaise, iezuitul acesta cu două feţe, spre a-1 convinge pe monarh că gloria şi propăşirea coroanei sale cereau în aceeaşi măsură nimicirea protestantismului, că însăşi pronia cerească îi încredinţase asemenea menire.

– Da, murmură, gânditoare Inès. Iar aceasta a înlăcrimat numeroase familii cărora li s-au răpit copiii, sub motivul convertirii.

– Iar Louvois... urmă de Thorigny.

Curmându-i însă pe loc vorba, ducesa izbucni:

– Să nu-mi vorbeşti de omul acesta!... Să nu-mi vorbeşti niciodată!...

Fără voia ei, glasul i se înăsprise.

– Ba dimpotrivă, ducesă, să vorbim!

– Domnule de Thorigny!

– Da. să vorbim! stărui cu aprindere prezidentul; spre a vă dovedi că şi nouă ne-a făcut tot atâta rău cât şi dumneavoastră.

– Nu vei putea dovedi! Este cu neputinţă!

– Oricum, voi încerca! Omul acesta, continuă el, i-

a urmărit pe hughenoţi până în Ceveni. Cine a trimis, spre a-i constrânge, misiunea aceea încizmată, cunoscută sub numele de Dragonade? EI!... Cine a poruncit masacrarea, nimicirea acelor mii de nevinovaţi?... El! Numai el! Iar regele a încuviinţat toate acestea! Iar regele nu a spus nimic, nu a făcut nimic pentru a opri sângele care curgea în valuri. Louvois a murit, ce-i drept, dar a rămas Ludovic al XIV-lea, care trebuie să ia asupra-i greşelile ministrului său; cărei în loc să se poarte mai bine, după ce Louvois nu a mai existat, a căzut mai mult ca oricând sub influenţa doamnei de Maintenon, femeia aceea nefastă, cu care a conlucrat la decăderea Franţei.

Vreţi vreo dovadă? Ei bine, regele acesta mare, în faţa căruia au îngenuncheat toţi suveranii, a fost silit să-şi plece ia rându-i fruntea în faţa Bisericii Romane! Asta ne-a costat Avignon-ul pe care a trebuit să-1 înapoieze odată cu venirea papei Alexandru al III-lea... Cine a încălcat tratatul de la Nimegue, pentru a-1 ocroti pe Iacob al II-lea, regele detronat al Angliei? Cine, în sfârşit, a adus Franţa în starea de acum? Cine a făcut-o să se afle la cheremul tuturor puterilor? Ludovic al XIV-lea, Louvois şi doamna de Maintenon!... În urma tuturor acestor fapte, încheiate de Thorigny, socotindu-1 nedemn a mai guverna, am hotărât să-i proclamăm căderea.

Ducesa se ridicase. Cu chipul chinuit de o tulburare puternică, cu pleoapele pe jumătate lăsate, spre a mai tăinui puţin din flacăra ce-i mocnea în priviri, ducesa rosti cu hotărâre:

– Ce-mi pasă, la urma urmelor, ce a făcut regele?

Nu mă interesează decât omul, nu vreau să-mi amintesc decât de actul josnic pe care 1-a săvârşit îngăduind sau ordonând, poate, asasinarea contelui René, soţul meu!... Doamna de Maintenon? Nu o cunosc şi nici nu vreau să o cunosc!... Este străină de necazurile mele. Dar pe el, pe rege, îl urăsc, cu toată ura pe care am nutrit-o împotriva ministrului său; îl ţin răspunzător de cumplitele vini pe care i le aduceam celuilat şi de aceea accept propunerea făcută... Mergeţi la baron, spuneţi-i să-i adune pe cei câţiva gentilomi încă nehotărâţi şi fiţi cu toţii aici peste o oră; vă voi aştepta... Dacă influenţa pe care credeţi că aş putea-o avea este adevărată, voi înfrânge şi ultimele şovăieli...

– O, ducesă! Ducesă! se bucură Thorigny. Salvaţi Franţa!

– Nu! răspunse ea cu glas muşcător. Soarta Franţei mă priveşte mai puţin! O iubeam, pentru că îmi dăruise pe René şi pe Lilias... Mi i-a luat înapoi... Cu ei a plecat şi inima mea! O, e crudă Franţa cu spaniolii... Vreau să mă răzbun, vreau să răzbun în acelaşi timp pe Maria Tereza, nobila şi nefericita mea prietenă...

Inès se opri un răstimp, pentru a urma cu şi mai mare înfocare:

– Mergeţi, dragul meu prezident, mergeţi!

Domnul de Thorigny sărută respectuos mâna albă ce i se întindea şi se întoarse în saloane, încântat de misiunea pe care o avea de îndeplinit. Ducesa se lăsă să cadă într-un fotoliu şi începu să-şi adune gândurile. Trecutul prinse iarăşi viaţă, umplându-i amintirile cu tot ceea ce avea mai groaznic, după o fericire mult

prea scurtă. Îl re văzu pe conte într-un lac de sânge, i se păru că-şi revede şi fiica răpită de brutele care o chinuiau şi, pentru prima oară de când o întâlnise pe Marie, lacrimile îi izvorâră iarăşi din ochi și i se rostogoliră pe obraji. Fiica ei!

Amintirea aceasta, îndeosebi, o făcea să sufere cumplit! Putuse uita oare de ea până într-atât, încât să înceteze, a o mai căuta? Da! Se căia şi îşi spunea în gând mamă rea!... Se învinuia că nu se mai gândea decât în arare răstimpuri, iar când încercă pentru a mia oară să-şi reamintească icoana copilului în leagăn, o alta îi apăru; cea a Mariei! Marie!... Cum de avea atâta putere asupra ei? Zadarnic încerca să înţeleagă... Căută să-şi reamintească trăsăturile micuţei Lilias, ale copilului ei... Dar necontenit chipul Mariei era cel care îi răsărea în faţă. Atunci se revoltă. Dragostea pe care o nutrea pentru o străină i se păru odioasă. O datora alteia, fiicei sale! De ce o dăruia acestei necunoscute? Neaflând răspuns Ia întrebare, găsi că vinovaţi ar fi soarta, Dumnezeu şi fu gata să blesteme. Iar răzbunarea, dorinţa aceasta nepotolită, învălmăşind u-se cu celelalte simţăminte ale ei, se contopeau în cugetu-i slăbit, ucigându-i pentru scurtă vreme celelalte însuşiri. Chin groaznic şi nespus, îndurat ori de câte ori îşi întreba conştiinţa. Şi, ciudat fenomen, cu neputinţă să şi-1 lămurească, de vreme ce conştiinţa o ierta.

Uşa ce dădea spre anticamera din faţa galeriei se deschise încetişor; era Georges d’Artagnan.

Ducesa nu-1 auzi, nu-1 văzu; abia când fu chiar lângă ea şi o salută, ea întoarse încet capul.

– Dumneata! făcu ea, fericită că cineva o smulgea

amarelor ei gânduri.

– Eu însumi, doamnă ducesă, răspunse tânărul. Iertaţi-mă că mă prezint astfel în faţa dumneavoastră, dar ceea ce vreau să vă spun este foarte grav!

– O, foarte grav! repetă ea, încercând să surâdă. Nu cumva conspiri şi dumneata, cavalere?

– Nicidecum, doamnă! Să mă ferească sfântul!

– A, şi pentru ce mă rog?

– Pentru că un gentilom care a jurat credinţă regelui său nu arc voie să-şi calce legământul!

– Dar dacă regele se dovedeşte nedemn de a primi legămintele ce i se fac?

– El nu are a da socoteală decât Domnului!

– Cu alte cuvinte, murmură ea cu un zâmbet schimonosit, e un semizeu care poate săvârşi orice nelegiuire, fără a fi pedepsit. Ei bine, eu, domnule, adăugă ea ridicând glasul, nu m-am legat cu nici un jurământ în faţa acestui mârșav monarh.!

– Rogu-vă, doamnă...

Ea îi curmă vorba.

– Dar cum ai aflat că-i vorba de o conspiraţie?

– În seara aceasta, în saloanele palatului în care ne aflăm, mi-au fost şoptite la ureche câteva vorbe.

– Şi nu vrei să te alături ei?

– Aşa cum nici dumneavoastră nu aţi face-o, doamnă...

– Domnule!

– După ce îmi veţi fi dat ascultare! continuă Georges netulburat.

– Adevărat, uitasem: cele ce ai să-mi spui sunt lucruri foarte grave?

– Foarte!

– Aşadar, vorbeşte, domnule!

Tânărul făcu câţiva paşi; apoi, după ce se înclină,” rosti cu glas hotărât:

– Pentru câteva clipe, doamnă ducesă, vom lăsa, credeţi-mă, politica deoparte.

– Fie, cavalere... Şi despre ce vom vorbi?

– Despre lucruri mai apropiate sufletului!

— Mai apropiate sufletului?

– Şi care vă vor privi mult mai îndeaproape, sunt sigur, decât orice soi de conspiraţie.

– Adevărat?

– Sunt pe deplin încredinţat.

– Ştii că mi-ai stârnit, peste măsură, curiozitatea? Georges schiţă o plecăciune.

– Ei bine, lămuriţi-mă, urma ducesa. Iar fiindcă el tăcea:

– Ce te opreşte?... Gravitatea lucrurilor?

– Poate! îi răspunse el, mult prea absorbit de cele ce avea să spună pentru a înţelege că era luat peste picior în privinţa greutăţii tainei sale.

– Nu te teme, urmă ea, tot cu o umbră de ironie; poţi vorbi fără oprelişte!... Sunt curajoasă şi am devenit, într-un anume fel, destul de nepăsătoare.

– Ei bine, doamnă, cu atât mai bine, urmă hotărât Georges; căci cugetul dumneavoastră va trebui să-şi amintească de o zi îngrozitoare, menită să vă pricinuiască adâncă tulburare!

Inés întrebă atunci cu un glas care nu mai părea atât de sigur:

– Despre care zi vorbeşti?

– Să presupunem o clipă, continuă grav tânărul, să presupunem că ne aflăm în noaptea de doisprezece

aprilie a anului 1678...

– În noaptea de doisprezece aprilie 1678?

Atunci ducesa sări deodată în picioare, de parcă trupul i-ar fi fost pus în mişcare de un arc; privirea îi era rătăcită, gura strânsă, expresia chipului cumplită, ameninţătoare.

– Noaptea de doisprezece aprilie 1678! mai repetă ea.

– Da. Şi mai presupuneţi că în loc să vă aflaţi într-unui din saloanele palatului Lambert de Thorigny, ne-am găsi...

– Isprăveşte! izbucni ea într-un fel de geamăt.

– În faţa cheiului Pont-Marie, la răspântia dintre cheiul Anjouşi strada La Motte-aux-Papelards.

– Ah, exclamă ducesa, ducându-şi mâna la inimă. Şi, cuprinsă de ameţeală, se prăbuşi în jilţ.

Ochii ei priveau ţintă în gol. Trăi o clipă de nebunie. Vru să vorbească, dar nu izbuti. Rămase astfel, nemişcată, cu braţele atârnând, cu buzele tremurând în neştire, cu respiraţia întretăiată.

– Veniţi-vă în fire, vă rog! strigă tânărul, apropiindu-se în grabă şi cu atât mai descumpănit de efectul produs, cu cât crezuse chiar în nepăsarea prefăcută a ducesei. Veniţi-vă în fire, doamnă şi ascultaţi-mă, vă rog, vă rog din suflet!

Ducesa făcu un efort să-şi recapete cumpătul. Apoi, cu glas întretăiat, cutremurat de hohote de plâns:

– Ah, domnule, ce amintire mi-ai adus în faţă

– O amintire cumplită, ştiu!... Dar trebuie!...

– Trebuie? repetă ea, parcă fără să ştie ce spune.

– În noaptea aceea, urmă Georges, un gentilom a

fost asasinat.

– René!

– Domnul conte d'Ablincourt, soţul dumneavoastră...

– Cum, ştii? se miră ea.

Apoi, aşa după cum baronul de Souvré se minunase întâlnindu-1 pe Georges în coliba podarului, ea adăugă ca pentru sine:

– Este noaptea stafiilor!... După şaisprezece ani, doi oameni mă recunosc şi îmi vorbesc de conte, în mai puţin de o oră!

– Ştiu tot, zise cavalerul, răspunzând la prima frază, singura pe care o auzise.

– Dar cine eşti dumneata, de-mi poţi reaminti toate acestea?

– Un prieten, doamnă!

– Şi celălalt mi-a spus acelaşi lucru, gândi ea. Apoi, cu glas tare: Un prieten. Oare mai am prieteni?

– Aveţi, doamnă ducesă, nu vă îndoiţi. Iar prietenii aceştia neştiuţi sunt poate tot atât de sinceri pe cât de devotaţi.

– Atunci, reluă ea, regăsindu-şi o parte din puteri, în loc să mă ţină pe loc, de ce nu mă îndeamnă la răzbunare? Îmi cunoşti taina şi te prinde mirarea că-1 urăsc pe rege? Dacă mi-ai fi cu adevărat prieten, te-ai alătura urii mele şi ţi-ai dărui braţul pentru a-1 lovi.

Tânărul D'Artagnan se simţea destul de stingherit în faţa acelei porniri războinice, iar apelul indirect ce se făcuse la prietenia sa îl punea în şi mai mare încurcătură... Totuşi, prezenţa sa de spirit nu-l părăsi nici de astă dată:

– Există altcineva mult mai dornic a se răzbuna...

– Altcineva!... Cine, mă rog?

– Domnul conte d'Ablincourt!

Ea îl aţinti cu privirea şi, îngrozită, bâigui cuprinsă din nou de un tremur:

– René!... Nu te înţeleg... Vorbeşte limpede...

Georges căută tocmai anume cuvinte de răspuns, menite să mai îndulcească, pe cât cu putinţă, emoţia puternică pe care o pricinuise, când sărmana femeie întrebă într-un strigăt:

– René! Ah, Dumnezeule!... Ai vorbit de René? Apoi, după un răstimp în care îşi aduse mâinile la frunte apăsându-şi-o:

– Contele d'Ablincourt se poate răzbuna, răzbunându-mă pe mine? Asta ai vrut să spui, nu-i aşa?

Cavalerul încuviinţă printr-un semn al capului. Atunci ea scoase un strigăt groaznic:

– Ah, Dumnezeule mare, Dumnezeule bun! Rene nu a murit?

– Trăieşte!

Femeia se clătină. Georges o sprijini.

– Nu mă amăgeşti, nu-i aşa? întrebă ea după câteva clipe. Prea ar fi crud dacă mi-ai da o speranţă ce nu şi-ar putea afla împlinirea! Ar fi un chin de nespus... După ce am suferit atât...

– Nu, doamnă, nu! răspunse tânărul. Nu vă amăgesc! Contele trăieşte. Vă jur!

– Trăieşte, repetă ea fericită, împreunându-şi mâinile ca pentru a mulţumi în taină Cerului.

Încredinţat că va pricinui încă o tulburare, puternică, dar sigur înlăuntrul sufletului său că vrednica femeie va şti să îndure bucuria mult prea

mare ce avea să i-o aducă, Georges continuă, scurtând într-un fel misiunea ce-i fusese dată:

– Soţul dumneavoastră trăieşte, doamnă.... şi fiica dumneavoastră...

– Fiica mea? întrebă ea uluită.

– A fost salvată...

De data aceasta lovitura doborî trupul acela mult prea firav şi atât de zdruncinat. Sprijinită de cavaler, ducesa se lăsă uşor pe spate şi rămase neclintită, cu ochii pe jumătate închişi. În chiar clipa aceea însă uşa dintre cele două încăperi se deschise: era contele d’Ablincourt, care o ţinea îmbrăţişată pe Marie. Se apropiară încetişor, urmaţi de Folavril şi de Malvenu care, când şi când, îşi stăvileau cu pumnii năvala lacrimilor. Georges le făcu loc.

– Inès! Iubirea mea! izbucni contele, căzând în genunchi la picioarele ei.

– Mamă, murmură fata, îngenunchind şi ea.

– Dumnezeule! strigă deodată d’Ablincourt, ridicându-se pe jumătate. Dar se pierde!

– Nu, domnule conte, sughiţă Folavril, Asemenea emoţii nu ucid... Dimpotrivă, ele dau viaţă!

– Şi uitaţi, adăugă Malvenu nu mai puţin tulburat; deschide ochii! Vă priveşte... Plânge...

Într-adevăr, venindu-şi cu încetul în fire, fiica Bogatului-Duce îşi îndrepta privirile înceţoşate spre chipul-palid al nefericitului conte.

– René! spuse ea ca într-o şoaptă.

– Inès... Inès... În sfârşit, te regăsesc !

Atunci, luând mâinile dragei sale le duse pătimaş la buze. Lângă ei fata plângea cu faţa în mâini.

– Lilias! izbucni doamna d’Ablincourt, îmbătată de

fericire.

Şi dorind să vadă neîntârziat chipul iubitei sale copile, îi ridică încetişor capul; dar nu-şi încheie bine mişcarea, că scoase un geamăt amar mustrător:

– Marie?... Fiica mea?...

Iar privirile i se opreau asupra fiecăruia dintre cei ce o înconjurau, părând a cere dezlegarea tainei.

Folavril şi Malvenu, înăbuşind în sufletele lor deznădejdea care îi cotropea, făcură un pas şi rostiră solemn:

– Jurăm,!

Auzind cele două glasuri răsunând ca unul singur, Georges d'Artagnan tresări.

– Ei drăcie! îşi spuse. Oare să mă lase memoria?

Dar, e mult de atunci, i-am mai întâlnit pe gentilomii aceştia... Dar unde? Oricum, o să-i întreb...

Apoi, ca şi când vălul ce-i acoperea trecutul s-ar fi sfâşiat, ducesa slobozi un strigăt de bucurie şi fericire. Strigătul mamei care îşi regăseşte copilul iubit şi socotit pierdut pentru totdeauna; cuprinzând-o în braţe, o acoperi de sărutări, de alinturi, repetând drăgăstoasele nume pe care i le dăduse în pruncie.

– Lilias!... micuţa mea dragă! îngerul meu!... Comoara mea!... Eşti tu, tu cu adevărat! spunea ea întruna, printre lacrimi. Şi ai trăit în preajma mea, fără să pot descoperi adevărul! Fiica mea se afla lângă mine, şi eu nu ştiam!... Îţi spuneam Marie şi nu vedeam în tine decât o străină! Dar te iubeam!.., O, da, te iubeam mult, de vreme ce prezenţa ta îmi devenise necesară, de vreme ce nu mai puteam trăi fără tine!... O, adăugă ea, întorcându-se spre Folavril şi Malvenu, fiţi binecuvântaţi, pentru că mi-aţi adus-o

înapoi.

Apoi îi întinse soţului ei mâna rămasă liberă, spunând:

– În sfârşit, iată-ne din nou împreună! Împreună! O, de data aceasta nimeni nu va mai putea să vă smulgă din braţele mele.

– Inès! murmura contele. Lilias ! cât de mult vă iubesc.

Inimile celor strâns îmbrăţişaţi nu alcătuiau, ca să zicem aşa, decât una singură; statură astfel vreme îndelungată. După primele clipe de domolire a simţămintelor dezlănţuite, doamna d’Ablincourt, ținându-și aproape fiinţele dragi, le punea întruna întrebări, căci adresându-se când unuia când altuia, nici măcar, nu aştepta răspunsurile.

– René, se mira Inès, prin ce minune ai scăpat de moarte? Iar pe tine, copilă prea-iubită, cine te-a făcut să ajungi în braţele generoşilor tăi protectori?... Cât de mult trebuie să fi suferit, dragul meu René! Şi ce palid te-am văzut în noaptea aceea îngrozitoare!... Dar tu, draga mea, te gândeai uneori la mama ta şi doreai să o cunoşti?

În bucuria ei, nu avea ochi decât pentru ai săi şi, uitând de străinii aflaţi de faţă, îşi deschidea fără sfială inima; căci înainte ca vreunul dintre cel doi întrebaţi să fi putut da răspuns întrebărilor ei, le fereca gura cu câte o sărutare, fericită de nesperata bucurie cu care o dăruise cerul.

Dar iată că Georges d’Artagnan, tot mai neliniştit şi vădit nerăbdător în faţa scenei ce se prelungea, interveni:

– Nu vi se pare că ar fi o nesocotinţă să mai

zăbovim aici?

– Nu! îi răspunse Inès, puţin înciudată — căci dacă bucuria este de felul ei năvalnică, nu-i place să fie stăvilită — în salonul acesta, în jurul căruia veghează domnul de Thorigny, ne aflăm în siguranţă; dealtfel nici nu pot pleca de aici, întrucât am hotărât să-1 aştept pe unul dintre cei mai buni prieteni ai tăi, René!

– Un prieten? întrebă René, cuprins de o îndoială.

– Da, baronul Raoul de Souvré...

– Souvré! răcni gentilomul proscris, cu atâta mânie în glas, încât sărmana femeie şi tânăra fată îl priviră înfiorate. Souvré, repetă el într-un rânjet. Ah, îşi zice prietenul meu? Dar el este cel ce a vrut să-mi ia viaţa, Inès! Făptaşul tuturor suferinţelor noastre!

– El! izbucni ducesa, îngrozită.

Apoi, repede, de parcă ar fi vrut să ştie pe loc cumplita taină pe care o întrezărise:

– Vorbeşte, René, căci nu mai înţeleg; baronul de Souvré îmi spunea aici chiar, în urmă cu câteva clipe, că nimeni altul ca el nu-ţi putea fi mai credincios.

– Nemernicul! răspunse contele. El este acela, Inès, mă auzi? El este cel care m-a lovit cu pumnalul.

– Ah! izbucni spaniola, vânturându-şi mâinile în gol, ca pentru a-1 apuca de gât pe mizerabil şi a i-1 suci. A, ar fi şi făcut-o desigur, dacă acela ar fi fost de faţă. Nu i-ar fi dat drumul decât după ce l-ar fi văzut horcăind, dându-şi viaţa. El, el, el! repeta ea, iar glasul atât de melodios altfel, devenise şuierător, de nerecunoscut.

– Dar iată că ceasul răzbunării a sunat, urmă contele, îl voi ucide chiar în noaptea asta! Am jurat!

– Nu! sări Inès.

Privirile tuturor se întoarseră spre ea.

– Nu! rosti ea şi mai apăsat. Nu vreau să-ţi pui viaţa în primejdie.

– Inès!

– Nu vreau!

Apoi, pe un alt ton:

– Vrei să te baţi cu omul ăsta?

– Da, căci eu nu ucid pe la spate!

– Ei bine, nu-ţi îngădui!

Contele se pregătea să răspundă, dar Inès nu-i dădu timpul.

– Nu-ţi îngădui! stărui ea şi mai energic. Cu un asemenea nemernic nu se bate nimeni.

– Aşadar mă sfătuieşti să dau uitării răzbunarea? întrebă d'Ablincourt.

– Eu să-ţi dau asemenea sfat? strigă Inès cu ochii strălucind de ură. O, dar priveşte-mă bine!... Nu sunt o Sandoval? Nu vezi că sunt şi mai însetată decât tine de sângele acestui om? Nu vezi că-i doresc moartea, mai aprig chiar decât tine? Răzbunare! urmă ea. O, da. De cind mă gândesc la ea, punând pe seama altora crima groaznică ce mânjise, de fapt, mâinile acestui monstru!... Îl învinuiam pe marchizul de Louvois, primul tău duşman! Îl învinuiam pe rege. Şi eram cât pe ce, din pricina unor aparenţe mincinoase, să servesc drept unealtă unei conspiraţii prosteşti, urzită chiar de către cel ce ţi-a fost ucigaş! O, binecuvântat fie Domnul! îl voi lovi pe vinovat cu propriile lui arme! Căci va muri! Va muri!

Cu capul sus, cu privirea numai flacără, cu chipul chinuit, cu respiraţia gâfâitoare era în acelaşi timp

înfricoşătoare şi minunată!

– Inès!... Inès!... strigă d'Ablincourt.

– Mă crezi nebună? răspunse ca. Oare nebunia putea rodi în mintea mea gândul ce mi-a venit?

Apoi, văzând că René vrea să spună ceva:

– Nu-mi pune întrebări! Lasă-mă să trec la fapte!

– Dar ce vreţi să faceţi, întrebă Georges, vorbind parcă fără voia lui.

– Ce vreau să fac? Ascultaţi! Vreau pentru el o moarte ruşinoasă... Vreau să-1 dau pe mâna călăului!

Toţi cei de faţă se înfiorară.

– Ei bine, nu sunteţi de o părere cu mine?

– Inès, murmură contele, mă tem să nu te amăgeşti!... Baronul de Souvré este puternic.

Dar ducesa se sumeţi, trufaşă, plină de mândrie.

– Dacă e puternic folosind uneltirea, eu sunt prin avuţie, frumuseţe, preţuire; şi fiindcă nefericirea mi-a întreit puterea, îl voi înfrânge!

– Mai bine i-am veni noi de hac, îşi dădu cu părerea Georges, eu palma încleştată pe minerul spadei.

– Nu, domnii mei, îmi aparţine! Eu voi încheia toate socotelile, fără ajutorul nimănui! în chiar locul şi noaptea acesta!

– Dar dacă ne-aţi lăsa pe noi, pe marchizul de Bellevenue şi pe mine, se încumetă, sfios, Folavril. Am isprăvi repede!

– Fireşte! întări Malvenu pe acelaşi ton. Nobilul meu amic şi cu mine l-am da gata dintr-o înghiţitură.

– Nu! Nu! răspunse Inès. Ceea ce am hotărât se va împlini! Eu îl vreau... Vă rog!

Apoi, trecându-și câte un braţ pe după mijlocul

Mariei şi al soţului ei, adăugă:

– Veniţi! Aveţi încredere în mine! Vom fi bine răzbunaţi!

Păşind înaintea lor, Georges deschise uşa. Toţi patru pătrunseră în anticameră, de unde trecură prin nesfârşita galerie, până ce dispărură.

Rămaşi singuri, Folavril şi Malvenu, pradă durerii pe care nu şi-o mai puteau ascunde, se lăsară să cadă pe scaune, unul în faţa celuilalt.

XXVII
DOUA MARI DURERI

Din depărtare, sfâşiind când şi când tăcerea grea ce se lăsase acum în acea încăpere, zvonul viorilor ajungea până la urechile celor doi foşti aventurieri, asemenea unor vaiere, a unor gemete.

Sufereau nefericiţii; inima le era atât de îndoliată, încât ar fi dat orice să se descotorosească de bogăţiile ce le aveau în stăpânire, spre a putea fi din nou voioşi ca odinioară. Să vorbească? Le era cu neputinţă! Să plângă? Se chinuiau să-şi ascundă unul altuia această slăbiciune; cu toate acestea, în ciuda voinţei puse în joc, lacrimile îndărătnice le ţâşneau de sub pleoape, croindu-şi, tăcute, drum de-a lungul obrajilor, spre a se pierde în asprele mustăţi.

Pentru ei, lovitura era cu atât mai mare, cu cât era, ca să spunem drept, întru totul neprevăzută. Nu se pregătiseră defel. Niciodată nu le trecuse, cu adevărat, prin minte că va veni ziua în care aveau să fie nevoiţi să se despartă de micuţa lor Marie. Şi iată

că, dintr-o dată, fericirea aceasta mare, cu care se obişnuiseră; viaţa aceasta calmă, liniştită, alcătuită în mare parte din dragostea unei tinere fete, totul se spulbera, lăsând în jur un gol uriaş, de care se speriau, văduviţi de orice urmă de nădejde. Marie nu mai putea fi a lor! Nu mai puteau să o îmbrăţişeze!… Nu mai aveau cum să-i îndeplinească micile plăceri, lucru care le aducea nespusă bucurie, nu aveau să mai vegheze asupra ei, să o iubească… Nu avea să mai fie, deci, copilul lor, fiica lor… Contele d'Ablincourt şi soţia sa, contesa, cunoscută până atunci ca ducesă de Sandoval îi puseseră în faţa adevărului! Îşi simţeau viaţa distrusă pe veci. Simţeau, înţelegeau. Nu se îndoiau de dragostea copilei. Avea să-i iubească şi de aici înainte, dar dragostea aceasta nu avea să le mai fie dăruită doar lor. Cândva, îşi aduceau ei aminte, avuseseră de luptat împotriva geloziei dintre ei, simţământ pe care l-au biruit mulţumită prieteniei lor vechi şi fără de cusur. Îşi iertaseră multe unul altuia, iar după aceea, adăugându-se şi obişnuinţa, îndoita paternitate li se păru uşor de îndurat, astfel că o primiră deschis, fără gânduri ascunse.

Dar acum, lucrurile aveau să se schimbe: Marie avea un tată, unul adevărat, şi o mamă!

Iar ei? Ei ce însemnau? Nişte străini!… Poate nişte prieteni… cărora copila avea să le surâdă mai departe, aplecându-și din obişnuinţă fruntea, pentru ca ei să i-o sărute fugar. Nu la asta visaseră, nu asta nădăjduiseră! Atât de sigură li se părea destrămarea fericirii lor, încât nici măcar nu se gândiră la un mijloc de a şi-o păstra în parte.

Ce aveau să facă de aici înainte?

Durerea care îi cotropea nu le lăsa putinţa de a mai gândi. Prostirea lor ţinu câteva minute, după care Folavril înălţă cel dintâi capul:

– Malvenu, spuse el cu hotărâre, în numele lui Dumnezeu, aş avea o idee.

Cel apostrofat îl privi.

– Şi eu aş avea, Folavril! răspunse el.

– Micuţule, micuţule! Haide, spune!

– Nu!... Tu mai întâi, marele meu prieten.

– Fie... Când spun „idee”, poate că nu e chiar cuvântul cel mai potrivit.

– Nu te înţeleg.

– Aşteaptă! O să te lămuresc...

Şi, ridicându-se, Folavril se apropie încet de tovarăşul său, se aplecă la urechea lui şi-i murmură cu glas cumpănit, totuşi încă mult prea tare:

– Te-aş ruga să-mi faci un serviciu.

— Şi eu! i-o întoarse Malvenu.

– Ia să vedem ce anume ceri tu prieteniei mele, micuţule.

– Nu înaintea ta, demnul meu prieten.

– Nici nu mă gândesc!

– Eu şi mai puţin!

– La naiba! Aşa nu o să mai sfârșim niciodată.

Din vremurile în care îşi exercitaseră libera lor profesie, păstraseră vrednicul de laudă obicei de a fi totdeauna bine înarmaţi. Astfel că, dintr-o singură mişcare hotărâtă, îşi vârâră mâna dreaptă sub surtuc, şi scoaseră fiecare câte un pistolet; apoi, cu mâna întinsă şi închizând ochii, spre a nu mai vedea nimic, rostiră într-un glas:

– Serviciul pe care îl aştept de la tine, prietene, este să-mi zbori creierii!

Şi cum nici unul nici celălalt nu se aştepta la asemenea rugăminte din partea tovarăşului său, făcură un salt înapoi.

– Cum? izbucni Folavril, uluit.

– Cum? făcu la fel Malvenu.

Se priviră; arma ucigaşă ţinută de mâna prietenă îi înduioşa.

– Vrei să mori? reluă primul.

– Vrei să-ţi iei viaţa? întrebă cel de al doilea.

– Mă priveşte! răspunse Folavril supărat. Sunt stăpân pe viaţa mea, ce dracu!

– Pare-mi-se că şi a mea îmi aparţine! făcu micuţul cu cel mai dulce glas al său, înălţându-şi cu mândrie capul..

– Bine!... dar, la urma urmei... pentru ce vrei să mori?

– Fiindcă... Fiindcă... Dar tu?

– O, eu, răspunse uriaşul, pentru un motiv foarte... foarte, personal.

Malvenu îi luă mâna încetişor.

– Lasă că te-am înţeles!

– Şi eu, prichindelule!

Amândoi murmurară, copleşiţi de amărăciune:

– Marie!... Micuţă Marie!

– Vezi, gândeşti ca şi mine! bunul meu prieten, spuse Malvenu după un răstimp de tăcere.

– Ei bine, da, răsună glasul ca de tunet al nedespărţitului său tovarăş. Nu mă feresc a o spune! Mi se pare acum că nu aş mai putea trăi!... Martor mi-e Domnul!... M-aş chinui clipă de clipă, minut cu

minut, secundă cu secundă!

– La fel îmi spun şi eu! Folavril continuă:

– Şi, dacă stau să mă gândesc… Ei bine… Ei bine… mi-ar face plăcere să călătoresc în lumea cuţitelor, însoţit de dragul meu Malvenu.

– Nimic nu mi-ar fi mai pe plac, încuviinţă acesta, decât să săvârşesc asemenea călătorie de agrement în tovărăşia bravului meu Folavril.

– Spui drept, micuţule?

– Drept, prea vrednice prieten!

– Ei bine! S-a făcut! Sfinţi apostoli, s-a zis şi răszis!… Vom muri!… Vom muri împreună… mână în mină, legaţi şi după moarte, aşa cum am fost în viaţă!… Vom alcătui un singur trup… un singur suflet… o singură fiinţă!… Numai că vezi, adăugă fosta cătană, vlăjganul, după câteva clipe de gândire, mi-ar fi silă să umplu de sânge locuinţa aceasta mult primitoare, iar viorile sunt de prisos în contradansul plănuit.

– Atunci, să plecăm de aici…

– Fie! Dar încotro s-o apucăm?

Câteva clipe Malvenu căzu pe gânduri, apoi răspunse:

– Să mergem la Pont-Marie… Acolo ne-a apărut ea pentru întâia oară, acolo îi vom rosti numele într-un ultim suspin.

– S-a făcut! Să mergem!

Dar Malvenu nu se clinti; părea stânjenit.

– Ce faci? îl întrebă prietenul său.

– Bine, să plecăm! zise omuleţul, dar să plecăm aşa… fără să o mai vedem? Fără să-1 mai vedem pe conte… Pe doamna contesă, ducesa?

– La ce bun? întrebă celălalt. De ce să mai suferim? Să ajungem, poate, să-i urâm pe cei pe care îi iubim?... Nu!... Nu!... Să ne facem nevăzuţi, fără să mai spunem nimic, ca nişte oameni care suferă cu adevărat! Ca nişte martiri! Să nu tulburăm bucuria altora!... Vino!

– Să mergem! spuse disperat Malvenu. Şi se îndreptară spre uşa din faţa galeriei.

Deodată, marchizul care păşea primul îşi înăbuşi un strigăt şi rămase ţintuit locului.

– Ce ţi s-a întâmplat? întrebă Folavril, oprindu-se Ia rândul său.

– Priveşte! O, priveşte!

Uriaşul privi în direcţia arătată şi nu putu să nu strige;

– Uite-o pe Venus cea neagră! Da, ori de nu o fi aşa, frânge-mi-s-ar oasele!

Capul Caritei se şi ivise în crăpătura uşii; un cap mare şi brun, care iscodea cu privirea salonul.

Carita nu mai era tânăra şi frumoasa fată de culoare de altădată. Anii ce se scurseseră lăsaseră urme şi o împliniseră, nu glumă. Greu ai mai fi putut-o lua drept o tânără; cu toate acestea nimic nu dezvăluia încă acea îmbătrânire timpurie de care sunt atinşi, îndeobşte, copiii de la latitudinile înalte; clima noastră temperată îndulcise, în ce o privea, efectele timpului,

– E doar o închipuire! murmură Malvenu, tremurând tot şi împreunându-şi mâinile.

Carita înainta, legănându-se ca animalele ce calcă pe toată laba piciorului, ca oamenii stânjeniţi, în mişcări, de prea multa lor împlinire trupească.

– Pe viaţa mea! murmură Folavril. Cam prea durdulie pentru o închipuire!

– Iertaţi-mă, domnii mei făcu ea dezvelindu-si dinţii de un alb ivoriu. Nu cumva aţi zărit-o pe doamna ducesă de Sandoval?

– Vorbeşte! susură Malvenu căzut în minunare. Şi ce vorbire încântătoare!

Folavril răspunse:

– Doamna ducesă a fost într-adevăr pe aici, sunt doar câteva clipe... s-a întors pesemne în saloane.

– Nu am găsit-o acolo, gândi cu glas tare Carita. Mă mai duc o dată. Vă mulţumesc, domnii mei.

Şi, fără nici o altă vorbă, o luă încet spre uşă, astfel că dispăru din faţa nefericitului Malvenu, care se văzu nevoit, într-atât de mare îi fusese uimirea, să se sprijine de spătarul unui jilţ.

– Haide, haide, îl îmbărbăta Folavril apropiindu-se de el. Curaj!

– Mi-a fost deci dat să o reîntâlnesc!... Acolo!... Acolo!... mormăia omuleţul. Iar ochii nu i se mai dezlipeau de locul în care îi apăruse frumuseţea neagră.

– Iată o mângâiere pe care sfinţii din rai s-au gândit să ţi-o trimită, se crezu dator să spună, fără a se arăta prea convins, iubitorul de sudalme, aproape pocăit.

– Da... Da... Ai dreptate... vrednicul, nobilul meu amic... Voi muri cu numele Mariei pe buze şi cu icoana dragei mele în suflet... Ai băgat de seamă ce rotunjimi voluptoase!... Dar mi-e totuna!... sughiţă el, căzând în braţele prietenului său, am suferit prea mult!

Folavril îl susţinu, şoptindu-i la ureche:

– În curând, prietene, totul se va sfârşi.

Dar venindu-şi dintr-o dată în fire, Malvenu întrebă:

– Moartea este singurul leac pentru suferinţele mele, nu-i aşa?

– Nu văd altul! răspunse fostul spadasin, plin de bună-credinţă.

– Atunci, spuse iarăşi sărmanul deznădăjduit, mergem? Să mergem cât mai repede! Să nu mai aşteptăm, căci aş fi în stare să înnebunesc!

– Haide dară, micuţule!

Apoi, întorcându-şi privirile spre galerie:

– Adio, Marie, făcu el!

– Adio, fata noastră! făcu şi Malvenu.

După aceea cu glas mai scăzut, parcă pentru sine:

– Adio, visul meu frumos!

Încetişor, cu capetele plecate, cu privirea rătăcită, cu pas şovăitor, ei ieşiră din salon prin aceeaşi uşă prin care, cu câteva clipe mai înainte, dispăruse Carita.

Dar nu făcură decât câţiva paşi, că se şi ciocniră de preşedintele de Thorigny, care se întorcea voios, cu chipul străluminat de bucurie.

– Plecaţi, domnilor? îi întrebă el. Amândoi arborară un aer zâmbitor:

– Nu, nu, declară Folavril. Mergem să facem o plimbare... mai lungă!

– O, da!... Foarte lungă, adăugă Malvenu.

– Mergeţi, domnilor, mergeţi!... Şi la revedere! făcu preşedintele, mult prea absorbit de importanta misiune pe care o avea de făptuit, pentru a mai

desluşi vreun tâlc oarecare în ciudatul răspuns al celor cu care se întâlnise.

Aceştia făcură o plecăciune şi trecură mai departe.

Domnul de Thorigny intră în încăperea pe care foştii spadasini o părăsiseră chiar atunci. Mai întâi o căută din ochi pe ducesă, dar, nevăzând-o, murmură: „Ce să însemne oare asta? Doamna de Sandoval trebuia să ne aştepte aici!... Să se fi răzgândit?: Spunând acestea, scoase din buzunar o încântătoare cutiuţă de aur, admirabil cizelată, luă cu mişcări gingaşe o bomboană şi, lăsându-se să cadă pe o canapea largă, începu să cugete, tot făcându-şi vânt cu batista-i frumos brodată.

Serbarea era în toi.

Doi gentilomi se plimbau încet prin mulţimea care umplea saloanele. Unul dintre ei cucerea luarea-aminte, plină de încântare, a femeilor. Era binecunoscutul cavaler Georges d’Artagnan. Celălalt, dimpotrivă, devenise pricina curiozităţii generale. Nici unul dintre oaspeţii domnului de Thorigny nu ar fi ştiut să dea un nume acelui chip mândru, în care grijile şi suferinţa săpaseră fine riduri.

Lumea şi-1 arăta discret cu degetul şi şuşotea. Totul; în personajul acesta, era făcut ca să atragă atenţia: înalt, bine legat, avea un mers ţanţoş şi îşi purta capul cu semeţie. Valurile de lumină ale saloanelor subliniau şi mai tare albul său chip încununat de un păr negru în care răsăriseră câteva fire argintii; ochii, mult adânciți în orbite, aruncau, când şi când, fulgere, iar gura schiţa uneori mişcări care imprimau întregii feţe o expresia sălbatecă. Cu toţii i se fereau din cale. Doamnele şopteau cu glas

scăzut:

– E o nălucă.

Avea, într-adevăr, înfăţişarea unei năluci. Părea că priveşte fără să vadă. Mişcările îi erau automate, fără să fie cu nimic dizgraţioase, avea mai degrabă ceva supranatural, aspectul unei făpturi venite de dincolo de mormăit.

Croindu-şi drum prin mulţime, Georges şi misteriosul său prieten se găsiră curând în faţa unui grup de tineri seniori, în mijlocul cărora vorbea cu înflăcărare baronul Raoul de Souvré. Se opriră. Aplecându-se la urechea palidului gentilom, Georges spuse:

– Priviţi!

Şi îi arătă din ochi pe vărul doamnei de Louvois.

În chiar clipa aceea, înălţând capul, baronul de Souvré zări întunecatul chip a cărui privire se aţintise asupra lui. Tresări fără să vrea.

– Cine este gentilomul acesta? întrebă el.

Cu toţii întoarseră capetele.

– Uitaţi-vă, acolo!... Acolo!... spuse baronul, alb ca varul de groază, arătând spre necunoscutul care, ţinându-1 pe Georges de braţ, înainta prin mulţime.

Nimeni nu ştiu să-i dea un răspuns.

– Ciudat! murmură el. Ce privire mi-a aruncat! Apoi, trecând la altă întrebare:

– Dar cel care îl însoţeşte? Cavalerul ăla blestemat... O, dar pe el îl cunosc şi o să-1 pun să-şi plătească o datorie de sânge.

– Hm, cavalerul Georges este, zice-se, o spadă straşnică! îi strecură la ureche vicontele de Rigny.

– Fiţi cu băgare de seamă! îl povăţui şi Pontalès.

Străduindu-se să alunge din minte neplăcuta imagine, precum şi nefastele previziuni, baronul îşi continuă discuţia cu tinerii aceia care păreau să-1 asculte cu mare luare-aminte.

Deodată, nu departe de grup, se deschise o uşă, iar un valet vesti:

– Domnul conte de la Fere!... Domnul cavaler de Herblay!

– Cavalerul de Herblay! Nu este cumva un vechi „muşchetar cenuşiu”, care a făcut parte din vestita treime: Athos, Porthos şi Aramis? se miră vicontele de Rigny, întrebând pe cei ce se aflau lângă el.

– Într-adevăr, este Aramis, răspunse domnul de Pontales. El însuşi, cu prietenul său Athos.

– Mai lipseşte al treilea.

– Porthos? Da, acela a murit!

Georges şi gentilomul cu chip palid ieşiseră întru întâmpinarea noilor sosiţi.

– Prietene, iată-l pe fiul lui d’Artagnan! spuse cavalerului de Herblay contele de la Fere, prezentându-i-1 pe Georges.

Cel ce se făcuse vestit sub numele de Aramis îl privi pe tânăr cu înduioşare.

– Da, îi recunosc trăsăturile!

Apoi, întinzând spre fiul prietenului său mâna-i albă şi fină, rosti cu un glas uşor tulburat:

– Fii brav ca şi tatăl tău, dragul meu!

– Este, este! întări, simplu, contele de la Fere.

– Bine!... Foarte bine!... încuviinţă cavalerul.

Apoi, către prietenul lui Georges, care se trăsese, discret, deoparte.

– Dumneata! murmură el şoptit, înfrânându-şi un

gest de spaimă. Dumneata, conte! Imprudentule! Ai să te pierzi!

– Nu-mi mai pasă! spuse răspicat gentilomul cu chip alb. Pot să mor, le-am revăzut.

– Pe cine? Pe contesă?

– Da, pe scumpa-mi Inès, soţia mea şi pe Lilias, fiica.

– Şi mai vorbeşti de moarte? strecură ironic cavalerul. Nebun ce eşti!... Trebuie să fii de acord cu mine că ai o logică ciudată...

Contele se pregătea să răspundă.

– Vino! Vino! îi porunci eu aprindere vicontele de Herblay, luându-1 de braţ.

Şi toţi patru se pierdură în mulţime, cu aerul cel mai firesc.

Raoul de Souvré nu-i văzuse depărtându-se. Tocmai atunci spunea auditorilor săi:

– Da, domnilor, frumoasa, divina ducesă de Sandoval ar fi bucuroasă să vă împărtăşească simţămintele privitoare la o anumită chestiune pe care o cunoaşteţi şi de care vă interesaţi.

– Aşadar, ducesa ne va primi? întrebă unul dintre ei.

– Fireşte, ce naiba! Şi încă în noaptea asta, peste câteva minute.

– Cum, aici, la preşedinte?

– Domnul de Thorigny va asista la recepţie, explică de Souvré.

– Preşedintele este oare de acord cu convingerile frumoasei ducese?.

– Nu numai că le încuviinţează, dar chiar le împărtăşeşte. Ca şi mine.

Un murmur de încuviinţare a planurilor baronului străbătu grupul tinerilor nobili.

– Şi unde ne vom putea vedea cu doamna ducesă? întrebă vicontele de Rigny care, urmat de Pontalès, se apropiase de recrutorul „Nemulţumiţilor”.

– Într-un salon rezervat, răspunse baronul, unde urechea nimănui nu va putea surprinde cuvintele ce vor fi rostite.

– Suntem gata! grăiră mulţi dintre cei de faţă, cu toţii tineri zvânturateci, care îşi făceau din dragoste principalul mijloc de a-şi pierde vremea şi care, intrând în conspiraţia aceea, nu se gândeau decât la calea de a cuceri inima frumoasei şi bogatei ducese Inès.

– Aşadar, urmaţi-mă, domnilor! reluă de Souvré; dar, adăugă el, cât mai uşurel, aşa încât să nu atragem atenţia.

Baronul ieşi din grup şi, încet, zâmbitor, împărţind vorbe frumoase în dreapta şi în stânga, ajunse la uşa ce dădea spre culoar. Acolo fu ajuns din urmă de tinerii pe care îi conduse în încăperea ce preceda salonul; după ce le recomandă să aştepte şi să fie pregătiţi a se arăta la chemarea ducesei, deschise uşa şi se găsi în faţa domnului de Thorigny, încă dus pe gânduri şi socotind că vremea se deapănă greu.

În galerie, unde contele şi Georges se refugiaseră pentru a doua oară, însoţiţi de ducesă şi de Marie — cititorii îşi amintesc că Folavril şi Malvenu nu-i întovărăşiseră; în galeria aceasta, scena înduioşătoare dintre cele trei fiinţe ce se regăsiseră se urma nestingherită.

Georges nu avea puterea să curme dulcile

revărsări de simţăminte. Totuşi, trebui să intervină, oarecum fără voia lui:

– Domnule conte, cred că aţi face bine să apăreţi prin saloane.

În faţa acestei propuneri neaşteptate, contele d'Ablincourt avu o tresărire.

– Crezi? izbucni el. Dar sunt un proscris, un condamnat! Adică un ins la cheremul primului venit!

– Da, răspunse Georges. Totuşi, cei şaisprezece ani de când aţi părăsit Franţa, la care se cuvine să adăugăm suferinţele şi chinurile îndurate au făcut din dumneavoastră un alt om; nu cred că cineva ar putea da un nume copilului dumneavoastră!

– Dar este oare nevoie...

– Să fiţi văzut?... Nu! Dimpotrivă este nevoie ca dumneavoastră să vedeţi.

Contele îl întrebă din priviri.

– Nu v-am făgăduit că vi-1 voi arăta pe ucigaş? urmă Georges.

– Ah, scrâşni proscrisul, strângând din umeri. Ai dreptate, cavalere!

– René, murmură soţia lui, fii prudent!

– Nu te teme, Inès!

Iar pe Marie, care cu mâinile împreunate părea să spună; „Rămâi lângă noi, tată”, contele o linişti astfel:

– Nu avea teamă, copila, fiica mea!... Voi trece dealtfel sub paza cavalerului d'Artagnan!

– Mergi dară, dragul meu René! făcu contesa cu glas şovăielnic. Dar nu uita ce mi-ai făgăduit: nici un cuvânt, nici un gest...

– Îţi jur, scumpa mea.

– Mulţumesc.

Apoi, întinzându-i mina, ea mai spuse:

– Întoarce-te degrabă, căci ceasul răzbunării e aproape!

Georges şi contele se depărtară. Am văzut ce impresie făcea acesta din urmă. Dar chiar dacă toţi i-au văzut paloarea, nimeni nu i-a zărit ucigătorul fulger ţâşnit din priviri în clipa în care Georges, arătându-i-l pe baronul de Souvré, îi şoptise la ureche:

– Priviţi!

Multă voinţă i-a trebuit în clipa aceea să nu se arunce asupra nemernicului. De ar fi fost singur, s-ar fi năpustit asupra lui, l-ar fi pălmuit şi provocat în faţa tuturor, cu riscul de a-şi pierde viaţa.

Din fericire, Georges veghea, iar după ce se încredinţa că trăsăturile baronului se întipăriseră bine în mintea contelui, îl trase pe acesta după sine. A fost clipa în care au intrat în sală Athos şi Aramis.

Aramis, sau mai degrabă cavalerul de Herblay — căci de multă vreme, asemenea contelui de la Fere, îşi părăsise gloriosul pseudonim — care locuia în Spania ca ataşat la ambasada Franţei, sosise în chiar ziua aceea de la Madrid, însărcinat cu o misiune extraordinară pe lângă cabinetul din Versailles. Şi pentru că prima sa vizită o făcuse contelui de la Fere, singurul, adevăratul său prieten, acesta îi istorisise, după cum şi firesc era, tot ceea ce ştia despre Georges.

– Cum? se minunase cavalerul, fiul lui d'Artagnan? Eşti sigur?

– Fireşte.

– Şi l-ai luat la dumneata, l-ai adoptat?

– Nu găseşti că am făcut bine?

– O, prietene!

– Ai fi făcut ca mine, nu-i aşa?

– Mă mai întrebi? răspunse mişcat fostul muşchetar devenit între timp diplomat.

Apoi, întrucât cavalerul îşi arătase dorinţa de a cunoaşte neîntârziat viaţa tânărului aceluia pe care îl şi iubea, fără să-1 fi văzut vreodată, contele de la Fere nu se lăsă rugat şi îi povesti tot ceea ce ştia despre Georges.

Când ajunse la Teresina şi-i rosti numele, cavalerul de Herblay, până atunci gânditor, ridică dintr-o dată capul ţi întrebă:

– Teresina?

– Da, Teresina, repetă contele privindu-şi prietenul. Ai cunoscut-o cumva, Aramis?

Când se aflau singuri, în intimitate, cei doi eroi îşi mai dădeau uneori numele lor vechi de război şi tinereţe.

– Nu!... Nu! Athos... mi se pare totuşi că...

– Ce anume?

– Mi se pare, spuse cavalerul ducându-şi o mână la frunte, ca pentru a-şi aminti ceva, că numele acesta a mai fost rostit în faţa mea.

– A, l-ai mai auzit!

Cu mare nelinişte rostise contele cuvintele acestea, căci nespus de mult îl privea tot ce se lega de ocrotitul său.

– Da!... Da!... Aşteaptă puţin... E mult de atunci — în anii în care prinţul de Orania căuta să se alieze cu toate puterile, spre a lupta împotriva noastră — pare-mi-se că prin 1672 sau 73. Da, chiar aşa; trecusem Pirineii şi mă întorceam la Paris în galop întins, când

deodată, pe drumul de întoarcere, la Embrun, unde mă oprisem o clipă, am zărit lume multă adunată în jurul unei femei căzute în nesimţire. Când şi-a venit în fire, i-am întrebai despre ea pe cei din jur şi mi-au spus că se numea Teresina, că o socoteau nebună. Bazin, care mă însoţea ca totdeauna, dealtfel, îmi spuse şi el că femeia îndruga cuvinte fără de şir şi că printre acestea unul mai de seamă revenea mereu pe buzele ei.

– Ce nume? întrebă nerăbdător contele,

– Georges!

– O, era chiar ea, de asta să nu te mai îndoieşti!... Era Teresina, mama lui Georges d'Artagnan.

– Am plecat, urmă cavalerul, fără să iau prea mult în seamă întâmplarea; abia acum, când te-am auzit vorbind despre nebunia acestei nefericite şi când i-ai rostii numele mi-am amintit.

– Nu-i spune nimic lui Georges! murmură contele cu tristeţe; e un băiat cu inimă bună, ar suferi prea mult.

– Te înţeleg, prietene. Dragul de el... Aştept cu nerăbdare să-1 văd.

– Însoţeşte-mă diseară la palatul Lambert de Thorigny şi ţi-1 voi prezenta.

– Cu mare plăcere! răspunse cavalerul.

La ora cuvenită se aflau amândoi la serbarea dată de preşedintele de Thorigny.

După ce îl recunoscu pe contele d'Ablincourt, pe care îl văzuse odinioară la Madrid şi a cărui tristă poveste o cunoştea în parte, cavalerul de Herblay şi contele de la Fere, conduşi mai mult de Georges decât de conte, părăsiră saloanele, îndreptându-se spre

galeria în care Inès şi Lilias — cea cunoscută de noi sub numele de Marie — aşteptau îmbrăţişate.

XXVIII
RĂZBUNARE DE FEMEIE

– Ah, în sfârşit, iată-te! exclamă domnul de Thorigny, văzându-1 pe baronul de Souvré. Credeam că nu mai vii...

– Ai fi greşit, dragul meu preşedinte, răspunse acesta străduindu-se să zâmbească. Dar nu o văd pe doamna ducesă! adăugă el cu nelinişte, privind în jur.

– La drept vorbind, nu-mi prea explic dispariţia ei, baroane... dar o să vină, de asta să nu ne îndoim!... O toană de femeie de lume, care vrea să se lase aşteptată...

– Te-a văzut plecând?

– Nu ştiu... Nu am zărit-o.

– Nemaipomenit! făcu preşedintele.

– Ora, totuşi, a trecut...

– Nu încă! Potoleşte-ţi nerăbdarea.

– Ah, asta fiindcă nu ştii...

– Ce anume?

– Nimic... Nimic, răspunse baronul, măsurând nervos şi cu paşi mari salonul.

– Oare dorinţei de a-1 servi pe Filip de Orleans i se adaugă cumva şi un motiv personal legat de persoana ducesei de Sancloval? întrebă cu subînțeles de Thorigny. Brusc, Raoul de Souvré se opri.

– Poate, spuse el privindu-şi interlocutorul, spre a-și da seama în ce măsură i se cunoştea taina.

– Ei, ei, ei... am înţeles... Ducesa este încă tare

frumoasă!

– Da... tare frumoasă! repetă de Souvré, fericit că nu trebuia să dezvăluie decât atât. Eşti pătrunzător, dragă preşedinte, nimic nu îţi poate fi ascuns.

– Ia seama, baroane. În materie de politică, dragostea este un prost sfătuitor.

Celălalt zâmbi a dispreţ:

– Mulţumesc de sfat.

Apoi, pe un alt ton, în timp ce se îndrepta spre căminul din încăpere:

– Ce-i cu pendula asta? S-a oprit?

– Iartă-mă... dar merge!

Baronul se apropie de ea, spre a se încredinţa mai bine.

– Da, murmură el, după ce îşi lipi urechea de cadran. Apoi, vrând parcă să poruncească timpului, adăugă, lovind furios cu piciorul podeaua:

– Daţi-i zor, ace blestemate!

– Răbdare, baroane! Răbdare, îl sfătui preşedintele zâmbind. Ce îndrăgostit înfocat poţi fi, la naiba! Dar dacă ducesa se răzgândeşte cumva?

Un glas pătrunzător, în care cineva mai atent ar fi desluşit un tremur slab, se făcu auzit dintr-odată:

– Ducesa de Sandoval nu-şi calcă niciodată cuvântul!

Baronul şi de Thorigny se întoarseră.

– Iertaţi-mă, doamnă ducesă, bâigui de Souvré, plecându-se în faţa Inèsei, care se ţinea mândră şi trufaşă în prag.

– Fie! spuse ea. Dar să nu te îndoieşti niciodată de mine, baroane. Dealtfel, vei avea peste puţin dovada că sunt neclintită în hotărârile mele.

– Nu am nevoie de dovezi spre a mă convinge, doamnă.

– Avem în dumneavoastră o deplină şi nemărginită, încredere, se crezu dator să adauge blânda oiţă a lui Panurge, acel de Thorigny. De vreme ce ne-aţi spus; primesc...

– Staţi puţin! le curmă vorba ducesa, cu glas muşcător. Năucit, de Thorigny rămase cu gura căscată într-un chip atât de caraghios, încât în orice alt moment i-ar fi făcut pe cei de faţă să izbucnească în hohote de râs.

– Primesc, într-adevăr... urmă Inès pe un ton mai calm.

Preşedintele slobozi un suspin de uşurare.

– Cu toate acestea, datorinţa pe care mi-o impun este, dacă nu imposibilă, oricum foarte anevoioasă.

– O, ducesă!

– Daţi-mi voie să-mi întregesc gândul. Voi şti, cred, să găsesc cuvinte menite să convingă pe tinerii nobili. Mă bucur de încredere în rândurile gentilomilor... ai spus-o chiar dumneata; mă voi folosi de aceasta, vă asigur, dar...

– Mai este un dar? întrebă cu nelinişte baronul.

— Da, căci s-ar putea ca, în pofida tuturor strădaniilor mele, să nu izbutesc.

– O, nu trebuie să vă gândiţi la un eşec.

– E cu neputinţă! întări şi de Thorigny.

– Totul trebuie prevăzut, declară cu hotărâre Inès. Prevăd, chiar, o piedică.

– Ce piedică? izbucniră într-un glas cei doi conspiratori.

Ducesa scoase din sân hrisovul pe care i-l

înmânase recrutorul „Nemulţumiţilor”.

– Actul acesta nu poartă încă nici o semnătură.

– Nici una, e adevărat! constată de Souvré.

– Or, urmă Ines, gentilomii ar putea şovăi...

– Nu!

– Să nu lăsăm nimic la voia întâmplării!... Trebuie să izbutim, nu-i aşa?

– Da.

– În ce mă priveşte, ţin mult, adăugă ea, lăsând să-i fluture pe chip un aer ciudat, nebăgat în seamă de cei cu care vorbea.

Apoi urmă:

– Să fim logici. Unul singur dintre ei să înceapă şi răspund de restul... Cine va voi să dea tonul?

– Eu! sări baronul.

– Aşadar, dumneata semnezi primul? Şi un fulger de bucurie străbătu privirea contesei.

Drept răspuns, Raoul de Souvré luă actul din mâna spaniolei şi se apropie grăbit de masa pe care se aflau cerneală, hârtie şi peniţe.

– Semnez!

Şi, cu scris apăsat, iscăli în josul actului.

– Bravo, baroane... Bravo! îşi mlădie în chip ciudat Inès glasul, în timp ce lua înapoi hrisovul. Misiunea îmi va fi uşoară de-aci înainte.

Apoi, ca şi când ar fi fost înzestrată cu darul de a ghici, ea alergă spre uşă, o deschise larg şi strigă cu un glas cutremurător, pe care nu i-i mai auzise nici baronul, nici preşedintele.

– Veniţi!... Intraţi cu toţii, domnii mei! Gentilomii adunaţi dincolo de uşă, chiar aceia pe care recrutorul „Nemulţumirilor” voia să-i preschimbe în conspiratori,

trecură pragul şovăind.

– Ce face? murmură de Souvré năucit, încercat de o nelinişte.

Starea de înflăcărare în care se afla deodată cea pe care o cunoşteau sub numele de ducesa de Sandoval produse o impresie atât de puternică asupra tinerilor, încât aceştia se priviră şovăitori, necutezând să mai vorbească. Dealtfel, Inès nici nu le lăsă timp să mai gândească.

– Apropiaţi-vă, domnilor! Apropiaţi-vă! spuse ea, schiţând cu braţul un gest fermecător, care dădea a înţelege că sunt poftiţi să facă cerc în jurul ei.

– Oare ce se întâmplă, ducesă? întrebă domnul de Rigny, luând cel dintâi cuvântul.

– Vei afla, viconte, răspunse Ines. Şi dumneavoastră, domnilor!

Se apropiară cu toţii.

– Domnul baron de Souvré vă pregătea o surpriză.

– O surpriză? repetă de Pontales.

Tonul cu care ducesa rostise cuvintele, ton ce prevestea un eveniment tragic, îi făcu pe toţi să o privească cu mirare. Iar ducesa îşi întări spusele:

– Da, domnilor, o surpriză! este vorba de o trădare ia care, pare-se, trebuia să luaţi cu toţii parte!

Raoul de Souvré schiţă o mişcare şi vru să vorbească. Dar ea îi impuse tăcere cu un gest semeţ şi continuă cu acelaşi glas răsunător cu care îi poftise pe gentilomi:

– Participarea dumneavoastră la actul acesta pe care, dacă binevoiţi, îl vom socoti politic, nu că va duce prea departe, ci pur si simplu...

– Unde?

– La eşafod, viconte de Rigny... la eşafodul pe care au urcat Cinq-Mars, Montmorency şi Rohan.

Un fior străbătu adunarea.

– Doamnă!... O, doamnă, o rugă de Souvré al cărui chip pălise de moarte.

– Tăcere, domnule baron! îl întrerupse cu asprime Inès. Sunt mijlocitorul dumitale!... Totodată, însă, trebuie să-i lămuresc pe aceşti tineri, înainte de a le înfăţişa actul pe care mi l-ai încredinţat!... Aşadar, domnilor, ascultaţi! Ascultaţi!

Şi, în liniştea aceea adâncă, ducesa citi:

„Noi, gentilomi, devotaţi alteţei sale regale monseniorului Filip de Orléans, jurăm, pe veşnica noastră mântuire, că-1 vom da jos pe Ludovic al XIV-lea şi că vom aşeza pe tronul Franţei pe conducătorul cauzei de noi îmbrăţişate şi în slujba căreia ne vom pune totdeauna spada şi avutul”.

Tăcerea era parcă şi mai adâncă; devenise cutremurătoare. Cea care o rupse fu Inès. Cu privirea-i semeaţă, calmă. Părea să-şi domine ascultătorii. Apoi rosti rar:

– Ei bine, domnilor, cine dintre dumneavoastră doreşte să semneze actul?

Nimeni nu scoase un cuvânt.

– Nu răspundeţi? Cine dintre dumneavoastră va cuteza să-şi pună semnătura alături de cea a domnului baron de Souvré? Cine dintre dumneavoastră se va înfăţişa primul să-mi ia din mână acest hrisov?

– Eu! se auzi un glas tunător.

Şi, îngemănând cuvântul cu fapta, un gentilom, care tocmai intrase — chiar acela al cărui chip palid stârnise curiozitatea femeilor în saloanele de dans —

luă actul din mâinile ducesei.

Buzele baronului slobozіră un strigăt de furie. Acela era, neîndoios, un duşman… Duşmanul! Baronul făcu câţiva paşi, pregătit pentru orice act nestăpânit; dar, deodată, se dădu înapoi, înfricoşat.

– Ah! mârâi el, strângând din dinţi. Bine prezisese diavolul acela de d'Artagnan.. morţii învie, de vreme ce iată-1 aici pe contele d'Ablincourt.

Păşind ca într-o lunecare, neînduplecată ca osânda însăşi, Inès de Sandoval se apropie încet de baron şi, ochi în ochi. cu un surâs de triumf îngemănat cu o necruţătoare ură, rosti pătrunzător:

– Baroane de Souvré, gentilom nedemn, laş şi trădător, în sfârşit mă răzbun! Nemernicul îşi înălţă cu îndrăzneală capul:

– Trădare! strigă el, ducându-şi mâna la spadă. Câţiva tineri seniori care, de bună credinţă totuşi, se credeau trădaţi, trecură în faţa contelui. Printre ei se numără şi preşedintele de Thorigny… Bietul de el era năucit, îşi pierdea capul.

– Săriţi pe trădător! strigă de Souvré. Să-1 salvăm, domnilor, pe monseniorul Filip de Orleans!

– Săriţi asupra ucigaşului! răspunse contele, ridicând spada în faţa duşmanului său.

La strigătul acesta, uşa se deschise iarăşi; era d'Artagnan, care veni să se alăture contelui.

– Zece contra doi! făcu el, voios ca ori de câte ori vedea spade. Dar nu are a face! în gardă, domnilor! Dumnezeu fie de partea dreptăţii!

– Te înşeli, cavalere! izbucni dintr-odată vicontele de Rigny, după un scurt schimb de cuvinte cu prietenul său Pontalès. Zece contra patru!… Nu

putem face de doua ori acelaşi joc, în aceeaşi noapte!

– Vă mulţumesc, domnilor!

Încăierarea se porni. Inès tremura, pierită, căindu-se că era pricina duelului. Pe de altă parte, încolţit de conte, de Souvré nu se prea simţea în stare să-i ţină piept. Spada adversarului îl ameninţa tot mai vârtos; pe deasupra, îşi mai aminti, în aspra clipă, de lupta inegală în care d'Ablincourt îl înfruntase cu dârzenie la Pont-Marie. Se simţi pierdut.

În clipa aceea uşa din faţa galeriei se deschise încet şi un glas se făcu auzit, ajungând până la el. Glasul acela grăia astfel:

– Daţi-vă înapoi, domnule baron, sunt aici! Baronul înţelese şi execută manevra. Făcu un salt spre spate; contele fanda, dar spada lui nimeri în gol. Baronul dispăruse, smuls de o mână puternică şi dus dincolo de uşa care, pe dată, se şi închise.

Contele d'Ablincourt scoase un strigăt de furie, repetând:

– Laşule! Laşule! Laşule!

Fuga baronului de Souvré puse capăt duelului care ţinuse atât de puţin, că nu făcuse victime. Cu toţii înfierară purtarea celui pe care îl socotiseră căpetenie şi îşi vârâră săbiile în teacă. Unul dintre gentilomi se apropie de conte, îl salută şi îi spuse:

– În numele meu şi al acestor domni, vă rog, domnule să binevoiţi a primi scuzele noastre. Îl cunoşteaţi mai bine decât noi pe cel pe care l-aţi numit „laş”.

– Vă mulţumesc, domnilor, răspunse contele, întristat de cea dinţâi neizbândă a sa. Amăgiţi de aparenţe, aţi fi devenit apărătorii unei cauze mârşave.

Sunt fericit că doamna v-a deschis ochii.

Cei de faţă se înclinară cu toţii, iar gentilomul purtător de cuvânt reluă:

– Cu cine avem onoarea?

– Domnilor, îi lămuri Georges, mă cunoaşteţi şi nu cred să vă fi greşit cu ceva… Vă dau, aşadar, cuvântr meu de onoare că domnul — şi arătă spre conte — este un vrednic şi cinstit gentilom, a cărui prietenie i-o veţi căuta curând cu toţii. Numele său? Prietenul meu va roagă să mai aveţi răbdare câteva zile. Vi-1 va spune şi veţi vedea atunci că am avut dreptate să răspund de cinstea sa

– Ajunge, cavalere, răspunseră mare parte dinţii cei de faţă. Nu mai stăruim.

– Dar, interveni preşedintele, care nu prea se simte la largul său, după cele întâmplate şi voia să-şi arate fermitatea, domnul se află în casa mea şi am dreptul să ştiu…

Inès îl luă de braţ şi, încercând să surâdă, îi spuse:

– Dragul meu preşedinte, prea te arăţi curios! Ia seama, asta ar putea să-ţi aducă necazuri!

După ce rosti cuvintele acestea, îl trase deoparte.

– Doamnă, constată de Thorigny, pe un ton oarecum acru, ne-aţi jucat un renghi.

– V-am salvat! Cel puţin pe dumneata, sărmane prieten!

– Salvat? Pe mine? Cum aşa, mă rog?

– Deşi aveai un temei serios să nu-1 iubeşti pe rege, recunosc, frumosul dumitale plan de a-1 detrona era tare şubred, iar dacă eu nu aş fi pus puţină rânduială în toate acestea, ai fi luat, poate chiar la noapte, drumul Bastiliei.

– Tot ce se poate, încuviinţă de Thorigny, dintr-odată mai calm. Dar cine este gentilomul acesta, doamnă?

– Eu l-am rugat să intervină.

– Dumneata, ducesă?

– Da.

– În ce calitate, mă rog?

Inès îşi molcomi glasul, spre a mărturisi:

– Este soţul meu.

Preşedintele tresări de uimire. Şi, fiindcă nu ştia nimic, întrebă:

– Ia te uită! Şi eu care te credeam văduvă... Este aşadar ducele de Sandoval?

– Nu, este contele René d'Ablincourt.

O clipă, preşedintele făcu o piruetă atât de bruscă, încât mai-mai să-şi piardă echilibrul.

– Ah, ah, ah! repeta el năucit. Contele?... Soţul dumitale?... Eşti aşadar contesa d'A...

– Tăcere!... Te rog!

– Voi fi mut, contesă... nu, ducesă... nu... ce mai, o să fiu mut, doamnă, bizuie-te pe discreţia mea.

– Îţi mulţumesc, spuse Inès dăruindu-i un zâmbet de netălmăcit în cuvinte, care nu-1 lăsă nepăsător pe fostul îndrăgostit al domnişoarei de la Vallière.

Între timp, tinerii, după ce mai stătură de vorbă cu Georges, începură să plece, luându-şi rămas bun de la preşedinte. Îi mai salutară o dată pe ducesă şi pe conte și se înapoiară în saloane, însoţiţi de domnul de Thorigny.

După ce rămaseră singuri, proscrisul şi nobila sa soţie mulţumiră călduros lui Georges; apoi, toţi trei se îndreptară spre galeria în care, tremurând toată, îi

aştepta Marie. Schimbară câteva cuvinte, pregătindu-se să plece, nu destul de repede însă. O zăbavă de încă jumătate ceas se dovedi a fi în folosul neiertătorului lor duşman. Cele discutate în răgazul acela avuseseră drept scop să vadă ce anume ar putea face cu documentul semnat de baron. Inès ar fi vrut să se ducă la Versailles, a doua zi chiar, spre a i-1 încredinţa doamnei de Maintenon. René d'Ablincourt era de părere că ar fi trebuit înmânat ministrului. Dar ideea lui Georges se dovedi mai întemeiată. Actul trebuia să ajungă la rege, ceea ce ar fi arătat că niciodată contele nu încetase a-i fi unul dintre cei mai credincioşi slujitori. Şi, mândru de părerea sa, tânărul mai adăugă:

– În faţa unei asemenea dovezi de devotament privindu-i persoana, regele nu va putea face altceva decât să acorde iertare deplină.

Hotărându-se prin urmare în acest sens, se îndreptară spre vestibul. Acolo, Carità, care îşi căutase zadarnic stăpâna, îi întâmpină cu un strigăt de bucurie.

– Carità, o certă Inès, pentru ce ai plecat de acasă?

– Ca să vă aduc un răvaş foarte grabnic, stăpână.

– Un răvaş?

– Iată-1.

– Cine ţi 1-a dat? întrebă contele d'Ablincourt luând scrisoarea din mâinile negresei.

– Domnul marchiz de Rios! răspunse ea, aţintindu-1 pe conte cu o privire ce nu şi-o mai putea muta de la el.

– Marchizul de Rios!... Este la Paris?

– Da, stăpână!... Abia astăzi a sosit, dimpreună cu domnul cavaler de Herblay, ambasador al Franţei.

– Citeşte!... Citeşte repede, Inès, o rugă proscrisul. Auzindu-i glasul, Carità începu să simtă fiori.

Între timp Inès se apropie de un sfeşnic, despături; mesajul şi citi următoarele câteva cuvinte:

„Doamnă ducesă, voi avea onoarea să vă văd mâine, în casa dumneavoastră, pentru a vă da o vestă bună în privinţa contelui René d'Ablincourt care trăieşte; sunt sigur, am dovezi."

– Ei da, trăieşte, Doamne! murmură ea împăturind hârtia. Nu mică îi va fi mirarea când îl va vedea alături de mine!

– Brav prieten, zise contele la rândul său. Nu m-a uitat! Cu o inimă atât de mare nici nu poţi avea memorie scurtă.

– Carità, urmă spaniola, smulgând-o pe slujnică din minunarea în care căzuse, întoarce-te degrabă acasă şi pregăteşte totul, spre a-1 primi aşa cum se cuvine pe stăpânul tău, pe domnul René. Venim şi noi peste câteva clipe.

– Ah! izbucni Carità cea rotofeie, zguduită de asemenea veste, nu m-am înşelat. Dumneavoastră... Sunteţi chiar dumneavoastră, stăpâne! Şi, din câţiva paşi, cât putea ea de repede, îi luă mâinile, le duse la buze şi le acoperi de sărutări.

– Hai, du-te, copila mea! o îndemnă René, mişcat de atâta dragoste, dornic însă să pună capăt unor asemenea porniri de recunoştinţă care ar fi putut atrage luarea-aminte a valeţilor aflaţi în trecere pe acolo.

Carita se supuse şi, cu inima tresăltând de bucurie, ieşi murmurând:

– S-a întors stăpânul! Vom avea iarăşi zile senine !

XXIX
CUM E TURCUL ŞI PISTOLUL

Cinci minute mai târziu, două perechi părăseau într-ascuns palatul Lambert de Thorigny, îndreptându-se spre gondola ducesei de Sandoval: prima, era alcătuită din Georges d'Artagnan şi Marie, cea de a doua din contele şi contesa d'Ablincourt.

Şi, întrucât bezna era adâncă, ducesa nu văzu nimic deosebit, astfel că fără a-şi mai privi vâslaşii, porunci ieşirea în larg. Oamenii aceştia însă nu aparţineau Inèsei. Erau, fără îndoială, doi derbedei de pe malurile Senei, oameni fără căpătâi, în stare, pentru bani, de cele mai mârşave fapte.

Cel ce-i tocmise şi aşezase acolo, era Laurent, după ce acesta îşi pusese la adăpost stăpânul, ferindu-1 de loviturile de sabie ale contelui René d'Ablincourt. Căci într-adevăr, valetul fusese cel care îl salvase. Din clipa aceea un singur gând îl stăpânise pe baron: să disară cât mai repede.

– Îţi mulţumesc, Laurent! spusese el. Ai sosit la țanc.

– Aşa cred şi eu, răspunse golanul. Fără mine, senioria ta s-ar afla acum într-o stare jalnică. Dar să nu mai pierdem timpul şi să ieşim cât mai grabnic din viesparul, ăsta.

– Să ieşim? bâigui baronul copleşit de amărăciune. La ce bun? Ca să cădem în laţ de cum se va face ziuă?

– Cine ştie... susură Laurent.

– Ce vrei să spui?

– Spun că mi-a venit parcă o idee. Dar ca să mi-o pot duce la îndeplinire, trebuie să-mi lăsaţi mână liberă.

– Îţi dau voie să faci precum crezi.

– În cazul acesta, binevoiască domnul baron să meargă să mă aştepte la cincizeci de pași de aici, luând-o pe firul apei.

– Fie! Am plecat.

– Ah, continuă însă şiretul valet, după o clipă de gândire, nu aveţi cumva nişte gologani... Fără ei nu pot face nimic.

Raoul de Souvré îi strecură în palmă vreo zece monezi, de aur, zicând doar atât:

– Ţine.

– Bravo! exclamă Laurent înşfăcând preţiosul metal. Nimic nu-i poate ţine piept!... Iar acum, prudenţă!.... Nu trebuie să fim văzuţi. Peste câteva minute voi fi lângă dumneavoastră şi, în mai puţin de o oră, veţi avea documentul pe care senioria voastră a avut imprudența să-şi pună semnătura.

– Cum, ştii?...

– N-am pierdut nici una din mişcările pe care le-aţi făcut.

Apoi, schimbând brusc tonul, adăugă:

– Credeţi-mă, prea vrednice stăpân, să nu mai irosim timpul!

– Pleacă! îl îndemnă de Souvré, oarecum uluit de

familiaritatea aceasta; socoti însă că nu era momentul să ia măsuri. Pleacă, te voi aştepta.

Şi ieşi din palat, furișându-se pe lângă ziduri, astfel încât să se poată feri de privirile indiscrete.

Laurent făcu la fel, dar luă o altă direcţie. Spusese că are o idee, o idee monstruoasă, pe care avea să înceapă a o preschimba în faptă. Urcă strada până la chei, ocolind astfel palatul Lambert şi goni de-a dreptul până la Sena. Nu-i fu greu să recunoască, printre bărcile de tot felul ce se legănau pe undele molcome ale fluviului, gondola ducesei. Cei doi vâslaşi, aşezaţi unul în faţă, celălalt în spate, căzuseră într-un soi de amorţire şi aproape că moţăiau.

– Hei! strigă Laurent, apropiindu-se de ei.

Vâslașii îşi înălţară capetele.

– Cine-i acolo? întrebă unul dintre ei.

– Eu, răspunse Laurent, primul valet al domnului preşedinte de Thorigny. Vă aduc un ordin al doamnei ducese de Sandoval.

– Vorbeşte, făcu dispreţuitor cel de al doilea vâslaş, căci gondolierii se socoteau mult deasupra valeţilor.

– Ancoraţi bine gondola şi mergeţi la casa stăpânei voastre; doamna ducesă va pleca cu o caleaşca de-a domnului preşedinte.

– Atunci de ce să nu ne întoarcem în gondolă? observă cu înţelepciune vâslaşul de la pupa.

– Pentru că acesta este ordinul doamnei ducese, răspunse netulburat Laurent.

– Drept este. Nu avem decât să ne supunem.

Din câteva mişcări, totul fu pus în ordine, iar gondolierii săriră jos şi se depărtară, fericiţi de

asemenea poruncă menită să-i trimită la odihnă.

Valetul baronului îi urmări multa vreme cu privirea-i crucişă; când se încredinţa că ajunseseră departe şi că nu aveau nici un gând de întoarcere, îşi frecă mâinile murmurând:

– Să mă ocup acum de ceilalţi!... Îndrăcită treabă; de nu găsesc doi tovarăşi dispuşi să-mi facă pe plac.

Laurent merse de-a lungul malului, scormonind cu privirea ascunzişurile de tot felul, colţurile bornelor, trunchiurile arborilor, într-un cuvânt toate locurile în stare să adăpostească acea drojdie a populaţiei pariziene care şi atunci, ca şi acum, mişuna pe cheiuri şi promenada Tocmai se pregătea să treacă pe lângă o stivă de lemne când doi inşi îi răsăriră în faţă.

– Punga! se răsti unul.

– Sau viaţa! întregi celălalt.

Astfel îşi somau pe atunci domnii tâlhari victimele. Cuvintele, devenite între timp clasice, nu mai sunt pe gustul nimănui, căci scriitorii le-au folosit mult prea mult.

– Ia te uită! Ia te uită! făcu Laurent pe un toi zeflemitor. Pare-se, jupân Argoulot, şi tu, jupân Plambert că aţi ajuns să vă ucideţi prietenii!

– Laurent saşiul! izbucniră într-un glas cei doi bandiţi.

– Sst! Mai încet! Şi daţi-mi ascultare urmă acesta, aproape poruncind, fără a se arăta însă nemulţumit de porecla cu care îl firitiseau.

Bandiţii se apropiară de el. Laurent le vorbi cu glaj scăzut. Iar ceea ce le spuse păru să-i umple de bucurie căci nu şovăiră nici o clipă înainte de a răspunde:

– Gata amice, am încheiat târgul! Şi întinseră palmele în care Laurent lăsă să cadă câteva monezi de aur.

Apoi, arătându-le drumul, îi duse până la gondolă îi instala în ea, împărţindu-le mai întâi ultimele instrucțiuni. După aceea, se retrase la câţiva pași, se ascunse îndărătul unui copac şi aşteptă.

Se scurseră câteva secunde. Zgomot de pași. Laurent îşi concentra toată luarea-aminte asupra umbrelor care apărură, apropiindu-se de fluviu. Îşi înăbuşi un strigăt de bucurie:

– Ei sunt, murmură el.

Şi nu-şi părăsi locul decât după ce se încredinţa pe deplin că ducesa, contele şi Marie se aşezaseră în gondola. Abia atunci se îndreptă spre locul în care îl aştepta stăpânul său; ajuns acolo, îl găsi şi porniră amândoi, cu pas iute, spre Pont-Marie.

După cum am mai spus, întunericul era de cerneală.

Totuşi, ca şi în sinistra noapte cu care începe istorisirea noastră, luna, scăpată din chinga norilor, apărea când în când, îmbăind pământul cu razele-i palide.

Baronul şi Laurent alergau de-a lungul fluviului, astfel încât să câştige viteză asupra gondolei care luneca încetişor, împinsă de cei doi vâslaşi, fireşte nu prea dibaci. Dar nici Ines, nici Marie nu-i luară în seamă, cufundate u glodurile lor.

Cei doi nemernici ajunseră, tot fugind astfel, sub prima arcadă a podului.

– Ne oprim aici, făcu Laurent, stând locului pe neaşteptate.

Avântul îl mână pe baron câţiva paşi mai departe. Pe când se întorcea, privi în jur, tresări şi întrebă cu glas înăbuşit:

– Unde suntem?

– Unde naiba să fim! La Pont-Marie! răspunse valetul.

– La Pont-Marie! repetă de Souvré crispându-se. Pentru ce mă aduci aici?

Laurent îl privi nedumerit. O rază de lună polei în clipa aceea chipul baronului. Era pământiu.

– Dar prea vrednice stăpân... bâigui personajul nostru cu privire poncişă.

– Blestem! îmi răspunzi?... Pentru ce?

– Ei drace, nu mai înţeleg nimic! mormăi Laurent, fără să poată ascunde cât era de sâcâit. Vreţi să vă salvez și nu vă plac căile pe care le-am ales... Poate că... adăugă e1 la întâmplare, aţi lăsat pe aici vreun cadavru?

Palma baronului se lipi brusc de buzele valetului şi atât de năprasnic, încât acesta fu nevoit să se zbată, ca să poată respira din nou.

– Îţi ţii gura sau nu? şuieră Raoul de Souvré. Îndrăzneşti să vorbeşti astfel stăpânului tău?

„Ia te uită, gândi vicleanul servitor, pare-se că am mers la ţintă, fără să am măcar ştiinţă de ceva.”

Apoi cu glas tare şi cu un aer demn care în alte împrejurări ar fi putut părea caraghios:

– Primiţi scuzele mele, domnule baron. Dacă senioria voastră crede că se poate descurca singură, nu mai am ce căuta aici... mă retrag.

– Îţi poruncesc să rămâi! strigă baronul, văzând că sluga avea de gând să plece.

– Mă supun, răspunse cu subţire batjocură valetul, oprindu-se locului; aştept instrucţiunile monseniorului.

– A, ştii foarte bine că nu am a-ţi da, cel puţin pentru clipa de faţă, de vreme ce habar nu am ce ai de gând!

Laurent făcu câţiva paşi, se proţăpi în faţa stăpânului său şi rosti apăsat:

– Vreau să-1 ucid pe duşmanul dumneavoastră!

– Hm, cum ai spus?... Îngăimă necinstitul gentilom; care învăţase acum cât de trainică se dovedise a fi viaţa contelui.

– Dacă ţineţi să-1 salvaţi, plecaţi! Mai este timp!
— Vrei să-1... omori?

– Doar dacă nu vreţi cumva să vă omoare el, ori să pună pe cineva să vă omoare, încredinţând maiestăţii sale Ludovic al XIV-lea documentul pe care l-aţi semnat!

– Nu!... Nu!... Treci la fapte!

Nimic mai uşor, se mulţumi să răspundă lepădătura.

– Dar cel puţin, urmă de Souvré cu glas răguşit, ai lucrat toate măsurile?

– Toate.

– Ia să vedem.

– Gondola va trece pe aici, explică Laurent, arătând cu braţul în direcţia fluviului.

– Prin mijlocul Senei?

– Nicidecum!..: La doi paşi de noi!

— Ce te face să crezi asta?

– Când Laurent are o idee e întreagă, nu jumătate, i-o întoarse netrebnicul. Am trimis acasă pe

gondolierii doamnei, zicându-le că aceasta era, fără doar şi poate, dorinţa stăpânei şi i-am înlocuit cu doi ticăloşi dintre cei mai ticăloşi. Mi-au făgăduit devotament nemăsurat dacă... li se plăteşte.

– Se înţelege.

– Aşa că oamenii mei vor face ca gondola să treacă atât de aproape de mine, încât să pot trage, la nevoie, chiar cu ochii închişi.

– Te sfătuiesc să-i deschizi!

– Nu aveţi teamă!

– Dar eşti sigur că d'Ablincourt are asupra-i actul cu semnătura mea?

– Da, am văzut când 1-a vârât în vestă.

– Asta înseamnă că pe el trebuie să-1 ocheşti.

– Numai pe el?... Dar cavalerul d'Artagnan?

– D'Artagnan! izbucni baronul. Blestematul ăla de cavaler este cu ei?

– Ei da, este!

– Atunci totul e pierdut! Laurent îşi privi cu milă stăpânul.

– E uimitor cât de repede vă pierdeţi cu firea, domnule baron, murmură el. Şi? Un om mai mult sau mai puţin... Are asta vreo însemnătate?

– Dar o să coboare din gondolă şi o să ne provoace!

– Ei bine, o să-1 lăsăm s-o facă, iar între timp, vâslaşii mei vor ajunge în larg, vor scotoci în hainele contelui — căci contele va fi mort, nu vă mai îndoiţi — şi-i vor lua preţiosul hrisov.

– Dar ducesa?

– O, femeile leşină imediat, e în firea lor!

– Femeile, ai spus?

– La naiba, păi în afară de ducesă mai este o fată...

– Ah da, gândi cu glas tare de Souvré, ducându-şi mâna la frunte; fiica acelor caricaturi care îşi zic d'Avrifol şi de Bellevenue şi pe care am bănuiala că i-aş cunoaşte sub alte nume.

– Fiica lor?... Nu este a lor.

– Bine, dar atunci a cui?

– Este fiica ducesei de Sandoval şi a contelui d'Ablincourt.

– Eşti sigur de asta?

– Cum nu se poate mai sigur!... Am urechi şi ştiu să mă folosesc de ele!... Am ascultat pe la uşi şi am fost de faţă la reîntâlnirea a trei personaje; era mişcător pe cuvântul meu de cinste!... Tatăl plângea!... Mama vărsa lacrimi... fata se smiorcăia... O revărsare de ape, gata-gata să se preschimbe în potop.

Fiica lor! repetă Raoul de Souvré dus pe gânduri.

– Ia spuneţi... treaba asta e în măsură să aducă unele schimbări în program?

– Nu, nu! Planul tău este bine ticluit şi îl încuviinţez.

– Monseniorul este prea bun! făcu zeflemitor valetul, schiţând o plecăciune. Iar acum, adăugă ei, să trecem la locurile noastre.

– Te-am sfătuit să te înarmezi, mai spuse baronul. Ai luat, cel puţin, arme cu tine?

– Arme? Nu... Am doar un pistolet. Ajunge!

– Atunci eu cu ce o să te pot ajuta?

—Veţi fi doar de faţă, răspunse valetul surâzând. De vreme ce plătiţi, este drept ca, fără să vă osteniţi,

să priviţi, cât mai comod, spectacolul.

– Unde ne aşezăm?

– Acolo!... sub arcada aceea, prea vrednice stăpân. Luna, care de câteva clipe binevoieşte să se arate, îmi va lumina îndestul ţinta care nu va fi alta decât pieptul contelui.

– Atunci vino!

Cei doi bărbaţi coborâră în tăcere talazul şi, intrând sub pod, se aşezară, cu faţa spre apă, întorcând deci malului, abia părăsit, spatele.

XXX
RIPOSTĂ DE BANDIT

Ieşind din palatul de Thorigny, Folavril şi Malvenu o luară pe jos spre casă. Mergând încet, dar cadenţat de parcă s-ar fi aflat sub arme, nu scoteau o vorbă. Când şi când, un zgomot asemănător cu cel iscat de nişte foaie de fierărie, sfâşia liniştea. Era suspinul slobozit de pieptul vânjos al lui Folavril; un altul îi urma aproape imediat, dar atât de slab, încât nu părea a fi decât ecoul celui dintâi. Era durerea lui Malvenu, preschimbată într-un vaier.

Astfel ajunseră în faţa porţii casei lor.

– Intră, micuţule, făcu Folavril după ce descuie.

– Nu, întâi tu, marele meu prieten! răspunse Malvenu.

– Ţi-e teamă să nu te părăsesc?

– Nu mi-e teamă de nimic. Dar nu vreau să te scap din ochi nici măcar o clipă.

– Nici eu!

– Atunci, să intrăm odată.

– Să intrăm!

Şi, păşind alături, simţindu-şi coatele la înălţimi diferite, pătrunseră în curte. Înainte de a ajunge la apartamente, trecură prin faţa camerei Mariei. Amândoi se opriră în faţa uşii. Îşi bănuiau simţămintele.

– Vrei? întrebă simplu Folavril, căci îndeobşte nu aveau nevoie să spună multe cuvinte spre a se înţelege.

– Da, îi răspunse cu glas slab Malvenu.

Împinseră aşadar uşa încetişor şi se priviră sau mai degrabă încercară a se privi, deoarece lacrimile le împăienjeneau văzul. Nici nu ar fi putut.fi altfel, căci respirau aerul copilului lor. Ar fi putut ei oare să-şi păstreze cumpătul la vederea miilor de fleacuri care le reaminteau făptura mult iubită? Iar ea nu se mai afla acolo!

Era pentru prima oară — de la noaptea aceea depărtată, în care nevinovatul prunc făcuse ca inimile lor să bată alt fel — că acel copil ce le adusese îndreptarea nu dormea sub acoperământul lor. Cei doi convertiţi plânseră îndelung peste perna parfumată pe care odihnise căpşorul celei ce avea să-i părăsească pe totdeauna. Unde era acum tânăra fată pentru care aveau să moară? Unde?... În braţele unui tată, ale unei mame, pe care îi regăsise întâmplător şi care o răpeau dragostei lor. O, da, aceia le erau deci cei mai mari duşmani!

Un fel de revoltă împotriva destinului îi copleşi, sălbatecă. O clipă, le fu dat să trăiască simţămmtul urii. Ochii li se măriră, gura li se încreţi într-o

strâmbătură, schiţară chiar un gest de mânie. Cu toate acestea se stăpâniră. Înţeleseră că nu puteau purta pică acelora care suferiseră aceleaşi chinuri pe care le îndurau ei acum, chinuri de neîndurat prea multă vreme. De fapt, contele şi contesa d'Ablincourt aveau tot dreptul să-şi recapete bunul: era fiica lor. Ce însemna ea pentru ei, nişte prăpădiţi gentilomi de pripas? Crima săvârşită prin răpirea nevinovatei copile încă din leagăn le reveni în minte. Se făcuseră vinovaţi de o răpire, de un furt! Acum sufereau din pricina aceasta!... Şi aveau să moară!... Iată deci ispăşirea...

– Să ieşim... să ieşim! gemu Malvenu. Nu mai pot!

– Da!... Da!... Ai dreptate!... Să plecăm de aici!

Şi se retraseră... dar fură nevoiţi să treacă mai întâi printr-un încântător budoar. Acolo, privirile li se opriră asupra unui portret al Mariei în picioare. Îl contemplară îndelung, simţind că se pierd cu firea.

– Priveşte-o, draga de ea! făcu Folavril, muşcându-şi mâinile, ca să-şi înăbuşe hohotele de plâns.

– Ne zâmbeşte! murmură Malvenu, apăsându-şi peste gură o batistă pe care o zdrenţuia de zor.

– Adio, Marie!... Adio! Adio! făcură într-un glas şi atât de sfâşietor, încât s-ar fi putut crede că se află dinaintea raclei unui copil iubit... Nefericirea lor era însă tot atât de mare, căci purtau doliul unei fericiri apuse...

Se îndepărtară şi, întorcând pentru ultima oară capul, trimiseră o sărutare icoanei lor. Ajunşi apoi în faţa apartamentelui fiecăruia, se despărţiră cu de-a sila, spre a intra fiecare în camera lui. Doar Folavril

aruncă o privire înduioşată peste lucrurile înconjurătoare; apoi, deschizând o cutie cu muniţii, goli şi reîncărcă cu migală pistoletul, care asemenea spadei, nu-1 părăsea niciodată. Malvenu făcu şi el acelaşi lucru, dar cu mai multă grabă; puse sfeşnicul pe masă, luă o pană şi scrise repede câteva cuvinte. După aceea vârî hârtia în surtuc. Dar abia isprăvise, că Folavril se întorcea zicând:

– Eşti gata, micuţule?

– Iată-mă-s, prea vrednice prieten.

Coborâră împreună şi, peste puţin, se aflară în stradă. Ca şi la venire, nu mai scoaseră o vorbă. Urcau Golgota care îi lăsa să întrezărească izbăvirea.

Astfel ajunseră la Pont-Marie, loc ales de către Malvenu spre a-şi duce la îndeplinire sinistrul plan. Ajunşi pe mal, se opriră. În aceeaşi clipă, baronul şi Laurent se pitulau sub arcadă, privind nerăbdători peste pânza apei ce li se desfăşura dinaintea ochilor.

Malvenu puse mâna pe braţul lui Folavril şi spuse cu glas şoptit:

– Ia gândeşte-te, prietene, am fi putut găsi oare loc mai potrivit ca ăsta?... Colo, zise el întinzând braţul, marele oraş, cufundat într-un somn adine, pare să-şi prelingă umbrele fantastice peste fluviul cu reflexe albăstrii, care curge liniştit, mistuindu-se pe sub arcadele podului Pont-Marie!... Pont-Marie — el ne aminteşte totodată cea mai crudă mârşăvie a noastră, dar şi ceea ce ne este mai drag... el singur va fi martorul morţii noastre! Şi totul într-o singurătate ca asta! îţi spun eu, nici că puteam alege mai bine!

– Da, răspunse Folavril pe acelaşi ton. Locul nu-mi displace... e liniştit!

La ceasul acela din urmă, sărmanul uriaş îşi pierduse limbuţia şi nu mai slobozea sudalme. Exprimase, într-un singur cuvânt, acelaşi simţământ pe care omuleţul, devenit poet, îl tălmăcise în mult mai multe.

Dar, pe neaşteptate, smuls din visare, Folavril întrebă:

– Marchize, nu-i lăsăm nimic Mariei?

– Ce vrei să spui? îl întrebă Malvenu, căci nu pricepuse.

– Un bileţel, urmă uriaşul spadasin, un cuvinţel de adio! Tu ar trebui să-1 ticluieşti, tu ştii să te exprimi mai bine în scris.

– M-am gândit eu, îl linişti prietenul său, scoţând din surtuc hârtia pe care înşirase câteva cuvinte. Ascultă.

Şi citi:

„Ţie, scumpă Marie, ultimul nostru gând!... Nu mai ai nevoie de noi... plecăm. Dacă puţinul bine săvârşit de noi pe pământ întrece faptele noastre rele, fii sigură că bătrânii soldaţi vor ruga pe Atoateiertătorul să te bine-cuvânte cu înalta sa ocrotire. Taţii tăi... contele d’Avrivol, marchizul de Bellevenue.”

Tăcerea se aşternu grea după lectura aceasta făcută aproape în şoaptă. Când Folavril se simţi în stare să-şi biruie emoţia care îl gâtuia, murmură:

– Ia te uită, eşti chiar mai bun decât mine, dragul meu!

Drept răspuns, celălalt îi strânse mâna.

– Vor găsi răvaşul lângă noi, zise uriaşul, uşurat de gândul acesta.

– Şi astfel, răspunse Malvenu, nimeni nu va fi

învinuit de moartea noastră! Suntem gata, marele meu prieten? urmă el, dregându-şi glasul.

– Când îţi va fi voia, micuţule!... Dar dă-mi mai întâi mâna!

– Iat-o. Nu tremură deloc, făcu Malvenu.

– Ei drace, sigur că nu!

Rămaseră astfel câteva clipe.

– Îmbrăţişează-mă, mai zise Folavril.

Şi, trăgându-1 spre el, îl ridică de la pământ şi îl strânse cu putere.

Desprinzându-se din braţele prietenului său, Malvenu se văzu iarăşi pe picioarele sale şi se îndreptă, ţinând în mână pistolul.

Făcând la fel, Folavril apăsă ţeava armei pe piept.

– Uite aşa, ca mine, drept pe inimă!

Nu era un duel; o, nu, ci o dublă sinucidere prin împuternicire şi prin reciprocitate: ţevile celor două arme se aflau doar la un deget distanţă de fiecare piept ce urma să fie străpuns de glonte. Braţele stăteau întinse, pistoalele în linie; încă o secundă şi aveau să cadă fulgeraţi.

Deodată Folavril tresări şi spuse:

— Aşteaptă!

Malvenu îşi coborî braţul, întrebând mustrător:

– Ce te-a apucat? Am fi fost gata...

– Priveşte!

Şi, cu braţul ridicat, Folavril îi arătă în mijlocul fluviului un licăr rubiniu ce înainta spre ei.

— Este ea, îngăimă omuleţul. Ea este! Apoi, cu sfâ.şietoare durere în glas:

– Am înţeles. Vrei să o mai zărim o ultimă oară, nu-i aşa?

– Da, micuţule, dar fără să ne arătăm

Şi iată-i ocolind puţin arcada, spre a se piti în umbră. Deodată, desluşiră un glas. Cineva spusese:

– Iată-i!;

Nedespărţiţii prieteni rămaseră pironiţi locului, ţinându-şi răsuflarea.

– Ai auzit? întrebă uriaşul, aplecându-se mult, aproape lipindu-şi buzele de urechea prietenului.

– Să ascultăm!

– Da, cineva a vorbit... pe aici, pe aproape. Amândoi îşi întinseră gâturile a luare-aminte. Acelaşi glas se făcu din nou auzit.

– Fii atent, Laurent! Iar Laurent răspunse:

– Să fie liniştită senioria voastră, o să trag de foarte aproape.

– Nişte ucigaşi! murmură Malvenu.

– Da, răspunse Malvenu, tot şoptit. Cine ştie ce canalie de gentilom este vârâtă şi aici, ca în treaba aceea de odinioară!

Apoi, pe acelaşi ton, dar puţin mai înfrigurat:

– Îi văd! Sunt în ambuscadă, sub prima arcadă a podului.

– Şi eu îi văd.

– Pe care ţi-1 alegi, micuţule?

– Tu vezi de cei ce-i mai aproape de apă, că de celălalt am eu grijă.

– Bine.

Se trântiră aşadar pe burtă şi începură a se târâ, fără zgomot, în direcţia celor doi tâlhari.

Glasul care se făcu auzit cel dintâi şi care nu era altul decât cel al baronului relua:

– Se apropie!

– Da, da, ne apropiem! rânji Malvenu în felul său zeflemitor. Hora o să aibă mai mulţi privitori decât credeţi voi, drăgălaşii mei!

Laurent răspunse avertismentului dat:

– Îi aştept!

În clipa aceea, îndreptată spre taluz, se ivi gondola scăldată de razele lunii.

– Îl vezi pe conte? întrebă baronul.

– Da, pieptul lui apare chiar în vârful pistolului meu.

– Ocheşte bine!

– Noi tot aşa! strigă Folavril, ridicându-se cât era de lung. Apoi pe un ton de comandă:

– Foc!

Două detunături, dimpreună cu un strigăt sfâşietor, spintecară văzduhul. Lovit, fără nici o îndoială, Laurent se rostogolise în apă.

– Cu el am încheiat socotelile, zise Malvenu.

– Pe toţi dracii din lume, izbucni furios Folavril, desluşind o umbră ce se strecura în josul taluzului, pe al meu l-am scăpat! Ursită blestemată!... Clar de lună a lucrat mai bine decât proasta asta de gură de foc!

Gondola acostase.

Dintr-o săritură, Georges şi contele se şi găsiră pe mal, urmaţi îndată de Inès.

– Ce este, ce se întâmplă? întrebă René d'Ablincourt.

Apoi zărindu-i pe Folavril şi pe Malvenu:

– Dumneavoastră!... Dumneavoastră, domnilor?

– La naiba, conte, trebuie să recunoaştem că Pont-Marie vă este nefast, ori de nu, nimicească-mă trăsnetul! tună uriaşul pe care locul şi ora îl ajutau să-

şi regăsească uitatele sudalme.

– Fără noi, adăugă Malvenu, poate că acum v-aţi afla acolo unde am trimis pe unul dintre nemernicii ce vă pândeau.

– Ce se întâmplă, mamă? Întrebă, cu glasu-i dulce, Marie.

– Nimic, copila mea!... Nimic! răspunse cu înfrigurare Inès. Să nu ieşi din gondolă!... Venim şi noi îndată!

Iar în gând îşi spuse: „Să nu o speriem”.

– Iar vreo capcană a acelui ticălos de Souvré? întrebă tânărul cavaler.

– Mă tem că da, dădu răspuns Folavril

— Ah, tună contele, va fi ultima. Jur!

Încă mai vorbea, când un strigăt al Mariei îi făcu să se întoarcă spre gondolă.

Cu umărul însângerat, Laurent ţâşnise din apă, se agăţase de bordură şi se prăbuşise înlăuntrul gondolei.

Cu toţii dădură fuga într-acolo. Iar Raoul de Souvré, care, de pe mal, executase aceeaşi manevră ca şi servitorul său, sărise în partea din spate a gondolei, strigând cu glas puternic:

– În larg, băieţi!

Două zdravene lovituri de vâslă îndepărtară gondola cu vreo zece metri.

Apoi, se făcu auzit glasul zeflemitor al baronului:

– Te înşeli, conte!... De Souvré găseşte totdeauna o cale, când e vorba de răzbunare ori de viaţa lui.

– Trageţi în nemernic! răcni René, ca scos din minţi.

Folavril şi Malvenu îşi întinseră braţul. Dar, iute ca

gândul, baronul se ridicase, luase în braţe fata pe jumătate pierdută şi o ţinea strâns la piept.

– Ia seama, conte! mai strigă el, rânjind ca un blestemat; fiica ta se află între mine şi gloanţele tale!... Mă iubeşte copila asta... Mă ocroteşte...

– Nu trageţi!... Nu trageţi!... strigară contele şi Georges într-un glas.

Deznădăjduiţi de neputinţa lor, Folavril şi Malvenu nici nu aşteptaseră să li se spună, căci se stăpâniseră singuri.

– Vâsliți zdravăn, băieţii mei, se auzea glasul tot mai depărtat al lui de Souvré.

– Fetiţa mea!... Fetiţa mea!... se căina Inès, frângându-şi mâinile de deznădejde. René... E pierdută!... Răpită... O, domnilor, salvaţi-mi fiica!

– Ce-i de făcut, Doamne, ce-i de făcut? gemea sărmanul conte, încremenit de iuţeala cu care îl năpăstuise această nouă nenorocire.

– Haide, Folavril! strigă deodată Malvenu. Să pornim înot!

– Ei da, pe viaţa mea! Să o smulgem din ghearele netrebnicului, ori să murim!

– Vă urmez, zise Georges, care îşi şi scosese vesta. Toţi trei erau gata să se arunce în valuri.

– Linişte! porunci un glas venit din umbră. Se opriră.

– Gérard! vesti Folavril, recunoscând glasul luntraşului.

Barca acestuia, ţâşnind pe neaşteptate de sub pod, apăru trecând de-a lungul malului.

– Ce nădejde tragi, Gérard? întrebă contele, oarecum înviorat de apariţia aceasta, căci barcagiul îi

inspira un soi de încredere superstiţioasă.

– Să salvez copilul, aşa cum am salvat pe tată, răspunse podarul cel de ispravă.

– Dar cum? mai întrebă René.

– Spunându-vă unde anume o s-o ducă... o iau chiar acum pe urmele lor!

Şi barca se făcu nevăzută pe drumul luat de gondolă. — Pe toţi diavolii din iad! urlă Folavril. Să ne spună şi o salvăm!

– Iar după aceea *„Dragoste trecătoare”* şi *„Clar de lună”* îl vor pedepsi pe netrebnic.

Cât de departe alungaseră gândul de a-şi curma viaţa!

CARTEA A DOUA

I
CE SE POATE ÎNVĂŢA ÎNTR-UN JOC DE-A BABA-O ARBA

De îndată ce Ludovic al XIV-lea trecu sub oblăduirea spirituală a doamnei de Maintenon, el începu să-şi supravegheze persoana cu mai multă luare-aminte; ceilalţi voiră a face la fel, astfel că uşurătatea căpăta, în capriciile ei, o aparenţă de măsură şi austeritate.

Dar ceea ce nu se schimbă defel fu hrana... hrana celor din lumea mare, fireşte, căci cei mici, chiar şi burghezii se văzură siliţi, în anul de graţie 1694, să mai strângă cureaua, cum am spune în zilele noastre. Iarna acelui an fu atât de cumplită şi sărăcia atât de mare, încât mii de oameni ţipară a foame, cât ţinură cele douăsprezece luni ce-i urmară.

Doamna de Maintenon — se cade oare să o mai spunem? — se arătă cea dintâi tulburată de situaţia care, înrăutăţindu-se, putea duce la răzvrătire; nu că i s-ar fi făcut cumva milă doamnei de sărmanii înfometaţi, care se stingeau sleiţi de puteri, ci din teama de a nu vedea prăbuşindu-se edificiul ridicat de ea cu atâta osârdie şi viclenie. Simţea mult prea limpede că, înainte de a ajunge chiar la rege, revolta s-ar întoarce împotriva ei. Nu era cucernică din fire, în pofida rugăciunilor pe care buzele ei uscate le

şopoteau zilnic şi încă cu o atât de făţişă dorinţă de a fi auzite, încât nici cei mai puţin clarvăzători nu s-ar fi putut lăsa înşelaţi.

Prin urmare, în situaţia aceea de mare mizerie, ea îl chemă pe părintele La Chaise şi, în tovărăşia acestei înalte feţe bisericeşti, căută mijloacele de a înlătura răul. Singurul lucru pe care discipolul acesta al lui Loyola îl propuse fu organizarea unei procesiuni a întregii mulţimi, care să roage pe sfânta Genoveva să vină într-ajutorul parizienilor înfometaţi. Şi, întrucât asemenea propunere nu aducea nici o vătămare finanţelor, ea fu primită cu căldură astfel că, printr-o hotărâre, Parlamentul ordonă ca ea să fie pusă în aplicare chiar peste două zile. Odată clipa venită, racla sfintei fu coborâtă şi purtată cu toată solemnitatea dorită.

Săracii de prin aziluri, precum şi cei din toate parohiile Parisului păşeau în rânduri de câte patru, având în mâini mătănii, conduşi de păstorii lor, urmaţi de femei de la Spitalul ospiciilor, în aceeaşi rânduială, de clerul cu crucea sa, de comisarii săracilor, de administratorii spitalului. Se înţelege de la sine că alaiul era însoţit de oameni de vază, de seniori, negustori şi gură-cască.

Atât doamna de Maintenon, cât şi blândul promotor al acelei procesiuni se feriră să se arate. In timp ce o jumătate din Paris era aproape dispusă să o înghită pe cealaltă, Versailles făcea excepţie, se afla în sărbătoare, în mare zaiafet am zice noi.

Maiestatea sa, care, neîndoios, se plictisea în ziua aceea şi căuta să se distreze, chemase o parte a Curţii, printre care se aflau prinţul moştenitor,

Monsieur, Madame, ducele Filip de Orleans, ducele şi ducesa de Chartres, mulţi demnitari înalţi şi doamne din lumea mare şi oferi un dejun aşa cum numai el, iubitor de mâncăruri alese, ştia să ceară. Mesele acestea grandioase erau mai cu seamă tare îmbelşugate şi putem încheia spunând că mesenii, urmând întotdeauna pilda regelui, dovedeau o straşnică poftă de mâncare.

...Dar iată că în timpul acelei agape regeşti, date întru înlăturarea foametei, procesiunea ce pornise de Ia Notre-Dame, înainta, înainta într-una în direcţia bisericii Sainte Genevieve, punctul de sosire.

Deşi curgerea anilor adusese mari progrese, o rămăşiţă de feudalism închinga încă vrednicul popor în stare să mai strige în timp ce tremurau de frig şi foame:

„Noel!”[2] „Trăiască belşugul celor mari!”

Procesiunea pare-se că fu pe placul Proniei căci, la scurtă vreme după aceea, banii nu au mai fost atât de puţini, cele trebuincioase hranei nu atât de scumpe, astfel că o oarecare bunăstare urmă acelei foamete, datorate nu numai unei ierni aspre, dar şi uriaşelor cheltuieli cerute de patru ori de cinci ani de război secătuitori ai visteriei.

Pentru rege oricine ar fi fost însă în stare să se jertfească! Să moară de foame pentru el! Să strige „Noel”!

După încheierea dejunului mai sus amintit, maiestatea sa îşi lăsă liberi invitaţii, iar ei se răspândiră prin minunatele grădini; unii o luară spre

---

[22] Strigăt prin care în anumite prilejuri, poporul îsi exprimă bucuria .

pajişti, alţii aleseră însinguratele alei. Printre aceştia se numără şi tânărul Filip de Orléans, care păşise în cel de al douăzecilea an de viaţă, precum şi un roi de femei tinere şi frumoase, care îl însoţeau pretutindeni. Când ajunseră pe sub copacii cei mari, cu frunziş dătător de umbră şi răcoare, ducele, oprindu-se din sporovăiala-i adesea mai mult decât uşuratecă, strigă dintr-o dată:

– Ce joc alegem, frumoasele mele?

– Jocul care va fi pe placul alteţei voastre, va fi şi pe al nostru în chip nemăsurat! răspunse doamna de Laurenty, o tânără şi tare frumoasă femeie, de curând măritată cu baronul purtând acest nume şi care în timp ce se petreceau toate acestea urmărea cu mare luare-aminte capricioasa mişunare a peştilor ce se zbenguiau în bazinul cel mare.

– Aşadar, frumoasa mea brunetă, urmă galant ducele, luând-o drăgăstos pe după mijloc, aş zice să ne jucăm de-a baba-oarba.

Toată lumea bătu din palme. Jocul de-a baba-oarba, mult pe gustul vremii, avea preţiosul avantaj că îngăduia celui sau celei cu ochii legaţi să-şi poarte mâinile cam... la voia întâmplării. Filip de Orléans era, pare-se, un straşnic jucător al jocului acestuia.

– Dubois! chemă el.

Un ins pe jumătate îmbrăcat cu sutană, ins ce ar fi putut lesne fi luat drept un personaj de operă gata să intre în scenă, se desprinse din strânsoarea celor două doamne cărora nici pe departe nu le ţinea vreun curs de morală şi se înfăţişă, cu obrajii învăpăiaţi, cu ochii scânteietori:

– Ce doreşte monseniorul?

– Leagă-mă la ochi! îi ceru ducele. Omul se supuse, iar jocul începu.

Când şi când se auzeau ţipete scurte, apoi zgomotul unui sărut, privilegiu pe care ducele şi-1 acorda ori de câte ori punea mâna pe câte una dintre acele doamne care nu căutau, dealtfel, decât să se lase prinse.

– Eşti a mea, frumoaso! făcu el la un moment dat, prinzând-o dinadins pe doamna de Laurenty, căci, se cuvine să spunem chiar acum, în pofida legăturii de la ochi, pehlivanul de duce vedea tot aşa de bine ca şi cum nimic nu i-ar fi împiedicat văzul.

– Iată-mă prinsă! răspunse micuţa marchiză, fremătând toată de plăcere.

Şi îi întinse obrazul. Ducele îşi apăsă buzele pe obrazul acela, făcându-le să lunece apoi, cu dibăcie, spre cele ale uşuratecei care, dealtfel, îl ajută mult în treaba asta.

– Asta pentru început, lămuri ducele. Nu uita ce-mi datorezi.

– O discreţie! îl întrerupse bruneta. Apoi, cu glas mai scăzut, adăugă:

– Dacă alteţa voastră s-ar învoi, aş prefera o destăinuire!

– Cum ţi-e voia, frumoasa mea! răspunse Filip râzând. Dezvăluie-mi starea în care ţi se află inima.

– Nicidecum, monseniore!... Asta o voi face mai târziu... Ceea ce vreau să vă spun vă priveşte într-un cu totul alt chip.

– N-aş zice! se împotrivi ducele.

– Puteţi judeca singur, alteţă. Şi marchiza începu:

– Fratele meu, domnul de Pontalès, mi-a povestit

cele petrecute în noaptea aceasta la serbarea dată de preşedintele Lambert de Thorigny.

Şi, foarte zorit, căci celelalte doamne care se zbenguiau cu abatele Dubois s-ar fi putut apropia de ei, tânăra marchiză istorisi ducelui la rândul ei, tot ceea ce cititorii noştri au aflat mai înainte.

Când ajunse la conspiraţie, Filip de Orleans, oricât de nepăsător ar fi fost el, păli uşor şi murmură:

– Cum aşa! Să se servească de numele meu, fără să-mi ceară încuviinţarea! Este de-a dreptul o infamie!

Doamna de Laurenty urmă:

– Întrucât toată istoria asta a făcut mult tărăboi, ea va ajunge fără îndoială la urechile regelui şi poate că veţi fi compromis.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite cu o atât de dureroasă înduioşare, încât tânăra alteţă care, ca bun discipol al abatelui Dubois, înălţa scepticismul pe treapta principiului, se simţi adânc tulburată.

– Linişteşte-te, drăguţa mea, făcu el luându-i o mână în căuşul palmelor sale, de vreme ce nu am pentru ce mă mustra, nu am nici de ce mă teme.

Şi, folosindu-se de un răgaz în care doamnele făceau haz de cine ştie ce glumă grosolană de-a abatelui, el atrase spre sine pe micuţa marchiză, spre a culege o sărutare de pe buzele-i de coral.

– Îţi mulţumesc, îi şopti totodată, la ureche. Apoi întorcându-se spre fostul său învăţător:

– Ia ascultă, Dubois, ce tot îndrugi doamnelor? Niscaiva poveşti deşucheate?

– Nu chiar foarte deşucheate, monseniore, răspunse uriciosul personaj despre care vom vorbi cât mai puţin cu putinţă, întrucât pilda aceasta de

urâţenie morală a epocii este mult prea bine cunoscută. Doamnele râd cu mare poftă şi mă roagă să le mai spun dintr-ale mele.

– O, mincinosul! săriră într-un glas frumoasele păcătoase.

Urmară glume mai mult sau mai puţin hazoase, rostite de buzele acelea îneîntătoare.

...Să părăsim râsul şi jocul; le vom regăsi curând; dacă nu noi, ducele oricum, şi să ne întoarcem la rege care, după prânz, se retrăsese în apartamentele sale, cu gândul de a se lăsa în voia regeştii sale digestii. Dar iată că fu împiedicat de domnul Phelypeaux de Pontchartrain, ministrul marinei, care veni să-i vestească sosirea cavalerului de Herblay, ambasadorul Franţei la Madrid, însoţit de marchizul de Castel de Rios, acreditat pe lângă curtea din Versailles de către guvernul de la Escurial.

Regele binevoi să-şi amintească de faptul că într-adevăr, îi chemase pe cei doi diplomaţi. Şi îi primi. La urma urmei, se aflau la mijloc nişte interese ale statului. Era vorba de Carol al II-lea al Spaniei, care se topea de alean.

Succesiunea lui, dezbătută lungă vreme în toate cabinetele, devenise o problemă a Europei. Era important de ştiut căror mâini avea să le fie încredinţate ocârmuirea Spaniei, a regatului celor două Sicilii, a Milanului, a unei părţi din Ţările de Jos şi a lumii noi.

Iar dacă marea monarhie trebuia să aparţină unui singur om, cine avea să fie omul acela?

Cum să se hotărască împărţirea ei, de ar fi fost nevoie?

Şi nimeni nu se îndoia, la vremea aceea, că regele Carol al II-lea avea să-şi mai târască timp îndelungat mizerabila-i existenţă. El nu-şi dădu duhul decât în anul 1700; dar până atunci i se nădăjduise moartea, iar el o ştia, nefericitul, şi chiar era primul care lua măsuri în vederea sfârşitului său. Vreme de zece ani şi mai bine, succesiunea aceasta înfierbântă toate puterile, deschizând cale tuturor poftelor.

Spania îşi dorea unitatea, adică păstrarea dominaţiei asupra ţărilor supuse puterii sale; dar nu acelaşi lucru îl doreau şi celelalte naţiuni.

Era aşadar de datoria guvernelor să prevină printr-un acord, privind acest punct important, neorânduielile pe care moartea lui Carol avea să le aducă în situaţia Europei.

Oricum, nu erau cu putinţă decât două combinaţii: succesiune completă ori împărţire.

Suntem datori, alături de toţi istoricii, să dăm dreptate lui Ludovic al XIV-lea: se ocupa foarte mult de politica externă şi dacă a fost în stare să aducă o aură domniei sale, aceasta s-a datorat faptului că a ştiut să apere totdeauna demnitatea Franţei, dovedind o înaltă conştiinciozitate în toate chestiunile supuse înaltei sale aprecieri.

Dar fiindcă nu avem de gând să facem aici un curs de istorie, nu vom vorbi mai mult despre această politică europeană care, din fericire, nu a iscat conflicte serioase între puteri.

Prin urmare, întrucât cele spuse de rege cavalerului de Herblay şi marchizului de Castel de Rios se află în afara subiectului nostru, nu ne vom mai preocupa de aceasta, mulţumindu-ne cu constatarea

că audienţa particulară, care ţinu cam o oră, păru să-i stârnească lui Ludovic al XIV-lea o foarte bună dispoziţie.

Veştile erau bune, desigur, şi toată lumea se bucura. După ce ieşiră de la rege, cavalerul şi marchizul coborâră în grădini şi se îndreptară spre grilajul cel mare. Tocmai soseau acolo, când îi zăriră, coborând dintr-o caleaşca, pe contele de la Fere şi pe cavalerul d’Artagnan. Acesta, palid, agitat, părea prada unei aprige învolburări sufleteşti. Contele, dimpotrivă, se arăta calm — cel puţin în aparenţă, — aproape rece, deşi chipul său oglindea o adâncă tristeţe.

Cavalerul de Herblay îi alergă întru întâmpinare.

– Dumneata aici? Ce s-a întâmplat? întrebă el cu oarecare nelinişte.

Abia atunci ţâşni din privirea contelui un fulger de mânie. Apoi, înălţând capul şi sumeţmdu-se, spuse luând într-ale sale mâna cavalerului:

– Aramis, o infamie a fost săvârşită şi, ca în vremea celor Patru, am jurat să fac grabnic dreptate!... Vrei să mă ajuţi?

Apucând, cu mâna ce-i rămăsese liberă, pe cea a lui Georges, cavalerul răspunse în chipul cel mai firesc:

– Athos, iată-1 pe d’Artagnan; Aramis este mereu alături de voi. Suntem trei!

Apoi cu un suspin:

– De ce nu eşti cu noi, Porthos! Am salva lumea, ca acum douăzeci de ani!

Marchizul de Rios, care auzise totul, făcu un pas înainte:

– Oare nu l-aş putea înlocui? întrebă el sfios.

– Dumneata, domnule? murmură contele, amănunţind cu privirea chipul deschis al spaniolului.

– Îmi pun spada în slujba dumneavoastră, domnilor. Hotărâţi ce trebuie să fac!

– Îţi mulţumim! îi răspunseră într-un glas contele, diplomatul şi Georges.

Mâinile se întinseră, se uniră şi se strânseră cu căldură, într-o singură clipă, cei patru bravi reînviaseră pe eroii de odinioară.

– Şi acum? întrebă cavalerul de Herblay, adresându-se contelui. Despre ce anume este vorba?

– Despre o crimă înfiorătoare! răspunse acesta. Fiica unui conte, a contelui d’Ablincourt, a fost răpită!

– Fiica lui René d’Ablincourt! izbucniră într-un glas marchizul şi cavalerul.

– Da! Din nou împreună în noaptea aceasta, ducesa de Sandoval, soţia sa şi fiica regăsită într-un chip miraculos, contele şi ducesa au fost siliţi să asiste, neputincioşi, la răpirea odioasă a copilei, săvârşită de baronul Raoul de Souvré.

– Baronul de Souvré! strigă marchizul de Rios. O, nemernicul! Şi adăugă:

– Iar eu, care trebuia să mă înfăţişez astăzi ducesei, spre a-i vorbi despre conte, căci mi se păruse a-i fi găsit urmele...

– În clipa aceasta contele plânge, alături de soţie, dispariţia ori poate moartea copilului său!

– Dar ce vreţi să faceţi Ia Versailles? mai întrebă cavalerul de Herblay.

– Să-1 văd pe rege! Să-i cer să facă dreptate!

– Trudă zadarnică! Regele nu primeşte astăzi.

– Atunci, ce-i de făcut?

– Să trecem la fapte… Dar cu multă băgare de seamă! răspunse cavalerul.

– Să nu mai pierdem timp! îi răspunse contele. Dar priviţi-1 pe el, pe fiul meu! Şi arătă spre Georges a cărui suferinţă stârnea de-a dreptul mila.

– Da, înţeleg! gândi cu glas tare domnul de Herblay. Vrea să o salveze pe draga lui?

– Sau să mor pentru ea, întregi, cu tărie, Georges.

– Încă o întrebare, reluă cavalerul, a cărui minte vie încerca să însaile un plan, cine v-a spus că…

– Eu! îl lămuri Georges, curmându-i vorba. Eu, care am fost de faţă la săvârşirea crimei!

Şi, în scurt, istorisi totul.

– Să pornim, domnilor! hotărî cavalerul ale cărui buze subţiri fremătară uşor.

– Încotro?

– La Paris! Şi fără să mai pierdem vremea, îl vom căuta pe josnicul acela de baron!

– O, izbucni Georges, facă cerul să dăm de el!

– Nu o să se poată ascunde el atât de bine, încât să nu-1 dibuim! Haideţi!

Tocmai se pregăteau să plece, când iată că se mai opriră o clipă, spre a se descoperi şi saluta cu plecăciune o femeie înaltă, cu aer impunător care, îmbrăcată într-o toaletă de curte pe de-a-ntregul cernită, şi însoţită de un preot cu privirea rece şi lunecoasă, îşi făcuse apariţia la cotitura unei alei. Era Françoise d’Aubigné, marchiza de Maintenon, cea aproape-regină însoţită de părintele La Chaise, duhovnicul ei.

Deşi se apropia de şaizeci de ani, doamna de

Maintenon se mai păstra frumoasă, mulţumită înfrânării pe care ştiuse să o poruncească inimii ei de femeie ambiţioasă.

– Ce s-a întâmplat, domnilor? întrebă ea pe neaşteptate, oprindu-se în faţa celor patru bărbaţi. V-am auzit rostind un nume, dar Dumnezeu mi-e martor că nici prea sfinţia sa, nici eu nu am făcut nimic spre a surprinde cele ce vorbeaţi.

Şi pentru, că toţi tăceau, ea stărui, mirată:

– Nu vorbeaţi despre baronul de Souvré?

– Ba da, doamnă, răspunse contele de la Fère. Şi spuneam...

O mişcare aproape nesimţită a cavalerului de Herbiay, care îi atinse uşor cotul, îi făcu să se oprească scurt.

– Ce spuneaţi? repetă doamna de Maintenon, căreia nu-i scăpase gestul diplomatului; nici iezuitului, dealtfel.

Stăpinindu-se, contele încheie cât mai firesc cu putinţă;

– Că am fi foarte fericiţi să-1 întâlnim.

– Ah, făcu marchiza, sfredelindu-i cu privirea.

Un glas dogit, dar cu mlădieri dulcege, cel al părintelui La Chaise, rosti în acelaşi timp:

– Am părerea că domnilor acestora le arde de glumă, căci nu se numără printre prietenii lui!

În faţa fariseicei insinuări a inspiratorului dragonadelor[3] cei patru gentilomi se înfiorară.

Mult mai stăpân pe sine şi foarte la largul său dealtfel, ori de câte ori era vorba să se întreacă în

---

[33] Persecuţie exercitată de către dragoni (soldaţi din cavalerie) trimişi să locuiască la hughenoţi (sub domnia lui Ludovic al-XIV-lea).

vorbe cu tâlc, cavalerul de Herblay întrebă cu subţire batjocură, prefăcându-se a vorbi mieros, ca şi canonicul:

– Are cumva şi prieteni?

– Da, domnule. În primul rând pe mine! răspunse tăios *aproape-regina.*

Cavalerul schiţă o uşoară plecăciune.

– Baronul — continuă doamna de Maintenon — este un brav şi loial gentilom.

– Devotat regelui său! întări iezuitul.

Nemaiputându-se înfrâna, contele izbucni:

– Baronul de Souvré este un laş şi un trădător, care chiar în noaptea aceasta conspira împotriva maiestăţii sale!

Auzind glasul acesta răzvrătit, marchiza îşi înălţă brusc capul:

– Ai spus prea multe, spre a nu merge mai departe, conte de la Fere, rosti ea. Fii mai lămurit!

– Doamnă...

– Vorbeşte! îţi poruncesc! .

– Nu te preschimba într-un pârâtor, conte. Lasă-mă pe mine să răspund în locul dumitale! se auzi glasul voios şi hotărât al unui nou venit.

Cu toţii îşi întoarseră capetele spre partea aceea, iar părintele La Chaise făcu o mutră dispreţuitoare de îndată ce îl recunoscu pe ducele Filip de Orléans, minat până în locul acela de jocul ce-1 înveselea.

– Ce vrei să spui, domnule duce? întrebă, curioasă foarte, doamna de Maintenon.

– Iată ce anume vreau să spun, sublinie tânărul prinţ. Anume că, fără ştirea mea, baronul de Souvré căuta să grupeze nobilimea în jurul numelui meu spre

a-rni oferi, la momentul potrivit, tronul Franţei. Lucrul acesta l-am aflat chiar acum... Fireşte, adăugă el, puţin mi-ar fi păsat de asemenea neghioabe gânduri şi nu aş fi pomenit numele gentilomului, dacă nebuniei acesteia nu i-ar fi urmat un act de laşitate, care mă dezleagă de orice scrupul. Baronul de Souvré a dat bir cu fugiţii, refuzând să se bată în duel cu cavalerul d'Artagnan, aci de faţă, cu câţiva dintre prietenii lui care i-au cerut aceasta.

– Pentru asemenea faptă îl căutaţi pe trădătorul gentilom, domnii mei? întrebă doamna de Maintenon, fremătând toată.

– Da, doamnă! îngăimă contele, căruia îi părea rău că nu putea dezvălui adevărul întreg.

– Iertaţi-mă că v-am judecat greşit, domnilor.

Apoi, pe un ton confidenţial, adresându-se ducelui:

– Regele ştie?

– Nu încă, doamnă! Dar va şti, vreau să cred!

– În seara aceasta chiar! întări semeaţă marchiză, după baletul jucat de domnii şi domnişoarele de la operă.

Iar celor patru gentilomi le porunci:

– Nu părăsiţi Versailles-ul, domnilor!... Îl căutaţi pe baronul de Souvré; îl veţi vedea în seara aceasta!... Dar păstraţi taină deplină! Doar la noapte veţi avea voie să vorbiţi!

Cu toţii făcură o plecăciune. Iar doamna de Maintenon îşi urmă plimbarea în tovărăşia părintelui iezuit, oarecum nemulţumit de hotărârea pe care ea o luase fără să-1 fi întrebat. Când ea se depărta întrucâtva, ducele se întoarse spre cei patru gentilomi şi îi întrebă:

– Ce pot face pentru dumneavoastră, domnilor 1

– Deocamdată, nimic, alteţă! răspunse contele de la Fere. Dar întrucât binevoiţi să ne oferiţi cinstea ocrotirii dumneavoastră, ne vom aminti de ea!

– Oricând veţi voi, domnilor!

Apoi, salută cu graţia care îi era obişnuită şi chemă:

– Dubois!

– Monseniore? răspunse îndată omul în sutană, arătându-şi chipul de om şiret peste care metehne de tot soiul lăsaseră urme pretimpurii.

– Legătura de ochi, călugăr nenorocit! Sunt nerăbdător să-mi apăs buzele pe vreo gură frumoasă sau, cel puţin, să dezmierd un obrăjor drăgălaş.

II
DEZNĂDĂJDUIŢII

După strigătul slobozit de Folavril pe malul de la Pont-Marie, în timp ce barca lui Gérard se mistuia în bezna nopţii, o mânie neputincioasă urmă primei lor uluiri, umplând sufletul celor ce asistaseră neputincioşi la răpirea Mariei... a Mariei, cea mai scumpă fiinţă de pe lume, pentru fiecare dintre ei.

Inès căzuse în braţele lui René, care încerca să o liniştească, să-i aducă alinare.

Pe de altă parte, Georges, întunecat, mânios, cu ochii aţintiţi asupra apei, încerca să străpungă cerneala nopţii care învăluia acum fluviul, negru şi el, înfricoşător la vedere...

Iar Folavril şi Malvenu, schimbându-şi brusc

pornirile, nu se mai gândeau să moară, o ştim. Alte treburi aveau de împlinit acum, nu să-şi găurească pielea cu gloanţe. Aveau de salvat copila pentru care, cu doar câleva clipe mai înainte, erau gata să săvârşească, potrivit expresiei lor pitoreşti, călătoria cea mare.

Regăsindu-şi îndrăgitele sudalme, Folavril propusese mai întâi nedespărţitului său prieten să se arunce în apă, spre a-1 ajunge din urmă pe cel ce răpise copila. Dar, gândind că nici unul dintre ei nu se ştia ţine la suprafaţa apei, Folavril trecuse la alte planuri:

– Mii şi milioane de draci! Am fi cei din urmă fricoşi, bătrâne Malvenu, de n-am şti să o smulgem pe Marie din mâinile acelui netrebnic!... O să traversez podul, adăugase el, o să alerg pe malul celălalt în timp ce tu vei face la fel pe malul ăsta.

– Ce aveţi de gând? întrebă contele, străin de sine parcă, într-atât de cumplit îl cotropea durerea.

– Să-i urmărim pe răpitori, dacă este cu putinţă, pe viaţa mea! Şi să le cădem în spinare, de cum vor trage la mal.

Nici nu isprăvise bine vorba, că o şi luase la fugă. Iar Malvenu îi urmă pilda.

Din păcate, distanţa ce trebuia străbătută era destul de mare. In ciuda picioarelor sale nemăsurat de lungi, Folavril nu putu ajunge de cealaltă parte a podului decât după cinci-şase minute. Cât priveşte pe Malvenu, deşi făcea nişte paşi pe care în orice alt prilej i-ar fi socotit urieşeşti, nu izbuti să descopere chiar nimic. Totuşi, cei doi bravi, oameni de ispravă acum, alergau întruna, fără să le pese de oboseala

care îi încerca, pe deplin încredinţaţi că strădania lor avea să le fie răsplătită.

Pradă delirului ce o cuprinsese, Inès îngăima cuvinte fără şir, dintre care unul singur — cel al fiicei sale Lilias, nume care, rod al pornirilor inimii, poate, îi redevenise dintr-odată familiar — ţâşnea limpede, vibrant, din fiinţa ei toată numai flacără. Deodată, capul i se clătină uşor, ochii i se închiseră, buzele îi amuţiră, iar braţele, care până atunci parcă implorau îndurarea cerului, căzură moi de-a lungul trupului... Contele scoase un strigăt; abia avu timp să o prindă în braţe. Georges îi veni în ajutor, şi amândoi se grăbiră să o ducă la casa de Sandoval. O asemenea treabă l-ar fi sfârşit pe conte dacă ar fi fost singur, istovit cum era de atâtea neîntrerupte şi puternice emoţii. Deşi mult încercat şi el, Georges i se dovedi de un mare ajutor. Era curajos şi puternic, astfel că se descurcă cum nu se poate mai bine.

Fără de simţire — părea ca şi moartă — Inès nu putea uşura cu nimic strădania tânărului. Acesta, purtând-o pe braţe, făcea câte douăzeci de paşi, apoi se oprea să-şi tragă sufletul; şi tot astfel, până ce ajunseră în strada Bourbon. Intrară. Era şi timpul. Georges ajunsese la capătul puterilor.

Înnebunită, Carità alergă într-un suflet şi, cu mare greu — căci ajutorul ei se dovedea mai degrabă stânjenitor — ajunseră la catul întâi, unde se afla iatacul ducesei; o întinseră pe pat. Ea primi de îndată îngrijirile credincioasei negrese şi ale altor două cameriste anume trezite din somn.

Destul de multă vreme se scurse până să-şi vină în simţiri. Intru sfârşit, un suspin i se prelinse pe buze,

iar ochii i se deschiseră uşor. Neînţelegând mai întâi nimic din cele ce se petreceau în jurul ei, Inès îşi plimbă privirile-i întrebătoare asupra celor ce o înconjurau. Ză-rindu-1 pe conte, îşi aminti dintr-o dată totul; lacrimi pe care nu şi le putea stăpâni şiroiră atunci pe chipul ei palid, frumos.

– Lilias! chemă ea între două hohote de plâns.

– O veţi revedea, vă jur! declară cu hotărâre tânărul cavaler.

– Desigur! întări şi contele; altfel ar însemna să ne îndoim chiar de Domnul.

– Domnul pare să ne părăsească! oftă sărmana femeie. Mai bine m-ar pedepsi pe mine decât pe nevinovata noastră copilă, care plânge în clipa aceasta, şi suferă, şi ne cheamă!... O, gândul acesta mă scoate din minţi!

– Curaj, scumpa mea!

– Curaj! reluă ea cu tristeţe, tu ai curaj, René? Nu!... Te văd copleşit de durere, zdrobit de nenorocirea care ne-a lovit!... Cu toate acestea, adăugă ea, regăsind un dram de energie, nu avem dreptul să stăm cu braţele încrucişate... Trebuie să trecem la fapte!... Nu ne putem lăsa fiica în mâinile acelui mizerabil. Uite, nu mă pot bizui pe altcineva decât pe tine. René... Îi eşti tată!..; Şi pe dumneata, Georges, care îi eşti logodnic.

Un abur de roşeaţă năvăli în obrajii tânărului, care schiţă un gest, gata să răspundă.

– Ştiu, continuă Inès, ţi-am bănuit simţămintele!... O iubeşti pe fiica noastră... Ea trebuie să-ţi fie soţie... Salveaz-o!

– O, voi face tot ceea ce omeneşte va fi cu putinţă,

doamnă!

– Atunci ce mai aştepţi? Georges o privi.

– Iertare, făcu ea, înţelegând tăcuta-i dojana. Apoi, împreunându-şi mâinile:

– Cât de lungă îmi pare noaptea asta! Şi cât chin până ce un semn, fie şi mai puţin preţios, îmi va putea aduce o umbră de nădejde!...

Carità nu înţelegea prea bine cele ce se petreceau în juru-i. Ea se apropie de stăpână, încercând să o mângâie şi alintând-o cu cele mai drăgăstoase nume. Plângea şi ea, sărmana fată. Plângea din instinct aproape, fiindcă îi vedea pe ceilalţi că plâng, aşa cum fac copiii, fără să bănuie că Marie — de care nici nu ştia că este draga ei Lilias — fusese răpită, se afla în mare primejdie.

Deodată se auzi zgomot de paşi.

Inès îşi înălţă capul şi sări de pe patul pe care sta mai mult aşezată decât întinsă.

– Vine cineva! Iar ochii ei, în care sclipi licărul unei nădejdi, aţintiră uşa.

Carità dădu fuga să deschidă.

Cei ce intrară erau Folavril şi Malvenu, frânţi, sfârşiţi, rupţi de oboseală, cu sudoarea şiroindu-le pe frunte, cu veşmintele în neorânduială, ceea ce dovedea că foştii aventurieri alergaseră mult şi din greu.

Trei întrebări se contopiră într-una singură:

– Ei bine?

– Nimic! răspunse, descurajat, Folavril.

– Nimic! se auzi, ca un ecou slab, glasul lui Malvenu.

Fără să mai scoată un strigăt, Inés se lăsă moale

într-un jilţ. După un răstimp, uriaşul suspină a căinare;

– Am cercetat unul dintre malurile Senei, în timp ce marchizul făcea acelaşi lucru pe celălalt...

– Am alergat...

– Pe legea mea! Am zburat, ar trebui să spunem...

– Dar nu am văzut nimic, încheie scundacul, ştergându-şi fruntea de sudoare. Nici măcar barca luntraşului...

Folavril înălţă uşor din umeri şi murmură:

– Gérard? Ce poate el să facă?

– Nimic, fireşte, trase Malvenu încheierea.

– Noaptea e prea neagră, urmă cel dintâi, iar gondola o luase cu mult prea mult înaintea lui, ca să-i mai fi putut prinde urma. Să nu ne bizuim deci pe râvna vrednicului om. Alege-s-ar praful de oasele mele, se vede treaba că va trebui să îndurăm încă o dezamăgire.

– Dar dacă totuşi o să izbutească? interveni Georges. Folavril dădu din cap a neîncredere:

– Tinereţea îşi face vise... Nu, nu este cu putinţă!

– Nu este cu putinţă! răsună ecoul său.

– Unde am dat noi greş, bravul meu prieten de Bellevenue şi cu mine, acolo nimeni nu poate izbândi.

– Şi apoi, continuă amicul său, să zicem că ar fi izbutit — lucru greu de crezut — să-i vadă de departe, pe nemernici coborând, căci de apropiat nu se putea apropia, spre a nu trezi bănuieli, ei nu ar fi zăbovit nicicum pe mal; e limpede pentru mine că au luat cu ei... copila.

Iar fiindcă prietenul său slobozi un suspin zgomotos, ca de taur, el îşi curmă vorba, pentru a-i

mai da curaj:

– Răbdare, nobile prieten, ceva îmi spune că o s-o găsim.

Apoi, urmându-şi mai departe gândul:

– Sunt ca şi sigur că au făcut cale întoarsă şi că au luat-o, zoriţi, pe una dintre numeroasele străduţe ale cetăţii.

– Da! gândi şi Georges, în timp ce Folavril încuviinţa din cap.

În ce-i priveşte, nici contele, nici Inès nu-şi puteau spune părerea; erau mult prea sfâşiaţi de durere.

– Păi atunci, încheie scundul marchiz, mândru de deducţia sa, cum ar fi putut Gérard să-i urmărească?

– Are dreptate micuţul! întări şi Folavril. Luntraşul a îmbătrânit, nici vorbă să mai fie sprinten... Fireşte! repetă el, clătinând din cap pentru a doua oară. Să nu ne mângâiem cu nădejdea asta.

– Atunci ce-i de făcut? Ce-i de făcut? gemu contele, strângându-şi capul între mâini.

– La naiba, să nu ne pierdem firea! Să căutăm, să căutăm mereu!

– Fără să crâcnim, fără să cârtim, fără să obosim!

– Iar dacă ne-am întors, pe legea mea de gentilom şi pe coarnele lui Satana, am făcut-o pentru că, nemaigăsindu-vă la locul în care vă lăsasem, ne-am temut de vreo nouă nenorocire... Dar nu! Nu vedem aici decât nişte deznădăjduiţi, care nu au dreptul să stea ferecaţi în amarul lor. În ce ne priveşte, încheie stăpânul spadei Clar de lună, apăsându-şi palma lată de umărul prietenului său mai scurt, pornim iarăşi în cercetare. Asta-i şi părerea ta, marchize, nu-i aşa?

– Ar fi trebuit să fi şi pornit, căci aici simt că iau

foc! îi răspunse acesta, în timp ce privirile îi rămăseseră pironite asupra capului negru al Caritei.

– Bine! Bine! încuviinţă Georges, smulgându-se din suferinţă. Căutaţi, scotociţi, întrebaţi! în ce mă priveşte, de cum se va lumina, voi trece la fapte, într-alt fel, fireşte, dar simt că mijloacele pe care le voi folosi nu vor fi zadarnice.

– Ce ai de gând să faci, cavalere? îl întrebă René d'Ablincourt.

– Să apropii de noi un ajutor puternic.

– Pe cine?

– Pe contele de la Fere.

– Dar ce va putea face el mai mult decât noi? murmură nefericitul tată.

– Îl va putea vedea pe rege, îi va putea cere ajutor şi ocrotire.

– Fie! Salvaţi-mi copila, chiar cu preţul vieţii mele!

– Haide, micuţule, exclamă Folavril, uitând să-i spună pe numele său de împrumut. Pentru Marie!

– Pentru copilă!

Fără a mai saluta, cei doi ieşiră în grabă din dormitorul ducesei, coborâră în goană scările, ieşiră din palat şi dădură buzna în stradă, unde, cu nasul în vânt, precum nişte copoi pe urmele vânatului, cercetară zările. Dar se vede treaba că se înţeleseră pe tăcute, căci pe loc aproape o porniră în direcţia Senei şi bătură din nou calea pe care o mai bătuseră.

După plecarea lor, Inès, cufundată într-o amorţire ce-i dădea un aer de smintită, se ridică şi, cu pas de automat, se îndreptă către uşa dinspre camera ei de rugăciuni.

– Inès, murmură contele, neliniştit. Unde te duci?

Ea se opri şi îl privi cu tristeţe, rostind doar atât:

– Să mă rog.

Apoi, cu acelaşi pas, ce părea al unei fiinţe de dincolo de mormânt, se făcu nevăzută sub privirile speriate ale celor doi gentilomi.

Tristă, Carità se retrăsese, făgăduindu-şi să vegheze bine asupra stăpânei sale.

Georges, care îşi mai recăpătase din energie, se apropie de conte. Suferinţa acestui bărbat, a cărui viaţă de tată şi de soţ era străbătută de încercări atât de crude, îl îndurera.

– Conte! şopti el, spre a-1 smulge din amarele-i gânduri.

René ridică încet capul. Ochii îi erau scăldaţi în lacrimi.

– Va muri, spuse el.

– Dumnezeu va face o minune! răspunse Georges. E cu neputinţă să nu se milostivească în faţa unei asemenea dureri.

– În aşteptarea acelei minuni, ce se va întâmpla vreodată, copila mea, fiica mea este, poate, chinuită! Plânge! Suferă! Cheamă în ajutor, iar eu nu pot face nimic. Se ridicase, ochii îi erau rătăciţi, gura încreţită de durere, obrajii împurpuraţi de mânia ce-i umplea inima. O, dacă în clipa aceea l-ar fi avut în faţă pe răpitor, cât de puţin i-ar fi cântărit în mâini. L-ar fi biruit şi fără de arme, într-atât furia ce-1 năpădea îi înzecea puterile, puteri vremelnice fără îndoială, dar care ar fi dăinuit măcar atât cât să-şi împlinească răzbunarea.

– Liniştiţi-vă, îl îndemnă Georges, care bănuia ce

se petrece în sufletul acela. Din nefericire nu a sosit încă clipa de a trece la fapte.

– Atunci ce mă sfătuieşti, cavalere?

– În situaţia dumneavoastră orice demers făţiş vă este neîngăduit. Aveţi prieteni, lăsaţi totul pe seama lor.

– Dar ce vrei să fac? izbucni contele, uşor mâniat. Cum, să stau cu mâinile în sân, în timp ce viaţa copilei mele este în primejdie?... Este oare cu putinţă?

– Trebuie!

– Cavalere!

– Trebuie! repetă răspicat tânărul. Să ne ferim ca o altă nenorocire să se abată peste cea pentru care plângem acum. După cele petrecute în noaptea asta, nu aţi putea ieşi în lume nici zece minute, fără să fiţi recunoscut, arestat.

– Bine, dar nu-i vorba de mine!

– Aveţi dreptate! rosti sever tânărul d’Artagnan. Este vorba de cele pe care le îndrăgiţi şi pentru care, de şaisprezece ani, aţi îndurat toate amarurile, toate suferinţele!... Aveţi dreptate! Nu de dumneavoastră este vorba, ci de cel care v-a răpit fiica, după ce va râvnit soţia, după ce v-a lovit ca un laş! Este vorba de baron! Fericit că nu-i mai staţi în cale, el şi-ar urma mârşava lucrare, ar triumfa, s-ar face stăpân pe mamă şi fiică, doar dacă acestea — lucru sigur dealtfel — nu şi-ar căuta izbăvirea prin moarte.

Contele se înfiora şi spuse, lăsându-şi capul pe piept:

– Ah, eşti crud!...

– Nu eu sunt astfel, se apără Georges, ci soarta, fatalitatea dacă vreţi... dar vom lupta împotriva ei şi o

vom birui, sunt pe deplin încredinţat... Aşadar, credeţi-mă, dăruiţi-vă grija şi mângâierile doamnei soţiei dumneavoastră. Aceasta vă este, deocamdată, menirea. Nu vă arătaţi nicăieri; la nevoie ascundeţi-vă chiar. Într-un cuvânt, feriţi-vă să oferiţi noi arme laşului şi necruţătorului dumneavoastră duşman.

– Bine, murmură contele. Bine...

Dar cât de tare simţea că se înfrânează, rostind asemenea cuvânt ce-i ardea buzele.

– Dar dumneata? întrebă el după un scurt răstimp.

– Eu? răspunse Georges înălţând capul. O, cred că vă închipuiţi, nu-i aşa, că voi răscoli şi cerul şi pământul, spre a-i smulge nemernicului victima. V-am spus doar. Contele de La Fere va putea mai lesne decât mine să-1 vadă pe rege. În faţa unei răpiri atât de odioase, a unei crime, maiestatea sa va porunci fără îndoială să se facă cercetări; de nu, s-adus dreptatea din lume.

– Dreptatea! Dreptatea!! repetă contele, pe un ton de batjocură subţire. În timpul lungii mele captivităţi, a nesfârşitelor mele călătorii am auzit toate popoarele invocând această făţarnică divinitate, fără ca ele să se bucure de ea... Nu, vezi dumneata, Dreptatea înseamnă doar un nume împrumutat de o cochetă bătrână ca să cutreiere lumea şi să mintă pe cât mai mulţi! Dar, — se întrerupse el, răsturnând dintr-odată principiul pe care tocmai îl enunţase, şi aducând o dovadă în sprijinul acestui de al doilea principiu: „Chiar când ai pierdut orice nădăjde, tot mai speri!”, — dacă eu însumi voi fi o piedică în dreptatea regelui?

– Nu-i defel nevoie să intraţi în acţiune.

– Totuşi...

– Domnişoara Marie d'Afrivol, de Bellevenue. protejata doamnei ducese de Sandoval y Palomas, a fost răpită. Crima a fost săvârşită în chiar inima Parisului. Iată ce trebuie să se constate. Iată, doar, ce trebuie să ştie regele.

– Aşadar, nu pot face nimic... nimic pentru fiica mea?

– Nimic! Nu vă este îngăduit să o salvaţi.

Apoi, apropiindu-se de el şi atingându-i uşor umărul, Georges adăugă la urechea lui:

– Dar o veţi putea răzbuna.

– O, fireşte! izbucni proscrisul. Să nu încerce nimeni să-mi ia această bucurie supremă, nu l-aş lăsa!

O lumină slabă, cenuşie, începea să ia locul întunericului ce se prelingea prin ochiurile ferestrei.

Tânărul cavaler băgă primul de seamă acest lucru.

– În sfârşit, făcu el, se luminează de ziuă!

– Abia, abia...

– Ce are a face? Voi aştepta cu mai multă răbdare.

Şi, luându-şi pălăria, întinse contelui mâna:

– Pe curând! Fiţi tare şi nădăjduiţi! Azi, când ştiţi că aveţi prieteni credincioşi, nu trebuie să vă arătaţi mai puţin curajos decât când, singur şi învins de cei şaisprezece ani de zadarnice căutări, încă vă mai zbăteaţi.

René d'Ablincourt strânse cu dragoste mâna loială a eroului nostru care ieşi adresându-i un ultim salut.

Contele auzi cum zgomotul paşilor i se stingea treptat. Atunci se întoarse şi, văzându-se singur, suspină. Respiraţia, devenită greoaie, îl stânjenea. Îşi descheie vesta şi tresări simţind deodată sub apăsarea

degetelor un document, îl despături şi îl ţinu câteva clipe în faţa ochilor. Cu cât îl cerceta mai mult, cu atât chipul său căpăta un aer mai ciudat. Hârtia aceea îl fascina şi, în timp ce i se dăruia cu totul, mintea sa, pradă unei înfierbântări de necrezut, îi strecura un gând: să se servească de ea, spre a-şi împlini mai sigur răzbunarea.

– Ia te uită!... Ia te uită!... murmură ca pentru sine. Moartea, ori de nu măcar surghiunul. Pentru cât am suferit în cei şaisprezece ani, pentru cât mai sufăr încă! Şi tăcu, fără să-şi desprindă ochii de pe hârtie. Apoi, deodată: De ce nu? Este cel mai sigur mijloc de a-1 hotărî pe rege să pună mâna pe el!... Atunci... va vorbi! Va fi silit să vorbească!... Nu-i voi ucide, ce-i drept! Dar poate că-mi voi fi salvat fiica!... Da, da, urmă el, după câteva clipe de cugetare — actul acesta înmânat maiestăţii sale înseamnă reintrarea mea în favorurile sale, reabilitarea mea, înseamnă viaţa soţiei şi a copilului meu!

Privi în jur. Pe o măsuţă elegantă se aflau toate cele trebuitoare pentru scris. Se aşeză, luă o foaie mare de hârtie şi meşteri un soi de plic în care vârî preţiosul document. După aceea îl pecetlui cu ceară şi scrise cu mână netremurătoare:

„Domnului cavaler d'Artagnan, cu rugămintea de a trimite plicul acesta maiestăţii sale regelui Ludovic al XIV-lea."

– Va înţelege, urmă el, şi va încuviinţa. Cum de nu m-am gândit Ia asta mai devreme?

Dar din nou se simţi descumpănit: cui să-i încredinţeze mesajul?

Doar doi erau oamenii care puteau să

îndeplinească asemenea gingaşă misiune: contele d'AfrivoI, ori marchizul de Bellevenue. Amândoi erau însă plecaţi, în căutarea mult iubitei sale copile.

„Oare când or să se întoarcă?” se întreba nefericitul conte. Şi începu să aştepte, nerăbdător, stăpânit de singurul gând ce-i năvălise fiinţa.

Afară se lumina de-a binelea. Zorii îşi întindeau lumina în marea încăpere unde fotul se îmbrăca în culori roşietice. Lumina aceasta, îngemănată cu cea a luminărilor încă aprinse, avea ceva lugubru.

René d'Ablincourt se ridică şi, fără zgomot, se îndreptă spre camera de rugăciuni, împingând uşor uşa.

– Este aici, îngenuncheată, murmură el.

Apoi se întoarse încet spre şemineu, stinse luminările şi se lăsă moale într-un jilţ adânc. Acolo, cu mâinile împreunate, cu ochii pe jumătate închişi, nefericitul tată imploră Pronia întru ajutorul soţiei şi al copilului său.

III
DIN NOU LA CASA CARDINALULUI

– În larg, bravii mei! porunci baronul Raoul de Souvré. Plutească luntrişoara!

Şi, într-adevăr, sub impulsul viguros imprimat de cei doi golani, preschimbaţi în vâslaşi, gondola se găsi izolată şi la adăpost de orice lovitură. Dealtfel, cei care se lăsau purtaţi de ea nu se temeau de vreo urmărire. Cel mult se gândeau cu teamă ca nu cumva potrivnicii lor să nu se fi apucat că cutreiere în cea mai mare grabă vreunul dintre maluri, ori chiar pe

amândouă. Dar prea puţin îi păsa căpeteniei acestor bandiţi!

Pluteau acum pe mijlocul Senei, iar distanţa care îi despărţea de locul unde fusese săvârşită răpirea se mărise atât de mult, încât erau pe deplin liniştiţi.

Marie — am mai spus-o — căzuse, fără de simţire, în braţele baronului, care o strângea cu înfrigurare la piept. Tot sângele îi năvălise în inimă. Căuta să vadă chipul copilei, a cărei respiraţie pâlpâitoare îi mângâia obrazul. O clipă, se pierdu cu firea. Cucerit de senzaţiile pe care le încerca, izvorâte din atingerea acelui trup tânăr, tresaltă de bucurie şi fu încredinţat că făcuse o faptă cucernică. Amăgirea îi fu scurtă însă. Venindu-şi în simţire. Marie înţelese îndată toată ţesătura uneltirii, înţelese în ce capcană căzuse. Încordându-se dintr-o dată, ea se desfăcu din îmbrăţişarea lui. Mişcarea îi fu atât de bruscă şi de neaşteptată, încât gondola se clătină, gata să se răstoarne.

– Hei, frumoaso! strigă baronul trezit la realitate. Te răzvrăteşti cumva? Şi vru s-o prindă iarăşi în braţe.

Dar fata se feri, dându-se iute pe spate şi, întinzând instinctiv braţele, îi atinse baronului obrazul; ba chiar îşi înfipse unghiile-i trandafirii în pielea netrebnicului.

– Neroado! urlă el, m-ai rănit, dar mă voi răzbuna! Şi tocmai se pregătea să se năpustească asupra ei chiar cu riscul de a primejdui viaţa tuturor, când Laurent care până atunci se mulţumise să asculte, interveni pentru a spune cu glasu-i zeflemitor, ocrotind într-un fel fata:

— Să aibă grijă senioria sa să nu se lase dusă de

mânie, căci şi
ea se va purta atunci cu atât mai bine...

– Ce vrei, caraghiosule?

Servitorul nu păru prea mâhnit de epitetul cu care fusese dăruit şi i-o întoarse baronului pe acelaşi ton:

– Cât de nerecunoscător este domnul baron! Fără acel „caraghios” — şi apăsă anume pe cuvânt — căruia îi face onoarea de a-i vorbi, nu s-ar vedea, în clipa de faţă, biruitorul duşmanilor săi.

– Ei, la dracu!

– Calm. monseniore, calm! continuă tot mai tăios josnica slugă. Veţi avea tot timpul să vă încheiaţi răfuiala, de îndată ce ne vom afla iarăşi pe pământ.

Baronul schiţă un zâmbet răutăcios:

– La naiba, ştii că ai dreptate?

– Sunt mândru şi fericit că-mi încuviinţaţi spusele.

În timpul acelui scurt schimb de vorbe, Marie îşi rotise privirile în jur. Pretutindeni doar hăul şi moartea! Se înfiora nu de teamă ci de bucurie... da, de bucurie. Întrezărise calea de a scăpa călăilor. Dacă nu ar fi fost vorba decât de viaţa ei, şi-ar fi apărat-o cu dârzenie; dar simţea că o aşteaptă dezonoarea şi voia să scape cu orice chip. Moartea, aşadar, nu o înfricoşa; dimpotrivă ea îi apărea ca o izbăvire. Ridicându-şi ochii frumoşi spre cer, murmură:

– Tată... Mamă... adio!

Şi se pregăti să lunece în apă.

– Fără copilării! sări pe dată Laurent, care îi ghicise gândul şi care, cu o mişcare iute, o împinsese cu putere pe fundul gondolei.

– Laşilor! le strigă fata.

Un rânjet fu răspunsul.

– Lăsaţi-mă, vreau să mor!

– Nu se moare la vârsta dumitale! i-o curmă mârşavul gentilom. Cel mult din dragoste, dar despre ea ştii încă prea puţine...

– Ajutor! Ajutor! strigă biata copilă.

Un sunet, mult asemănător cu un strigăt depărtat, repetat de ecou, ajunse până la personajele acestei scene. O mişcare de spaimă. Dar Marie continua să strige:

– Ajutor! Salvaţi-mă!

– Leag-o la gură! porunci de Souvré.

Dar Laurent nici nu aşteptase asemenea ordin, căci şi scosese din buzunar o zdreanţă urâtă cu care îndrăzni să pângărească buzele neprihănitei copile.

– Aoleu! strigă el după ce îşi isprăvi treaba.

– Ce ai? îl întrebă stăpânul său.

– La naiba! Am că sunt rănit.

– Rău?

– Nu. O zgârietură la umăr, dar mă doare.

– Lasă că te tămăduiesc eu.

– Cu prişniţe de aur! gândi Laurent.

Şi, cu toate că era „zgâriat”, ca să ne folosim de expresia lui, o ţinea strâns pe Marie, care făcea eforturi disperate spre a se desprinde din strânsoare şi a-şi duce mâinile la gură.

Acum tăcerea nu mai era sfâşiată decât de zgomotul cadenţat al vâslelor spintecând apa.

Baronul părea adâncit în gânduri. Deodată, adresându-se lui Laurent, spuse:

– Ai auzit, nu-i aşa, zgomotul acela de adineauri?

– Da, pe legea mea!

– Aducea tare mult cu un strigăt...

– Ştiu şi eu...

– Poate suntem urmăriţi?

– De cine?

– Ia te uită ce întrebare!

Servitorul păru să cadă şi el pe gânduri. Apoi, după câteva clipe:

– De asta ne putem încredinţa foarte lesne.

– Cum?

Fără să mai răspundă, Laurent şopti „gondolierilor”:

– Daţi drumul vâslelor!

Argoulot şi Plaimbert făcură întocmai. Nemaiascultând decât de ultimul impuls, gondola mai lunecă în acelaşi ritm câteva secunde, dar după aceea, luată de curent, pluti în voia valurilor.

– Ce faci? întrebă de Souvré.;

– Aştept.

– Dar dacă suntem urmăriţi cu adevărat!?

– Ei bine, o să vedem!... Dealtfel, adăugă golanul, pentru ce ne-am teme? Nu avem motiv. Suntem stăpânii unei paveze de care orice încercare s-ar izbi zadarnic. Şi, dintr-un semn al capului, arătă spre Marie, ale cărei puteri scădeau neîntrerupt, ca urmare a stărilor prin care trecea.

Totuşi, Raoul de Souvré nu se prea simţea liniştit, ceea ce îl făcu pe jupân Laurent să ridice din umeri. Stătură astfel o vreme, scormonind întunericul cu privirea şi încordându-şi auzul, spre a desluşi până şi zgomotul cel mai slab. Dar nu se auzea nimic.

– Vi se pare limpede proba? întrebă în cele din urmă Laurent.

– Da! Să ne urmăm drumul!

– O clipă! Acum, ambarcaţiunea îmi aparţine, eu sânt cel ce comandă manevra!

Apoi către cei doi, care vâsleau din nou:

– Trageţi la mal — şi arătă spre malul stâng — cam la douăzeci, treizeci de metri de aici.

Dar de Souvré nu se mai putu stăpâni şi-i strigă, ca scos din minţi:

– Vrei să dai totul de râpă!

– Nicidecum, stăpâne! i-o întoarse vicleanul bandit, ai cărui ochi poncişi sfredeleau malul scufundat în beznă.

– Atunci fii mai lămurit!

– O să fiu cât de curând şi o să-mi împărtăşiţi părerea, sunt sigur!

Gondola ajunsese la mal.

– Hei, voi cei de colo, porunci Laurent celor doi ticăloşi, acum daţi-vă jos şi luaţi-vă tălpăşiţa!

Şi pentru că Argoulot şi Plaimbert îi priveau de parcă nu ar fi înţeles prea bine, adăugă:

– Aţi fost plătiţi.! Haide, haide, la drum, băieţii mei şi, credeţi-mă, căci e spre binele vostru, închipuiţi-vă că aţi visat.

Cei doi golani bălmăjiră câteva cuvinte, din care baronul înţelesese parcă ceva ce semăna cu „ne-a tras pe sfoară zbanghiul”; oricum, coborâră şi se făcură nevăzuţi în noapte.

– Ţineţi-o bine pe frumoasă! făcu Laurent, vorbind stăpânului.

Baronul se supuse. Dealtfel, aflată la capătul puterilor, Marie nu se mai împotrivea.

Atunci, înşfăcând lopata din spate, cu toate că

rana de la umăr îl sâcâia, Laurent împinse gondola în larg şi vâsli vârtos.

– Nu înţeleg de ce ai dat drumul oamenilor! îl întrebă baronul peste cîteva clipe.

– Fiindcă ar fi de prisos ca unii de teapa lor să vă cunoască taina, îi răspunse ciudatul servitor.

– Sunt cumva de temut?

– Toate conştiinţele pot fi cumpărate! Nu cunosc nici una în stare să reziste momelii banului.

– Nu mă linişteşti deloc! zise de Souvré. Dar dacă vor vorbi?

– N-au decât! rânji valetul. Nu-i cred în stare să poată spune unde ne va fi ascunzişul.

– Dar unde ne duci?

– Într-un loc în care nici diavolul nu ne poate stingheri!

– Bine, dar unde?...

– Aveţi încredere în mine. Ca şi răposatul ministru de finanţe Fouquet, am şi eu castelul meu de Vaux. Numai că pe al meu maiestatea sa Ludovic al XIV-lea nu mi-1 va pizmui niciodată. Dar ia uitaţi-vă, îşi curmă vorba ticălosul, arătând spre Marie, care se lăsa moale pe banca unde sta aşezată; uitaţi-vă la domnişoara... leşină!

– Ei drăcie! exclamă de Souvré. Dar dacă dă ortul popii?....

– Ar însemna o păcăleală în jocul dumneavoastră, prea vrednice stăpân, răspunse filozofic valetul. Sprijiniţi-o, ori de nu — adăugă el repede — o să se lovească cu capul de bord.

Baronul se grăbi să o susţină, căci într-adevăr fata căzuse pentru a doua oară în nesimţire.

Între timp Laurent vâslea îndârjit, cu o forţă ce-i întrecea chiar puterile. Când şi când scotea un strigăt de durere. Suferea ticălosul şi dacă ar fi pus în slujba unei cauze bune tot curajul desfăşurat în clipa aceea, ar fi putut fi numit cu adevărat un erou. O faptă bună l-ar fi înjosit însă în propriii săi ochi. Liber să facă ce pofteşte, baronul culcase capul copilei pe pieptul său, iar privirile-i de foc, aţintite asupra chipului palid, încercau să-i citească trăsăturile. Zadarnică strădanie; noaptea era atât de neagră, că nu se putea zări nimic. Abia de putea desluşi cîteva bucle mătăsoase dintr-un păr minunat, bucle care în adierea vântului îi mângâiau când şi când obrazul.

– Cât era de frumoasă în noaptea asta, în strălucirea luminilor ce o învăluiau! îşi spuse el. Cât de mulţi o doreau! Aud şi acum murmurele de admiraţie întâmpinând-o. Iar acum este aici, lângă mine, în braţele mele! Pot face cu ea ce vreau. Îmi aparţine... Cine mi-ar putea-o smulge?

Capul său de satir se şi apleca, iar gura-i blestemată se pregătea să pângărească făptura aceea curată, când glasul lui Laurent stăvili la timp mârşăvia.

– Am ajuns, monseniore!

O izbitură, pricinuită de ciocnirea gondolei de nişte stâlpi înfipţi pe fundul apei, îl făcu pe monstru să se clatine, astfel că buzele lui nu putură atinge buzele fără de culoare ale sărmanei Marie.

Deşi în adâncul fiinţei sale baronul se simţea fericit că ajunsese la capătul sinistrei călătorii, el nu-şi putu în-frâna o mişcare de ciudă. O înjurătură zdravănă îi tălmăci nemulţumirea, dar fiindcă era

nevoit să facă haz de necaz, se resemna şi întrebă, după ce privi în jur;

– Ce-i asta?

– „Casa Cardinalului”, îi răspunse Laurent.

– Ciudat nume şi înfiorătoare cocioabă, gândi baronul.

Valetul acostase nu în partea taluzului, ci puţin pieziş. Nivelul apei era foarte ridicat în clipa aceea şi ar fi fost cu neputinţă să ajungi pe insuliţă fără ajutorul unei bărci. După ce acostă bine gondola ducesei, Laurent se întoarse la stăpânul său şi amândoi o scoaseră pe Marie.

Umbrele acelea mișcându-se în noapte păreau coborâte din lumea fantasmelor; valetul ţinea victima de picioare., iar stăpânul de umeri. Astfel purtat, trupul se arcuia, iar rochia albă se târa prin noroi. Alunecând, poticnindu-se pe pământul vâscos, nemernicii se îndreptau spre dărăpănătura aceea, când uşa se deschise parcă de la sine, iar o femeie, mai degrabă un spectru, i se ivi în prag.

Cu toate că bezna era adâncă, am mai spus-o, zărind silueta aceea, baronul nu-şi putu stăpâni o mişcare de spaimă.

– Nu vă temeţi, îi îmbărbăta Laurent, este Teresina.

– Teresina?

– Da. O biată nebună. Îmi este tare credincioasă.

– Ah, mormăi baronul. Iar privirile i se opriră asupra femeii cu mintea rătăcită.

Aşa cum sta în cadra uşii, Teresina părea să apere intrarea.

– Ei, bătrânico, eu sunt! o vesti Laurent.

Abia atunci se dădu la o parte, dezvăluind lăuntrul cocioabei.

– Vedeţi? se făloşi Laurent către stăpânul său, e blândeţea întruchipată.

Cei doi bărbaţi intrară în casă, purtând pe braţe fata leşinată.

– Aici o să stea? întrebă Raoul de Souvré, cuprins parcă de silă.

– Aici... Nu tocmai, îi răspunse valetul, o s-o ducem sus.

Apoi către Teresina care, cu ochi strălucitori, privea sinistrul grup:

– Hei, bătrânico, o feştilă! Dar nebuna nu se clinti.

– Ai asurzit de când am fost ultima oară? O feştilă, m-auzi?

Aceeaşi tăcere, aceeaşi neclintire.

– La dracu, mai degrabă mă descurc singur.

Zicând acestea, sprijini picioarele Mariei de grămada de gunoaie ce slujea de aşternut nebunei şi scapără amnarul. Răşina începu să trosnească mărunt, să se învâlvoreze, să dezvăluie înfiorătoarea vizuină din care Teresina, acum întinsă pe jos, privea ţintă la tânăra fată pe care baronul continua să o sprijine.

– Hei, muierea lui Satan, ce faci acolo?

– Ia te uită, o femeie! se auzi glasul îngroşat al dementei.

– Da, o femeie... O fată! Ce mai vrei?

– Tare-i frumoasă! urmă Teresina, vorbind parcă pentru sine.

Apoi, ridicându-se pe neaşteptate:

– E moartă!

În clipa aceea răsună râsul acela poticnit, scurt, atât de al ei.

– Bine... Bine!... mai murmură ea. E moartă!..? Bine!... Bine!...

Laurent dădu din umeri şi, punându-i în mână feştila fumegândă, porunci:

– Luminează-ne drumul!

Nebuna o luă înaintea nemernicilor, râzând întruna şi rostind când şi când sinistrele cuvinte:

– E moartă!... Bine!... Bine!...

Astfel ajunseră la catul întâi — singurul, după cum bine ştim.

A mai arăta cum se înfăţişa interiorul acela ar însemna să repetăm cele spuse cu privire la încăperea de jos. Aceeaşi sărăcie, aceeaşi imagine, doar că podeaua eran mai puţin îngălată. O fereastră mare, ce da spre mijlocul fluviului, împrumuta camerei, datorită oblonului gros şi bine zăvorit, un aer de temniţă.

– Iaca aşa! făcu Laurent, după ce culcă fata pe podea. Se va simţi ca o mică prinţesă.

Râsul nebunei se înteţi.

– Mai taci, prostănaco! adăugă el aproape mânios. Baronul privea în toate părţile.

– Ce caută monseniorul? întrebă Laurent.

– Cele neapărat trebuitoare.

– Aş... se poate şi fără!

– Nicidecum!... Du-te şi adu un scaun din gondolă. Adu şi toate păturile pe care ai să le găseşti acolo.

În sinea lui, Laurent cârti; totuşi, se supuse.

Când se întoarse, Teresina se năpusti asupra lui, vrând să-i smulgă din mână lucrurile.

– Nu!... Nu!... striga ea. E moartă!... moartă!... Lasă-le Teresinei!

– Dă-mi pace, bătrânico, făcu aspru Laurent, făcându-i brânci şi privind-o ţintă.

Nenorocita tăcu; tremura toată. Poate că mai simţise altcândva puterea braţului lui.

– Coboară! îi porunci bestia.

Femeia se supuse, nu fără să fi aruncat fetei o privire încărcată de ură. Sub greutatea trupului ei treptele scării mâncate de vreme trosniră. După ce liniştea se înstăpâni iarăşi, Laurent spuse cu ciudă, arătând spre Marie:

– Asta-i bună! Da ce, o să stea aşa tot timpul, în nesimţire?

– Poate că ar trebui să-i venim în ajutor.

– Şi să o aşezăm pe un piedestal! răspunse obraznic ticălosul. Nu, stăpâne, s-o lăsăm şi să ne vedem, credeţi-mă, de treburi mai serioase.

– Ce mai este? Cine îţi dă bătaie de cap?

– Ei, la naiba, gondola!

– Şi?

– Gondola asta mă nelinişteşte. Dacă o lăsăm în faţa cocioabei, înseamnă să dăm lesne a înţelege: „fata este aici!”...

– Fir-ar să fie. Asta-i drept! Şi atunci?...

– Atunci trebuie să o facem nevăzută.

– Aşteaptă!

– Aveţi vreo idee?

– Da.

Pe buzele lui Laurent flutură un zâmbet subţire.

– Totul este cu putinţă, murmură el.

Apoi cu glas tare:

– Ce idee are monseniorul?

– Iată. Înţelegi, cred, că nu pot rămâne aici, nu?

– De ce oare? Ne-am putea simţi foarte bine.

– Ajunge cu gluma, caraghiosule!

– Ei, dacă e ceva serios... Aştept ca senioria voastră să binevoiască a da lămuriri,

Raoul de Souvré scoase din vestă un ceas mare cu sonerie, scump plătit, pesemne, îl făcu să sune şi murmură:

– Ora două!

Apoi, ridicându-şi brusc capul:

– Ascultă şi bagă bine la cap ce-ţi spun.

– Sunt gata să-mi întipăresc în minte toate cuvintele monseniorului.

– Mă întorc acasă... Dar pentru asta trebuie să traversez Sena; o să iau aşadar gondola.

– Asta se poate... Pe urmă?

– Odată ajuns pe mal...

– Pe care?

– Pe cel drept... Las gondola în voia curenţilor care se dovedesc foarte puternici la ora asta. Mai sânt două ceasuri de noapte adâncă. Timp destul pentru ca gondola să străbată o bună bucată de drum.

– Nu-i rău ce spuneţi. Dar dumneavoastră?

– Eu, voi înainta paralel cu malul, voi pătrunde cât mai adânc în ţarini, o voi lua spre Paris, astfel că voi ajunge acasă înainte de a se lumina.

– Ia te uită, ia te uită! Şi eu care credeam...

Mârșavul valet avu o privire sfidătoare, care îi încheie gândul; ea nu cinstea defel deşteptăciunea stăpânului, dar arăta limpede că nemernicul desluşise semnele dragostei bestiale pe care copila i-o inspirase

marchizului.

Baronul privi spre Marie.

– Da, spuse ca pentru sine, e tare frumoasă!

– Şi atunci?

– O să aştept!

– O, de vreme ce vă puteţi înfrâna, patima... faceţi cum vreţi. Şi acum ce aveţi de gând să faceţi?

– Să preschimb în faptă un gând ce tocmai mi-a venit.

– Hm, rânji Laurent. Două gânduri straşnice într-o, singură noapte, nu-i puţin!

– Ce vrei să spui, secătură?

– O, să avem iertare, domnule baron, răspunse cu aer demn valetul; dar între noi nu trebuie să se mai strecoare expresii de soiul acesta, este prea banal!... Să fim şi să rămânem prieteni, cum spune Cinna, un personaj de-al lui Corneille.

Apoi, cu o mişcare a mâinii, îl pofti pe Raoul de Souvré, ce rămăsese uluit, să coboare.

Când ajunseră jos, Teresina, aciuită în colţul ei, îi învălui cu privirea-i de foc.

De Souvré era gata de plecare; dar, amintindu-şi pe loc de ceva, spuse cu glas scăzut valetului, strecurându-i în mână un pumnal:

– Dacă mâine la ora prânzului nu m-ai văzut, ucide fata!... Ucide-o,fără milă!

– O, o, îl înfruntă Laurent, urâtă treabă!

– Ce, ţi-e teamă?

– E lucru serios! Şi-apoi, ştiţi, nu-mi prea stă în fire să ucid o femeie!

Nici nu sfârşise bine, că Teresina îi şi smulgea cuţitul, rostind cu glasu-i sepulcral:

– Eu, eu o s-o omor... O să omor moarta!...

– Uite cum le poţi împăca pe toate, făcu Laurent trecându-şi mâneca hainei peste fruntea îmbrobonată de o sudoare rece.

– Femeia asta! izbucni de Souvré dându-se înapoi cu un pas.

– Femeia asta o urăşte pe cea de sus! De ce? Oare ştie ea pentru ce anume? Nu cred... Un gând de nebună! Dar fiţi încredinţat că va face ceea ce a spus.

– Bine!... la prânz... Nu mai înainte!... Veghează să nu-mi calce porunca.

– O să veghez, răspunse Laurent.

Apoi adăugă:

– Atunci mă lăsaţi aici?

– Da, însă nu pentru multă vreme.

– Să vă audă Satana! Şi deschise uşa.

Baronul ieşi, urcă în gondolă şi, cu grijă să nu facă zgomot, traversă Sena vâslind cu lopata din spate, aşa cum îl văzuse pe valet mai înainte. Ajuns pe mal, împinse tare cu piciorul plăpânda barcă ce se lăsă dusă de valuri.

Laurent îl urmărise cu privirea, până ce nu-1 mai zări aproape deloc; apoi intră în cocioabă şi închise uşa. La lumina pâlpâitoare a feştilei o văzu pe nebună jucându-se cu pumnalul şi râzând, aşa cum doar ea ştia, drăceşte.

IV
URMĂRITORII

Din nou pe mal. Folavril şi Malvenu încercară să

se dumirească încotro să o apuce. Fireşte, trebuiau să meargă iarăşi de-a lungul fluviului, martorul faptelor lor de odinioară, spectatorul nepăsător al atâtor trecute şi prezenta fărădelegi. Astfel se şi hotărâră să facă, dar fără ca de data aceasta să se mai despartă.

Încotro porneau? Nici ei nu ar fi ştiut spune. Dar îşi puseseră în gând să meargă sau mai degrabă să alerge, încredinţaţi că se aflau pe urmele cele bune. Şi într-adevăr, se aflau, cum lesne se poate ghici. Oare nu în partea aceea dispăruse gondola ducând cu sine pe copila pentru care voiseră să moară şi pentru care şi acum ar li fost în stare să-şi verse ultima picătură de sânge? Ceea ce îi deznădăjduia însă era faptul că drumul acesta îl mai străbătuseră o dată.

Încredinţaţi, după cum lămurise Malvenu, că răpitorii făcuseră cale întoarsă pentru a veni în oraş, îşi mai domoliră mersul, precum indienii care citesc pe poteci urmele celor urmăriţi, încercând să afle paşi în pământul muiat de ploile abia căzute.

Nu scoseseră încă nici un cuvânt. Nevoia de a vorbi se făcea însă puternic simţită, mai ales în ce îl privea pe Folavril, într-adevăr, cititorii noştri o ştiu, uriaşul întruchipa limbuţia însăşi. Astfel că tot el rupse tăcerea, spunând un fleac, aşa cum fac toţi vorbăreţii într-o noapte adâncă:

– Vezi ceva? îşi întrebă el prietenul.

– Nimic, chiar nimic! murmură acesta.

– Pe Jupiter şi pe toate trăsnetele lui, mă aşteptam la răspunsul ăsta al tău nesărat, micuţule! Oricum, simţeam nevoia să-ţi aud dulcele glas.

– Mare scofală. Pentru tine, ca şi pentru mine...

– Pentru tine nu ştiu dacă e vreo scofală! Dar mie,

fără glumă, îmi aduce anume liniştire. Singurătatea şi bezna aceasta îmi sfârtecă inima. Mi se părea că sunt mort!

– Mai bine ar fi, poate, să şi fim aşa!... suspină omuleţul.

– Am suferi mai puţin, sunt de aceeaşi părere cu tine! Vezi însă că nu am ajuta-o cu nimic pe copila noastră.

– Că şi aşa, de mare ajutor îi suntem...

– Mii de draci! Văicărelile tale mă fac să-mi ies din pepeni... Ce vrei să facem mai mult decât atât?

– S-o găsim!

Asemenea logică îi dezarma pe Folavril. Şi, la rându-i, strigă înălţând spre cer braţele-i lungi a căror înfăţişare l-ar fi ajutat neîndoios pe Chappe, un veac mai târziu, să născocească telegraful său aerian.

– Aşa este! Ar trebui... Dar ce să facem pentru asta?

– Dacă aş şti, nu te-aş mai întreba.

Celălalt se pregătea să răspundă, chiar deschisese gura, spre a slobozi o înjurătură cumplită, când un strigăt, venind dinspre mijlocul Senei, dar de la o depărtare destul de mare, ajunse până la urechile lor. Buzele lunganului, pocăite doar în parte, se închiseră fără să mai scoată un sunet.

Apucându-1 de braţ, Malvenu îi suflă la ureche:

– Ai auzit?

– Pe coarnele lui Belzebuth, sigur că am auzit! Că doar n-oi fi surd!

– Un strigăt omenesc...

– Dacă nu-i al unui bărbat, dar-ar dracu să crap de foame!

– Oare ce să însemne asta? Folavril nu-i dădu timp de gândire.

– Alarmă, micuţule! Cred că în partea aia se petrece ceva!

Amândoi o luară din nou la fugă, cum făceau de obicei, când mergeau alături — unul, împletind, cu picioarele-i scurte, paşi înfriguraţi, celălalt depăriîtadu-şi mai domol lungile catalige.

Strigătul pe care îl desluşiseră era, fără îndoială, cel auzit de răpitori în timp ce victima lor ţipase după ajutor. Pradă unei nelinişti cumplite, Folavril şi Malvenu mai alergară preţ de câteva minute. Privirile lor străpungeau întunericul, scormoneau faţa apei. Dar nu descoperiră nimic. Totul redevenise calm şi tăcut.

– Mai aud şi acum strigătul!... Îl mai aud!... gâfâia Folavril. Îl am în urechi!.... Mii de blesteme! în strigătul ăsta se simţea furia!

– Furie neputincioasă.

– Ca aceea pa care o încercăm noi.

– Dar-dacă o fi fost cumva Gérard?

– Gérard? Ce idee neghioabă! Pentru ce şi-ar trăda prezenţa?

– Ai dreptate! Atunci nu ştiu ce să mai zic.

– Taci! făcu deodată omuleţul.

– Ce s-a întâmplat?

– Culcă-te la pământ!

– Vezi ceva?

– Nu! Aud!

– Ce?

– Zgomot de paşi. Folavril îşi ascuţi auzul.

– Da, murmură şi el cât putu de încet.

Şi pe loc se trântiră la pământ.

Doi bărbaţi, păşind nepăsători, ca nişte oameni care nu au a se teme de nimic, căci nu au ce pierde, ieşiră din beznă drept în faţa celor doi cavaleri ai aventurii. Erau tocmai gata să treacă de ei, când aceştia se ridicară brusc.

Luaţi pe nevestite, cei doi făcură un pas îndărăt.

– Cine-i acolo? întrebă unul dintre ei.

– În loc să întrebaţi, porunci glasul gros al lui Folavril, mai bine aţi răspunde,

– Cine sunteţi?

– Pe toţi cerberii iadului, o ţineţi lanţ paremi-se! Dar ce vă priveşte?

– Ba ne priveşte chiar foarte tare! Dacă nu vreţi să răspundeţi, daţi-ne voie să trecem!

Cel ce rostise cuvintele acestea abia încheiase, că şi simţi mâna de fier a uriaşului prinzându-1 de gât.

– Ajutor, prietene! horcăi el înăbuşit.

Dar prietenul, ţinut la respect de spada lui Malvenu, care nu era slujit de muşchi tot atât de zdraveni ca cei ai amicului său, dar se dovedea măiestru în mânuirea armei albe, se mulţumi să răspundă văicărindu-se într-un chip jalnic:

– Suntem nişte pârliţi neprimejdioşi!

– De unde veniţi?

– Din josul apei, unde am întins nişte plase…

– Unde mergeţi?

– În Insulă[4] căci ne grăbim să ajungem acasă.

Prea puţin răutăcios pentru meseria de copoi pe care o făcea, îi dădu omului drumul şi-i spuse:

– Bine. Vedeţi dar că nu e vorba de o răfuială.

---

[44] insula Cetăţii.

Mai cu picioarele pe pământ şi mai puţin încrezător, Malvenu întrebă la rândul său:

– Aţi mers întruna pe mal?

întruna, răspunse fără să se gândească prea mult cel de al doilea umblător prin noapte.

– Înseamnă că o să ne puteţi lămuri.

– Dacă ne este cu putinţă, cu cea mai mare plăcere.

– Nu aţi văzut, în timp ce coborâţi de-a lungul apei o barcă, un fel de gondolă cu mai mulţi inşi?

Cei doi se priviră şi avură o tresărire.

– Cum să nu! răspunse primul, cel mai obraznic, şi chiar ne-a trezit mult curiozitatea.

– Ah, făcură într-un glas Folavril şi Malvenu.

– De mult? întrebă acesta din urmă.

– De zece minute, cel mult.

– Barca a continuat să coboare?

Poate că, furat de întrecere, potrivnicul lui Malvenu ar fi răspuns, dacă celălalt, cel supravegheat de Folavril, nu ar fi sărit iute:

– O, nu.

– Înseamnă că s-a oprit?

– Da. da.

– Unde anume?

– Acolo... În faţă...

Şi, cu braţul întins, arătă către celălalt mal. Uriaşul îşi înghiţi o înjurătură.

– I-am şi văzut de departe cum coborau din gondolă.. Tare trebuie să mai fi fost tulburaţi Folavril şi Malvenu, de vreme ce se lăsau furaţi de asemenea scorneli, dat fiind că pe o noapte de cerneală ca aceea era cu neputinţă să desluşeşti ceva pe malul celălalt.

Totuşi, în starea de spirit în care se aflau, nici nu se gândiră să combată asemenea versiune grosolană.

– Şi pe urmă? îi iscodi Folavril.

– Pe urmă, răspunse cel pe care îl luase deoparte, ni s-a părut că cei ce puseseră piciorul pe pământ au făcut cale întoarsă, că au luat-o spre Paris.

– Şi ia mai spuneţi-mi, făcu Malvenu scărpinându-se în cap, nu aţi auzit un strigăt?

– Un strigăt?

– Da. Părea să se fi ridicat de la mijlocul apei, acum vreun sfert de oră.

– Nu am auzit aşa ceva, răspunse cel pe care nu-1 scăpa din ochi şi care izbutise într-un sfârşit să strecoare şi el o vorbă.

– Nici eu, întări celălalt.

– Ciudat, gândi omuleţul.

La fel de supărat, Folavril îşi răsucea întruna mustaţa-i stufoasă.

– Nu ne minţiţi cumva? întrebă el deodată cu glas tunător.

– O, exclamă supărat cel mai tăcut dintre cei doi vagabonzi nocturni.

– De ce am face-o

– La drept vorbind, au dreptate! zise Folavril. Tu ce părere ai, marchize?

– Hm! mormăi acesta.

– Te îndoieşti?

– Puţin.

– Bine, şi atunci? Doar nu putem să-i dăm gata aşa; aiurea, pe indivizii ăştia,.

– Nu, ar însemna să împingem prea departe lucrurile

– Şi atunci?

– Să plece!

– Sunteţi liberi! îi pofti, politicos, Folavril. Duceţi-vă la dracu!

– Cerul să vă aibă în pază, domnii mei, mulţumiră într-un glas cei doi golani.

Şi, după ce sloboziră un adânc oftat de uşurare, se depărtară în mare grabă, făcându-se pe dată nevăzuţi. De cum se găsiră în afara primejdiei de a mai putea fi auziţi, unul dintre ei rânji încetişor, spunând cu glas scăzut prietenului său:

– Dacă Laurent nu se va arăta mulţumit de noi, înseamnă că e al dracului de cusurgiu, nu-i aşa, Plaimbert?

– Să o ştergem, cumetre Argoulot! răspunse celălalt căci seniorii ăştia sunt fără îndoială...

– Te cred!... Un marchiz...

– Seniorii ăştia, zic eu, nu par prea biînzi. Al tău are o mână de fier, al meu spadă vioaie, aşa că de s-ar răzgândi cumva...

– Aş! Am şterge-o mai iute decât ei! oricum, ai dreptate! Să grăbim pasul!

Argoulot şi Plaimbert, cei doi nemernici tocmiţi de Laurent ca vâslaşi, o luară la goană...

După ce rămaseră singuri, Folavrii se căina:

– Trebuie să trecem neapărat Sena.

– Trece-o, dacă vrei! i-o întoarse arţăgos Malvenu..: Nu merg mai departe!... Miros vânatul!

– Pe pântecele nesătul al muierii lui Putifar, se încăpăţâna Folavrii. De vreme ce oamenii ăia ne-au spus..:

– Nu dau doi bani pe spusele lor, se îndărătnici

scundacul Malvenu. Eu mai miros şi trădarea!

– Fie! Dealtfel, dacă o mai fi timp să le tăiem şnapanilor ălora retragerea, o să ajung mai repede decât tine!.,.. Dar, ce zici, făcu Folavril după o clipă de cugetare, nu-i aşa că se poate auzi de la un mal la celălalt?

– Dacă-ţi pui gâtlejul la treabă, fireşte!

– Si dacă o să mă auzi strigând?

– Tot aş alerga, de ar fi să trec apa înot, răspunsa bucăţica de om,

– Nu m-am îndoit niciodată de tine! Apoi, cu hotărâre:

– La vânătoare, amice!

Şi, fără să mai aştepte răspunsul, se răsuci pe călcâie fi o luă la picior, cu paşi de uriaş.

Malvenu îşi văzu de drum. Căzuse pe gânduri omuleţul nostru, iar ele nu-i aduceau nici pe departe liniştea de care avea atâta nevoie. Dimpotrivă, îl înfierbântau şi îi răpeau din puterea de a observa. Mergea la întâmplare, rotindu-şi capul când la dreapta, când la stânga şi atâta tot. Astfel ajunse în faţa insuliţei pe care se găsea „Casa Cardinalului”. Fără voie se opri, privi îndelung — şi aproape împotriva voinţei sale — sinistra zidire. Se simţi cuprins, pe nesimţite, de o stare proastă; inima începu să-i bată nebuneşte.

– Ce mi sa întâmplă oare? se întrebă el nedumerit. După ce trase adânc aer în piept, incercă să-şi dea sieşi o lămurire.

Vru să-şi urmeze calea; dar picioarele i se muiară, împotrivindu-se gândului său.

– Ce o mai fi şi asta? Să fi înţepenit?

Cu greu, făcu câţiva paşi pe drumul de întoarcere.

Lucru ciudat, straniu, căruia nu-i acordă nici o importanţă, căci altfel ar fi putut găsi poate cheia unui asemenea mister, picioarele i se înzdrăveniră ca prin farmec, de cum se află în faţa casei blestemate.

– Merge mai bine, se mulţumi el să suspine. Şi întoarse capul, spre a mai cerceta încă o dată faţa apei.

Deodată i se păru însă că zăreşte o pată neagră plutind în direcţia curentului; umbra aceasta era mai aproape de malul drept decât de cel stâng pe care se afla el.

– O barcă! Fără îndoială nu poate fi decât o barcă! făcu el.

Recăpătându-şi atunci toată puterea, porni mai departe. Urmări multă vreme forma aceea cu vagi contururi, care, jucărie a curenţilor, sfârşi prin a se apropia de el. Când nu-1 mai despărţeau de ea decât eîţiva metri, Malvenu scoase un strigăt.

– Gondola! izbucni el. Gondola doamnei ducese!

În înfrigurarea ce-1 cuprinsese, crezând că vorbise cu glas tare, când în realitate doar buzele i se mişcaseră, îşi dădu o lovitură zdravănă de pumn, drept pedeapsă pentru fapta-i necugetată. Şi, încredinţat că răpitorii aveau să tragă la mal, se apropie târâş, cât putu mai mult.

Gondola — căci într-adevăr ea era — înainta încetişor, împinsă de contracurent; era limpede că avea să acosteze. Câteva secunde încă şi partea ei din faţă scobi o adâncitură mică în pământul noroios.

Malvenu sări cu spada în mină. Dar mare îi fu mirarea când înţelese că în ea nu se afla nimeni. Ochii

i se umplură de lacrimi.

– Nemernicii! murmură el.

După un răstimp în care îşi vârî spada în teacă, el urmă:

– Ia te uită, oamenii care ne-au spus că aşa stă treaba au avut dreptate, iar eu am fost un prost că am gândit altfel. Da, este limpede! Când am zărit gondola, se afla pe malul celălalt. Acolo au lăsat-o. Dar atunci, exclamă el, înălţând brusc capul, Folavril avea dreptate. El se află pe pista cea bună, pe cea adevărată!... Şi poate că o să-1 răpună ucigaşii fiind mai mulţi! Haide, haide, o să fiu şi eu acolo!

Şi, aruncându-se în gondolă, apucă, precum un om care se pricepe la asta, vâsla de la pupa şi porni împotriva curentului. Când trecu din nou pe lângă „Casa Cardinalului”, se simţi încercat de aceeaşi stare nelămurită, ca mai înainte.

– Curaj, Malvenu! îşi spuse el încordându-şi muşchii. O faci pentru fetiţa ta, pentru prietenul tău!

Şi trecu mai departe...

După ce traversase iarăşi podul, Folavril se regăsi pe malul pe care îl mai cercetase şi, întocmai ca prietenul său credincios, căută, scotoci, întrebă cerul şi pământul. Mulţi sfinţi ai paradisului îl ajutară să-şi îndure nemulţumirea. Trecu în revistă aproape toate mărimile cereşti, folosind repertoriul său cel mai ales; dar mai lesne de crezut ar fi că în noaptea aceea sfinţii apostoli nu prea erau alături de el, căci nici unul nu-1 ajută să găsească ceea ce căuta cu atâta osârdie: adică o urmă, un semn sau, şi mai bine, o fiinţă omenească în stare să-i spună ceva.

După o bună bucată de vreme petrecută cu

asemenea exerciţii, se opri deodată, spre a face următoarea judecată:

– Folavril, prietene, eşti un mare prost. Dacă Malvenu ar fi de faţă, ţi-ar zice-o de la obraz... Cum, ţi s-a spus doar că ticăloşii făcuseră cale întoarsă şi te apuci să-i cauţi pe mal, când este mai mult ca sigur că au pătruns adânc în ţarini?... Haida-de, nu prea ai miros, dar-ar trăsnetul în tine!

Şi, pe loc, se întoarse scurt spre dreapta, pornind apoi înainte. In timp ce mărşăluia cu paşi mari, continua, să vorbească singur:

– Prichindelul ăsta de Malvenu... nu, în orice altă situaţie aş fi râs din toată inima, pe legea mea. Se crede atât de puternic!... Caută, stârpitură, caută! Părerea mea este însă că mai bine m-ai fi însoţit, căci dacă voi întâlni niscaiva nelegiuiţi, după cum cred, departe cum sunt de Sena, nu o să-mi mai auzi tu glasul; şi atunci o să trebuiască să mă descurc singur!... Ei bine, o să mă descurc... şi încă frumuşel... Pe sfântul Petru, păzitorul locului meu în rai! Să se arate numai, că-i spintec pe toţi! îi preschimb în pulbere! îi zdrobesc!

Din nefericire, înflăcărarea sa războinică nu găsi câmp de desfăşurare.

Şi mergea, mergea întruna. Întunericul se destrăma încetul cu încetul, deşi era încă noapte; puteai desluşi chiar de la distanţă lucrurile înconjurătoare. O clipă, Folavril avu părerea, că va putea pune întrebări fiinţei pe care atât de mult dorea să o vadă. Departe, foarte departe de ei, zări, în palida lumină a zorilor, silueta unui bărbat.

– Pe lancea aurită a arhanghelului! izbucni eî. Iată

unul care poate că o să mă lămurească! Şi porni cu spada înainte, în direcţia nălucii, sărind lesne peste tufişuri şi gropi.

Omul părea să aibă aripi, într-atât de iute îi era mersul.

– Ei, gândi Folavril, e grăbit băiatul!

Deodată însă, slobozi un strigăt nemaipomenit,

– Fir-ar să fie, dar e chiar un gentilom!

Desluşise într-adevăr pălăria mare, împodobită cu pană, ce acoperea capul insului. Mai mult chiar, la fiecare calcatura a acestuia, se vedea limpede umbra clătinătoare a spadei îndreptată cu vârful spre spate.

– O, o, îşi spuse uriaşul nostru. Şi iuţi pasul.

Peste câteva secunde, omul cu pricina îşi înteţi şi ei mersul, astfel că, dobândind avans asupra lui Folavril, pe care oboseala îl dăctuse gata, se făcu pe dată nevăzut ajungând la primele case de la marginea oraşului. De-a dreptul uluit, Folavril dădu drumul unei înjurături răsunătoare şi, uşurat întrucâtva, încercă sâ-şi dea seama — în lipsă de altceva mai bun — de locul în care se găsea. Nu-i trebui prea mult spre a stabili planul topografic. Se afla la capătul străzii Saint-Antoine, foarte aproape de poarta Baudet.

La stînga sa, pământuri golaşe, cele pe care abia le cercetase; la dreapta, începutul străzii Barres, pe unde se făcuse nevăzut omul urmărit de el. O luă pe aici şi, după ce merse câtva timp, ieşi nu departe de Bastila. Faimoasa temniţă de stat se înfăţişa ca o zidire arătoasă, al cărei plan ar fi putut părea croit în paralelogram dacă cele două turle de la mijloc nu ar fi alcătuit un fel de ieşind.

Bastilia, a cărei piatră fundamentală a fost aşezată

la 22 aprilie 1370 de către Hugues Aubriot, magistrat în Paris, trecea drept unul dintre cele mai de seamă fortăreţe din Europa. Zidurile ei aveau douăzeci şi patru metri înălţime. Cele opt turnuri purtau fiecare câte un nume. Cele dinspre oraş; turnul Puţului, turnul Libertăţii — groaznică luare în batjocură! — turnul Bertaudière şi turnul Bassinière; cele dinspre periferie: turnul Colţului, turnul Capelei, turnul Comorii şi turnul Comitatului.

Intrarea principală dădea în strada Saint-Antoine, faţă în faţă cu strada Tournelles.

În locul acesta se pomeni dintr-o dată Folavril. Abia mijea de ziuă, câţiva lucrători se şi aflau pe drum, spre munca lor. Aventurosul nostru căpitan întrebă pe unul dintre ei dacă nu cumva întâlnise un gentilom mergând foarte repede. I se răspunse că nu.

Folavril îşi urmă drumul la întâmplare, nespus de sâcâit că fusese tras pe sfoară, căci acum nu se mai îndoia: omul acela nu începuse să alerge decât după ce se încredinţase că fusese zărit.

Luând-o pe strada Tournelles, făcu cale întoarsă prin poarta Saint-Antoine, trezindu-se astfel de cealaltă parte a Bastiliei, pe strada Rempart. Dacă ar fi intrat în strada Pas-de-la-Mule, l-ar fi zărit poate pe gentilomul urmărit — căci nu se înşelase, era într-adevăr un gentilom — intrând hoţeşte într-un palat mic, a cărui uşă se închise fără zgomot în urma lui.

Pleoştit, cu o mutră tare dezamăgită, sărmanul Folavril o luă de-a lungul străzii Saint-Pauâ, ajunse la Sena şi se îndreptă încet-încet spre insula Saint-Louis.

Dar cu Gérard, oare ce se întâmplase între timp? Fusese oare mai norocos decât Folavril şi Malvenu?

Oricum, acesta din urmă aducea gondola; goală, ce-i drept, însă nu se întorcea chiar cu buza umflată.

Luntraşul, ai cărui ochi învăţaţi cu întunericul ştiau vedea până foarte departe, vâslise vârtos după ce făcuse contelui d'Ablincourt făgăduiala de care am pomenit. Pentru a nu fi prins cumva, plutea când la dreapta, când la stânga, căutând îndeobşte locurile cele mai întunecate. Mai puţin încărcată decât gondola, barca lui câştigase în viteză. Uneori fusese silit să lase vâslele. După ce ocolise o insuliţă, gata tocmai să-i depăşească vârful, el auzise glasul gâtuit al Mariei chemând într-ajutor. Fără să vrea, neputându-se stăpâni, el răspunsese printr-un strigăt pătrunzător, cel auzit de răpitori, dar care, totodată, îngheţase de spaimă pe Folavril şi pe Malvenu.

Înțelegându-și pe dată greşeala; el vâsli înapoi şi se aciui într-o mică adâncitură a unei insuliţe, unde aşteptă mai mult mort decât viu.

Când îndrăzni să iasă de acolo şi să o ia înainte, nu mai putu desluşi nimic.

Gondola dispăruse.

V

ÎN CARE MALVENU, DUPĂ CE A FOST GONDOLIER, DEVINE AMBASADOR

Era încă noapte, când prietenul lui Folavril ajunse la estacada construită de ducesă spre a-şi adăposti ambarcaţiunea veneţiană.

Omuleţul avusese nevoie de mai puţin timp pentru

a urca de-a lungul Senei decât tovarăşul său pentru a urmări, prin arătură, pe gentilomul ce se făcuse nevăzut. Chipul lui Malvenu oglindea o mare nelinişte. În lungul său drum, deşi îşi ascuţise necontenit urechea, ba chiar pe amândouă, nu auzise chemarea acolitului său. Treaba aceasta îl făcea să sufere cumplit şi, întrucât orice îi putea trece prin minte, ajunsese să şi-1 închipuie pe Folavril horcăind, muribund, străpuns, spintecat de ucigaşii care pesemne că puseseră mâna pe el.

– Da, da, îşi spunea el, a fost atacat pe nevestite. Nemernicii s-or fi năpustit asupra lui, fără să-i mai lase timpul să scoată măcar un strigăt... strigătul acela de deznădejde, la auzul căruia aş fi alergat într-un suflet. Singur pe lume! adăugă el cu tristeţe. Ah, sărmanul meu Folavril, dacă cumva nu mai trăieşti, o să vin şi eu degrabă după tine!

Totuşi, o nădejde îi mai dădea puteri, slabă ce-i drept dar de care se agăţa cu cerbicie. Cine ştie, poate că, folosindu-se de vreun şiretlic, descoperise vreo urmă şi se întorsese la casa ducesei. La urma urmei, de ce nu? în joc era viaţa Mariei, iar el socotise că nu trebuie să se expună decât cu folos; şi apoi, poate că se dusese după ajutoare...

Toate gândurile acestea se învârteau în mintea sărmanului Malvenu, îi împuţinau puterea braţelor şi a picioarelor; a braţelor mai cu seamă, într-atât de greu încercate la vâslă.

După ce trase la mal gondola, o luă spre casa de Sandoval; dar iată că un gând îl fulgeră, un gând care îl făcu să-şi schimbe brusc calea.

– Dar dacă Folavril, gândind că mă întâlneşte, s-a

întors la bârlogul nostru?

Şi, fără a mai pierde timpul, dădu fuga acasă. Dar acolo, dezamăgire... prietenul nu apăruse. Atunci, împleticindu-se asemenea unui om beat, ieşi din nou şi sosi gâfâind în strada Bourbon. Când ridică ciocanul cel greu atârnat la uşa masivă a palatului de Sandoval, îl ţinu astfel, preţ de câteva secunde, înainte de a-i da drumul.

Căci îşi zicea:

– Oare ce voi face? Cum să mă port faţă de cei ce-mi cer să le aduc fata?

Nu se putea împăca de fel cu gândul ca alţii — în afară de Folavril, bineînţeles — să rostească acest dulce nume.

– Nu! îşi mai zise el. Nu intru!

Tocmai se pregătea să dea drumul ciocanului, dar cu grijă spre a nu face zgomot, când se răzgândi: cum să nu se îngrijească de prietenul său, aproape fratele său, cel care îi cunoştea toate necazurile, toate amarurile, geamănul său de suflet... Inima lui Folavril şi cu a sa nu făceau ele la un loc doar una singură? O singură inimă; îndurind aceleaşi suferinţe, luminându-se de aceleaşi speranţe, de aceleaşi bucurii! Iar dacă cumva cel pe care atât de tare se temea să-1 piardă se afla totuşi acolo, putea el oare să nu se ducă la el? Nu!

– Haide făcu el.

Aproape tremurând, lăsă greutatea de fier să cadă pe uriaşul bulon. Zgomotul sec ce se făcu auzit în puterea acelei linişti îl făcu să tresară. Aşteptă, lipit de peretele, de care se sprijini, spre a nu se pierde cu totul. Curând uşa cea mică se deschise misterios,

lăsând să se vadă capul negru al Caritei. De nu i-ar fi auzit glasul, Malvenu s-ar fi crezut prada vreunei închipuiri, într-atât de puţin se aştepta să aibă în faţă făptura ce-i bucura visele; se tulbură adânc.

– Cine e? întrebă Carita.

Instinctiv, el îşi duse mâna la inimă şi murmură:

– Eu!

– Nu pot să-mi dau seama aşa... spuneţi-mi numele!

— Marchizul de Bellevenue.

Cu toate că venise din Spania unde, după cum ştim; veghease la unele trebuinţe ale stăpânei sale, Carita ştia prea bine, fără a cunoaşte pe cei doi gentilomi, că marchizul de Bellevenue şi contele d’Avrifol se numărau printre prietenii casei.

– Intraţi, domnule marchiz, rosti ea cu acel glas subţirel, adesea propriu persoanelor mult prea trupeşe.

Urechea lui Malvenu fu dulce mângâiată — dragostea nu este numai oarbă, ci şi surdă... Şi astfel trecu pragul, iar după ce uşa se închise, ea îl întrebă:

– Aduceţi veşti bune cumva?

– Vai, nu! murmură el.

Anume sunete, pe care îşi dădu seama că le mai auzise adesea în ultimele ceasuri, îi ajunseră la ureche.

– Plângi? întrebă el.

– Da, răspunse fata cea de ispravă. Plâng, pentru că stăpânul şi buna mea stăpână vor suferi iarăşi!... Şi eu... O, ce n-aş da să o pot revedea pe draga mea Lilias.

Malvenu înţelese că vorbea de Marie şi declară cu

vitejie:

– O s-o revezi!

– Spuneţi asta doar ca să-mi aduceţi alinare.

Într-adevăr, căci nu era deloc sigur de ce spunea nenorocitul. Celui ce i-ar fi vorbit în acelaşi fel, i-ar fi răspuns şi el, aşa cum făcuse Carita. Căci numai ea deschidea, fiind socotită de-a casei. Şi tot ea îi spusese că Folavril nu apăruse încă.

Din ce în ce mai îndurerat, Malvenu urcă în tăcere scările şi, pentru a doua oară în mai puţin de câteva ore, intră în dormitorul Inèsei unde contele, zdrobit, aştepta într-un fotoliu.

De cum se deschise uşa, se ridică, fără a fi însă în stare să facă măcar un pas, şi întrebă:

– Dumneata... Ei, bine?

Malvenu îşi plecă fruntea.

– Ah, izbucni Rene. Orice nădejde pare aşadar pierdută?

– Nu, nu! Nu vă închipuiţi asta, domnule conte! răspunse cu aprindere Malvenu, mai degrabă pentru a-şi face datoria decât pentru a-l linişti.

– Ce ai descoperit?

– Nu prea mare lucru, aproape nimic, vai! O, adăugă cu furie Malvenu, dacă am fi apucat-o pe malul celălalt şi dacă am fi ajuns cu numai zece minute mai devreme...

– Ei bine?...

– Ei bine, nu zic că am fi reuşit pe de-a-ntregul, Folavril şi cu mine; dar fără îndoială că am fi aflat mult mai multe.

– Folavril? întrebă contele Rene, încercând să se dumirească.

Scundacul nostru îşi muşcă limba şi adăugă verde, spre a nu se vârî în cine ştie ce explicaţie primejdioasă:

– Vorbesc de contele d'Afrivol.

— Ce s-a întâmplat cu el?

– Nu ştiu! Ba chiar sunt foarte îngrijorat. Ne înţelesesem asupra unui semnal, un strigăt de ajutor, pe care el urma să-1 dea; dar strigătul nu s-a făcut auzit.

– Pesemne că nu a descoperit nimic, ca şi dumneata.

– Sau că a fost asasinat înainte chiar de a se fi putut apăra.

Abia atunci povesti Malvenu ce anume i se întâmplase.

René d'Ablincourt îl asculta întunecat şi tăcut.

Când povestitorul aminti de strigătul pe care el şi prietenul său îl auziseră, contele se ridică strângând pumnii.

– Trebuie să fi fost strigătul de mânie al cuiva care fusese martorul odioasei rapiri, aş putea jura!

– Poate, răspunse Malvcnu, dar nimic nu o dovedeşte.

Şi continuă să istorisească noptatica-i odisee.

Auzind că gondola în care se aflase fiica lui fusese găsită goală, în mijlocul Senei, contele tresări. Un gând groaznic îl copleşise; îşi strînse fruntea în palme şi gemu:

– O, Dumnezeule!

– Nu! încercă să-1 aline Malvenu, care îi ghicise gândul. Nemernicul nu a mers până într-acolo încât să săvârşească o altă crimă!

– Poate, murmură contele întrucâtva mai liniştit.

– Nu, copila trăieşte! De asta sunt sigur!

– Bine, dar atunci, dacă fiica mea trăieşte, exclamă René, pe care credinţa aceasta îl readucea la viaţă, trebuie să-mi fie înapoiată! Nu mai am dreptul să şovăi!.. Ascultă-mă!

– Vorbiţi, domnule conte, murmură Malvenu, neînţelegând nimic din schimbarea asta.

– Mi-ai spus, şi vreau să te cred... da, te cred, că-mi eşti credincios, ca şi prietenul dumitale...

– În ce mă priveşte, sunt gata s-o dovedesc!... Iar pentru d'Afrivol mă pun chezaş!... Vieţile noastre vă aparţin, faceţi cu ele ce vreţi!

– Îţi mulţumesc, domnule, am deplină încredere în cuvântul dumitale. Iată ce am hotărât.

René d'Ablincourt luă plicul proaspăt pecetluit, care se mai afla pe masă.,

– Ce este?

– Un document în josul căruia se află semnătura baronului de Souvré!... Este dovada trădării sale faţă de rege!

– Dovada trădării?

– Întocmai. Nu cunoşti cele petrecute în noaptea aceasta la palatul Lambert de Thorigny...

În câteva cuvinte, contele îi istorisi lui Malvenu totul.

Când isprăvi, omuleţul izbucni, înălţând capul:

– Dar asta e o armă!

– O armă cumplită!

– De care trebuie să ne slujim!

– Pe dată!

– Pe dată? repetă Malvenu, mirat de graba

contelui.

– Da, întări René. Trebuie ca actul acesta să fie înmânat cât mai grabnic regelui!

– Drace!

– Există un mijloc de a ne atinge ţinta şi m-am bizuit pe ajutorul dumitale... Cunoşti, cred, strada Lions-Saint-Paul?

– Şi cu ochii închişi aş găsi-o!

– Dar palatul contelui de La Fere?

– Fostul căpitan locotenent al muşchetarilor cenuşii? Poate fi găsit. Apoi?

– Acolo locuieşte cavalerul d'Artagnan.

– Bine. Dar nu înţeleg...

– Pleacă imediat! Cere să ţi se deschidă uşa palatului şi spune că vrei să vorbeşti cu cavalerul.

– Asta nu-i greu.

– De cum te vei afla în faţa lui; spune-i că de vreme ce trebuie să plece la Versailles, îl rog, îl implor să facă în aşa fel ca hârtia aceasta să ajungă în mâinile maiestăţii sale.

– Atâta tot!

– Atâta tot!

– Daţi încoace, domnule conte.

– Poftim, făcu acesta, înmânându-i preţiosul act. Duci cu dumneata dreptatea!

Şi adăugă:

– Aşadar, juri...

– Că plicul acesta nu-mi va ieşi din mâini decât pentru a trece în cele ale cavalerului! Da, jur!.

– Du-te, du-te, prietene!

„Prietenul său, gândi omuleţul. Mi-a zis prietenul său!... Şi să nu-mi dau viaţa pentru el?... Pe toţi sfinţii

raiului, cum ar zice Folavril, să nu mă mai cheme Malvenu!”

Şi, vârând cu grijă plicul în vestă, îşi luă pălăria; îşi potrivi spada şi ieşi în grabă.

La piciorul scării o întâlni pe Carita.

– Doamne Dumnezeule! Aproape că străluciţi de fericire, domnule marchiz! Ce vi s-a întâmplat?

– Mă însufleţeşte speranţa! răspunse Malvenu luându-i o mână pe care, fără voie, o strânse aproape drăgăstos.

– Sfântă Fecioară! Cum mi-o spuneţi! Fiţi mai limpede!

– Nu pot!

Negresa păru dezamăgită.

– Carita! Frumoasă Carita! urmă Malvenu, ştii ce-i aceea un ambasador?

– Da, răspunse cu nevinovăţie fata cea durdulie. Un mare senior!

– Dublat de un diplomat, încheie scundacul, sumeţindu-şi talia scurtă. Or, cum stăpânul dumitale, contele d’Ablincourt, m-a investit chiar acum cu titlul de ambasador, diplomaţia nu-mi îngăduie să-ţi împărtăşesc nici o fărâmă din misiunea ce mi-a fost încredinţată.

Cele câteva cuvinte fură rostite în timp ce străbăteau, curtea cea mare. Şi astfel ajunseră la poarta pe care Carita o deschise încetişor.

Malvenu trecu în stradă şi, întorcându-se în clipa în care negresa se pregătea să plece:

– Dacă voi reuşi... începu el.

– Îmi veţi fi tare drag! încheie, fără cea mai palida urmă de batjocură, buna femeie.

Şi împinse poarta cu blândeţe.

– Ah, izbucni Malvenu, pornind întins la drum, iată o rază. de soare pe cerul meu întunecat şi urâcios!

După plecarea lui Malvenu, recăpătând puţină putere, contele d'Ablincourt se apucă să măsoare cu paşi mari, înfrigurat, încăperea.

Fireşte, gândurile lui nu se schimbaseră nicicum. Suferea tot atât de mult, dar încrezător în actul ce-1 săvârşise, se felicita în adâncul sufletului că-şi preschimbase planul în faptă.

– Da, da, murmură el, mă răzbun şi îmi răscumpăr dreptul, de a trăi!

Apoi, deodată, de parcă un glas lăuntric l-ar fi mustrat că se gândeşte numai la el, se opri pentru a urma astfel:

– Să trăiesc! Să trăiesc fără copila mea. Nu, nu! Am nevoie de copila mea!

Şi gemu înăbuşit, cu inima plină de obidă, cu buzele pregătite a rosti blesteme:

– Oare ce groaznică ursită mă năpăstuieşte?... Nu s-au scurs decât câteva ceasuri de când mai credeam în fericire, în viaţă! Soţia, fiica mi se aflau alături... Râdeam. Da, eram îmbătat de bucurie. Se părea că cei şaisprezece ani de suferinţă, de înfiorătoare chinuri se şterseseră cu totul!... Viaţa îmi surâdea! Viitorul mi se vestea luminos! Dar vai! fericirea aceasta nu a ţinut nici măcar cât un vis: amăgitor miraj, care s-a mistuit de îndată ce am întins braţele! O, Doamne, e prea mult... prea mult! Nimic nu mai există, sunt sigur ca totdeauna, doar durerea a rămas!... Lilias, fetiţa mea!

Dar, smulgându-se din durerea-i copleşitoare,

fremătând tot, îşi spuse deodată, cu chipul cotropit de un gând:

– Mizerabilul o s-o chinuie! Poate că o s-o şi omoare!... Şi nu o pot salva din mâinile sale!... Nici o veste de afară! Nici cea mai mică urmă!... Nimic! Nimic! Să fii tot un ghem de mânie şi să nu fii în stare să faci nimic! O, Dumnezeule! încheie el, ridicând pumnul strâns, nu eşti drept!

– Nu huli, René! Mai bine roagă-te, rosti încetişor glasul dulce al Inèsei care, albă ca ceara, apăru în cadru uşii.

Nefericitul murmură:

– Cât de mult sufăr!

– Dar eu! făcu nefericita mamă. Sunt oare mai puţin încercată?

– Iartă-mă, Inès, iartă-mă! o ragă René cu glas frânt. Ar trebui să-ţi aduc alinare, să te ajut ca nădejdea să-ţi răsară în suflet... Dar nu pot!... Am în faţă realitatea, mai puternică. Ne-a fost răpită copila şi iată că nu-mi este îngăduită nici cea mai mică strădanie menită să ţi-o aducă iarăşi în braţe.

Nobila femeie îl răsplăti pe bărbat cu o privire de laudă.

– Nu poţi nimic, spui? murmură Inès. Dar ce ai făcut aici, chiar acum?

– Ştii?

– Am auzit totul!... Fără părere de rău, fără şovăială te-ai predat duşmanilor tăi! Facă cerul, René, ca jertfa aceasta să nu fie zadarnică!

– Aşadar îmi încuviinţezi fapta?

– Desigur.

– Îţi mulţumesc, Inès. Simţeam nevoia să-ţi aud

blândul glas.

Ciocănelul de la intrare se făcu iarăşi auzit, curmându-i vorba.

– Vine cineva! sări contesa, alergând la fereastra ce da spre curte.

– Oare ce să fie? întrebă René, cu inima bătând să-i spargă pieptul.

– E contele d'Afrivol.

– Poate că aflăm ceva...

– Pare tare trist, tare abătut...

– Altă dezamăgire! murmură René d'Ablincourt. Nici nu-şi încheiase bine vorba, că apăru Carità care îl introduse pe Folavril.

Ca mai înainte, contele îl întâmpină cu întrebarea:

– Ei bine?

– Nimic! răspunse Folavril vădit descurajat.

– Nici o veste de la Gérard ? se auzi glasul întrebător al Inèsei, într-atât de slab, încât abia se putea desluşi.

– Nici una!

Pe când cei doi soţi se priveau cu tristeţe, Folavril adăugă, de parcă şi-ar fi vorbit sieşi:

– În ce-1 priveşte pe mititelul meu, să fiu tras de viu pe roată, dacă îmi pot închipui pe unde o fi!... Bine nu cred că-i este. Apoi către ducesă, văzând-o atât de abătută: curaj, doamnă!

René se arătă din nou grijuliu cu cea pe care noi o cunoaştem sub numele de contesa d'Ablincourt, dar pe care o vom mai numi ducesă de Sandoval, întrucât, pentru toată lumea, incognito-ul ei nu trebuia să ia sfârşit decât odată cu reintrarea soţului, ei în favorurile regelui.

Sărmana mamă răspunse cu tristeţe:

– Curaj... Simt că aş avea nevoie de curaj... şi sunt la capătul puterilor! Am ajuns într-o stare în care nu mai ştiu ce spun, ce aud... Puterea mea de gândire pare că ar vrea să se afunde în toate aceste dureri.

– Pe toţi împieliţaţii iadului! tună Folavril, nu e potrivită clipa să ne pierdem capul.

Dar ea, fără să-i dea răspuns, se ridicase anevoie şi se îndrepta iarăşi spre odaia de rugăciune,

– Inès! o imploră contele.

– Nu mă opri, René Mă duc să cer încă o dată cerului tăria şi resemnarea care par să mă fi părăsit.

Din prag, îl mai dărui cu un zâmbet trist, apoi închise uşa.

Rămaşi singuri, contele îl întrebă pe Folavril:

– Aşadar, nu ai nimic a-mi spune?

– Nimic, din păcate!

– Totul se ridică împotriva noastră!

– Într-adevăr, îţi vine să-ţi smulgi părul din cap, întări şi fosta cătană.

Apoi, stăpânit de un gând:

– Dar cu Gérard şi cu Malvenu ce o mai fi?... Pe toate vecerniile din lume, cum ar fi spus prea bunul rege Henric, ori li s-a întâmplat vreo nenorocire, ori eu nu mai înţeleg o boabă din tot ce se petrece...

Contele îl privi. Iar Folavril urmă, măsurând camera cu paşi de uriaş:

– În ce-1 priveşte pe Gérard, mai treacă-meargă!.. Nu-i cunosc harurile... Dar Malvenu... Malvenu... Are un nas!... Da ce nas... Nu cred să existe în haita de câini a regelui ceva mai grozav... De aceea sunt îngrijorat că nu l-am găsit aici!... Să fi dat de urma

vânatului? Să zicem că da. Dar atunci, i-a venit cumva de hac vânatul? Ah,.micul meu Malvenu, unde eşti?

Cu capul, lăsat în piept, cu mâinile înnodate la spate, se tot plimba în sus şi în jos.

– Cine este acest Malvenu de care vorbeşti? îl întrebă blând contele.

Folavril se opri locului, scărpinându-se la ceafă, stânjenit:

– Adevărat, răspunse el într-un sfârşit. Nu-1 cunoaşteţi sub numele acesta... Este marchizul de Bellevenue.

– Prietenul dumitale?

– Da.

– Adineauri a fost pe aici.

– Pe aici? Ah, iată că-mi mai vin în fire!

– l-am dat o misiune.

– Oricare ar fi această misiune, aţi făcut bine, domnule conte. Micul marchiz este isteţ, pe legea mea! Iar dacă treaba este gingaşă...

– Îţi dai seama... făcu d’Ablincourt care, mult prea afundat în gândurile sale, nu luase în seamă nici numele de Malvenu, aruncat de Folavril, nici pe cel de Folavril, rostit de Malvenu.

Dealtfel, numele acestea nu-i aminteau nimic; de aceea istorisi lunganului, aşa cum o făcuse şi cu scundacul, toată povestea documentului.

După ce ascultă cu luare-aminte, Folavril clătină din cap:

– Ce misiune anume i-aţi încredinţat marchizului? Habar n-am! Dar fiţi încredinţat că o să se descurce de minune! O, da, pe toate spânzurătorile din lume, e un straşnic diplomat!

Apoi, curios:

– Dar el, el n-a descoperit nimic?

– Nimic!

– Asta mă miră!... Să mai aşteptăm! Altceva tot nu avem de făcut.

– Să aşteptăm! se mânie d'Ablincourt. Cu moartea în inimă. Şi Lilias? Biata mea Lilias?

– Lilias?

Copila mea! Fetiţa mea!

– Marie, vreţi să spuneţi...

– Da, Marie. Aşa aţi numit-o voi.

– La naiba, doar trebuia să-i dăm un nume... Nu aveam de unde şti că se numea... aşa cum aţi spus acum... Înţelegeţi?... Un prunc în scutece... Nu spune cum î1 cheamă!... Din pricina locului unde s-au petrecut faptele, am numit-o Marie... ca podul!... Dar ăsta e şi numele Fecioarei şi ar fi trebuit să-i poarte noroc.

– Da. Din nefericire, însă, soarta a vrut altfel.

Folavril începu din nou să umble prin cameră. Este limpede că un gând mare căuta să-şi facă loc în creierul acela îngust. Căci dădea din mâini, se oprea, pornea iarăşi; şi toate astea le făcea rostind cuvinte fără şir, din care, fireşte, nu înţelegea nimic.

Deodată, fostul aventurier se opri brusc şi rosti zorit;

– Domnule conte, vreţi să vă vorbesc deschis... De la inimă la inimă?

– Vorbeşte, prietene.

– Ei bine, dacă aş fi în locul dumneavoastră, aş riscă totul pe o carte!

René îl privi nedumerit.

– Ce ai face, adică?

– Ce aş face? Pe sceptrul lui Jupiter!... Nu ştiu! Dar mi se pare că aş găsi ceva!... Mai întâi l-aş ucide pe mişelul baron de Souvré!... Pe toţi dracii! I-aş smulge inima şi aş arunca-o câinilor vagabonzi din oraş.

– Nu, răspunse contele. Nu asta ar fi de făcut; nu acum cel puţin... Ar trebui să aflăm ce anume urmăreşte mizerabilul.

– Habar nu am?

– Să căutăm... Trebuie să aibă el vreun scop; să i-1 aflăm! Oare doar din răzbunare le face pe toate? Da. Dar s-ar prea putea ca răzbunarea să ascundă şi un interes personal.

– Pedepsi-m-ar Lucifer şi toată turma lui de draci... Îmi luminaţi mintea cea slabă! tună Folavril, dându-şi un pumn în frunte.

Apoi adăugă cu foc:

– Baronul ăsta nenorocit ţine în mâini viaţa copilei dumneavoastră, aşa cum la rându-vă o ţineţi pe a lui. Ar vrea să ia înapoi semnătura pe care a avut slăbiciunea să o dea în noaptea asta la preşedintele de Thorigny.

– Crezi? întrebă contele, cu privirile rătăcite, ca ieşit din minţi.

– Ce naiba! E la mintea oricui şj mă mir că prietenul meu nu v-a spus asta!

– O, nu, nu! ar fi groaznic!... Dar baronul nu a cerul nimic. Nu a spus nimic.

– Va spune, nu vă îndoiţi!

– Nu, nu vreau să cred! repetă, sfârşit de puteri, contele d’Ablincourt. Şi uite, vremea trece... Nimic nu

vina în sprijinul bănuielilor dumitale.

Cu un glas în care străbătea cea mai adâncă credinţăi fostul aventurier răspunse:

– Ori eu nu ani fost niciodată căpitanul Folavril, ori baronul va veni aici înainte de ora unu.

– Bine, dar atunci, fiica mea este pierdută!

— Pierdută? Pentru ce?

– Pentru că aici... chiar adineauri... la rugămintea meaj marchizul de Bellevenue a luat documentul spre a i-1 da cavalerului d'Artagnan, care, la rândul lui, trebuie să-1 înmâneze regelui!

– Pe sângele strămoşilor mei!

– Ce să fac, Doamne! Ce să fac?

– Porunciţi! răspunse cu aprindere Folavril, căruia mintea i se lumină ca prin minune. Poate că mai este timp! Să încerc să-1 prind din urmă pe marchiz!... Să plec?...

– Da; da ! exclamă contele. O, prietene, nu pierde nici o clipă: strada Lions-Saint-Paul, la casa contelui de la Fère. Pleacă, pleacă acum chiar!

– Doar e vorba de Marie! încheie uriaşul. Voi răscoli şi cerul şi pământul să-I găsesc pe micuţul meu! Pe curând, domnule conte, pe curând!

Trecând pragul, coborî treptele câte patru şi ieşi din casă; apoi, ca şi Malvenu cu doar câteva clipe mai înainte, o luă repede spre strada Lions-Saint-Paul.

VI

IN CARE UN GENTILOM ŞI UN HANGIU ÎŞI STRÂNG MÂNA

Gentilomul pe care Folavril îl zărise şi urmărise cu atâta înfocare nu fusese altul — cititorii noştri au ghicit — decât baronul de Souvré. Îşi dusese la îndeplinire planul, iar când se regăsi singur în casa lui din strada Pas-de-la-Mule, un singur cuvânt îi ţâşni de pe buze: În sfârşit! Şi scoase un adânc suspin de uşurare.

Apoi se lăsă să cadă pe o canapea elegantă şi începu să-şi frământe mintea.

– La naiba! gândi el cu glas tare, nu mă pot amăgi. Situaţia mea nu este dintre cele mai strălucite!... Totuşi aş putea ieşi basma curată. Dar pentru asta trebuie dibăcie şi îndrăzneală.

După un timp în care privirile sale se îndreptară spre tavan, căutând parcă acolo izvor de inspiraţie, urmă:

– Să forţez lucrurile?... Da, pe toţi dracii! Nu am nici o clipă de pierdut, câtă vreme nu voi pune mâna pe blestematul acela de pergament!

Şi se întrerupse pentru a relua îndată, trecând la alte gânduri:

– Dar ea!... Ea... Fata aceea!... E tare frumoasă!... Este a mea! E a mea fiica acelui conte pe care îl urăsc! Ce răzbunare şi ce plăcere rai-ar face să-mi potolesc astfel setea de răzbunare! Şi chiar dragostea mea, căci prea lungă vreme am dorit-o pe mamă, spre a nu profita de fată. Ah, blestematul acela de Laurent avea dreptate... ar fi trebuit... Dar nu, la dracu, calm, baroane!... Puţin sânge rece, rogu-te! Nu uita că în joc e chiar preţioasa-ţi viaţă.

Şi se ridică brusc.

– Mi-o voi apăra-o! răcni. Chiar de ar fi să mă umplu pentru asta de sânge din cap până în picioare!

Câteva minute umblă prin încăpere, apoi, în timp ce-şi schimba îmbrăcămintea, căci avea mare nevoie de aşa ceva, începu să-şi vorbească singur:

– Este limpede că d'Ablincourt nu va cuteza să se plângă. Este proscris, o condamnare cumplită îl apasă. Iar dacă i-ar veni cumva pofta să mă acuze, ar fi prins pe dată şi azvârlit în temniţa Bastiliei. Pe de altă parte, îl împiedică teama de a-şi vedea fiica murind... Zălogul meu? într-adevăr sunt stăpânul unui zălog! Şi nu-mi va scăpa din mâini decât după ce toate dorinţele mele îşi vor fi aflat împlinirea... după ce poftele îmi vor fi fost potolite!... Ia să vedem acum puţin, ce rău mi-ar putea face acel d'Artagnan ale cărui zile, aşa presimt eu, sunt numărate; doar mânie, furie! Dădu din umeri şi rânji.

Toată această făloasă mânie de gascon se va sfărâma de obstacolul de neânfrânt ce se va ridica în faţa puiului de leu: logodnica lui!... Căci o iubeşte, e limpede! Nu ar fi el cuprins de atâta războinicie, după şaisprezece ani, dacă nu ar fi împins de acel simţământ prostesc numit iubire. Ah, izbucni el, lovind cu piciorul în podea, de aş ieşi cu bine din toată istoria asta! Cu ce bucurie m-aş răzbuna, dintr-odată, pe toţi duşmanii mei care, dacă ar pune vreodată mâna pe mine, nu m-ar cruţa. Tăcu un răstimp. Apoi, ridicând încet capul, lăsă să-i fluture pe buze un zimbet, rostind enigmatic: cine ştie?

Trecându-i în revistă pe toţi cei care l-ar fi putut împiedica, ajunse în chip firesc la contele d'Afrivol şi la marchizul de Bellevenue.

– Nici nu mai încape îndoială, murmură el, ăştia doi sânt aventurierii care m-au trădat odinioară. Întradevăr, e greu să întâlneşti de două ori o pereche mai caraghioasă, alcătuită dintr-o stârpitură hidoasă şi dintr-un uriaş nu mai puţin slut. Dar oare în urma cărei împletiri de împrejurări au ajuns ei la înalta situaţie pe care o ocupă astăzi? Ce tainică afinitate există între neisprăviţii ăştia şi ducesă? De unde şi până unde sânt şi prietenii contelui, după ce mai întâi au vrut să-1 ucidă? Şi apoi, cum de caraghiosul acela de tânăr, apucatul acela de d'Artagnan — pe care au avut nepriceperea, dacă nu laşitatea, să-1 lase să trăiască — i-a iertat? Iată cum mă rătăcesc în toate astea! încheie el. La urma urmei, puţin îmi pasă. Nu aici e cheia. Dar sunt ei oare de temut? Iată miezul întrebărilor. De temut cred că sunt! Dar devotaţi cu toţii, din tot sufletul, contelui şi ducesei. Or, chiar devotamentul acesta îmi este pavăză. În ce o priveşte pe frumoasa Inès, este femeie, deci nu am a mă teme.

După ce îşi desăvârşi ţinuta, baronul de Souvré aruncă o privire ceasornicului de mare frumuseţe ce împodobea căminul.

— E nouă. La treabă!

Apoi ieşi din casă, murmurând dictonul latinesc cei veni atunci în minte:

– *Audaces fortuna juvat!*

Cu aerul nepăsător al unui gentilom care îşi face plimbarea de dimineaţă, fostul recrutor al „Nemulţumiţilor" — căci conspiraţia dăduse greş întrun chip vrednic de plâns — păşea încet, ţinându-şi mândru palma de minerul spadei ce ridica, graţios, pulpana unei haine elegante pe care şi-o aruncase pe

umeri.

După ce traversă fluviul — de-a lungul căruia mersese — se găsi în preajma casei de Sandoval ; privirile i se opriră, fără voie, asupra malului. Deodată stătu pironit, locului. Un fior îi străbătu trupul. Ceea ce vedea, ceea ce aţintea cu o îndărătnicie care nu-1 lăsa să-şi mute privirile în altă parte, era un lucru tare neânsemnat dealtfel, dar care, totuşi, isca în el aprigă spaimă.

– Gondola! murmură el. Blestem! A şi ajuns aici?

Apoi, ca şi, cum toate peripeţiile prin care trecuse în noaptea aceea i s-ar fi perindat pe dinainte, se pomeni tremurând ca varga. De departe, pitit pe fundul unei bărci de rând, care nu putea atrage privirile precum frumoasa gondolă, un bărbat al cărui cap abia se iţea deasupra bordului, nu-1 pierdea din ochi. Înfrângându-şi ceea ce el numea slăbiciune, baronul făcu un efort spre a-şi desprinde privirile de la lucrul acela care îl chema ca o vrajă şi îşi urmă drumul.

Atunci, bărbatul care pândea se ridică, sări sprinten pe mal şi se luă după baron, furişîndu-se pe lângă ziduri şi ascunzându-se cât mai mult cu putinţă,

Cu preţiosul hrisov asupra sa, încredinţat lui de contele d'Ablincourt, Malvenu alergă într-un suflet până în strada Lions-Saint-Paul. Aici întrebă de casa contelui, de La Fere, care îi fu imediat arătată.

Spre marea sa minunare, găsi poarta deschisă. Intră şi adresându-se unui valet care îl luă drept un adevărat gentilom, întrebă:

– Domnul cavaler d'Artagnan?

– Domnul cavaler nu este acasă, i se răspunse.

– Nu este acasă?

– Nu, domnul cavaler a ieşit adineauri în tovărăşia domnului conte. Amândoi au pornit călare, în galop.

O adâncă dezamăgire se oglindi pe chipul Iui Malvenu…

– De-aş şti măcar încotro s-au dus…

– Nu am idee, domnule, răspunse valetul.

Apoi, întorcând capul la zgomotul unor paşi, adăugă:

– Iată-1 pe domnul Grimaud care poate că vă va informa mai bine decât mine.

– Ce s-a întâmplat? întrebă personajul anunţat, apropiindu-se cu un aer maiestuos.

– Nimic, răspunse Malvenu, sumeţindu-şi talia scurtă şi dând un bobârnac vârtos pălăriei, ca pentru a şi-o potrivi mai bine. După care făcu stânga împrejur şi ieşi grăbit, luând-o spre chei.

Jupân Grimaud păru jignit şi îşi vărsă focul pe bietul servitor, care nu mai avu ce zice:

– Închide poarta! îi porunci el cu semeţie. Şi să nu te mai prind că primeşti asemenea mitocani!

– Dar, domnule Grimaud, este un gentilom, bâigui bunul slujitor, de neam elveţian.

– Cum aşa? E cu neputinţă! ripostă majordomul contelui. Nu m-a salutat. Apoi pe acelaşi ton: Am spus! Bagă bine la cap!

Apoi traversă curtea şi se duse la oficiu, unde fu servit cu un păhărel de vin de Spania.

Primul gând al lui Malvenu fu să o pornească după cei doi călăreţi…

– Cât sunt de prost, îşi spuse el; auzi, să întreb unde au plecat! La dracu! La Versailles, unde să

plece!

Şi, de parcă ar fi fost vorba să treacă doar strada, se porni să alerge, până ce îl lăsară puterile. Fără doar şi poate, nu era în toate minţile; îşi reveni însă pe încetul, în bună parte, când înţelese neputinţa de a alerga pe urmele unor cai aflaţi în plin galop, astfel că părăsi asemenea gând.

În clipa aceea se găsea la intrarea în strada Motte-sux-Papelards. Îşi simţea gâtlejul uscat şi parcă în flăcări; respiraţia-i şuierătoare îi uşura doar anevoie pieptul, cu toate că deschisese gura mult de tot. Îl cuprinse o ameţeală şi fu nevoit să se oprească, să se sprijine de zidul cheiului. Totul i se rotea în jur, urechile îi vâjâiau, de parcă în ele s-ar fi aciuat toate clopotele catedralei Notre-Dame; tâmplele îi zvâcneau puternic, iar sudoarea îi şiroia pe frunte.

Pe neaşteptate ochii i se închiseră şi se clătină. O mână viguroasă îl opri însă, în timp ce un glas spunea cam aşa:

– Ei, ei, domnul meu, ce s-a întâmplat?... O stare de slăbiciune?... Fă un mic efort!... Vino la mine, o să te servesc cu tot ce-ţi trebuie.

Neînstare nici măcar să se supună acelei binevoitoare porunci, sărmanul omuleţ se lăsă târât de cel ce-i vorbise. Când îşi veni în simţire — căci leşinase de-a binelea — văzu un om cu mutrişoară plăcută care îl privea surâzând.

– E mai bine, nu? Haide, mai bea o înghiţitură din rachiul ăsta grozav!

– Vă mulţumesc! făcu Malvenu, ascultător ca un copil. Mai trebuie spus că leacul nu-i era defel neplăcut.

– Gata! urmă omul. S-a făcut! La dracu, am ajuns tocmai la timp!

– Cine eşti dumneata, domnule? bâigui cel înviat din morţi.

– Mă cheamă Planchet, răspunse cel întrebat, şi sunt stăpânul acestui han.

Abia atunci îşi dădu seama prietenul lui Folavril în ce loc se găsea. Se afla în sala mare a hanului numit *Cei patru muşchetari*, în care s-a desfăşurat prima scenă a istorisirii de faţă.

Nimic nu se schimbase. Doar hangiul îmbătrânise puţin deşi se mai ţinea drept şi părea sănătos. Părul sur sporea aerul acela de cumsecădenie al chipului său lipsit de zbârcituri.

După ce mai turnă un păhărel plin ochi din ceea ce numea el „minunatul său rachiu”, urmă:

– Stăteam în prag — vechi obicei — aşteptându-mi muşteriii; mai curat zis vă priveam; v-am văzut clătinându-vă pe picioare şi am dat fuga... Ce vi s-a întâmplat; domnule, de nu sunt cumva prea iscoditor?

– Nicidecum, prietene, răspunse Malvenu, întărit de licoare. Am tot umblat de dimineaţă, aşa că oboseala.:?

– Înţeleg!... Ei, la naiba, ce să facem? Nu poţi să fii şi în acelaşi timp să fi fost. Ca şi mine, dacă ar trebui să fac acum ce făceam în urmă, cu douăzeci de ani, când mă ţineam de cavalerul d’Artagnan, prea cinstitul şi răposatul meu stăpân...

– D’Artagnan ai spus? sări ca ars Malvenu.

– Aţi auzit cum nu se poate mai bine, gentilomul meu, am spus cavalerul d’Artagnan!... L-aţi cunoscut cumva?

– Nu, răspunse întrucâtva mai calm solul contelui. Dar îi cunosc fiul!

– Pe cavalerul Géorges!

– Da!

Planchet îşi încruntă sprâncenele, apoi privindu-1 ţintă:

– Vă număraţi printre prietenii lui?

– Dacă mă număr printre prietenii lui? strigă omuleţul care, în clipa aceea, păru de talie mijlocie. Aş fi în stare să mă las tocat mărunt, precum carnea de pateu, pentru el.

Tonul cu care fuseseră rostite asemenea cuvinte sforăitoare convinse întru totul pe Planchet.

– Cu atât mai bine! făcu el, oftând zgomotos. Cel puţin n-o să-mi pară rău de ceea ce am făcut pentru dumneavoastră.

– Dar dacă ţi-aş spune că pricina, nevoită fireşte, pentru care am căzut în nesimţire este chiar dânsul, prietenul nostru comun.

– V-aş crede, îi răspunse omul, aşezându-se, şi v-aş crede chiar fără să vă înţeleg!

– La naiba! O ştiu prea bine, de vreme ce nu cunoşti ce mi s-a întâmplat până acum.

– Nu aveţi decât să-mi povestiţi...

– Vin chiar de la el!

– De la cavalerul Géorges?

– Da. În calitate de ambasador, adăugă Malvenu pe în ton măreţ.

– În calitate de ambasador! repetă Planchet ridicându-se fără să vrea.

Omuleţul schiţă un gest protector şi spuse:

– Aşează-te, prietene, nu sunt un îngâmfat.

Hangiul se supuse.

Oaspetele său continuă scoţând din vestă plicul pe care i-1 dăduse contele d'Ablincourt.

– Am fost însărcinat să-i inmânez acest mesaj. Uite.

– Da, da, făcu Planchet, după ce se plecă, spre a-şi arunca ochii asupra numelui celui căreia îi era adresat, este într-adevăr cavalerul d'Artagnan...

– Şi l-am scăpat! tună Malvenu. Ar fi trebuit să sosesc cel puţin cu un ceas mai devreme.

– O, nici măcar cu un ceas! întări hangiul, căci nu sunt mai mult de douăzeci de minute de când a trecut prin faţa uşii mele.

– În tovărăşia contelui de La Fere?

– Chiar aşa.

– Călări amândoi?

– Da, amândoi.

– Alege-s-ar praful de oasele mele! cum ar sudui bunul meu prieten; mi-au spus ei mie, când am trecut pe la casa lui, dar nu bănuiam că se scursese chiar atât de puţină vreme.

– Dar vedeţi, nu ştiu unde se duceau, reluă Planchet.

– Asta ştiu eu! exclamă Malvenu. Se duc la Versailles.

Urmă un răstimp de tăcere. Cei doi bărbaţi păreau să cugete adânc.

– Atunci, întrebă sfios Planchet, vorbind el primul şi aruncând o privire plicului, e urgent mesajul?

– Dacă e urgent? răspunse Malvenu... dacă e... Uite, în el se află — nici mai mult, nici mai puţin, decât fericirea ori nefericirea cavalerului, viaţa lui.

Hangiul deveni mai atent, pradă unei mari frământări:

– Ce spuneţi?

– Adevărul.

– Prin urmare nu-i de glumă.

– E atât de serios, că... că mai mult nu-ţi pot spune. Hangiul se scarpină la ceafă şi întrebă, după câteva clipe:

– Aţi putea să-mi spuneţi numele dumneavoastră, domnul meu?

– O, cu plăcere, prietene, deşi numele acesta nu-ţi va vorbi prea mult: sunt marchizul de Bellevenue.

– Dacă v-aş cere plicul, mi l-aţi da?

– Fireşte că nu!

– Dar dacă tânărul d'Artagnan s-ar întoarce chiar astăzi şi i-ar afla cuprinsul? Ar fi oare prea târziu?

– Nu aş putea spune; totuşi, întrucât vorba aceea „mai bine mai târziu decât niciodată", eu zic că nu ar fi rău.

– Bine! încuviinţă Planchet.

Apoi chemă cu glas răsunător :

– Titemousse!

Un bărbat care putea să tot aibă treizeci de ani, dar care părea să nu poarte decât douăzeci, într-atât era de firav şi de neajutorat trupeşte, se ivi pe dată, ieşind dintr-o încăpere învecinată.

– Ce s-a întâmplat, patroane? întrebă el, legănându-se pe lungi le-i picioare, mult prea subţiri pentru greutatea trupului.

– Repede, băiete, îi porunci hangiul, dă fuga alături, la Bernard, spune-i să-mi înşeueze imediat cel mai bun dintre caii săi şi adu-mi-1.

Schilavul Titemousse era pesemne şi puţin nătâng, căci rămăsese cu gura căscată, legănându-se întruna, asemenea trestiei mângâiate de adierile brizei.

– Ei bine, nu m-ai auzit? strigă Planchet.

– Ba da, patroane.

– Şi n-ai plecat încă?

– Alerg, patroane, alerg. răspunse sărmanul băiat care, după ce îi adresă lui Malvenu o strâmbătură, îşi luă tălpăşiţa şi trecu pragul într-un picior.

De cum se închise uşa, marchizul, prea deştept pentru a se sinchisi de mutrişoara lui Titemousse, îşi întrebă gazda:

– Ce ai de gând să faci?

– Nu aţi ghicit ?

– Aproape... Dar, în sfârşit...

– Plec la Versailles.

– În galop?

– Ce-are a face, i-o întoarse Planchet, abia am împlinit cincizeci de ani, aşa că-mi mai pot îngădui oleacă de galop, o fugă doar...

– Dar nu-i numai o fugă... Gîndeşte-te, drumul e lung! Fostul servitor al eroului gascon îşi privi oaspetele drept în ochi:

– Este ori nu nevoie ca tânărul cavaler să ia chiar astăzi cunoştinţă de scrisoare?

– Fără îndoială.

– Atunci, nu mai încercaţi, domnul meu, să mă opriţi în loc! Şi apoi, nu-mi duceţi mie grija, am trecut eu prin altele şi mai şi... O să-mi aduc aminte de tinereţe!

– De tinereţea dumitale... tinereţea dumitale, bombăni Malvenu... Tot ce se poate!... Dar, în sfârşit,

Versailles-ul este mare!

– De aceea nici nu o să mă apuc să-1 vizitez! răspunse Planchet zâmbind. Mă voi duce de-a dreptul la castel!

– N-o să poţi intra.

– Alţii o vor face pentru mine şi îmi vor împlini dorinţa.

Şi tot vorbind, bravul hangiu se pregătea de drum:

– Ah, făcu el deodată, după anume chibzuire, cavalerul Georges ştie unde să vă găsească?

– Spune-i, dacă ai norocul să-1 vezi „ că este aşteptat la casa de Sandoval,

– Bine.

Apoi, luând o pană, fostul valet picardez scrise pe o foaie de hârtie: „Marchizul de Bellevenue… casa de Sandoval”.

– Iaca aşa, murmură el, împăturind hârtia şi vârând-o în punga de la brâu. N-o să uit.

După aceea, întoreîndu-se şi văzând mutra ciudată a lui Malvenu, care sta cu capul plecat, îl întrebă:

– Ce este, domnul meu? Păreţi îngrijorat…

– Ei, răspunse prietenul lui Folavril. Este… este că aş fi putut face eu călătoria în care porneşti dumneata t

– În starea dumneavoastră de slăbiciune…

– La naiba! jupân Planchet.

– Nu vă faceţi sânge rău, domnul meu! Şi apoi… nu trebuie să vă înapoiaţi cât mai repede, să daţi socoteală de cele ce-aţi făcut?

– Drept este, încuviinţă omuleţul nostru, întinzându-i mâna. Eşti un viteaz!

– Nu-i vorba de nici o vitejie, ci doar de dorinţa de

a-i fi de folos cavalerului Georges.

Ţinând de căpăstru un cal trupeş, Titemousse întredeschise uşa şi, jucând mereu pe un picior, se pregătea să intre cu el în sala mare.

– S-a făcut, patroane. Iaca şi căluţul…

– Stai aşa! porunci viitorul călăreţ, luându-şi pălăria din cui.

Apoi, cu adâncă plecăciune în faţa lui Malvenu:

– Am onoarea să-1 salut pe domnul ambasador!

Şi, cu o sprinteneală de care nu l-ai fi putut crede în stare, ieşi în stradă, se prinse de coama calului, puse piciorul în scară, sări în şa şi porni în galop mărunt, în timp ce, plin de încântare, Titemousse bătea din palme, făcea o tumbă şi gingăvea bucuros:

– Iată-mă că eu… is acum… stăpânul!…

În chiar clipa aceea, înapoindu-se de la casa contelui Se La Fere, Folavril intra pe strada Bourbon.

Nu fusese deloc bine primit de portarul elveţian, încă turtit de dojana lui Grimaud, şi puţin lipsise să nu stârnească acolo, la poarta marelui senior, un tărăboi drăcesc, cu ameninţarea de a-i rupe slujitorului oasele.

În cele din urmă, se întorcea fără să fi putut da de Malvenu. De aceea înjura de mama focului, chinuindu-şi în fel şi chip mustaţa:

– Pe toţi dracii din iad! Dacă micuţul meu 1-a întâlnit pe cavaler şi dacă i-a dat hrisovul, totul este pierdut! Pierdut? urmă tot el, sumeţindu-şi pe neaşteptate capul. Nicidecum! Sunt aici! Şi Malvenu de asemenea! Iar dacă trebuie găurită pielea acelui blestemat de baron, ei bine o să i-o găurim, fie şi cu coarnele Satanei!

Apoi, iuţindu-şi pasul, îşi urmă calea.

VII
LUNTRAŞUL GÉRARD CREŞTE ÎN OCHII NOŞTRI CU O SUTA DE COŢI

Se cuvine să ne întoarcem acum la casa de Sandoval şi să pătrundem, încă o dată, în camera Inèsei, unde l-am lăsat pe contele d'Ablincourt, aşteptând cu nelinişte veşti de afară.

Veşti!... Toată nădejdea îi rămăsese în Gérard; or, acesta nu dădea nici un semn de viaţă.

Mai norocos, poate, decât contele d'Afrivol şi marchizul de Bellevenue, izbutise oare vrednicul luntraş să străpungă înfiorătoarea taină? Iar clacă da, de ce nu venea? Dacă nu, ce se întâmplase cu el? Pierise cumva? Pierise, victimă a devotamentului, său?

Orice se putea întâmpla, ştiut fiind firea sângeroasă şi prea puţin scrupuloasă a adversarului. Şi încă, de ar fi fost vorba, măcar, de o luptă pe faţă! Dar urmăririle acestea în umbră, grija mare poruncită de prudenţă şi, mai mult, temerile încercate de conte şi prietenii săi în privinţa Mariei, totul era făcut spre a izvodi cele mai cumplite spaime.

Asemenea triste gânduri şi altele încă străbăteau mintea lui René, când se deschise brusc uşa camerei de rugăciuni. Era tot Inès. Înnebunită de durere, ea se prăbuşi înaintea lui René, spunându-i cu glas gâtuit:

– René, l-am zărit chiar acum...

Dar contele nu o lăsă să încheie, izbucnind parcă

luminat şi sărind de la locul lui:

– El!

– Da, el!

Cu un aer cumplit, transfigurat, cu ochii numai flăcări, René d'Ablincourt îşi apucă spada, scoţând-o din teacă.;

– Ce vrei să faci? se înspăimântă Inès.

– Mă mai întrebi?

– Fii calm, René. Te rog, fii calm!

– Inès... Inès...

– Lasă-mă singură cu omul acesta!

De data aceasta, contele crezu că soţia sa îşi pierduse cu adevărat minţile.

– Singură cu el! repetă el uluit. Singură cu el... tu?

– Vreau lucrul acesta, hotărî spaniola, cu atâta energie, încât contele se simţi dominat.

– Inès, te rog!

– În numele fiicei noastre, trebuie!

– Dar ce vrei să faci?

– Încă nu ştiu, cerul îmi va arăta calea. Dar tu trebuie să-mi juri pe Dumnezeu că nu te vei atinge de viaţa baronului!

– Să-ţi jur aşa ceva... Eu?

– Încă o dată. trebuie!... Vreau şi cer asta! Ah, urmă ea cu aprindere, minunată în durerea şi deznădejdea ei, am tot dreptul să cer ceva, când este vorba de viaţa celor ce-mi sunt dragi! Jură! Jură!

– Fie! murmură contele, înfrânându-se. Îţi jur; scumpa mea.

– Îţi mulţumesc, René.

Apoi, arătându-i uşa prin care venise, îl rugă:

– Intră acolo!

– Şi tu, Inès? Tu?

– Eu voi face ultimul efort pentru a-mi smulge fiica din mâinile ticălosului.

– De-ai putea izbândi!

– Dumnezeu nu mă va părăsi.

– Dacă vrei neapărat, dacă ceri asta. spuse conteîe, iată, mă supun.

În gând adăugă:

– Dar voi veghea!

De cum rămase singură, Inès alergă la uşa cealaltă si chemă:

– Carità!

Negresa veni într-un suflet.

– Ascultă-mă şi ţine bine minte ce-ţi spun.

Carita făcu un semn de încuviinţare, iar Inès urmă vorbind repede;

– O vei introduce pe persoana care se va prezenta peste câteva minute şi care îţi va spune că se numeşte baronul de Souvré. Pe urmă vei coborâ, vei lăsa poarta întredeschisă şi vei sta la pândă. Dacă vin alţi vizitatori, oricine ar fi ei, îi vei conduce, fără zgomot, în odaia de rugăciuni, prin salon. Du-te.

În timp ce Carita se depărta în grabă, se auzi afară zgomotul surd al ciocănelului de la poartă.

– El este! făcu Inès. Să încerc să mă stăpânesc.

Îşi duse mâna la piept, spre a mai potoli bătăile inimii, şi aşteptă.

Un zgomot de paşi se făcu auzit pe scări. O clipă, sărmana femeie crezu că se sfârşeşte. Printr-un efort nespus, chemând într-ajutor şi puţinul sânge rece pe care îl mai putea avea. Într-un moment atât de crud,

ea se ţinu dreaptă, neclintită, gata să înfrunte duşmanul.

Paşii se apropiau tot mai mult. Câteva secunde încă şi partida avea să înceapă. Ea îşi ridică spre cer frumoşii săi ochi, cerând îndurare. Uşa se deschise încet. Când ducesa îşi coborî privirile, baronul se afla lângă ea.

– Contele este aici, gândi de Souvré, după ce aruncă o privire fugară în jur.

Apoi, salutând destul de nestingherit:

– Doamnă...

– Vă aşteptam, domnule, spuse cu răceală Inès. Şi îi arătă, printr-o mişcare a mâinii, un scaun.

– Înainte de a mă aşeza, doamnă, răspunse Raoul de Souvré, înainte chiar de a ne spune ce avem de spus, trebuie să aduc lumină într-o anume chestiune importantă,

– Care?

Baronul răspunse, ridicând voit glasul:

– Este în interesul dumneavoastră, doamnă, să pot ieşi de aici, aşa cum am intrat... liber... fără a fi stânjenit de ceva!... De asta atârnă viaţa unei tinere fete. Şi apăsă anume pe ultimele cuvinte.

– Da. Înţeleg! îl domoli Inès, înfiorându-se toată. Ah, sunteţi omul care ştie să-şi ferească pielea!

– Greşesc cumva, doamnă?

Inès îl privi cu dispreţ.

– Şi acum, să stăm de vorbă... despre afaceri. Îngăduiţi, ducesă?

Inès îi arătă un scaun. Baronul se aşeză, după ce mai întâi luă loc ea. Atunci, fără alte vorbe de început, ştiind prea bine că nu putea folosi tertipuri cu

asemenea om, spaniola rosti încet, uitârtdu-i-se în ochi:

– Ce vrei să-mi propui, domnule?... Mergi drept la ţintă, te rog.

– Este o încântare să stea omul de vorbă cu dumneavoastră, doamnă, intraţi de-a dreptul la subiect, i-o întoarse baronul înclinându-se cu ironie. Ei, Doamne, am venit să vă propun un lucru foarte simplu şi firesc, adăugă el, de parcă ar fi fost vorba de cine ştie ce fleac.

– Aştept! .

– Iată, doamnă ducesă. Şi, ceva mai grav, continuă. Două vieţi se află în primejdie; putem ori să le trimitem la moarte, ori să le smulgem acesteia.

– Două vieţi? întrebă Inès. Credeam că doar cea a fiicei mele.

– Şi a mea, doamnă! Din păcate, ţin la viaţa mea şi, întrucâtva, o preţuiesc.

– Spune ce vrei! murmură sărmana femeie, pradă unor chinuri cumplite.

Ea îi privea, în timp ce el urmă cu aceeaşi neruşinare:

– Înapoiaţi-mi documentul, în josul căruia se află semnătura mea, condamnarea mea la moarte la discreţia regelui, şi vă voi înapoia fiica.

– Aşadar... un târg?

– O, ce vorbă urâtă pentru nişte oameni de lume ca noi!... Dar, la urma urmei, doamnă, nu v-am spus că, veneam să discut afaceri?

Tonul zeflemitor al baronului o scoase din fire pe spaniola al cărei cap mândru se înălţă, în timp ce buzele lăsau să cadă cuvintele:

– Şi dacă v-aş răspunde, nu?

– Dacă îmi răspundeţi „nu”, fiica dumneavoastră va muri! declară el cu răceală.

– Dar şi dumneata! ameninţă ea, ridicîndu-se.

– Poate! răspunse de Souvré, grăbindu-se să facă la fel.

Apoi, pe un ton uşor:

– Binevoiţi, doamnă ducesă, a da ascultare următoare judecăţi pe care şi eu mi-am făcut-o: potrivit hotărârii dumneavoastră, plec sau rămân la Paris. Dacă vom cădea la învoială, lucru despre care nici nu mă îndoiesc, înseamnă că voi rămâne şi că nu voi avea de ce mă teme. Să presupunem că... Întâmplarea din noaptea aceasta ajunge până la urechile maiestăţii sale... Lipsesc dovezile. Iar dacă îndoiala şi-ar croi cumva loc în mintea regelui, aş şti să-1 încredinţez că-i sânt cel mai fidel servitor. Aşadar, toate se termină cu bine, iar copila vă va fi înapoiată.

– Altfel?

– Altfel, doamnă — mi-ar părea tare rău, căci iubesc Franţa — altfel mă voi expatria! Voi trece sub protecţia prinţului de Orania. Regele nu va mai avea, în situaţia aceasta, nici o putere asupră-mi! Nu aveţi decât să faceţi ce voiţi, atunci, cu semnătura mea. Poate că asta l-ar face pe contele d’Ablincourt să reintre în graţiile maiestăţii sale; i-o doresc. Dar pe fiica dumneavoastră o veţi pierde pentru totdeauna!

– Ce infamie! nu se putu stăpâni nefericita femeie.

Câteva clipe, Raoul de Souvré îşi jucă degetele pe jabou şi spuse, însoţindu-şi vorbele de un surâs tulbure:

– O, doamnă, nu-mi vorbiţi de infamie!... M-aş putea plânge.

– Dumneata?

– Da, eu. Nu sânt în drept de a vă mustra pentru purtarea pe care o aveţi faţă de mine?

– Purtarea mea? repetă ea, fără să înţeleagă.

– M-aţi înşelat, doamnă.

– A, despre asta vrei să vorbeşti. Este adevărat, am chemat într-ajutor vicleşugul, îndemnată însă de o mânie dintre cele mai îndreptăţite! Crezi oare că eu şi contele d’Ablincourt nu dorim să ne răzbunăm pe dumneata ?

– Să vă răzbunaţi... pe mine? întrebă, ipocrit, baronul.

– Da, pe dumneata! răspunse spaniola, ridicându-se şi
fulgerându-1 cu privirea.

– Într-adevăr, doamnă, murmură mişelul, făcând-o pe uimitul lipsit de orice putere. Ura aceasta subită mă cam miră şi mă simt cum nu se poate mai nefericit că, fără voie, mi-am atras duşmănia dumneavoastră.

– A, te prefaci a nu mă înţelege!

– Nicidecum, vă asigur, şi v-aş fi tare îndatorat dacă m-aţi lămuri.

– Fie! primi Inès, descumpănită şi totodată scoasă din fire de stăpânirea de sine a ticălosului.

Apoi, privindu-i în ochi:

– Baroane de Souvré, aminteşte--i de noaptea de 12 aprilie 1678!

Nemernicul îi înfruntă privirea şi îşi duse mâna Ia frunte, de parcă ar fi vrut să-şi scotocească amintirile.

– Memoria-mi îndărătnică, i-o întoarse el peste

câteva clipe, aproape zâmbitor, îmi cam joacă feste. Vorbiţi de lucruri depărtate: ce s-a întâmplat oare în noaptea aceea?

– Câtă neruşinare! izbucni Inès care, în starea de mânie în care se afla, lovi cu piciorul în podea.

– Doamnă.

– Atunci, domnule, îţi voi ajuta memoria, spunându-i ce anume s-a petrecut în fatala noapte: un gentilom, contele d'Ablincourt, a fost lovit mişeleşte.

Dintr-o mişcare a capului, baronul păru să încuviinţeze.

– Ştiu, zise el, crima a prilejuit celor ce frecventează anticamera regelui sămânţă de vorbă pentru un ceas încheiat, dar cronicile vii ale locului nu au ştiut să spună cine anume a dat lovitura.

– Dumneata mă întrebi?

– Fără îndoială!

– Dumneata eşti acela! Da, dumneata, ucigaşule! strigă Inès, nemaiputând să-şi infrâneze minia.

Calm sub biciul injuriei, de Souvré i-o întoarse cu obrăznicie:

– Eu, spuneţi? Ce neroadă născocire! Şi cine poate dovedi asemenea calomnie, doamnă?

– Eu, pe coarnele lui Satana! tună un glas, la fel de vuitor ca un corn de vânătoare. Eu, dacă nu vă e cu supărare, baroane blestemat!

În aceeaşi clipă se deschise brusc uşa în chenarul căreia apăru Folavril a cărui mustaţă se zbârlise într-un chip înfricoşător.

Luat pe neaşteptate, prima mişcare a lui Raoul de Souvré fu să se dea înapoi; dar, recăpătându-şi pe dată calmul de nezdruncinat, el murmură pe un ton

ironic:

– Complimentele mele, doamnă; se cam ascultă pe la uşi la dumneavoastră...

– Şi bine am făcut că am ascultat, înainte de a trece în camera în care trebuia să ajung, i-o întoarse glasul spart al fostului spadasin. Altfel, pe nobilii mei strămoşi, nu m-aş putea afla aici spre a vă nimici.

– Ajunge cu vorbăria, i-o curmă, dispreţuitor şi sâcâit, de Souvré. Să isprăvim cu toată comedia asta!

– Ah, da, să isprăvim! răcni Folavril a cărui pălărie azvârlită cu putere sfărâmă o pastorală din porţelan de Saxa. Iar „*Clar-de-lună*” ţâşni din teacă, cu zgomot cumplit de fierărie.

– Vai, strigă Ines! O să-1 ucidă!

Deşi demascat, baronul îşi păstră cumpătul:

— Iertaţi-mă, se interesă el, fără a ridica glasul, sunteţi bun să-tmi spuneţi cine sunteţi, domnule? Nu omori oamenii, aşa... ce naiba!

– Cine sunt! urlă cel întrebat, tăind aerul cu spada. Pe legea mea, îţi arăt eu îndată!... Acum sunt contele d’Afrivol! Dar în noaptea de 12 aprilie 1678 nu eram decât căpitanul Folavril.

– D’Afrivol... Folavril, repetă de Souvré, de parcă tot şi-ar mai fi întrebat aducerile aminte. Nu-mi amintesc să te fi văzut vreodată.

– Ba da!... Dar nu cumva şuviţa de păr lăsată pe frunte ascunde semnul lăsat de D’Artagnan? Cicatricea rănii pricinuite de o izbitură de călcâi, aprigă şi vârtoasă, cu care ţi-a însemnat fruntea, în timp ce încercai să-1 azvârli în Sena?

– O izbitură de călcâi? repetă de Souvré, a cărui mâna se ridică fără voie la frunte.

Dar, cu dunga spadei, Folavril îi şi dăduse şuviţa la o parte.

– N-are rost să ascunzi cicatricea, continuă el. Se vede... aici. Îmi apare, lividă, însemnându-te cu pecetea infamiei!

– Asta-i prea mult! izbucni baronul.

– Da, pe Satana! E prea mult, iar odată tot trebuie să se spargă buba! Baroane de Souvré, gentilom laş, asasin al contelui d'Ablincourt, apără-te, ori te strivesc ca pe un animal scârnav!

– Conte... interveni Inès.

– Căpitanul Folavril! o întrerupse el. Gentilomul nu are nimic a face cu criminalul aci de faţă, doamnă... În ce-1 priveşte pe căpitanul Folavril, are el de încheiat o cumplită socoteală cu mizerabilul care şi-a adăpostit infamia în spatele acestei cinstite spade!

„*Clar-de-Jună*" sfâşie cu voinicie aerul.

– Haide, apără-te!

Un zgomot, care îi făcu pe toţi să se întoarcă, se auzi dinspre şemineu; era declanşarea metalică şi sonoră ce preîntâmpină bătaia anumitor ornice.

– Ascultaţi orologiul acesta care va să bată, făcu de Souvré cu acelaşi sânge rece. Ascultaţi-1, doamnă, adăugă el adresându-se Inèsei.

– Fără tertipuri, urlă spadasinul de altădată. De nu...

– O clipă, domnule, o clipă! Nu fi aşa de grăbit; peste câteva clipe o să ne spintecăm...

Sunetul limpede al bătăii orologiului însoţi ultimul cuvânt al baronului. Folavril îşi înăbuşi o înjurătură şi ascultă cu luare aminte, numărând una câte una cele

zece bătăi ale ornicului. Când se stinse lumina, de Souvré se întoarse spre sărmana mamă şi întrebă:

– Orologiul a bătut acum ora zece, nu-i aşa, doamnă?

– Da, ora zece.

– Ei bine, dacă la ora douăsprezece nu dau eu însumi o contraporuncă unor servitori de ai mei — este vorba de doi dintre ei — atunci, la douăsprezece şi un minut, vă veţi putea ruga pentru sufletul fiicei dumneavoastră!

Inès ţipă sfâșietor. Ducându-şi apoi el însuşi mâna la spadă, dar fără nici o grabă, baronul de Souvré se adresă lui Folavril, după ce mai întâi îi făcu o reverenţă;

– Şi acum, domnule, sunt al dumitale!... Numai că, nu uita, ţii în vârful spadei două vieţi!

Apoi, simulând apărarea, adăugă cu rece ironie:

– Haide, domnule, aştept!

Nefericitul Folavril, descumpănit de-a binelea de cele spuse doamnei d'Ablinoourt, tremura ca varga, de abia se mai putea ţine pe picioare.

Braţul îi căzu moale, de la sine, spada căzu şi ea, iar el se prăbuşi pe un jilţ, în sughiţuri de plâns.

– Marie!... O, micuţă Marie!

Raoul de Souvré avu un zâmbet drăcesc şi, la fel de muşcător ca pînă atunci, abuzând de triumful său, îl luă cam astfel peste picior, în timp ce îşi vâra sabia în teacă:

– Înţelegi dar, porunca de a nu vărsa sângele aproapelui tău; aşa trebuie să se poarte un bun creştin, domnule; sunt încântat că te văd însufleţit de asemenea simţăminte!

Apoi, către Inès, nemişcată şi împietrită de groază:

— Venisem, doamnă, spre a auzi vorbe de pace şi aveam temei să cred că o să-mi înţelegeţi gândul; îmi respingeţi propunerea, fie! îmi declaraţi aşadar război.?... Primesc... Dar cum viaţa îmi este în primejdie, mă grăbesc să sfârşesc cu toată istoria asta. Mâine dimineaţă chiar, v-am spus, voi pleca şi veţi avea a vă face mustrări de cuget pentru moartea fiicei dumneavoastră!... Până atunci, vă mai puteţi gândi!... Dacă vreţi să mă înştiinţaţi asupra vreunei alte hotărâri a dumneavoastră, o puteţi face la casa mea, din strada Pas-de-la-Mule!... Adio, doamnă!

– Nu! Nu! strigă Inès pierdută, Nu vei pleca I

– Aşadar, primiţi?

Fără să-i dea un răspuns deschis, ea îşi împreună mâinile, implorând:

– Nu vei face asta! O, nu vei face!

– Ba o voi face, doamnă!

Inès îşi frângea mâinile, gemând.

– Nu! O, nu!... Mi-ai spus doar... Poţi îndepărta mânia regelui... Poţi pleca, te poţi pune la adăpost de orice primejdie!... Gîndeşte-te, domnule, te roagă o mamă, pentru copilul ei!

În faţa unei atât de adânci dureri, fostul emisar al marchizului de Louvois părea să simtă bucurie.

– Unde este documentul pe care mi l-aţi sustras? întrebă el cu răceală.

– Ah, Dumnezeule, Dumnezeule! Nu mai ştiu, plângea în hohote nefericita femeie, rupându-şi părul cu amândouă mâinile. Do... documentul?

– Da, ce aţi făcut cu el?

Lumina unui gând păru să străbată mintea femeii.

– Dar dacă nu-mi mai stă în putinţă să ţi-1 înapoiez? făcu ea pe neaşteptate.

– Ce spuneţi? întrebă cu aprindere de Souvré, schimonosindu-şi chipul într-o strâmbătură nervoasă.

– Adevărul este... că nu-1 mai am.

– Oricum, atunci trebuie să fie în mâinile domnului d'Ablincourt?

– Nu... Împinşi de dorinţa de a ne răzbuna... Încântaţi de nădejdea unei reabilitări care putea să ne înapoieze tot ceea ce am pierdut, am trimis regelui actul acela.

– Şi mai cutezaţi să mă imploraţi? urlă de Souvré, spumegând de furie.

– Da!... Da!... Te implor!... Te rog!... Mult de tot!..: Uite, mă târăsc la picioarele dumitale...

Şi, lăsându-se să cadă pe podea, mândra spaniolă se agăţă de călăul ei, strigând:

– Îndurare pentru fiica mea! îndurare! îndurare!

– Nu!... Nu!... răcni nemernicul, împingând-o brutal. Dar ea se târî după el, în genunchi, folosind toată puterea ei spre a-1 ţine în loc.

– O, dar nu vei pleca! gemea Inès. Mă prind de dumneata!... Nu te părăsesc! Te voi urma cu cerbicia deznădejdei, strigându-ţi în urmă: dă-mi fiica! dă-mi fiica!

– Lasă-mă! Lasă-mă odată, femeie blestemată! nu se mai stăpâni ticălosul. Ştii prea bine, eşti singura pricină a toate; căci fără iubirea ce mi-ai trezit cândva în suflet...”

– Ei bine! răspunse nenorocita. Dacă ai nevoie de o victimă, ucide-mă! Ia-mă! Dar ocroteşte-mi copila... Nu ţi-a făcut nimic... Nici nu ştiu cum să-ţi vorbesc.

Plâng şi îţi cer îndurare! Vezi doar lacrimile, durerea, deznădejdea mea! Iertare, îndurare pentru fiica mea!

Pe jilţul său, Folavril îşi înfigea unghiile în carne şi făcea negrăite eforturi să nu se năpustească asupra ticălosului spre a-1 stringe de gât; aproape că nu se mai regăsea sărmanul nostru uriaş; îi era ruşine de el însuşi şi suferea atât cât trebuie să suferi când stai neputincios în faţa unui asemenea călău sălbatec.

Izbutind întru sfârşit să se desprindă, baronul alergă spre uşă, strigând:

– Adio, doamnă, şi roagă-te pentru fiica dumitale. Inès se ridică despletită, ameninţătoare. Toaleta de bal cu care încă mai era îmbrăcată se afla în cea mai jalnică stare. Ochii îi aruncau scântei. Era frumoasă astfel! Frumoasă şi cumplită! Braţul ei alb şi gol se întinse spre fugar şi, cu glas hotărât, neiertător, rosti cuvintele:

– Ucideţi-1!

Un strigăt sălbatec, aproape neomenesc — în care se împleteau mânia, furia şi, lucru ciudat, bucuria — ţâşni din gâtlejul mult prea multă vreme înfrânt al uriaşului care, dintr-o săritură, fu în picioare şi îşi ridică spada.

– S-a făcut, doamnă! tună el.

Iute ca fulgerul, se şi năpustise asupra baronului şi l-ar fi ţintuit de uşă, asemenea sinistrelor păsări de noapte pe care ţăranii din anumite sate le pironesc de cadra uşilor, de n-ar fi fost glasul lui René d’Ablincourt, care strigase:

– Opreşte!

Folavril se dădu într-o parte, spre a se supune poruncii, iar spada lui, pornilă dintr-o rotire a

braţului, străpunse, cu puterea glonţului, spătarul unui jilţ.

Inutila ispravă fu urmată de câteva clipe de tăcere.

Baronul pălise; nu încerca să fugă însă şi nimeni nu se gândea să închidă uşa, pe care o întredeschisese chiar el.

Contele d'Ablincourt se îndreptă încet spre duşmanul său.

– Doar un cuvint, domnule! spuse, când îi fu alături.

– Ia te uită, micuţul! hohoti Folavril zărindu-1 deodată pe Malvenu sprijinit de uşa ce da spre camera de rugăciuni.

Şi,. împreunându-şi mâinile, gândi uluit:

„Pe coarnele lui Satan! Să fie umbra lui? Să fie el însuşi?”

– Vorbeşte, domnule! făcu dispreţuitor Raoul de Souvré, adresându-se contelui

– Îmi făgăduieşti, urmă contele, îmi juri că nu mă vei denunţa de îndată ce târgul pe care ni-1 propui va fi fost încheiat?

– Îţi făgăduiesc!

– Jură, te rog!

– Jur!

– Bine! Când o să-mi revăd fiica?

– La o oră după ce voi fi primit actul... Atât cât trebuie ca să fie adus!...

– Unde?

Pe buzele baronului se iscă un zâmbet.

– Capcana este grosolană! murmură el. Mă crezi atât de naiv, încât să mă las prins?

– Drept este! răspunse René. Chiar dacă aş jura,

nu m-ai crede pe cuvânt?

– Văd că te îndoieşti de al meu! i-o întoarse de Souvré. Haida-de, fără atâta vorbărie; dă-mi actul şi fiica dumitale va fi aici într-o oră.

Două glasuri curmară răspunsul pe care se pregătea să-1 dea René d'Ablincourt.

– René!...

– Domnule conte!

Nefericitul tată îi privi pe rând, şi pe Inès, şi pe Folavril, căci ei vorbiseră, şi rosti cu tristeţe:

– Mai pot şovăi?

– Nu! răspunse cu aprindere Folavril. Nu! Dacă aveţi hrisovul ăla blestemat! Dar...

– Iată-1! spuse René, scoţându-1 din vestă. Şi, pentru ca nu cumva domnul să creadă că a fost minţit, iată-1 pe marchizul de Bellevenue care avusese menirea să-1 încredinţeze cavalerului D'Artagnan.

– Dacă, în loc să se afle la Versailles, cavalerul ar fi rămas în Paris, interveni Malvenu, acum ati fi fost un om mort, domnule baron de Souvré.

„Pe toţi catârii papilor de altădată, de acum şi din viitorime! gândi în sinea lui Folavril, ceea ce-i amânat nu-i şi pierdut! De vreme ce micuţul mai e pe lumea asta, pe legea mea, mai putem spera într-o răzbunare".

Întinzând mâna încet, contele d'Ablincourt îi dădu baronului actul, spunându-i:

– Ia-1!

– În sfârsit! exclamă de Souvré. Aşadar îmi aparţine!

– Încă nu! se auzi un glas grav, în timp ce o mână, alta decât cea a nedemnului gentilom, smulsese

repede pergamentul.

– Gérard! se minunară într-un glas contele, Folavril şi Malvenu.

– Dar ce face omul acesta? întrebă, încremenit, baronul încercând să pună mâna pe document.

– Vedeţi prea bine, i-o întoarse liniştit luntraşul, depărtându-1 uşurel. Mă fac stăpân pe acest act preţios.

Intervenţia luntraşului fusese atât de fulgerătoare, încât toţi actorii scenei de faţă rămaseră o clipă fără de grai.

– Gérard, spuse contele venindu-şi în fire, dă-mi pergamentul:

– Nu!

– Gérard! repetă el, gata să se mânie.

– Atunci, ucideţi-mă! răspunse luntraşul cu glasu-i adânc şi pătrunzător, căci atâta vreme cât voi fi viu nu mi-1 veţi putea smulge!

– Omul ăsta e nebun! tună de Souvré, din nou calm în faţa stării de spirit a victimelor sale. Dumneavoastră trebuie să-1 domoliţi! Pentru treaba aceasta aveţi în faţă ziua până la sfârşitul ei şi o bună parte din noapte. Căci mizerabilul îşi spunea:

„Vor veni ei. Oricum însă, prefer să fie mai târziu nu acum”.

– Adio, domnule conte! Adio, doamnă ducesă!

Şi ieşi, fără ca celor de faţă să le treacă prin minte să-1 mai oprească.

După plecarea baronului, René se apropie de luntraş şi-i spuse scurt:

– Gérard, trebuie să-mi dai lămuriri.

– Dar nu înţelegeţi că vreau să vă salvez pe

amândoi? răspunse luntraşul cel de treabă.

– Să ne salvezi? Cum?

– Ştiu unde a închis-o pe fiica dumneavoastră.

Patru strigăte se făcură auzite deodată şi trebuie sa mărturisim că, printre ele, se numără şi o cumplită înjurătură de triumf slobozită de Folavril.

– Ştii? bâigui contele.

– Fireşte. Dar nu o puteam spune de faţă cu el.

– Gérard... Nu mă înşeli?

– Să vă înşel!... Eu?... Şi ochii i se aburiră.

– Nu, nu, bravul meu Gérard, iartă-mă, sunt nebun! Te cred, da, te cred!... Dar unde este copila? Unde este?

– La depărtare de o oră, într-o dărăpănătură veche, scăldată de Sena şi denumită „Casa Cardinalului”.

– Ah, să mergem! Să mergem! strigă Inès strălucitoare de nădejde.

Cu toţii se pregăteau să iasă,

– Nu acum, făcu Gérard, oprindu-i cu un gest. Trebuie să aşteptăm noaptea!

– Să aşteptăm! Pentru ce? se mirară într-un glas contele, contesa şi cei doi foşti aventurieri.

– Ascultaţi-mă dar, urmă domol luntraşul, şi veţi înţelege de ce este cu neputinţă să trecem chiar acum la fapte. Nu putem ajunge acolo decât cu o barcă... cu a mea... Vă voi conduce! Aşa, în plină zi, baronul şi cu oamenii lui ne-ar vedea venind. Situaţia ar fi aceeaşi: văzându-se pierduţi, ar ucide-o pe fată!... Nu, vă zic, trebuie să sosim pe nevestite, spre a-i împiedica pe ticăloşi să săvârşească şi această ultimă crimă.

Argumentul era precumpănitor.

Astfel că se resemnară cu toţii să aştepte noaptea şi, chiar în clipa aceea, făcură un fel de sfat, spre a hotărî un plan de atac.

Vom vedea curând cum au făcut ca să ajungă la „Casa Cardinalului”.

VIII
O NOUĂ ISPRAVĂ DE-A LUI PLANCHET

În timp ce se petreceau toate acestea, Planchet, credincios cuvântului său, galopa pe drumul Versailles-ului.

Straşnic călăreţ, cândva — dealtfel bun la toate — fusese dăruit, şi mai era încă, în ciuda lipsei de carte, cu o inteligenţă uimitoare. Îşi aducea aminte, adesea, de strălucitele cavalcade de odinioară când, străbătând văi şi munţi, îi însoţea pe cei patru muşchetari, pentru a lua parte la isprăvile lor.

Trebuie totuşi să spunem că neexersarea zilnică şi, mai mult încă, vârsta care-i înţepenise mădularele, aducând şi oarecare rotunjire trupului, mai cu seamă pântecelui care se arcuise înafară şi încă mai creştea, luând proporţii îngrijorătoare, că toate acestea deci, adunate la un loc, făceau acum din el un călăreţ cu înfăţişare destul de jalnică.

Tot numai o apă — fără să dea însă înapoi pentru atâta lucru — vrednicul hangiu îşi purta gândurile cu douăzeci de ani în urmă şi îi plăcea să-şi închipuie că vede, drept ţintă, o regină a Franţei, sau din orice altă ţară, aflată în mare primejdie, în primejdie de moarte chiar, pe care trebuia să o salveze.

Nălucirile acestea care îi năpădeau mintea se risipiră însă după urcuşul de la Sèvres şi începu să cugete, în timp ce executa salturi nemaipomenite cu zglobiul său animal.

– Oare cine să fie marchizul acesta de Bellevenue; care a avut darul să mă pună în mişcare? Oare nu am trecut la fapte cu prea multă uşurinţă? Planchet dragă, poate că nu eşti decât un prostănac, de care cineva şi-a bătut joc! Dar nu! îşi mai spunea el, după alte câteva clipe de gândire. Are o faţă de om cumsecade mititelul ăsta de gentilom. Chiar de nu-i prea chipeş, „respiră cinste”.

Jupân Planchet se folosea uneori de anumite cuvinte ce-i tălmăceau de minune gândurile. Căci, judecind astfel pe vechea noastră cunoştinţă, prea vrednicul hangiu nu se înşela de fel.

Ştim prea bine, într-adevăr, că, de am mulţi, Malvenu îşi ispăşise greşelile şi că nu mai lăsa nicicum de dorit în privinţa cinstei. Ceea ce îl punea foarte tare pe gânduri pe fastul servitor al vestitului gascon era scrisoarea aceea a cărei semnătură o văzuse şi care nu părea a fi deloc pregătită pentru a sluji drept păcăleală. Scrisoarea era adresată cu adevărat fiului fostului său stăpân şi, neîndoios, cuprindea cine ştie ce gravă revelaţie.

Îşi mâna deci în galop întins calul, întru împlinirea unei cauze drepte, fără de cusur? Da! Sfârşi chiar prin a se încredinţa pe deplin de aceasta, astfel că îşi spori şi mai mult râvna.

Stăpânit de o asemenea stare de spirit ajunse în cetatea regească.

Versailles!

Numele acesta trezeşte, el singur, amintirea splendorilor trecutului. Nu pentru că, la vremea aceea, oraşul ar fi fost cumva mai arătos decât în zilele noastre, dar viaţa ce se desfăşura în cuprinsul lui era într-atât de năvalnică, încât arăta mereu în sărbătoare. Pe toate străzile şi aleile, căleşti, cai, lectici, iar în mijlocul acelui du-te-vino, al acelei învăimăşiri, am spune noi, puteai vedea, foind printre strălucitoarele costume ale gentilomilor, uniforme de muşchetari, de ostaşi din garda franceză, din cavaleria uşoară, elveţieni şi câţi şi mai câţi alţii...

Scutierii se duceau şi veneau; servitorii se vânzoleau în mulţimea aceea pestriţă, după moda timpului, iar tineri cântăreţi din fluier, ce veneau să schimbe anumite gărzi ale palatului, slobozeau note ascuţite în chiar mijlocul acelei forfote de nedescris. Toate acestea nu însemnau de fapt nimic faţă de palatul însuşi.

Acolo, alt decor; aproape linişte, aproape reculegere.

Dar ce cadru!

O, palatul acesta!... Şi minunatele-i grădini!...

Aici, fântâni şi bazine neînchipuit de frumoase, făurite după planurile lui Mansart, Lebrun şi Le Notre. Alei alcătuiesc labirinturi; apoi, bolţi înfrunzite, susţinute de coloane de marmură, de aur şi bronz. Da, de aur! Nu vom da spre pildă decât fântâna Victoriei şi cea a Gloriei; unde putea fi admirat minunatul grup statuar: Franţa, din bronz aurit, umilind naţiunile vrăjmaşe, întruchipate prin figuri alegorice. Când şi când, râsul perlat al unor femei ţâşnea din câte un tufiş, dar râsul acesta amuţea repede, dată fiind

atmosfera solemnă a locului.

Doamnei de Maintenon nu-i plăcea ca lumea să se veselească în grădinile Versailles-ului; şi, cum era atotputernică, nimeni nu cuteza să-i calce poruncile, într-un cuvânt, când regele nu era în foarte bună dispoziţie, Palatul se modela — în pofida înfăţişării sale măreţe — după chipul aspru al stăpânului şi părea copleşit de tristeţe, nu pentru că ar fi fost cumva pustiu, ba chiar dimpotrivă; dar toţi cei care îi însufleţeau mohorâta splendoare, toţi gentilomii şi doamnele acelea care se loveau unii de alţii semănau tare mult cu nişte umbre păşind tăcute, fără a îndrăzni să stârnească nici chiar scârţâitul nisipului de pe alei.

În ziua aceea Ludovic al XIV-lea dăduse semnalul bucuriei. De aceea totul era numai veselie, iar oamenii se grăbeau să se bucure de un noroc devenit din ce în ce mai rar. Doamna de Maintenon cam încruntase din sprâncene; totuşi, maiestatea sa spusese: „Vrem să ne înveselim!”. Ea se înclinase, dar, în semn de protest, dobândise îngăduinţa să se retragă în camera ei de rugăciuni, însoţită de părintele La Chaise.

Atunci îl întâlnise pe contele de La Fere şi pe prietenii lui lângă fântâna Dragonului; atunci a avut ea schimbul acela de păreri, povestit mai înainte, la care regentul Filip de Orleans luase parte într-o măsură atât de mare.

Rămaşi singuri, cei patru gentilomi se sfătuiră. Primiseră tocmai porunca să nu părăsească palatul. Cum ar fi putut să se împotrivească unei asemenea porunci? Fireşte, ea nu era dată de o autoritate oficială. Totuşi, dacă ar pleca, ce ar face? înţelegeau

prea bine că se pregătea o furtună şi că ea avea să izbucnească în aceeaşi seară chiar, la încheierea spectacolului de balet oferit de trupa operei. Dar până atunci puteau ei rămâne cu mâinile în sân, ştiind prin ce chinuri treceau contele d'Ablincourt şi soţia sa? Nu. Îşi făgăduiseră că vor acţiona; pria urmare, oricum, trebuiau să o facă.

Georges, mai ales, era cei mai înfierbântat; nu-şi mai găsea locul.

– Plec! se hotărî el dintr-o dată. Nu mai am răbdarea să aştept până diseară! Şi apoi. ce aş mai aştepta aici? Răzbunarea?... Mai întâi trebuie să văd cum o s-o salvez pe Marie; este în primejdie şi nu stând aici i-aş putea veni în ajutor.

Judecata aceasta, foarte dreaptă dealtfel, păcătuia însă prin chiar temeiul ei. Ceea ce îi şi arătă contele, întrebându-1 cu liniştea aceea a oamenilor meniţi să poruncească altora, fiind ei înşişi foarte stăpâni pe sine:

– Unde vrei să te duci, fiule?

– La Paris.

– Şi odată ajuns acolo?

– Nu ştiu, mărturisi Georges, apăsându-şi fruntea cu amândouă palmele. Mi se pare că aflându-mă mai aproape de ea, aş avea mai mulţi sorţi de izbândă să descopăr unde anume au ascuns-o ticăloşii.

– Greşeală! îi curmă vorba cavalerul de Herblay; până atunci tăcut. Dimpotrivă, cred că putem găsi chiar aici dezlegarea ciudatei chestiuni. Copila va mai avea de îndurat, fireşte, lungi ceasuri de suferinţă; totuşi, dacă va trebui să descoperi locul în care este ţinută, o să-1 cunoaştem diseară, chiar din gura

nemernicului care a închis-o acolo.

– Dar dacă nu vine? stărui tânărul.

– Va veni, pe cuvântul lui Aramis!

Georges avea de gând să mai stăruie, neînţelegând pe ce anume se întemeia atâta siguranţă, dar diplomatul i-o luă înainte, spunind:

– Copile, nu cunoşti oamenii. Pe cei buni, poate; dar pe cei răi nu i-ai studiat niciodată: baronul de Souvré, pe care îl socot un mârşav ticălos, va avea grijă să nu lipsească de la recepţia din seara aceasta. Îşi va prezenta omagiile regelui şi doamnei de Maintenon, acesteia din urmă mai cu seamă crezând că se poate bizui liniştit pe sprijinul ei. Neîndoios, el bănuie că nefericita conspiraţie, care a dat greş şi al cărei promotor era intr-o oarecare măsură, a şi fost dată în vileag. Doar îndrăzneala îl mai poate salva — cel puţin aşa crede el — şi mai crede că, arătându-se, poale înlătura bănuielile ce ar plana deasupră-i. Aşadar va veni; de asta să nu vă îndoiţi!

– Dar dacă, în ciuda tuturor previziunilor noastrej ar reuşi să se dezvinovăţească?

– Atunci, răspunse cavalerul de Herblay, înălţând capul, Athos şi Aramis nu ar mai întreba pe nimeni, decât pe ei înşişi, aşa cum făceau odinioară, şi, substituindu-se regelui, i-ar da ticălosului o lecţie.

– O, desigur! întări contele de La Fere. Desigur ! Şi, instinctiv, îşi duse mâna la spadă.

În clipa aceea un tânăr din garda franceză apăru îa faţa lor şi se opri salutând milităreşte:

– Domnul cavaler d’Artagnan? întrebă el.

— Eu sunt! răspunse Georges.

– Iată ce am fost rugat să vă înmânez, domnule.

Soldatul îi dădu o bucată de hârtie grosolană, prost împăturită, pe care se înşirau, cu litere mari, următoarele cuvinte:

„Domnului cavaler Georges d'Artagnan."

– Trebuie răspuns?

– Sunt însărcinat să vă conduc la persoana care v-a scris.

– Ah!

Tânărul despături repede hârtia şi citi:

„Domnule cavaler, întrucât toate treburile stau în loc, binevoiţi a vă înapoia la Paris; sunteţi aşteptat la palatul de Sandoval.

Planchet"

– Planchet! exclamă Georges, trecând scrisoarea contelui de La Fere.

Apoi către soldat:

– Cine ţi-a dat răvaşul?

– Chiar domnul Planchet.

– Aşadar îl cunoşti?

Tânărul ostaş zâmbi cu anume tristeţe şi murmură:

– Tatăl meu i-a fost prieten; mi-a vorbit adesea despre el,

– Cum te numeşti?

– Mousqueton!

– Fiul servitorului lui Porthos! se minună cavalerul Herblay.

– Eu însumi, domnule Aramis!

– Vedeţi, prin urmare, că trebuie să plec! izbucni Georges, vorbind contelui de La Fere.

– Mergi, copile, de vreme ce este nevoie de tine, îi

răspunse acesta. Planchet 1-a slujit pe tatăl tău cu credinţă ani îndelungaţi; nu-ţi poate voi decât binele... cât despre noi, vom veghea aici.

– Îngăduiţi-mi să vă însoţesc, domnule cavaler, făcu marchizul de Castel de Rios. Şi eu sunt aşteptat la casa de Sandoval.

– Haide, domnule, vino! spuse Georges trăgându-l după sine pe soldat care salută, luând-o apoi înaintea lor, pentru a le arăta drumul.

Cum de întâlnise Planchet pe fiul vechiului său prieten Mousqueton?

Înzorzonat, după cum îi era obiceiul, pentru a-şi servi muşteriii şi nu prea confortabil cocoţat pe căluţul său înalt, omul nostru cam stârnea hazul şi gluma, pe când îşi făcea intrarea la Versailles, oraşul oamenilor subţiri.

Ginta soldăţească, precum şi servitorimea — mai cu seamă aceasta — se distrau după pofta inimii.

– Ia uitaţi-vă, ce cavaler chipeş!

– Calul e mai nobil decât el!

– Ia seama, omule, o să cazi!

– Ţine-te bine în şa!

Iar hohotele de râs, pornite în cascadă, izbucneau în jurul nefericitului Planchet, care se sufoca de mânie. Dar nu spunea nimic, înţelegând că nu era momentul să dea răspuns. O ciorovăială ar fi putut da naştere, într-adevăr, unui conflict, lucru grav, în plină lume, pe o stradă din Versailles.

Ştiind aceasta, Planchet făcea eforturi supraomeneşti pentru a rămâne calm. Dar ce furtună îi clocotea în suflet!

– La naiba! mormăi el, nu-şi pierd timpul de

pomană apucaţii ăştia!... Ciudat cât de prost e alcătuită astăzi armata. Pe vremea mea, lumea era mai cuviincioasă...

Şi dădea de zor pinteni calului, hurducăindu-se, săltându-se, rostogolindu-se când pe dreapta, când pe stângă, asmenea unei boccele nu prea bine aşezate.

La o cotitură zări un han. Poarta pentru căruţe îi sta larg deschisă în faţă. Pătrunse în ocol, unde, după ce calul se opri, puse piciorul jos. Scornitorii de glume proaste se luaseră după el, iar acum făceau roată în jurul lui, râzând pe săturate.

Roşu ca para focului, de ai fi crezut că sângele avea să-i ţâşnească prin piele, cu ochii bulbucaţi, cu respiraţia şuierătoare, ajuns la capătul răbdării, omul apucă o greblă ce sta proptită de perete şi execută o rotire ce hotărî zgomotoasa haită să se ferească, dându-se brusc înapoi.

– Ah, voi, viitori muşterii ai spânzurătorii! putu urla întru sfârşit Planchet, nu sunteţi viteji decât când nu vi se poate răspunde!... Haideţi, caraghioşilor, cine cutează să se apropie?

– Aruncă furca, omule, răspunse un vlăjgan din cavaleria uşoară, râzând a batjocură. Ia o spadă şi, de ştii să te foloseşti de ea, fă-mi un semn.

– O spadă! O spadă! strigă cu glas tunător hangiul, aruncând departe furca pe care o mânuia cu atâta uşurinţă.

Nimeni nu răspunse, dar râsetele tot nu conteniră.

Îl socoteau pe bondoc drept un cumătru de haz, neânstare a fi luat în serios.

– Daţi-mi o spadă! urmă el. Vreau să-i dau o lecţie acestei secături! Şi, pe legea mea de Planchet, căci

ăsta îmi e numele, o să mă ţină minte!

– Planchet! exclamă un tânăr soldat din gardă, martor la cele ce se petreceau şi adânc nemulţumit de ce vedea. O, la naiba, jupâne, dacă eşti cel pe care îl bănuiesc, spada mea se va afla în mâini bune! Poftim!

Şi, desprinzându-şi-o de la şold, i-o dădu hangiului. Acesta o luă; apoi, adresându-se ostaşului din cavaleria uşoară:

– Dă-i drumul, bădărane! făcu el, proţăpindu-se cu semeţie în faţa aţâţătorului său, ai cărui umeri se aflau cu aproape un picior mai sus decât capul lui. Haide, te aştept !

– Hotărât lucru, vechitura asta are nevoie de o lecţioară, gândi cu glas tare, şi tot râzând, cel cu pricina. Ei bine, o să i-o dăruiesc în doi timpi şi trei mişcări!

Apoi, trecând a lehamite în gardă, vorbi pentru cei din jur care căscau gura:

– Supleţe, rogu-te, nerv şi graţie!,.. Acum, cum ţi-e voia, omule, şi mai suge-ţi puţin burta, dacă poţi; ar fi o ţintă prea lesnicioasă...

Dar nici nu-şi încheiase bine vorba, că spada lui Planchet intră în luptă cu o agerime uluitoare.

Izbucnirea de veselie stârnită de ultima glumă grosolană a lunganului cavaler se stinse brusc, iar lumea începu să privească cu mai multă luare aminte.

– O, o, făcu soldatul, proptindu-se mai vârtos în picioare. Ştii să mânuieşti acul, moşulică? Şi adăugă batjocoritor, spre a dovedi spectatorilor că nu-şi pierdea câtuşi de puţin sângele rece, eşti cumva croitor?

– Da, urlă Planchet, croitor în piele de puşlama ca

tine, neisprăvitule!... Ia vezi, trage un pic cu ochiul la butoniera asta; o fi bine croită, învăţăcelule!?

Cu vârful spadei îşi atinse adversarul la umăr, uşor; ce-i drept, destul însă pentru ca cei de faţă să intervină. Planchet, nemulţumit de prima picătură de sânge, ar fi vrut să spintece tot ce-i sta înainte, dar fu oprit.

– Fiindcă nu mai am vârsta voastră, ceată de filfizoni ce sunteţi, vă închipuiţi că aveţi de-a face cu un neputincios! Haide, cine mai vrea? Pot să mai dau! Al cui e rândul, năpârstocilor! Sunt oricând în măsură a da lecţii din cele de care ticăloşia voastră are nevoie!...

– Destul! făcu soldatul din gardă. Dă-mi spada înapoi. Te-ai purtat ca un brav, domnule, şi nu cred că mai are cineva poftă să-şi râdă de dumneata.

– Te cred! se grăbi să-şi spună părerea lunganul din cavaleria uşoară, prea vesel din fire, spre a fi ciudos din pricina înfrângerii sale. Îmi pare chiar rău de gluma proastă pe care am făcut-o şi aş fi fericit să-ţi strâng mâna, domnule.

Planchet dădu din umeri, îşi lăsă mâna în cea care i se întindea şi spuse doar atât:

– Să ştii că nu-ţi port pică.

Apoi, întorcându-se scurt, îşi luă calul pe care un băiat de la han i-1 ţinuse mai la o parte şi îl băgă în grajd.

Gloata se risipi. Curând nu mai rămase în curte decât soldatul din gardă, care părea să aştepte.

După ce văzu că s-a dat hrană calului, după ce rândui ca acesta să fie ţesălat şi acoperit cu o pătură, Planchet ieşi din grajd.

– Ia te uită, zise el zărindu-1 pe ostaşul din gardă. Ai rămas? îţi mulţumesc pentru serviciile aduse, băiete! Îţi este bună spada şi straşnic se mai lipeşte de palmă!

– Mai cu seamă de a dumitale, i-o întoarse vesel tânărul.

– Da, uite că mai ştim să ne slujim de o sabie de duel... totul e să-ţi aminteşti!

– Ai dovedit-o chiar acum. Dar, iartă-mă, aş fi oare necuviincios dacă ţi-aş pune câteva întrebări?

– Nicidecum, camarade! răspunse hangiul. Îţi voi răspunde, căci nu am nimic de ascuns, neavând nici a mă mustra pentru ceva. Întreabă-mă, dar dă-i zor, sunt grăbit!

– Ai spus că te numeşti Planchet?

– Ei da, ăsta-i numele pe care mi 1-a dat tatăl meu.

– Atunci, nu cumva eşti dumneata acelaşi Planchet, care dimpreună cu Mousqueton şi cu Grimaud îi slujeaţi pe Athos şi pe Aramis?

– Şi pe d’Artagnan, da! adăugă picardul, nelăsându-1 să încheie. Bine, bine, dar ce ai? întrebă el pe un cu totul alt ton, pari mişcat?

– Nu m-ai întreba asta, dacă mi-ai cunoaşte numele;

—Numele? Şi cum îţi zice?

– Mă numesc ca unul dintre cei doi prieteni despre care tocmai am pomenit.

– În orice caz, nu Grimaud! îl văd în fiecare zi şi îi cunosc viaţa de-a fir a părul.

– Nu Grimaud!

– Atunci eşti cumva... eşti...

– Mousqueton!

– Fiul lui... ah! Mii de draci! Ce tot îndrugi acolo? exclamă hangiul cel bondoc, îmbrățișând cu foc tânăra cătană.

Câte o lacrimă îi străluci pe la colţurile ochilor, prelingându-se pe obraji. Şi le şterse cu dosul palmei, murmurând, cu capul plecat:

– Sărmane Mousqueton!

Apoi către tânăr:

– Si te-ai făcut soldat?... Bună treabă, băiete!... Vino să mă vezi, când vii la Paris, o să stăm de vorbă despre... el, despre tine.

Îi dădu adresa şi se pregăti să plece.

– Ei drace, făcu el deodată ca pentru sine, nu prea ştiu încotro să o iau...

– Ţi-aş putea fi de folos, domnule?

– Desigur, băiete. Cunoşti palatul?

– Fără îndoială.

– Vrei să mă însoţeşti până acolo?

– Cu plăcere, domnule Planchet; oricum, însă, să nu nădăjduieşti că vei putea pătrunde.

– Ah, crezi că?...

– Va fi cu neputinţă!

– Dar trebuie!

– Nu vei izbuti!... Stai puţin, poate că există un mijloc de a ieşi din încurcătură. Dacă dumneata nu poţi trece pe sălile palatului, nu acelaşi lucru se întâmplă şi cu mine.

– Aş!

– Am intrările mele mari şi mici! făcu râzând tânărul Mousqueton.

– Din pricina uniformei?

– Chiar aşa...

– Ei bine, băiete, atunci îmi poţi face un mare serviciu.

– Spune, domnule Planchet.

– Îl cunoşti pe contele de La Fere?

– Pe Athos, fostul căpitan-locotenent al muşchetarilor cenuşii? O, desigur!

– Se află la palat, în tovărăşia cavalerului Georges d'Artagnan... Poţi să faci în aşa fel încât să te vezi cu acesta din urmă?

– Nu pot făgădui decât că voi face pentru aceasta tot ce-mi va sta în putinţă.

– Bine, caută-1 pe contele de La Fere, iar prin el vei afla unde este cavalerul.

– Şi dacă îl întâlnesc?

– Îi vei spune... Sau mai bine nu. Îi dai scrisoarea pe care o să o scriu eu acum... Vino cu mine!

Intrară amândoi în sala mare a hanului; acolo, Planchet ceru o oca de Beaugency şi hârtie, cerneală, pană de scris. După ce îşi goli cu osârdie paharul, scrise cele câteva cuvinte pe care cititorii noştri le cunosc; apoi, dând răvaşul tânărului Mousqueton, îl rugă să facă tot ce-i sta în putere spre a i-1 aduce pe cavalerul Georges.

– Unde te găsesc? întrebă Mousqueton.

– În preajma palatului; merg cu tine, vino! Amândoi plecară de la han şi o luară îndată spre palatul regal.

Am văzut cum şi-a împlinit misiunea Mousqueton.

Jupân Planchet aştepta, tropăind de nerăbdare, când, deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îi zărise pe cavalerul Georges şi pe marchizul de

Rios, călăuziţi de soldatul din gardă.

Alergă pe dată în întâmpinarea fiului fostului său stăpân, căruia îi spuse, descoperindu-se respectuos:

– Domnule cavaler, am venit de la Paris la Versailles în galop întins, pentru a vă întâlni!

– Ce se întâmplă, dragul meu?

– Nu ştiu, întrucât nu sunt la curent cu afacerea pentru care sunteţi chemat, dar un gentilom, marchizul de Bellevenue, care se întorcea de acasă de la dumneavoastră, dezamăgit că nu v-a găsit, m-a rugat — sau mai bine zis eu m-am oferit — să vin să vă caut aici.

– Şi ce ţi-a mai spus marchizul?

– Nimic în afară de ceea ce v-am scris. Dar avea asupra domniei sale o scrisoare de mare însemnătate pentru dumneavoastră.

– Aşa ţi-a spus? Că sunt aşteptat?

– Da, la palatul de Sandoval!

– Îţi mulţumesc, bravul meu Planchet! Poate că îmi vei fi făcut, încă o dată, un uriaş serviciu!

– O, domnule cavaler!

– Vino, domnule marchiz, vino! spuse Georges către tovarăşul său.

Amândoi o luară zoriţi spre hanul la care îşi lăsaseră caii. După ce se depărtară, Mousqueton se apropie de hangiu şi îi spuse:

– Iar dumneata, domnule Planchet?

– Eu?

– Da. Nu pleci?

– Nu, băiete, nu plec decât mâine Haide sa cinăm.

Şi, luându-se de braţ, se îndreptară spre han.

IX

CHINURILE SĂRMANEI MARIE

Am lăsat-o pe micuţa Marie — cum îi zicea Folavril — în hidoasa dărăpănătură unde o ferecaseră potrivnicii ei.

Biata copilă rămase mult timp fără de simţire. Când îşi veni în fire, bezna care o înconjura o făcu să se înfioare. Într-adevăr, între zidurile acelea reci şi mâncate de vreme, pe care umezeala veşnică punea flori de mucegai, de care mâinile ei dădeau şi în dreapta şi în stânga, ar fi putut crede că se află vreo pivniţă, în vreun mormânt.

Ce se întâmplase oare?

Deşi întrebarea se înfăţişa neliniştitoare cugetului ei tulburat, ea nu şi-o putea încă pune. Încetul cu încetul, memoria îi reveni. Şi începu să tremure toată.

– Dumnezeule! gemu fata. Ce mă fac?

Se ridică anevoie, iar fiindcă ochii i se mai obişnuiseră cu bezna, Marie putu să cântărească, întrucâtva doar, cam cum arăta şi cât de mare îi era temniţa.

Începu să cugete. Avea inimă vitează copila! Chiar dacă durerile sufletului o covârşeau, puterile nu o părăsiseră încă. Dealtfel, primejdia de care se vedea ameninţată i le însutea; năpădită de o nesăbuită speranţă, se hotărî să iasă cu orice preţ din închisoarea în care fusese târâtă fără ştirea ei. Stăpână pe ghâdul acesta, fata începu să cerceteze sinistra încăpere. Întinzând mâinile, dădu pentru a doua oară de umezeala vâscoasă a pereţilor. Atingerea îi trezi senzaţia neplăcută pe care ar fi avut-

o la contactul cu pielea unei reptile. Se ridică şi se duse la fereastră, călăuzită de firava rază a lunii, al cărei rotund se descătuşase tocmai din strânsoarea norilor opaci. Dar aici deznădejdea îi fu şi mai mare. Fereastra era închisă pe dinafară. Încercă să-i dea la o parte obloanele; dar vai, îşi însângera degetele şi îşi dădu cu durere seama cât de zadarnice îi erau strădaniile, căci tâmplăria de lemn grosolan se împotrivea firavelor ei încercări.

Înnebunită, pierzând orice nădejde, ea se îndreptă, pe bâjbâite, spre uşă.

Dar şi acolo fuseseră luate aceleaşi măsuri. Dealtfel, totul îi spunea că drumul acesta, chiar de i-ar fi redăruit libertatea, îi era şi el neîngăduit. Călăii pândeau, neîndoios, din umbră; ar fi prins-o sau poate chiar ar fi ucis-o.

Moartea... Nu-i mai păsa de ea! Nu fantasma ei o înspăimânta cel mai tare. Altă mişelie, mult mai cumplită, prevedea biata Marie, iar gândul acesta o îngheţa de spaimă.

Tăria, care o mai susţinuse o clipă, se destramă brusc. Se simţea pierdută! Iar gândul neclătinat că trebuia să lupte pentru a-şi păstra cinstea nu o mai părăsi. De-ar fi putut, măcar, să nu lase monstrului întrezărit în umbră decât un leş!

Din păcate nu avea asupră-i nici o armă; nimic nu o putea izbăvi! Atunci, lacrimi grele îşi desferecară izvorul, iar trecuta viaţă i se perindă pe dinainte:

Se revăzu copilă, răsfăţată, mult iubită de cei doi bravi gentilomi pe care îi numea taţi. Îşi aminti de prima întâlnire cu ducesa de Sandoval, mama ei, atât de miraculos regăsită... şi pierdută! Apoi, contele

d'Ablincourt, bietul martir, care doar cu câteva ore mai înainte o ţinuse îmbrăţişată şi, contopindu-şi lacrimile cu ale ei, îi spusese „fiica mea”! Apoi, o altă icoană i se mai înfăţişă: chipul lui Georges!... În clipa aceea îşi înţelese deplin simţămintele: îl iubea!

– Dumnezeule! murmură ea, cât de mult trebuie să sufere acum toate fiinţele acestea preaiubite!

Zdrobită, copleşită de durere, ea căzu în genunchi şi, împreunându-şi mâinile, înălţă cerului o rugă fierbinte,

Stăpânii de la parter, Teresina şi Laurent, nu dormeau nici ei. Mai ales nebuna. Laurent moţăia puţin; ce-i drept, destul de uşor, căci desluşi cel dintâi zgomotul pe care sărmana copilă îl făcuse încercând să se salveze.

– O-ho! O-ho, donşoara pune ceva la cale! Ascuţindu-şi auzul şi schiţând un surâs hidos, el adăugă, de parcă s-ar fi aflat lângă ea şi i-ar fi văzut nevolnicele încercări:

– Caută, frumoaso! Cercetează-ţi capcana, fata mea! De vei afla mijlocul să ne joci vreo festă, mă duc să-i spun şi papei!

Apoi, întorcându-se spre Teresina, care se foia pe grămada ei de gunoaie, reluă mirat:

– Ia te uită, şi bătrânica e trează! La ce s-o fi gândind?

Nu mai căută răspuns întrebării, dinainte sigur că nici nu va găsi vreunul.

Într-adevăr, gândurile nefericitei erau în aşa măsură dezlânate, încât nici ea însăşi nu şi-ar fi putut desluşi simţămintele pe care le încerca. În ochii ei, mai strălucitori ca niciodată, se aprinsese ura. Ură

faţă de tânăra aceea abia întrezărită, dar pe care o simţea aproape.

– E tânără, îşi spunea ea întruna, ea mi-a furat tinereţea! E frumoasă!… Mi-a furat din frumuseţea mea!… dintr-a mea!… Da!… Da!… A furat de la mine fata asta!… A furat! A furat!

Iar chipul ei căpăta o înfăţişare sălbatică, în stare să-i înspăimânte şi pe cei mai neînfricaţi.

– O s-o omor! mai spunea ea. Atunci… voi fi iarăşi ca altădată… iar când se va întoarce… el… mă va iubi!

Ce mai era şi asta! Fără îndoială noi cuvinte stârnite de sminteala care o apăsa. Acelaşi lucru l-ar fi spus, neîndoios, şi despre alta. Nu putea fi vorba, prin urmare, de nici un fel de intuiţie. Doar demenţa o făcea să gândească astfel. Îi fusese de-ajuns să vadă o fată; înfăţişarea ei făcuse să se reaprindă în adâncurile fiinţei sale jarul unei gelozii aprige şi mocninde; de vină era creierul ei bolnav.

Ea se ridică, asemenea unei fantasme, şi o luă către piciorul scării. Dar aici se simţi înhăţată de o mână puternică.

– Încotro ai pornit, ţăcănito? întrebă Laurent care, prinzându-i gândul, i-o luase înainte.

– Mă duc s-o ucid! răspunse, neşovăitoare, Teresina.

– Haida-de, linişteşte-te! încă nu a sosit clipa s-o adormim pe puştoaică!… Mai trage-i o romanţă!

Valetul baronului o îmbrânci cu răutate.

– Vreau s-o ucid! urlă nenorocita.

Cuvintele ajunseră până la copilă, care se ridică şi murmură cu ochii ridicaţi la cer:

– Ocroteşte-mă, Doamne!

Chemând în ajutor cerul, micuţa Marie se dovedea însă schimbătoare cu ea însăşi, de vreme ce cu câteva clipe mai înainte căutase o armă care să-i curme viaţa şi să o scape de necinste. Ghemuită în cel mai întunecat cotlon al temniţei sale, ea aşteptă, neclintită, ţinându-şi răsuflarea.

Apoi, lucru groaznic, înfiorător, ea fu martoră la desfăşurarea unei scene monstruoase, ale cărei momente mai mult le ghici decât le urmări, fără voie, de parcă s-ar fi aflat alături de potrivnicii în cauză.

Laurent se năpustise asupra smintitei şi o lovise. Dar, împinsă de o putere, pe care furia şi necunoaşterea primejdiei i-o însuteau, Teresina îl apucă de gât cu degetele-i uscate şi îl strânse ca într-o menghină.

– Aaaa! horcăi Laurent, prăbuşindu-se.

Genunchiul lui se lăsă în pieptul Teresinei, ea scoase un strigăt, slăbindu-şi strânsoarea degetelor.

– Uf, făcu ticălosul, ridicându-se. Era cât pe ce… O, adăugă el, în culmea furiei, ai vrut să mă strângi de gât, cotoroanţă!… Poftim!… Şi o călca în picioare.

Spumegând, cu ochii ieşiţi din cap, ea se ridică să sară asupra lui ca o leoaică. Încă o luptă, corp la corp, se încinse între cei doi apucaţi. Strigăte de durere, ţipete sfâşiau tăcerea nopţii. El înjura ca un blestemat, în timp ce ea scotea urlete răguşite, fără noimă, sinistre. Agăţată de potrivnicul ei, smintita îl muşca, îi înfigea unghiile în carne. Dar nici Laurent nu-şi drămuia loviturile.

Încăierarea ţinu câteva minute, după care, deodată, se auzi o bufnitură. Sfârşită de puteri, Teresina se prăbuşise.

– Te-ai săturat? scrâşni Laurent. Mai vrei? muierea dracului!

Femeia nu răspunse.

– Dacă eşti mulţumită, adăugă bestia, ai încasat-o pe merit! Oricum, fii cuminte! Mai stăm noi de vorba când s-o lumina de ziuă...

Apoi se duse să se aşeze în colţul său, gata să respingă orice altă pornire sălbatică.

Asemenea tuturor fiinţelor cu mintea amorţită, peste care durerile trupeşti lunecă uşor, Teresina suferi foarte puţin de pe urma zecilor de lovituri primite. Stăpânită în întregime de gândul ei, murmură din nou:

– Vreau s-o ucid!

Din fericire pentru sărmana ostatecă, vorbele acestea nu însemnau decât un refren. Sfârşită de puterile pe care şi le cheltuise, nebuna se rostogoli în culcuşu-i dezgustător şi adormi pe loc.

Marie aştepta mereu, îngrozită, încredinţată că va fi zdrobită de unul dintre monştri. Dar, întrucât după tot tărăboiul se lăsase liniştea, înţelese că i se mai dădea un răgaz. Totuşi, departe de a se bucura, întorcându-se la primul ei gând, începu să-i pară rău că o întâmplare neştiută îi amâna eliberarea. Moartă, nu ar mai fi simţit nici un chin... Şi cât de mult suferea!

Noaptea se încheie în sfârşit, bântuită de cele mai cumplite spaime. De cum începu să se lumineze, de cum zări strecurându-se prin spărturile zidurilor dâre lăptoase de lumină, speranţa îi miji din nou în suflet. Necunoscând locul în care se afla, îşi spunea că nu se putea ca srrigătele ei deznădăjduite să nu fi aflat

ecou... Iar în plină zi, fireşte că trebuiau să treacă pe acolo oameni. Avea să strige... Iar cineva avea să audă negreşit şi să-i vină în ajutor.

Curând însă trăi şi dezamăgirea acestei ultime nădejdi. Apropiindu-se şi privind printr-una din numeroasele spărturi ale ferestrei, se dădu înapoi, murmurând cu disperare:

– Apă!

Apoi se întoarse în acelaşi loc, spre a mai privi o dată:

– Şi nici o barcă... nici o fiinţă omenească!.... S-a sfârşit cu toate, adăugă ea, prăbuşindu-se aproape în nesimţire. Nu voi mai ieşi din hruba asta.

Când Laurent se deşteptă, căci şi el sfârşise prin a se lăsa pradă somnului, o văzu pe Teresina privindu-1 ţintă; sta într-un colţ, ghemuită ca o sălbăticiune.

– Hei, cârtiţă bătrână! Iar te apucă, făcu el, sărind în picioare.

Şi fiindcă nu primea nici un răspuns, adăugă:

– Ei da, tu de colo, nu scoţi nici un cuvânt?... Pentru ce te holbezi aşa la mine?

Smintita continua să tacă, fără să înceteze a-1 pironi cu privirea, însă într-un chip mai puţin duşmănos.

– Nu mai eşti aşa ţepoasă, urmă golanul. Lecţia de azi-noapte te-a mai pus niţel cu botul pe labe.

Şi fiindcă felul de a se purta al tovarăşei sale îl cam sâcâia, continuă pe un ton mai răutăcios:

– Ei, asta-i acum! Spune-mi, ce vrei de la mine? Răspunsul ei fu limpede:

– Lasă-mi-o!

– Pe cine?

– Pe fata... de sus!... O vreau!

– Ei drăcie!... rânji Laurent. Da ştiu că ești încăpățânată... Ce ţi-a făcut gâsculiţa aia?

– M-a furat!

– Nu mai spune! Şi ce ţi-a furat? Apoi dând din umeri, Laurent murmură:

– Pare mai smintită ca niciodată. E uimitor cum o minte atinsă te poate îndemna să îndrugi prostii.

– Lasă-mi-o! repetă Teresina cu un glas venit parcă de dincolo de mormânt.

– Ascultă, vrăjitoareo! i-o reteză nemernicul. Dacă la ora douăsprezece stăpânul nu s-a întors...

– Stăpânul?

– Da... celălalt... În sfârşit, ce importanţă are dacă pricepi ori nu... Dacă la douăsprezece nu s-a întors... faci ce vrei.

– Ah! exclamă Teresina, încordându-şi firavul trup. La douăsprezece!... La douăsprezece!...

– Da ! răspunse banditul care îşi spuse: la urma urmei o să mă scutească de o treabă neplăcută.

– La douăsprezece!... La douăsprezece!... nu înceta să îngâne smintita.

Şi luând un cuţit, care îi slujea să râcâie ciolanele, hrana ei, începu să se joace cu el.

Îndepărtatul orologiu îşi puncta orele una după alta, iar ecoul lor suna lugubru. Ori de câte ori se făceau auzite, Teresina strângea cu patimă cuţitul în palmă, repetând ameninţător:

– La ora douăsprezece!... La ora douăsprezece!...

Abia de o mai putea ţine Laurent. Femeia îşi închipuia că sosise clipa şi voia neapărat să urce.

– Încă nu! striga el. Mai ai puţină răbdare!

Dar ornicul amuţea, şi nebuna îşi relua atitudinea ameninţătoare.

Trebuie să arătăm — nu spre lauda lui Laurent, căci nu avea de ce fi lăudat, nici vorbă de aşa ceva — că ticălosul dorea din tot sufletul ca baronul să se întoarcă. Omorul acesta, pe care îl şi întrezărea, îi stârnea silă. Dar făgăduise! De aceea vedea cu ciudă cum se scurg orele.

– Ştiu că în starea de furie în care se află Teresina, căuta el să-şi molcomească gândurile, treaba o să fie repede isprăvită... oricum, aş fi preferat altă dezlegare a istoriei ăsteia.

În sfârşit sosi şi ora fatală, mult dorită de Teresina şi temută de Laurent.

Nebuna se ridică în picioare, cu ochi scânteietori. Ea aşteptă ca ultima bătaie a orologiului să se stingă, apoi îşi privi tovarăşul cu ochi injectaţi, alergă spre scară şi vânturând în aer cuţitul aflat la capătul braţului ei descărnat, strigă cu glas răguşit:

– Mă duc s-o ucid!

Laurent se luă după ea.

– Teresina! o chemă el.

Dar femeia nu-1 mai auzi.

Ea urcă cele câteva trepte şi, trăgând zăvorul, deschise brusc uşa, răsărind hidoasă, înspăimântătoare, în faţa sărmanei copile.

Un strigăt sfâşietor răsună în timp ce, căzând în genunchi, Marie o implora, cu mâinile împreunate a rugă:

– O, doamnă, nu mă faceţi să sufăr!

– E tânără!... E frumoasă!... urlă Teresina. Pentru tot ce mi-a furat îi vreau sângele.

Şi, ridicând braţul, smintita îşi aţinti privirile de foc într-ale victimei. S-ar fi zis că e o fiară care îşi fascinează prada.

– Mamă! Tată! Georges! Adio! murmură fata cu glas stins.

Într-adevăr, braţul nebunei începuse să coboare când, deodată, sări într-o parte, frângând de perete lama cuţitului.

– Georges! repetă inconştienta cu ochii în extaz. Georges!

Privirile i se pironiră câteva clipe asupra fetei; expresia chipului i se schimbă brusc; ochii i se închiseră aproape, iar palma deschizându-i-se, dădu cuţitului drumul.

– Loveşte, nebuno, ce mai stai! urlă Laurent, care ajunsese prea târziu în camera înaltă, pentru a mai fi de faţă la întâmplarea care frânsese în două instrumentul menit fărădelegii.

– Nu! făcu ea. Georges!... Georges!...

– Aşadar eu trebuie să fac treaba, hotărî ticălosul care, văzând frânturile acelea de cuţit, îşi duse mâna la brâu, spre a lua jungherul pe care i-1 încredinţase baronul.

O, dar nici nu avu răgazul să-i mângâie măcar mânerul, căci ageră ca gândul Teresina se aruncase asupra lui, îl îmbrâncise cu putere şi-i luă jungherul, agitându-1 cu o sălbatică bucurie.

Prea puţin sigur pe sine, Laurent dădu înapoi.

– Dacă o atingi, îţi străpung inima! făcu ea curajoasă.

– La naiba! Toate astea au ţinut destul! răcni nemernicul scos din fire şi căutând din ochi un

scăunel ca să-1 arunce după nebună.

În clipa aceea răsunară paşi pe scară. Laurent, aplecat peste un ciot pe care îl zărise într-un colţ şi de care gândea să se slujească ca de o măciucă, întoarse capul în direcţia zgomotului.

În uşă apăruse un bărbat, un soi de muncitor cu ziua:

– O, strigă Marie. Ajutor, salvaţi-mă! Noul venit se oprise locului.

– Cine eşti dumneata şi ce doreşti? întrebă răstit Laurent, punând mâna pe bucata de lemn.

– Vreau să nu te atingi de această fată! răspunse încet cel întrebat.

– Glasul ăsta!... bâigui, cu uimire, josnica slugă.

– M-ai recunoscut, făcu bărbatul. Bine! Atunci coboară!

– Şi nebuna?

– Să ne urmeze!

– Nu! răspunse Teresina.

– Ce înseamnă asta? continuă ciudatul muncitor, care nu era altul decât baronul de Souvré travestit.

Teresina îl cuprinse într-o privire adâncă şi rosti răspicat:

– Vreau să veghez asupra ei!

– Ca s-o loveşti!

– Nu!

– Ca s-o ajuţi să fugă, poate?

– Nu!

– Alunei de ce?

– Ca s-o regăseşti... când o să vrei.

– Ei, bâigui Raoul de Souvré, oarecum descumpănit şi înţelegând că nebuna nu avusese

nevoie să-1 privească de două ori spre a-1 recunoaşte sub veşmintele acelea de muncitor.

Apoi, după câteva clipe de gândire:

– Fie ! răspunse el femeii cu mintea tulburată. Totuşi bagă de seamă, dacă îmi calci poruncile, va fi vai şi amar de tine!

Teresina nu păru să înţeleagă prea bine ameninţarea. Râsul ei scurt şi nervos, al ei numai, ţâşni dintre buzele-i uscate şi răsună ca o bătaie de clopot.

Baronul se apropiase de uşă când Marie se năpusti asupra lui, tăindu-i calea. Cu dinţii încleştaţi, cu ochii numai fulgere, ea îl privi drept în ochi şi îl întrebă cu glas pătrunzător:

– Ce gânduri ai cu mine?...

– Cui crezi că-i vorbeşti? întrebă el semeţ, uitându-şi de rolul în care intrase.

– Celui mai josnic dintre oameni! răspunse fata. Mizerabilului, care nu s-a dat în lături de la o faptă mârşavă!... O, travestirea nu-ţi poate ascunde adevărata faţă!... Eşti baronul de Souvré!

– Şi chiar de-ar fi aşa?

– Fiindcă este aşa, îţi poruncesc să mă laşi să ies de aici!

Baronul înălţă uşor din umeri.

– Diseară, zise el, mai stăm de vorbă!,

– Laşule!... Îi strigă Marie.

Iar el, surâzând:

– Mânia îţi stă de minune, domnişoară. Pe legea mea; eşti încântătoare astfel !... Haide, Laurent.

Cei doi bărbaţi coborâră, după ce mai întâi zăvoriră uşa.

– O, Dumnezeule, Dumnezeule, hohoti fata, apăsându-şi pe fruntea arzând mâinile crispate.

Nu mai avea nici o nădejde şi, socotindu-se singură, dădea liber frâu durerii.

Deodată, înălţă capul.

Un glas dulce... atât de dulce, încât Marie se întreba de unde putea izvorî, murmura:

– Georges!... Georges!...

Marie se întoarse. Îngenuncheată în faţa ei, nebuna o privea cu mâinile împreunate, în timp ce lacrimi mari i se rostogoleau pe obrazul ca de pergament.

– Sărmană femeie, ce ai? întrebă Marie, a cărei inimă milostivă se şi înduioşă.

– Taci! făcu Teresina, ridicând încet un braţ schilav şi ducându-și degetul la buze: taci!

Apoi, cu zâmbet trist şi dulce totodată, repetă:

– Georges!... Georges!...

X
FRUMOASA CLOTILDE

Chiar dacă baronul de Souvré nu era înconjurat decât de duşmani — lucru lesne de înţeles — el avea totuşi o prietenă.

Pe vremea aceea când dezmăţul se dovedea pe gustul tuturor, când pe femei nu le înfricoşa nicicum prea marea neruşinare a bărbaţilor, oricine ar fi fost ei, numai să poarte un nume cunoscut la curte, fiecare tânăr putea spera într-un noroc, ba chiar în mai

multe, dacă se poate spune astfel.

Proaspăt venit, baronul de Souvré atrăsese atenţia unor doamne din lumea mare — toate măritate, ceea ce le sporea respectul ce li se datora — care şi-1 disputau fără de ruşine.

Una dintre ele părea să fi reţinut luarea aminte a acestui desfrânat. Aşadar — spre mai plăcuta petrecere a timpului, cum se spunea pe atunci la Versailles şi chiar la Paris, unde se concentrau expresiile cele mai alese — baronul se declară pe dată admiratorul prea vaporoasei contese de Marville. Aceasta luă lucrurile în serios, astfel că legătura dintre cei doi, straşnic făcuţi unul pentru celălalt, ajunsese repede să dea celor de la curte prilej să râdă pe sub mustaţă. Iar firitiselile, îmbrăcând haina glumei, se porniră să cadă, dese ca grindina, asupra eroilor noului roman. Doamna părea încântată. Zădărât de laude, amorul ei propriu se simţea într-atât de măgulit, încât, adesea, pierzând orice măsură, se trăda mult prea tare.

Era într-adevăr frumoasă doamna de Marville. Oacheşă, cu chip vioi, simţeai în ea o voinţă de fier. Cucerită întru totul de noua patimă care o cotropea, femeia aceasta îl iubea cu înfocare pe cel căruia i se dăruise.

Contele de Marville, un bătrân, îi lăsa deplină libertate. Stăpână pe o casă mare la Paris şi pe una la Versailles, stăpână pe căleşti, cai, lachei, contesa ducea o viaţă de prinţesă. Şi, întrucât îşi putea împlini toate dorinţele, s-ar fi putut socoti cea mai fericită femeie, căci orgoliul, un orgoliu cumpănit şi rece, umplea capul acela cu părelnică înfăţişare de

uşuratică; dar o altă coardă sensibilă vibra în adâncurile fiinţei sale, iar inima, aproape neîntinată, bătuse cu putere în pereţii frumoasei sale temniţe, dând a înţelege că-şi cerea drepturile la bucurie. Şi vru să iubească.

Şi iubi cu atâta patimă, încât întreaga-i făptură se dărui celui ales. Iubirea aceasta care avea să-i fie fatală, cum bine presimţea, nu-i da nici răgaz, nici odihnă.

Baronul, în schimb, învăţat cu galantele victorii, se sinchisea prea puţin de noua-i cucerire. Frământat de sinistrele planuri pe care le tot învârtea prin cap, precum şi de patima interesată pe care încă o mai nutrea pentru Inès, nu acorda decât o palidă atenţie arzătoarelor mustrări de iubire ale frumoasei Clotilde de Marville.

Dacă ar fi ştiut, poate, că are un potrivnic — un rival, ce-i drept platonic doar — care încerca să-i ţină piept, poate că, zicem noi, ar fi părăsit purtarea aceea de calculată răceală sieşi impusă. Dar nu ajunsese încă să supravegheze purtările tinerei femei.

Iată însă că în jocul de-a baba-oarba, improvizat de Filip de Orléans şi de suita-i feminină, partidă în timpul căreia marchiza de Laurenty găsise prilejul de a-i face ducelui o gravă confidenţă, frumoasa Clotilde, curioasă ca mai toate suratele femei, se află tocmai în preajma gentilomilor cu care sta de vorbă doamna de Maintenon. Prin urmare, trase cu urechea, să vadă ce anume se vorbea. Pitită cum era pe după un copac mare, numele baronului de Souvré ajunse până la ea. Mai mult nu putu desluşi. Dar chipul aspru al „soţiei regelui.” o îngheţă de spaimă.

Despre conspiraţie aflase câte ceva de la prea naivul ei iubit; presimţea aşadar o nenorocire şi îşi fagadui să afle ce primejdie l-ar fi putut pândi.

De aceea se şi arătă foarte ursuză eu abatele Dubois — rivalul cu pricina — când acesta, înălţându-i mijlocul, vru să-i fure o sărutare.

– Ce s-a întâmplat, încântătoarea mea contesă? o întrebă omul cu sutană, uluit de atât de neaşteptata împotrivire. Ce ţi-a venit?

– Știi prea bine!

– Eu?

– Da, dumneata! Ai secrete faţă de mine, aşa că nu voi pleca niciodată urechea la vorbele dulci ale unui bărbat care nu-mi spune deschis tot ce gândeşte.

Şi iată că sporovăind astfel, îl atrase într-un loc singuratec, unde discuţia iscată de ea şi pe care dorea să o continue nu putea fi auzită de nimeni,

– Nu te înţeleg, scumpă contesă, răspunse abatele. Fii mai lămurită.

Ea i se uită în luminile ochilor; în clipa aceea, privirea ei exprima o dragoste nezăgăzuită.

– Închipuieşte-ţi că de dragul dumitale aş fi chiar în stare să rup legătura cu... îi zise, cu glas învăluitor, contesa.

– Ce spui? îi curmă vorba Dubois strălucind de fericire.

– Aşteaptă!... Aşteaptă să fiu dispusă a-mi pleca urechea la drăgălăşiile dumitale, să le răspund cu bunăvoinţă.

– Bine, contesă, primesc! Primesc!

– Ce s-ar întâmpla atunci?

– S-ar întâmpla că ne-am iubi şi că, făcând din

dumneata cea mai fericită dintre femei, ai face din mine cel mai fericit dintre bărbaţi! exclamă abatele.

– Şi cât ar ţine asta

– O veşnicie!

– Până în ziua în care regele te-ar trimite la Bastilia! Abatele căscă ochi mari.

– La Bastilia?

– Chiar aşa, frumoasă mască, fiindcă, pare-mi-se, conspiri?

– Eu?... La naiba dacă ştiu ce vrei să spui.

– Poţi tăgădui că nu faci parte din... afacerea baronului de Souvré?

– Pot tăgădui!

– Şi că acesta este cât se poate de compromis?

– Abia acum aflu...

– Ah!

– Dar, urmă abatele, nu am nici un amestec în toate astea!

– Aşa spui dumneata... dar nu-mi prea vine a crede. Şi, sprijinindu-şi uşor rotundul braţ de umărul viitorului cardinal, ea continuă cu glas învăluitor:

– Dar dacă ţi s-ar întâmpla vreo nenorocire?

– O nenorocire?

– Chiar în seara asta, de pildă?

– Din ce pricină, frumoasă doamnă? izbucni uriciosul personaj, a cărui neruşinare îi întrecea cu mult curajul.

– Din pricina... baronului.

– El singur este amestecat, iar în seara asta îl pândeşte într-adevăr primejdia...

Abatele Dubois îşi curmă vorba:

„O, o! gândi el, ca vulpoi şiret ce era. N-o fi cumva

vorba de vreo capcană întinsă de această pricepută sirenă?„

– Spune mai departe, îl îndemnă Clotilde.

El însă, în loc să-i răspundă, o privi ţintă, întrebând:

– Îl iubeşti mai mult ca niciodată?

– O, ferit-a sfântul!

Atâta înflăcărare pusese în cuvintele de împotrivire rostite, încât Dubois fu cât pe ce să le dea crezare.

– Ei haide, contesă, urmă el, încercând să-i tălmăcească gândurile, fii sinceră! Unde vrei să ajungi?

Câteva clipe femeia păru furată de gânduri. Apoi, ridicând capul:

– Îmi ceri să fiu sinceră? murmură ea. Ei bine, ascultă-mă: crezi că poate exista o femeie, în situaţia mea, se înţelege, care să nu încerce orice spre a scăpa de batjocură?

Abatele asculta fără să priceapă.

– Or, vezi dumneata, continuă ispititoarea femeie, sunt pe cale să devin batjocura întregii curţi!

– Dumneata, contesă?

– Toată lumea a băgat de seamă înflăcărarea baronului... S-a mers chiar până acolo, încât s-a spus că-mi este iubit.

– Ce-i drept, se mai spune încă.

– Protestez!

Ei şi!

– Nu-i adevărat! afirmă Clotilde, jucând de minune rolul supăratei. Dacă îţi pleci urechea la asemenea scorneli, înseamnă că mă jigneşti pe

degeaba.

Chipul abatelui se încruntă de neîncredere răutăcioasă.

– Hm! Asta vreau şi eu, să-ţi dau crezare.

– Nu-i mai puţin adevărat însă, continuă şireata contesă, că şi de aş trâmbiţa sus şi tare adevărul acesta, tot nu m-ar crede nimeni.

– Tot ce se poate.

– Aşadar, depind foarte tare de omul pomenit.

– Depinzi?

– Moraliceşte... Ei bine, ca să se pună capăt tuturor răutăţilor, tuturor vorbelor necuviincioase, baronul trebuie să iasă neapărat biruitor din învinuirea ce-1 apasă.

Dubois îşi trecu palma peste bărbie. Era felul său de a-şi dezvălui încordarea cugetului.

– Şi ce trebuie făcut?...

– Pentru aceasta mă şi adresez dumitale, căci ai mare putere asupra monseniorului de Orleans.

– Straşnică putere, într-adevăr! Ducele o să mă trimită ia plimbare, după cum îi este obiceiul ori de câte ori nu-mi văd de treburi.

– Ba te va asculta, dacă vei şti să-1 faci să înţeleagă unde-i este, cu adevărat, interesul, iar interesul acesta nu stă în a-1 învinui pe baron.

– Cum aşa?

– Hai, presupune, rogu-te, o arestare a baronului.

– Bine, presupun! Astăzi sunt înclinat să presupun orice.

– Ce se va întâmpla atunci?

– Nimic nu mi se pare aci îndoielnic; baronul va merge în locul de care ai pomenit adineauri.

– La Bastilia?

– Da. Numai dacă nu cumva s-ar duce să dea un mic ocol pieţei Greve, în care caz i-ar fi cu neputinţă, materialiceşte, să mai fie închis la Bastilia.

– Dar dacă înainte de a ajunge acolo, i s-ar pune întrebări?

– Tot ce se poate.

– Şi clacă ar vorbi?

– Pentru Dumnezeu, contesă, spune odată ce ai de spus!... Dacă ar vorbi, ce ar putea spune?

– Ştiu şi eu?... De pildă că ducele ştia de complot.

– Ar fi un jalnic mijloc de a se apăra.

– Cum adică?

– Nu ar putea-o dovedi!

– De unde ştii?

– O, o, făcu Dubois, mă faci într-adevăr curios.

– Astfel stând lucrurile, continuă Clotilde, ducele ar fi şi el compromis şi... piaţa Grève... sau Bastilia...

– Este un prinţ de sânge!

– Fie! Dar s-ar vedea exilat!... Iar dumneata? adăugă ea, cu glasul mlădiat a duioşie.

– L-aş urma! răspunse abatele cu un gest de hazlie demnitate.

– Dar eu? Dubois o privi.

– Clotilde! îngăimă el.

– Dar ce trebuie să facă cineva ca să-ţi dovedească că te iubeşte? izbucni contesa.

Dubois îşi înălţă capul, acoperindu-şi, cu genele-i pe jumătate coborâte, căutătura scormonitoare a ochilor săi mici şi vicleni.

– Mai întâi, nu trebuie să fiu înşelat! răspunse el.

Un fulger străbătu privirea Clotildei.

– Chiar acum m-ai trădat! urmă abatele, căruia sclipătul acela nu-i scăpase. Vrei pur şi simplu să te slujeşti de mine, spre a-l salva pe baron.

Femeia vru să se împotrivească. Dar el o opri cu un gest.

– Lasă-mă să-ţi vorbesc mai departe, contesă. Îmi pomeneai de batjocura ce s-ar putea abate asupra dumitale?... Drept este!... Va trebui să te supui, orice s-ar întâmpla, acestei uşoare ispăşiri. Amanta unui bărbat învins, căzut... Se poate face haz de asta şi se va face, fii sigură. Iar zvonul acestui haz nebun, crescând din ce în ce, va ajunge poate la urechile contelui de Marville, soţul dumitale... Acest biet conte! Trebuie să-1 scuteşti de asemenea neplăcere. Aşa că, după a mea părere, nu se află decât o singură cale... una singură... O să ţi-o arăt şi o vei putea folosi, de-ţi va fi pe plac: ca domnul Raoul de Souvré să nu mai pună piciorul în palat, să plece!... Să plece cât mai repede!... Dacă vei izbuti, contesă, vei putea înăbuşi toată istoria aceea, care te-ar putea atinge şi pe dumneata!... În ce mă priveşte... nu ştiu nimic!... Nu ţi-am spus nimic şi sunt gata să depun mărturie, până şi în faţa marelui cancelar al Parlamentului că amândoi am vorbit despre cu totul altceva decât despre conspiraţie. Acestea fiind spuse, dragă contesă, să ne întoarcem la jocul nostru de-a baba-oarba. Prea îndelungata-ne absenţă ar putea fi luată în seamă, devenind izvor de clevetiri... ceea ce nu mi-ar fi deloc pe plac, adăugă el zeflemitor.

Simţind că i se citise în suflet, contesa îşi plecă fruntea şi nu cuteză să se mai împotrivească.

– Îmi porţi pică? întrebă Dubois după un scurt

răstimp.

– Pentru ce? i-o întoarse Clotilde, ticluindu-şi cel mai fermecător surâs. Eşti un om de spirit; prietenia unor oameni ca dumneata se cuvine a fi cultivată.

Apoi, auzind chicotelile prietenilor ei:

– Prinde-mă! adăugă ea, slobozind un răsunător hohot de râs, plin de veselie.

Şi o luă la fugă, urmată îndeaproape de abate. La cotitura unei alei se prăbuşi în braţele ducelui care se distra din toată inima.

– Ce îţi tot îndruga Dubois? o întrebă el cu un surâs subţire.

– Verzi şi uscate!... Ca întotdeauna, monseniore.

– Te iubeşte?

– Şi eu pe el! răspunse Clotilde râzând.

– Aşa de repede? făcu ducele.

– Alteţa voastră este îndrăzneaţă! îi aruncă tânăra contesă. Apoi, sprintenă ca o gazelă, dispăru, urmată de râsetele înveselitei haite.

– Unde a plecat? întrebă ducele.

– Să-şi liniştească soţul ! afirmă Dubois cu aerul ce mai serios din lume.

– Caraghiosule! îl ameninţă Filip cu degetul.

Iar frumoasa Clotilde alergă, alergă până la grilajul cel mare al parcului, peste care trecu fără necazuri.

De cum ajunse în oraş, îşi încetini pasul. Cele mai năstruşnice gânduri i se învălmăşeau în minte. Ce avea să facă? Fără îndoială, sfătuitorul şi profesorul tânărului duce avea dreptate. Baronul trebuia împiedicat să mai vină la palat şi, mai ales, trebuia convins să plece. Să plece! Cuvântul acesta îi chirci

inima. Să plece?... Şi atunci ea ce s-ar face? Putea-va oare să se împace cu o despărţire atât de neaşteptată? Putea-va oare să trăiască, de aici înainte, departe de idolul pe care şi-1 făurise? Nu!

Atunci, ce trebuia să facă? Nici ea nu ştia. Un singur gând le stăpânea pe toate celelalte: salvarea celui ce-i cucerise inima. Mai întâi să-1 scape; după aceea va vedea.

Să-l scape!... Dar cum?

O, cât de mult îl iubea! Ar fi fost în stare să-i jertfească totul. Puţin îi păsa de batjocura mai înainte pomenită. Va şti ea să i se smulgă!

„Dacă vine la palat, îşi spunea ea, este pierdut! Doamna de Maintenon îl va da pe mâna regelui, iar acesta, necruţător, îl va aresta imediat. Nu vreau să se întâmple una ca asta!”

Oprindu-se brusc din curgerea gândurilor, căci o idee ţâşnise din vâltoarea cc-i tulbura cugetul, ea chemă o lectică şi porunci să fie dusă acasă. De cum ajunse, scrise în grabă câteva cuvinte neciteţe pe o hârtie parfumată şi numerotată, o împături, o pecetlui cu grijă, apoi sună să vină camerista. Aceasta apăru îndată.

– Charlotte! îi porunci contesa, spune-i lui Fromont să urce.

– Am înţeles, doamnă contesă!... Dar cât sunteţi da tulburată! nu se putu stăpâni subreta să bage de seamă.

– O veste proastă.

– Cu privire la domnul...

– La domnul baron, da!

– O, Doamne! exclamă Charlotte care, se înţelege,

cunoştea toate aventurile stăpânei.

– Repede! hotărî aceasta din urmă. Să vină Fromont!

– O, desigur, doamnă contesă! Vi-1 trimit.

Şi, în mare grabă, subreta ieşi spre a-i îndeplini porunca.

„Fromont este dibaci! gândi Clotilde. Iar pe deasupra îmi este devotat!... Şi apoi, dacă îl plătesc gras... Da, da. Se va achita foarte bine de misiune! Dar ce mult întârzie!”

În clipa aceea se auzi la uşă un zgomot uşor.

– Intră! spuse Clotilde, străduindu-se să-şi ascundă tulburarea.

În prag apăru Fromont.

Era un vlăjgan cu mutrişoară isteaţă. Făcu o plecăciune adânc cuviincioasă.

– Intră şi închide uşa! îi porunci contesa. Omul se supuse şi înainta câţiva paşi.

– Fromont, începu Clotilde de Marville, îţi voi da o misiune de mare încredere.

– Sunt la ordinele doamnei contese.

– Îl cunoşti pe baronul de Souvré?

Valetul îşi stăpâni un zâmbet şi răspunse:

– Desigur, doamnă contesă!

– Bine. Iată despre ce este vorba: alege cel mai straşnic cal dintre cei pe care îi avem, ia-o pe şoseaua cea mare care străbate Sevres şi duce la Paris. Nu lăsa să treacă pe lângă tine nici un om la care să nu te uiţi cu mare luare aminte. Fără îndoială, îl vei întâlni pe domnul baron. Dar dacă, ajuns la barieră, nu l-ai văzut încă, aştepţi acolo şi, de cum se va arăta — căci va veni negreşit — îi vei da răvaşul acesta.

Şi îi întinse plicul pecetluit cuprinzând cele câteva cuvinte mâzgălite mai înainte.

– Doamna contesă va fi servită, spuse valetul.

– Păstrează cea mai mare taină, Fromont!

– Doamna contesă se poate bizui pe mine!

– Poftim!

Şi îi întinse o pungă rotunjoară. Valetul o luă, o vârî în buzunar şi se retrase cu plecăciuni adânci.

– Este salvat! gândi Clotilde, de îndată ce uşa se închise.

Apoi, cu un aer sălbatic, adăugă ridicând semeaţă capul:

– Vai de duşmanii săi; oricine ar fi ei, îi voi nimici! Şi, în graba cea mai mare, doamna de Marville se înapoie la palat.

XI
NOAPTEA DE DRAGOSTE A BARONULUI

Părăsind casa de Sandoval, unde încercarea sa dăduse greş într-un chip atât de jalnic, după cum bine ştim, mulţumită intervenţiei prea vrednicului luntraş, în chiar clipa în care se socotea învingător, baronul de Souvré, temându-se de o capcană şi bănuind că ar putea fi urmărit, o luă zorit spre strada Pas-de-la Mule.

De cum ajunse acasă, urcă până la camera locuită de valetul său, de acel factotum, complicele său, în sfârşit, de Laurent; şi, după ce alese nişte bulendre, coborâ, intră în apartamentul său şi se zăvorâ. Acolo compuse un travesti, care nu mai aducea defel cu

înfăţişarea unui gentilom. Fără nici o urmă de silă, se îmbrăcă cu ţoalele aduse de sus, străduindu-se să-şi potrivească o îmbrăcăminte de muncitor. După ce îşi trase pe frunte o pălărie veche şi după ce îşi mânji faţa, cobori din nou şi, cu mare băgare de seamă, se îndreptă spre maidanele de pe malul Senei.

Deşi se grăbise foarte tare, nu putuse sosi la ora fixată lui Laurent pentru întâlnire. De aceea puţin lipsise ca victima, condamnată de el în cazul în care ar fi lipsit, să nu cadă sub cuţitul ucigaşului. Fără o nouă pornire de furie din partea Teresinei — să fi fost cu adevărat nebunie de data aceasta? — s-ar fi sfârşit cu viaţa sărmanei Marie.

Am văzut cum a scăpat nefericita copilă de o moarte groaznică.

Când Raoul de Souvré şi Laurent rămaseră singuri în sala de jos, baronul îşi expuse cu glas scăzut planul său de viitor, urmărit cu luare aminte de cel care de-aci înainte avea să-i ştie toate tainele.

– Ascultă! zise el, se apropie clipa hotărâtoare. În seara aceasta, tânăra care mă înfruntă îmi va aparţine! Aşa am hotărât, aşa se va întâmpla!

– Să fie într-un ceas bun! încuviinţă personajul cel saşiu, hlizindu-se. Asta da, treabă de gentilom! Şi cred că o să-mi îngăduiţi să mă uit prin crăpăturile uşii, spre a avea şi eu partea mea de bucurie... Dar pină atunci ce avem de făcut?

– Până atunci, veghează! răspunse stăpânul, care nu se putu împiedica să nu se strâmbe la gândul că va fi pândit de servitorul său. În ce mă priveşte, mă duc acasă, îmi scot zdrenţele astea şi fiindcă am tot interesul să mă arăt la curte, plec îndată la Versailles.

– Să fie cu mare băgare de seamă senioria voastră!

– Te-aş ruga să nu mai foloseşti cuvinte din astea mari când suntem numai noi doi... Chiar tu ai spus că între mine şi tine ameninţările şi laudele sunt de prisos... De ce trebuie să mă feresc?

– Dar dacă nu o să mai ieşiţi din palatul regal decât însoţit de un pichet de onoare?

– Baţi câmpii!

– Vai, vai! i-o întoarse valetul, cam îndrăzneaţă treabă încercaţi!

– Trebuie! urmă baronul. Dealtfel nu voi sta multă vreme la palat, doar cât să fac act de prezenţă, să cercetez chipurile, să culeg zvonurile privind ultima noapte şi astfel, oarecum liniştit, să pot pleca neîntârziat. Voi trece pe la mine. Iar dacă nu voi fi primit nimic de la casa de Sandoval, nimeni pe lumea asta nu mă va putea împiedica să-mi duc la bun sfârşit răzbunarea.

– Dar în caz contrar? întrebă Laurent; dacă veţi primi, adică, ceea ce aşteptaţi?

– Asta nu-mi va schimba cu nimic hotărârea! rânji baronul.

– Ce dar preţios speraţi să primiţi de la prietenii voştri? mai întrebă valetul.

– Actul conspirării pe care am făcut greşeala să-1 semnez.

– Este o armă împotriva dumneavoastră!... Nu-1 vor scăpa!

– Poate! Am fost pe punctul de a-1 redobândi! Aproape că l-am atins cu mâna!

– Prin urmare aţi fost la ei? se minună banditul;

uluit de îndrăzneala stăpânului.

– Am fost.

– Şi nu v-aţi temut…

– Aveam în mână viaţa fiicei lor!

– Drept este, gândi cu glas tare Laurent; zălogul acesta îi silea să fie la cheremul dumneavoastră.

Apoi, curios foarte:

– Prin urmare vă bizuiţi pe faptul că…

– Pe faptul că-i voi dezarma şi că mă voi răzbuna!

– Iar după aceea?

– După aceea vom vedea!

– Încă o vorbuliţă, prea cinstite stăpân?!

– Dă-i drumul!

– Nu zăboviţi prea mult pe lângă frumoasa contesă de Marville, poate că nu ar fi prea sănătos.

După cum se vede, netrebnicul cunoştea până şi aventurile amoroase ale stăpânului său.

– În seara asta, răspunse de Souvré, nu ai teamă! Am treabă aici!

– Plecaţi, aşadar, domnule baron, iar în noaptea asta…

– În noaptea asta, aşteaptă-mă!

Raoul de Souvré se îndreptă spre uşă.

– Veghează bine asupra femeii aceleia… asupra nebunei… mai zise el. Mă cam îngrijorează!

– N-aveţi nici o teamă! S-a liniştit. A lăsat-o nebunia furioasă. Când va veni timpul, vom face cu ea ce va trebui.

– Hm! Mă cam îndoiesc că ne-ar putea fi de vreun folos. Oricum, nu o pierde nici o clipă din ochi.

Încheindu-şi spusele, baronul deschise uşa, ieşi, cercetă dintr-o privire împrejurimile, străbătu

mlaştina, spre a putea ajunge pe pământ uscat şi o apucă pe drumul deja străbătut, păşind greoi, precum muncitorii al căror veşmânt îl purta.

Fromont, servitorul contelui Marville, călărea, după cum îi poruncise frumoasa Clotilde, dar fără multă grabă, pe drumul ce duce la Sevres. Urmând întru totul poveţele primite, el scruta chipurile tuturor celor ce-i veneau din faţă şi care se duceau la cetatea regească. Străbătuse cam două treimi din drum, când galopul a doi cai îl făcu să se întoarcă. Nu avu decât timpul să sară iute în dreapta; doi călăreţi, doi gentilomi trecură ca fulgerul pe lângă el...

Ei fir-ar să fie! îşi zise Fromont, iată nişte seniori tare zoriţi! Or fi niscaiva curieri de-ai palatului care au de dus vreo poruncă domnului de la Reynie... Ciudate lucruri se mai petrec în vremurile noastre!

Cei pe care Fromont îi luase drept curieri erau, de fapt, cavalerul Georges şi marchizul de Rios. Iar când gândise că tare ciudate mai sunt unele lucruri, o făcuse fiindcă era încredinţat că avea să fie de faţă la o ciocnire dintre cele mai aprige, că avea chiar să-şi aibă partea lui.

Într-adevăr, la câteva sute de paşi, un vârtej de colb vestea sosirea unui alt călăreţ, ce părea la fel de grăbit ca şi cei doi prieteni ai noştri. Numai că acesta din urmă o pornise în sens contrar, de-a dreptul spre Versailies. Când îşi încrucişară drumurile, Georges îşi ridica privirile şi, mânios, spuse doar atât:

– El este!

Ridicând mâna, d’Artagnan stăvili anevoie avântul calului de sub el şi tăie calea baronului de Souvré.

Acesta, cabrându-şi calul, strigă cu glas răsunător:

– Loc!

– Apără-te, nemernicule! răspunse Georges, ducându-şi mâna la spadă.

Văzându-se ameninţat, baronul nu putu decât să imite gestul celui care îl provoca. Astfel că îşi scoase pe dată sabia din teacă.

De Rios urmărea peripeţiile cumplitului duel, gata să ia locul cavalerului, dacă ursita i-ar fi fost cumva vitregă. Nu cunoştea, desigur, măiestria în ale armelor a tânărului d’Artagnan.

Loviturile date la întâmplare, din pricina salturilor neaşteptate ale cailor, după ce aceştia se ciocniseră mai întâi piept la piept, nu se dovedeau însă cu nimic mai puţin vârtoase, atât dintr-o parte cât şi din cealaltă.

Se vedea limpede că baronul, ştiindu-se neînstare să se împotrivească lungă vreme cavalerului, încerca să-i depăşească pe Georges, spre a o lua apoi la un galop vrednic doar de curajul său.

Fromont îi veni în ajutor. Îi recunoscuse şi, ghicindu-i tactica, crezu de datoria lui să-i prilejuiască scăparea mult dorită.

Dând pinteni calului, se năpusti printre ceilalţi, asemenea unui zăpăcit, ţipând de spaimă, holbând ochi speriaţi şi părând a face eforturi peste puterile omeneşti spre a-şi domoli calul; isteaţă manevră, care îngădui baronului să execute o fulgerătoare întoarcere, să dea pinteni şi să-şi ia tălpăşiţa.

Georges vru să alerge pe urmele lui.

Dar, fie din întâmplare, fie din pricina vreunei alte mojicii de a lui Fromont, se pomeni împiedicat de acesta care îi ieşise în faţă.

– Dă-te la o parte! strigă Georges.

– O cerule, cât de tare aş vrea şi eu lucrul ăsta, domnul meu, răspunse servitorul lui Marville, prefăcându-se speriat foarte, dar nu-mi mai pot stăpâni calul.

Într-adevăr, meşter în ale călări ei cum era, îşi făcea calul să sară în toate felurile, de l-ar fi crezut cu adevărat turbat.

În timpul acesta, baronul se depărtase de-a binelea.

Înţelegând zădărnicia strădaniilor sale şi dându-şi seama, dealtfel, că şi de ar fi avut cale liberă,tot nu l-ar fi putut ajunge din urmă pe cel căruia frica părea să-l fi înaripat, Georges se înfrână şi sfârşi prin a se linişti.

– Tare prost ai mai picat, băiete! făcu el cu o rămăşiţă de mânie în glas.

– Iertaţi-mă, domnul meu, răspunse cu prefăcătorie Fromont. Vă jur că a fost fără voia mea!

– În sfârşit, murmură Georges, treaba nu-i decât animată.

Şi, strângând hăţurile, îşi reluă, însoţit de prietenul său, galopul năvalnic.

– Uf! oftă uşurat vicleanul Fromont. Era şi timpul să mă vâr, întru binele baronului. Iar acum să-1 prind din urmă, spre a-mi duce la îndeplinire misiunea.

De cum se văzu în afara primejdiei, prea demnul stăpân al lui Laurent scoase un suspin de uşurare şi încetini pasul calului, care se supuse cu plăcere vrerii stăpânului, într-atât era de istovit. Răgazul acesta, răgaz silit, îngădui lui Fromont să-1 ajungă din urmă. Şi baronul îl recunoscuse, preţuindu-i mult manevra.

Văzându-1 că se îndreaptă spre el, se opri şi îl aşteptă.

– Ce să mai zicem, domnule baron, i se adresă valetul seoţându-şi pălăria, la timp am ajuns.

– Îţi mulţumesc mult, Fromont! Dar ia spune-mi prin ce întâmplare te-ai nimerit în calea mea?

– Nu întâmplarea m-a mânat încoace, domnule baron; ci stăpâna mea, contesa de Marville.

– Clotilde? exclamă baronul.

Servitorul păru să nu audă, căci era bine dresat.

– Şi pentru ce? îl mai întrebă de Souvré.

– Chiar pentru dumneavoastră, domnule baron.

– Pentru mine?

– Da!

Apoi, scoţând din surtuc răvaşul ce-i fusese încredinţat i-1 dădu lui de Souvré.

Baronul îl luă, rupse pecetea şi citi:

„Nu veni la Versailles şi fugi, fugi cât poţi de repede; mâine urmează să fii arestat”.

– Blestem! mormăi el între dinţi. Şi-au pus planul în aplicare! Vreun curier mi-a luat-o înainte şi a duş regelui documentul... Clotilde are dreptate, trebuie să fug!... Oricum însă, nu o voi face înainte de a mă răzbuna!

Apoi, cu glas tare, adăugă:

– Ascultă, Fromont: o să-ţi urmezi drumul spre Paris. Te vei duce de-a dreptul acasă la mine şi vei spune... Sau nu, mai degrabă, se răzgândi el, vei da asta lui Bineau; rândaşul meu... Uite, ţine calul.

Fromont prinse căpăstrul şi ţinu calul baronului până ce acesta mâzgăli câteva cuvinte:

„Vino diseară, la ora zece, dincolo de poarta Saint-

Honore, cu doi cai înşeuaţi şi pregăteşte-te să mă urmezi. Adu-mi totodată sipetul cel mic din lemn de abanos aflat în scrinul din dormitor, a cărui cheie îţi va fi dată de purtătorul acestui răvaş”.

Semnă şi-i dădu lui Fromont hârtia, precum şi două chei pe care le scosese din buzunarul pantalonului.

– Repede! făcu el. Şi nu pierde timpul! Du toate rândaşului meu! Hai, repede!

Valetul salută şi porni în galop.

Rămas singur, baronul sătu o clipă pe gânduri.

– Mîine, murmură el într-un sfârşit, mâine voi fi departe! Au crezut ei că-mi vor veni de hac!… Ei bine, vor suferi! Da, vor suferi în ceea ce au mai scump! A mea va fi frumoasa fată, chiar şi moartă… A mea vei fi! Nu am putut-o avea pe mama ta, pe frumoasa Inès! Dar pe tine te voi ucide strângându-te în braţe, te voi înăbuşi cu sărutările mele! Vei muri, da! Dar vei muri pângărită, dezonorată!

Temându-se ca nu cumva cavalerul d’Artagnan să se întoarcă din drum, prea josnicul gentilom, josnic şi laş totodată, o luă pe o cărare de pădure şi porni, la rându-i, spre Paris. Teama îl năpădea. Tot din teamă îl trimisese şi pe Fromont acasă, în loc să se ducă să dea el însuşi poruncile dorite. Pretutindeni în jur nu vedea decât ofiţeri de poliţie. De aceea când ajunse în dreptul celor dintâi case din suburbia Parisului, dibui un han, intră, trimise calul la grajd şi ceru o cameră, se strecură vicleneşte, ceru să i se aducă cina şi nu ieşi, pe jos, decât după căderea nopţii.

După înfiorătoarea scenă în care văzuse moartea

de aproape, micuţa Marie se trăsese într-un ungher şi nu-si mai desprindea ochii de la Teresina, care o îngheţa de groază.

Totuşi, chipul acesteia nu mai era acelaşi. Din sălbatec; din feroce cum fusese înainte, el devenise acum de o nemărginită bunătate.

Şi ea privea copila. Ghemuită în faţa acesteia, aproape în genunchi, ea lăsa să-i scape, când şi când, mereu acelaşi nume:

– Georges!... Georges!...

Înfrânându-şi groaza pe care fiinţa aceasta, neîndoios smintită, i-o inspira, Marie îşi luă inima în dinţi şi o întrebă:

– De ce m-ai salvat, după ce mai întâi ai vrut să mă ucizi?

Teresina nu răspunse de la bun început,.

– Nu vrei să vorbeşti? stărui fata.

Era limpede că femeia cu minţile rătăcite căuta un răspuns; îşi aduse mâinile spre fruntea pe care o strânse cu înfrigurare, iar glasul, tot mai dulce, îngâna;

– Georges!... Georges!...

– Îl cunoşti, doamnă?

– Da!... Da!... răspunse Teresina.

Nefericita nu-şi dădea seama că numele acesta putea fi al atâtora. Pentru ea, Georges era el... copilul ei pe care îl revedea doar prin aburul unor amintiri.

– Îl iubeşti? urmă Marie.

– O, izbucni Teresina, ridicându-se în picioare, sigur că-1 iubesc...! Dar dumneata? Marie îşi plecă fruntea.

– Şi eu, murmură ea.

Când trăieşti în preajma smintiţilor, îţi pierzi adesea şi tu mintea. Oare începuse copila să treacă sub înrurirea ei, de vreme ce răspundea la rându-i de parcă numele cavalerului ar fi fost singurul de acest fel pe lume?

Deodată tresări.

Încovoindu-şi trupul deşirat şi schilav, nebuna îi luase mâna şi şi-o dusese la buze.

– Nu te teme! grăi ea cu glas înăbuşit, căzându-i iarăşi la picioare. Teresina veghează!

Ai fi zis că în clipa aceasta un sclipăt de lumină străbătea mintea nefericitei.

– Vorbeşte-mi despre el! se tângui ea după câteva clipe de tăcere.

Şi, fără a mai aştepta răspuns:

– El se gândeşte la ea, nu-i aşa? Marie o privea fără să o înţeleagă. Teresina continuă:

– La mama lui...

Apoi, cu glas tărăgănat, plin de o nemăsurată tristeţe:

– Eu sunt... mama lui!... Eu... Teresina!

Marie îşi înălţă ochii spre cer; în ochii aceia tremurau lacrimi.

Înţelegând că nu avea de tras vreo nădejde din partea smintitei, care, fără îndoială, era şi ea întemniţată, se afundă în tăcere.

Bătrâna scotea însă din când în dând câte un cuvânt, mai mult frânturi... Iar vorbirea ei, numai pentru sine parcă, avea în ea ceva dureros, jalnic, ceva care încrâncena inima copilei.

Noaptea se lăsa încet. În sălaşul cel mizer, bezna se adâncea.

– Dumnezeule, murmură Marie, ajunsă la capătul puterilor şi al resemnării. Fă să nu mai am a trăi o noapte ca cea de ieri... O, nu, mai bine loveşte-mă cu moartea!

– Să mori! o îngână Teresina, pe care acum sărmana copilă nici nu o mai zărea. Nu, nu... Trebuie să trăieşti, să trăieşti pentru Georges!... Georges!...

Abia se stinsese glasul ei, că de jos se auzi zgomot de paşi. Marie se sprijini de perete, clătinătoare, pierdută aproape. Teresina se ridică însă cu priviri scânteietoare. Şi, de parcă ar fi fost înzestrată cu un al doilea văz, murmură:

– Este el! Se întoarce!

Degetele ei pocniră sec, în timp ce îşi fringea mâinile adăugind:

– Vreau să-1 sugrum!

Peste puţin, treptele de lemn ale scării trosniră. Inima Mariei bătea să-i spargă pieptul. Uşa se deschise.

O subţiratică fâşie de lumină, izvodită de lanterna pe care o ţinea Laurent, lumină slab încăperea. Baronul venea şi el.

– Tu ieşi afară! porunci el dintr-odată bătrânei. Nebuna nu se clinti însă.

– Ai auzit?

– Da!

– Atunci pleacă!

– Nu!

– La dracu!...

– Tăceţi! îi şopti Laurent la ureche. Apoi, după ce puse jos lanterna: vă descotorosesc eu de femeia asta.

Atunci, zâmbitor, cu glas mieros, aţintindu-şi

privirile asupra Teresinei, rosti de două ori numele lui Georges: în acelaşi timp mergea de-a-ndaratelea spre uşă. Ochii smintitei îi căutară pe ai lui.

– Uite-1 acolo, continuă valetul, văzând că şiretlicul se dovedea bun. Este colo... jos!

Şi, tot dându-se înapoi, continua să strige?

– Georges!... Georges!

La început, nebuna înainta puţin. Iar Laurent, rostind mai departe numele acela magic care, după cum bine băgase el de seamă, avea o atât de mare înrâurire asupra nenorocitei, continua să se dea înapoi.

Teresina îl urma, fără să-şi dea seama, fermecată, vrăjită împotriva vrerii sale, de numele acesta ce-i izbea auzul. La fiecare pas de-al lui Laurent, ea făcea unul înainte. De cum trecu pragul, baronul închise uşa brusc şi cu atâta putere, încât lemnul ei putregăit se îndoi aproape, răspândind nori de praf; pe dată se făcu auzit şi zgomotul zăvorului tras pe dinafară.

Victima şi călăul se aflau faţă în faţă. O tăcere de câteva minute, timp în care treptele gemură sub greutatea trupurilor lui Laurent şi al Teresinei; iar glasul lui Laurent se stingea treptat, fără să înceteze întruna:

– Georges!... Georges!

Ghemuită în colţul ei, Marie tremura ca varga.

– Nu te teme, copila mea! rosti de Souvré, mlădiindu-şi glasul şi înaintând spre fată.

Nemernicul se gândise să folosească mai întâi blândeţea „Poate că, îşi spusese el într-o pornire de trufie, voi dobândi cu vorba dulce ceea ce vroiam să am prin forţă. Dar auzindu-i glasul, Marie câştigase

noi puteri.

– Aţi venit pentru a-mi înapoia libertatea, părinţii? întrebă ea.

– Din păcate, copila mea, asta nu depinde de mine! Dar în aşteptarea împlinirii acestei dorinţi, să stăm puţia de vorbă.

Fata îl privi dispreţuitor:

– Mai mult nu am ce-ţi spune, domnule!

– Dumneata se prea poate, dar eu...

Şi bărbatul mai făcu un pas.

Lunecând pe lângă perete, copila se depărta strigând:

– Nu te aproapia de mine.

De Souvré rămase neclintit, pironit locului.

– Oare ce mă opreşte? gândi el, mirat de prea puţina-i dârzie.

Şi, pentru că tocmai luase o hotărâre, îşi spuse:

– Aş, la urma urmei nu-i decât o femeie! Apoi, înălţând capul, urmă cu glas tare:

– Ascultă, Marie...

Chipul palid al fetei se împurpura pe loc.

– Sunt fiica domnului conte d'Ablincourt! i-o întoarse ca cu semeţie. Şi te rog, îţi poruncesc să ai faţă de mine cuviinţa pe care sunt în drept să ţi-o cer.

– Ia te uită, ia te uită! făcu de Souvré, prcgătindu-şi tonul zeflemitor. Răzvrătire?

– Nu, domnule, bâigui sărmana fată, împreunându-şi mâinile. Nu, te înşeli dacă îţi închipui că vorbele mele cuprind răzvrătire!... Nu mă ridic împotriva nimănui!... Nici măcar nu mă plâng!... Ci rog!... Implor!... Sunt doar o copilă!. Nu te-am jignit cu nimic... Greşesc fiindu-mi teamă! Nu trebuie să-mi

faci nici un fel de rău, nu-i aşa? Uite, vezi, îmi pare tare rău că m-am îndoit de dumneata şi îţi cer iertare. Dar rogu-te mult, du-mă înapoi lângă cei ce-mi sunt dragi.

– Ţi-am spus, domnişoară, că nu-mi stă în putinţă !

– Nu-ţi stă în putinţă... dumitale?

– Nu pe mine trebuie să mă învinuieşti!

– Nu pe dumneata? Atunci pe cine?

– Pe tatăl dumitale!

– Pe tata?

– Te părăseşte!

Dar, căpătând curaj, copila îi răspunse:

– Îl insulţi pe contele d'Ablincourt, domnule, şi spui minciuni!

– Insult pe cine îmi place: bombăni el, pierzându-şi răbdarea. Haide, ajunge cu atâta vorbărie goală. Eşti în mâinile mele! îmi aparţii!

– Îţi aparţin? Atunci, adăugă ea cu nevinovăţie, mă vei ucide?

– Să te ucid? Nicidecum! răspunse netrebnicul. Oare cine ar ucide o fată frumoasă ca dumneata!

– Nu înţeleg...

– E rândul meu să-ţi cer iertare, domnişoară, pentru pornirea de mânie avută mai înainte... Am greşit!... Vorbeşti de moarte... dumneata!... La vârsta pe care o ai?...

Haida-de, copilă, alungă asemenea urâte gânduri! Dimpotrivă vei trăi! Vei trăi!

Din nou Marie începu să nădăjduiască... O clipă, vorbele acelui om josnic o amăgiseră.

– O, ştiam eu că lacrimile mele te vor înduioşa,

rosti ea. Vrei doar să mă sperii, nu-i aşa?

– Desigur, copila mea, desigur. Vino mai aproape!

— Mai aproape? Pentru ce?

– Ţi-e teamă cumva?

– O nu, făcu ea cu glas curat, plecând de lângă perete şi apropiindu-se.

– Să fie într-un ceas bun! strigă baronul, năpustindu-se asupra fetei. Cuprinzând-o de mijloc, îi căuta buzele, spre a i le pângări cu sărutările sale.

Dar, desprinzându-se brusc din îmbrăţişare, Marie scoase un ţipăt cumplit. Ţipătul avu un fel de ecou dublu: unul venind dindărătul uşii, mult asemănător râsului lui Laurent care, după ce o zăvorise pe bătrână, urcase la postul său de observaţie; al doilea ţâşnise de jos şi nu era altceva decât un răcnet al Teresinei.

– Ce te-a apucat? făcu uluit baronul, şovăind înainte de a reîncepe.

– Eşti un ticălos! strigă Marie al cărei trup ca lujerul părea să se fi înălţat.

– La naiba! Ia te uită la neroada asta!... Dar ea îi curmă vorba:

– Doar tatălui îi este îngăduit să-şi îmbrăţişeze copilul! Iar dumneata nu eşti tatăl meu. Nu, nu eşti, mulţumesc cerului!

– Bagă de seamă! lătră de Souvré, nemaiputându-se stăpâni.

– Ţi-am spus doar că nu-mi mai este teamă! urmă Marie, cu capul sus, cu privirea liniştită. Priveşte-mă!... Tremur oare?... Îmi jertfesc viaţa, dar numai pe a mea!... O, spune-mi, te-ai aşteptat oare la atâta împotrivire din partea unei fete?... Fecioara nu mai

există!... Copila a făcut loc femeii! O clipă doar a fost de ajuns, pentru ca minunea să se săvârşească. Iar femeia este mai puternică decât bărbatul, când bărbatul acesta este un laş! Prin urmare, dă-te la o parte, să pot trece!

Era minunată în cutezanţa ei. Şi de o mie de ori mai frumoasă ca înainte!

De Souvré îşi încrucişa braţele, muşcându-şi buzele până la sânge, şi bolborosi:

– Îţi cam pierzi capul, pe cinstea mea!

– La o parte!... La o parte când îţi spun! îi porunci ea cu glas pătrunzător, năpustindu-se asupra lui şi smulgându-i de la brâu jungherul.

Apoi, ridicând braţul:

– Fă-mi loc; de nu, te omor!

– Nu te juca cu aşa ceva, frumoaso! făcu de Souvré, îmboldit de o teamă şi chinuindu-i degetele spre a-i smulge arma pe care o aruncă jos... E primejdios.

– De vreme ce nu am destulă putere să mă apăr? gemu copila ai cărei ochi se aburiseră de neputincioasa-i mânie, voi striga!

– Strigă! o luă peste picior baronul. Tot degeaba! Nu ţi se va răspunde!... Dealtfel, aici nu intră nimeni... Am avut eu grijă... Haide, frumoasa mea, am pierdut prea multă vreme cu vorbe goale şi cu zadarnice împotriviri!

– Dumnezeule! se căina Marie. Doar în tine mai am nădejde... Mă vei lăsa în ghearele acestui om?

– Cam multă vreme irosită în rugi! o zori nemernicul. Şi apoi, cel pe care îl implori nu are, la rându-i, o cheie.

Şi tot fă când haz de scârbavnica-i glumă, baronul folosi clipa de deznădejde a victimei, pentru a se târî până la ea şi a o apuca de poala rochiei sale albe, de bal. Pe dată însă, degetele i se descleştară; se dădu înapoi speriat şi îşi încorda auzul, în timp ce Marie scoase un al doilea strigăt, la fel de sfâşietor.

În încăperea de jos se pornise un tărăboi înfiorător. Ai fi zis că cineva pătrunsese cu de-a sila, că uşa sărise ţăndări.

Cu vreo o oră înainte ca cele de mai sus să se petreacă, o barcă luneca în josul Senei.

Plecată de la podul Bărbier, numit mai târziu Pont-Royal, ambarcaţiunea aceasta, un soi de luntrişoară, adăpostea şapte inşi, printre care se număra si cel ce vâslea, prietenul nostru Gérard . Mai este oare nevoie să-i numim şi pe ceilalţi care îl însoţeau? Am şi bănuit în ei pe contele d'Ablincourt, pe soţia sa Inès, pe cavalerul Georges, pe marchizul Castei de Rios şi pe cei doi nedespărţiţi, cei doi aşa-zişi taţi ai Mariei, Folavril, conte de Afrivol, şi Malvenu, marchiz de Bellevenue.

Inès ţinuse cu tot dinadinsul să facă parte din expediţie, căci într-adevăr totul avea aerul unei expediţii..;

Cerul era negru, sinistru, înfricoşător.

Vâslele, spintecând apa, stârneau un zgomot în stare să-i înspăimânte până şi pe cei mai vajnici.

Nimeni nu rostea nici un cuvânt, căci fiecare era stăpânit de unul şi acelaşi gând: să salveze o fată, o copilă încă!

În anumite împrejurări, în care tăcerea însăşi pare sonoră pentru auzul neînvăţat cu larma, până şi cel

mai slab sunet se aseamănă cu o notă discordantă. Şi întrucât. cu toţii se aflau într-o stare de spirit aproape aidoma cu cea descrisă mai sus, şi unii şi alţii fură brusc smulşi din gânduri, simţind cum un fior le străbate fiinţa, când următoarele puţine cuvinte, rostite dealtfel cu glas scăzut, fură slobozite de buzele lui Gérard:

– Ne apropiem!

Într-adevăr, după încă doar câteva lovituri de vâslă, luntrea înainta de-a lungul insuliţei, ieşind drept în faţa acelei părţi a „Casei Cardinalului”, care avea o fereastră spre apă. În chiar clipa aceea, larma unor glasuri îi făcu să-şi înalţe capetele.

– Marie se află acolo! zise Georges, arătând spre fereastra de sus.

Şi, înainte ca cineva să-1 fi putut opri, sări până la piciorul zidului.

– Ce vrei să faci? întrebă contele René cu glas stăpânit.

Georges răspunse pe acelaşi ton:

– Să pătrund în sala de jos, căci se prea poate ca nemernicii să se fi încuiat; încerc să ajung până la scumpa noastră Marie.

– Lua-m-ar naiba, are dreptate cavalerul! hotărâ Folavril.

– Desigur, încuviinţară la rândul lor Malvenu şi marchizul de Rios,

– Grăbiţi-vă, din suflet vă rog! îi implora Inès.

– Ocoleşte insuliţa şi strecoară-te cât mai aproape de uşă, porunci d’Ablincourt, vorbind lui Gérard.

Omul se supuse.

Când ajunseră, coborâră cu toţii, în afară de

Gérard, rămas să păzească luntrea.

Apoi, instinctiv, ca şi cum acelaşi glas lăuntric le-ar fi dat o poruncă, se năpustiră spre uşă; adânc măcinată de timp şi umezeală, uşa aceea nici nu ar fi avut nevoie de o izbitură atât de puternică spre a ieşi din ţâţâni şi a se fărâma în bucăţele.

La rândul lui, Georges, ajutat de asperităţile zidului în descompunere şi el, de golurile şi crăpăturile peretelui, de bârnele ieşite înafară, se caţără cu iuţeala unei şopârle, mai încet poate, dar la fel de sigur.

Iar dacă Folavril şi Malvenu l-ar fi putut vedea, una şi aceeaşi amintire le-ar fi venit în minte, înfăţişîndu-le pe tânărul cavaler tot într-o noapte întunecată ca aceasta, coborând pe zidul acoperit cu viţă al hanului lui Planchet, spre a veni în ajutorul contelui d'Ablincourt pe cale de a fi ucis.

În camera de sus a „Casei Cardinalului", zgomotul uşii doborâte îl oprise pe Raoul de Souvré în timp ce tocmai se pregătea să o tragă spre sine pe Marie sfârşită de puteri, pentru a o necinsti.

– Ce se întâmplă oare? bâigui el, alb la faţă ca varul.

Paşi mulţi urcau scara, şi în aceeaşi clipă, dincolo de uşă, un strigăt de om înspăimântat părea să dea răspuns întrebării pe care şi-o punea de Souvré.

– Ajutor! ţipă, cu glas aproape sugrumat, Laurent.

– Ei sânt! răcni, spumegând de mânie, baronul.

Ridicând pumnalul căzut, el se năpusti asupra Mariei, hotărât să-i străpungă inima. Din fericire, era prea târziu. Şi cea de a doua uşă fu biruită; abia de avu timp ticălosul să-şi vadă servitorul lungit de-a

curmezişul ultimelor trepte, cu chipul vânăt, cu limba spânzurândă. Luat pe la spate în timp ce sta la pândă, Laurent fusese sugrumat de nebună. Braţul înarmat al baronului de Souvré fu pe dată strâns în menghinea mâinii stângi a Teresinei care, cu dreapta, îşi înfigea degetele osoase în gâtlejul nemernicului gentilom.

– Vreau să te strâng de gât, să te strâng de gât! repeta ea cu glasul ei gutural.

Raoul de Souvré era vânjos, iar teama îi înzecea puterile. Se lupta din răsputeri cu nenorocita, asupra căreia durerea părea să nu aibă putere şi care râdea mocnit. Făcând un salt uriaş înapoi, salt care lăsă fâşii de piele sângerândă atârnate de unghiile nebunei, baronul izbuti să-i scape din strânsoare şi să se năpustească din nou asupra Mariei. Sărmana copilă se trase în colţul ei, strigând ca într-o supremă rugă numele lui Georges.

Fereastra se deschise brusc; în chenarul ei apăru cavalerul, cu spada în mână.

– Iată-mă! spuse el, sărind în încăpere.

– D’Artagnan! scrâşni de Souvré, pământiu de groază. Ştia că nu are a nădăjdui iertare din partea temutului tânăr.

Dar nici nu-şi încheiase bine vorba, că un strigăt aproape neomenesc zgudui dărăpănătura. Strigătul era însoţit, pentru a doua oară, de numele lui d’Artagnan, rostit de către Teresina care îşi înfipse iarăşi degetele în gâtul baronului. Nemernicul se răsucise, astfel că acum se sprijinea de fereastră. Horcăind, cu răsuflarea întretăiată, smulse de la brâu pistoletul şi trase în pieptul nebunei. Gîtlejul Teresinei slobozi un vaier nedesluşit, cu toate că degetele i se

mai strângeau — dacă aşa ceva mai era cu putinţă — în jurul gâtului învineţit al ucigaşului. Atunci, îmbrâncind-o cu o putere nemaipomenită, ea îl făcu să-şi piardă echilibrul şi să se prăbuşească în gol. Apoi, clătinătoare, se poticni. Georges o primi în braţele sale. La lumina pâlpâitoare a felinarului o recunoscu.

– Mamă! gemu el.

Totul se petrecuse aproape în acelaşi timp şi într-atât de repede, că doar câteva clipe fuseseră de-ajuns. Apoi, contele, Folavril, Malvenu, marchizul şi Inès năvăliră în cameră, trecând peste trupul lui Laurent.

Marie îşi pierduse cunoştinţa. Palidă, despletită, Inès se zbuciuma în preajma ei. Deodată ea se ridică, cu chipul străluminat de fericire şi, aruncându-se în braţele contelui, sărmana mamă strigă:

- Domnul fie binecuvântat, René! Trăieşte!... Trăieşte!

XII
BALET LA REGE

Pe contele de La Fere şi pe cavalerul de Herblay i-am lăsat la Versailles. După plecarea tânărului d’Artagnan, ziua li se scurse în nelinişti de moarte, nu atât pentru cavaler, a cărui fire păstra în orice împrejurare un anume sfânt egoism, cât mai ales pentru conte, bântuit de funeste presimţiri. Nu se temea doar pentru Georges, fiul adoptiv, vie amintire a prieteniei sale celei mai mari, ci şi pentru acea frumoasă şi neprihănită fată pe oare o şi îndrăgea de

parcă ar fi fost copila lui. De orice s-ar fi putut teme în momentele acelea de groază în care un ticălos se făcuse stăpân pe atâtea vieţi dragi.

Iar el, Athos, nu putea face nimic... Nimic! Unde rămăseseră timpurile în care, nesfătuindu-se decât cu prietenii săi, mai totdeauna de aceeaşi părere cu el, socotindu-l a fi înţelepciunea însăşi, preschimba în faptă cele mai neînsemnate gânduri, fără să-i pese de ce o să se întâmple mai departe?

Dar pe vremea aceea, vai, era tânăr şi puternic muşchetarul acesta curajos şi nici o putere din lume nu l-ar fi putut opri ori de câte ori, înarmat cu netemătoarea-i bravură, cu adâncu-i dispreţ, faţă de moarte, se avânta întru apărarea cine ştie cărei cauze ce i se părea dreaptă şi vrednică a fi luată în seamă.

Astăzi nu mai era însă acelaşi om. Povara anilor îi împuţinase puterea care odinioară făcuse din el căpetenia unei frăţii neînfricate şi de care încă ne mai amintim. Fireşte, era şi acum un spirit rece şi măsurat; bravura, curajul, înnăscute, nu-i slăbiseră; dar mijloacele de a acţiona nu mai erau aceleaşi, slăbite întrucâtva. Nu mai putea fi stăpân pe acel avânt tineresc, pilduitor în ale bărbăţiei şi care, cândva, ar fi putut răsturna împărăţii. Atunci trăia singur; ba mai mult, iubirea pe care o nutrise pentru o creatură hidoasă îi preschimbase inima într-un pumn de cenuşă, făcând din el aproape un mizantrop, scârbit de societatea sexului frumos, mai aplecat spre băutură în care căuta uitarea şi punându-şi oricând, şi au trufaş dispreţ, viaţa în joc.

Acum lucrurile se mai schimbaseră; se legase mult de Georges, îl socotea ca pe un fiu al său, avea prin

urmare preţioase datorinţe.

Aramis, simţind la rându-i cum îi renaşte în suflet războinica înviforare, scrâşnea de furie. Fiindcă nu putea încă trece la fapte, era ca scos din minţi. Ciudat mai fusese firul vieţii acestui cucernic purtător de spadă: intrarea sa la mânăstirea din Nancy nu fusese urmată de o hirotonisire imediată, căci d'Artagnan îi ceruse sprijin într-o chestiune gingaşă şi primejdioasă; astfel că din nou pusese mâna pe spadă. Şi apoi, de câte ori se repetase oare istoria? Nu am şti spune; sigur este însă că, în pofida părului sur care îi împodobea fruntea, în pofida hainei ce o purta, se simţea îmbiat, mai mult ca niciodată poate, de chemarea din tinereţe. Mărturisea a nu fi fost „diplomat şi muşchetar decât aşa, pe nepusă masă.

Şi el, şi contele de La Fere rătăceau, suflete mâhnite, prin întinsele şi minunatele grădini ale castelului regal, aşteptând cu nelinişte ceasul hotărât de doamna de Maintenon. Multă vreme trecuse de când buzele lor nu mai rostiseră nici un cuvânt.

Cavalerul de Herblay rupse deodată dureroasa tăcere contenindu-şi umbletul domol şi monoton, îl privi pe conte şi spuse:

– A fost o vreme, Athos, în care nu am fi îndurat chinurile prin care trecem de câteva ceasuri încoace!... Nici regele, nici toate curtezanele lui nu ne-ar fi putut tine aici!...

— Ce vrei să spui, cavalere?

– Ei, la naiba, prietene dragă, s-a zis cu cavalerul din mine!... A rămas în locul lui muşchetarul, dacă e vorba să venim în ajutorul unor năpăstuiţi!... Athos, adăugă el cu o energie îndrăcită, am impresia că sunt

iar de douăzeci de ani, ierte-mă Domnul. Zi-mi Aramis şi cheamă-mă să te urmez!

– Unde?

– Ei asta-i! La Paris! De vreme ce doar acolo prezenţa noastră poate fi de vreun folos!

– Am făgăduit că vom aştepta! se împotrivi moale Athos, deloc mai vorbăreţ ca odinioară.

Se vedea limpede ca şi lui, ca şi prietenului său îi era cam silă că trebuie să asculte de o femeie.

– Să aşteptăm!... Să aşteptăm!... se arătă Aramis înciudat. Şi ce se întâmplă între timp cu cei pe care ne-am jurat că-i vom ocroti, apăra?

– Oare ce am putea face, chiar de ne-am hotărî să plecăm?

– Să încercăm, lăsându-ne în voia norocului care nu o dată ne-a întins mâna, să pătrundem înfiorătoarea taină.

– Şi am pierde atunci puţina încredere de care ne bucurăm la curte! Nu, nu asta avem de făcut, cel puţin în clipa de faţă, crede-mă, Aramis. Să-1 câştigăm întâi pe rege, pe urmă vom trece şi la fapte!... Mai este însă ceva oare mă înfrânează, mă face să stau pe loc... Să ştii că tot mai aştept venirea acelui,ticălos... O, ce bucurie să pot răzbuna pe toţi cei pe care cu atâta cruzime i-a făcut să sufere!

– Nu va veni, zise Aramis.

– Poate că totuşi... nădăjdui Athos.

Şi din nou începură să se plimbe în tăcere.

Odată cu lăsarea nopţii temerile ceior doi prieteni sporiră. Oare ce avea să se mai întâmple? Ce avea să hotărască regele? Dar doamna de Maintenon? Erau toate acestea întrebări pe care şi le puneau în gând,

dar da care cu aflau răspuns.

Grădinile se umplură de lumini ca prin farmec. Viaţa, o clipă doar oprită în somptuosul palat, se pornea şi mai vijelioasă. Curând se alcătui o procesiune lungă de seniori şi de doamne din lumea mare; înveşmântaţi cu toţii în haine strălucitoare ori de ceremonie, se duceau la baletul ce se reprezenta la palat.

Înainte de începerea spectacolului, curtea se împărţi — parte pe covoarele de iarbă, parte prin boschete, parte în frumoasele gondole ce brăzdau în sus şi în jos canalul cel mare din parc, ale cărui ape molcome oglindeau atât bogăţia de lumini, cât şi fermecătoarele toalete ale doamnelor. Şi pretutindeni muzică; era într-adevăr un tărâm al încântării.

La ora nouă, toată lumea trecu în galeria mare, concepută după o idee a marelui Le Brun. La vremea aceea, deşi decoraţiile din sculptură şi pictură nu erau încă gata, galeria aceasta însemna pentru rege unul din locurile sale cele mai îndrăgite. Lungă de 220 de picioare şi largă de 32, se putea primi în ea — după cum şi astăzi ar mai fi cu putinţă — lume foarte multă. Şaptesprezece ferestre boltite, ce dădeau spre grădină, luminau încăperea. Ele corespundeau aceluiaşi număr de arcade, pline pe atunci de oglinzi. Arhitectura ei este de asemenea opera lui Le Brun; până şi motivele lemnăriei şi ale închizătorilor aparţin marelui artist. Cei patruzeci şi opt de pilaştri de marmură, dispuşi în spaţiile dintre arcade, sunt de o alcătuire mai heteroclită; în capitelurile lor îşi găsesc locul cocoşi, discuri solare, crini; atât capitelurile, cât şi baza lor sunt aurite.

În această galerie, transformată în sală de spectacol, aveau loc distracţiile de tot soiul oferite regelui.

Mulţimea se năpusti în vasta sală, al cărei parchet primi dezmierdarea mătăsii a trei sute de rochii.

Toată lumea se aşeză; regele avea la stînga sa, cu o treaptă mai jos însă, pe doamna de Maintenon. Prezenţa ei fu socotită drept o întâmplare neobişnuită. Într-adevăr, marchiza vădea un dispreţ adânc faţă de toate plăcerile mondene.

Spre a nu se abate de la obiceiurile sale şi în pofida aerului de mare severitate pe care prezenţa unchiului său o dădea locului, alteţa sa regală Filip de Orléans îşi făcu intrarea, înconjurat de un roi de tinere şi ispititoare femei, printre care se număra şi frumoasa Clotilde de Marville; ea atrăgea luarea aminte nu numai prin strălucitoarea ei îmbrăcăminte, ci şi printr-o ciudată paloare ce i se răspândise pe chipul îndeobşte trandafiriu.

În timp ce pătrundea în galerie şi fără vreo pricină anume, un tremur uşor păru să tulbure vaporoasa făptură. Cu mare anevoinţă, făcând eforturi uriaşe, ea ajunse la jilţul cuvenit ei, pe care mai degrabă căzu decât se aşeză.

După ce îl salută pe rege, ducele Filip i se aşeză la dreapta, înconjurat de numeroşi prinţi şi prinţese care alcătuiau alaiul marelui monarh.

Când spectacolul de balet se încheie, Ludovic al XIV-lea se ridică şi îşi oferi mâna doamnei de Maintenon; prinţii, prinţesele, seniorii şi nobilele doamne îl imitară, şi toţi oamenii aceştia se apucară să danseze, asemenea unor burghezi de rând.

Istoria a înscris, dealtfel, în filele ei, puţin obişnuita deprindere a regelui-soare care, până la aproape cincizeci de ani, s-a păstrat unul dintre cei mai chipeşi dansatori dintre suveranii Europei.

După plecarea baletului, regele şi doamna de Maintenon îşi reluară locurile, spre a primi salutul curtenilor. Cu toţii, după rang, trecură prin faţa maiestăţilor lor — căci doamna de Maintenon era cu adevărat regină — şi îşi făcură cuvenita plecăciune.

Cei din urmă fură contele de La Fere şi cavalerul de Herblay.

După ce salutară, contele rosti, cu glas gâtuit, cuvintele:

— Sire, dreptate!

– Dreptate? făcu, uluit, Ludovic al XIV-lea.

Contele se pregătea să răspundă; dar doamna de

Maintenon nu-i lăsă timpul.

– Împotriva unui ins, zise ea, care ar trebui să fie de faţă şi a cărui lipsă arată că este într-adevăr vinovat.

– Ce înseamnă toate astea? întrebă regele tot mai mirat. Despre ce vinovat îmi vorbeşti, doamnă?

– Despre baronul de Souvré, sire.

La cuvintele acestea, o linişte de gheaţă se lăsă peste adunare, peste toţi cei care până atunci râseseră, sporovăiseră pe după evantaie ori în umbra pălăriilor. Aproape toţi aflaseră cele petrecute la casa preşedintelui Lambert de Thorigny.

Regele îşi roti privirile în jur. Văzu chipurile acelea triste, aproape descumpănite.

– Ia te uită, ia te uită! rosti el nici tare, nici încet. Treaba se cuvine a fi lămurită.

Apoi, către marchiză:

– Vorbeşte, doamnă. Ce se întâmplă?

– Sire, răspunse doamna de Maintenon, scormonind încă o dată cu privirea prin mulţime... O întâmplare dintre cele mai dureroase era cât pe ce să primejduiască securitatea tronului; de nu ar fi fost curajul şi prezenţa de spirit a unuia dintre cei mai devotaţi gentilomi ai măriei tale, pe care îmi pare rău că nu-1 văd aici, s-ar fi atentat la regeasca-ţi persoană.

– Iar după dumneata, doamnă, baronul de Souvré ar fi cel vinovat?

– Da, sire!

Regele păru să cugete, apoi întrebă:

– Nu-i vorba de un gentilom pe care chiar dumneata mi l-ai prezentat?

– Ba da, sire!... Dar pe atunci îl credeam întru totul credincios maiestăţii voastre.

– Mda. Iată ceva foarte ciudat.

După aceea, cu glas tare, Ludovic îşi luă rămas bun de la cei de faţă, rostind cuvintele:

– Domnilor, serbarea s-a sfârşit!..! Sunteţi liberi!..: Domnul să vă aibă în pază!

Şi, fără să-i mai pese de lumea care se scurgea încet, se ridică. Coborî de pe estrada pe care se afla jilţul său şi spuse contelui de La Fere, a cărui chemare la dreptate tulburase atât de mult sfârşitul serbării:

– Fii bun şi urmează-mă, domnule conte... Şi dumneata, domnule ambasador, mai spuse el adresându-se cavalerului de Herblay.

Atunci, cu un gest într-adevăr regesc, oferindu-i

marchizei mâna, adăugă curtenitor: :

– Întovărăşeşte-ne, doamnă! Iar de-aci înainte, fii binecuvântată pentru grija ce mi-o porţi.

Filip de Orléans se mai afla de faţă; el făcu un pas înaintea regelui.

– Nu ţi-am spus să vii, domnule... Îi reteză regele avântul.

– Sire, se grăbi să răspundă ducele, făcând o plecăciune respectuoasă, aflându-mă împricinat de-a dreptul în istoria care vă supără acum, aş putea, de încuviinţează maiestatea sa, să aduc câteva lămuriri. Nu vor fi lipsite de temei şi mă vor dezvinovăţi, sper.

– Va să zică aşa! făcu regele încruntându-se. Şi dumneata eşti vârât în asta... indirect? Atunci, vino cu noi, domnule.

Şi trecu în apartamentele sale, dând mâna doamnei de Maintenon.

Nobilul şi strălucitorul alai se scurgea încet, comentând în şoaptă întâmplarea. Ochii tuturor se îndreptau, fără voie, asupra marchizei de Marville. Aceasta, mai albă decât o moartă, se sprijinea de unul dintre pilaştrii galeriei.

Bătrânul marchiz, soţul ei, îi veni alături.

– Ce ţi se întâmplă, doamnă? întrebă el.

– Nimic! răspunse ea pe un ton oarecum repezit.

– Vrei să mergem acasă?

– Da.

– Să te însoţesc?

– Nu-i nevoie! Mă duc singură.

Marchizul se supuse şi se grăbi să dea nişte porunci oamenilor lui, spre a i se aduce caleaşca în faţa scărilor din curtea de onoare.

Curtenitor bărbat bătrânul acesta. Ca soţ dovedea însă o clarvedere tare împuţinată.

De îndată ce marchizul se depărta, gura frumoasei Clotilde se strânse într-o strâmbătură hidoasă, în timp ce îşi murmura:

– Ah, este pierdut! Le arăt eu lor!

Trecându-şi braţul, fără a-şi da chiar deloc seama, pe sub cel al unui gentilom, uimit foarte tare, pesemne, de asemenea luare în stăpânire, marchiza se îndreptă spre caleaşca.

Când regele ajunse în cabinetul său, întrebă acru:

– Ce lămuriri mi se pot aduce la toate astea?

Doamna de Maintenon se hotărî să răspundă ea:

– Sire, a fost descoperită o conspiraţie, din fericire zădărnicită de către unul dintre supuşii cei mai credincioşi.

– O conspiraţie?

– Da, sire! întări ducele de Orleans. Fără ştirea mea, un gentilom trădător, slujindu-se de numele meu, căuta să atragă nobilimea şi să o într-armeze împotriva maiestăţii voastre.

– Împotriva mea? întrebă Ludovic, frământând înciudat măciulia de aur a sceptrului.

– Într-adevăr, astfel stau lucrurile, sire! rostiră într-un glas contele şi cavalerul.

– Şi ce-i cu baronul de Souvré despre care mi-aţi pomenit mai adineauri?

– El este trădătorul.

– Cine a zădărnicit complotul?

– Cavalerul d’Artagnan!

– d’Artagnan? repetă regele.

Apoi, după o clipă de gândire, adresându-se

contelui:

– Nu cumva este fiul unuia dintre vechii noştri muşchetari şi nu ne este cumva înrudit?

Fără voie, contele de La Fere înălţă capul şi răspunse întrucâtva mişcat:

– Adevărat grăiţi, sire; este fiul celui mai bun tovarăş al meu de arme, mort în serviciul maiestăţii voastre. Şi tot cu încuviinţarea voastră, maiestate, l-am înfiat.

– Da, da! îmi amintesc… Iar conspiraţia avea drept ţintă?

– De a mă aşeza, împotriva voinţei mele, pe tronul Franţei! răspunse la rândul său ducele de Orleans.

Ludovic al XIV-lea îşi privi nepotul, apăsând pe cuvintele:

– Împotriva voinţei tale?

– Sire, nu am aflat de această jalnică uneltire decât astăzi. Jur pe Dumnezeu şi pe cuvântul meu de gentilom! Regele o privi pe doamna de Maintenon.

– Alteţa sa grăieşte adevărul, sire, întări marchiza, răspunzând întrebării mute din privirea regescului ei soţ.

– Nu punem la îndoială cuvântul dumitale, dude, urmă monarhul, mucându-şi privirile asupra tânăruhu prinţ de sânge, faţă de cinstea căruia ultima întrebare păruse a exprima îndoială. Şi te socotesc şi mai departe drept unul dintre prea devotaţii mei supuşi.

Apoi, după câteva clipe de tăcere şi adresându-se cu precădere contelui, întrebă:

– Ce a făcut cavalerul d'Artagnan?

– În faţa tuturor, răspunse contele de La Fere, căci aceasta s-a petrecut în plină serbare, el a

provocat şi numit trădător pe cel ce se ferea ca un laş de cinstita-i spadă!

– Un gentilom! se miră regele. Cum poate un gentilom să dea astfel înapoi? Este nedemn! Cu toate că, sublinie el, decretele noastre interzic duelul... dar există situaţii ca acestea, în care a le călca nu înseamnă a greşi!... Ai putea să ne spui, domnule, unde se dădea serbarea aceea de care ai pomenit?

– La casa preşedintelui Lambert de Thorigny.

– Unul dintre conjuraţi, pesemne?

– Nu, sire!... El nu este vinovat.

Generosul răspuns era cu adevărat demn de bunul Ăthos.

– Cu atât mai bine! gândi cu glas tare regele. Ne-ar fi fost greu să-1 pedepsim cu asprime, cu toate că de multă vreme se arată cam supărat pe noi, fără să ştim măcar din ce pricină... Iar baronul?

– Vai, sire! După josnica-i faptă, el a mai săvârşit una şi mai murdară, care mă afundă în cea mai cumplită deznădejde.

Ludovic al XIV-lea înălţă capul.

– Vreau să ştiu totul, domnule, spuse el cu glas pătrunzător. Iar de va voi Domnul, se va face dreptate! Vorbeşte!

– Sire, urmă contele, omul acesta, ticălosul, laşul acesta, nu s-a dat în lături, spre a-şi recăpăta dovada trădării ce-i fusese smulsă, să pună ucigaşi în calea celui care se făcuse stăpân pe ea.

– În calea cavalerului d’Artagnan?

– Nu, sire.

– Cum, a unui alt gentilom?

– A altuia!.Şi încă tare nefericit. O dizgraţie

nemeritată 1-a ţinut departe de Franţa vreme de ani mulţi.

Monarhul îşi încruntă sprâncenele olimpiene: în ce îl privea,; nu putea exista dizgraţie nemeritată.

– Despre cine vorbeşti, domnule? întrebă el cu trufie.

– Despre contele d'Ablincourt, sire.

Regele se sumeţi.

– Alt trădător! făcu el.

– Trădător! O, nu, maiestate, nu vă fie cu supărare. Este o victimă!

– Domnule!

– O victimă repetă fostul muşchetar, fără ca glasul să-i tremure câtuşi de puţin.

Louis îşi împlântă privirile în ale sale; apoi, mai blând:

– La urma urmei, murmură el ca pentru sine, s-ar prea putea; nu am avut niciodată dovada trădării sale, iar domnul marchiz de Louvois nu ne spunea totul.

– Contele d'Ablincourt a fost întotdeauna credincios regelui său! Mă fac chezaş pentru el! Nu a trădat niciodată! urmă Athos.

– Dar bine, domnule, cum de proscrisul se află amestecat în toată istoria aceasta pe care prea bine nu ne-o putem explica?

– Maiestatea sa va înţelege... Contele d'Ablincourt, reîntors în taină la Paris, a fost condus de cineva, noaptea trecută, la serbarea preşedintelui de Thorigny.

– Ce căuta acolo? Să-mi sfideze autoritatea?

– Vroia pur şi simplu să se răzbune!

– Să se răzbune? împotriva cui?

– A baronului de Souvré!

– Continuă, domnule! Iată o conspiraţie mai încâlcita decât romanele doamnei de Scudery.

Athos urmă:

– Prilejul era cât se poate de nimerit! Domnul d'Ablincourt îşi putea afla pieirea, ce-i drept, dar îl avea în mână pe ticălosul care îl lovise ca un laş cu pumnalul şi care făcuse totul pentru a-i silui soţia şi a-i chinui copila.

– O femeie? Un copil?...

– Contele d'Ablincourt este soţul ducesei de Sandoval.

– Ah! spuse maiestatea sa, a cărei frunte se încreţi în strădania de a se descurca în tot păienjenişul acela. Revino la cele spuse mai înainte, conte. Domnul d'Ablincourt este aşadar posesorul...

– Actului de conspiraţie ce poartă semnătura baronului de Souvré, da, sire!

– Unde se află în clipa de faţă gentilomul proscris?

– La Paris!

– Să vină... Chiar mâine!... Vreau să-1 văd... Dar să aducă dovada trădării baronului... Cuvântul meu va fi pentru el izbăvitor.

Contele de La Fere se înclină şi spuse:

– Mâine, sire, contele d'Ablincourt se va afla la ordinele maiestăţii tale.

– Am toată încrederea! spuse regele.

Apoi îl chemă pe căpitanul de gardă, domnul de Cavois.

De cum se înfăţişă, îi încredinţa un decret pe care îşi pusese regeasca semnătură, sub cele două rânduri

scrise de doamna de Maintenon:

„Domnul de Cavois are poruncă să-1 aresteze, oriunde s-ar afla, pe baronul Raoul de Souvré, vinovat de înaltă trădare”.

– Domnule, hotărî regele, pleacă în mare grabă la Paris, însoţit de o escortă destul de mare şi execută ordinul acesta.

Căpitanul făcu o plecăciune şi ieşi.

Ludovic al XIV-lea nu se mulţumi cu atât; el voi să cunoască povestea contelui d’Ablincourt şi a ducesei de Sandoval.

După ce ascultă trista istorie pe care cititorii noştri au aflat-o, se mânie cumplit împotriva baronului, a acelui ticălos, în stare să săvârşească atâtea nelegiuiri.

– Va muri! hotărî monarhul.

– Sire, interveni doamna de Maintenon, lipsa acestui om de la serbarea pe care aţi dat-o îmi dovedeşte că se teme de mânia voastră cea dreaptă. Cred că a şi fugit.

– Ar fi tare păcat, doamnă, căci asemenea nelegiuiţi nu ar trebui să afle milă. Mergeţi, aşadar, domnilor, adăugă regele, şi, printr-un semn al mâinii, arătă ducelui şi celor doi gentilomi că pot pleca.

Aceştia făcură o plecăciune adâncă şi se retraseră. După ce părăsiră apartamentele regelui, Filip de Orleans vorbi primul întrebându-i:

– Pot să vă fiu de folos, domnilor?

– Vă mulţumim, monseniore! răspunse contele; dar nu ştim încă ce hotărâre să luăm… Ce am putea cere alteţei voastre?

– Ajutorul pe care orice vrednic gentilom îl poate

aduce unei cauze drepte.

– Plecăm! spuse Aramis.

– În noaptea asta?

– Acum chiar. Cavalerul d'Artagnan poate avea nevoie de spadele noastre; iar ele îl vor sluji fără greş.

– Mergeţi, domnilor, şi amintiţi-vă de cuvintele mele. Cei doi prieteni mulţumiră ducelui şi, după ce îl salutară, plecară grăbiţi.

– Aşadar, începu Athos, de cum fură singuri, ne întoarcem la Paris?

– Ce am mai face aici? se arătă supărat diplomatul. Ordinul de arestare a baronului a fost dat de maiestatea sa şi cred că ai observat că doamna de Maintenon 1-a scris ea însăşi. Puterea şi dreptatea sunt deci cu noi, dar să nu dăm uitării vicleşugurile nemernicului şi să-i venim în ajutor, dacă va fi cu putinţă, căpitanului gărzii,

– Ah, gândi cu glas tare contele. Tare mi-a mai fost teamă că intervenţia noastră ar fi putut fi zadarnică. Aproape-regina este însă clarvăzătoare, iar la ceasul acesta ticălosul se află, cred, departe.

– S-ar putea.

– Dacă aşa stau lucrurile, presimt cele mai mari nenorociri!

Aramis îl privi.

Fostul căpitan-locotenent al muşchetarilor cenuşii urmă din ce în ce mai aprins:

– Dacă, înainte de a-şi lua tălpăşiţa, omul acesta şi-a dus la bun sfârşit îngrozitorul plan?

– O, făcu Aramis, tresărind fără voie.

– Ai dreptate, cavalere! încheie contele în al cărui glas se simţea un tremur. Să plecăm, să alergăm cât

putem de repede, căci vreau să ştiu cât mai multe. Iar dacă a săvârşit şi această ultimă fărădelege, vai lui!

Şi tot vorbind astfel ieşiseră din palat şi ajunseseră la hanul la care trăseseră. Cu mare greu treziră pe slujitori, căci la ora aceea toţi dormeau duşi. Izbutiră totuşi să facă să li se deschidă şi porunciră să li se înşeueze caii.

În aşteptare şi nemaiavând răbdare, într-atât de nemăsurat le era neastâmpărul, ieşiră şi se plimbară în sus şi în jos pe strada pustie.

– Oare ce lucru important s-o fi petrecut la de Sandoval, de au trimis după Georges? gândi cu glas tare Athos, rupârid cel dinţii tăcerea.

– O să aflăm îndată! răspunse Aramis. Cine ştie ce lucru neplăcut s-o fi întâmplat!

– Voiască cerul să nu ajungem prea târziu!

– Să nădăjduim, dragul meu Athos, şi, ca în urmă cu douăzeci de ani, să avem încredere în steaua noastră.

Cam acestea le erau gândurile, când, la colţul străzii, la câţiva paşi doar, văzură doi oameni ţâşnind din umbră.

Strâns lipiţi unul de altul, căci îşi dădeau braţul, noii veniţi desenau în mijlocul străzii arabescuri asupra cărora era cu neputinţă să te înşeli. Neîndoios, cei doi bărbaţi băuseră peste măsură. Vorbeau foarte tare, ca beţivii, bălăbănind u-se încoace şi încolo. ...

– Bătu-m-ar sfântul! izbucni contele, uluit. E chiar jupân Planchet!

Şi strigă cu glas bubuitor:

– Hei, beţivule blestemat!

Auzind glasul acela, Planchet — căci el era — braţ

la braţ cu noul său prieten, fiul lui Mousqueton, se opri locului.

– Domnule conte... bâigui el ruşinat foarte.

– Vino încoace! porunci prietenul răposatului său stăpân.

Planchet se supuse şi se apropie pocăit.

– Ce faci la ora asta pe străzile Versailles-ului şi încă într-o asemenea stare?

– Iertaţi-mă, domnule conte, se bâlbâi hangiul a cărui limbă îngroşată îi umplea gura. De bucurie... de plăcere că am regăsit pe fiul sărmanului meu prieten Mousqueton, care m-a...

– Destul! i-o reteză contele. Ai făcut rău, Planchet. Ţi s-a încredinţat o misiune pentru care ar fi trebuit să-ţi păstrezi tot sângele rece. Dacă cel care mi-a fost cel mai bun prieten s-ar mai afla printre vii, simt sigur că te-ar fi blagoslovit chiar aici cu una din acele nemaipomenite lecţii de care cred că îţi mai aminteşti.

– Dar, domnule conte, răspunse iute omul nostru, fără să se ruşineze şi fără să invoce drepturile noii sale poziţii de om liber, mi-am îndeplinit misiunea ! Ba chiar cu multă pricepere, cutez s-o spun.

– Misiunea aceea era tainică şi de cea mai mare însemnătate, domnule... La fel de însemnată ca aceea care ţi-a fost încredinţată cândva pentru lordul de Winter, pe când ne aflam la asediul cetăţii La Rochelle! Pe atunci erai cu mai multă băgare de seamă! Nu te îmbătai aşa cu una cu două. În timp ce astăzi, dacă cineva te-ar fi urmărit şi te-ar fi făcut să vorbeşti, ai fi putut trăda pe cei care îşi puseseră în dumneata toată încrederea!

Planchet se clătină şi fu nevoit să se sprijine de

Mousqueton.

– O, Dumnezeule, o, Doamne! gemu el, dacă oi fi avut cumva limba prea lungă!

Apoi, către tovarăşul său, aproape plângând:

– Mousqueton, linişteşte-mă... redă-i prietenului tatălui dumitale liniştea!... Îţi aminteşti ce cuvinte i-am spus rândaşului?

– Da, răspunse cel întrebat, mult mai în stare să-şi aducă ceva aminte, fie că băuse mai puţin, fie că, mai tânăr, băutura îl ameţea mai greu.

Athos şi Arămia deveniră mai atenţi, înţelegând pe dată că greşeala de care se temeau fusese chiar săvârşită.

– Un rândaş? întrebă acesta din urmă. Ce rândaş?

– Cei pe care l-am întâlnit la han. Am jucat... Am pierdut! Cât, Mousqueton?

– Trei galbeni! răspunse acesta.

– Trei, ai dreptate. Dar nu galbenii sunt totul!... Ce am vorbit, Mousqueton! Ce am pălăvrăgit.?

– Nimic. El a vorbit. Planchet oftă adine, a uşurare.

– Dar el ce a spus? întrebă ca într-o doară Athos.

– Îmi aduc foarte bine aminte, răspunse tânărul soldat din gardă. Când a înşfăcat banii câştigaţi, a strigat: „Hotărât lucru, baronul de Souvré mi-a purtat noroc!”

– Baronul de Souvré? exclamară într-un glas cei doi gentilomi.

– Da. Chiar acesta e numele pe care 1-a rostit! l răspunse Mousqueton.

– Şi unde e omul acela? întrebă cu aprindere Athos.

– S-a întors la casa stăpânului său.

– Cine îi este stăpân, ştii cumva?

– Aşteptaţi, domnule conte! făcu deodată Planchet. Acum îmi amintesc... era înainte de a bea... numele era...

– Spune!... Spune repede!

– Marchizul de Marville!

– Marchizul de Marville?

Nu prea cunoştea contele de La Fere clevetirile de la curte, astfel că nu avea cum să fi aflat de relaţiile dintre marchiză şi baron. De aceea numele acesta nu-i spuse chiar nimic. Dimpotrivă, fu oarecum descumpănit, întrucât bătrânul marchiz trecea drept cinstea întruchipată.

Iar Aramis, sosit abia în ajun, ştia şi mai puţine.

– Domnul conte ar dori cumva să ştie mai multe? întrebă Planchet încetişor.

– Da, răspunse Athos. Şi cât mai repede!

– Mîine seară domnul conte va fi mulţumit.

În clipa aceea un slujitor al hanului veni aducând cei doi cai.

– În şa, dragul meu Athos! strigă cavalerul, făcând acelaşi lucru.

Prietenul îi urmă pilda, astfel că amândoi porniră în galop întins.

– Mousqueton! făcu Planchet scărpinându-se la ceafă, semn de mare nelinişte.

– Da, domnule Planchet! răspunse tânărul, cu anume curtenie faţă de prietenul tatălui său.

– Copile, vino mâine la hanul de la care am plecat acum... eu te poftesc...

– Voi veni negreşit.

– Bine, căci avem de plătit cuiva! urmă Planchet, a cărui minte de picard şiret, dintr-odată limpezită, ticluia năstruşnice combinaţii.

– Cui? domnule Planchet.

– Rîndaşul ne-a îmbătat în seara asta, noi o să-1 îmbătăm mâine.

Apoi cei doi îşi urmară drumul, fără să se mai clatine, într-atât întâlnirea cu contele de La Fere şi cu cavalerul de Herblay îi trezise de-a binelea.

XIII
JUPÎN PLANCHET SE RĂZBUNA

Să ne întoarcem cu câteva ceasuri în urmă, spre a vedea cum s-a desfăşurat întâlnirea dintre rândaşul lui Marville şi Planchet.

După ce îşi îndeplini cu sârg misiunea încredinţată de baronul de Souvré, Fromont o luă agale pe drumul Versailles-ului, nevrând să-şi petreacă noaptea la Paris.

Bătea ora două din noapte, când se pomeni în faţa uşii unui han, unde clinchetul paharelor îl îmbia să facă un popas.

Cu toate că nu era voie să se mai vândă băutură după stingere, hanul dobândise privilegiul de a rămâne deschis noaptea, spre a-i găzdui pe călătorii întârziaţi.

Încredinţându-şi calul băiatului de la grajd, Fromont intră în sală şi se aşează la o masă nu prea depărtată de cea a lui Planchet şi Mousqueton.

Aceştia cinaseră din belşug. Se aflau la cea de a doua oca de Beaugency şi sporovăiau, binecuvântând întruna fericita întâmplare care îi făcuse să se găsească. Subiectul acesta, de ei ales, li se părea înduioşător la culme; glasurile lui muiate şi în număratele strângeri de mână, după fiecare pahar golit, mărturiseau despre marea lor bucurie de a se afla împreună.

– Va să zică sărmanul Boniface, taică-tu (cititorii noştri ştiu că Mousqueton era doar un nume de împrumut datorat imaginaţiei lui Porthos), te-a povăţuit, înainte de moarte, să te faci soldat? întrebă Planchet.

– Da, răspunse tânărul din gardă. Şi mi-a mai poruncit să-mi păstrez numele de Mousqueton.

– Pe care el 1-a cinstit deplin! făcu Planchet, strângând, fără să ştie prea bine de ce, mâna tovarăşului său care urmă:

– De cum am rămas singur, iată ce am făcut...

– Spune-mi, băiete, căci habar n-am.

– Am trecut peste Pont-Neuf, am luat-o pe cheiul Ferailles şi am început a mă plimba.

– Ah, tinereţea! murmură Planchet ca prostit. Nebunatecă îndeletnicire.

– Un sergent din garda franceză mă văzu, îmi vorbi şi mă pofti să ciocnim un păhărel.

– Era o cătană tare de ispravă, încuviinţă hangiul, ciocnind la rându-i, poate pentru a ţine locul sergentului aceluia.

– Iar după o jumătate de oră eram, nici mai mult, nici mai puţin, soldat al regelui !

– În sănătatea lui! făcu omul nostru legănându-şi

capul.

– În sănătatea lui! repetă Mousqueton.

Îşi dusese paharul la înălţimea gurii când, apropiindu-se de ei, Fromont le spuse cu zâmbetul pe buze:

– Îngăduiţi-mi să stau la masa voastră, dragi camarazi; asta, pentru două motive: întâi, fiindcă nu-mi place să beau singur, al doilea, fiindcă şi eu vreau să închin în cinstea regelui nostru glorios.

– Mai întrebi? i-o întoarse Planchet, ridicându-se anevoie de pe scăunelul său. Asemenea lucruri nu se refuză niciodată.

– Ar fi o necuviinţă! întări şi Mousqueton.

– În cazul acesta, zise Fromont ridicând paharul, pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea!

– Pentru maiestatea sa Ludovic al XIV-lea! repetară şi ceilalţi.

Şi cei trei bărbaţi goliră paharul dintr-o răsuflare, până la ultima picătură.

Între băutori prieteniile se leagă repede.

În loc să se ducă apoi la locul său, Fromont se aşeză de-a binelea la masa lor, iar sporovăială se înteţi. Au trăncănit despre câte şi mai câte: despre ploaie, despre vremea frumoasă, despre virtuţile vinului, despre Versailles...

– Locuieşti aici? îl întrebă deodată Planchet pe noul venit.

– Fireşte! răspunse acesta, sunt rândaşul domnului marchiz de Marville.

– Al marchizului de Marville? La naiba! Trebuie să fie o casă bună, nu-i aşa?

– Foarte bună! Pentru mine mai ales. Sunt legat

îndeosebi de marchiză.

– Dar, băgă deodată de seamă hangiul nostru, măsurându-1 pe Fromont din cap până în picioare, cum se face că iată-te la ora asta, cu cizme, cu pinteni şi gata să te sui în şa?

– Gata de suit, nu, răspunse şiretul, căci abia acum am coborât... vin de la Paris.

– De la Paris?

– Sigur că da, nu glumesc. Şi cum după mica-mi raită simţeam nevoia să-mi sting setea, m-am oprit aici, am trimis calul la grajd şi am cerut o oca de vin.

– Straşnică idee, viteazule. Grozavă, ce mai!

– Mi-o joc pentru una de-a voastră! urmă scutierul băgând de seamă că partenerii lui nu prea mai erau cu mintea trează.

– Ce, ideea?

– Nu, ocaua!

Scoţând din buzunar un cornet şi nişte zaruri, Fromont puse totul pe masă.

Jocul începu, întrerupt doar de umplerea şi golirea paharelor.

Fie din întâmplare, fie pentru că văzul lui Planchet se cam tulburase, Fromont se dovedi a fi cel în câştig, căci după ce câştigă multe ocale, mai stoarse şi trei galbeni mult prea încrezătorului său adversar.

– Hotărât lucru, strigă el, după o lovitură straşnică, ce ar fi fost tare pe gustul celorlalţi doi, în cu totul alte împrejurări însă, hotărât lucru baronul de Souvré mi-a purtat noroc!

Şi, luând paharul, adăugă:

– În cinstea lui, dacă binevoiţi!

– De ce nu! răspunse Planchet înduioşat,

nevăzând în invitaţia aceasta decât un nou prilej de a mai ciocni.

Toate au însă un sfârşit, chiar şi jocul cu zaruri, mai cu seamă Când cei ce îl joacă nu mai sunt în stare să ţină în mână cornetul, lucru ce se întâmpla acum hangiului.

Mai limpede la minte, Fromont râdea pe înfundate şi se distra foarte tare de starea în care îşi adusese partenerii.

– Ei dar acum ajunge! declară dintr-odată Planchet într-o străfulgerare de luminare a minţii şi făcând eforturi disperate să se ridice în picioare. E târziu... să mergem la culcuşurile noastre.

Rîndaşul lui Marville nu se împotrivi, înţelgând că altceva nu mai putea scoate de la el.

Se ridică deci, îl ajută pe Mousqueton, mai puţin ameţit, să-1 pornească pe Planchet şi după ce îl chemă pe băiatul de la circiumă, o porni spre grajd.

Cei doi prieteni ieşiră, nu fără a răsturna mai întâi câteva scaune. Aerul de afară le făcu mult bine. Rămaseră destulă vreme în faţa uşii, îndrugând verzi şi uscate, proptindu-se mai ales într-o singură frază pe care nu izbuteau să o ducă până la capăt. Ciudat lucru însă, s-ar fi zis că se înţeleg de minune. Acesta pare să fie, zice-se, norocul celor ce îl imită pe Silen,

După toată pălăvrăgeala, care vreme de un sfert, de oră bătuse pasul pe loc, dar care totuşi li se păruse tare interesantă, Planchet îl luă de braţ pe ostaş, se atârnă de el şi amândoi încercară un soi de pas asemănător cu dansul pavanei, într-atât ocolişurile pe care le făceau îi mânau când la dreapta când la stînga. Se opreau, gesticulau, apoi iarăşi porneau şi

iarăşi se opreau. Astfel ajunseseră la hanul în faţa căruia se plimbau Athos şi Aramis.

Întâlnirea cu contele îi năuci atât de tare pe cei doi beţivi întâmplători, încât tot vinul de Beaugency pe care îl băuseră li se preschimbă în timp în apă curată — ca o contra-minune a celei întâmplate la nunta din Cana Galileii.

A spune că pentru hangiul nostru restul nopţii s-a scurs în vise trandafirii, ar însemna să ne abatem de la adevăr. Chiar dacă aburii vinului se risipiseră, întâlnirea cu contele şi cu cavalerul îl adusese într-o asemenea stare de nelinişte încât, orice ar fi făcut, nu putea da geană în geană. Se mustra că fusese prins în greşeală şi îşi făgăduia să răscumpere abaterea de la sobrietate printr-o faptă înţeleaptă, menită să-1 ridice în ochii acelora pe care îi socotea nişte zei. La urma urmei, planul ticluit de prea cinstitul picard se rezuma la atât: să-1 facă pe rândaşul lui Marville să vorbească. „O să mai las pe masă câţiva galbeni, îşi spunea el, şi încă nu-i prea scump plătită neghiobia-mi de neiertat.” Apoi mai adăuga, tot în minte: „Ce dracu poate să însemne povestea asta?... În ce păienjeniş sunt oare prins?... Nu are a face. Chiar de ar trebui să mă jertfesc, merg până la capăt. Dealtfel, am făgăduit, iar când Pianchet făgăduieşte ceva, e ca şi cum toţi notarii din ţară ar fi chemaţi la o anume treabă. Şi apoi, cum m-aş putea înfăţişa contelui, fără să am nimic a-i spune în legătură cu prăjina aia de rândaş...”

Potopul acesta de gânduri îl ţinea treaz. Zadarnic se răsuci în patul prost, de han, somnul nu i se aşternea pe pleoape.

Mousqueton, în schimb, de cum se pomeni pe

salteaua de paie ce-i slujea de culcuş, sforăi ca un preafericit, visând la făgăduita masă de a doua zi. De fapt, conştiinţa lui nu avea pentru ce să-l mustre şi nici nu-1 chinuiau atâtea mustrări de cuget ca pe noul şi darnicul său prieten, doar pentru că doi oameni de vază îl văzuseră în stare de beţie.

Şi fiindcă nu putuse închide ochii, jupân Planchet fu în picioare de cu zori. Ieşi afară unde, sub răcoroasa mângâiere a unei pale de vânt, îşi regăsi întreaga limpezime de cuget. Păşea încet, gândind întruna la cele întâmplate în ajun şi ticluind un plan cu ajutorul căruia să-1 facă pe rândaş să vorbească; fără să ştie nici el cum, se trezi în faţa hanului din pragul căruia contele îl luase atât de tare la rost. În mijlocul a vreo şase rândaşi, un om înveşmântat tot în negru gesticula şi, cu toate că vorbea încet, calm, părea supărat foarte. Deodată, privindu-1 mai cu luare aminte, hangiul simţi sângele năvălindu-i în obrajii bucălaţi:

– El este! Să fie cu putinţă?

Omul îşi ridică la rândui lui privirile.

Atunci Planchet deschise braţele, le întinse înainte şi bâigui cu o tulburare anevoie stăpânită:

– Tu! Eşti tu cu adevărat?

Neclintit, omul în negru îl măsura din cap până în picioare, mirat.

– Nu cumva greşeşti, prietene? întrebă acesta cu glas unduios.

– Să greşesc? O, nu! izbucni Planchet. Şi chiar de m-aş mai fi îndoit înainte, felul tău de a vorbi m-ar încredinţa pe deplin că nu mă înşel.

– Te-aş ruga, făcu cel întrebat, folosind acelaşi

ton, să nu mă mai tutuieşti!

– Ei da !... Când îţi voi spune numele, ai să-ţi mai schimbi puţin părerea.

– Dar cine eşti?

– Cine sunt? Ia te uită! Oare nu mai vezi bine, că nu-1 recunoşti pe Planchet?

– Plan... Planchet! îngăimă celălalt, buimăcit.

– Ei da, bătrâne Bazin! în persoană... Eu te-am recunoscut de cum te-am văzut... Nu te-ai prea schimbat, să ştii!

– Plan... Planchet! nu se putea dumiri cel numit acum Bazin, care nu era altul decât cuviosul servitor al lui Aramis. Ah, prietene, dragul meu prieten! Ce bucurie că te revăd!

Şi, întinzându-şi mâinile, şi le strânseră amândoi cu putere.

– În bunătatea-i nemărginită, Domnul a făcut să ne întâlnim iarăşi! vru Bazin să întărească tâlcul întâmplării. Să ne plecăm capetele, spre a-i mulţumi, frate.

– Mi-1 plec! răspunse Planchet. Mi-1 plec şi chiar cât de mult îţi va fi voia... dar mai târziu.!.... În clipa asta nu mă angajez să iau o atitudine nepriincioasă pentru sumedenia de întrebări pe care vreau să ţi le pun. Mai întâi, ce cauţi aici?

– Din păcate, îmi caut stăpânul! răspunse Bazin pe un ton de jale.

Hangiul slobozi un zgomotos hohot de râs, pe care celălalt îl socoti desigur prea puţin cuviincios; pe dată însă adăugă, ca pentru a-şi acoperi furtunatica-i veselie:

– Vino cu mine, sunt în măsură să te lămuresc.

– Ştii unde este?

– La naiba, cum să nu ştiu! Este la Paris.

– La Paris, fără mine?

Apoi, ca şi când asemenea treabă i s-ar fi părut cu neputinţă, adăugă cu glas mai scăzut;

– Nu pot să cred...

– Ba ăsta-i adevărul! Ţi-o spun fără greş. Hai, vino!

– Unde mă duci?

– Cândva te pricepeai mai bine să ghiceşti!

– La han! făcu Bazin, trecându-şi fără voie limba peste buze.

– Ei vezi? rânji Planchet. Haida-de, că m-am înşelat!... Ştii să ghiceşti încă foarte bine... când îţi dai silinţa.

– Te însoţesc, reluă valetul lui Aramis. Şi încheie, ridicind ochii la cer: Facă-se voia Domnului!

Apoi, înlorcând spatele rândaşilor care nu pricepeau mare lucru din toată vorbăria lor; cei doi prieteni o luară în susul străzii.

– Înainte de toate, linişteşte-mă: zici că domnul cavaler este la Paris?

– Dacă-ţi spun, nu trebuie să te mai îndoieşti... A plecat în noaptea asta... sau mai bine zis azi-dimineaţă. Era cât pe ce să-i ţin chiar eu scara când s-a suit în şa.

– Doamne sfinte, cine l-o fi hotărât să plece în graba mare?

– Contele de La Fere, bănuiesc.

– Domnul Athos?

– Memoria îţi este credincioasă. În bunele vremuri de altădată aşa îi numeam. Cred că domnul Athos şi

domnul cavaler au venit împreună la Versailles.

– Nu i-ai însoţit?

– Nu! Am sosit înaintea lor.

– Ei bine, acum îi vei urma.

– Da, încuviinţă Bazin. Oricum, domnul cavaler ar fi trebuit să mă prevină.

– Nu te necăji, prietene, îţi vei regăsi stăpânul, lasă... După câteva clipe de tăcere, Planchet întrebă:

– Ia spune-mi, ce ai făcut de când nu ne-am mai văzut?

– Am fost în Spania! răspunse mierosul servitor. O ţară plină de credincioşi!... Acolo, sufletul se întăreşte cu adevărat!

– Parcă în Franţa nu se întăreşte! Al meu n-a slăbit de fel. Şi cine te-a adus iarăşi la Paris?

Bazin se sumeţi şi, vorbind pe nas, răspunse pe tonul cel mai dulceag cu putinţă:

– Taci! O misiune diplomatică. Mai mult nu-ţi pot spune.

– Te cred! îl luă peste picior omul nostru din Picardie.

– Dar tu, prietene, cum o mai duci? Cu ce te îndeletniceşti?

– Sunt hangiu!

– Ia seama! Asta-i o meserie care nu se prea împacă cu sfintele canoane bisericeşti!

Planchet tresări. Moştenind întrucâtva firea supărăcioasă a stăpânului său, el nu putea să se învoiască, fără de împotrivire, sfaturilor unui om de aceeaşi teapă.

– Ascultă, făcu el oarecum aţâţat, nu-mi ştirbi bucuria!... Sunt fericit că te-am întâlnit... dar îmi pare

rău că te văd în aceeaşi stare de spirit. Păstrează-ţi tânguielile pentru blânzii capuţini din Spania şi fii acel Bazin de altădată, câtă vreme îmi stai prin preajmă.

Tot sporovăind astfel, ajunseseră la han, unde cu câteva ore mai înainte avuseseră lor isprăvile bahice ale lui Planchet şi Mousqueton.

Se aşezară la masă şi se lăsară serviţi.

Planchet fu aspru cu sine. Avea de împlinit o misiune şi nu vroia să o zădărnicească. Cât priveşte pe Bazin, deşi se supunea de mulţi ani noviciatului, bău ca un adevărat călugăr.

Mousqueton veni şi el. Valetul lui Aramis, cam prea simţitor la vinul de Beaugency, îl primi în braţele sale şi răspândi câteva lacrimi pe uniforma tânărului. Fu cât pe ce să-i dea fiului vechiului său prieten chiar binecuvântarea. Li se mai turnă un rând de pahare şi tăifăsuiala continuă din plin.

– Ia spune, Mousqueton, ţi-ai venit în fire?

– Domnul te-a dăruit cumva cu vreo întristare? se piţigăie cuviosul Bazin, împreunindu-şi mâinile pe care aproape imediat şi le desfăcu, spre a apuca paharul.

– Da, o foarte dulce întristare! lămuri Planchet râzând. In noaptea asta, şi el şi eu ne-am umplut ca nişte butii!

– Nenorociţilor, aţi încălcat sfintele canoane…

– Mai dă-ne pace cu canoanele tale! Te crezi întruna la asediul cetăţii La Rochelle.

Bazin îşi luă paharul, îşi făcu cu el semnul crucii, apoi îl goli dintr-o răsuflare.

– Şi ia spune, ce face tovarăşul nostru? întrebă Planchet, adresându-se lui Mousqueton.

– Rîndaşul? Vine îndată!

– L-ai văzut?

– Acum chiar... Când am ieşit din cazarmă, m-am interesat unde este casa marchizului de Marville...

– Ai făcut bine, băiete.

– Mi s-a spus, m-am dus într-acolo şi peste puţin l-am zărit pe cel pe care îl căutam. Se întindea la soare şi căsca de zor.

– Ca şi mine azi-dimineaţă, zise Planchet.

– M-am prefăcut a nu-1 vedea, urmă Mousqueton, dar el, recunoscându-mă, a venit spre mine şi m-a înfruntat:

– Cam mândru în dimineaţa asta, camarade!

– Ia te uită, am spus eu, dumneata erai? Plăcută întâlnire. Care va să zică aici locuieşti?

— Chiar aici. Şi încotro ai pornit-o?

– Mă duc să mă întâlnesc cu amicul de azi-noapte.

— Îl crezi în stare să reînnoade firul discuţiei? Mă întrebă el râzând.

– Cum să nu! Bătrânul se ţine tare, iar punga îi este încă rotundă. Vii şi dumneata?

– Cu neputinţă chiar acum! mi-a răspuns el. Sunt în slujbă. Dar peste cel mult două ore vin şi eu.

– Bine, mă duc să-i spun.

– E în ordine! Puteţi conta pe mine.

– Adu şi zarurile!

– Sunt totdeauna la mine! Şi ne-am despărţit.

– Mousqueton, fiule, rosti cu aer înţelept Planchet, frecându-şi mâinile, sunt mulţumit de tine! pentru un începător, te-ai descurcat binişor!... Aşa că o să ne aşezăm la masă în faţa unui pateu de vânat, a unei fripturi şi a unei farfurii de zbârciogi prăjiţi. Eşti

de-al nostru, Bazin?... Ei, bătrâne, ai adormit? adăugă el scuturându-1 pe cuviosul valet.

De fapt, acesta moţăia din pricina vinului băut, căci aburii acestuia începuseră să-i cam învăluie minţile. Se deşteptă într-o tresărire, înălţă capul şi bâigui, crezându-se în faţa duhovnicului:

– Îmi făceam examenul de conştiinţă!

– Lasă că-1 faci după cină, îl sfătui, fără multe ocolişuri, Planchet.

Apoi chemă pe stăpânul hanului şi îi ceru mâncărurile dorite. Ele fură pregătite repede, iar oamenii noştri le cinstiră aşa cum se cuvine. Bazin, mai ales, căci adâncul examen de conştiinţă căruia i se dedase îi stârnise o straşnică poftă de mâncare. Abia terminaseră, când intră pe uşă rândaşul lui Marville.

– Vino odată! în patru partida va fi mult mai grozavă.

– Un ospăţ! se minună Fromont. Rău îmi pare că nu am luat şi eu parte.

– Ce-are a face, îl linişti Planchet. Îndreptăm noi asta chiar acum cinstindu-ne cu câteva rânduri de băutură.

Şi îl pofti să ia loc pe un scaun.

Fromont nu se lăsă rugat de două ori; se instala şi luă un pahar.

Dar tăifăsuiala astfel pornită pe făgaşul ei nu avea să se oprească aici. Pentru noul venit, vinul luă locul zbârciogilor, al grătarului şi al pateului de vânat, cu osârdie înfulecate de ceilalţi. Cu aerul cel mai firesc din lume, stăpânul hanului „La cei patru muşchetari umplea necontenit paharul rândaşului, iar acesta îl

golea pe dată şi tot âtât de firesc.

Bazin, care mâncase zdravăn, se ţinea tare şi părea să-şi facă o cinste din a nu se lăsa mai prejos. După un prânz îmbelşugat, prea cuviosul putea ţine hangul celor mai straşnici băutori. Luase cinstitul obicei să îngâne cântece liturgice şi să dea pe gât cănile cu vin, totul cu acelaşi aer firesc.

Curând apărură şi zarurile. Clipa mult aşteptată de Planchet.

– Ia să vedem dacă o să am mai mult noroc decât noaptea trecută.

– A, da, noaptea trecută!... bâigui Fromont a cărui limbă se cam încleiase... Te-am bătut...

– Trei galbeni frumoşi, dragul meu! Da, dar întâlniseşi pe cineva care îţi purtase noroc.

– Pe cineva?...

– Da, un baron... I-ai spus şi numele! Baronul de... de...

– Că bine zici! făcu Fromont, hlizindu-se, prima treaptă a beţiei, cu atât mai repede ivită, cu cât stomacul îi era gol. Da, îmi amintesc: baronul de Souvré.

– Chiar aşa! Dar ia spune-mi, nu cumva l-ai întâînit şi azi-dimineaţă?

– O, trebuie să fi ajuns departe, dacă o ţine tot aşa într-o fugă.

– Ce vorbeşti? se miră Planchet, atent la cele ce vorbea văzând că momeala prinsese.

– Da... Mă înţelegi... Eu văd limpede!

– Mie îmi spui! Ai un ochi!...

– Ba chiar doi... cărora nu le scapă nimic. Astfel..? în clipa aceasta aş putea pune rămăşag că în casa

stăpânulul meu se petrec acum nişte lucruri...

– Ai câştigat îi luă vorba din gură Planchet.

– Ia te uită... Ştii că ai dreptate?

– Iată galbenul!... Acum revanşa!

– Cum doreşti!

– Va să zică spuneai... că în clipa asta se înlâinplă ceva... şase!

– A, da! La stăpânul meu!... Nouă!... O poveste de amor!...

– Nu mai spune! Păi, e tâhăr marchizul?

– El nu... Marchiza...

Ce vorbeşti!... Nu cumva... îţi ies astfel la socoteală nişte treburi...

– Ba chiar cum spui!... Aşa că... noaptea trecută.::

– Noaptea trecută?

– Dar asta nu te priveşte!

– Cum să nu, dimpotrivă! Pe mine poveştile de dragoste mă întineresc, nu altceva! Bea, dragul meu! Va să zică noaptea trecută...

– Ei bine, noaptea trecută...

– Doamna marchiză mi-a dat douăzeci de galbeni ca să mă duc la Paris.

– Douăzeci de galbeni!... Pe banii ăştia m-aş duce în fiecare zi!

– Ei da, dar iară... pare-mi-se că acum cornul abundenţei a secat.

– Aş, ai să-1 regăseşti pe capul marchizului! murmură Planchet.

Gluma îl făcu pe Mousqueton să râdă, iar pe Fromont să se strâmbe. Doar Bazin susură un cuvânt nedesluşit; mult asemănător totuşi cu „necurat”.

– Cum, vinul? întrebă Planchet, plin de har. Ce, i-

ai pus apă?

– Eu? izbucni supărat slujitorul lui Dumnezeu. Niciodată!

– Atunci bea şi taci!

Apoi către Fromont:

– Vreau să cred că ai câştigat cinstit cei douăzeci de galbeni?

– Mai încape vorbă...

– Şi apoi, un drum de la Versailles la Paris, o nimica toată...

– O joacă... răspunse rândaşul. Atâta tot. Şi unde mai pui că mi se poruncise să merg la trap mărunt, aşa încât să nu-mi scape persoana căutată...

– Cel ce ţi-a purtat noroc?

– Chiar asa! Te pricepi, bătrâne! Ai un nas...

– Ca şi ochii dumitale!... Ia te uită, iar am pierdut!

— Asta fiindcă vorbesc despre baron!

– Atunci mai bine opreşte-te.

– Nici gând! Baronul venea la Versailles, dar dacă n-aş fi fost eu, poale că nici n-ar mai fi ajuns...

– Lasă, lasă... Cred că glumeşti, grăi ca într-o doară Planchet.

Şiret, vroia să arate că se cam îndoieşte de spusele valetului, tocmai spre a-1 face să dezvăluie cât mai multe amănunte.

– Dacă îţi spun.... îl lămuri mai departe Fromont. Fiindcă în clipa în care l-am recunoscut, i-am şi alergat în ajutor, căci se apăra împotriva a doi cavaleri... a doi gentilomi... Aceştia îi căutaseră râcă şi-1 împungeau, nu glumă!

– Nu mai spune! Şi cum arătau gentilomii aceia?... Tineri? Bătrâni?

– Tineri!... Unul bălan... Altul oacheş! Bălanul, mai ales, pus pe mare harţă, se încăierase straşnic cu baronul!

– Cavalerul d'Artagnan! gândi încântat Planehet. Cerule, ce mi-ar fi plăcut să fiu şi eu de faţă!

Şi, fără voie, schiţă un gest dispreţuitor la adresa unui rival nevăzut.

– Ce te-a apucat? îl întrebă Fromont, al cărui văz se tulbura tot mai tare.

– Nimic, nimic, dragul meu! Vinul ăsta de Beaugency îşi cam face de cap!

Scutierul slobozi un hohot de râs bolovănos, nătâng şi spuse, în timp ce da pe gât jumătate din ultimul pahar:

– Nu ştii să bei!

Bazin băuse cât ceilalţi trei laolaltă; îşi închipuia că se găseşte în cine ştie ce beci mânăstiresc şi de aceea încuviinţă din cap sughiţând.

– Ei, dar ca să ne întoarcem la baron, urmă hangiul nostru, spre a-şi duce la îndeplinire misiunea pe care și-o impusese, nu l-ai ajutat să iasă din încurcătură?

– Ba da! Mi-am împins calul de-a curmezişul, drumului, iar asta i-a îngăduit, baronului să-şi ia tălpăşiţa.

– Bine gândit!

– Destul!

– Şi pe urmă ce ai făcut?

– Ei asta-i... Pe urmă mi-am ajuns din urmă stăpânul şi l-am făcut să o ia înapoi spre Paris!

– La naiba, prietene! Nu mai pricep nimic... Păi şi dumneata te numărai printre potrivnicii lui, de vreme

ce nu-1 lăsai să se ducă la Versailles?

– Ba nu, dimpotrivă. Dîndu-i scrisoarea pe care o aveam la mine, îl împiedicam, cred, să se ducă la o întâlnire neprielnică lui.

– O scrisoare de-a marchizului?

– Nu, de-a marchizei!

– Adevărat!... Că prost mai sânt!... Şi vreau să cred, prietene, că te-ai înfrânat să citeşti scrisoarea aceea...

– Am fost destul de prost, e adevărat, răspunse Fromont cu ciudă. Dar după ce a citit-o, baronul nu a părut prea îneîntat şi mi-a poruncit să i-o iau înainte pe drumul Parisului şi să-i dau un răvaş scutierului său. Dar răvaşul ăla, da, l-am citit: îi scria lui Bénard, scutierul, să se afle în aceeaşi, seară, la ora zece, dincolo de poarta, Saint-Honore, cu doi cai înşeuaţi şi cu un sipet mic.

– Va să zică o şterge? făcu Planchet.

– Tot aşa mi-am zis şi eu!

– Care o fi pricina? Gelozia marchizului?

Fromont încercă să râdă.

– Gelozia marchizului? Ah, ah, se vede că habar n-ai ce se petrece la curte.

– Drept este!

– Dacă marchizul ar fi gelos... S-ar face de râs!

– S-ar face de râs?... Pentru că ar vrea să păstreze ce este al lui?

– Fără îndoială! Vezi, la curte bunurile de acest soi se împart fără de ruşine!... Dar să trecem peste asta, sunt lucruri pe care nu le poţi pricepe... Între noi fie (vorba, afacerea cu baronul de Souvré porneşte mai de sus...

– Ce spui...

– Da! Sub toate astea mocneşte şi puţină politică !

– Crezi?

– Sunt sigur!

– Sigur este însă că marchiza e iubita baronului, urmă Planchet, a cărui minte lucra zdravăn şi care acum vroia să scurteze vorbăria de prisos.

– Asta-i treabă ştiută, nimeni nu o ascunde.

– Dar bărbatul?

– Habar nu are, fireşte.

– La fel de sigur este, cred, şi faptul că marchizul a şters-o tot la sfatul marchizei.

– Nici nu mă îndoiesc. Doamna de Marville este o femeie în stare de orice.

– Bine! făcu Planchet, ridicându-se şi aruncând pe masă cornetul de zaruri. Ajunge!

– Ce spui? întrebă Fromont, ridicându-se la rândul său.

– Vreau să spun că am jucat destul!

Apoi, luând paharul, hangiul adăugă:

– În sănătatea ta, amice... dar, ia spune-mi cum te numeşti?

– Fromont! Dumneata?

– Eu, Planchet. Iar aceştia sunt prietenii mei Mous-queton şi Bazin, care au aşteptat nerăbdători sfârşitul partidei, spre a putea ciocni în voie cu noi.

– Haide, prietene Bazin, mai spuse Planchet, ciocneşte cu noi!

Nici un glas nu răspunse chemării.

Cei trei îşi căutară din ochi tovarăşul. Bazin se făcuse nevăzut. Oamenii se priviră neliniştiţi. Ce mai însemna şi asta?

Tocmai se pregăteau să-1 cheme pe stăpân şi să-1 întrebe de Bazin, când dintr-odată se făcură auzite mârâieli, împletite cu suspine ce semănau mai mult a şuier de foaie. Veneau de undeva, de jos. Din măruntaiele pământului parcă. Încet, cei trei bărbaţi îşi plecară privirile, spre a izbucni apoi într-un straşnic hohot de râs. Bazin alunecase uşurel sub masă. Se purtase aşadar cu demnitate... Pentru oricare altul în afară de Planchet, situaţia ar fi fost stingheritoare. Peste puţin avea să fie ora două şi făgăduise contelui de la Fere să-i aducă veşti în chiar aceeaşi seară; prin urmare nu mai avea timp de pierdut. Ce-i drept, îi trecuse prin gând să-1 ia şi pe Bazin, dar în halul de beatitudine bahică în care se afla cuviosul personaj, nici vorbă...

În timp ce încheia socotelile cu stăpânul hanului, iar Fromont nu-şi mai desprindea privirile de la Bazin, pălind a-i pizmui virtuţile, Planchet îl strigă pe Mousqueton care, ca şi el, se păstrase cumpătat, spunându-i să nu-1 lase singur pe beţiv şi să-i îndemne să se ducă la Paris, pe strada Mottes-aux-Papelards, unde va vedea firma „La cei patra muşchetari”.

Se înţelege că Mousqueton fu poftit cu căldură să facă o vizită hangiului.

Îşi strânseră mâinile. Cu Bazin nu putură face însă acelaşi lucru, căci miinile lui i se odihneau pe pântece şi nu vrură, din grijă pentru el să-i tulbure somnul.

Apoi, Planchet se întoarse degrabă la hanul pe al cărui pat nu putuse închide un ochi în noaptea trecută, puse să i se înşeueze calul şi o porni îndată pe drumul Parisului. Iar Mousqueton şi Fromont se

aşezară lângă Bazin, veghindu-1 cu o grijă vrednică de cele mai mari laude.

XIV
DUPA VICTORIE

Zorile începuseră a miji când Athos şi Aramis ajunseră la Paris. În nădejdea că vor mai afla câte ceva, se duseră de-a dreptul la casa din strada Lions-Saint-Paul. Bănuiala li se adeveri — Georges ajunsese de multă vreme şi îi aştepta nerăbdător, închipuindu-şi că vor veni de îndată ce vor fi fost la rege.

Grimaud fusese trezit şi el, la porunca lui Georges.

Fără a-şi desluşi prea limpede starea sufletească, morocănosul majordom simţea o nelinişte nelămurită şi se întreba dacă nu cumva isprăvile muşchetarilor aveau să reînceapă. Fireşte, îi era îngăduit să încerce anume spaime cu privire la nemaipomenitele lor tărăşenii, mai aies acum când el, Grimaud, era pus în situaţia de a primi, în casa aceea liniştită şi tăcută, ordine de la un tânăr zvânturatec.

Astfel că, pentru a fi gata la orice, se instala în cuşca portarului şi aşteptă, resemnat, ca cineva să bată în poartă. Începuse chiar să moţăie când auzi izbiturile ciocănelului vestitor. Sări şi se duse să deschidă. Poarta, grea, scârţii din balamale, iar cavalerii intrară.

Contele îşi aţinti privirile asupra lui Grimaud. Acesta îi înţelese tăcuta întrebare, căci cunoştea felul de a se purta al stăpânului, şi răspunse arătând spre geamul luminat.

– Este acasă! îl lămuri Athos pe Aramis.

– Să mergem la el! răspunse acesta.

Dar nu avură timp să ajungă la uşa scării. Georges, care auzise tropotul cailor, le venea întru întâmpinare.

– Ei bine? îl întrebă contele.

– Este salvată! răspunse tânărul cu neslăpânită bucurie în priviri.

Cei doi cavaleri sloboziră un oftat de uşurare.

– Să mergem la mine, spuse Athos.

Toţi trei pătrunseră în încăperea cea mare care slujea de cameră de lucru, cunoscută de cititorii noştri, şi a cărei uşă se şi afla larg deschisă, prin grija lui Grimaud, bun cititor al gardurilor stăpânului.

De cum rămaseră singuri, Athos şi Aramis începură a-i pune lui Georges întrebări. Şi iată ce aflară:

Când au sosit la casa de Sandoval, Georges şi marchizul de Rios au găsit acolo pe contele d'Ablincourt, pe Inès, pe Gérard şi pe cei doi nedespărţiţi: d'Afrivol şi de Bellevenue, pe care toată lumea îi cunoştea doar sub numele acestea de împrumut. Înţeleseră pe dată că se petrecuse un lucru de seamă. Aflând cele întimplate, adică venirea lui de Souvré, ajutorul lui Gérard şi descoperirea de către acesta a locului în care ticălosul o zăvorise pe Marie, ei se uniră, se înţelege, întru împlinirea planului ce le fu supus.

Totuşi, Georges vru să plece neîntârziat; cu mare greu putu fi oprit, spunându-i-se că mai bine era să aştepte noaptea.

– Dar, spuse el atunci, momentul mi se pare a fi

cât se poate de potrivit. În clipa de faţă, căpetenia ticăloşilor a părăsit Parisul.

– Ce te face să crezi asta? îl întrebă d'Ablincourt, deloc convins.

– Marchizul de Rios şi cu mine l-am întâlnit, să tot fie de atunci o oră.

De Rios întări spusele cavalerului; apoi, amândoi istorisiră cele petrecute pe drumul Versailles-ului.

– Cerule! izbucni Folavril. De ce nu l-aţi spintecat?...

– V-am spus doar că laşul a şters-o! răspunse Georges. Oricum, eu spun că ar trebui să plecăm imediat, fără să mai pierdem nici o clipă!... Care îţi este părerea, domnule marchiz?

De Rios răspunse:

– Tot cam aşa gândesc şi eu, dragul meu cavaler.

– Dar tocmiţii acelui om hain trebuie să fi primit nişte porunci! arătă Gérard, care până atunci se păstrase tăcut.

– Pe coarnele dracilor! Tot ce se poate! îşi dădu Folavril cu părerea.

– Ba e chiar sigur! întări Malvenu.

– Şi de cum vom fi zăriţi, urmă luntraşul, căci orice am face, tot am fi văzuţi de departe, mercenarii vor executa ordinele care, fiţi siguri, nu au alt ţel decât uciderea întemniţatei.

Cu toţii tresăriră.

– Şi apoi, continuă Gérard, cine ne spune că fuga lor nu e pregătită?... De îndată ce vor fi ucis copila, se vor sui într-o barcă, vor cobori fluviul, cu ajutorul a patru vâsle mânuite vârtos!... Nu, nu, domnii mei... credeţi-mă, mai sănătos ar fi să-i luăm pe nevestite,

săi ţinem pe insuliţă ca într-o menghine şi să le împiedicăm orice mişcare.

Şi de data aceasta judecata înţeleaptă a barcagiului birui, astfel că toată lumea se hotărî să aştepte.

Inès suferea cumpăt din pricina răgazului dat ticăloşilor, îşi vedea fiica întinzându-i braţele, impiorând-o să-i vină în ajutor. Îi auzea plânsetul, tânguielile, strigătele, închipuirea înfierbântată îi înfăţişa lucrurile printr-o prismă înfricoşătoare. Şi, ca şi cum ar exista vreo legătură tainică între gândurile noastre şi ale celor ce ne sunt dragi, ea asista, îngrozită, la supliciul Mariei.

– O, Dumnezeule bun şi drept, striga ea împreunându-şi mâinile, ai grijă ca fetiţa mea sâ fie tare. Doar câteva ore încă, până ce o vom scoate din ghearele lor !...

Nerăbdarea îi stăpânea pe toţi. Folavril şi Malvenu nu-şi mai găseau locul. Nici Georges. Clipă de clipă ochii li se aţinteau asupra acelor ceasornicului ce păreau a nu se mai clinti. Şi totuşi, ele îşi vedeau de drum, dar nu după cum ar fi vrut-o nerăbdătorii noştri.

În sfârşit, soarele se mistui în dunga zării; ziua se topi încet în noapte. Clipa mult dorită se apropia. Fură luate ultimele măsuri.

Se hotărî ca Gérard să iasă primul, să se ducă la luntre, spre a o pregăti în linişte. După aceea, aveau să iasă din casă Folavril şi Malvenu, după doar câteva minute, urmaţi îndată de Georges, de marchiz, de conte şi de Inès. Încă o jumătate de oră de aşteptare şi totul fu rânduit întocmai.

Orologiul bătu de opt ori când Gérard împinse luntrea în larg.

Ştim cum au străbătut drumul şi cum au apărut, pe nevestite, în „Casa Cardinalului”.

Georges povesti totul, nu uită nici un amănunt, iar dacă i-am luat locul, am făcut-o doar pentru a pune în acţiune tot ce a istorisit el contelui de La Fère şi cavalerului de Herblay.

Marie, care, după cum ne amintim, îşi pierduse cunoştinţa în timp ce se împotrivise o ultimă oară josnicelor porniri ale baronului, îşi veni repede în fire, sub caldele dezmierdări ale celor din jur. Când se redeschisera, ochii ei se opriră rând pe rând asupra chipurilor dragi; un suris îi înflori pe buzele palide, iar glasul, încă tremurător, rosti cuvinte ţâşnite din inimă.

– Bună mamă! Sărmane tată!

Şi, în timp ce contele şi Inès o înăbuşeau cu îmbrăţişările, una din mâinile ei se întinse spre Folavril şi Malvenu, care i-o luară şi i-o acoperiră cu sărutări.

Dintr-odată, privirile i se opriră asupra trupului Terasinei, sprijinită de Georges şi de marchizul de Rios. Îşi închipui că vor să o încătuşeze.

– O! strigă ea. Să nu-i faceţi cumva vreun rău! Sărmana femeie a vrut să mă apere!

– Nu vă temeţi, domnişoară, o linişti de Rios, singurul în stare să vorbească.

Copleşit de fericire, dar prudent din experienţă, René d’Ablincourt nu se simţea la largul său în casa aceea însingurată şi atât de bine aşezată spre a adăopsti loviturile mişelnice; de aceea el fu cel dintâi

care povăţui retragerea.

Folavril sc arătă a fi de aceeaşi părere, spunând:

– Să nu mai zăbovim nici o clipă în cuibul ăsta de nemernici!

– Dar el !... El! se întreba Malvenu care, cu privirea ochilor săi mici şi rotunzi, scormonea prin unghere, el unde este?

– Pe dracu! tună uriaşul, arătând spre fereastră. A şters-o pesemne, fricosul!... Dealtfel, domnul cavaler ar putea să ne-o spună.

Dar Georges, îngrijorat pentru viaţa Teresinei, nu auzea ce se vorbea în jurul său. Îngenuncheat lângă trupul ei, îi ştergea cu batista sângele ce se scurgea din rana de la umăr. Simţea că îl îneacă plânsul. Ceilalţi priveau fără să înţeleagă pricina durerii lui.

– Ce ţi se întâmplă, cavalere? întrebă cu glas duios contele.

Georges întoarse încet capul; ochii îi înotau în lacrimi.

– Ce ai? mai întrebă o dată d’Ablincourt.

– O, domnule conte! putu în sfârşit să dea glas durerii sale cavalerul. Să o salvăm!

– De femeia aceasta vorbeşti?...

– Este mama mea!

Un freamăt străbătu rândurile martorilor scenei. Ca oameni mult încercaţi, Folavril şi Malvenu ştiau să lege rănile, cât de cât măcar. Astfel că se scuturară de moliciunea ce-i cuprinsese şi se grăbiră să dea îngrijiri Teresinei. Nu le trebui mult timp; rana fu strânsă, aşa încât să nu mai curgă sânge şi toată lumea se simţi în stare să părăsească maghernița.

Cei doi medici improvizaţi o luară cu grijă pe

nebună, o duseră în luntrea unde Gérard îi aştepta cu un început de nelinişte. Sprijinită de conte şi de Inès, Marie luă şi ea loc în barcă. În ce-i priveşte pe Folavril şi pe Malvenu, declarară că vor să meargă pe jos, de-a lungul malului. Nu numai, pentru că înţelegeau prea bine că luntrea nu-i putea duce pe toţi, dar şi fiindcă simţeau nevoia să facă puţină mişcare după atâtea grele emoţii. Atât de vârtos le fu însă mersul, că ajunseră odată cu ceilalţi, putând astfel să dea o mână de ajutor la transportarea rănitei. Teresina nu-şi venise încă în fire.

Ajunşi acasă, o conduseră pe Marie în camera mamei sale. Contesa nu vru să-şi părăsească fiica şi se aşeză la căpătâiul ei.

După ce fu transportată într-o cameră învecinată, Teresina fu încredinţată unor femei care o dezbrăcare de zdrenţe, o culcară încetişor şi, la porunca Caritei, se aşezară să vegheze lângă ea.

După ce ascultară toate acestea, Athos şi Aramis se întrebară din priviri. Acelaşi gând îi frământa: Teresina!... Soţia prietenului lor d’Artagnan... Mama lui Georges!...

– Locul ei este aici, murmură după un răstimp contele,

– Bravo, Athos! încuviinţă Aramis. Ca totdeauna, ai dreptate. Aici, va fi mereu lângă fiul ei.

– Este urită rana?

– Nu cred! răspunse tânărul. Dar ne putem teme de orice. A suferit atât de mult!

– Şi şi-a pierdut minţile?

– Din păcate, da! răspunse Georges. Mi-am putut da limpede seama...

– Peste câteva ore vom hotărâ! urmă Athos. Orice s-ar zice, evenimentele s-au desfăşurat mai bine decât nădăjduiam. Scumpa copilă se află în sfârşit la adăpost de uneltirile ticălosului aceluia de baron, care a si dat, dealtfel, bir cu fugiţii!

– A dat bir cu fugiţii? se arătă Georges peste măsură de bucuros.

– După toate prepusurile. La Versailles nu a mal apărut...

– Dar marchizul de Rios şi cu mine l-am întâlnit pe drum. M-am şi încăierat cu el; era chiar cît pe ce să-1 dau gata, dar a fugit ca un laş.

Aramis se ridică.

– Iată, zise el, plimbându-se în lung şi în lat prin încăpere. Iată desluşirea celor povestite de jupân Planchet şi de odrasla lui Mousqueton. Valetul care s-a aşezat la masa lor se despărţise tocmai, nu mai încape îndoială, de baronul de Souvré.

Athos încuviinţă printr-un semn din cap.

– Un valet! izbucni Georges. Văd urzeala!... Îmi explic acum de ce s-a vârât în încăierare neghiobul acela, chiar în clipa în care îi ţineam, cu spada, stăpânul la respect.

Şi povesti duelul avut cu baronul. Când isprăvi, Aramis spuse:

– Am aflat că omul acela este în serviciul marchizului de Marville. Îl cunoşti cumva pe gentilomul acesta, Georges?

– Am auzit vorbindu-se de el, trece drept un om paşnic.

– Este însurat?

– Da. Iar marchiza pare să fie, după zvonurile care

mi-au ajuns la ureche, tânără şi frumoasă.

– Ia te uită, făcu Aramis. Lucrurile se lămuresc de la sine, când la mijloc este o femeie !

– Dacă aşa stă treaba, grăi Athos, întunecându-se la chip, ocrotească Domnul pe contele d'Ablincourt, pe soţia, pe fiica lui şi chiar pe tine copile drag. În timp ce-i vorbea astfel, îi strângea mina, aproape să i-o frângă.

– Ce vrei să spui? îl întrebă Georges.

– Vreau să spun, urmă fostul muşchetar, parcă tot mai posomorât, că aş prefera să lupt cu zece bărbaţi, cu douăzeci chiar, decât cu o asemenea creatură blestemată, mai degrabă a iadului decât a cerului.

– Prietene, interveni Aramis, părându-i-se că vede prin ochii amintirii chipul ispititor al acelei ticăloase milady — doar una a fost în stare să ne ţină în şah.., iar ea nu mai există. Dealtfel, urmă el, trecându-şi mâna peste frunte, ca pentru a alunga asemenea supărătoare gânduri — vom şti îndată despre ce anume este vorba.

– De la cine? întrebă Georges.

– De la Planchet căruia i-am dat instrucţiuni.

De câteva clipe Athos ardea de neastâmpăr să pună o întrebare, dar nu îndrăznea, din teama de a nu încerca o prea amară dezamăgire. Totuşi se hotărâ:

– Mai are contele d'Ablincourt actul conspiraţiei asupra lui? întrebă el, privindu-1 pe Georges.

– Da! Puţin a lipsit să nu treacă în mâinile baronului.

— Bine! încuviinţă Athos. Contele va putea pleca aşadar astăzi la Versailles.

– La Versailles? izbucni tânărul.

— Regele vrea să-1 vadă.

– Este pierdut!

– Dimpotrivă, cred că treburile merg cum nu se poate mai bine! explică Aramis. Maiestatea sa a înfierat în public nevrednica purtare a vinovatului şi, pare-mi-se, ar avea dorinţa de a repune în drepturi un nevinovat. Iar dovada aceasta a trădării baronului Raoul de Souvré, pe care chiar d'Ablincourt i-o va înmâna, îi va grăbi reintrarea în favorurile regeşti. Şi acum, fiindcă puterile omeneşti au şi ele o margine, aş zice să ne odihnim câteva ore. Înainte de a merge la palatul de Sandoval.

– Aveţi dreptate, încuviinţă Athos, apăsând pe un clopoţel.

Grimaud îşi făcu pe dată apariţia.

La un gest de-al stăpânului, posacul majordom făcu o plecăciune şi îl petrecu pe Aramis într-un dormitor elegant, unde fostul muşchetar se întinse aproape îmbrăcat pe un pat acoperit cu brocarturi. Georges se duse în camera lui, iar contele rămase în cabinetul său de lucru.

A doua zi, la ora zece, o caleaşca se oprea în faţa casei de Sandoval. Peste câteva minute, un valet vestea contelui şi contesei d'Ablincourt venirea contelui de La Fere, a cavalerului d'Artagnan şi a cavalerului de Herblay. Soţii d'Ablincourt alergară întru intâmpinarea noilor sosiţi. Folavril, în mijlocul salonului, făcu o plecăciune adâncă şi plină de demnitate. Şi el simţise nevoia să se odihnească vreme de câteva ceasuri, dar se întorsese repede în casa noilor săi prieteni. Se arăta însă îngrijorat fiindcă nu-1 zărise pe Malvenu, nici când plecase de acasă,

nici după aceea.

– O, izbucni d'Ablincourt strângând mâna fiecăruia dintre cei trei vizitatori, cât de fericiţi ne găsiţi acum !

Într-adevăr, chipul îi era străluminat de bucurie. Aceeaşi nemăsurată mulţumire se oglindea şi pe chipul Inèsei. Deşi paloarea îi era aceeaşi, tristeţea, aerul abătut, durerea vie ce i se citiseră până atunci pe faţă, deschis, se spulberaseră.

– Ce face scumpa noastră? întrebă Athos.

– Se odihneşte, răspunse contesa. Somnul ei, la început agitat, a devenit lin acum.

– Prin urmare, dragă conte, astăzi vei putea pleca fără teamă de acasă, îşi dădu cu părerea fostul căpitan de muşchetari, ajungând astfel la cele ce vroia să-i spună lui d'Ablincourt.

– Să plec? se miră René. Nu te înţeleg.

– Da, va trebui, pentru scurtă vreme, ce-i drept, să te desparţi de fiinţele dragi.

– Ca să merg unde?

– La Versailles. O vrea regele!

– René! strigă Inès, dintr-odată îngrozită, auzind vestea. Nu te duce, René!

Dar Athos rosti doar atât. pentru contesă:

– Este în joc cuvântul meu de onoare, doamnă!

– Şi al meu! întări Aramis. Dealtfel nici nu cred că avem vreun temei să fim neliniştiţi. Vrând să vadă actul conspirativ al baronului de Souvré, regele doreşte ca însuşi contele să i-1 înmâneze.

Apoi, cunoscând zgârcenia la vorbă a prietenului său, cavalerul de Herblay începu să povestească de-a fir a păr toate cele întâmplate după baletul de la palat.

Istorisirea păru să aducă oarecare linişte contesei.

– Fie! încuviinţă ea. Regele porunceşte, iar datoria noastră este să ne supunem... Dar cine te va însoţi, René?

– Eu! sări Georges. Dacă domnul conte este de aceeaşi părere.

Drept răspuns, René îi întinse mâna.

– Înainte de a pleca, urmă tânarul cu glas tremurat, aş putea oare...

– Să le revezi? încheie Inès, cu dulce zâmbet care dezvăluia câtă plăcere îi pricinuia întrebarea. Când fiica mea se va deştepta, te voi duce la ea.

În cele două cuvinte,”fiica mea!”, contesa işi pusese tot sufletul. Se simţea după tulburarea cu care le rostise.

– Şi... mama? îşi întregi cavalerul.întrebarea.

– Nimic nu-ţi stă în cale... O poţi îmbrăţişa.

Ea se pregătea tocmai să sune, când Folavril îşi dădu cu prepusul:

– Nu uitaţi, doamnă contesă, rosti el cu glasul acela bubuitor pe care i-1 cunoaştem, îndoindu-şi spinarea într-o plecăciune cuviincioasă, nu uitaţi că aici avem bolnavi şi că cel mai mic zgomot le-ar putea face rău... aşadar, aş dori să-1 însoţesc pe domnul cavaler.

– Mereu devotat, domnule d’Avrifol, murmură fiica ducelui Hernan.

– .Nu-i vorba de devotament, doamnă contesă, îngăimă fosta cătană, Dar este... este...

Şi pentru că nu găsi cuvântul, deschise încetişor uşa, trecând înaintea lui d’Artagnan, fără să mai scoată o vorbă.

...Vom pătrunde odată cu ei în camera ocupată de Teresina, în timp ce domnul şi doamna d'Ablincourt, Athos şi Aramis, absorbiţi cu toiul de evenimente care se petrecuseră, discutau laturile mai importante ale acestora.

Înrucât Floravil ajutase la transportarea Teresinei, cunoştea drumul spre camera în care, acum, ea se odilinea. Ajuns în faţa uşii, bătu uşor:

– Intră! pofti cineva de dincolo de uşă.

Folavril făcu. Întocmai şi, urmat de Georges, înainta cu câţiva paşi. Deodată se opri în faţa tabloului ce i se înfăţişa văzului.

– Un chirurg? murmură cât putu de încet la urechea cavalerului, arătând spre un bărbat scund aplecat peste pat.

Carita îi făcu semn să tacă ducându-şi un deget la buze.

– I-o fi mai rău? întrebă Georges, pradă unei vii nelinişti

– Nu! liniştiţi-vă, răspanse femeia, dar bolnava este încă tare slăbită.

– Ce spune omul de meserie? întrebă Folavril arătând spre omul acela care sta sprijinit de pat, fără să i se poată vedea chipul.

– Omul de meserie? se miră Carita. Vorbiţi poate de medic. Nu a venit încă.

– Cum nu a venit? Dar domnul de colo... cine este? Negresa, păru stânjenită; îşi întoarse privirile. Răspunsul acesta mut şi de neînţeles, pentru uriaşul nostru avu darul să-1 înfurie aproape; din fericire, un glas piţigăiat îi atrase atenţia, scoţâd-o pe Carita din încurcătură.

– Asta-i! zicea glasul acela. Acum, linişte şi răspund de vindecarea rănii.

– Malvenu! se arătă Folavril uluit.

– Marchizul de Bellevenue, rogu-vă! îl corectă omuleţul, întorcându-se şi salutându-1 pe Georges.

– Cum, tu eşti?

– Eu însumi, ilustre amice; restul nopţii mi l-am petrecut aici şi sunt mulţumit, răspunse Malvenu aruncând o drăgăstoasă căutătură spre Carita.

Aceasta îşi plecă, privirile, iar obrajii i se închiseră parcă la culoare, ceea ce. pentru un om din rasa ei înseamnă a roşi.

Georges se apropiase de pat şi o privea pe Teresina, ai cărei ochi mari şi deschişi îl aţinteau cu stăruinţă.

– El!... El!... o auzi Georges murmurând după câteva clipe.

Apoi, ca şi cum uşorul efort pe care îl făcuse ar fi fost de-ajuns pentru a o stoarce de puteri, sărmana smintită închise din nou ochii.

– Vai mie! gemu, tânărul, dându-se speriat înapoi. M-a văzut şi asta i-a făcut rău!

– Nicidecum, nicidecum ! îl linişti Malvenu, trecând iarăşi lângă palul bolnavei; este doar un uşor leşin, pricinuit de prea marea pierdere de sânge! Vezi dumneata, domnule cavaler, sângele circulă între vasele gelatinoase care se încrucişează, se întâlnesc, se împletesc în tot trupul şi poartă numele de vene, artere, nervi, muşchi şi aponevroze... Principalele virtuţi ale venelor sunt rezistenţa, elasticitatea, contractilitatea şi sensibilitatea... Da, da, ai înţeles bine: sensibilitatea! Dar, când nu mai sunt bine

alimentate de globulele care acţionează în principal...

Se opri, văzând că Georges nu-i mai da ascultare.

Aplecat la rându-i deasupra patului, tânărul îşi apăsa uşor buzele pe fruntea mamei sale.

– Să mă ia dracu! îngăimă Folavril, deschizând ochi mari şi neputându-şi crede urechilor. Cine te-a învăţat toate astea, micuţule?

– Dragostea, răspunse nestingherit bărbatul cel scund, strecurând negresei o privire şăgalnică.

Asemenea răspuns spori însă şi mai mult uluirea prietenului.

Georges se ridicase.

– Vă mulţumesc, domnilor, zise el celor doi prieteni; chiar de aş fi destul de nerecunoscător spre a da uitării dovezile de prietenie şi devotament pe care mi le-aţi dat de două zile încoace, mi-ar fi cu neputinţă să nu ţin minte tot ce aţi făcut pentru mama... Încă o dată, mulţumesc!... Pare-mi-se că v-am mai întâlnit cândva, e mult de atunci! Dar nu-i timpul acum să ne întrebăm amintirile...

Cei doi foşti căpitani ai aventurii tresăriră şi simţiră că pălesc. Groaza le fu scurtă însă, căci Georges ieşi, făcându-i semn iui Folavril să-1 urmeze, în timp ce Malvenu, negăsind nimic să-i răspundă, se pierdea în plecăciuni.

Când tânărul cavaler intră în salon, Inès îl luă de mână, deschise o uşă şi îl duse în odaia în care se odihnea Lilias, cunoscută de toţi sub numele de Marie. Când îl zări, privirea fetei se învioră, obrazul îi înflori... Îi întinse mâna şi îi zâmbi. Vru să vorbească, buzele i se întredeschiseră, dar contesa, grijulie, o opri:

– Te rog, scumpa mea, nu vorbi!

– Are dreptate mama, domnişoară, încuviinţă Georges, apăsându-şi uşor buzele pe mâna albă a fetei. Nu te obosi... Întăreşte-te cât mai grabnic... Vom avea, atunci, multe a ne spune. Nu-i aşa, doamnă? adăugă el, privind spre contesă.

Aceasta surise şi răspunse doar atât:

– Da!

XV
PLANURI MÎRŞAVE

De îndată ce luntrea cu prietenii noştri se depărta de „Casa Cardinalului”, de îndată ce zgomotul paşilor lui Folavril şi Malvenu se stinse în depărtări, se produse o mişcare în partea de sus a scării, dincolo de uşa sfărâmată a încăperii în care avusese loc ultima şi neizbutita încercare a baronului de a săvârşi o mişelie. S-ar fi zis — lucru ciudat — că trupul lui Laurent se frământa, chinuindu-se să urce ultimele trepte, spre a ieşi din poziţia care îi pricinuia dureri şi în care rămăsese câtă vreme ţinuse lupta. Chiar aşa era! Târâtoarele au viaţă mai nepieritoare decât şi-ar închipui oamenii de ispravă, iar dacă degetele crispate ale Teresinei opriseră pentru o clipă răsuflarea netrebnicului de Laurent, tot acestei fericite întâmplări îi datora el faptul că mai putea deschide ochii. Într-adevăr, este limpede că trupul i-ar fi fost străpuns de sabia lui Folavril sau de spada cu două tăişuri a lui Malvenu, dacă aceştia ar fi bănuit că

lăsau în urmă altceva decât un cadavru.

După ce îşi mai trase puţin sufletul, Laurent se târî încet spre uşa lângă care vroise, mai înainte, să stea la pândă. Întâi bâjbâi, apoi ochii i se obişnuiră cu întunericul şi începură a desluşi cu mai multă limpezime. Era încredinţa că de nu va găsi mai mulţi morţi, peste smul tot va da şi anume peste stăpân. Dar nu se întâmplă astfel,. Fereastra deschisă prin care se prefirau razele lunii îi dădu pe dată de ştire că baronul o ştersese,

„Dacă aşa stau lucrurile, gândi el, şi dacă ştie înota, înseamnă că ne vom mai vedea! Dar cu nebuna ce-or fi făcut? La naiba! S-or fi răzbunat pe ea, azvârlind-o în Sena. Toate astea se vor plăti! adăugă el, ameninţând cu pumnul în gol. Dar acum să ieşim de aici !”

Se ridică în picioare, nu fără oarecare anevoinţă, şi coborî scara. Odată ajuns în sala de jos, se îndreptă spre uşa scoasă din ţâţâni, privi în jur cu băgare de seamă şi abia după ce se încredinţa că o linişte deplină domnea în împrejurimi, se hotărî să iasă.

– O, la dracu, făcu el deodată, doar am aici ţoale de schimb! Şi nu numai că ţin la ele, dar cred că ar fi primejdios să le las afară. Numai asta şi m-ar putea da de gol, dacă vreunui curios de la poliţie i-ar veni cheful să cotrobăie prin cocioaba asta.

Strânse aşadar o cămaşă, un surtuc şi un pantalon, le făcu legătură şi se hotărî să părăsească locul.

Ajuns pe mal, îşi scoase pantalonii, rămase gol până la brâu intră în apă, făcu câţiva paşi prin mocirlă şi ieşi: apoi, scuturâdu-se ca un dulău care a făcut baie, îşi potrivi hainele pe trup şi începu să alerge,

coborând de-a, lungul fluviului. Peste câteva minute se opri gâfâind; îşi mai trase puţin sufletul, urmându-şi după aceea calea mai domol şi ajunse pe o bucată de pământ de forma unui semicerc. Într-un golf mic, bine legată de un ţăruş, pitită în ierburile înalte, se afla o luntrişoară cu toate cele trebuitoare.

„Rezerva mea! îşi spuse, rânjind, derbedeul. E bine sa fii prevăzător...”

Vâslind vârtos, se îndreptă spre malul celălalt, unde trase luntrea pe mîl, ca să nu mai stea în apă şi o luă, la pas sănătos, spre Paris.

Dar iată că în timp ce tocmai, trecea, prin faţa sinistrei cocioabe din care plecase, ochii îi rătăciră o clipă, peste pânza apei. Un clipocit uşor îi atrase luarea aminte şi îl făcu să tresară. Se opri şi aşteptă. O dâră, ce abia se vedea, îşi croia drum prin apă. Făcu câţiva paşi; apoi, urmărind firul dârei până la capăt, desluşi ceva negru, ca o minge... mai degrabă ca un cap care înainta încet şi se apropia de el.

– Dumneavoastră sunteţi, domnule baron? întrebă el cu glas cât mai şoptit.

– Da! i se răspunse.

– La naiba! Iată, aş zice eu, o faptă a Providenţei.

– A Providenţei! Prostii! Scoate-ţi vorba asta din minte şi întinde-mi mina.

– Poftim, domnule!

– Era şi timpul! spuse baronul, oftând din greu. Puterile mi se sfârşeau.

– Dar în ce hal sunteţi! observă valetul, privindu-1 de-aproape.

– Tremur ca varga! răspunse nemernicul, clănţănind zdravăn din dinţi. O, pramatiile!...

– Ia puneţi-vă astea pe dumneavoastră, domnule.baron. Am aici nişte ţoale care poate că nu o să vă vină foate bine, dar care fără doar şi poate că o să vă încălzească puţin.

– Cum, te-ai gândit...

– La dumneavoastră? Fireşte... nu-i de datoria mea să vă slujesc ?

Nădăjduind într-o recompensă, valetul trăsese iute minciuna.

– Straşnică treabă! se arătă de Sauvré mulţumit... Ajută-mă, băiete!

În mai puţin de câteva minute, baronul îşi scoase hainele ude şi se îmbrăcă cu livreaua lui Laurent.

– Dar tu? întrebă de Sauvré, mişcat de ultima dovadă de devotament a servitorului său.

– O să mă îmbrac cu ale dumneavoastră, prea vrednice stăpân.

– Dar sunt ude...

– Ce-are a face, o să se usuce pe mine în timp ce merg. Important este să vă simţiţi bine.

– S-a făcut, reluă baronul, după ce se schimbă. Acum du-mă la poarta Saint-Honoré.

– Trebuie să mergem cu pas întins?

– Cel mai târziu la zece să fiu acolo!

– Deci nu avem timp de pierdui! răspunse Laurent, trecându-şi pe braţ cămaşa, haina şi pantalonii stăpânului.

Şi porniră ia drum, tăind-o de-a dreptul pe câmp.

După câtva timp, baronul avu din nou poftă de vorbă, astfel că întrebă, cu glas scăzut însă:

– Ce s-a mai întâmplat după plecarea mea?...

– Grăbită ! făcu Laurent, vorbind şi el tot încet.

– Sunt de aceeaşi părere! Iar scăparea i-o datorez nebunei.

– Aş!

– Ba da, ea m-a împins în hău. În clipa în care tocmai trăsesem în cavalerul ăla blestemat.

– Va să zică dumneavoastră aţi tras împuşcătura aceea!... Ei bine, domnule baron, zadarnică pagubă, căci potrivnicul nu a fost atins!

– S-a zis deci! îmi scapă! mârâi de Souvré. Dar tu cum de le-ai scăpat printre degete? Parcă te-am auzit strigâncl după ajutor?

– Ce-i drept, aşa a fost!... Dar vedeţi, norocul... Nebuna ne-a fost înger păzitor amândurora. M-a strâns de gât... foarte rău... şi am căzut.

– Şi atunci?

– Atunci, crezându-mă mort, ceilalţi au trecut peste mine, fără să se mai uite, plini de cuviinţă...

– Şi ai văzut...

– Aproape totul.

– Au plecat, nu-i aşa?

– Vă închipuiţi doar că nu veniseră acolo ca să se instaleze... Dar cine ne-o fi trădat?

– Ei, făcu de Souvré, luntraşul.

– Gérard?

– Fireşte! Aş fi putut bănui treaba asta, dar m-am lăsat păcălit ca un copil!

– Mergea straşnic maşinăria noastră, nu se putu stăpâni Laurent.

– Şi când te gândeşti că acum nu mai am nici o putere!

– Aş! Păi ce, aţi murit?

– Nu. dar sunt silit să-mi pierd urma. Poate că

este chiar prea târziu. Soldaţi din garda regelui mă şi caută, cred.

– Pe toţi dracii din iad! înjură. Laurent, privind groaznic de cruciş cu amândoi ochii. Este mai grav decât mi-am închipuit! Ei bine, şi atunci eu ce fac? îşi dezvălui el egoismul, foarte firesc de altfel într-o fiinţă atât de mârşavă.

– Tu?... Ascultă şi bagă bine la cap ce-ţi spun acum.

– Zadarnică recomandare, prea vrednice stăpân. Vorbiţi!

– Poate că totul nu este încă pierdut.

– Aşa vreau să cred şi eu, ce naiba!... Când e vorba de un gentilom cu harurile dumneavoastră...

De Souvré îi curmă vorba, adăugind:

– Asta va depinde, în mare măsură, de tine. Eşti deştept, priceput, ai o fire mlădioasă...

– Treceţi peste laude, i-o curmă şi el. Ştim şi. unul şi altul câte parale facem. Aşa că ajungeţi la ceea ce vreţi să spuneţi, stăpâne!

– Te duci la Versailles.

– Bine!

– Ajuns acolo, faci în aşa fel încât să te găseşti în drumul marchizei de Marville, fără să se bage de seamă însă treaba asta. O cunoşti?

– Am această cinste... Pe urmă?

– Vei rosti numele meu.

– De Souvré?

– Nu. Raoul!

– Spuneţi mai departe.

– O să-ţi dea o întâlnire, ca să vadă ce-i spui.

– Şi ce trebuie să-i spun frumoasei marchize?

– Că am plecat din Paris, urmându-i sfatul, şi că m-am refugiat la Amsterdam.

– Dar dacă frumoasa Clotilde se fereşte de mine?

– Auzi, Clotilde! Nu cumva ţi-ai pierdut buna cuviinţă, caraghiosule!

– Rog încă o dată pe senioria voastră să nu se mai înjosească jignindu-1 pe cel mai urmil dintre imitatorii săi. Pe mititica de azi-noapte v-am lăsat-o doar... Dar să nu mai vorbim despre asta... pare-se că nu vă prea place.

– De fapt, murmură cinicul gentilom, eşti un şnapan isteţ, aşa că te iert. Dar să ne întoarcem la treburile noastre... Dacă doamna de Marville se teme cumva de tine, îi arăţi asta...

Şi baronul îşi scoase din deget un inel şi i-1 dădu lui Laurent.

– Frumoasă bijuterie ! se minună acesta, cu ton de cunoscător..

– Să nu te laşi cumva jefuit

– O, nu aveţi teamă... Asemenea talisman!

– Atunci, continuă baronul, ea îţi va da instrucţiuni..

– Care o să vă privească.?

– Fără îndoială...

– Ei bine... dar... toate astea mi se par întru totul cu putinţă! făcu Laurent, care de pe acum cântarea foloasele ce avea să tragă.... Numai că...

– Numai că?

– Fără dumneavoastră, după ce veţi fi plecat, o să mă prăbuşesc din nou în mizerie.

– Ţine aici, ca să ai răbdare, zise de Souvré, dându-i o pungă rotunjoară.

Laurent o înşfacă.

– Trebuie să-mi caut altă slujbă? întrebă el cu viclenie.

– Vezi-ţi de treabă! Rămâi al meu!

„Al dumneavoastră mai mult, şi al doamnei marchize mai puţin?” îşi spuse în sinea lui poncişul.

Apoi cu glas tare:

– În cazul acesta, domnul baron se poate bizui pe mine.

De Souvré îşi zicea:

„Clotilde mă va ajuta!.... Da, da!... Mi-a spus şi răs-spus: «în orice situaţie te-ai afla, ceie-ml sprijinul. Viaţa mea toată îţi va aparţine!›› Viaţa, ei toată..”

Deodată, o lumină, i se aprinse în priviri. Gândul care îl fulgerase pe neaşteptate îl făcu să tresară. Totuşi se întări şi spuse:

– Laurent?

– Domnul baron?

– Dacă...,. Clotilde este libeară

– Cum? întrebă valetul oprindu-se locului.

– Ia gândeşte-te la asta

– Mai rănaîne de văzut!

Apoi, puţin înveselit, adăugă:

– Când vei putea sta de vorbă cu ea nestingherit şi sânt sigur că te vei pricepe să prilejuieş-ti o asemenea situaţie — zugrăveşte-i iubirea mea în culorile cele mai aprinse... întrece apoi masura şi îi poţi chiar spune că, de-ar fi nevoie, mi-aş da viaţa pentru ea ! În sfârşit împopoţmează-ţi discursul cu...

– Cu toate florile de la Saint-Jeasn şi cu gesturile cele mai potrvite, încheie Laurent, schitând un pas de dans. Voi avea grijă, domnule baron !... Voi face cum

va fi mai bine, întru propăşirea amândurora.

– E în ordine. Văd că m-ai înţeles !... Cu ajutoare ca tine şi Clotide viitorul nu mă mai inspăimântă !

Apoi, întorcând capul şi întinzând braţul spre.insula Saint-Lourâs, nevrednicul gentilom adăugă scrâşnind:

– Nu s-a sfârşit încă totul. O să mă mai vezi, conte d’Ablincourt! Iar voi toţi care m-aţi biruit, luaţi seama! Îmi voi împlini răzbunarea şi vă voi face să vărsaţi lacrimi de sânge!

Cei doi îşi urmară drumul; curând ajunseră la locul de întâlnire, adică dincolo de poarta Saint-Honoré. Mai străbătură cam o sută de paşi, după care o cotiră la dreapta spre un pâlc de copaci ce se zăreau cam la zece metri. Apropiindu-se, desluşiră nechezatul unui cal.

Baronul strigă:

– Bénard !

O umbră se desprinse de lângă trunchiul unui copac, iar un glas răspunse:

– Sunt aici, domnule baron!

Peste o secundă, cei trei bărbaţi erau împreună.

– Plecăm, Bénard ! făcu de Souvré.

– Presimţeam, răspunse cel chemat.

– Eşti gata sa mă însoţeşti?

– Vă mai îndoiţi ?

– Bine !” Dar sipetul?...

– Este aici, legat zdrzăn de oblâc.

– Foarte bine!

– Iertaţi-mă clacă vă întreb, domnule baron, urmă scutierul Bénard, privind cu uimire hainele stăpânului său, de ce sânteţi... îmbrăcat astfel?

– Deocamdată. La primul popas voi schimba ţoalele astea cu nişte haine mai ca lumea.

Şi întorcându-se spre Laurent, care privea şi asculta fără să scoată o vorbă, de Souvré adăugă:

– Fii cu băgare de seamă şi aminteşte-ţi de toate. Apoi, cu glas şoptit, la ureche:

– În ce o priveşte pe Clotilde, nu care cumva să-mi iei locul... ar fi cam primejdios.

– Fiţi pe pace, domnule baron, răspunse valetul. Am eu temeiurile mele care mă îndeamnă să nu vă uit sfaturile!

Iar după ce îi văzu în şa, şi pe el, şi pe scutier:

— Călătorie bună şi noroc! strigă el în clipa în care cei doi călăreţi zvâcniră din loc, stârnind vârtejuri de colb.

XVI
DOMNUL DE MARVILLE

La câteva ceasuri după fuga mai sus povestită, în iatacul regesc, Ludovic al XIV-lea, încă sub impresia evenimentelor petrecute în ajun, stătea de vorbă cu gentilomii primiţi la ceremonialul deşteptării de dimineaţă, iar aceştia, nemaiavând a se teme de nimic, înfierau în voie pe instigatorul neizbutitei conspiraţii, numit „recrutorul nemulţumiţilor”, titlu cu care chiar baronul se împăunase, după cum bine ne amintim.

– Cine dintre voi, întrebă maiestatea sa, ne poate spune ceva despre amestecul în toată istoria asta a

unui anume gentilom despre care ni se vorbeşte ?

– Eu, sire! răspunse unul dintre seniori, ieşindu-i în faţă.

– A, ia te uită ! Domnul de Rigny... Făcea parte, prin urmare, din rândurile „nemulţumiţilor”?

– O, nu, sire! Mă aflam la serbarea oferită de preşedintele Lambert de Thorigny, nimic altceva.

– Ei bine, domnule, spune-ne ce ştii.

– Cel despre care vorbeşte maiestatea voastră, începu contele de Rigny, mintos pe uneltirile baronului, şi-a dus mâna la sabie şi s-a năpustit asupră-i.

– A urmat, fireşte, un duel?

– Simulat, sire. Câţiva dintre cei de faţă, încredinţaţi de onorabilitatea domnului de Souvré, i se alăturară. Zece spade îşi jucară sclipătul în faţa celui care îl provocase pe baron şi care îi ţinu piept vitejeşte. În clipa aceea cavalerul d’Artagnan îi sări în ajutor. Era mai mult decât trebuia, căci spada cavalerului preţuieşte cât zece; apoi alţi doi gentilomi făcură la fel.

– Care le este numele? întrebă regele.

– Domnul de Pontalès şi prea credinciosul maiestăţii voastre supus, răspunse el plecându-se.

– Foarte bine, domnule. Şi pe urmă?

– Patru bărbaţi luptau împotriva unui număr mult mai mare, urmă povestitorul. Potrivnicul baronului îl încolţise atât de tare, încât l-ar fi ucis, dacă acesta nu ar fi scăpat printr-o fugă ruşinoasă!

– Da! Da! murmură regele. Chiar aşa mi s-a şi spus. Apoi mai întrebă:

– Va să zică gentilomul căruia nimeni nu i-a rostit

numele era de partea noastră?

– De partea voastră, sire. Iar ducesa de Sandoval, căreia îi mulţumim pentru că a zădărnicit complotul, i se alătură spre a învinui pe baron.

– Prin urmare ducesa de Sandoval este cea care s-a arătat atât de devotată!

– Chiar ea, sire! Protestând energic, a veştejit cu tărie purtarea baronului !

Îţi mulţumesc, domnule de Rigny! Acum ştim tot ceea cetrebuie să ştim. Domnilor, mai adăugă el, sunteţi invitaţi la cină.

În ce mă priveşte, am prevăzut această onoare, sire, observă cu aer şiret ducele de Choiseul, arătând o tipsie de argint pe care se putea vedea un şervet cu armele Franţei.

La mesele maiestăţii sale şervetul era prezentat de personaje înalte, iar cel ce avea fericirea de a-1 oferi însemna că ajunsese pe una dintre cele mai înalte trepte ale favorurilor.

– Astăzi eşti scutit de treaba aceasta, spuse regele.

– Sire! bâigui domnul de Choiseul, oare cu ce am greşit?

– O, cu nimic, dragă duce! Şi, ca să ţi-o dovedesc, mâine la deşteptare o să-mi dai cămaşa.

Era o altă mare cinste pe care cei mai de vază nobili şi-o disputau, căci totul în jurul tronului pe care se aşeza acest mare rege ai fastului feeric. Ludovic al XIV-lea, era o comedie. Grotescă devenea comedia aceasta mai ales când eticheta silea pe regină să primească aceleaşi servicii, întrucâtva intime, din miiniie demnitarilor de sex tare.

Ducele făcu o plecăciune şi înmână preţiosul şervet unui şambelan care veni să anunţe:

– Maiestatea voastră este servită!

– Urmaţi-mă, făcu Ludovic al XIV-lea, cu aer maiestuos.

Ajunşi în sala în care se afla pregătită regeasca masă, curtenii al cărui număr sporise, nu glumă, se rânduiră cu umilinţă în faţa marelui monarh.

– Domnul conte d'Ablincourt şi cavalerul D'Artagnan! vesti un uşier.

Ludovic al XIV-lea schiţă din cap un semn uşor; uşierul se înclină şi-i lăsă pe cei doi gentilomi să intre. Liniştea coborî grea.

Ochii tuturor se aţintiră asupra noilor sosiţi. Unul, mai cu seamă, le atrăgea privirile. Contele d'Ablincourt! Cine era gentilomul acesta? De unde răsărise? Câţiva curteni mai vârstnici îşi aminteau oarecum de numele acesta, rostit cîndva... dar unde?

– Poftiţi, domnilor! spuse regele, adresându-se mai ales contelui.

– Sire, răspunse acesta cu glas mişcat, iertaţi-mă că am încălcat porunca ce mă pedepsea cu surghiunul... Orice hotărâre aţi lua, sânt gata să mă supun! Dar jur pe memoria tatălui meu, pe cinstea mea de gentilom şi pe credinţa în Dumnezeu, care mă aude, că v-am fost totdeauna un supus credincios!

– Ridică-te, domnule! rosti regele şi da-mi pergamentul acela.

– Iată-1, sire!

Ludovic al XIV-lea îl despături şi, după ce îl citi în grabă, spuse, fremătând de mânie:

– Ascultaţi, domnilor, ascultaţi !

Şi grăi cu glas tare:

„Noi, gentilomi devotaţi alteţei sale regale, ducele Filip de Orléans, jurăm, pe izbăvirea noastră veşnică, precum că vom lucra pentru prăbuşirea lui Ludovic al XIV-lea şi vă vom urca pc tronul Franţei pe căpetenia cauzei de noi îmbrăţişate şi pentru care ne vom pune oricând în joc şi spada, şi viaţa!”

Un murmur de revoltă străbătu adunarea.

Regele urmă:

– Când complotul acesta ne-a fost dezvăluit, declarăm aici că am discutat cu domnul duce de Orléans; am dobândit încredinţarea că fără de ştirea domniei sale, gentilomii aceia s-au servit de numele său, spre a pune la cale mârşăvia. Doar cel ce semnează este aşadar în cauză. Dacă mai sunt şi alţi vinovaţi, nu vrem a-i căuta. Aşadar, domnilor, un om a fost într-atât de mişel, încât a vrut să atenteze la autoritatea regească! Cutezătorul acesta, laşul şi trădătorul este baronul de Souvré. Numele lui, stă sub rândurile de faţă. Îl declarăm scos din rândul nobilimii şi îl deferim tribunalului pair-ilor, în faţa căruia va trebui să răspundă pentru crimă de lesmajestate! De data aceasta, adăugă regele, avem o dovadă şi nu mai putem păcătui, căci justiţia noastră, oricât de dreaptă ar fi ea, nu este mai puţin supusă unor greşeli pe care le deplângem, eînd ne sunt arătate.

Apoi, întorcându-se spre René d’Ablincourt, continuă:

– Conte d’Ablincourt, dacă, în urma unor rapoarte mincinoase ale unor consilieri asupra cărora nu mai putem avea astăzi nici o putere, dizgraţia mea te-a lovit, sunt fericit că îţi pot oferi binemeritata

reparaţie.

– O, sire! exclamă René. Câtă generozitate!... Sîngele meu... Viaţa toată vă aparţine!

– Ştiu, domnule! Şi îmi pare nespus de rău că nu mi-am dat seama mai devreme.

Făcu apoi un semn şambelanului, care îi înmână contelui faimosul şervet, iar contele se grăbi să-1 ofere regelui.

Cu favorul acesta, audienţa se încheie: René şi Georges se întoarseră pe dată la Paris.

Fără de margini fu bucuria Inès-ei când află cât de neaşteptate fuseseră roadele întrevederii. De acum, contele nu trebuia să se mai ascundă; căsătoria sa cu fiica Bogatului-Duce, celebrată în taină în mica bisericuţă San-Benito din Madrid, putea fi în sfârşit proclamată, iar copila lor mult iubită avea să se poată arăta în lume alături de ei!

E lesne de înţeles că evenimentul făcu mare vâlvă la curte. Nu se vorbea decât despre reintrarea în graţiile regeşti a contelui d'Ablincourt şi despre căderea baronului de Souvré.

Cei care ştiau mai multe răspândiseră şi vestea că ducesa Inès de Sandoval y Palomas, această spaniolă bogată, a cărei frumuseţe ispitise atâţia seniori, nu era alta decât soţia proscrisului reintrat în graţiile monarhului.

Clotilde de Marville, dată uitării, se refugiase în apartamentul ei, pradă unei furii greu de înfrânat. Nu dădea nimănui voie să intre, nici măcar soţului. Uimit de asemenea purtare, marchizul sfârşi prin a băga de seamă că ceva se petrecea în jurul lui. Se cam şoptea în preajma sa, se râdea pe înfundate, iar când cineva

se hotăra să-i vorbească, o făcea cu un soi de milă, în care batjocura subţire îşi croia nestingherită loc.

Asemenea situaţie ar fi scos din fire şi un sfânt; dar marchizul de Marville nu trecuse încă în rândul sfinţilor. Era bătrân am spus; de vină că femeile frumoase îl ocoleau era nu atât vârsta, cât înfăţişarea-i neplăcută. Caci era urât sărmanul om! Nu chiar ca domnul de Roquelaure, al cărui portret se păstrează în anale, destul însă pentru ca acest lucru să fie lesne văzut. De statură sub mijlocie, dar de o rotunjime ce întrece orice măsură îngăduită, trupul îi semăna cu o minge înfiptă pe două picioare scurte şi firave, uşor de asemuit cu nişte araci. O perucă blondă, ale cărei bucle se revărsau pe umerii săi largi, încadra o faţă ca luna, în care puteai desluşi un nas borcănat, straşnic de bine îngemănat cu o gură foarte mare, tivită de buze groase ce dezveleau dinţi răriţi, galbeni.

După cum se vede, domnul de Marville avea multe asemănări cu scundul Malvenu, deşi acesta nici nu era de vârsta lui, nici nu era chiar atât de diform. Doar ochii marchizului mai aduceau o lumină în chipul acela grotesc; erau albaştri, mari, aveau tăietură frumoasă şi totdeauna vioi. Într-un cuvânt, ochi scăpărători de isteţime cum se zicea pe atunci. Cel mai adesea exprimau o bunătate nemărginită, iar emoţiile cele mai mărunte îşi aflau în ei o credincioasă oglindire. Pe bună dreptate, lumea se întreba cum de o femeie tânără şi frumoasă, cum era marchiza, putuse să-şi lege viaţa de un asemenea bărbat. Dar la o astfel de întrebare, binecunoscătorii a toate ar fi putut răspunde că domnişoara Clotilde du Tramblay — căreia natura îi dăruise, drept tribut la venirea ei

pe lume, gingăşie, spirit şi frumuseţe — era săracă. Orfană, ea fusese crescută de o rudă bătrână, mult virtuoasă, dar din ale cărei haruri făptura cea tânără nu avusese a trage decât palide foloase. Oricum, fata cea sărăcuţă aştepta în umbra cenuşie, îndurând anevoie povara unei ursite vitrege; aştepta uitată, neştiută, ca un făt-frumos să vină să o răpească. Dar iată că în lipsa acestuia, se îndrăgosti nebuneşte de ea un gentilom, un jalnic cavaler, care îndrăzni să-i ceară mâna în schimbul titlului şi al uriaşei sale avuţii.

Oare trebuie să mai adăugăm că, în ciuda silei ce i-o inspira admiratorul, tânără Clotilde du Tramblay nu şovăi nici o clipă, devenind curând doamna marchiză de Marville? Marchizul nu se legănă în vise. I se părea şi lui o nerozie să-şi închipuie că ar putea fi iubit. În lipsă de dragoste, el nădăjdui în recunoştinţă, socotind că prin aceasta se va afla la adăpost de orice neplăcute întâmplări conjugale. Neavând urmaşi, făcuse un testament în favoarea soţiei sale.

Lucrurile se înfăţişau astfel de vreo doi ani, fără ca purtarea marchizei să fi dat naştere nici celor mai neânsemnate clevetiri, când apăru Raoul de Souvré. O văzu pe Clotilde, îi făcu curte şi se pricepu să trezească în ea o patimă care, mocnindă, nu aştepta decât să izbucnească în toată plinătatea ei. Clotilde îl iubi. Îl iubi nebuneşte, dezăgăzuindu-şi astfel dorinţele atâta vreme ferecate în inimă. Îl iubi cu dragostea dintâi, care, cel mai adesea, preschimbă femeia în eroină ori în monstru.

Oricât de tăinuită ar fi fost legătura lor, ea nu scăpă de privirile scormonitoare ale celor din jur, care tot nu aveau ce face toată ziua, ale obişnuiţilor acelor

tăifăsuieli de anticameră, dornici se afle noutăţile menite a pregăti un scandal. Ca totdeauna, doar soţul nu băgă nimic de seamă şi continuă să vieţuiască în cea mai desăvârşită pace sufletească.

Marchizul de Marville se bucura de stima curţii. Verva-i îndrăcită îi atrăsese prietenia gentilomilor petrecăreţi, care se întâlneau în fiece zi la „cafenea”. Căci, într-adevăr, existau pe atunci cafenele; ba chiar erau foarte tare pe gustul vremii.

Prima cafea moka a băuf-o Ludovic al XIV-lea în 1644. Dacă obiceiul de a o degusta nu se răspândi decât după alţi cincisprezece ani, aceasta s-a datorat lui Soliman Aga, ambasador al Porţii. Primul stabiliment care vându moka fu deschis de către un armean, numit Pascal, care în 1672 se instala în bâlciul Saint-Germain. Imitatori s-au găsit repede, astfel că numeroşi negustori deschiseră dughene de felul acesta.

Dacă omul din popor îşi avea cârciumile, marii seniori îşi avură „cafeneaua”, unde se duceau zi de zi, la oră fixă.

Mulţi nu se mulţumiră cu licoarea aceasta nevinovată; anumite lichioruri, ba chiar rachiul deveniră şi ele foarte căutate. Dealtfel beţia era atât de des întâlnită la vremea aceea la curte, încât — spre a nu pomeni decât un exemplu — stareţul mănăstirii Vendome se lăuda a nu se fi culcat niciodată treaz în ultimii patruzeci de ani.

Fireşte, nu istorisim toate acestea pentru a strecura cumva ideea că marchizul de Marville ar fi ajuns la asemenea decădere. Nicidecum !... Dar obiceiul, unul singur, în soiul acesta de distracţie, se înrădăcinase atât de tare în fiinţa lui, că ar fi trebuit,

ca cine ştie ce boală să-l ţintuiască la pat, spre a-1 hotărî să nu se ducă la „cafenea”.

La Versailles localul bântuit de floarea nobilimii se afla situat la intrarea în parc iar jupân Mimart, patronul, îşi îndruma îndeaproape numeroşii valeţi însărcinaţi cu servirea ilustrei clientele.

A doua zi după ce regele îl reprimise în graţiile sale pe contele d'Ablincourt, un mare număr de nobili beau şi discutau despre întâmplările din ajun, când sosi şi marchizul de Marville, care, băgându-se în vorbă, veşteji pe baronul, de Souvré. Curând observă însă că vorbea în gol, căci nimeni nu-i răspundea; ba chiar unii păreau să dorească a vorbi despre altceva. Atunci, luând deoparte pe unul dintre prietenii săi, pe contele de Blinel, marchizul îl întrebă ce tâlc avea purtarea lui ciudată.

Tare stânjenit, contele de Blinel încercă să nu prea spună lucrurilor pe nume, dar nu izbuti.

– Ei bine, prietene dragă, sfârşi el prin a se hotărâ, nu e rostul meu să dezvălui nişte lucruri... pe care ar trebui să le ştii...

– Nişte lucruri care mă privesc?

– Oricum, pe marchiză...

– Nu înţeleg! bâigui de Marville, alb ca varul.

– Vai de mine, dragul meu, urmă contele de Blinel; ridicând din umeri; s-ar părea că pui la inimă toate palavrele... Sfori ce se trag la curte, clevetiri despre care se cuvine mai degrabă să râzi... soţul, chiar cel dintâi, dacă vrea să scape de batjocură.

– A, da! Acum înţeleg, bolborosi marchizul al cărui chip se schimonosi, căci voise să râdă. Va să zică, marchiza?...

– Copilării, prietene!

– Te cred!

– Dealtfel baronul de Souvré este acum ori arestat, ori şi-a luat tălpăşiţa. Aşa că nu te va mai putea necăji.

– A, domnul de Souvré este cel…

– Dar toată lumea nu vorbeşte decât despre asta! izbucni contele. Ce ţi-e şi cu bărbaţii… Sunt ultimii care află! Dar lasă, nu se întâmplă nimic. Peste două zile… mâine, diseară poate vine altuia rândul. Principalul este ca maiestatea sa să fi scos din cauză pe marchiză. Le revedere, prietene, l-am zărit pe domnul de Villeroi, care îmi face semn… mă duc la el!

Şi contele de Biinel se depărta, lăsându-1 năucit pe marchiz.

Deodată, inima sărmanului om începu să bată nebuneşte. Un nor roşu îi trecu prin faţa ochilor. Se prinse de masă, spre a împiedica furtunoasa mânie din el să izbucnească.

Îşi reveni, mulţumită unui uriaş efort de voinţă, se ridică, trecu printre grupuri salutând şi zâmbind, de parcă nimic neobişnuit nu s-ar fi petrecut, şi ieşi cu pas măsurat.

– Cinste lui, gândi în sinea lui contele de Blinel, privindu-1 cum se depărtează. Stoic băiat, a luat lucrurile aşa cum trebuie.

XVII
HOTĂRÂREA UNUI SOŢ

Fără să fi primit veşti de la baron, Clotilde de Marville se afla într-o cumplită nelinişte. Oare izbutise să fugă, ori aştepta clipa prielnică, ascuns în locuinţa sa din Pas-de-la-Mule? Iată ce dorea marchiza să ştie cel mai mult. Nemaiputându-şi înfrâna neastâmpărul, scrise în grabă câteva cuvinte, pecetlui răvaşul şi îl chemă pe Fromont.

– Da, da, îşi spuse ea, aşteptând întoarcerea acestuia. E foarte bine aşa... O să ştiu, măcar, ce se întâmplă. De ce nu pot să dau eu însumi o fugă până la el acasă!... Dar marchizul stă veşnic aici, lângă mine. S-ar zice că privrea lui, aţintită într-a mea, vrea să-mi citească în adâncul sufletului!... Atâta iscodire nu am mai băgat parcă niciodată de seamă. Greu mi se mai pare lanţul şi ce n-aş da să-1 pot frânge! Să fii legată de un om pe care îi urăşti şi să-ţi simţi inima cotropită de o patimă mistuitoare, necruţătoare ca o mustrare de cuget, ucigătoare ca o otravă! Chinul şi bucuria întregii mele vieţi!... O, nu, nu! Nimeni nu o să ne poată despărţi vreodată, chiar de ar fi să...

Dar îşi curmă gândul, căci cineva bătea la uşă.

Deschise.

– lată-mă, doamnă marchiză! zise rândaşul intrând în apartamentul stăpânei.

– Te aşteptam cu nerăbdare, Fromont, murmură Clotilde, după ce se aşeză, spre a-şi ascunde tulburarea. Ascultă, ai să pleci cât mai repede cu putinţă la Paris... Te duci la casa lui... afli pe ocolite ce-i cu el, iar dacă nu a plecat încă, îi dai răvaşul. Ai înţeles?

– Cum nu se poate mai bine, doamnă marchiză.

– Fii isteţ... şi discret mai cu seamă! Voi şti să-ţi

răsplătesc credinţa.

Fromont schiţă o plecăciune.

– Îmi daţi scrisoarea? întrebă el.

– .Poftim!

În clipa în care rândaşul întindea mâna, marchizul de Marville care intrase uşurel, întrucât uşa rămăsese întredeschisă, înşfacă scrisoarea.

Fromont făcu un pas înapoi.

Clotilde îi ţinu piept, trufaşă, sălbatecă, cu privirea numai flacără.

– Ia te uită! exclamă ea cu chipul schimonosit de mânie.

– Te-am speriat cumva? întrebă bătrânul, surâzând. Dacă este aşa, iartă-mă, scumpă Clotilde... Ce vrei?... Te iubesc atât de mult încât departe de tine nici nu mai trăiesc. Nu mi-ai îngăduit să vin aici, astfel că acum m-am bucurat de faptul că uşa nu era bine închisă şi am intrat. Asta mi-e crima!... Nu e prea mare, nu-i aşa? Şi nu o să te superi pe mine, sunt foarte sigur...

Uluită, Clotilde îl privea fără să poată scoate o vorbă.

Marchizul continuă:

– Pare-se eă aveai de gând să-i încredinţezi lui Fronton! o misiune?.... Un valet nu este un ambasador vrednic de tine! Oare nu i-aş putea cu cinste ţine locul? Apoi adaugă, răsucind scrisoarea pe toate feţele: dealtfel scrisoarea nici nu are adresă... prin urmare misiunea este gingaşă şi greu de îndeplinit.

– Domnule... cuteză Clotilde, a cărei voce tremurătoare nu putu sfârşî gândul.

– Vino-ţi în fire, te rog! o îndemnă marchizul.

Apoi către scutier:

– Fromont poţi pleca, doamna marchiză nu mai are nevoie de dumneata!

Mai ruşinat decât o vulpe prinsă de o găină, după cum grăieşte fabula, valetul se înclină şi ieşi, întrebându-se cu îngrijorare dacă nu cumva avea să fie dat afară.

După ce se închise uşa, marchizul de Marvilte, la fel de zâmbitor, se apropie de Clotilde, şi continuă:

– Iar acum, scumpa mea, să stăm puţin de vorbă.

Ea îl privi, încercând să-i desluşească gândurile.

– Pari neliniştită... preocupată... A, bănuiesc... Din pricina scrisorii, nu-i aşa? Fireşte, nu trebuie să o citesc, iar o întâmplare, ne fericită i-a stăvilit drumul. Poate că am picat cam prost... Ei bine, fii pe pace, nu o voi citi.

Un suspin abia simţit trecu peste buzele femeii. Îşi cunoştea bărbatul, ştia că nu minte.

– O, văd bucuria strălucindu-ţi în privire, continuă marchizul. Cu atât mai bine, sânt fericit că ţi-am putut pricinui oarecare mulţumire... Şi fiindcă nu ţin deloc să-ţi aflu tainele, iată că rup scrisoarea.

Unind vorba cu fapta, o şi făcu bucăţele.

– Esti mulţumită? O, da. Văd că zâmbeşti î

Ceea ce luase drept zâmbet nu era altceva decât mişcarea nervoasă a buzelor Clotildei. Sângele, năvălit mai îatâi spre inimă, îi colora acum, uşor, obrajii.

Văzând că nu i se dădea nici un răspuns, bătrânul marchiz vorbi mai departe:

– Erai palidă şi abătută; acum ai un aer fermecător! Cât de puţin trebuie uneori pentru a face

fericită o femeie!... Vezi, prietena mea dragă, simt cum mă încearcă o părere de rău... Îmi mulţumeşti din inimă, dar eu nu merit recunoştinţa ta. De prisos aş fi deschis scrisoarea. Înzestrat cu un al doilea văz, ştiu ce putea cuprinde... Era adresată domnului Raoul de Souvré!

Auzind numele acesta, un fior străbătu trupul Clotildei. Simţind atacul, femeia trecu la apărare şi răspunse cu glas muşcător, privindu-şi bărbatul în lumina ochilor;

– Ce ştii? Nu ştii nimic!

– O ! ba ştiu chiar destule; i-o întoarse bătrânul, cu acelaşi surâs, cu aceeaşi stăpânire de sine.

– Ce anurne? întrebă ea cu neruşinare.

Nemaiputând să îndure înfrânarea pe care şi-o impusese încă de la începutul discuţiei, şi hotărât să pună grabnic capăt unei comedii urâte, adânc chinuitoare, marchizul izbucni cu glas răsunător:

– Ştiu că-i eşti iubită! Ştiu că eşti o nemernică! Clotilde scoase un strigăt. Apoi, venindu-şi în fire şi privindu-1 cu dispreţ, femeia rosti un singur cuvânt:

– Şi atunci ?

– Îmi pui întrebarea pe care aş fi vrui să ţi-o pun eu. Ce pedeapsă ţi se cuvine !

Clotilde nu răspunse.

– Ar trebui să te ucid ! Fără doar şi poate!... Dar asta numai în vorbe. Oare nu mi-ar tremura mâna când jungherul pe care ea l-ar ţine s-ar apropia de sânul, tău? Spre a ispăşi greşeli neştiute de propria constinţa doamnă, cerul mi-a semănat în suflet speranţa şi dragostea!... Din nefericire, nu am învăţat încă să te urăsc!... Doar să te dispreţuiesc !

Sub şfichiul ocării, marchiza prinse curaj.

— Nu am spus încă totul, continuă contele, oprind-o cu un gest. Da, da, nu am spus încă totul... La ora asta când viaţa ta este în mâinile mele, când alţii, dacă ar fi în locul meu, te-ar dărui, morţii, socotind că astfel şi-ar putea spăla cinstea terfelită, pe mine mă ispiteste un gând: că mare păcat ar fi să adaug frumuseţii tale aureola martirului!... Nu, pe cuvântul meu, nu te voi ucide!...,

Un zâmbet dispreţuitor flutură pe buzele Clotildei.

– Îţi stârnesc mila, nu-i aşa?... Cred. Dar vezi, nu sunt un soţ ca toţi ceilalţi... Datorită sluţeniei mele — căci sunt slut, îţi dau dreptate — am devenit prada batjocurii, iar aceasta ţi-ar fi impus, poate, nişte îndatoriri mai aspre decât oricărei alte femei!... Ai pierdut un bun prilej de a trece în nemurire, căci virtuoasă şi plină de credinţă ai fi devenit o eroină. Gloria aceasta nu te-a ademenit însă, deci să nu mai vorbim de ea. Dar, continuă marchizul, pe un ton cu atât mai cumplit, cu cât cuvintele i se prăvăleau de pe buze ca tot atâtea lovituri de cuţit, înţelegi cred că, de mă chinuiesc să ascund rana din inimă, de încerc să-mi înarmez buzele cu puterea zâmbetului şi a batjocurii, de-mi înghit lacrimile ce-mi ard pleoapele nu o fac decât pentru a îngheţa râsul de pe chipurile celorlalţi!... Am nevoie de o răzbunare pe măsura ruşinii îndurate!

– Şi atunci, ce ai de gând să faci? întrebă ea, încercată parcă de o spaimă.

– Nu ştiu încă, doamnă... voi găsi!... Fii liniştită, voi găsi totuşi! Cel mai uşor va fi să te izgonesc!

– Să mă izgoneşti!... Pe mine, marchiza de

Marville!

– De ce nu? i-o întoarse el, rece. Dacă marchiza de Marville nu este decât o curtezană, izgonesc curtezana, nelăsându-i drept avut decât tinereţea şi frumuseţea, singurele bunuri pe care, dealtfel, nu le are de la mine şi cu care poate face ce vrea, fără să-mi păteze onoarea! Căci nu-ţi dau voie să mă dezonorezi, doamnă. Slavă cerului, onoarea mea pluteşte deasupra mocirlei în care îţi place să te bălăceşti!

– O! exclamă ea înciudată.

– Crezi oare că-ţi voi ascunde mârşăvia? urmă el fără milă. Dacă vrei scandal, vei fi mulţumită. Peste puţin, toată curtea va face haz, iar eu voi fi cel dintâi care voi râde cu nemăsurată poftă. Din parte-mi nu te teme de nimic!... Am rupt lanţul... eşti liberă să trăieşti cum ţi-e voia. Pe viitor nu-ţi voi mai cere socoteală de faptele săvârşite. Trecutul îmi este de-ajuns.

– Asta-i prea mult! strigă Clotilde înnebunită.

– Încă un cuvânt! adăugă netulburat bătrânul. Întrucât nu-mi place ca o femeie care mi-a purtat numele să fie lăsată în voia soartei, voi face în aşa fel încât să ai cu ce trăi, dar numai dumneata, nu şi viitorii adoratori. Peste două săptămâni ne întoarcem la Paris. Abia acolo voi lua măsuri în ce te priveşte.

Apoi, lăsâncâ-o copleşită de o furie neputincioasă, marchizul părăsi încăperea, fără a-i mai arunca nici măcar o privire. De cum rămase singură, Clotilde se lăsă să cadă într-un jilţ. Dar în loc să înceapă să-şi rupă batista de deznădejde, ea începu să cugete.

Era, la urma urmei, o femeie energică. De aceea analiză cu sânge rece situaţia. Nu era de fel

strălucită; totuşi spera să o îmbunătăţească.

– Două săptămâni îşi spuse ea. A spus: „Peste două săptămâni voi lua măsuri în ce te priveşte”. Câte nu se pot întâmpla până atunci...

Dar ceea ce o înfricoşa cel mai tare era perspectiva de a pierde această uriaşă avere, atât de mult rivnită. Fără îndoială, marchizul avea să o dezmoştenească. O, cât de tare îl ura! Până acum îl socotise un om de nimic, dar iată că i se ridica împotrivă, că îndrăznea să o ameninţe cu amarnică osândă. Nu spusese că ar şi ucide-o?

Ridicându-se, Clotilde începu să dea ocol camerei ca o hienă închisă într-o cuşcă. Ţesea mii de planuri, unele mai de neâmplinit decât altele; toate se încheiaţi cu aceeaşi rezolvare, cumplită, pe care, în loc să o înlăture, o încuviinţa.

Se culcă devreme. Zice-se că noaptea ar fi bun sfătuitor.

Când se deşteptă, după un somn agitat care mai mult o leşui decât să-i aducă odihnă, nu era încă hotârâtă. Îşi simţea capul greu; vru să facă o plimbare. Poate că afară, în aerul rece, gândurile îi vor fi mai roditoare. O sună pe Charlotte.

– Ieşim! hotărî ea, luând un aer nepăsător, spre a nu-i da acelei femeiuşti putinţa de a căuta să vadă dacă Fromont făcuse cumva neghiobia să istorisească slujitorilor puţinul lucru pe care îl ştia.

– Sunt la ordinele doamnei marchize! răspunse subreta. Să spun să înhame?

– De prisos! Simt nevoia să merg pe jos, să umblu !...

Charlotte făcu o plecăciune şi începu să

pregătească veşmintele marchizei. Peste cinci minute, cele două femei părăsiră locuinţa şi dădură ocol palatului, cu ghândul de a ieşi în cârnpie largă.

Trecuseră tocmai de ultimele case ale oraşului, când un cerşetor, desprinzându-se de copacul de care se sprijinise pânâ atunci, le ieşi în întâmpinare.

Omul acesta, ale cărui haine îi dezvăluiau adânca mizerie, avea părul sur, barba la fel şi se sprijinea, tremurând tot, de un ciomag noduros. Cu pălăria în mână, aştepta ca cele două femei să se apropie de el. Fie din întâmplare, fie anume, el se nimeri chiar înspre partea marchizei, Aceasta era să treacă pe lângă el fără să-1 bage în seamă, când auzi un glas şoptind:

– Raoul!

Fără să vrea, marchiza se opri.

– Ce s-a întâmplat, doamnă? întrebă subreta, făcând acelaşi lucru.

– Nimic, răspunse marchiza, vreau să-1 milostivesc pe nenorocitul ăsta.

– Dar doamnă...

Clotilde îşi privi slujnica cu un aer care nu îngăduia împotrivire şi îi porunci să-şi vadă de drum. Charlotte înainta câţiva paşi.

Atunci, tot scotocind prin punguţă, marchiza îşi pironi privirea în cea a cerşetorului. Acesta îşi dezveli mâna ascunsă până atunci sub pălărie, arătând inelul ce-i scânteia la un deget. Văzându-1, ochii Clotildei scăpărară de bucurie.

– La noapte! spuse ea repede. La ora două, în faţa uşiţei ce dă spre străduţa din spatele casei.

– Talismanul prea cinstitului meu stăpân este bun,

gândi cerşetorul. Apoi cu glas tare: Voi fi acolo!

‒ Ţine, omule! făcu marchiza destul de tare, spre a fi auzită de Charlotte.

Şi, după ce dădu drumul unui gologan în pălăria sărmanului, îşi ajunse din urmă subreta, astfel că amândouă îşi urmară plimbarea.

XVIII
PACTUL MORŢII

De îndată ce Laurent — pe care cititorii noştri l-au recunoscut, desigur, în persoana cerşetorului — rămase singur, o luă înapoi, pe drumul străbătut. Făcând paşi deloc potriviţi cu ciudata-i şi mizerabila-i înfăţişare, el intră în oraş şi se îndreptă, tăind-o pe un drumeag mărginit de terenuri virane, spre o colibă însingurată, nu prea departe însă de casa de Marville.

Căsuţa aceasta dărăpănată nu avea nici un cat: era locuinţa aleasă de valet doar pentru câtva timp. Căci, într-adevăr, nu trebuia să atragă luarea aminte; era un lucru pe care îl înţelegea prea bine şi de aceea socotise că nu ar fi deloc nimerit să tragă la un han, oricât de nenorocit ar fi fost acesta.

Ajunsese aici în ajun; apoi, prima lui grijă fusese să vadă aşezarea casei de Marville. Cu mare băgare de seamă, dăduse ocol frumoasei clădiri a marchizului, astfel că observase foarte lesne străduţa pomenită de Clotilde.

Atunci îşi spusese:

Este limpede că marchiza nu va îngădui niciodată

să intru pe sub auritele lambriuri; chiar de ar voi, nu aş face-o eu... nu m-aş simţi în largul meu... Aşa că trebuie să găsesc un teren neutru care, în caz de alarmă, să-mi poată oferi mai multă siguranţă decât casa aceasta cât un palat, păzită de o groază de valeţi.

De aceea trecuse pe dată la găsirea unui adăpost pe potriva lui. Întâmplarea îl sluji cum nu se poate mai bine. Dibui căsuţa mai sus pomenită şi, după ce se încredinţa că era părăsită, puse stăpânire pe ea, fără să se gândească prea mult şi fără să-i pese de cele ce ar fi putut să se mai întâmple. Era un soi de refugiu, aşa cum şi în zilele noastre se mai găsesc ici-colo, la margini de drumuri. Camera din care era alcătuită, una singură deci, era goală.

– Cu asta îmi fac treaba de minune, gândi Laurent. Neplăcut al dracului ar fi ca proprietarului cocioabei ăsteia, de are vreunul, să-i vină cumva pofta să mă sâcâie mai devreme de două zile... noaptea mai cu seamă... căci noaptea ne vom întâlni frumoasa marchiză şi cu mine.

La ghâdul acesta privirea îi fu străbătută de o lumină ciudată.

– Căci e frumoasă, tare frumoasă! murmură el.

Apoi, cu un ton ce nu poate fi tâlcuit în cuvinte:

– O, gentilomii ăştia!... Seniorii ăştia!... Totul pentru ei!... O să încerc să pun puţină rânduială în toate astea!

Un zâmbet lasciv îi încreţi buzele subţiri.

Odată eu lăsarea nopţii se apucă să-şi încropească cele trebuitoare în ceea ce numea el „vizuină”. Aduse o piatră foarte mare şi un butuc, găsite prin apropiere.

– Va să zică astea ar fi scaunele, murmură el, ştergându-şi sudoarea de pe frunte. Nu sunt de prea arătoase, dar îşi vor împlini binişor rostul. Acum îmi mai trebuie un pat... să căutăm ceva moale.

Ieşi din nou şi găbui nişte paie pe care le aşternu într-un colţ. După aceea avu grijă să-şi înjghebeze o feştilă; apoi, asigurându-se că are asupra lui amnarul, se trânti pe patul improvizat şi dormi neîntors.

De cum se iviră zorile fu în picioare; desfăcu o legătură pe care o adusese cu el, scoase nişte zdrenţe, le îmbrăcă, îşi acoperi capul şi partea de jos a feţei cu o perucă şi cu o barbă...

– Ei, acum pot să trec la treabă!

Spre mai multă siguranţă, ascunse sub stuful ce acoperea căsuţa propriile haine şi se îndreptă spre casa de Marville. Cu aerul că cere îndurare, Laurent stătea totuşi la pândă. Cam de vreun ceas se afla la postul său de observaţie, când o văzu ieşind pe marchiză, însoţită de Charlotte.

– În sfârşit!

Tăind-o drept înainte, pentru a evita ocolişurile, el le-o luă înainte, fără să le piardă din ochi. Tocmai ajunsese pe şosea şi sta sprijinit de un arbore, când ele se iviră la doar câţiva paşi depărtare. Atunci s-a lăsat recunoscut de Clotilde, atunci a pornit-o în grabă spre Versailles.

Luându-şi înfăţişarea obişnuită, porni în hoinăreală prin oraş, cu grijă să nu fie văzut de cine ştie ce priviri scormonitoare. La puţină vreme după prânz, tot cercetând la întâmplare în dreapta şi în stânga, se pomeni, fără să ştie nici el prea bine cum, în apropiere de stabilimentul lui jupân Mimart; nu

prea aproape totuşi, căci prudenţa era una din virtuţile şmecherului Laurent. Privi — cu acel simţământ de pizmă pe care i l-am văzut şi cu prilejul serbării din casa Lambert — la acel du-te-vino al seniorilor acoperiţi cu mătăsuri, catifele şi aurării, veniţi la obişnuitul loc de întâlnire. Deodată, ochii săi priviră şi mai cruciş, semn că îşi aduna toată luarea aminte în privire. Îl zărise pe marchizul de Marville. Credincios obiceiului, acesta luase loc la o masă. Îl cunoştea, căci baronul i-1 arătase într-o zi pe când îl însoţise la Versailles şi când îi spusese:

– Supraveghează-1 pe omul acesta şi vesteşte-mă dacă vine spre locul în care stau de vorbă cu soţia lui.

După ce marchizul se aşeză, Laurent îl cercetă atent; îi văzu paloarea, după cum bine îi văzuse mersul clătinător, deşi, vrând a nu arăta nimic, marchizul zâmbea tuturor celor ce-i ieşeau în cale.

– Fără îndoială, ceva trebuie să se fi petrecut! gândi valetul. Omul acesta nu arată cum trebuie... E rănit. Dar atunci ce caută aici?

Şi tot întrebându-se astfel, sta mai departe la postul său, până ce văzu un băiat de-al cafenelei aducând marchizului, fără ca acesta să-i fi cerut ceva, băutura îndrăgită,

– Ia te uită, înseamnă că este un obişnuit al locului. Alte întrebări nu-şi mai puse, urmându-şi alene drumul.

Mii de gânduri încâlcite i se învălmăşeau în minte. Se vedea vârât într-o uneltire din care putea trage mari foloase. Oricum, nimic nu-i dădea încă putinţa să prevadă ce anume avea să-i ceară marchiza.

– Oare va voi să plec pe dată la Amsterdam? se

întreba el. Dacă ţine morţiş, voi pleca!... Dar cu ce o va ajuta asta? Vreo scrisoare pentru Adonisul ei? Nu! Nu asemenea lucru cred că o frământă acum... Dealtfel, cerând plată bună, trebuie să fac în aşa fel, încât să-mi duc cu bine şi până la capăt propriile-mi treburi... Deodată îi răsădiră în minte cuvintele baronului de Souvré: „Dacă Clotilde este liberă!” La naiba! îşi spuse el, lovindu-se cu palma peste frunte, soţul este o piedică; e limpede!... Dar oare ea îşi dă seama?

Simţea, fără voia lui, că femeia aceasta avea să ia o hotărâre neobişnuită. O socotea gata să treacă la orice faptă care ar fi putut-o apropia de cel pe care îl iubea cu atâta patimă.

– Dar să aşteptăm! încheie el filozofic, nevrând să-şi chinuie prea mult cugetul.

Plimbarea Clotildei nu a fost lungă, se înţelege; după întâlnirea cu misteriosul cerşetor, se întoarse grabnic acasă. Porunci apoi Charlottei să nu fie tulburată pentru nimic în lume. Simţea nevoia să se reculeagă, să gândească adânc asupra nemaipomenitei întâmplări care avea să-i aducă în faţă, neîndoios, un ajutor, un aliat. În starea de spirit în care se afla ar fi primit drept asociat şi pe cel din urmă dintre oameni, cu condiţia să nu fie din cale afară de cinstit. Cele ticluite de mintea tinerei şi frumoasei Clotilde căpătau proporţii atât de monstruoase încât ar fi înspăimântat, fără doar şi poate, oricare altă femeie. Marchiza era însă o făptură croită pentru rău. În sfârşit, instinctele ei îşi găsiseră făgaşul. Aşadar, preschimbând în faptă un plan ascuns, ea avea să-i urmeze desfăşurarea cu

neînfrânare, într-atât de puternic o împingeau ura, răzbunarea, dragostea, singurele simţăminte în stare să o mâne spre osânda veşnică; iată drumul nefericitei! Simţea deplin că aşa se va întâmpla şi se împăca dinainte cu toate urmările.

Ceasurile se scurgeau molcom, după propria-i dorinţă.

Pentru ce nu se şi afla lângă omul acela, lângă solul travestit în cerşetor, spre a-i putea citi în priviri, în străfundurile sufletului şi a şti astfel dacă se va supune cerinţelor ei dacă nu va da cumva înapoi. După-amiaza şi seara se scurseră în stări de furie şi resemnare, care o făcură să sufere şi mai mult. Când se lăsă noaptea, se trânti pe pat fără să se dezbrace. Cu ochii ţintă în tavan, căzu într-o altă stare, care nu era nici de veghe, nici de somn, numărând minutele după bătăile inimii sale.

Ornicul de pe şemineu bătu, încetişor, ora două fără un sfert. Atunci se ridică, se înfăşură într-o mantie de culoare închisă, deschise uşa şi ieşi în linişte. Uşa dosnică a casei de Marville, una dintre cele mai arătoase din Versailles, dădea într-o străduţă care, de cum se lăsa noaptea, devenea pustie.

Acolo aştepta Laurent, pitit în umbră cu ochii pironiţi asupra unei uşiţe, singura din acea latură a casei.

Noaptea era de cerneală. Nori grei alergau pe cer; văzduhul, încărcat de electricitate, devenea tot mai apăsător; se vestea furtună.

– Numai de ar vrea să mă urmeze! gândi Laurent. Drace! Dar dacă o să se împotrivească? Avem să ne spunem multe, Clotilde şi cu mine... Iar să stai de

vorbă aici, sub ameninţarea furtunii, nu mi se pare cu putinţă.

Dar iată că tocmai îşi încheia cuvintele gând, când uşa cu pricina se deschise încetişor, scârţâind. O umbră se strecură prin deschizătura ei. Nerecunoscând în silueta bărbatului ce se afla în faţa ei pe cerşetorul de dimineaţă, Clotilde întrebă cu glas şoptit:

– Cine-i acolo?

– Eu, Laurent şi am sarcina să vă spun „Raoul”.

– Atâta tot?

– Trebuie să vă arăt şi asta.

– Atâta tot?

Şi o făcu să atingă inelul pe care îl avea la deget.

– Pe dumneata te-am întâlnit azi-dimineaţă? mai întrebă Clotilde.

– Da, în câmp, la douăzeci de paşi de casele din marginea oraşului.

– Ce făceai acolo?

– Cerşeam.

– Bine, domnule Laurent. Să stăm de vorbă.

– Aici, doamnă marchiză? Cum vă puteţi gândi la aşa ceva?

Dîndu-i dreptate, marchiza întrebă:

– Dar unde vrei să mă duci?

– La cinci minute depărtare doar, într-un loc în care nimeni nu va putea auzi ceea ce aveţi să-mi spuneţi.

Femeia păru să şovăie; apoi, hotărându-se dintr-odată, ea spuse, nu fără ca glasul să-i tremure uşor.

– Te urmez, arată-mi drumul!

Şi porniră amândoi, strecurându-se pe lângă ziduri

şl ieşind din străduţă. Ajunseră astfel la cărarea străbătută mai înainte de Laurent. Picături mari de ploaie începuseră să cadă. Clotilde de Marville se opri deodată.

– Încă două minute, doamnă marchiză, şi am ajuns, se grăbi Laurent să o liniştească, căci nu vroia să piardă câştigul unei atât de lungi zile de aşteptare.

– Haide, repede! făcu ea.

– Îmi îngăduiţi să vă dau mâna?

– Nu, dar să mergem mai repede.

O luară la fugă şi curând ajunseră la cocioaba pe care se făcuse stăpân valetul baronului. Când Clotilde zări dărăpănătura, pe care o mai zărise şi alteori în plimbările sale, vru să dea înapoi.

– Aici? Dar e cu putinţă?

– Dumnezeule! răspunse Laureat oarecum sâcâit; stuful acoperişului este încă bunişor, iar alt acoperământ nu vă pot oferi.

– Atunci, nu! Vreau mai degrabă să mă întorc acasă.

Un fulger spintecă văzduhul, iar bubuitul tunetului îi reteză vorba. Apoi, ca şi cum s-ar fi rupt baierele cerului, un potop neaşteptat îi înfăşură în furioasele sale vârtejuri.

Între timp, Laurent deschisese uşa căsuţei. El o pofti:

– Intraţi!... Intraţi repede, doamnă!

Apoi ca sub apăsarea unei primejdii de neocolit, nefericita intră, aproape fără să-şî mai dea bine seama, în bezna cocioabei a cărei uşă se închise pe dată. Întunericul o înfricoşa mai tare chiar decât furtuna.

– Vreau să ies!

– Nu vă temeţi, doamnă marchiză, răspunse Laurent, cu acelaşi sânge rece. Aici sunteţi în mult mai mare siguranţă decât afară pe o vreme ca asta.

Şi tot vorbind, el aprinsese feştila, pe care o lipi de podea, după ce mai întâi lăsă să cadă câteva picături din ceara topită.

Licărul acesta slab, pâlpâitor asemenea flăcăruilor ce ard pe câmp în locurile în care ţâşnesc gaze naturale, dădea încăperii un aer şi mai sinistru. Afară, potopul era la fel de dezlănţuit. Căscioara trosnea din încheieturi, gata să se prăbuşească.

Palidă, tremurătoare,.Clotilde părea buimăcită.

Îl privi pe Laurent. Spaima marchizei spori când îi văzu mutra numai bună de spânzurătoare, luminată de doi ochi poncişi ce păreau să o soarbă cu nesaţ.

– Mă înspăimânți! îi spuse ea tresărind.

Laurent îşi reveni şi, cu glas mai sigur, răspunse încet:

– O, pentru ce i-ar fi teamă doamnei marchize, când nu are în faţa domniei sale decât o prea plecată slugă!... Aştept cu umilinţă ordinele pe care mi le veţi da. Stăpânul meu, baronul de Souvré, mă răsplăteşte cu toată încrederea sa şi mi-a spus că poate aveţi să-mi daţi unele porunci.

Aerul său supus o mai linişti pe marchiză, care bâigui:

– Nu ştiu... chiar în clipa asta.

Jucând de minune rolul omului întristat, el adăugă:

– Domnul baron ar înfrunta cele mai mari primejdii ca să poată zbura până la dumneavoastră... Când a plecat, m-â pus să jur că vă voi vedea şi că vă

voi sluji.

– A putut pleca?

– Da. doamnă marchiză! Nu prea vroia!... Eu l-am făcut, să se hotărască! În clipa asta se află la loc sigur.

– Unde?

– Pe drumul Amsterdamului; cred că va sosi curând!.. Dar mă tem ca durerea de a se vedea despărţit de dumneavoastră să nu-1 piardă.

– Ce vrei să spui?

– Un om curajos şi cutezător ca domnul baron nu poate fi stăvilit de nici un temei personal, când este vorba să o revadă pe cea care îi este dragă... Mă tem să nu se întoarcă!

Fără a mai cugeta la obrăznicia din cuvintele valetului şi cotropită de propria-i patimă, Clotilde izbucni:

– Nu, nu! Eu voi fi cea care voi alerga la el!

– Din păcate, doamnă, nu o puteţi face!

– Şi pentru ce, mă rog?

– Dar domnul... marchiz? strecură el anume.

– O, sări ca arsă tânăra femeie, al cărei chip deveni sălbatec. Soţul meu... un monstru!

Şi fiindcă ura biruia în sufletul ei toate celelalte simţăminte, ea urmă, fără să-i mai fie scârbă de groaznica făptură care o asculta.

– Eşti devotat baronului, spui?

– Mi-aş da viaţa pentru el, doamnă!... Şi pentru dumneavoastră, care îi sunteţi gândul cel mai scump! mai adăugă vicleanul personaj, ale cărui pleoape tivite de gene roşcate se lăsară pentru a-i ascunde jarul privirilor.

Clotilde îl privi drept în ochi şi spuse:

– Eşti un om hotărât?

Iar el îi răspunse, înfruntându-i de data aceasta căutătura:

– Sunt gata să fac orice întru binele stăpânului meu şi al domniei voastre.

– Ei bine, atunci ascultă-mă: marchizul... ah!...

Strigătul, ii fusese smuls de trosnetul cumplit al unui tunet. Apăsată de aerul greu din jur, marchiza se lăsă moale pe uriaşul pietroi din spatele ei şi îşi deznodă şalul ce-i înfăşură gâtul. Simţea că se înăbuşă. O tăcere de câteva secunde urmă unor cumplite sfâşieri cereşti, timp în care ochii crucişi ai valetului încercară să coboare în decolteul femeii cu care vorbea.

– A trecut, zise el în sfârşit, înăbuşindu-şi un suspin. Spuneaţi, doamnă, că marchizul...

– Nu-mi mai pune întrebări, răspunse Clotilde tremurând toată. Mi-e teamă...

De fapt doar nervii îi erau bolnavi; furtuna avea asupra ei efectele pe care le are îndeobşte asupra femeilor nestatornice.

– Teamă? repetă Laurent.

Apoi cu glas mai scăzut:

– Soţul dumneavoastră este mult mai de temut, doamnă.

– O da! Mai cu seamă dacă îşi va duce la îndeplinire ameninţarea...

– V-a ameninţat!

– Da.

– Că vă va ucide?

– Nu... l-aş fi înfruntat!

— Atunci ce vrea?

– Să mă alunge! răspunse ea ridicându-se. În priviri îi ardeau flăcări.

– Să vă alunge?

– De cum ne vom înapoia la Paris, lucru ce se va întâmpla peste două săptămâni.

– Dar atunci veţi fi liberă, doamnă!

– Şi săracă.

– Vă va dezmoşteni? se arătă Laurent uluit.

– Da ! Şi cu câtă bucurie mi-a spus-o.

– Trebuie împiedicat!

– Uşor de zis... Dar cum să facem?

Laurent îşi prinse capul în mâini şi nu răspunse... căuta.

– Dar la ora asta, întrebă el după un răstimp, sunteţi posesoarea vreunui bun?

—A întregii sale avuţii! Testamentul pe care 1-a făcut în favoarea mea este la mine.

– Atunci, doamnă, trebuie ca acest testament să rămână valabil şi să fiţi moştenitoare!

– O, de s-ar putea!

Laurent se apropie de ea, aproape să o atingă şl întrebă cu glas înăbuşit ce semăna mai mult a şuier:

– Vreţi lucrul acesta?... Îl vreţi din toată inima?

– Da! răspunse ea înălţând capul.

– Bine, doamnă! Dumneavoastră şi cu mine l-am condamnat chiar acum: va muri!

Femeia se înfiora toată şi îşi adună şalul în jurul gâtului. Îi era frig, dinţii îi clănţăneau!... Şovăia, hărţuită, între groaza iscată de gândul unui omor şi spaima de a fi din nou săracă.

– Treci la fapte! zise ea întru sfârşit, cu aerul că

hotărârea a luat-o pe loc; iar recunoştinţa mea...

– Ne vom socoti după aceea.

– Te voi face bogat!

– Şi fericit! gândi nemernicul.

Apoi cu glas tare:

– S-a potolit furtuna, doamnă! Pentru moment nu avem a ne mai spune nimic. Pot să vă conduc acasă, dacă doriţi.

– Bine, însoţeşte-mă.

Laurent suflă în luminare şi se duse, pe bâjbâite, să deschidă uşa.

– A stat ploaia, zise el întinzând afară mâna. Veniţi, doamnă.

O lăsă să treacă, apoi închise uşa; păşeau unul alături de celălalt. Drumul, acum desfundat, devenise de neumblat. Lunecând la tot pasul pe pământul mocirlos, cei doi complici nimereau prin băltoace, stropindu-se cu noroi până şi pe faţă. Înaintau anevoie. În sfârşit ajunseră în străduţa din care plecaseră şi la uşa din dos a casei de Marville.

– Am sosit! răsuflă uşurată Clotilde.

După ce vârî cheia în broască, se întoarse spre Laurent şi adăugă:

– Vei trece la fapte!

– Bizuiţi-vă pe mine, doamnă marchiză!

– Mă bizui!

După ce rosti groaznicele cuvinte, care însemnau porunca de a i se ucide soţul, marchiza împinse uşa şi dispăru.

Laurent se înapoie la locuinţa lui improvizată, se întinse pe patul „molcuţ” şi îşi încheie noaptea cu vise de aur. A doua zi dimineaţă, după ce se duse întâi la

bărbier, căci avea mare nevoie, rătăci pe străzile Versailles-ului, în căutarea vreunei idei care să-1 ajute să-şi ţină cuvântul faţă de Clotilde de Marville.

„La naiba! Dacă aş fi gentilom, aş tocmi doi-trei spadasini şi treaba ar fi grabnic încheiată. Dar nouă, golanilor, nu ne este îngăduit a o face. Spadasinii nu au încredere decât în marii seniori. Aşa că, vrând-nevrând, trebuie să-mi fac singur treaba... Dar cum?...” Se scarpină la ceafă şi îşi continuă astfel monologul:

„Nu cumva am mers prea departe? Marchizul nu merge decât rareori pe jos, iar când i se întâmplă să o facă, este totdeauna însoţit de un slujitor. Aşadar nici vorbă nu poate fi de un atac direct. Dar ce naiba, nu mai ştiu scorni nimic? Să ajung oare a renunţa la împlinirea unui vis care mă înnebuneşte nu altceva, numai pentru că nu găsesc o fărâmă de idee? Nu, nu! Aşa ceva nu se va întâmpla!...”

Mergea la voia întâmplării, furat întru totul de groaznicul gând. Fu smuls din visare de zarva neobişnuită ce se iscase în jur şi, lucru ciudat, ea nu era stârnită decât de valeţi, de scutieri, de slujitorii gentilomilor şi ai marilor seniori. Cu toţii păreau preocupaţi, dând buzna prin hanuri, prin cârciumi; mulţi dintre ei intrau chiar prin casele oamenilor şi întrebau dacă nu au camere libere. Acelaşi lucru se întâmpla şi în privinţa grajdurilor, pentru care se băteau, oferind preţuri crescânde.

„Ce-o fi însemnând toată harababura asta? se întrebă Laurent. Ierte-mă Domnul, dar parcă m-aş găsi în plină invazie de livrele”.

Atunci se gândi să oprească un rândaş. Găsi unul

care sta de vorbă eu un chipeş majordom şi îl întrebă care să fie pricina tărăboiului aceluia.

– Ei, răspunse cel întrebat, de unde naiba vii? Cum, nu ştii că mâine are loc o serbare la Trianon?

– Pentru asta-i atâta zarvă?

– Fireşte! A fost poftită toată nobilimea. Ar însemna să o supere pe maiestatea sa cel care nu ar veni! Dealtfel toate au şi fost rânduite, lumea a reţinut apartamente, camere, căci mâine Versailles-ul va fi neîncăpător pentru toţi cei poftiţi de rege.

– —N-au decât! îşi spuse Laurent, ale cărui simţăminte pizmaşe fură din nou trezite de pregătirile ce priveau marea sărbătoare.

Îşi urmă aşadar plimbarea, rumegând mai departe înfiorătoarele gânduri şi ajunse astfel în faţa „cafenelei” lui Mimart. Jupânul se afla în prag şi îşi muştruluia de zor slugile, arătându-se nemulţumit.

Laurent stătu locului să privească la toată harababura aceea.

– Ei, tu de colo! strigă jupân Mimart, vânturându-și braţele în direcţia lui.

Laurent privi în jur, spre a se încredinţa că pentru el fuseseră rostite cuvintele, apoi îl privi din nou pe stăpânul „cafenelei”.

– Da, da, tu! Apropie-te!

Laurent înainta. Altceva tot nu avea de făcut.

– Ce căşti gura la stele, prinţule? Ce faci acolo?

– Nimic! răspunse golanul, prefăcându-se a nu băga de seamă batjocura.

– Al cui eşti?

– Acum, al nimănui.

– Vrei să lucrezi la mine două zile? Iar dacă sunt

mulţumit de tine, poate că te opresc şi pe mai departe.

— Să lucrez la dumneata? Pentru ce?

– Ca să ajuţi la servirea tuturor gentilomilor care de mâine îmi vor lua cu asalt dugheana.

Laurent se pregătea să-i spună că nu primeşte, când un gând îl fulgeră:

– Bine. Dar cu începere de mâine.

– Straşnic! Astăzi tot n-aş avea ce face cu tine!… Aşadar ne-am înţeles?

– Înţeles! Mâine, dis-de-dimineaţă, voi fi aici.

– Foarte bine, iar dacă ai prieteni dornici să facă la fel, adu-mi-i

– Să mă mai gândesc. Pe mâine!

Apoi, Laurent se depărta în grabă, dând fuga la *carraba*, vehicul greoi şi nearătos, care transporta lumea de la Versailles la Paris, şi în care avu norocul să mai găsească un loc.

„Iată şi ideea! îşi spuse el, bucuros foarte. A venit singurică sau poate că mi-a strecurat-o, fără să vrea, neghiobul acela de Mimart! Asta o să mă silească să merg pe jos o parte din noapte, dar nimic nu se poate face fără trudă”.

Peste zece minute surugiul plesni din bici, iar caleaşca cea greoaie se puse în mişcare, trasă de patru cai trupeşti.

Ajuns la Paris, Laurent hoinări, pe poduri, plimbarea sa cea mai îndrăgită, şi aşteptă sfârşitul zilei. Între timp se încredinţase, scotocind prin buzunare, că avea la el multe chei de care făcuse rost încă de când intrase în serviciul baronului.

De cum se lăsă noaptea, se îndreptă spre strada

Pas-de-la-Mule.

„Îmi pun pielea în joc, nu glumă, îşi spuse el. Dar ce să-i faci, cum mi-o fi norocul!”

Evacuată, până la emiterea ordinului de confiscare în profitul regelui, ordin dat de parlament, casa baronului trebuia să rămână deschisă. Nimeni nu avea voie să intre acolo. Grea pedeapsă l-ar fi aşteptat pe cel ce ar fi cutezat să o facă. Dar ticălosul de Laurent nu se da în lături de la nimic.

Cunoscând toate ieşirile, se strecură printr-o uşiţă de serviciu şi se făcu nevăzut. Odată intrat, răsuflă a uşurare.

Urcă scara principală şi ajunse la încăperea ocupată de stăpânul său. Deschise şi pătrunse. Bizuindu-se pe aduceri-aminte, începu să bâjblie în căutarea sertarului în care, cu câleva zile mai înainte, îl văzuse pe baron punând o sticluţă cu o pulbere albă.

– Ce aveţi acolo? îşi întrebase atunci stăpânul.

– O amintire de la sărmana Voisin! răspunsese baronul zâmbinel; o mostră din praful ei „de succesiune”. Parcă ştii ce se poate-întâmpla?

Laurent înşfacă deci sticluţa, mai scotoci puţin ici colo, din obişnuinţă, găbui câţiva gologani, şi o şterse aşa cum venise. Cină zdravăn, apoi o luă din nou pe drumul Versailles-ului. În aceeaşi noapte se retrase în cocioaba sa.

XIX
O MINTE ÎŞI RECAPĂTĂ LUMINA

În timp ce toate acestea se petreceau la Versailles, fericirea domnea nu numai la casa de Sandoval, ci şi în strada Lions-Saint-Paul.

Lilias — căci trebuie să-i dăm din nou Mariei numele ei adevărat şi nu cel cu care cândva o botezaseră Folavril şi Malvenu — îşi revenea, sub mângâietoarea îngrijire a mamei sale, contesa Inès d'Ablincourt. În ce îl priveşte pe conte, nu mai era trist; deşi păstrase un anume aer de gravitate, expresia feţei sale dezvăluia bucuria de a trăi liber în mijlocul celor pe care îi iubea.

Folavril şi Malvenu, deveniţi comeseni obişnuiţi, se simţeau ca la ei acasă.

Rana Teresinei era destul de uşoară, dar starea ei morală îngrijora pe toţi cei din jur, cu atât mai mult cu cât se bucura de toată dragostea lor de când se ştia că era mama lui Georges. Şi apoi, Lilias amintea întruna cât de mult o apărase în clipele de chin prin care trecuse.

Inès o vizita ades, iar Carita se dădea peste cap să nu-i lipsească nimic. Ce-i drept, în treaba aceasta o ajuta nespus de mult Malvenu care, preschimbându-se în chirurg improvizat, nu vroia să plece de lângă patul rănitei, fericit că găsise temeiul să nu se mai dezlipească de locul acela, unde îşi putea vedea îngerul negru; era mai îndrăgostit ca niciodată. În iubire, statornicia este o virtute care sfârşeşte totuşi prin a fi răsplătită. Am fi îndreptăţiţi să o spunem, dată fiind atenţia tot mai sporită cu care „îngerul negru” îl dăruia pe adorator.

Ochii îndrăgostitei — împlinită la trup şi coaptă ca vârstă, căci împlinise treizeci şi cinci de ani — se

aţinteau tot mai des şi mai stăruitor asupra scundului Malvenu. care la rândul său şi-i rotea pe ai săi, rotunzi ca bilele de loto.

Idila îl înveselea tare mult pe Folavril. Seara, când rămânea singur cu prietenul său — ajuns şi el la vreo patruzeci de ani — râdea cu poftă, ceea ce îl scotea în aşa măsură din fire pe împricinat, încât, uneori, chiar îl bătea gândul să nu mai stea împreună. Trebuie să ne grăbim însă a spune că niciodată asemenea planuri nu aveau să prindă viaţă, întrucât de prea lungă vreme trăiau laolaltă, ca să se mai poată despărţi.

După două zile de temeinice îngrijiri, starea Teresinei se îmbunătăţise mult. Căzând la învoială cu soţii d’Ablincourt, contele de La Fere o aduse pe bolnavă în casa lui; aici îi pregătise o încăpere dintre cele mai bune. Aşadar, la puţină vreme după cumplita noapte, nefericita smintită fu adăpostită în casa din strada Lions-Saint-Paul. De cum ajunse, Teresina începu să cerceteze atentă locul în care se găsea; părea că se trezeşte dintr-un somn letargic. Dar gândurile ei învălmăşite nu-i aduseră nici o desluşire.

De cum dăduse cu ochii de Georges în „Casa Cardinalului”, în adâncul fiinţei sale se petrecuse o schimbare uluitoare. Numele acesta drag, ajuns la urechile ei în clipe de amarnică încordare a nervilor, o mişcase până în străfundul sufletului; o rază de lumină părea să-şi croiască drum în mintea ei bolnavă. Dar avea ea să dăinuie şi după puternicele emoţii încercate? Iată întrebarea firească pe care şi-o puneau cu toţii, mai cu seamă că nu prea erau semne ca starea ei morală să afle îmbunătăţire.

După ce se uită lung în juru-i, Teresina se ridică

deodată din fotoliu. Era singură. O lăsaseră astfel, întrucât părea să moţăie. Mai întâi, cercetă camera în care se afla, privind cu teamă la mobilele, la covoarele, la toate cele ce o înconjurau. Când şi când, apăsându-și fruntea cu palmele, făcea nemaipomenite strădanii să prindă un anume gând; dar gândul îi scăpa neîncetat. O vie nelinişte i se citea în ochii acum parcă mai blânzi. Şi tot cercetând astfel, ajunse la o uşă pe care o deschise aproape fără voie. Ieşi, o porni pe un culoar, intră într-o galerie şi se trezi în faţa unei uşi întredeschise, acoperită, de cealaltă parte a ei, de o draperie grea. O dădu la o parte şi trecu pragul. Rămase locului ca buimăcită, plimbându-şi privirile asupra lucrurilor din încăpere. Se afla în camera de lucru a contelui de La Fere. Făcu totuşi câţiva paşi spre mijloc; ochii goi îi zăboviră un timp asupra celor patru-pânze mari. despre care am vorbit cu alt prilej. Deodată, rămase ca împietrită, cu ochii mult măriţi şi plini de a lumină ciudată; buzele i se mişcară convulsiv, iar braţul, ridicându-se anevoie, se întinse spre portretul lui D'Artagnan în faţa căruia se oprise. Respiră adânc, iar buzele îi sloboziră un „ah”, care exprima şi uşurare şi bucurie. Atunci, sprijinindu-se de spătarul unui jilţ de stejar, vru să strige. Dar puterile o trădară şi se lăsă moale în genunchi, cu ochii mereu la portretul care îi cucerea privirile, o vrăjea. Într-adevăr, expresia chipului, pe care se putea citi o bucurie nemăsurată, nu mai avea nimic din aerul de rătăcire de până atunci; un surâs blând i se întipări pe buzele întredeschise a neântrerupt suspin. Regăsind puterea graiului, ea strigă într-un efort suprem:

– Este el! El!

Apoi, ca atrasă de un magnet, se ridică brusc şi, întinzând braţele, încercă să cuprindă fiinţa pe care în închipuirea ei o credea vie. Se ţinu astfel în picioare, preţ de o secundă; dreaptă, nemişcată, gata să se avânte într-acolo. Încercă chiar. Dar trupul i se clătină, picioarele i se îndoiră şi se prăbuşi scoţând un strigăt de deznădejde în chiar braţele fiului ei, venit acolo pe furiş, dimpreună cu contele de La Fere, spre a asista, fără voie, la scena aceea sfâşietoare.

Georges vru să o conducă în camera ei. Dar contele se împotrivi.

– Nu, zise el cu glasul său adânc şi blând. Să o lăsăm în faţa acestui portret pe care 1-a recunoscut şi care a mişcat-o atât de mult... Poate că cerul i-a purtat paşii până aici.

O aşezară încetişor în jilţul de care se sprijinise, îi dădură unele îngrijiri şi aşteptară. Curând buzele nefericitei sloboziră un suspin; o tresărire îi înfiora trupul, pleoapele i se deschiseră iarăşi, încet, iar privirea se îndreptă îndată spre icoana îndrăgită. Nu mai vedea nimic altceva.

– D’Artagnan! O, d’Artagnan! murmură ea cu glas atât de sfâşietor, încât Athos se cutremură.

Un alt glas, dulce, mângâietor răspunse:

– Mamă!

Încet, Teresina întoarse capul şi privi, mai întâi mirată, pe cel care rostise cuvântul; apoi, năvălită de o bucurie fără margini, sărmana strigă:

– Georges! Dragul meu Georges!

Şi, cuprinzând în palme capul bălai ce-i ajungea până în dreptul inimii, ea îl acoperi cu sărutări, în

timp ce lacrimi multe îi şiroiau pe obrazul brăzdat, palid şi supt.

– Plânge!... Este salvată! gândi contele, păstrându-se mai departe în umbră.

Într-adevăr, minunea se săvârşise pe neaşteptate.

Fără îndoială, o emoţie puternică afundase minţile Teresinei în beznă şi tot o emoţie, mai puţin crudă însă, le adusese iarăşi la lumină.

– Mamă! Buna şi sfânta mea mamă, spunea tânărul cavaler, înghiţindu-şi lacrimile.

– Dragul meu copil!... Georges!... Georges!... Tu eşti? Tu cu adevărat?

Apoi privind spre portret, cu sfâşietoare durere:

— Iar acolo... acolo, tatăl tău... care nu mai este!

Georges; îşi plecă fruntea; un hohot de plâns îi fu răspunsul. Urmară câteva clipe de tăcere. Apoi Teresina întrebă, ridicând încet ochii:

– Ce s-a întâmplat? Şi cum de sânt aici... lângă tine, copilul meu?

– Mamă dragă, uită totul! Uită!

– Să uit? Ce să uit? A, da. Nebunia... Am fost nebună, nu-i aşa?

– O, nu! Doar bolnavă... Foarte bolnavă!

Dar ea nu-l asculta. Mintea, acum limpede, călătorea în trecutul îndepărtat, încercând să strângă într-un singur ghem frânturile unor aduceri-aminte.

– Da ! grăi ea dintr-odată, scuturată de un fior, noaptea... noaptea aceea în care totul s-a cufundat într-un hău... Da... da... De atâtea suferinţe mi-am pierdut minţile... Dar oare mi le-am regăsit, ori mă mai aflu sub puterea răului care m-a copleşit?... Am fost nebună, nu-i aşa? Spune drept!

Şi, fără să aştepte vreun răspuns, adăugă cu convingere:

– Dealtfel, dacă nu ar fi fost aşa, mi-aş aduce aminte de multe lucrai, dar nici o lumină nu-mi străbate cugetul tulburat.... nimic în afară de clipa de faţă... Trecutul a pierit!.... Nu-1 desluşesc! Încerc să-mi amintesc ceva, dar e în van. O, ba da! strigă ea deodată eu glas ascuţit. Ba da ! Ba da ! Acum revăd...

Apoi, întinzând braţul ca pentru a-1 opri pe Georges, care voia să-î stăvilească exaltarea, ea murmură.:

– Aşteaptă! Aşteaptă!... Da... acolo... departe... foarte departe... În Italia... La Roma... da, la Roma!... Îşi ia rămas bun de la mine ! A luat cu ei copilul nostru!... De ce oare?... O, da... Ca să-l salveze... ca să trăiască. Eu nu pot să-l cresc, nu mai am putere, iar curajul mă lasă!.... Trebuie să vă revăd însă, de cam voi fi iarăşi sănătoasă... Cât de mult vreau să trăiesc! Pentru el!... Pentru copilul nostru ! Dumnezeu mi-a ascultat în sfârşit ruga... m-am făcut bine? Sunt încă slăbită... totuşi, voi pleca şi eu... în căutarea voastră... Unde? La... Bles.,.. la Blessac ! exclamă ea, bucuroasă că strădania de a-şi aminti nu se dovedise zadarnică.

Apoi urmă, fără ca Georges sau contele să mai caute a o înfrâna.

– Plec la drum... singură... Oare eram singură? Da. Mă urc într-o caleaşca greoaie... Da ce drum lung! Şi ce des ne oprim... Trecem Alpii, intrăm în Franţa... ne apropiem... încă un popas...

Un fior cutremură făptura Teresinei.

– Dar casa aceea... pe drumul cufundat în beznă... Mă umple de groază!... De ce să ne oprim aici?...

Trebuie! Înainte de a intra în sat... numele... numele îmi scapă. Oare l-am ştiut vreodată?... Acolo, un cerşetor — om bătrân, cu faţă suptă dar cu ochi viclean — îmi spune că cei pe care sper să-i revăd au murit!... Ticălosul!... Ticălosul!... Şi atâta tot... Pe urmă, nu mai ştiu nimic, nu-mi mai dau seama de nimic... peste mine a coborât uitarea, adică tot moartea... iar astăzi întoarcerea la viaţă.

Fruntea i se acoperise de sudoare. Glasul îi devenise mai slab, mai puţin limpede. Totuşi continuă:

– Cât trebuie să fi trecut de atunci, de vreme ce în locul copilului lăsat în leagăn regăsesc un bărbat!

Tăcu. Capul îi căzuse pe piept, dar mâinile strângeau întruna pe cele ale fiului mult iubit. Efortul făcut o istovise. Atunci, contele de La Fere se hotărî să se arate.

Apariţia lui nu o tulbură; dimpotrivă, după ce-i ascultă cu o supunere de copil poveţele, se lăsă condusă în cameră, fără să se împotrivească îngrijirilor date de femeile ce-o aveau sub oblăduire. Şi se cufundă într-un somn liniştitor, primul de acest fel după ani îndelungi şi plini de amaruri.

Convalescenţa îi fu scurtă. Nici un leac nu ar fi putut-o tămădui mai repede ca prezenţa fiului ei; iar Georges nu o părăsea aproape deloc. Stăteau de vorbă în tihnă; lucrul acesta o readucea pe mamă la realitate, iar bolnavei îi dăruia puteri. Află astfel întreg trecutul copilului ei, în afară de ceea ce o privea pe ea însăşi, căci Georges se ferea să-i vorbească despre întunecata dramă în care, fără voie, avusese un rol. Pe contele de La Fere îl răsplăti cu nedrămuită recunoştinţă; îşi amintea acum că fusese

cândva, sub numele de Athos, cel mai drag prieten al soţului ei. Îi mulţumi, plângând, pentru bunătatea lui faţă de Georges.

Mai urma o încercare: Lilias. Nimeni nú-i vorbise despre ea. Oare ce va simţi în faţa ei? Era lucrul pe care Athos ar fi vrut să-1 ştie.

El rugă pe contele şi contesa d'Ablincourt să i-o aducă pe Lilias şi, când toţi se văzură laolaltă, în cabinetul cel mare unde Teresina îşi recăpătase lumina cugetului, o chemară şi pe frumoasa fată.

Când o zări, Lilias tresări fără voie. Retrăi o clipă cumplita noapte petrecută în tovărăşia nebunei, în camera de sus a „Casei Cardinalului”. I se părea că o vede şi acum, pe sărmana smintită, ridicând aşupră-i cuţitul, în timp ce o urmărea cu priviri rătăcite. Sub puterea spaimei, neputincioasă în a se stăpâni, ea închise ochii şi murmură:

– Georges!... Georges!,..

Împinsă parcă de un resort, Teresina se ridică, o privi îndelung, apoi grăi ca pentru sine:

– Unde am mai auzit eu glasul acesta? Georges!..: Georges!... repeta ea cu aceeaşi intonaţie ca cea avută atunci, în preajma fetei. Dar nu putea să-şi amintească cele petrecute cu doar câtva timp înainte; de aceea îşi apăsă palmele pe frunte şi repetă cu deznădejde:

– Nu ştiu... Nu ştiu!...

Dar după câteva clipe se apropie de Lilias şi îi spuse cu glasul înecat de lacrimi:

– Domnişoară, dacă ţi-am făcut vreun rău când eram nebună, iartă-mă!

Lilias îşi întoarse privirile spre Georges care, ca

inima îndurerată, se chinuia să ascundă pânza lacrimilor ce-i întunecau văzul. Îndreptându-se apoi spre Teresina, tânăra fată îi luă mâna.

– Sărută-mă, doamnă! o rugă ea încetişor. Cum s-ar putea să nu te iubesc pe dumneata, mama lui?

Teresina se plecă peste dalba frunte ce i se dăruia şi îşi apăsă buzele palide, uscate. Din ziua aceea, ţinând piept tuturor rugăminţilor, Teresina se retrase într-o deplină sihăstrie, fericită că-şi simţea alături copilul pe cate atât de mult îl plânsese. Ceilalţi se văzură nevoiţi să se supună dorinţei sale; în singurătatea ei femeia încercă să lege firele trecutului atât de brusc frânte.

Dar nu izbuti.

XX

IATĂ CUM DE PE URMA ULTIMEI SALE TICĂLOŞII RĂZBUNĂTORUL BONACIEUX ŞI-A PIERDUT VIAŢA

Şi pentru că ne-am luat asupră-ne datorinţa de a face cunoscute întâmpiările mai de seamă din viaţa personajelor noastre, vom căuta să întregim, cu date, faptele nepăstrate de îndărătnica memorie a Teresinei.

Dar pentru aceasta trebuie să ne întoarcem la vremea în care abia devenise mamă.

Într-una din dimineţeie anului 1663, un vagabond, un soi de negustor ambulant, a cărui faţă veştedă nu-ţi îngăduia să-i ghiceşti vârsta, hoinărea pe străzile Parisului. Barba-i lungă, albă, înfăţişarea-i uscăţivă,

spinarea cocârjată şi umbletu-i şovăitor cucereau milostivirea trecătorilor, dintre care unii, destul de mulţi la număr, îi dădeau câţiva bănuţi. Bătrânul rătăcitor nu cerea; primea însă ceea ce i se dădea.

Vagabondul se apucase să traverseze Sena pe Pont-aux-Changeurs şi se îndrepta spre malul sting, către Insula Cetăţii. O tulburare neobişnuită părea să-i fi cuprins; o tulburare care sporea pe măsură ce înainta. Astfel ajunse pe strada Fossoyeurs. Aici fu nevoit, să se oprească şi să se sprijine de un zid. Ridicându-şi privirile, le aţinti asupra unei case ce se afla la câţiva paşi mai departe.

– Cât de mult s-a schimbat! murmură el. Oare cine o locui-o acum?

Mutându-şi apoi privirile de la casa care parcă i le vrăjea, cercetă împrejurimile.

– Nu mai recunosc nimic! adăugă el, tot pentru sine. Nimic!

Lacrimi grele i se rostogoliră din ochii de un verde-albăstrui. Dar deodată chipul lui exprimă cea mai aprinsă ură... Mîinile-i osoase se crispară, iar ochii care nu mai lăcrimau aruncară fulgere.

– O, murmură el, scrâşnind din dinţi şi cu glas şuierător. De n-aş muri înainte de a mă răzbuna!... Este tot ce mai cer clipei de faţă! Dacă blestematul de ademenitor mai trăieşte, îl voi ucide!... Voi fi şi eu ucis apoi, dar nu-mi pasă!... Cel puţin îi voi fi văzut sângele curgând... Voi trece fericit pe tărâmul celălalt!... Iar dacă nu mai există, mă voi răzbuna pe cei iubiţi de el, dacă supravieţuiesc. Şi mai adăugă, viind parcă să întărite şi mai mult mânia cumplită şi de neînţeles care clocotea în adâncul fiinţei sale: După douăzeci de

ani de chinuri îndurate într-un afund de temniţă, ţi s-a dat în sfârşit drumul, mieluşelule! Nu fusese asta oare de-ajuns ca să-ţi ascută ura?... Nu, ai vrut să vezi... Ei bine, acum priveşte, prostănacule!... Priveşte-ţi casa în care nu mai ai dreptul să intri... Nevasta, răpită de ticălosul ăla... părăsită, pesemne de el, acum desigur moartă!... Toată avuţia dusă pe copcă! Da, avuţia ta smintitule!... Nu ţi-a mai rămas nimic... Nimic! Doar cerşitul! Ei, dar destul cu văicărelile! La treabă acum!

Îşi luă aşadar inima în dinţi spre a porni mai departe; o luă în lungul, străzii, privind la toate casele, cercetând cu luare aminte chipurile oamenilor care intrau, ieşeau sau stăteau în prag.

– Să fi murit chiar toţi? îşi spuse. Nu mai recunosc pe nimeni!

Traversă din nou Sena, ureînd spre poarta Saint-Antoine. Deodată se opri. O firmă îi atrăsese privirea. Citi: LA CEI PATRU MUŞCHETARI — PLANCHET, *găzduieşte drumeţi şi călăreţi*.

Se simţi străbătut de un fior.

– Planchet! bâigui el. Planchet!... Am mai aitzit eu numele ăsta cândva... Dar unde? La cine? O, nu cumva la marele cardinal, aibă-i diavolul sufletul în grijă!... Dar ce are a face? Să intrăm, şi o să vedem...

Zis şi făcut. Fostul slujitor al lui D'Artagnan îşi înjghebase de puţină vreme hanul. Îl primi pe trecător ca pe un muşteriu oarecare... poate chiar mai bine. pe temeiul că-1 vedea sărac.

– Cu ce vrei să te omenesc? întrebă el.

Cerşetorul îşi înălţase privirile şi-şi descleştase gura, ca să răspundă. Dar rămase cu ochii holbaţi în faţa hangiului, de parcă acesta ar fi fost o arătare.

– Ce ai, omule? întrebă Pianchet.

– Nimic!... Nimic!... sfârşi el prin a răspunde, o ameţeală doar.

– Din pricina foamei, poate?

– Da!... Mi-e foame şi sete... Sunt sărac.

– Ţi.-am cerut eu ceva? i-o întoarse cu mofluză bunătate Planchet.

Apoi, chemând un băiat de prăvălie:

– Titemousse! Serveşte-1 pe omul ăsta de ispravă cu şuncă, pâine şi un pahar de vin.

După aceea, întorcându-se spre necunoscutul care continua,să-l privească într-un chip ciudat:

– Îţi ajunge?

– Da!... Da!...

Planchet voia tocmai să-1 lase singur, când omul îl opri, întrebându-1 cu glas şovăitor:

– Mi-aţi putea da o lămurire?

– Dacă îmi stă în putere... De ce nu! Cu plăcere!

– Am văzut că afară stă scris: LA CEI PATRU MUŞCHETARI... Oare maiestatea sa o fi împuţinat atât de tare compania domnului de Tréville?

– Mai întâi, răspunse Planchet, domnul de Trévilâe şi-a dat de mult demisia... Poate că a şi murit. Vii pesemne de departe, prietene, de n-ai aflat încă. În ce-i priveşte pe muşchetari, sunt încă la mare cinste, căci nobilii nu se dau în lături să poarte o uniformă atât de glorioasă.

– Şi care sunt cei patru slujitori ai prea cinstitului nostru rege, sub a căror oblăduire văd că vă aflaţi?

– Cei mai cutezători, se înţelege! Adevăraţi diavoli! Domnii d’Artagnan, Athos, Porthos şi Aramis.

Fiecare dintre numele acestea păru să stârnească

în sufletul milogului anume tulburare. Rămase tăcut citeva clipe; apoi, cu privirile aţintite în podea, îşi reluă firul vorbei, dar poticnit, căutându-şi parcă anevoie cuvintele:

– Cunoaşteţi pe vreunul dintre ei?

– Nu numai, unul, dar şi pe ceilalţi, i-o întoarse Planchet. Care anume te interesează?

– Cavalerul d'Artagnan,

– Auzi, dacă-1 cunosc! Mă întrebi dacă-l cunosc pe cavalerul d'Artagnan? În urmă cu şase luni mă mai aflam în serviciul lui... Dar pentru ce vrei să ştii?

– Doar aşa... mormăi omul; mai degrabă fiindcă am auzit vorbindu-se mult despre el.

– Unde?

– La o doamnă pe care o cam plăcea.

– O-ho, prietene; nu mă apuc eu acum să ghicesc cine-i doamna, căci cuceririle stăpânului meu sunt pe cât de numeroase, pe atât de trecătoare... Sub domnia răposatului rege şi a Eminenţei roşii îmi amintesc, ce-i drept, că a iubit cu foc pe cineva...

– Da?...

– Pentru femeia aceea şi-ar fi dat, fără şovăire, chiar viaţa! Dar ea a fost otrăvită...

Cerşetorul tresări.

– Şi cum... se numea? întrebă el cu glas tremurător,

– La ce bun să-i ştii numele, omule?

– Ca să văd dacă este cea despre care vreau să vorbesc.

– Dacă este una şi aceeaşi, înseamnă că amintirile dumitale coboară mult pe firul vremii... era o femele scundă, din popor, foarte rău văzută de Eminenţa sa

cardinalul, fiindcă o slujea cu prea mare credinţă pe regină; era lenjereasa ei.

Străinul îşi întoarse capul, spre a-şi ascunde paloarea feţei, iar sub pleoapele-i pe jumătate lăsate, privirea lui sclipi tăios.

– Atunci nu-i aceeaşi! mai spuse el, recâştigându-şi stăpânirea de sine. Dar prea bunul domn d'Artagnan ce face? Cred că nu a murit...

– O, nu! răspunse hangiul. În clipa de faţă se află în Italia... la Roma, în serviciul domnului, de Créqui, ambasadorul Franţei... Şi mi se pare că va sta acolo o bună bucată de vreme!... Dar iartă-mă, dragul meu, stau şi sporovăiesc, iar treburile mă aşteaptă. Mai ai nevoie de ceva?

– De nimic, mulţumesc.

Planchet se întoarse la butelcile sale, murmurând:

– Ciudat... Nu ştiu, dar pe omul ăsta l-am mai văzut eu undeva... Să mă ia naiba dacă ştiu unde...

Cerşetorul mâncă, bău şi întrebă cât are de plătit.

— Nimic pentru dumneata!

– Nici în ruptul capului, stărui ciudatul muşteriu. Vreau să plătesc !

– Atunci, patru parale.

– Uite zece! Văd eu că n-o să te pricopseşti de pe urma mea.

Aruncind mărunţişul pe masă, necunoscutul se ridică şi ieşi.

– Caraghiosul! gândi bunul Planchet. Dacă toţi ar fi ca el, n-am mai sărăci de pe urma milosteniilor.

De cum se văzu afară, bătrânul se îndreptă de spate şi îşi spuse? cu glas crâncen:

– Chiar de ar fi să mor pe drum, tot încerc!

Ieşi din Paris, începând să ducă, din ziua aceea, o viaţă de sărăcie, o viaţă de vagabond. Avea o ţintă: Italia... Roma! Dar nu era prea sigur că pornise pe drumul cel bun, iar oamenii pe care îi întreba nu păreau a şti mare lucru. De aceea se şi rătăci în mai multe rânduri.

Se împliniseră două luni de când pribegea astfel, hăituit, frânt de oboseală, sleit de puteri; mânca puţin, dormea prin hambare, când era găzduit şi acolo, dar cel mai adeseori la rădăcina unui copac, în inima unei căpiţe sau în cine ştie ce tufiş.

Pe oricare altul în locul lui asemenea viaţă l-ar fi dat gata. El însă, deşi plăpând, îşi hrănea neputinţa cu un simţământ cumplit. Încă o zi, două de umblet şi avea să ajungă la Embrun, oraş din Dauphine când, într-o seară, sosind într-un sat oarecare, zări o prăpădită de diligentă oprită în faţa porţii unui han, menit slugilor castelului din vecinătate; hanul slujea, totodată, de popas. Mai mulţi călători coborâră: printre ei se afla şi o femeie tânără, bolnavă, leşuită din pricina călătoriei prea lungi şi istovitoare. El îi ceru de pomană, iar femeia îi spuse în timp ce îşi da obolul:

– Pentru fiul meu, pentru tatăl Iui şi pentru mine!

– Ce nume să pomenesc în rugile mele, nobilă, doamnă?

Fireşte, vorbea astfel numai din obişnuinţă căci, era limpede, de mult nu mai înălţase vreo rugă, dacă o făcuse vreodată...

Oricum, femeia răspunse:

— D’Artagnan!

– D’Artagnan! rămase omul uluit.

– Îl cunoşti cumva pe bărbatul meu? se miră femeia.

Celălalt îşi duse mâna la frunte şi murmură:

– Va să zică sinteţi soţia cavalerului d'Artagnan... Şi veniţi din Italia, de la Roma, nu-i aşa?

– Cum de ştii?

– Înainte de a vă astâmpăra curiozitatea, doamnă, lăsaţi-mă să vă pun o întrebare... Unde mergeţi?.., La Paris?

– Nu!... La Blessac, în Gasconia, unde trebuie să mă întâlnesc cu el şi cu copilul nostru.

Un zâmbet urât încreţi buzele vagabondului; îşi plecă privirile, de teamă ca nu cumva ochii săi să dezvăluie, în ciuda întunericului, ura-i mocnită; apoi susură din vârful buzelor:

– Aşa o ucid!

După aceea, cu glas tare, fără a o privi în ochi, şi cu prefăcută milă:

– O, doamnă, nu vă mai duceţi !

– Pentru ce?

– Fiindcă nu i-aţi mai găsi. Au murit amândoi...

Un ţipăt sfâşietor strânse în jurul femeii pe toţi

călătorii poştalionului.

– Ce s-a întâmplat? întrebă surugiul.

În clipa în care cerşetorul se pregătea să răspundă prin câteva cuvinte nelimpezi, un râs scurt, tăios, care îi îngheţă de groază pe cei din jur, răsună funebru în puterea nopţii.

Apoi, sleită de puteri, cu privirile încremenite parcă, scoase un fel de horcăit, îşi mişcă în neştire braţele, se clătină şi căzu ca fulgerată. Fu dusă în camera de aşteptare a hanului, unde i se dădură şi

unele îngrijiri.

Pribeagul se trăsese deoparte; din colţul său, rânji;

– Nebună!... Ştiu că o să sufere! Să văd acum şi de ceilalţi !

Făcând deci cale întoarsă, o luă pe drumul pe care venise.

– Va să zică la Blessac! E cam departe, dar mai am destule puteri.

Când femeia îşi veni în simţiri — cititorii au înţeles că era Teresina — cei din jurul ei şi-au dat seama că-şi pierduse minţile.

Stăpânul hanului se afla în mare încurcătură. Să ţină în casa lui o smintită! Iar casa se afla pe drumul ce ducea spre un sat amărât. Neştiind ce hotărâre să ia, sărmanul de el îşi smulgea părul din cap, nu altceva.

Între timp, surugiul, nemaiputând aştepta şi, de altfel, păşindu-i prea puţin de necazurile unei femei care, pe deasupra, ar mai fi şi putut muri pe drum, îşi pofti călătorii în diligentă şi dădu bice cailor.

Prin urmare hangiul se văzu nevoit să o ţină la el pe bolnavă şi să aştepte pină la luarea unei alte hotărâri. Ea fu însă repede găsită. Nici nu existau două soluţii. Femeia trebuia urcată într-o trăsurică şi încredinţată autorităţilor din oraşul cel mai apropiat. Aşadar, fu transportată la Embrun, unde ofiţerul de jandarmi, pus în mare încurcătură, găsi totuşi şi el o dezlegare: măicuţele din mănăstirea Embrun. Acestea o primiră, spre a o trimite mai apoi la Paris, dimpreună cu alţi nefericiţi ai soartei, bărbaţi şi femei, loviţi de aceeaşi năpastă. Teresina rămase lungă vreme în spitalul Salpêtrière.

Cumplită era mizeria în vremea aceea, căci numărul săracilor atingea zece mii, fără a-i mai pune la socoteală pe cei aciuiţi prin spitale. Sfătuitorii regelui cerură Parlamentului să descurce cumva treburile de soiul acesta, deoarece, copleşiţi, administratorii aşezămintelor mai sus amintite se aflau în situaţia de a nu-i mai putea primi pe cei fără de nici un căpătâi. Ar fi însemnat să-i azvârle pe toţi în stradă.

Hotărârea luată de Parlament se dovedi însă greu de îndeplinit, astfel că administratorii nu mai statură pe gânduri şi dădură drumul tuturor celor în stare să se ţină pe picioare, să-şi câştige pâinea cerşind. Printre ei se numără şi biata Teresina.

Neînţelegând nicicum ce se întâmpla cu ea, femeia se supuse fără crâcnire şi o porni pe străzi. Astfel ajunse ea în acea parte a Insulei Cetăţii numită Iles-aux-Vaches, unde îşi avea căscioara şi luntraşul Gérard. Teresina descoperi în partea locului un soi de vizuină, unde vieţui ca o sălbatică, nemaiamintindu-şi decât de numele ei, pe care îl repeta oricui voia să-l audă.

După ce o vestise cu atâta cruzime pe Teresina că cei dragi îi muriseră, pribeagul bătrân o pornise din nou la drum. S-ar fi zis că urâta-i faptă săvârşită împotriva celeia de la care primise pomană îi însutise puterile. Mergea cu pas înaripat, iar oboseala părea să nu mai aibă putere asupra trupului său vlăguit, Când şi când îşi strecura mâna zbârcită pe sub zdrenţele ce-1 acopereau şi mângâia minerul unui cuţit lung, în timp ce buzele sale se schimonoseau într-un rânjet.

– Blessac! repetă el. Blessac!... Sunt, va să zică, doi: lupul şi puiul de lup! Cu lupoaica am încheiat socotelile ! Straşnică răzbunare!

Şi tot îmboldindu-se singur cu asemenea vorbe, îşi vedea de drum... Mergea zi şi noapte, fără să-i pese de nimic. Nu poposea decât când cădea sleit de oboseală. Ori de câte ori simţea că nu mai poate, rostea cuvântul Blessac. Mânca puţin şi rar; din pricina aceasta, privirea lui stârnea mai degrabă groază decât milă; dar veni o vreme când nu mai putu decât să se târască — ajunsese un fel de schelet umblător, scăpat parcă din ţintirim în căutarea propriului său suflet. Ultima oară când îl întrebă pe un ţăran dacă mai are mult pină la Blessac, acela îi răspunsese că se află pe aproape, dar mai întâi îşi făcuse semnul crucii. Atunci porunci muşchilor săi storşi de vlagă să mai facă un efort. Buzele lui repetau la nesfârşit: Blessac! Blessac! la fel cum blestematul Isaac Laquedem din legendă rostise cuvântul „mergi!”.

– E un sat, vorbi el icnit. Îl găsesc eu repede şi treaba va fi iute isprăvită!

Mai străbătu astfel o bună bucată de drum, după care căzu sfârşit. Un geamăt ţâşni din pieptu-i înfierbântat. Dar nevoind să se oprească, se târî în mâini, iar genunchii lui lăsară urme în tina drumului, precum dâra unei uriaşe reptile, căci începuse să plouă vârtos. Curând se stârni şi vântul, a cărui îndârjire smulgea vaiere copacilor ce tiveau şoseaua. Dar pribeagul se târa neobosit, aducând cu o vieţuitoare scârnavă ce se tăvăleşte prin noroi.

În sfârşit zări prima casă din marginea satului,

casă locuită — după cum bine ştim — de către soţii Manifou şi micuţul d'Artagnan. Bătrânul vru să se ridice, dar nu izbuti. Genunchii înţepeniţi nu-1 mai puteau duce, se îndoiau întruna, târând după ei şi restul trupului. Se găsea tocmai lângă o cruce mare de lemn, ţărănească, de care se prinse cu ultimele-i puteri. Strădania, dovedindu-se prielnică, omul se crezu izbăvit şi se desprinse de cruce. O clipă doar stătu în picioare, părând că înfruntă cerul cu privirea-i stinsă; dar, deodată, fără un cuvânt, se prăbuşi ca un bolovan, cu capul înainte. Fruntea i se lovi de o piatră, sângele ţâşni. Cerşetorul se prăvăli pe spate şi se rostogoli în şanţ.

A doua zi dimineaţa, în drum spre ţarină, Manifou zări pe piatra de la piciorul crucii o pată mare, roşietică. Împreună cu ceilalţi săteni care îl însoţeau, el se apropie şi descoperi îndată trupul acela înfricoşător la vedere. Oamenii se pregătiră să-1 îngroape. Dar înainte de a-1 băga în pământ, Manifou îi scotoci hainele zdrenţuite. Nu găsi însă decât un cuţit lung, pe al cărui miner se afla săpat cu stângăcie un nume de nimeni ştiut: *Bonacieux*[5].

XX
VICLEŞUG FEMEIESC

Retrasă în camera ea, Clotilde de Marville revedea cu ochii minţii cele câteva clipe petrecute în tovărăşia lui Laurent, în cocioaba zguduită de furtună. Fără

[5] Cititorii celor *Trei muşchetari* îşi amintesc desigur că acesta era numele unui mic negustor de măruntişuri, bărbatul frumoasei lenjerese a reginei, care, gelos pe d'Artagnan, devenise iscoada cardinalului Richelieu (n.a.).

îndoială, acest Laurent — îşi spusese singur numele — era valetul baronului, care avea pesemne mare încredere în servitorul său. Dealtfel, chiar inelul pe care i-1 încredinţase o dovedea cu prisosinţă.

Valetul acesta, isteţ şi prea puţin scrupulos, făgăduise că o va face liberă.

Liberă! Avea să înceapă o altă viaţă, să trăiască după buna ei voie! Liberă, însemna că putea să se dăruie, întreagă, patimii care-i umplea inima ! Însemna că avea voie să, iubească în văzui lumii, să nu se mai teamă, să nu mai tremure! Liberă, însemna că-1 va revedea, pe el... că-1 va răzbuna!

Dar Laurent nu se avântase oare prea mult, făgăduind că va atinge ţelul despre care ea îi vorbise cu ocolişuri? Şi cum avea să se descurce?

Iată întrebarea la care se ferea să răspundă; căci oricât de mult ai urî pe cineva, nu-i unelteşti moartea ! Doar dacă eşti un ucigaş înrăit, fără de nici o teamă lăuntrică, fără nici o răzvrătire de conştiinţă.

Şi totuşi, cât de tare îl ura pe marchiz! L-ar fi trimis pe lumea cealaltă cu propria-i mână! Nu uita, nu avea să uite niciodată că o jignise fără să se tulbure câtuşi de puţin, că o ameninţase cu izgonirea... Chiar şi numai gândul acesta îi umplea inima de ură. Propriul soţ o arunca în braţele mizeriei! Câtă nimicnicie!

Dar o altă urmare o îngrozea şi mai mult: scandalul pe care îl întrezărea, scandal care, dată fiind cumplita sete de răzbunare a marchizului, avea să ia proporţii uriaşe, împroşcînd-o cu noroi.

Groaznice erau chinurile prin care trecea tânăra și frumoasa femeie. Dar şi câtă făţărnicie, câtă viclenie

sub învelişul acela gingaş! Cât de bine se pricepea să dea glasului mlădieri înşelătoare, tulburătoare chiar... Ochii ei mincinoşi ştiau să exprime de minune bunătatea, blândeţea, cu toate că în adâncul sufletului clocotea mânia. Pielea mătăsoasă a degetelor ei ascundea gheare de tigroaică. Era o vrăjitoare, cu atât mai primejdioasă cu cât farmecelor acestora li se adăuga o inteligenţă dintre cele mai vioaie şi o tărie a ghidului care o făcea să nu se dea înapoi de la nimic.

O, desigur, dacă nu s-ar fi temut de justiţie, nu ar fi chemat pe nimeni în ajutor pentru îndeplinirea ticălosului gând ce-i încolţise în minte. Nimic mai uşor decât să ia un jungher, să-i răsară bărbatului în faţă, bătrânului aceluia dezgustător, şi să i-1 împlânte în inimă. Totuşi, nu poţi ucide, fără să fii pedepsit, un ins de obârşie mai ales, chiar de ar fi de o mie de ori mai slut decât era marchizul. Întrezărea eşafodul de la Brinvilliers, despre care i se istorisise totul. De aceea, în faţa atâtor neputinţe sau, oricum, a atâtor greutăţi, izbinda i se părea îndoielnică.

Dar chiar dacă valetul baronului nu ar putea-o elibera, ea tot ar trece la fapte înainte ca marchizul să-şi împlinească ameninţarea. Cam acestea erau gândurile Clotildei, când uşa se deschise larg, spre a îngădui trecerea rotofeiului marchiz de Marville.

Clotilde sări ca arsă.

Fără a-şi mai cere iertare pentru neaşteptata-i apariţie, bătrânul o privi dispreţuitor şi rosti, cu un glas căruia se străduia să-i redea tot calmul:

– Mi-au spus oamenii mei că ai avea de gând să lipseşti mâine de la serbarea ce se dă la Trianon. Îţi poruncesc, doamnă, să vii la serbarea maiestăţii sale!

– Îmi porunceşti! izbucni ea, cu dinţii încleştaţi, cu ochii numai flăcări.

– Am poftă să roşesc încă o dată pentru dumneata!

– Hotărât lucru, domnule, eşti un laş!

Văzându-1 că surâde, Clotilde urmă cu şi mai multă aprindere:

– Un laş, căci insulţi o femeie, încredinţat că nu-ţi va putea răspunde. Ei bine, te înşeli!... Până ce nu voi fi rupt cu dumneata orice legătură, până ce nu voi fi declarat în faţa tuturor că te părăsesc spre a scăpa de grosolăniile dumitale, până atunci îţi poruncesc să nu-mi mai ieşi în faţă! Şi, cu un gest de regină jignită, adăugă: Ieşi! Fără să mai scoţi vreun cuvânt, altminteri...

– Altminteri! întrebă marchizul cu o ironie care nu făcu decât să sporească furia femeii scoase din fire.

– Te-aş ucide! încheie ea cu glas înăbuşit.

– Încearcă!

– O, nu mă ispiti...

– Aştept, doamnă!

– Tu ai vrut-o! răcni ea, întinzând braţul spre un sertar de unde scoase un pumnal mic pe care îl ridică asupra marchizului.

Acesta înălţă dispreţuitor din umeri, apucă gingaşa încheietură a mâinii soţiei sale şi, răsucindu-i-o brusc, o făcu să scape pumnalul.

– Vezi dar că nu-i prea greu să-ţi smulg dinţii, viperă!

Femeia întinse mâinile, să-1 strângă de gât.

– Haide, sfârşeşte cu jocul ăsta! făcu marchizul îmbrâncind-o.

Ea se prăbuşi într-un jilţ şi rămase astfel, încercând să vorbească, să ţipe, dar ocările de care se simţea plină nu-i puteau trece pragul buzelor; mânia o înăbuşea. Părul i se despletise, chipul căpătase o expresie sălbatică.

– Şi acum, reluă batonul gentilom, fără ca atitudinea ei să-1 tulbure câtuşi de puţin, ascultă-mă!

– Nu! Nu! Izbuti, ea să strige. Ieşi! Ieşi!

– Nu înainte de a-mi fi dat ascultare, doamnă! Ţi-am făgăduit că o să caut şi o osândă pe măsura ruşinii pe care mi-ai făcut-o. Fii mulţumită, am găsit-o. Vreau să-ţi dau purtarea în vileag în faţa întregii curţi, a regelui însuşi. Eşti liberă să te aperi şi tare aş fi curios să ştiu cum te vei descurca. Orice s-ar întâmpla, nu nădăjdui din parte-mi la milă. Te voi izgoni, chiar dacă regele s-ar împotrivi !

Atât de puternică era voinţa tinerei femei încât, în cele câteva secunde care urmară pornirilor ei furioase, ea avu forţa să cântărească întocmai buclucul în care se vârâse. O luase, fireşte, pe un drum greşit. Făcuse o eroare şi luă hotărârea să îndrepte totul. Izbuti pe loc aproape să-şi schimbe chipul, să arate nu ca o femeie calmă, ci ca una nefericită; se pregăti să joace un cu totul alt rol în faţa bărbatului. Un tainic instinct o vestea că avea să biruie în noua încercare pe care şi-o impunea. Şi apoi, nu era ea foarte sigură de tinereţea, de frumuseţea ei? Câteva cuvinte scăpate de marchiz, când o ameninţase pentru prima oară, îi răsăriră iarăşi în minte şi îi dădură noi puteri.

Nefericitul se trădase singur, în toiul mâniei, spunând : „Încă nu am învăţat să te urăsc!”

Prin urmare, tot o mai iubea! Putea deci să lupte eu el; dar pentru a-1 învinge, trebuia să-şi schimbe tactica. Trebuia să mintă şi să-1 înduioşeze.

Fie. Avea să-şi adune toate puterile închipuirii, adău-gându-le şiretenia, ştiinţa aceasta pe care atât de bine se pricepea să o stăpânească.

Aşadar, cu glas tremurător de emoţie — emoţie jucată minunat — ea răspunse marchizului:

– Şi… dacă nu m-aş supune acestei porunci de a apărea la Trianon?

Te-aş denunţa drept complice a trădătorului, a ibovnicului tău.

– Minciună, domnule!

Dar bătrânul urmă:

– Iar regele le-ar aduce sub arest, prin Cavois, căpitanul gărzii.

– O! făcu Clotilde, cu glasul tulburat de lacrimi. Eşti necruţător!

– Necruţător! repetă marchizul ca pentru sine şi o luă spre uşă, mirat de asemenea schimbare, de care fireşte îşi dăduse bine seama.

– Ascultă-mă, domnule! strigă tânăra femeie împreunându-şi mâinile a rugă. Cum, nu vrei să mă asculţi?

Marchizul se opri.

– Şi dacă ţi-aş jura că sunt nevinovată?

– Ai minţi, doamnă!

– Nu! răspunse ea cu aprindere. Pe Dumnezeul care ne aude, sunt curată!

– Curată?

– Da, curată! Vinovată de uşurătate, poate!… Dar nu te-am dezonorat, nu mi-am uitat îndatoririle de

soţie. Asta nu! Nu! Nu!

– Cu toate acestea curtea întreagă te învinuieşte!... Chiar dumneata te-ai socotit vinovată, necomtestând dovada pe care o aveam în mină.

Nenorocitul ajunsese aşadar să se târguiaseă. În adâncul ei, Clotilde încercă o trufaşă satisfacţie... Acum era sigură că va ieşi triumfătoare.

– O dovadă! se prefăcu ea mirată. Ce dovadă?

– Scrisoarea pe care o pregătiseşi pentru baronul de Souvré.

– O, ar fi trebuit s-o citeşti, ori măcar să te uiţi peste ea ai fi văzut atunci că nu era a mea.

– Dar a cui, rogu-te?

– Îţi voi spune totul, de vreme ce mă sileşti să dezvălui o taină ce mi-a fost încredinţată sub jurământ.

– Vorbeşte, doamnă!... Trebuie!... Vreau !... ceru marchizul de Marville care nădăjduia că se înşelase, dar încă nu cuteza să creadă în atâta fericire. Spune, a cui era scrisoarea pe care, din generozitate, nu am citit-o?

– A abatelui Dubois! răspunse Clotilde, amintindu-şi cele discutate cu mentorul alteţei regale.

Atât de sincer părea a fi glasul ei, încât bătrânul îi dădu crezare.

– Cum, abatele Dubois... întrebă el, mai mult mirat decât mânios.

– Da, îl interesează baronul de Souvré!.,. Poate că primit chiar mai de sus un îndemn menit a-i face să se poarte astfel.

– De la monseniorul duce de Orléans? se arătă de-a dreptul uluit marchizul, căzând în capcană.

– Nu ştiu. În orice caz am greşit când am primit să fiu mijlocitoare şi să-i încredinţez baronului o scrisoare al cărei cuprins nici nu-1 cunoşteam.

Femeia înşirase toate acestea cu atâta siguranţă, încât îndoiala începea să încolţească în sufletul bătrânului. Atât de cumplit suferea de două zile, încât făcea eforturi nemăsurate spre a se convinge că toată nefericirea lui nu era decât un vis urât.

Clotilde înţelese că avea să izbândească. De aceea urmă cu aprindere:

– O, de ce nu aninai vorbit altfel!... Ţi-aş fi deschis ochii şi nu ai fi ajuns să mă urăşti!

Îşi plecă fruntea, îşi acoperi faţa eu o batistă şi plânse înăbuşit. Farmecul ei începea să dea roade. Ea simţi lucrul acesta şi îşi spuse: „Nu-mi mai scapă!”

Înălţând apoi capul şi privindu-1 cu o durere nespusa, rosti cu un glas sfâşiat:

– Orice s-ar întâmpla, mă voi supune voinţei tale.

— Bine! încuviinţă el moale,

– Mă vei repudia în public... ruşinea mă va ucide, astfel că nu vei mai fi silit să mă înduri în preajma ta, de vreme ce prezenţa mea ţi-a devenit de nesuferit,

– Nu mai vorbi aşa, doamnă! răspunse bătrânul, mai tulburat decât voia să pară.

Femeia îşi dezvălui frumosu-i chip îndurerat şi murmură:

– Pentru un singur lucru te rog să mă ierţi !

– Să te iert? Va să zică eşti vinovată...

– Fireşte... sunt vinovată că te-am înfruntat!... Pe dumneata căruia îi datorez totul! Pe dumneata care ai făcut din mine una dintre cele mai râvnite femei de la curte!... Iertarea asta ţi-o cer în genunchi.

Şi se lăsă să cadă pe covor, unde rămase plecată în faţa bărbatului. Dar nu era nicidecum femeia căită, umilită care se prosternează în fața judecătorului ei. Nu! Ea nu-şi lua privirile de la el; ochii ei trişti înecaţi în lacrimi mângâiau chipul distinsului gentilom pe care îl juca cu atâta viclenie.

– Vorbeşte! făcu marchizul aproape în şoaptă.

– Nu mă supune unei încercări înjositoare şi lasă-mă să sfârşesc cu viaţa. Spune-mi cum anume vrei să mor şi te voi asculta.

Deodată, apucând pumnalul căzut la picioarele ei şi ridicându-se brusc, strigă, cu veselie aproape:

– O, nu răspunzi! înseamnă că vrei s-o fac, îţi mulţumesc!

Şi ridică braţul, gata să-şi vâre cuţitul în inimă.

– Stai! strigă sărmanul bătrân, smulgându-i din mână arma.

Cât de limpede îşi dădu ea seama că în gestul bărbatului nu mai era nimic brutal! Devenise stăpână pe situaţie. Cât folos îi putea aduce fericita inspiraţie!

Câteva clipe de tăcere... Tot ea o sfâşie, pentru a adăuga cu glas învăluitor:

– Totul s-ar fi sfârşit!

– Nu, nu! făcu el, aproape înnebunit. Nu vreau!

– De ce? întrebă femeia, sprijinindu-şi în chipul cel mai firesc braţul alb de umărul nefericitului învins. De vreme ce nu mă iubeşti, lasă-mă să mor...

O, putere a femeii iubite! Bărbatul acesta, pe bună dreptate, socotit un om tare, se credea acum vinovat, avea mustrări de cuget. Nu se mai gândea la el, la urâţenia lui... Nu-şi mai amintea a fi citit în ochii femeii, cu doar câteva clipe mai înainte, toată ura din

sufletul ei... Nu auzea de cât glasul ei ameţitor, murmurându-i pentru prima oară cuvântul „a iubi”, cuvânt care pe buzele ei se preschimba în poem.

– Clotilde, şopti el, încercând să se învingă pe sine. Cât de mult aş vrea să te cred! Şi te cred... Pentru a curma orice clevetiri, trebuie să plecăm! Vom lăsa timpului grija de a întinde vălul uitării peste trista noastră poveste.

– Ai dreptate! răspunse ea. Cred că aşa ar fi cel mai înţelept.

– Peste trei zile, continuă marchizul, vom fi la Paris, iar a doua zi în Italia.

– Peste trei zile, gândi Clotilde.

Un surâs ciudat îi înflori pe buze, în timp ce cu glas tare întreba:

– Mai doreşti să vin la serbarea maiestăţii sale?

– Nu, copila mea!... Mă duc doar eu!...

– Nu te temi că...

– Că vor râde de mine? încheie bărbatul sumeţindu-se. Nu, nu mă tem, dimpotrivă, o doresc.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să spun că o să-i înfrunt!

Se aflau, lângă uşă. Înainte de a se despărţi, Clotilde îi întinse, surâzătoare, mâna. El o luă, şovăi o clipă, apoi o duse la buze, bâiguind mişcat:

– Iartă-mă!

Ea nu se clinti. Rămase pe loc, ascultându-i paşii. Când nu mai auzi nimic. Închise cu înfrigurare uşa:

– Neghiobul!

Apoi se duse spre un jilţ, se lăsă moale în el, îşi cuprinse fruntea în palme şi începu să cugete.

Peste cinci minute, domnul de Marville urca în

caleaşca, sâcâit, morocănos.

„M-a tras pe sfoară, murmură el pentru sine. Am crezut, ca un prostănac, tot ce mi-a înşirat... Dar dacă totuşi a fost sinceră?”

Şi tot vorbind astfel cu sine, privirile i se îndreptară spre şosea, unde îl zări pe abatele Duboas cufundat într-o lectură ce părea să-i fi cucerit toată luarea aminte.

– Ei, dragă abate! strigă marchizul oprind caleaşca. Ce naiba citeşti de nici nu-ţi mai ridici privirile?

– A, dumneata erai, marchize! făcu viitorul cardinal. Citesc tragedia *Adherbal, regele Numidiei,* pe care tânărul Lagrainge-Chancel, pajul prinţesei de Conti, a reprezentat-o luna trecută.

– O cunosc, fireşte, şi încă foarte bine! răspunse marchizul. Am asistat la reprezentaţie. Până şi marele Racine a aplaudat... Urcă lângă mine, dragă abate.

– O plimbare? Cu plăcere.

Abatele se aşeză în caleaşca şi astfel porniră mai departe, la pas mărunt, dând ocol parcului.

– Ce face doamna marchiză? întrebă el după un răstimp. Ce noutăţi ai?...

– Nu se simte prea bine... Nimic grav însă. Dar ia spune-mi, dragă abate, dumneata care le ştii pe toate, ce înseamnă de fapt istoria aceea cu conspiraţia, cu trădarea, despre care s-a zvonit şi în care zice-se că ar fi amestecat un anume baron de... de... hai, ajută-mă!

– A, da! gândi abatele, văd eu unde baţi. Şi cu glas tare: Într-adevăr, dragă marchize, de Souvré este eroul tristei aventuri.

– Îi cunoşti?

– Desigur.

– Am auzit — dar s-ar putea să fie numai vorbe — că l-ai sfătuit să-şi ia tălpăşiţa?

– Dragul meu de Marville, i-o reteză ironic Dubois, în clipa asta o iei pe ocolite, ca să afli adevărul. Hai, nu te ascunde... O singură persoană ţi-a putut pomeni de bunăvoinţa mea faţă de baronul de Souvré, iar persoana aceasta este doamna marchiză, soţia dumitale.

– Adevărat este! încuviinţă bătrânul.

– Atunci nu-mi mai pune întrebări şi mulţumeşte-te cu ceea ce ţi s-a povestit.

XXII
PREŢUL UNUI OMOR

Încă de la ivirea zorilor, a doua zi, începu la Versailles forfota prevăzută de rândaşul pe care Laurent îl întrebase unele lucruri, într-adevăr, jupân Mimart nu se înşelase de fel: „cafeneaua" lui fu dintr-o dată năpădită de lume. În sala cea mare, un du-te-vino necurmat; se sta de vorbă, se bea, se gesticula, ba chiar erau fredonate ultimele arii de operă la modă.

Laurent se înfăţişase lui Mimart, potrivit înţelegerii şi se omora, alături de ceilalţi băieţi, să-i servească pe nobilii muşterii. Între timp trăgea mereu cu ochiul spre uşă. Era limpede că aştepta pe cineva. Personajul care îl preocupa astfel era, desigur, marchizul de Marville.

De cum îl văzu că intră şi că se aşază la locul lui

obişnuit, Laurent dădu fuga la bucătărie, luă o tavă pe care se şi afla o ceaşcă cu „cafea” şi o apucă pe un culoar strâmt, spre a ajunge în sală. Când apăru, era alb ca varul; părea cuprins de un tremur pe care nu şi-1 putea stăpâni aproape că se clătina.

– Gilbert, spuse el băiatului cu care se împrietenise, arătându-i-1 pe marchiz cu degetul. Du asta gentilomului, de colo, eu mă întorc la bucătărie. Nu mai ştiu unde-mi este capul!... Vin îndată, vin îndată, domnii mei! strigă el apoi, de parcă ar fi fost chemat din toate părţile.

Cu toate că avea el însuşi de răspuns la numeroase comenzi, Gilbert luă tava încredinţată de Laurent şi se îndreptă spre masa ocupată de marchiz. Puse ceaşca în faţa bătrânului şl se retrase, strecurându-se prin grămada aceea de oameni vârâţi până şi prin cele mai mici unghere.

Din mijlocul grupului în care discuta foarte aprins, contele de Blinel zărindu-1 deodată pe marchizul de Marville, veni spre el:

– Dumneata aici? dragă marchize.

– Eu însumi, conte. Ce te miră atât de mult?

– O, nimic!... La urma urmei, poate că vii să-ţi îneci amărăciunea. Să mai uiţi...

– Să uit... ce anume? întrebă marchizul al cărui chip începuse a se împurpura.

– Păţania dumitale.

– Cum adică?

– O, dacă o iei aşa, iartă-mă!

– Nu te iert! izbucni bărbatul frumoasei Clotilde ridicând glasul. Eşti un calomniator!

– Marchize!

– Am spus: un calomniator!... Vrei să mă sileşti să adaug şi alt cuvânt?

– Chiar de ai vrea, tot te-aş împiedica, vârându-ţi-1 pe gât!

– Ce vorbeşti, conte... Tare aş vrea să o văd şi pe asta!

– De dumneata depinde să-ţi împaci curiozitatea.

– Numaidecât!

– Îţi stau la dispoziţie!

La toate mesele se făcuse, ca prin farmec, linişte. Apoi, părându-i rău că vorbise atât de tare şi nu prea bucuros că se dădea în spectacol în faţa unor oameni cărora nici nu le păsa de el, marchizul de Marville luă ceaşca, o goli din câteva sorbituri şi se ridică să plece. Făcu cîţiva paşi, spre a-şi urma adversarul care se îndrepta spre o uşă ce dădea în curtea hanului. Deodată se opri, slobozi an strigăt răguşit-şi îşi duse murale la piept. Cei ce se aflau mai aproape, pregătindu-se să-i urmeze pe cei doi, rămaseră uluiţi. Bătrânul marchiz se făcuse de o paloare cadaverică; ochii, ieşiţi din găvane, deveniseră sticloşi; o spumă roşietică i se aduna pe buzele întredeschise, respiraţia îi era greoaie, gâfâită, şuierătoare. Trupul i se clătină; fu nevoit să se prindă de marginea unei mese. Lumea se grămădi în jurul lui, iar contele de Blinel fu cel dintâi care îi sări, în ajutor.

– Îşi dă sufletul! strigă el. Să-l ducem repede acasă. Domnule Mimart, adu în faţă caleaşca!

Acesta ieşi în grabă şi se întoarse aproape imediat, urmat de doi servitori.

Muribundul fu urcat cu grijă în trăsură. Mulţimea făcu loc celor care îl purtau pe braţe. În vălmăşagul

acela fură răsturnate câteva mese, printre care şi cea la care stătuse aşezat marchizul. Ceaşca se rostogoli pe podea, iar Laurent puse pe ea piciorul, ca din greşeală, şi o sfărâmă. În toată zarva de acolo nimeni nu băgă de seamă întâmplarea.

Caleaşca se îndreptă încet spre casa marchizului.

Înhumarea avu loc peste două zile. Clotilde jucă rolul femeii copleşite de durere şi îşi însoţi bărbatul până la lăcaşul din urmă.

De cum se întoarse acasă şi se văzu singură, marchiza îşi lepădă masca de bocitoare, spre a striga fericită:

– În sfârşit, liberă!

Deodată, privindu-se într-o oglindă, ea scoase un ţipăt înăbuşit.

Un bărbat stătea în spatele ei.

– Dumneata? făcu ea întorcîndu-se.

– Eu, răspunse Laurent, fără a-şi pierde cumpătul şi uitându-se parcă şi mai cruciş, dovadă că era tare nemulţumit.

– Cum de ai intrat?

– M-am strecurat prin harababura de aici şi am venit să aştept.

– Ce ai să-mi spui?

– Cam atât: mi-ani ţinut făgăduiala, este rândul dumneavoastră să o faceţi!

– Ai dreptate! Cât ceri?

– Vă voi spune diseară!... Nu înainte, fiindcă pentru a sta amândoi de vorbă, aleg cocioaba mea. Voi avea cinstea să vă aştept acolo.

– Acolo nu vin!

– Cum să nu, doamnă! făcu valetul zâmbind. Veţi

veni, căci drumul acesta este mai scurt decât cel care duce la Vincennes sau în piaţa Grève!

Clotilde se simţi scuturată de un fior.

– La miezul nopţii! mai spuse ucigaşul. Vreau să cred că doamna marchiză va veni singură, altfel mă voi vedea silit să-i fac domnului de La Reynis unele mărturisiri asupra... nenorocirii.

Apoi, deschizând încetişor uşa, josnicul personaj o şterse, fără urmă de zgomot.

– Da, diseară! repetă cu înăbuşită mânie Clotilde. Mîna ei dăduse de pumnalul cu care, nu demult, îl ameninţase pe marchiz, şi îl mângâie câteva clipe, privind sfidător lama aceea triunghiulară.

Cele douăsprezece bătăi ale miezului nopţii picurară din clopotniţa catedralei Notre-Dame, armonizându-se melancolic cu cele ale orologiului din Palat.

Noaptea era neagră. Luminile se stinseseră pe rând, şi peste toate coborâse tihna.

În căscioara părăsită, Laurent aştepta; îşi spunea cu nelinişte:

– Şi dacă nu vine? Vai de ea!...

Dar iată că un foşnet mătăsos se făcu auzit afară; uşa se întredeschise încet, iar Clotilde se ivi în prag..

– Binevoiţi a intra, doamnă marchiză! o pofti golanul.

– La ce bun toate astea? întrebă ea cu glas şovăielnic. Spune-mi câţi bani vrei şi să isprăvim odată !

– Nu aşa, ne-am putea înţelege.

Marchiza îşi luă inima în dinţi şi făcu doi, trei paşi.

Întrebă iarăşi:

– Vorbeşte! Ce vrei?

– Ce vreau? Pe dumneata te vreau! spuse el pe neaşteptate, după ce închise uşa.

Clotilde tresări, ca muşcată de şarpe. Dar, încredinţată că nu era vorba decât de o glumă grosolană, vru să-1 pună la locul lui şi se răsti:

– Ticălosule!

– Ticălos? răspunse valetul, ațintindu-și în ochii marchizei privirile poncişe. Ca mine eşti şi dumneata. Chiar dacă eu am fost unealta crimei, dumneata ai fost uneltitoarea... A venit timpul să ne socotim... Îmi oferi bani? Fireşte că am nevoie de ei şi mi-i vei da! înainte de toate însă, repet, te vreau pe dumneata!

Şi făcu un pas spre tânăra văduvă.

– Nu te apropia de mine! scrâşni ea scârbită.

– La ce bun să te împotriveşti, frumoaso? Eşti în mâna mea şi nu scapi!

– Slugă! răcni ea ca scoasă din minţi, voi spune baronului să te snopească în bătăi! O să strig după ajutor.

– Încearcă!.... Îţi voi închide gura cu sărutări! i-o reteză neruşinatul.

– Te omor!

– Foarte bine, dar înainte de asta o să fii a mea, frumoasă tigroaică!

Dintr-o săritură fu lângă ea; o cuprinse în braţe. Groaza prin care trecea marchiza îi înzecea puterile. Se zbătu, încercând să dea de arma pe care o ţinea ascunsă.

Sub o înfăţişare delicată şi o piele subţire, Clotilde ascundea un trup viguros. Dar oare putea să iasă

biruitoare din încăierarea cu Laurent, cu sălbăticiunea aceea care nu avea aproape nimic omenesc în fiinţa lui!

Nu se auzi nici un strigăt. Iar dacă la ora aceea târzie cineva ar fi trecut pe acolo, nu ar fi auzit decât şuierul unor respiraţii. Cei doi părtaşi la crimă erau atât de strâns înlănţuiţi, încât păreau să nu alcătuiască decât un singur, trup: respiraţiile li se împleteau, capetele li se ciocneau, buzele li se uneau. Şi pentru că nu avusese timpul să-şi găsească arma, Clotilde încerca să-1 sfâșie cu unghiile, cu dinţii.

Totul ţinu doar câteva minute. Deodată, valetul îi dădu drumul, într-un urlet de durere. Mânuşiţele doamnei de Marville îi sfâşiaseră obrazul.

Femeia se folosi de scurtul răgaz ce se iscase, pentru a da fuga la uşă; dar în pofida sângelui care îi şiroia pe faţă, Laurent i-o luă înainte. Atunci, asemenea unei leoaice furioase, se năpusti spre gâtul bărbatului. Dacă în clipa aceea şi-ar fi găsit pumnalul, s-ar fi zis cu valetul. Dar furia o orbea peste măsură. Degetele marchizei, încleştate pe gâtul brutei, se strângeau ca un cleşte. Zvârlindu-şi cu putere mâinile înainte, sluga o trânti. Se auzi un zgomot surd. Izbită de pumnii banditului, femeia se rostogolise pe grămada de paie, culcuşul lui, unde îşi pierdu cunoştinţa.

În inegala lor luptă, marchiza îşi pierduse şalul, iar partea de sus a rochiei fusese sfâşiată, astfel că ea apăru ochilor monstrului aproape goală, acoperită doar de zdrenţele unei îmbrăcăminţi ferfeniţite. O clipă, bărbatul rămase ca prostit; nu-şi înţelegea încă triumful. Apoi, dându-şi seama că trupul acela frumos

şi nemişcat îi putea potoli patima, se năpusti asupră-i ca o fiară.

. . . .

La o oră după aceea, Laurent, mai calm, în picioare în faţa Clotildei, tot nemişcate, o privea cu oarecare nelinişte.

– Să fi murit? se întreba el.... Nu! Respiră! Blestemata asta de femeie a vrut să mă dea gata, dar eu am fost cel care...

O mişcare aproape nesimţită, venind din partea unde zăcea Clotilde, îl făcu să tresară şi să-şi spună:

– Îşi vine în fire...

Dar foşnetul nu se repetă.

– Drace ! îşi zise el iarăşi. Ar fi totuşi timpul să isprăvim.

De câteva clipe feştila ste mistuise, astfel că bezna era întreagă. De ar fi fost altfel, bărbatul ar fi putut vedea că ochii Clotildei erau larg deschişi, ar fi putut vedea sălbateca expresie a chipului ei.

Ea îşi revenise de mai multă vreme; înţelesese într-o clipită că-i căzuse pradă. Fapta fusese săvârşită... Ce putere mai avea ea acum? Doar să se răzbune! Pentru aceasta, ea îşi adună toate puterile; aştepta să fie în stare de atac, se pregătea.

Prin mişcări scurte şi întrerupte, ea îşi apropie mâna dreaptă de trup, căutând pe bâjbâite buzunarul rochiei, Nu-i fu lesne.

Laureat, la fel de neclintit, nu mai cuteza să facă nici cea mai slabă mişcare; fără să ştie de ce, îl îneca spaima. O clipă se gândi să-şi ia tălpăşiţa. Şi poate că ar fi făcut-o, dacă o mişcare de-a Clotildei — de data

aceasta intenţionată — nu l-ar fi oprit.

Pentru a doua oară se aplecă asupra trupului ei; deodată, el slobozi un răcnet, preschimbat îndată în horcăit; se ridică, împins parcă de un arc, şi se clătină câteva secunde. Apoi se prăbuşi pe pământul frământat de trupurile lor încăierate. Clotilde îi puse un genunchi pe piept, căutând locul inimii, spre a-l mai lovi o dată.

– O, blestemato! bolborosi el, încercând zadarnic să o dea la o parte.

– Îţi vreau tot sângele! răspunse ea. Să spele cumplita ocară! Mori, mizerabile!

Şi, încă o dată, cuţitul se afundă în pieptul banditului.

După aceea se ridică, îşi strânse în jurul trupului fâşiile rochiei, ieşi din cocioabă şi fugi înnebunită spre casă.

Cum a ajuns pe străduţa în care da uşa cea mică? Cum a ajuns în camera ei? Nu-şi putea da seama.

A doua zi, când se deşteptă, crezu mai întâi că totul nu fusese decât un vis groaznic. Ochii i se opriră întâi asupra zdrenţelor ce o acopereau, căci nici măcar nu se dezbrăcase; erau pline de sânge.

Se simţi cuprinsă de frică. Îşi privi mâinile: sânge ! Se apropie de oglindă: sânge pe obraz, pe braţe, pe sâni! Pretutindeni numai sânge! Întinse braţele, răşchirându-şi degetele; nu voia să le apropie. Cumplit chin! Fiecare mişcare o făcea să dea de sânge lipicios, vâscos, blestemat. Până şi patul era mânjit.

O bună bucată de vreme Clotilde rămase ca rătăcită, cu ochii aţintiţi asupra nenumăratelor pete de sânge care păreau să o fascineze; apoi, încetul cu

încetul, izbuti să-şi vină în fire. Înţelese chiar nevoia de a le face să dispară cât mai grabnic. Astfel că se zăvori, pentru ca nu cumva Charlotte să o surprindă şi izbuti, cu destulă trudă, să strângă tot ceea ce nu mai însemna decât zdrenţe pătate de sânge. Apoi vârî totul în fundul unui dulap pe care îl încuie.

Până şi aerul din cameră i se păru greu. Deschise aşadar o fereastră şi trase adânc aer în piept.

Deodată văzu câţiva bărbaţi venind încet dinspre răspântia. aflată în imediata apropiere a casei. Patru dintre ei duceau o povară. Fără voie, marchiza se aplecă mai mult, să privească la sinistrul convoi. Şi văzu că ceea ce duceau oamenii aceia era o brancardă pe care sta întins un leş, iar ochii acestuia, larg deschişi, păreau să ameninţe cerul.

Când funebrul cortegiu trecu pe sub fereastră, Clotilde avu părerea — înspăimântătoare nălucire — că ochii aceia ieşiseră o clipă din încremenirea lor, că se pironiseră asupra ei.

Sângele îi îngheţă în vine, iar buzele îi murmurară îngrozite:

– Laurent!

XXIII
SOLUL

În toiul serbărilor de tot felul care păreau să reînvie la curte, necazurile politice aduseră o adâncă tulburare în cugetul marelui rege.

Războiul, o clipă curmat — lucru rar în vremea domniei lui Ludovic al XIV-lea — reâncepuse, mai aprig ca niciodată. Conştient că ducea mare lipsă de

bani, Ludovic făcu apel la gentilomii săi, iar apelul acesta îi adună, de o zi la alta, zece mii de luptători, gata să-l slujească.

Armata aceasta de elită, sporită cu alţi douăzeci de mii de oameni disponibili, fu trecută sub comanda mareşalului de Luxemburg, acel vrednic discipol al vestitului Condé, fală de care câţiva prinţi de sânge îşi făcuseră o glorie din a i se supune.

Contele René d'Ablincourt şi cavalerul Georges d'Artagnan se aflară în primele rânduri. Inès şi Lilias înţeleseră că aceasta le era cea dinţâi datorie. A-i opri, ar fi însemnat o ruşine. Aveau suflete mult prea alese, pentru a încerca să-i ţină lângă ele pe cei dragi lor, chiar dacă aveau să-şi găsească poate moartea pe un câmp de bătaie.

Mareşalul Luxemburg intră în Flandra şi de la Vignamont se îndreptă spre podul Espierres. Armata străbătuse patruzeci de leghe în patru zile, împiedicând prin această mişcare pe duşman, de două ori mai puternic, să ocupe fortăreţele de la Escaut şi Lys până la ocean.

Curând armata regală o întâlni pe cea a aliaţilor, în câmpia Nerwinde, pe malurile râului Ghette.

Vrăjmaşii aveau în fruntea lor pe prinţul de Orania, Wilhelm al II-lea.

Nu vom face aici istoricul acelui război nimicitor; se încheie cu înfrângerea aliaţilor şi cu ocuparea oraşului Charleroi, unde prinţul de Orania îşi întări poziţiile. Mareşalul Villeroi comanda trupele, Vauban dirija lucrările, iar Luxemburg acoperea toate aceste mişcări combinate.

Aliaţii apărau locul cu vrednicie, dar în dimineaţa

celei de a noua zile un steag alb flutură pe ziduri. O flamură de aceeaşi culoare fu ridicată şi în lagăr, iar peste o oră mareşalul de Villeroi, înconjurat de toţi gentilomii săi, primea pe solul lui Wilhelm şi pe cei doi ofiţeri din gardă care îl escortau. Potrivit obiceiului, toţi trei erau legaţi la ochi. Când ajunseră în mijlocul incintei care alcătuia careul taberei, li se scoaseră legăturile de la ochi. Atunci, două strigăte se făcură auzite deodată:

– Domnule mareşal, alungaţi-1 pe ticălosul acesta ! izbucnise d'Artagnan.

– Da, izgoniţi-1! întărise şi René d'Ablincourt căci este un trădător.

Cuprins de mirare, domnul de Villeroi îl privi pe cel vizat, care sta nemişcat, cu ochii scânteind de mânie, cu pumnii strânşi;

– Numele dumitale ! îl întrebă mareşalul.

– Nu şi-1 va spune, domnule mareşal! urmă tânărul cavaler. Nu, căci nu va cuteza să o facă în faţa seniorilor care vă înconjoară şi dintre care cei mai mulţi au fost de faţă când însuşi regele i-a înfierat purtarea.

– Vă înşelaţi ! rosti parlamentarul, din nou stăpân pe sine. Îmi voi spune numele: sunt baronul Raoul de Souvré!

Mareşalul îl măsură din cap până în picioare,

— Eşti olandez, englez ori german?

– Sunt francez! răspunse cutezător nemernicul.

– Şi te... te prezinţi?...

– În numele lui Wilhelm al II-lea, rege al Angliei şi prinţ de Orania.

– Eşti adversarul lor, bănuiesc?

– Prinţul de Orania îmi este stăpân!

Un murmur străbătu grupul gentilomilor loiali din preajma lui Villard; mai mulţi îşi duseră chiar, instinctiv, mâna la spadă. Dar mareşalul îi domoli cu un gest. Apoi, cu o privire adânc dispreţuitoare, către baron:

– Întoarce-te la... stăpânul tău şi spune-i să-mi trimită un adversar onorabil! Nu duc tratative cu trădători; pe aceştia îi execut!... Pleacă şi socoate-te fericit că eşti apărat de stindardul alb!

După aceea, vorbind ostaşilor care îl însoţiseră, mareşalul adăugă:

– Legaţi-i din nou ochii: şi pe el şi pe cei din garda care l-au însoţit, şi scoteţi-1 din tabără.

În timp ce ordinul era executat, Georges, scos din fire, îi spuse domnului de Villeroi:

– Vă rog, vă implor, domnule mareşal, lăsaţi-mi-l mie pe acest ticălos!

– Întăresc la rându-mi rugămintea cavalerului d’Artagnan! spuse d’Ablincourt. Omul acesta ne aparţine. Regele ni 1-a dat.

– Liniştiţi-vă, domnilor? le răspunse mareşalul, făcând paşi mari spre a-şi ascunde mânia. Nici chiar maiestatea sa nu poate schimba legile războiului; trădătorul acesta a venit ocrotit de culoarea steagului parlamentar, pare-mi-se că am mai spus-o; nu vreau să ascult cele ce ar fi avut să-mi spună, căci îl socot nevrednic; dar oricine ar fi, nu ne putem atinge de el.

– Domnule mareşal! urlă de Souvré. Insultaţi un om care nu se poate apăra!

– Te insult? tună la rândul său Villeroi, pierzându-şi stăpânirea de sine. Nici măcar nu-ţi fac această

cinste! Te izgonesc, iar când vei fi trecut de hotarul taberei, cheamă-i pe ai dumitale dacă nu vrei ca oamenii mei să te facă să plăteşti scump trădarea.

Apăsase anume pe ultimele cuvinte. Apoi se depărta.

– O, vă mulţumesc! se bucură Georges care înţelesese.

– Haide, cavalere! făcu René, trăgându-1 iute după sine.

Amândoi părăsiră în mare grabă incinta fortificată, ieşind astfel în bătaia liberă a tunurilor şi muschetelor asediaţilor. La jumătatea drumului, se opriră şi aşteptară.

Curând apăru şi de Souvré.

Li se scoase legătura de la ochi, lui şi celor doi însoţitori din gardă. Apoi fură lăsaţi singuri.

Baronul înainta câţiva paşi şi, înălţându-şi privirile, îi zări pe cei doi vrăjmaşi ai săi.

Georges, cu mâna pe spadă, îi strigă:

– Apără-te!

– Omorâţi-i! Omorâţi-i! urlă de Souvré către oamenii săi.

Lupta începu.

Duelul acesta, în câmp, între două armate vrăjmaşe, care păreau a juca rolul de martori, avea în sine anume măreţie.

Unul din gardă căzu străpuns de conte. Astfel, sorţii ie izbândă se cumpăneau. Dar iată că în clipa aceea vreo zece gentilomi olandezi, englezi şi germani ieşiră din oraş, alergând şi agitându-şi săbiile. Toţi strigau, adresându-se spectatorilor îngrămădiţi la marginea câmpului:

– Pe ei! Pe ei!

Provocarea fu auzită. Un număr aproape egal de gentilomi francezi dădu năvală pe locul luptei.

Încăierarea deveni generală, iar cel deal doilea om din gardă se folosi de prilej pentru a se refugia în oraş.

Nici Georges, nici René nu-şi precupeţeau loviturile; spada lui d'Artagnan, mai cu seamă, făcea minuni.

În învălmăşeală, de Souvré, mereu cu ochii în patru, încercă să se facă nevăzut. Zărindu-1 cum se strecoară, cavalerul îşi croi drum printre spadele sclipinde în dreapta şi în stânga, şi-i ajunse în faţă.

Înnebunit, de Souvré încercă iarăşi să fugă — căci nu avea deloc chef să se mai înfrunte cu spada aceea pe care o ştia straşnică.

Strigăte de ocară se auziră şi dintr-o parte şi din cealaltă.

Cavalerul i-o luă pe urme era cât pe ce să-1 ajungă, când un glas ce se ridica din partea taberei franceze ordonă:

– Jos armele, domnilor!

– Vă ordon! păru să răspundă, venind din cealaltă parte, adică dinspre oraş, un al doilea glas nu mai puţin poruncitor.

Spadele sa cuminţiră, căci şi francezii şi aliaţii recunoscuseră glasurile căpeteniilor lor.

Prinţul de Orania, regele Angliei şi mareşalul de Villeroi veniseră spre locul încăierării şi se aflau acum faţă în fată.

– Domnule duce, începu curtenitor Wilhelm, unul dintre oamenii gărzii care îl escorta pe cel pe care îmi

pare rău că vi l-am trimis, mi-a spus că doriţi ca parlamentar un adversar... demn... Mă socotiţi oare destul de demn pentru această însărcinare?

– Alteţă! răspunse pe acelaşi ton mareşalul de Villeroi... este pentru mine o mare cinste. Dar oricât de mare ar fi ea, îngăduiţi-mi să răspund doar soldatului, şi nu suveranului.

– V-am spus, domnule, că m-am înfăţişat dumneavoastră ca parlamentar.

– Aşadar, vorbiţi, domnule...

Prinţul de Orania, stăpânul meu, consimte să capituleze, dar cu condiţia să nu existe prizonieri... În fruntea armatei sale, prinţul se va întoarce în Ţările-de-Jos, iar de acolo în Anglia, fară nici o piedică.

– Propuneţi aşadar un armistiţiu?

– Dacă vă place cuvântul, aşa să fie: un armistiţiu în aşteptarea păcii.

– Spuneţi prinţului de Orania că primesc. Armata pe care o comandă poate ieşi din oraş; suntem gata să-i aducem onorul.

– Prinţul de Orania vă mulţumeşte, domnule.

Apoi, întorcându-se spre militarii care îl însoţeau:

– Daţi salutul, domnilor.

El însuşi îşi scoase pălăria în faţa mareşalului. Gentilomii îşi ridicară săbiile, ducând mânerul până la înălţimea ochilor, apoi le coborâră biciuind aerul. La fel făcură şi adversarii.

Când cavalerul d'Artagnan şi contele d'Ablincourt se întoarseră în tabără, fură primiţi cu vii urale. Înţeleseră cu toţii că fusese ştearsă o ocară adusă armatei lor.

Nu acelaşi lucru se întâmplă însă şi cu baronul

Raoul de Souvré. De cum intră în oraş, fu ocolit ca un ciumat.

Trecându-i prin faţă şi zărindu-1, Wilhelm se opri pe neaşteptate:

– Dacă ai fi fost de al meu, îi spuse el cu dispreţ, te-aş fi executat. Dar nu meriţi nici cele douăsprezece gloanţe de muschetă. Pleacă, domnule. Charleroi aparţine de acum înainte regelui Franţei, iar compatrioţii dumitale nu vor avea aceleaşi temeiuri ca mine, care să-i facă să le fie silă să te spânzure.

Oraşul fu evacuat în aceeaşi seară, iar stindardul alb, însemnat cu floare de crin, flutură pe meterezele oraşului Charleroi.

De Souvré îşi înşeuă singur calul, se ridică în şa, ieşi printr-o poartă mai puţin umblată şi porni la drum. Voia să ajungă grabnic la Amsterdam, unde îşi lăsase restul avutului.

După patru zile de goană, în care nu se opri decit spre a-i îngădui calului să-şi mai tragă sufletul, ajunse în capitala Olandei. Gândurile cele mai nelămurite îi cotropeau cugetul. Se vedea pierdut, de data aceasta fără putinţă de scăpare. Dezonoarea îi apărea în faţă, ori încotro s-ar fi întors; ba chiar moartea. Trebuia să ia o hotărâre.

Disperat, furios, nu de ruşinea ce-l acoperea, ci pentru că ţinea mult la viaţă, se gândea tocmai să plece în Norvegia, când funesta-i stea, umbrită o vreme, străluci din nou.

Apropiindu-se de fereastra hanului care avea nenorocul să-i slujească de adăpost, văzu oprindu-se în faţa porţii un cavaler, prăfuit, plin de sudoare. Un suspin de adâncă mulţumire îi umflă pieptul.

„Fromont! îşi spuse el. Ah, totul nu-i încă pierdut!”

Peste câteva clipe, Bénard deschidea uşa lui Fromont care aducea o scrisoare.

Baronul o citi şi respiră uşurat.

– Ce porunceşte domnul baron? întrebă Fromont, rupând în sfârşit liniştea.

– Chiar mâine pornim spre Paris! răspunse nevrednicul gentilom.

– Spre Paris? întrebă Bénard uluit. Cum de vă puteţi gândi la aşa ceva?

– Ba tocmai la asta mă gândesc... Fromont nu a fost urmărit pe drum, nu-i aşa? Ei, pe unde a putut trece un scutier, o să treacă şi trei. Dealtfel şederea mea la Paris va fi scurtă. Dacă îmi veţi fi şi pe mai departe credincioşi amândoi, o s-o duceţi bine!

Cei doi servitori se înclinară.

Mintea baronului urzise un plan minunat: avea să plece, dimpreună cu Clotilde şi uriaşa-i avuţie, în America. Iar acolo — lux, bogăţie, viaţă cum ştia el.., Cât de tare greşise pierzându-şi orice speranţă!

Prin urmare trebuia să plece la Paris.

Şi apoi, o altă nădejde mijea în adâncul sufletului său.

Războiul se încheiase. Charleroi fusese ultimul oraş de cucerit. Armata avea să se întoarcă în Franţa şi atunci... cine ştie dacă nu avea să se răzbune pe cei doi oameni care îl batjocoriseră cu atâta necruţare. „Chiar dacă ar trebui să împartă ucigaşilor care mişunau în împrejurimile de la Pont-Neuf tot aurul Clotildei! O, dar de data asta va şti să-şi ia toate măsurile de prevedere. Ar plăti şi o armată întreagă, dacă de o armată ar fi nevoie pentru a-şi împlini

gândul. Şi atunci, ar asista din umbră la agonia duşmanilor săi.

Trecu pe dată la fapte. În aceeaşi seară cumpără veşminte de scutier, farduri, unsori, barbă şi perucă. Le pregătea pe toate bine dispus, în timp ce îl asculta, pe Fromont istorisindu-i, în amănunt, moartea marchizului de Marville.

– Simt în toate astea mâna lui Laurent! îşi spuse el. Bun băiat!

În scrisoarea ei, Clotilde nu-i pomenise nimic, de valet, se înţelege.

A doua zi, de cum se iviră zorile, prea vrednicii, olandezi, care se sculau dis-de-dimineaţă, putură vedea trei scutieri părăsind Amsterdam-ul în trapul mărunt al cailor lor.

Zece zile mai târziu, cu câteva clipe înainte de stingere, aceiaşi călăreţi intrau în Paris, îndreptându-se spre cheiul Anjou.

XXIV
RENEGAŢII

Marchiza de Marville părăsise Versailles-ul, pentru a se instala în locuinţa ei de pe cheiul Anjou, nu departe de Pont-Marie, aproape deci de strada La Motte-aux-Papelards. Din numărul mare de slujitori nu oprise decât pe Charlotte şi pe Fromont.

Acum, când era liberă şi stăpână a unei avuţii uriaşe, voia să-şi orânduiască viaţa, după pofta inimii. Dar ceea ce dorea cel mai. tare era să iubească! Să-1 iubească, pe cel pentru care devenise o ucigaşă.

Să plece... Să se ducă la el?... Asta ar fi stârnit bănuieli. Şi apoi, interesele nu-i îngăduiau să părăsească, brusc Franţa. De aceea, îl trimisese pe Fromont la Amsterdam, cu o scrisoare lungă adresată baronului.

Am văzut cum îşi îndeplinise rândaşul îndatorirea.

Cât lipsise Fromont, Clotilde trăi continue spaime, pradă unei nelinişti ucigătoare. De cum se lăsa noaptea, o cuprindea groaza. Toate cele înconjurătoare îmbrăcau forme himerice. Cel mai slab foşnet o făcea să se înfioare, iar când, biruită de oboseală, aţipea, vise groaznice o bântuiau fără milă. Retrăia cele două nopţi înspăimântătoare petrecute în coliba aceea părăsită: lupta ei cu Laurent, leşinul, scârnava purtare a valetului şi cumplita ei răzbunare, în asemenea clipe, visul devenea roşu. Vedea năboind în depărtare valuri de sânge ce se porneau spre ea. Întindea atunci braţele, ca pentru a le izgoni, ca pentru a stăvili năvala aceea scârboasă. Zadarnic. Fluxul sângeriu creştea, creştea întruna, învăluind-o din toate părţile. Ea se zbătea gâfâind, cu inima apăsată, iar când mâinile îi atingeau obrazul, sudoarea care i-1 scălda i se părea a fi tot sânge; sânge cu miros urât, înecăcios, care acoperea totul. Un geamăt răguşit, neomenesc îi ţâşnea atunci din pieptul înfierbântat: înnebunită, se trezea şi nu se mai încumeta să facă nici o mişcare, din teama de a nu retrăi groaznicul vis. Ochii rătăciţi păreau să aţintească un punct în umbra din spatele lămpii ce-i ardea la căpătâi. Şi dintr-odată, cumplita scenă lua altă înfăţişare. Marchizul îi apărea în faţă: palid, cu chipul chinuit de durere, cu priviri care o ameninţau.

Închidea instinctiv ochii, dar el se ridica şi păşea spre ea. În groaza pe care o încerca, i se părea că un glas îi şopteşte de dincolo de mormânt: „Otrăvitoareo! Otrăvitoareo!”

Din dorinţa de a se smulge insomniilor, însoţite de năluciri, o rugă pe Charlotte să doarmă în aceeaşi cameră cu ea; se mai linişti puţin.

Două luni se scurseseră de la evenimentele din Versailles.

Într-o dimineaţă, Clotilde simţi că o încearcă un rău ciudat... Că o pândeşte o nenorocire. Nevoind să se destăinuie nimănui, ea încercă să pătrundă singură taina şi înţelese curând că avea să fie mamă. Lacrimi de ciudă îi umplură ochii, buzele îi slobozire blesteme, iar mâinile i se crispară, de parcă ar fi vrut să smulgă din pântece dovada noii ruşini.

După moarte, Laurent se răzbuna!

Şi pe el îl avea în faţa ochilor! îi apărea, mai cu seamă, culcat pe brancarda aceea care îi trecuse pe dinainte. Sau rânjindu-i. De data aceasta îi fu frică de-a binelea.

Acum, nu mai era vorba doar de năluci, de făpturi trecute în nefiinţă, ci de una vie care, peste puţin, avea să-i răsară în faţă. Din ziua aceea viaţa îi deveni chin. Venirea lui Raoul, deşi dorită, o îngrozea. Multa energie cu care era înzestrată o ajuta să-şi ţină firea. Cam acestea erau temerile, spaimele, neliniştile, când, într-o seară, Charlotte i se înfăţişă speriată:

– A venit, nu-i aşa? strigă Clotilde, înainte ca femeia să deschidă gura.

Un glas bine cunoscut răspunse:

– Ei da, eu sunt. Chiar eu!

Clotilde scoase un ţipăt, aruncându-se tremurătoare şi în culmea fericirii în braţele celui pe care îl iubea mai presus de orice.

Baronul, fire despotică şi sigură de puterea sa, puse stăpânire pe toată casa — mai este nevoie să o spunem? — iar oarba Clotilde, nesimţind încă jugul sub care avea să se plece mai târziu, îi împlinea cu bucurie toanele.

Trecură astfel câteva zile; câte nu simţeau nevoia să-şi spună inimile lor! O lună de miere...

Dar mai rămăseseră multe altele ce aveau să dea ocazia unor discuţii neplăcute. O anume întrebare, mai cu seamă, se ivise nu o dată pe buzele baronului, până ce acesta se hotărî totuşi să întrebe:

– Mă mir că nu văd printre slujitori şi pe Laureat! Marchiza simţi că păleşte.

– Valetul... tău, răspunse ea temătoare.

– Da, Laurent. Ce, nu a venit la tine?

– Nu-mi mai vorbi niciodată de omul acesta! ii răspunse ea, lăsându-şi capul în palme.

– Ia te uită... Ciudat lucru! Şi pentru ce, mă rog?

– Te implor, Raoul, nu mai stărui. Omul acesta este mort!

– Mort?!

– Da, urmă ea, înălţându-şi brusc capul; nu-şi mai ascundea privirile; baronul desluşi în ele o flacără nespus de vie, care o transfigura, o făcea să pară cumplită. L-am ucis!

Apoi, luând o hotărâre neaşteptată, marchiza adăugă dintr-o răsuflare:

– Oricum, a venit vremea să-ţi spun totul!... Ascultă-mă, Raoul!... Trebuie ca taina aceasta să-mi

ţâşnească odată de pe buze! Mă arde, mă chinuie, mă sfâșie!... Vrei să ştii.?... Ei bine? îţi voi destăinui totul. L-am ucis pentru că... Nu! Este cu neputinţă, nu vei ghici niciodată adevărata pricină care mi-a înarmat braţul.

Raoul o privi în luminile ochilor.

– Mi-ai spus, vorbi el tărăgănat, că marchizul a murit... Dar încă nu mi-ai povestit cum anume.

– O! strigă ea într-un hohot de râs în stare să înfioare pe oricine. Crezi poate că am făcut-o fiindcă 1-a otrăvit?.

– Cum? exclamă baronul, ridicându-se brusc. Otrăvit? Deşi se aşteptase la un asemenea răspuns, vestea îl tulbură.

– Da! continuă marchiza al cărei chip părea şi mai frumos. Da, şi pentru treaba asta l-aş fi răsplătit... Dar a îndrăznit să...

– Ce a îndrăznit?

– Să mă dorească... pe mine! Înţelegi, Raoul?... S-a folosit de puterea pe care o avea, ticălosul!... O clipă i-am auzit horcăitul sub mâinile mele care îl strângeau de gât!... Dar m-a lovit şi am căzut în nesimţire...

– Spune mai departe!... Mai departe!... tună de Souvré.

– La ce bun? întrebă ea cu aer rătăcit. Oare nu-ţi dai seama? Nu înţelegi?... Toate acestea se petreceau noaptea... Într-o casă părăsită... În plin câmp. Mă atrăsese acolo, pentru ca nimeni să nu audă poruncile pe care trebuia să i le dau.

– Şi... l-ai omorât!

– Da!... După ce mi-am venit în fire, am înţeles cărei mârşăvii îi fusesem victimă şi i-am înfipt un cuţit

în inimă. S-a prăvălit pe podea; aplecată asupra lui, cu un genunchi apăsându-i pieptul, l-am lovit încă o dată şi încă o dată, până ce m-am încredinţat că era mort...

Între ei coborî tăcerea.

– Ah, ticălosul! Ticălosul! exclamă de Souvré, spumegând de furie.

Dar ea îl încolăcise cu braţele.

– O să poţi uita?

– Da! răspunse el. Nu eşti decât o victimă... Te-ai răzbunat.

Clotilde îşi lăsă capul pe umărul celui drag şi, nemaiputând zăgăzui lacrimile care o podideau, plânse în hohote.

– Clotilde! făcu de Souvré înspăimântat. Clotilde spune-mi totul!... Mă înspăimânţi!... Nu cumva...?

– Vai mie!...

– Ah! Copilul monstrului aceluia este condamnat... Îl voi ucide!

– Nu, Raoul! Nu vorbi astfel!... Căci nu ştii... Nu ai cum să ştii... Este o nebunie, ai dreptate. Este împotriva firii, dacă vrei... Dar niciodată nu voi încuviinţa asemenea lucru!

– Copilul ăsta... între noi!

– Îl vom trimite departe!... Va creşte undeva, neştiut de nimeni. Tu nu ai să-1 vezi niciodată!... Dar eu vreau să trăiască!... Vreau, Raoul, înţelegi? Vreau!...

– Ah! făcu el cu silă.

– Ei bine adăugă ea, fie-ţi milă de mine, învinuieşte-mă de slăbiciune, de laşitate chiar, dar lasă-l să trăiască. Să trăiască!

– O să vedem! răspunse el cu glas înăbuşit.

Mărturisirea ta a iscat în mine dorinţi de răzbunare pe care trebuie să le astâmpăr cumva.

– Vorbeşti despre cei care te-au pierdut, nu-i aşa?

– Da! Ei sunt primii şi cei mai de seamă vinovaţi; de nu ar fi fost ei, nu aş fi avut nevoie de valetul acela nemernic.

– Bine, lasă-mi copilul şi te voi ajuta să le vii de hac!

– Cu banii tăi?...

– Cu viaţa mea, de va fi nevoie. Fă tot ce vrei cu mine şi cu avuţia mea.

– Bine, Clotilde! Primesc, încuviinţă de Souvré, cu tonul pe care l-ar fi avut un rege în clipa în care ar fi luat cheile vistieriei din mâinâle ministrului său de finanţe.

– Care îţi sunt duşmanii?

– Am mulţi!,., Dar cei dintâi sunt contele d'Ablincourt şi cavalerul d'Artagnan!... O, mai ales el! Vreau să-i văd sângele curgând până la ultima picătură!

– Dar fără să te arăţi! încheie Clotilde. Altfel nu vreau!

Un zâmbet flutură pe buzele baronului.

– Nu pot apare nicăieri. Sunt proscris. Nu tremura pentru mine!... Când duşmanii mei vor fi murit, îţi vei aduna tot ce ai şi vom pleca.

Raoul o trase spre el şi îi murmură încetişor la urechea trandafirie pe care i-o dezmierda cu sărutări:

– Văd că ai înţeles! Ascultă şi întipăreşte-ţi bine în minte cele ce îţi voi spune: orice s-ar întâmpla, nu trebuie să fii bănuită nici măcar o singură clipă... Te iubesc! Aş fi nenorocit dacă ţi s-ar întâmpla vreun

necaz.

Femeia, oricât de josnică ar fi ea, se lasă cucerită de asemenea vorbe.

– Raoul!... Dragul meu Raoul!... Tu singur eşti domnul şi stăpânul meu. Te voi asculta!

– Bine! făcu el, pe un ton diferit de cuvintele abia rostite. Acum, ascultă-mă mai departe: un anume om ne poate fi folositor; acesta este Bénard, rândaşul meu. L-am cântărit de mai multă vreme. Îmi este credincios? Nu. Dar este lacom de bani... Îi place culoarea aurului. Cât timp o să-i dau, mă va sluji cu credinţă. Nu va lua parte activă la... expediţia pe care o pregătim... Dar ne va ajuta să o punem pe roate... ne va aduce elementele neapărat necesare, adică oamenii de care avem nevoie. Va şti dinainte în ce clipă anume vom putea trece la fapte, ne va preveni... Aşa de pildă, ca să ducem la îndeplinire gândul meu, trebuie...

Ea îl opri cu un gest, se ridică, se duse la un dulap, un fel de scrin cu fund dublu şi cu resort.

– Priveşte!

Baronul rămase uluit. În faţa lui, o avuţie aproape regească!

– O, da! Cu asta pot răsturna lumea toată! spuse el, şi ochii îi scânteiau.

– Ia de aici cât vrei! Umple-ţi mâinile şi răzbună-te!

Din ziua aceea nu mai trăiră decât pentru a preschimba în faptă infernalul lor plan cu două ţeluri: asasinatul şi fuga.

Îl chemară pe Bénard şi, după ce îl încercară cu vorba, se încredinţară că aveau să-1 poată folosi aşa

cum bine prevăzuse baronul.

Poate că Bénard nu era atât de şmecher ca Laurent, în schimb avea o calitate: ştia să-şi vadă lungul nasului.

– Bénard , îi spuse stăpânul, am nevoie de tine. Este vorba de o treabă... delicată. Am nişte duşmani...

– Parcă cine nu are?! răspunse rândaşul.

– De ai mei aş vrea să mă descotorosesc... Astfel că, nu ai putea oare — între timp baronul îi zornăia pe dinainte mai mulţi gologani de aur decât îi fusese dat să viseze vreodată — nu ai putea, zic, să-mi găseşti nişte băieţi care, plătiţi fiind, să nu se teamă a pune mâna pe spadă? Nu-ţi mai spun că ceea ce vei primi tu îţi va ajunge pentru toată viaţa.

– Cât anume?

– Spune cât vrei.

– Nu, hotărâţi dumneavoastră.

– Douăzeci de mii de galbeni.

– Primesc, domnule baron.

– Fii cu mare băgare de seamă!

– Interesul meu o cere şi răspunde pentru mine. Baronul îi numără jumătate din sumă, iar Bénard o înşfacă în grabă.

Apoi, tot el întrebă:

– Cine vă sunt duşmanii?

– Contele d’Ablincourt şi cavalerul d’Artagnan.

– Bănuiam eu! Straşnice spade!... Dar dacă în clipa când o fi să acţionez nu vor fi singuri?

– Cu atât mai bine! exclamă de Souvré, căci atunci cei care i-ar însoţi ar fi de asemenea duşmani ai mei.

– Să tocmesc vreo cincisprezece oameni, domnule

baron?

– Ba chiar douăzeci, pentru ca nici unul dintre cei pe care vreau să-i dau gata să nu scape răzbunării mele.

– Domnul baron va fi pe deplin mulţumit.

Bénard se retrase şi, în ziua aceea chiar, începu să-şi ducă ia îndeplinire teribila însărcinare.

XXV
CUMETRII SE CEARTĂ

În timp ce se punea la cale această nouă vărsare de sânge, Georges d'Artagnan şi René d'Ablincourt, abia înapoiaţi la Paris, vedeau viitorul într-o lumină şi în culorile cele mai vesele.

Bucuria de a-şi fi regăsit mama şi de a o fi smuls ticăloşilor pe draga lui făcuseră din Georges un alt om. La fel se dovedeau şi cei care îl înconjurau. Viaţa părea să reînflorească în casa din strada Bourbon şi în cea din Lions-Saint-Paul.

Athos, prea cumplitul Athos, îşi pierduse mult din aerul său grav şi părea întinerit cu zece ani.

Dar şi Folavril şi Malvenu împărtăşeau aceeaşi dulce bucurie. Cei doi prieteni nu se schimbaseră. Dragostea crescândă a omuleţului pentru trupeşa Carità nu-şi afla asemănarea decât în patima pentru sucul de strugure a marelui său prieten. Adesea, din te miri ce, se luau la ceartă; dar, ca şi în trecut, totul se încheia spre binele ocrotitului lui Cupidon şi cu un rând de băutură la hanul lui Planchet.

De când bravul picard avusese de-a face cu

Malvenu, se statornicise între ei anume prietenie care cu timpul îl indusese şi pe Folavril. Seară de seară, după ce plecau de la contele d'Ablincourt, intrau la jupân Planchet, să vadă ce mai face — nu numai el, dar şi vinul lui. Cinstitul hangiu se simţea prea fericit că ştiuse câştiga prie-tenia a doi bărbaţi de vază, nici prea trufaşi şi nici prea lacomi. Primeau chiar să discute cu el despre însurătoarea lui Georges şi despre cea a ducelui de Mesme, care frământa întreg Parisul.

– Mi s-a spus că va fi tare frumos! îşi dădu cu părerea, într-o seară, contele de la Fere, în timp ce se aflau cu toţii în salonul contesei Inès.

– La noi va fi şi mai frumos! răspunsese ea zâmbind.

– De ce, mamă? Dimpotrivă, aş vrea ca fericirea mea să treacă nebăgată în seamă; altfel mi s-ar părea că toată lumea aceea mi-ar răpi o parte din ea! intră în vorbă Lilias.

– Egoistă mică! o certă contesa sărutând-o drăgăstos pe frunte.

– Dar tu, Georges, ce spui? Nu eşti de părerea mea? întrebă fata.

– Eu? sări cel întrebat, fără să răspundă de-a dreptul. Eu aş vrea să te şi am soţie, Lilias!... Nu ştiu ce mă opreşte să mă duc la ducele de Mesme, să-i caut râcă şi să-1 provoc.

– Să-1 provoci? se miră fostul proscris. Şi pentru ce?

– Ca să-mi lase mie rândul şi să nu se căsătorească decât după aceea.

Cu toţii făcură mare haz.

– Ar fi un fel ciudat de a mulţumi invitaţiei sale, observă grav contele de la Fere. Şi fiindcă tot a venit vorba... Te duci, domnule conte?

– Da, răspunse René. Mi-ar fi greu să nu o fac, întrucât domnul de Mesme este unul dintre cei care mi-au întins mâna când am fost la nevoie.

– Acelaşi lucru l-am hotărât şi noi — eu, cavalerul de Herblay şi marchizul de Rios... Dar... mi-a venit acum un gând... O să trecem să te luăm şi o să mergem împreună.

– Fie! Dar pun şi eu o condiţie... Să-mi îngăduiţi ca, după cină, să vă însoţesc la rândul meu.

– Primesc, dragul meu conte! se arătă bucuros stăpânul lui Grimaud.

– În ce mă priveşte... Începu Georges.

– Dumneata, cavalere, îl întrerupse Lilias, vei merge cu dumnealor, chiar şi numai pentru a-mi spune cum trebuie să arate cineva în ziua nunţii.

– Îmi răpeşti o mare bucurie, domnişoară.

– Ce bucurie?

– Aceea de a petrece o seară lângă dumneata. Răspunsul tinerei fete fu curmat de intrarea unui valet care vesti cu glas puternic:

– Domnul cavaler de Herblay, domnul marchiz Castel de Rios.

Potrivit obiceiului lor, Folavril şi Malvenu se ţineau mai deoparte; ba chiar folosiră prilejul acesta, pentru a se strecura binişor afară.

Dar abia apucară să străbată anticamera, când un glas subţiratic strigă după ei:

– Domnule marchiz...

– E îngerul meu! tuşi în pumn Malvenu. Aşteaptă-

mă, nobile prieten!

– Pe toţi dracii din infern, rău mai pică treaba! Mă încerca tocmai acum o sete din cele mai cumplite…

– Du-te şi bea!

– Fără tine? Niciodată, ori de nu, usca-mi-s-ar gâtlejul!

Astfel că se aşeză, înţelepţeşte, pe o bancă, hotărât să aştepte sfârşitul întrevederii, anume provocată de negresă. Iar aceasta, bosumflată ca un copil, îşi coborî privirile şi spuse:

– Plecai fără să mă vezi, domnule Benjamin? Benjamin era numele mic al lui Malvenu; iertare că vi l-am adus la cunoştinţă atât de târziu. Să fi fost numele acesta chiar cel dat de părinţii şi naşii săi? N-am şti spune. Oricum, îi plăcea, i se părea angelic, potrivit cu puţinătatea staturii sale şi cu simţămintele pe care le încerca.

– Fără să te văd! se arătă mâhnit omuleţul nostru. Nu gândeşti, cred, nici o vorbă din cele rostite, o, Carita ! Te căutam!

– Da? făcu ea mişcată.

– Martor îmi este cerul! Voiam să-ţi spun: dragostea mea nu a pălit, iar hotărârea îmi este neclătinată.

– Mi-e teamă! suspină Carita.

– Teamă de ce? Fiinţă fără seamăn!

– De dumneata, domnule Benjamin... E atât de mare deosebirea dintre noi!… Eşti de obârşie nobilă!

– Asta-i adevărat! încuviinţă mândru Malvenu, legănându-se pe scurtele-i picioare.

– Pe mitra papei, ca şi mine dealtfel, întări Folavril. Amândoi suntem nobili!

– Tocmai asta mă înspăimântă, urmă îngerul negru. Căci eu ce sunt?

– Visul nopţilor mele! debită poeticul Malvenu. Eşti soarele zilelor mele, iar razele tale mi-au învăpăiat inima!

– Cuvintele dumitale mă liniştesc întrucâtva, domnule Benjamin; acum nu-mi mai pare rău că am vorbit doamnei contese despre planurile noastre de căsătorie.

– Cum, i-ai vorbit stăpânei dumitale despre asta? spuse pe un ton emfatic Folavril.

– Şi m-a întrebat, adăugă Carita, când vrem să ne căsătorim…

Răsucindu-şi mustaţa, Folavril îşi muta privirile uşor batjocoritoare când la unul când la celălalt. Iar Malvenu, fără să-şi plece câtuşi de puţin privirile, de parcă ar fi vrut să ia martor cerul, rosti apăsat:

– Căsătoria noastră se va înfăptui la câteva zile după cea a cavalerului Georges cu Marie.

– O, domnule Benjamin, cât sunt de fericită!

– În numele cuvântului dat, în numele iubirii care ne uneşte inimile, o dulce şi frumoasă Carita, îţi dăruiesc sărutul de logodnă!

Zicând acestea, Malvenu îşi apără buzele groase de fruntea plinuţei negrese.

Fără amestecul lui Folavril, cei doi îndrăgostiţi ar fi rămas poate multă vreme sub vraja primei lor porniri amoroase.

– Pe Venus şi pe nimfele ei! exclamă lunganul. Mă faceţi să asist la o comedie ciudată!

– Dar nu e o comedie! îl lămuri Malvenu, ci expresia a două inimi nevinovate care vor să se lege.

Şi adăugă cu un gest pe care se strădui să-1 facă nobil:

– Pe curând, marchiză!

Dacă Folavril nu l-ar fi tras în clipa aceea pe prietenul său, Carita i-ar fi sărit de gât, fără îndoială.

Marchiză! Ea! Cât de uriaş i se părea omuleţul acela care o împopoţonase cu asemenea titlu!

Ea îl urmări cu privirea, până ce nu-1 mai putea zări, apoi urcă în camera ei, murmurând întruna cuvântuâ marchiză!

Când se văzură în stradă, Folavril rosti cu un aer de milă, în stare să-1 scoată din sărite pe celălalt:

– Micuţule, mă îndurerezi!

– Ce vrei să spui?

– Pe întunecatele farmece ale dulcineii tale — şi vei fi de părerea mea că sunt peste măsură de nurlii farmecele astea — îţi spun că patima-ţi extravagantă ţi-a răpit orice demnitate.

– Nu jigni nevinovata frumuseţe! i-o retezi Malvenu, şuierând. Şi mai află că demnitatea mea este nimbată de iubire, în timp ce a ta se îneacă în drojdie de vin!

– Iad şi blestem!

Apoi, ca să schimbe făgaşul discuţiei, iubitorul de sudalme urmă:

– Va să zică, te cheamă Benjamin?

– Asta nu te priveşte!

– Poate!... Oricum, de când stăm împreună ai fi avut tot timpul să-mi destăinui acest necaz şi am fi găsit ceva mai acătării!... A te numi Benjamin nu-i o crimă, dar e de-a dreptul grotesc!

– Folavril!

– Pe toate cazanele iadului! Ce nu am voie să vorbesc? îţi repet că Benjamin este un nume idiot!... Mai mult mi-ar fi plăcut Corentin!

– Pentru ce Corentin?

– Fiindcă este sfântul meu patron, nebunaticule!

– Ascultă, Folavril, făcu Malvenu sâcâit la culme. Dacă ţii să-mi fii pe plac, schimbă vorba!

– Iarăşi? Ei, drăcie! Uite, ca să fiu cum îţi doreşte inima, sunt gata să joc rolul sfârlezei... Poftim, trec la alt subiect: vei asista la căsătoria ducelui de Mesmes?

– Nu.

– Şi de ce nu? Mii şi milioane de archebuze!

– Pentru două pricini. Prima: fiindcă, întocmai ca tine, nu sunt invitat; a doua: pentru că biata mea Carita ar fi mâhnită să treacă o seară fără să mă vadă.

– Pe încântătoarea înjurătură a lui Henric al IV-lea, cel de al doilea motiv nu are temei; iar în ce-1 priveşte pe primul, mă oblig să te dezleg.

– Mă cam îndoiesc, prea nobile prieten.

Şi tot sporovăind astfel, cei doi nedespărţiţi sosiră.”La cei patru muşchetari”, unde şi intrară.

– Îţi spun eu că dacă am chef, aş putea primi uşor două invitaţii.

– Iar eu îţi repet că nu cred o boabă din tot ce trăncăneşti!

– Ei, dar ia spuneţi-mi şi mie ce s-a întâmplat? se băgă în vorbă stăpânul localului.

– S-a întâmplat că marchizul de Bellevenue mă înfruntă.

– Şi pentru ce, mă rog? întrebă Planchet, făcându-i între timp un semn lui Titemousse să aducă vin şi trei pahare.

– În privinţa căsătoriei ducelui de Mesmes, care va avea loc peste o săptămână; am putea merge şi noi, ca gentilomi ce ne aflăm, dar marchizul nu vrea.

– Pentru ce?

– Fiindcă marchizul se teme să o îndurereze pe doamna gândurilor sale.

Pe loc, simţindu-se rănit, Malvenu se ridică pe vârfuri, spre a putea răspunde cu glasu-i piţigăiat:

– Domnule conte, eşti un obraznic!

– Pe burta lui Belzebut, retrage-ţi vorba!

– Retrage şi tu perfidele insinuări împotriva unei femei al cărei suflet este mai alb...

– Decât pielea!

– În gardă! şuieră Malvenu, scoţându-şi spada din teacă.

– Dacă vrei...

– Domnilor! Domnilor! gemu Planchet, despărţindu-i. Nu vă daţi seama? Doi prieteni... Aproape doi fraţi!

– Să-şi ia vorba înapoi!

– Haide, domnule conte, retrageți-vă vorba, de vreme ce domnul marchiz o doreşte!

– Fie! îmi schimb părerea şi-i cer iertare! se auzi glasul bubuitor al stăpânului spadei *„Clar-de-lună”*. Eşti mulţumit, marchize?

– Sunt... pentru ea! răspunse acesta, vârându-şi sabia în teacă.

– La naiba, domnilor, o luaseţi cam tare! făcu Planchet încă tulburat şi aşezându-se între ei. Dar acum, fiindcă toate s-au sfârşit cu bine, ia gustaţi din vinisorul acesta nou.

– Hm! făcu Folavril, plescăind din limbă, după ce

trase un gât. Nu-i rău deloc... Şi acum, ca să revenim la căsătoria ducelui de Mesmes... Cred că va fi ceva măreţ !

– Aşa se zice! îşi dădu cu părerea şi Planchet.

– Vor fi de faţă toţi prietenii noştri. Contele de La Fere, cavalerul de Herblay, marchizul de Rios, contele d’Ablincourt şi cavalerul d’Artagnan!

XXVI
BAZIN SE ÎMBATĂ

Auzind ultimele două nume, un muşteriu ce sta la o masă învecinată îşi ridică iute capul, încordându-şi toată atenţia la spusele lui Folavril.

– Adevărat? făcu Planchet. Domnii aceştia vor merge şi ei?

– Da, pe toţi dracii! Şi nu vor pleca de la palatul de Mesmes decât seara după cină, adică pe la miezul nopţii. Îmi înţelegi dar ciuda?

– Da, da! încuviinţă hangiul, zâmbind pe sub mustaţă. Cred că asta vă supără tare mult, mai ales că este şi o cină!... De nu ar fi fost cina!...

– Pe cocoaşa lui Esop! mărturisi naivul uriaş, de n-ar fi cina, mai treacă-meargă, nu mi-ar prea părea rău să stau acasă. Şi scoase un oftat, ce semăna mai mult a muget, în timp ce hangiul murmură:

– Ei haide, nu vă mai necăjiţi... Ca să vă mai treacă năduful, o să pun la bătaie un vin sosit de-a dreptul de la Saintonge; cred că o să vă placă mult! S-a făcut?

– S-a făcut! răspunseră într-un glas cei doi aşa-zişi

gentilomi.

Şi după ce goliră cu grijă toată cana, se ridicară să plece.

Muşteriul care păruse a-şi ascuţi auzul la vorbele lui Folavril îl chemă pe Titemousse, plăti şi se îndreptă spre uşă.

Rîndaşul Bénard — căci el era — o porni pe cheiul Anjou, merse vreo sută de paşi şi intră în întunecoasa casă de Marvilie, a cărei zidire de piatră avea o înfăţişare sinistră. După ce traversă curtea şi după ce urcă un peron larg, Bénard intră într-o galerie în care dădeau mai multe uşi. Se opri în faţa uneia şi bătu uşor de trei ori.

– Tu! făcu baronul de Souvré care venise să deschidă. Ai vreo veste?

– Aşa cred!

– Vino, de-mi spune amănunţit. Uşa se închise tainic în urma lor.

Totul era pregătit în palatul ducelui de Mesmes.

Fu un prilej de mare veselie pentru parizieni, care ajunseseră să caute până şi cele mai mărunte prilejuri de a se distra şi a putea izgoni astfel, cât de puţin, întristarea adusă de atâtea năpaste abătute asupra Franţei.

Casa de Mesmes se afla pe strada Le Regrattier, în insula Saint-Louis, nu departe de căscioara pe care o cunoaştem, întrucât l-am întâlnit acolo pe contele d’Ablincourt şi pe credinciosul său Landry. Invitaţii care locuiau pe malul drept trebuiau aşadar să treacă Sena fie pe Pont-Marie, fie pe Pont-aux-Changeurs, sau pe orice alt pod. Drumul cel mai drept, pentru

contele de La Fere, era pe cheiul Anjou şi Pont-Marie.

La ora unsprezece, poarta mare a casei se deschise; cortegiul ieşi îndreptându-se spre Notre-Dame. Petrecerea nu avea să înceapă decât seara, după ceremonie. De aceea, mirii se întoarseră acasă, însoţiţi doar de câţiva prieteni apropiaţi.

Bazin, pentru că stăpânul său locuia în casa contelui de La Fere, se întâlnise în chip firesc cu vechiul lui prieten Grimaud; amândoi dădeau cam des pe „La cei patru muşchetari”, pentru a mai turna pe gât nişte vin, în amintirea gloriei apuse.

Iată însă că în după-amiaza acelei zile, pe când se aflau cu toţii în jurul unei mese, şi pe când Bénard , ca vecin, le ţinea tovărăşie — se oferise să dea o mână de ajuter la servit — uşa se deschise, şi în pragul ei se ivi un tânăr ostaş din garda franceză.

– Mousqueton! exclamă Planchet, ieşindu-i în întâmpinare. Mult ţi-a trebuit până ţi-ai adus aminte să mă cauţi! Vino să te îmbrăţişez!

– Fiu al tatălui tău! rosti Grimaud cel scump la vorbă, după ce fură făcute prezentările. Fii binevenit!

În câteva cuvinte Mousqueton arătă că regimentul său, întors din ultima campanie, părăsise pentru totdeauna Versailles-ul, spre a trece în noua sa garnizoană, Paris. Astfel îşi amintise de invitaţia lui Planchet, zicându-şi că nu avea rost să o mai amâne.

– Bine ai făcut! încuviinţă hangiul. Să bem!

Bazin nu avea nevoie de asemenea îmbiere, căci găsea vinul minunat, iar mulţumirea şi-o exprima prin două gesturi, atât de strâns îmbinate însă, încât alcătuiau una singură. Din minut în minut, prea cuviosul îşi ridica ochii la cer, aşa cum văzuse că fac

preoţii în timpul slujbei; apoi îşi ducea paharul la buze, iar dulcea licoare se vărsa toată în gâtleju-i primitor. Se înţelege că după zece, cincisprezece minute de asemenea exerciţiu pios, nemaifiind în stare să contemple bolta cerească, închipuită de bârnele afumate ale plafonului, strălucitul băutor trebuia să contenească, pentru a se cufunda într-un somn netulburat, odihnitor.

De data aceasta însă el nu se mai rostogoli sub masă; capul, mai greu decât restul, o luă încetişor spre banca largă pe care se odihnea şezutul respectabilei persoane, iar picioarele i se lungiră şi ele, parcă de la sine, astfel că se pomeni întins ca pentru culcare.

Să se tot fi scurs două ceasuri de când Bazin sforăia, în timp ce oamenii săi pălăvrăgeau, când deodată, se auzi de afară zgomot de arme. Tărăboiul îl făcea un vlăjgan cu mutră respingătoare, târând alene o spadă lungă; ivirea lui păru să-1 stânjenească oarecum pe Bénard , care îi făcu un semn numai de ei înţeles. Ceilalţi nu băgară de seamă; dealtfel aveau încredere în Bénard şi nici prin gând nu le-ar fi trecut că omul s-ar fi aflat în slujba lui de Souvré.

Sosi şi clipa despărţirii. Grimaud se ridică. Planchet şi Mousqueton îl însoţiră, socotind că un om de valoarea tăcutului majordom trebuia petrecut măcar până la uşă.

În sală nu mai rămăsese aşadar decât Bazin, lungit pe bancă, noul-venit şi Bénard .

Acesta, după ce mai aruncă o privire bănuitoare spre beţivanul de Bazin, îşi zise că ar fi bine să se ducă să stea de vorbă cu acel târâie-spadă abia venit,

când acesta, ridicându-se de la masa lui, se îndreptă spre el, vestindu-1:

– S-a făcut!... Vom fi douăzeci!

– Nu-i deloc prea mult, îi răspunse Bénard , căci veţi avea de-a face cu cinci spade straşnice.

– Foştii muşchetari şi cavalerul d'Artagnan? Aş! Nu sunt de nebiruit, iar diseară o să le-o şi dovedim.

– La urma urmei, asta vă priveşte! Nu sunt şi nu vreau să fiu amestecat în treaba asta, decât cel mult ca mijlocitor. Mi s-a spus să discut cu voi afacerea şi preţul ei. Am căzut la învoială, ai făgăduit douăzeci de oameni; mi-ai spus chiar acum că-i ai în mână; prin urmare, misiunea mea s-a încheiat.

– E în ordine, jupâne!... Diseară, înainte de miezul nopţii ne vom afla la posturi.

– Unde aveţi de gând să atacaţi?

– La Pont-Marie. Acolo e fără îndoială pustiu la ora aceea. Dealtfel partida este ca şi câştigată. Am jurat că nici unul nu va scăpa cu viaţă!

Cei doi ieşiră apoi binişor din han, ţinându-se la oarecare depărtare unul de celălalt, spre a nu fi băgaţi în seamă de Planchet şi Mousqueton care îşi strângeau mâinile aproape de prag.

Dar abia se făcuseră nevăzuţi, că un morman întunecat începu să se foiască pe laviţa ce slujea de culcuş lui Bazin. Mormanul acela nu era altcineva decât preacu-viosul în persoană, îmbrăcat în lungul său veşmânt negru. Se ridică sprinten, cum nimeni nu l-ar fi crezut în stare, şi porni spre uşă; ochii îi ieşeau din orbite, faţa îi era congestionată. Scoţând un strigăt nedesluşit, un soi de mormăit de beţiv căruia i-a fost stânjenit somnul, îl îmbrânci pe Titemousse

care îi sta în cale, şi ţâşni în stradă, de parcă toţi diavolii s-ar fi ţinut după el.

XXVII
D'ARTAGNAN SE ŢINE DE CUVÂNT

Noaptea se înstăpânise de o bună bucată de vreme. Din diferite colţuri ale Parisului puteau fi zărite în depărtare luminile scăpărătoare de la palatul ducelui de Mesmes. Curioşii se întorseseră pe la casele lor. Acum, în afară de strălucitorul palat, totul era pustiu, cufundat în beznă, în jurul insulei, fluviul îşi rostogolea negrele-i ape, departe de valul luminilor palatului în sărbătoare.

Dacă cineva s-ar fi încumetat să treacă la ceasul acela pe Pont-Marie, ar fi văzut sinistre umbre furişîndu-se de-a lungul parapetelor şi mistuindu-se aproape imediat în faldurile întunericului.

În hanul Iui Planchet, singuri la o masă, Folavril şi Malvenu se cinsteau şi îl tot îmboldeau pe Titemousse cu întrebări privind lipsa stăpânului său; dar băiatul nu ştia nimic, decât că hangiul se făcuse nevăzut de câtăva vreme. Folavril înjura de mama focului, invocându-i pe toţi diavolii cunoscuţi şi necunoscuţi, în timp ce prietenul său bea melancolic, cu gândurile duse la draga lui.

Bătrânul ceas cu cuc din sala hanului bătu jumătatea după unsprezece. Era ora la care avea să ia sfârşit serbarea de la palatul ducelui. Aproape toţi cei poftiţi locuiau în insulă. Prea puţini trebuiau să traverseze Sena, iar aceştia îşi aveau drumul înspre Arsenal.

La ieşirea din palat, cavalerului de Herblay i se păru că-1 zăreşte pe valetul său Bazin, care, cu părul vâlvoi, cu privirile rătăcite, încerca să-i vină aproape; dar mulţimea de invitaţi şi de lachei îi despărţise. Fără să se mai gândească la servitorul său şi la cele ce poate avea să-i spună, cavalerul se urcase alături de contele de La Fere, de Georges şi de prietenii săi într-o caleaşca, ce-şi croi pe dată drum spre Pont-Marie. Caleaşca ajunsese pe la mijlocul podului, când vizitiul îşi struni caii, strigând:

– Faceţi loc!

Caii se opintiră, scuturând caleaşca.

– Ce se întâmplă? murmură Athos, scoţând capul.

Şi deodată strigă:

– Puneţi mâna pe săbii, domnilor! Cu toţii săriră din caleaşca, înconjuraţi pe dată de o bandă de tâlhari înarmaţi cu spade şi junghere.

– O capcană! strigă Georges, înveselit la vederea atâtor săbii. Slavă Domnului, locul e bun!

Vizitiul, ai cărui cai înfricoşaţi o luaseră înapoi, fugi în direcţia casei d’Ablincourt.

O luptă înverşunată se porni între pumnul de viteji şi banda de ucigaşi plătiţi de baron. Strânşi unul în altul, alcătuind un fel de careu, gentilomii se trăseseră spre parapet. De acolo, lovind cu vârful şi cu ascuţişul spadelor, se năpustiră asupra asaltatorilor care le răspunseră cu aceeaşi înflăcărare. Curând, rândurile acestora se răriră; patru dintre ai lor fuseseră scoşi din luptă. Căpetenia tâlharilor, straşnic mânuitor al spadei în care putea fi recunoscut cu uşurinţă omul ce stătuse de vorbă cu Bénard, strigă deodată:

– Curaj, copii!... Nu sunt decât cinci, iar noi am rămas şaisprezece.

– Ba nu! răspunse glasul muşcător al lui Georges. Doar cincisprezece!

În aceeaşi clipă, spada cavalerului străpunsese pieptul trufaşului.

Dar puterile omeneşti au şi ele margini; cei care se apărau cu atâta dârzenie începeau să se simtă slăbiţi, cu toate că nici unul nu fusese încă atins. Alţi doi atacatori se rostogoliră, acoperiţi de răni; unul de pe urma spadei lui d’Artagnan, celălalt dintr-a lui Athos.

Un strigăt de durere se înălţă din rândurile gentilomilor; marchizul de Rios scăpase spada din mână, rănit la braţ de lama unui cuţit. Tovarăşii săi înaintară, spre a-1 acoperi, şi continuară lupta.

Era limpede,că, oricât de viteji ar fi fost, aveau să cadă covârşiţi de numărul celorlalţi.

Athos şi Aramis o presimţeau, fără să se înspăimânte. Văzuseră ei altele şi mai cumplite! Georges şi René, mai înfierbântaţi, n-aveau timp să gândească la sfârşit.

– Sunt istoviţi! urlă cel care luase comanda bandei tâlhăreşti. Pe ei!

O spusese poate prea devreme, căci osteneala se ţine departe de eroi.

În aceeaşi clipă, ticăloşii trebuiră să rupă rândurile, depărtându-se în două şiruri: jumătate la dreapta, jumătate la stânga, din pricina navalei unui alt grup. Un glas striga a îmbărbătare:

– Ţineţi-vă tare, gentilomi! Am sosit!

Patru spade sfâşiară văzduhul, sclipind în noaptea fără lună.

– Planchet! strigă Athos.

– Şi Grimaud!

– Şi Bazin!

– Să nu-1 uităm pe Mousqueton!

Fiecare exclamaţie fusese însoţită de un zgomot surd. Patru dintre ucigaşi muşcaseră pământul. Izbânda era neîndoielnică. Un om care stătuse lipit de parapet, la câţiva paşi de locul încăierării, nepăsător până atunci, se ridică răcnind furios. Văzând că şi ultimii bandiţi dădeau bir cu fugiţii, o luă în grabă spre strada La Motte-aux-Papelards. Trebuie să fi fost tare tulburat de cele văzute, de vreme ce mergea cu capul plecat; ba se ciocni chiar de doi gentilomi.

– Opreşte! strigară într-un glas Folavril şi Malvenu, care tocmai ieşiseră, plictisiţi, de la hanul lui Planchet. Mai departe nu treci!

– În sfârşit! tună uriaşul, scoţându-şi repede sabia din teacă. Apără-te, nemernicule! Apără-te, pasăre de noapte ce eşti... *Clar-de-Lună* o să te spintece pe loc!

Baronul de Souvré — căci el era — nu avu decât timpul să pareze cumplita lovitură ce-i fusese dată; se trase de-a-ndaratelea spre capătul străzii. Potrivit „vrednicului” său obicei, căuta să o şteargă, dar scundacul nostru, nu mai puţin iscusit, îi tăie calea.

Soarta baronului era pecetluită, iar Folavril îşi şi pregătea un şirag de înjurături, menite să încununeze izbânda, când auzi în spatele lui un glas:

– Daţi-mi voie!... Daţi-mi voie!

O umbră se strecură, vânturându-şi spada, printre mânuitorii de săbii.

– Cavalerul! gemu de Souvré.

Era, într-adevăr, Georges, urmat de prietenii săi.

După ce-i pusese pe fugă pe ticăloşi, câţi mai rămăseseră, fusese stârnit, dimpreună cu prietenii săi, de glasul răsunător al lui Folavril.

– Pe buricul buricelor pământului, daţi-i la moacă, îl sfătui acesta pe Georges.

– Să se apere!

– Nu mă voi apăra! răspunse baronul, oarecum mai stăpân pe sine.

Şi, jucând totul pe o singură carte, aruncă spada şi îşi încrucişa braţele.

– Mizerabile! strigă d’Artagnan, pregătindu-se să se năpustească asupra lui, când un glas dulce îi rosti, în umbră, numele.

Georges se întoarse, uimit că le vedea pe Inès şi pe Lilias coborând din caleaşca ce se înapoiase, fără ca cineva să fi băgat de seamă.

– Nu vrea să se apere laşul! explică Georges.

– Să mă apăr, nu! Dar să lovesc, da! rânji de Souvré în al cărui pumn luci un jungher.

Cavalerul se feri, cu dibăcie, în lături; braţul vrăjmaş izbi parapetul, vârful lamei se frânse într-un snop de scântei.

– Mii de tunete! urlă Folavril. Ţi-am spus eu, cavalere, că niciodată nu trebuie să laşi o viperă în viaţă!

– O, te arăţi aşa cum eşti, netrebnicule! adăugă Georges, bucuros parcă.

– Ei bine, da! răspunse cu neruşinare de Souvré, înţelegând că nimic nu-1 mai putea izbăvi de mânia duşmanilor săi şi regăsind într-o rămăşiţă de demnitate ori într-o slabă nădejde curajul de a-i înfrunta. Mă arăt vouă, cu toată ura pe care mi-aţi

dezlănţuit-o în suflet! Conte d'Ablincourt, cavalere d'Artagnan, vă ţin piept mai departe!

– Pe viaţa mea! Lăsaţi-mă să-1 strivesc odată pe nemernicul ăsta! izbucni uriaşul, a cărui răbdare ajunsese la capăt.

– Înapoi! făcu de Souvré. Pe dumneata nu te cunosc!... Nu vreau să te cunosc!... Pentru ce te-aş omorî?... Nu-mi pasă de viaţa dumitale. Pe a ta o râvnesc, d'Ablincourt!... Sângele tău îl vreau, d'Artagnan!... Mi-am aruncat spada. Daţi-mi alta şi să trecem faţă în faţă. E rândul dumitale, conte!

– Fie! răspunse acesta.

Athos, care până atunci tăcuse, veni în faţă şi rosti cu glasu-i adânc:

– Duelul început în urmă cu şaisprezece ani continuă tot aici... Dar numai cu dumneata! De data aceasta nu te vei folosi de nici un pumnal ucigaş. Mâna contelui, iute ca gândul, prinse pe cea a nevrednicului gentilom, care mai ţinea jungherul.

Vreme de câteva secunde, în uimirea celor de faţă, cei doi adversari se ţintuiră din priviri, fără să se clintească, în sfârşit, muşchii feţei baronului se schimonosiră ca de o aprigă durere, iar mâna i se deschise încetul cu încetul, dând drumul jungherului. La rându-le, degetele de fier ale lui Athos îşi slăbiră strânsoarea.

– Pleacă, Inès. Ia-o şi pe Lilias, rosti contele René, înţelegând că sosise clipa de a trece cu adevărat la fapte.

– Nu! Nu! răspunse cu glas hotărât contesa. Vreau să rămân aici! în faţa lui! A acestui om! Vreau ca el să mă vadă!... Vreau ca privirile mele să le

atragă pe ale sale. Vreau să fiu, pentru el, mustrarea de cuget care urmăreşte şi ucide!

– Ce tot vorbiţi? făcu baronul, înfiorându-se fără voia lui.

– Vezi? urmă contesa. Ai şi început să tremuri. Da, aici totul pare lugubru, sinistru... Ia te uită, eşti chiar pe locul în care contele d'Ablincourt a căzut lovit de dumneata, sunt de atunci şaisprezece ani! Ai să aluneci pe sângele lui, ucigaşule!

Fără să-şi dea seama, Raoul de Souvré făcu un pas înapoi. Se cutremură. În noapte, orologiul dinspre cheiul Celestinilor îşi picura tocmai bătăile.

– Este miezul nopţii! reluă Inès. A sosit ceasul! Hai, baroane de Souvré, începe!

– Aştept, zise René, trecând prin faţa baronului.

– O spadă! răcni acesta.

Cu vârful cizmei, Malvenu i-o împinse pe cea aruncată de el mai înainte şi spuse:

– Ea dumitale!

Baronul se năpusti asupra ei, răcnind:

– Viaţa ta e în mâinile mele, conte d'Ablincourt!

– Ea nu aparţine decât Proniei!

Spadele se încrucişară,

Duelul acesta, peste care plutea răsuflarea morţii, avea ceva lugubru. Nici chiar luna nu cuteza să se arate. Iar spectatorii — ca nişte umbre fantastice — încrezători în dreptate, alcătuiau în pâcla nopţii un zid viu, o barieră ce închidea orice ieşire a acelei scene.

Planchet şi slujitorii săi păzeau intrarea în strada La Motte-aux-Papelards, în timp ce Folavril şi prietenul său barau cheiul.

Potrivit obiceiului, de Souvré începu să dea înapoi;

o apucase, pe nesimţite, spre pod. Când îşi dădu seama că nu are pe nimeni în spate, îşi luă avânt. sări pe parapet şi îl încalecă. Se pregătea tocmai să se arunce în Sena, când se simţi înhăţat de două braţe vânjoase care îl smulseră îndărăt. În acelaşi timp se făcu auzită vorba domoală a luntraşului Gérard :

– Stai binişor, domnule baron! Apa e cam rece în noaptea asta, nu ai de ce te duce să vezi cum arată.

– Ah, banditule! strigă Georges.

De Souvré trecu în poziţie de apărare, dar pierdu; spada tânărului pătrunse de-a dreptul, până la mâner, în pieptul său. Se clătină, căzu într-un genunchi.

Atunci, aplecându-se asupra lui, cavalerul rosti cu glas răsunător:

– Ţi-am spus: aminteşte-ţi de d'Artagnan! Tatăl te-ar fi ucis aici, iar dacă fiul şi-a amânat răzbunarea, era doar pentru că nu venise încă timpul... Cu atât mai rău pentru dumneata!... Ceasul a sunat!... Mori!... Şi îi smulse din rană spada, înroşită de sânge.

Baronul se ridică pe jumătate. O ultimă privire încărcată de ură, un ultim tremur al buzelor schimonosite a hulire. Apoi se prăbuşi, într-un val de sânge.

– S-a făcut dreptate! zise Malvenu.

– Încă nu! glăsui Folavril, plecându-şi capul. A venit vremea să ne spovedim, micuţule.

Malvenu păli de moarte.

Între timp Georges se ridicase. Îi privi, înţelese şi, apropiindu-se de ei, le şopti:

– În noaptea aceea de blestem nu am făcut alt jurământ decât cel pe care i l-am reamintit acestui nelegiuit.

Apoi, luând într-ale sale mâinile întinse spre el, adăugă pe acelaşi ton:

– V-am iertat de mult, prietenii mei!

La trei luni după cele întâmplate avu loc căsătoria cavalerului Georges d'Artagnan.

În cortegiu, imediat după cei doi tineri, păşea Athos, ţinând mâna unei doamne îmbrăcată în haine scumpe, dar cernite. Era Teresina, bucuroasă de fericirea fiului ei.

Mare fu bucuria oamenilor din popor când îi mai zăriră în cortegiu, alături de Planchet şi de Gérard — luntraşul din Ile-aux-Vaches, bine cunoscut de toată lumea — pe Grimaud, pe Bazin şi pe tânărul Mousqueton. Este limpede că Folavril şi Malvenu şi-au avut locurile lor la masa nuntaşilor. Tare ar mai fi dorit Malvenu să o aibă alături pe Carita, îngerul său negru! Dar fu nevoit să-şi înăbuşe vrerea, căci culoarea obrazului ei i-ar fi trădat prea lesne obârşia. Se mângâia însă la gândul că peste o săptămână avea să o conducă în faţa altarului.

– Prea vrednice prieten, băgă dintr-odată de seamă Malvenu, care fusese aşezat lângă nedespărţitul său amic, văd că nu cinsteşti, după cum ar trebui, nici vinul, nici bucatele. Eşti cumva bolnav?

– Da, să mă ia naiba! răspunse iubitorul de sudalme. Sunt bolnav la gândul că ne vom despărţi!

– Că ne vom despărţi?

– Îţi dai seama cât mă doare, Benjamin! Mai putea-vom sta laolaltă, ca până acum, după ce te vei fi însurat cu frumoasa ta?

– Fireşte!

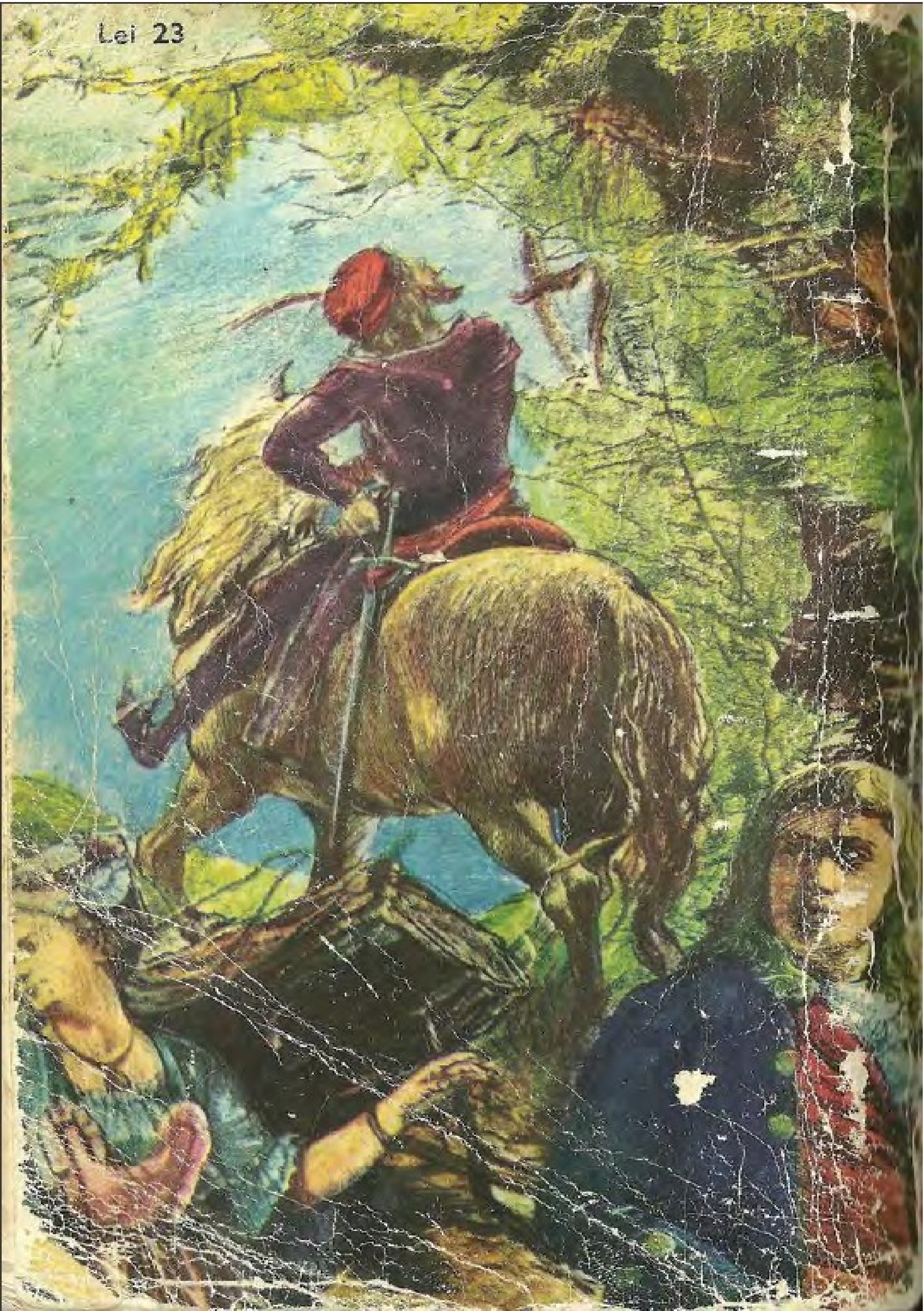
– Cum, ai vrea cu adevărat?

– Prietene, declară grav Malvenu, doar moartea ne va despărţi! I-am spus Caritei, ştie. Vei trăi mai departe alături de noi...

– Ca între zi şi noapte? Divin crepuscul îmi este sortit!

Lector: MAGDALENA BEDROSIAN
Tehnoredactor: C. VULCANESCU
Apărut 1075. Bun de tipar 11.04.1975.
Tiraj 1S0.000 ex. broşate. Format
1654XS4. Coli editură 31,29. Coli tipar 35.
C.Z. pentru bibliotecile mari şi miei 8R—
31.

Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”
Bucureşti — Piaţa Scânteii nr. 1 Republica
Socialistă România I Comanda nr.
50137

Lei 23